**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ АДМИНИСТРАТИВНИ, ПРИНУДИТЕЛНИ И НАКАЗАТЕЛНИ МЕРКИ

ДОКУМЕНТАЛЕН СБОРНИК

РАЗШИРЕН ВАРИАНТ

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Архивите на ДС

Committee for disclosing the documents and announcing affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and the intelligence services of the Bulgarian National Army (CDDAABCSSISBNA)

STATE SECURITY ADMINISTRATIVE, COERCIVE AND PENAL MEASURES

Documentary volume

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение 5
II. Списък на документите с анотация 7
III. Факсимилета на документите:
1. Изселвания 7
2. Трудова мобилизация 17
3. Трудово-възпитателни общежития 18
4. Затвори 29
IV. Справочен апарат:
1. Схема на фонд „Трудово-възпитателни общежития“ за периода 1945–1948 г. 1145
2. Списък на затворите и трудово-поправителните общежития в България 1149
3. Правни основания за политическа репресия. 1151
Текстове от Наказателния кодекс на Народна република България, в сила от 1 май 1968 г., по които най-често са повдигани обвинения на лица, характеризирани като „политически престъпници“
4. Списък на използваните фондове и архивни единици 1154

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-45-4

ВЪВЕДЕНИЕ

Документалният сборник „ДС – административни, принудителни и наказателни мерки“ е седемнадесетото издание от поредицата „Из архивите на ДС“. Съставен е изцяло от документи, съхранявани в Централизирания архив на Комисията. Темата за репресивните мерки, прилагани от „народната власт“, е разработена в много мемоарни издания. Историческите изследвания обаче са сравнително малко.[1] С публикуването на документите, включени в настоящия сборник, повечето непознати на изследователите, правим опит да проследим механизмите на осъществяваното физическо и морално насилие спрямо инакомислещите хора в годините на социалистическа България. Преследването на опонентите се изразява най-общо в две насоки – съдебна и извънсъдебна. Извънсъдебните мерки са въдворяването на ново местожителство (изселване) или в лагер и трудовата мобилизация. На един по-късен етап в хода на Възродителния процес се практикува и мобилизиране в поделенията на Министерството на народната отбрана (Вж. Документ № 246 DVD). Подвеждането под наказателна отговорност на лицата, характеризирани като „политически престъпници“ и изпращането им в затвора с осъдителна присъда за определен срок е санкционирано от правораздавателната система.

Установяването в лагер от своя страна става по начин, който буди основателни съмнения за законосъобразността си и, както става ясно от документите в сборника, може да бъде за неопределен срок (Вж. Документ № 178 DVD). След смъртта на Сталин самият Вълко Червенков, сложил маската на наивността, повдига въпроса: „Какво е конституционното основание за задържане в ТВО? [...] Не могат да лежат в затвора хора неосъдени.“ (Вж. Документ № 143 DVD).

Не е лесно да бъдат градирани споменатите репресивни мерки, защото внимателният прочит на документите показва, че често те се преливат една в друга. Безспорно най-жестоката от тях е въдворяването в трудов лагер, за което освен задължителните „препоръки от доброжелатели“ (сигнали и мнение от страна на видни партийци, местната власт, обществени организации или просто будни граждани) са необходими само два подписа – на главния прокурор и на вътрешния министър (Вж. Документ № 148 DVD). Не е учудващ фактът, че въдворяването в ТВО (както и изселването) са се прилагали, когато обвинителният материал не е достатъчен за подвеждане под съдебна отговорност (Вж. Документ № 127 DVD)[2]. На лице са и случаи (в годините на установяване на комунистическата власт), когато противно на всякакви законови норми политически затворници, с влезнали в сила присъди от Народния съд, са изпращани в своеобразни трудови лагери при невъзможни условия за живот, което ги кара да бленуват за уюта и сигурността на затворническата килия (Вж. напр. Документ № 202 DVD).

Официално въдворяването в ТВО не се практикува след разформироването на трудовата група край Ловеч на 8 май 1962 г., но тази мярка е запазена в един по-смекчен вариант под формата на принудително заселване на ново местожителство и месторабота в Държавно земеделско стопанство „Белене“, което започва да се прилага още на следващата година (Вж. напр. Документ № 75 DVD). Така се стига до Възродителния процес, когато на отдел „Затвори“ МВР е възложена организацията

[1] Ето някои заглавия, без претенции за изчерпателност: Стоянова, П. и Илиев, Е. „Политически опасни лица“ – въдворяване, трудова мобилизация, изселвания в България след 1944 г. С., 1991 г. Вж. и посочената в книгата литература; Българският ГУЛаг. Свидетели. Сборник от документални разкази за концлагерите в България. С., 1991 г.; Гешев, Н. Белене – островът на забравените. Разград, б.д. [първо издание Брюксел, 1983 г.]; Тодоров, Цв. На предела. С., 1994; Христов, Х. Секретното дело за лагерите. С., 1999 г.; Бочев, С. Белене. Сказание за концлагерна България. С., 2003 г.; Писахме да се знае. Кн. III. Адът – лагерите и затворите. С., 2007 г.; Колева, Д. Белене – място на памет? Антропологична анкета. С., 2010 г.

[2] В архива на Комисията има множество големи списъци на лица с подобни съдби, въдворявани и изселвани например по време на революцията в Унгария или при акцията срещу „хулиганите“ в началото на 1958 г., които са одобрявани по указания ред.

на работата по наблюдението и контрола на принудително установените на ново местожителство и работа на остров Белене лица (Вж. Документ № 89 DVD).

Изселването се практикува като наказателна мярка до падането на комунистическата власт в България. От 1948 г. в продължение на няколко години е прочистена от „вражески елементи“ южната, югоизточната и западната гранична линия в дълбочина до 25 км (Вж. Документи №№ 1–40 DVD). Следват големите градове в страната. Документирани са случаи, когато тази мярка е прилагана с цел набавяне на квартири за служителите на ДС (Вж. Документи №№ 25 и 30 DVD). Може да се каже, че до края на 50-те години на XX в. системата на изселване копира тази на въдворяването. От 15 август 1962 г. насетне принудителното въдворяване на ново местожителство и месторабота става по съдебен ред, но обвиняемият няма право на адвокатска защита, защото наложената мярка не се счита за осъждане и не се вписва в бюрата по съдимост (Вж. Документи №№ 70, 71, 73, 77 и 84 DVD).

Системата на затворите през периода е на подчинение на вътрешното министерство и под надзора на Правосъдното ведомство. Подбраните в сборника документи открояват най-важната задача на службите на ДС в местата за лишаване от свобода, а именно провеждането на агентурно-оперативната, профилактична и възпитателна работа. За илюстрация на тази работа в края на сборника като изключение от хронологичния принцип, е публикувано затворническото досие на един политически затворник, превърнал се във враг на държавата, поради отказа си да смени името си (Вж. Документ № 272 DVD). Обнародването на тези документи става с изричното съгласие на лицето, съобразно изискването на закона.

За съставянето на сборника „ДС – административни, принудителни и наказателни мерки“ са прегледани над 250 архивни единици. Публикуваните документи основно са от Служебния архив на МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М) от фондовете на: Секретариата на МВР (ф. 1); Поделение 5380 КДС (ф. 12, включващ архивни материали на служба „Въдворяване и затвори“ и на отделение „Въдворяване и изселване“); Шесто управление ДС (за борба срещу идеологическата диверсия, контрареволюционни, националистически и други противодържавни прояви в страната, ф. 22); Колекция „Трудово-възпитателни общежития“ и колекция „Изселване“ (ф. 23) и Информационно-аналитичната служба (ЦИАС, впоследствие ЦИОУ, ф. 38).

Сборникът включва 128 фототипно представени документа, структурирани по тематично-хронологичен принцип. Обособени са четири проблемни кръга, посветени на изселванията, трудовата мобилизация, въдворяването в ТВО и изпращането в затвора по политически причини. Приложен е списък с оригиналните заглавия на документите, като при малък брой от тях заглавието е разширено с информативна цел. Към всеки документ има кратка анотация и подробни искови данни. При отсъствието на датировка върху документа са търсени индиректни връзки със съседни документи от архивната единица или сверяване с други исторически събития, за които има податки. Датировката на съставителите, както и всяка друга намеса от тяхна страна, е поставена в квадратни скоби. Сред документите има такива, които не са публикувани в цялост поради твърде големия им обем. Подбрани са части от тях, които ни дават синтезирана информация по темата. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА в незначителна част от документите е заличена чувствителна информация. Към сборника са приложени: Схема на фонд „Трудово-възпитателни общежития“ за периода 1945–1948 г.; Списък на затворите и трудово-поправителните общежития в България; Текстове от Наказателния кодекс на Народна република България, в сила от 1 май 1968 г., по които най-често са повдигани обвинения на лица, характеризирани като „политически престъпници“; Списък на използваните фондове и архивни единици.

В разширения дигитален вариант на сборника са включени 272 документа, които ще дадат възможност на читателите за по-детайлно вникване в проблематиката.

Със сигурност всеки изкушен от темата ще открие нещо ново в тази книга, но основно тя е насочена към младите хора в България, защото „близкото минало“ става все по-далечно за тях, а единственият начин неговите тъмни страници да не се повторят е да бъдат прочетени и осмислени.

КРДОПБГДСРСБНА

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

Изселвания:

1. **Постановление №9 на Министерски съвет, София, 30 март 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777, л. 1
   Назначава се Комисия, която да подготви конкретни мероприятия по изселването от южната и югоизточната гранични области и заселването във вътрешността на страната на турското и помашко население.

2. **Доклад от министъра на вътрешните работи за разселването на част от турското и помашкото население от южната и югоизточната граници, София, [след 30 март] 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 1-6
   Отправено е предложение до председателя на Министерския съвет мерките за прочистването на цялото протежение на южната и югоизточната граница да бъдат проведени съгласно Закона за трудовата поземлена собственост. МВР да вземе мерки изселените семейства да не се отклонят от установените им местожителства. На турците, желаещи да се изселят в Турция да не се пречи.

3. **Протокол от заседанието на специалната Комисия, натоварена с изселването от южната и югоизточната гранични области и заселването във вътрешността на страната на турското и помашко население, София, 8 април 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 11-14
   Набелязани са мерки по организацията и координацията на изселването. Определени са местата за ново местожителство.

4. **Постановление №16 на Министерски съвет, София, 13 април 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 15
   Определя състава на Централната и местните комисии по изселването от южната и югоизточната гранични области.

5. **Протокол №1 от заседанието на Централната комисия натоварена с изселването от южната и югоизточната гранични области, София, 27 април 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 18-19
   Определен е съставът на две подкомисии, отговарящи съответно за изселването от границата и уреждането на заселването на хората в Северна България.

6. **Указания за работата на първата Комисия (по изселването от границата), София, [27 април 1948 г., датировката е по друг документ от а. е.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 20-21
   Съдържа инструкции за конституирането на околийските комисии и съставянето на списъците на лицата, подлежащи на изселване, като истинската задача на Комисията трябва да остане в тайна.

7. **Пълномощно за работата на първата Комисия (по изселването от границата), София, 3 май 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 16
   Определя състава, задачите и правомощията на Комисията.

8. **Пълномощно за работата на втората Комисия (по уреждането на заселването на хората в Северна България.), София, 3 май 1948 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 17
   Определя състава, задачите и правомощията на Комисията.

9. **Сведение за подлежащите на изселване лица и семейства от граничната зона, София, [май 1948 г.]**
   АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 777, л. 17
   Таблица на семействата с информация за притежавания от тях добитък.

10. **Доклад относно прочистването на граничната зона от политически неблагонадежни елементи, София, 25 юни 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 24-25
    Поставен е въпросът за пълното изселване на населението и създаване на ивица край граничната линия, в която имат право да се движат само органите на граничните поделения. Върху документа има резолюция на Г. Димитров (Вж. следващия документ).

11. **Резолюция от председателя на министерския съвет Георги Димитров за провеждането на изселването от границата, София, 26 юни 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 23
    Преселването да се извършва безшумно и тактично, като се подчертава, „че това не е наказателна мярка, а държавна необходимост“.

12. **Инструкция за изселването на вражеските семейства от южната граница, София, [юли 1948 г., датировката е по друг документ от а. е.]**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1254, л. 40-44
    Определен е точният ред по подготовката и изпълнението на изселването, което ще се ръководи пряко от зам.-директора на Дирекция ДС ген.-майор Благой Пенев.

13. **Заповед №I-2 относно провеждането на изселването на лица от южния пограничен район, София, 15 юли 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 26-29
    Нарежда изселването да се проведе на три етапа, като за целта се командироват допълнителни роти.

14. **Постановление №17 на Министерски съвет, София, 30 юли 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 38-39
    Възлага на Централната комисия по изселването да проведе мероприятията по изселване на населението от южната и югоизточната граница и заселването му във вътрешността на страната, съгласно определения за целта ред.

15. **Питане от Околийския народен съвет Севлиево относно настаняването на преселниците от южната граница, Севлиево, 20 август 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 56
    Възможно ли е по усмотрение дадено семейство да бъде преместено от едно село в друго?

16. **Справка от Околийския народен съвет Горна Оряховица относно настаняването на преселниците от южната граница, Г. Оряховица, 23 август 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 55

17. **Доклад относно разселването, съгласно 9-то и 15-то Постановление на Министерския съвет, София, 9 октомври 1948 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 47-49
    Началникът на граничните войски ген-майор Йонко Панов дава информация за резултатите от проведената акция по изселването на „близките и ятаците на дезертьорите и бандитите“, като приканва втората вълна да бъде извършена преди падането на зимата.

18. **Съобщение до вътрешния министър Антон Югов за решението на Секретариата на ЦК да се отложи изселването на втората група от южната граница за пролетта на 1949 г., София 23 октомври 1948 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 50

19. **Доклад относно настаняването на изселниците от южната граница, София [1948 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 45
Засегнати са нерешените проблеми по оземляването, битовото устройство, здравеопазването и политическото възпитание на изселниците.

20. **Доклад относно изселването на вражеските елементи от южната граница, София, [5] април 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 62-64
Началникът на граничните войски ген-майор Йонко Панов обръща внимание, че акцията по изселването на втората и третата група от границата не търпи отлагане поради настъпването на пролетта и опасността от появата на бандитски групи.

21. **Постановление №2 на Министерски съвет, София, 10 октомври 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1180, л. 35-37
Относно настаняването и битовото устройване на изселеното население от южната и югоизточната граница.

22. **Доклад относно изселването от еднокилометровата гранична ивица на третата категория лица, София, 2 ноември 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 48
Иска се разрешението на Министерския съвет да се проведе изселването на около 600 семейства от последната категория лица.

23. **Заповед от министър-председателя Васил Коларов за спиране на принудителното изселване, София, 3 ноември 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1180, л. 1-2
ПРИНУДИТЕЛНОТО ИЗСЕЛВАНЕ ЗА ЦЯЛАТА СТРАНА СЕ СПИРА „ВЕДНАГА“ ДО ИЗРАБОТВАНЕТО НА ПРАВИЛА ПО ТОЗИ ВЪПРОС ОТ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ.

24. **Сведение относно изселването на вражески елементи от Петричка околия, София, 8 ноември 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 49-50
Съдържа информация за нередности при провеждането на операцията.

25. **Предложение от Градски народен съвет Русе за изселване на лица, Русе, 16 ноември 1949 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 51
Отнася се за изселването на семейства или отделни лица, които не упражняват обществено полезен труд, а в техните квартири могат да бъдат настанени нуждаещи се работници, офицери и милиционери.

26. **Разпределение на семействата за изселване по околии, Б.м., [1949 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 80
Информация в табличен вид.

27. **Заповед №9-П на министъра на вътрешните работи относно изселените лица, София, 4 януари 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 7
Припомня, че на изселените лица е забранено да се завръщат в града, откъдето са изселе-

ни и в други изрично посочени селища, но срещу тях не могат да се прилагат ограничителни мерки, които не са предвидени в заповедите за изселване.

28. **Окръжно от Министъра на вътрешните работи до местните власти в страната, 13 април 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 36
Нарежда да се засили контролът от страна на окръжните съвети по отношение на съмнителните и непознати лица в районите им.

29. **Постановление №II-1367 на Министерския съвет, София, 22 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 8
Отнася се до уреждането на изселването на семейства или отделни лица от граничните зони или големите градове.

30. **Предложение от вътрешния министър за разрешаване на квартирния въпрос на служителите от Дирекция Държавна сигурност, София, 26 май 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1275, л. 1-2
Предлага да се освободят квартири в столицата чрез изселване на „активни вражески елементи и паразитни такива“.

31. **Доклад за проведената акция по изселването на вражеските елементи от граничните села в граничните околии на Софийски окръг, София, [10 август 1950 г., датировката е по друг документ от а. е.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 348, л. 2-5
Подробно описва механизма на изселването и резултатите от проведената акция.

32. **Доклад – оценка на изселването в Смолянско от 27 август 1950 г., Смолян, [след 5 септември 1950 г., датировката е по друг документ от а. е.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 106-108
Съдържа информация за проведеното изселване в Смолянски окръг.

33. **Предложение от Околийския комитет на БКП Смолян до ЦК на БКП, Смолян, 15 септември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 347, л. 99
Предлага се с цел да не се всява смут сред местното население да се прекрати масовото изселване в околията, като за в бъдеще се изселват отделни лица и то през деня.

34. **Справка за положението, в което се намират изселените във вътрешността на страната вражески семейства от южната и западна граници, София, 10 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 350, л. 1-2
В голяма част от окръзите въпросът с настаняването и битовото устройство на изселените не е решен.

35. **Справка относно изселените лица в страната до 1950 г. включително, София, 21 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 349, л. 2-3
Съдържа данни за броя на изселените семейства. Върху документа има резолюция от вътрешния министър: Др. Чолаков, да се потърси отговорност от съответните органи, натоварени с изселване и въдворяване защо не знаят до сега колко са изселени и къде? Какво са правили до сега? Незабавно да се приведе всичко в ред и отчетност. Сложете край на безотговорното отношение към работата. С какво оправдават съществуването си тези специални органи?“ Г. Цанков 25 март 1951 г.

36. **Предложение относно порядъка на изселване от граничната зона на семейства на забягналите зад граница, София, 31 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 65-67
Предлага се всички роднини на беглец зад граница, които са живели с него под един покрив да бъдат изселвани по етапен ред.

37. **Доклад от вътрешния министър относно работата на комисията по изселване на вражески елементи от границата, София, [след март 1951 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 139-141
Предлага на ПБ да разреши изселването на набелязаните лица в Коларовградски, Русенски и Търновски окръзи.

38. **Справка по проведеното изселване на близките на забягналите зад граница от южната и западната граници, София, 26 април 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 96-102
Директорът на Народната милиция докладва на вътрешния министър за допуснатите слабости и нарушения по време на изселването.

39. **Заповед №13606-П на министъра на вътрешните работи относно недопускане завръщането на изселници по родните им места, София, 1 август 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 12-14
Нарежда да не се променя определеното местожителство на изселените лица, а в случай че последните нарушат заповедта да бъдат представени за изпращане в ТВО.

40. **Доклад относно изработването на списък за изселване на домакинства от западната и южна граници на страната, София, [октомври 1951 г., датирано по друг документ от а. е.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 14, оп. 1, а. е. 224, л. 5-10
Предложени за изселване са 3463 домакинства с 17 539 членове и са намерени над 7000 квартири за настаняването им. Има статистически данни за предложените за изселване лица.

41. **Постановление № П-183 на Министерския съвет, София, 25 февруари 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 9
Относно уреждане собствеността на изселените семейства от западната и южна гранични области.

42. **Докладна записка относно слабости по порядъка при изселването, София, 22 март 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 103-104
Отразени са редица пропуски при изготвянето на справките, липса на съгласуваност с органите на гранични войски, силна концентрация на изселници в определени окръзи и пр.

43. **Справка относно проблеми в работата на отделение „Въдворяване и изселване“ при изготвянето и изпращането на справките за лицата, подлежащи на изселване, София 21 май 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 105

44. **Доклад по изпълнението на Заповед №13606-П/ 1 август 1951 г. в Малко Търново, 24 юли 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 106-107

45. **Доклад за изселените семейства след 9 септември 1944 г. от Петричка околия и реакцията сред местното население, Петрич, 25 юни 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 110-111

46. **Доклад относно провежданите изселвания в Благоевградско, 25 юни 1952 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 114-115

47. **Заповед на вътрешния министър за въдворяване на ново местожителство семействата на изменниците на Родината, живущи в София, Сталин, Бургас, Пловдив, западната, южната и източната гранични зони, София, [преди 20 март 1953 г., датировката е по съдържанието на документа.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 109-110
Наредено е акцията да бъде подготвена тайно и МВР да получи предложенията за изселване най-късно до 20 март 1953 г.

48. **Докладна записка относно необходимостта от издаването на заповед за въвеждането на строг порядък и контрол над изселниците от страна на органите на МВР, София, [10 май 1953 г., датировката е по съдържанието на документа.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 13, л. 6-7

49. **Проект на заповед за засилване на контрола върху изселниците, София, [май 1953 г., датировката е по друг документ от а. е.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 13, л. 8-10
Предвижда се създаването на картотеки и установяването на точния брой на изселените лица.

50. **Справка за извършената проверка по изпълнението на Заповед №13606-П, София, 4 юни 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 13, л. 1-5
Констатира съществуващи проблеми с контрола върху изселниците. Поради недобре свършена работа много хора са се завърнали по родните си места.

51. **Справка относно завърналите се в София граждани без разрешение от страна на МВР, София, юни 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 13, л. 13-13 гръб
Информира, че голям брой от завърналите се в София изселници са се сдобили със справки от районните съвети и са си извадили редовни паспорти.

52. **Доклад за изселването близките на изменниците на Родината, от София, Пловдив, Сталин и западната, южната и източната гранични зони, София, 2 юли 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 97-101
Съдържа статистически сведения за предложените за изселване лица по възраст, социален произход и политическа принадлежност. Предложено е изселниците да се заселят в три околий на Русенски окръг. Предложените лица са на половина по-малко от бройката, която може да бъде поета от Дуловска, Исперихска и Силистренска околий.

53. **Придружително писмо до началника на ОУ МВР Стара Загора за връщане на лошо оформени справки на лица, подлежащи на изселване, София, 27 юли 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 332, л. 321

54. **Таблица за изселниците от страната по данни на отделение „Въдворяване и изселване“, [София, юли 1953 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3104, л. 4а

55. **Доклад за разселените семейства от столицата, големите градове и граничните райони, София, 22 август 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 3104, л. 5-8.
Съдържа данни за разселените лица от 9 септември 1944 г. и причините за прилагането на мярката. Отправено е предложение до ПБ за вдигане на изселническия режим за всички раз-

селени семейства в страната. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №52, с. 300-302

56. **Справка за разселените семейства от окръзите, големите градове и граничните райони, София, 27 август 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 129-130

57. **Доклад относно преценка работата на отделение „Въдворяване и изселване“ ДС, София, 27 август 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 10, л. 14-28
Прави се обзор на работата на отделението от неговото създаване. Направен е извод, че в първите години изселването е провеждано безотговорно и безразборно от много институции. Отделението е картотекирало и въвело отчетност за всички изселници и въдворени. Предвид предстоящото закриване на ТВО и вдигане на изселническия режим е отправено предложение за съкращаване на отделението от щата на МВР за 1954 г.

58. **Чернова на заповед на вътрешния министър с указания за презаселването на изселените лица, София, [след 19 септември 1953 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 5, а. е. 36, л. 17-18.
Дава разпоредби в кои околии да не се заселват изселници, освен с изричното съгласие на органите на МВР. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №57, с. 313-314

59. **Предложение от вътрешния министър до ПБ на ЦК на БКП да се определят забранени за заселване околии в страната, София 21 октомври 1953 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 5, а. е. 36, л. 10-11
Предвид завръщането на изселниците в граничните околии и големите градове се предлага подробен списък на населените места, където заселването може да стане само със санкцията на МВР.

60. **Справка за завърналите се от вътрешността на страната изселници и положението във Врачански окръг, Враца, 13 февруари 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 142-144
Съдържа информация за възникнали поземлени проблеми в Кулско и Белоградчишко и провеждана вражеска агитация от страна на завърнали се изселници.

61. **Докладна записка относно завръщащите се изселници във Врачански окръг, София, 9 март 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 145-146
Предложено е постепенното вдигане на режима над изселените от окръга, което ще позволи и уреждането на въпроса с тяхната земя.

62. **Заповед№И-302 на Министъра на вътрешните работи за вдигане на изселническия режим, София, 29 април 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 24
Вдига се режима за всички лица, за които към момента не е вдигнат. Наредено е лицата, които продължават да се занимават с противодържавна и престъпна дейност да бъдат предадени на съд. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №58, с. 314-315

63. **Доклад за извършената работа от Комисията при МВР по уреждане въпроса с изселниците, София, 7 май 1954 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 2, л. 147-148

64. **Окръжно до поделенията на МВР в страната относно прочистването на столицата от вражески елементи, София, 23 ноември 1956 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 27-29
Наредено е да се изготвят списъци със справки за лицата, които трябва да бъдат изселени от София.

65. **Доклад от вътрешния министър до ПБ на ЦК но БКП за изселването от София на капиталистически и кулашки елементи и рецидивисти, София, [след 26] април 1957 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1525, л. 5-11
Предлага отнемането на софийското жителство и заселването на тези лица в селата или по-малките градове в страната.

66. **План за работата на отделение „Въдворяване и изселване“ за времето от 1 януари до 30 април 1958 г., София, 15 януари 1958 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1513, л. 1

67. **Писмо от Мирчо Спасов до Начо Папазов за изселване на вражески настроени лица, София, 14 март 1958 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1542, л. 1.
Касае изселването на 1240 души или както пише ген. Спасов „да изгоним от София малко сволоч и пр.“ Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №76, с. 374.

68. **Указ №10 на Президиума на Народното събрание, София, 10 януари 1959 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 111, л. 51-52
Променя чл. 14 от Указа за Народната милиция, като й делегира права да задържа и изселва лица с разрешение на министъра на вътрешните работи и с писмено съгласие на главния прокурор.

69. **Заповед №84 на министъра на вътрешните работи за изселването на Никола Куфарджиев, Бенжамен Варон, Веселин Дашин, Георги Милев, Добри Терпешев и Йонко Панов, София, 29 април 1961 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 850, л. 1-2
Посочените „ревизионисти-фракционери“ са изселени от София и лишени от софийско жителство заедно със семействата си.

70. **Инструкция за приложението на указа за засилване на борбата против лицата отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен паразитен начин на живот, София, 15 август 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 50, л. 19-30
Представя мерките, които органите на милицията, прокуратурата, народните съвети и съдилища могат да предприемат спрямо посочената категория лица съвместно с доброволните отряди, другарските съдилища и обществените организации.

71. **Заповед по съдебното ведомство №1598 по приложението на Указа за засилване на борбата против лицата, отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен паразитен начин на живот, София, 15 август 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 50, л. 31
Определя местата за принудително заселване и настаняване на работа.

72. **Препис от решение №314 на ПБ на ЦК на БКП от 3 ноември 1962 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 111, л. 44
Политбюро счита за целесъобразно вътрешният министър да вдигне изселническия режим по отношение на всички изселени граждани в НРБ.

73. **Правилник за приложение на чл. 14 от Указа за Народната милиция, София, 12 декември 1963 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 32-41
Определя реда за принудително установяване на друго местожителство и забраната за напускането му. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №90, с. 399-405

74. **Съдоклад за работата на Софийско управление на МВР по изпълнение на чл. 14 от Указа за Народната милиция, София, 9 октомври 1964 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1522, л. 1-8

75. **Доклад за работата по изпълнение на чл. 14 от Указа за Народната милиция, София, 10 октомври 1964 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 107, л. 1-4
Съдържа информация, че от 9 декември 1963 г. от столицата и в страната са изселени 754 лица и сведения за изселените на принудителен труд в ДЗС „Белене“.

76. **Изпълнение на наказанията поправителен труд без лишаване от свобода и лишаване от право на местожителство в определено населено място и задължително заселване без лишаване от свобода, София, 15 април 1969 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238, л. 1, с. 52-56
Из Закон за изпълнение на наказанията. Регламентира налагането на посочените наказания. Поправителният труд не се зачита за трудов стаж.

77. **Окръжно до окръжните и народни съдилища и прокуратури, поделенията на МВР и изпълкомите на окръжните народни съвети, София, 2 април 1970 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 42-43.
Посочва се редът за изселване.

78. **Справка за мотивите на Народната милиция за запазването на Института на принудителните административни мерки, налагани по чл. 14 от Указа за Народната милиция, възпроизведени в проекта на Закона за народната милиция, София, 14 август 1975 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 44-51
Изтъква се, че Министерството на правосъдието и Главната прокуратура споделят схващането на МВР, че принудителните административни мерки са необходими по отношение на определена категория лица на този етап от развитието на обществото.

79. **Справка за приложената мярка по чл. 14 от Указа за Народната милиция, по ДС и НМ, София, 30 юли 1976 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 55-57
Съдържа данни за изселените лица за периода 1974–1976 г.

80. **Цифрови данни за лицата, установени на нови местожителства по чл. 14 от Указа за Народната милиция, по ДС и НМ към 1 септември 1976 г., София, 16 септември 1976 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 53-54
Съдържа статистически данни за лицата, разпределени по окръзи.

81. **Справка за разпространени в ГФР материали с антибългарско съдържание, София, 4 октомври 1976 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 38, оп. 1, а. е. 69, л. 114-117
Дава сведения за разпространен в Кьолн плакат за изселванията на политически неудобни лица в психиатричните заведения в град Бяла и в Държавно земеделско стопанство „Белене“.

82. **Писмо от „Амнести интернешънъл“ до Светла Даскалова, министър на правосъдието на Народна република България, Б.м., 21 март 1977 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 1032, л. 86-88
Припомня, че наред със Съветска Русия и Албания, България е единствената страна в Източна Европа, която практикува принудително разселване, което е в противоречие с международното законодателство.

83. **Заповед по съдебното ведомство №ЛС 03-1820, София, 23 ноември 1983 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 58-59
Определя населените места в страната за принудително установяване на ново местожителство.

84. **Наредба № I-385 за прилагане на чл. 40 а от Закона за Народната милиция, София, 28 ноември 1983 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 62-70
Определя реда за прилагане, организацията и контрола по изпълнението на мярката принудително установяване на ново местожителство. При разглеждането на делото не се допуска адвокатска защита.

85. **Докладна записка относно необходимостта от издирването на допълнителен брой селища, където принудително да се установяват лица с решение на съдилищата, София, 2 април 1984 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 71-72

86. **Заповед относно изменение на МЗ-I-381/ 28 ноември 1983 г. за определяне на допълнителни места за принудително установяване на ново местожителство, София, 27 април 1984 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 73-74
Регламентира правото на зам.-министъра и директора на Народната милиция да преразпределят лицата в други посочени в заповедта селища.

87. **Окръжно до началниците на поделенията на Народната милиция в страната за нередности при прилагането на чл. 39, ал. 1, т. 1 и чл. 40а от Закона за народната милиция, София, 29 април 1984 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 81-82
Относно нарушения на Наредбата и Инструкцията по отчетността на изселените лица.

88. **Информация за състоянието на законността и упражнявания надзор от прокуратурата в местата, в които са настанени лица по принудителен ред на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 и чл. 40а от Закона за народната милиция, София, 8 февруари 1985 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 84-93

89. **Заповед №I-64 на Министъра на вътрешните работи относно прилагането на принудителната административна мярка „принудително установяване в друго населено място” на основание чл. 39, ал. 1, т. 1 от Закона за Народната милиция, София, 9 април 1985 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 349, л. 210-211
Организацията на работата по наблюдението и контрола на принудително установените на остров Белене лица се възлага на отдел „Затвори” МВР.

90. **Из Доклад относно резултатите от проведено изследване на дейността на органите на ДС за укрепване, задълбочаване и развитие на Възродителния процес, София, 19 юни 1986 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 49, л. 195-198; 232-233; 242; 261; 266; 269
Дава сведения за принудително въдворяване на ново местожителство на лица с „възстановени имена“ и необходимостта от осъществяването спрямо последните на „активни оперативни, административни, наказателно правни и други мероприятия“.

91. Наредба №I-593, София, 4 септември 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 94-98
За изменение и допълнение на Наредба №I-385/ 28 ноември 1983 г. на МВР и №83-02-130/ 28 ноември 1983 г. на Министерството на правосъдието, за прилагане на чл. 40а от Закона за Народната милиция.

Трудова мобилизация:

92. Закон за трудово мобилизиране на безделници и празноскитащи, София, 8 август 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 69-72 гръб
Регламентира нормативно трудовата мобилизация на определени категории от населението.

93. Окръжно от МВР до поделенията в страната и до всички околийски началници и кметове на градските и селски общини за прилагането на Закона за трудово мобилизиране на безделници и празноскитащи, София, 18 февруари 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 67-68 гръб
Съдържа инструкции за прилагането на закона и подчертава да се прави разлика между лицата, които са обект на Наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития и Закона за трудово мобилизиране на безделниците.

94. Заповед №613 на Министъра на вътрешните работи относно комисиите по трудовата мобилизация, София, 8 март 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 77-77 гръб
Определя състава на комисиите по трудово мобилизиране на безделници и празноскитащи.

95. Доклад до Министъра на вътрешните работи за прилагането на Закона за трудовата мобилизация, София, [след 23 юли 1948 г., датировката е по съдържанието на документа]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 66
Повдигнат е въпросът за практическото категоризиране на определени лица като безделници и попадането им под ударите на Закона.

96. Доклад за подготвителната работа по трудовата мобилизация за 1949 г., София, [1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1205, л. 13-15
Съдържа сведения за организацията на работните обекти и бройката на лицата, представени за мобилизиране. Подчертано е, че повечето са активни врагове на властта, като някои са предложени само по политически причини.

97. Инвентарна таблица на наличните вещи в поделенията при Отделението за трудова мобилизация при МВР, София, [1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1205, л. 23

98. Доклад относно съвещанието на Стопанския отдел при фонд „Затвори и ТВО“, София, [1951 г., датировката е по съдържанието на документа]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1767, л. 126-128
Информира, че съгласно бюджета на фонда за 1950 г. отделение „Трудова мобилизация“ се преустроява на отделение „Ниски строежи“ за мелиоративни работи и ръководство на затворническите групи в мините и кариерите.

Трудово-възпитателни общежития:

99. **Постановление №1 на Министерския съвет, София, 20 декември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 26-26 гръб
На основание чл. 47 от Конституцията се одобрява Наредба-закон за трудово-възпитателните общежития.

100. **Постановление №2 на Министерския съвет, София, 20 декември 1944 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 23
На основание чл. 47 от Конституцията се одобрява Наредба-закон за трудово-възпитателните общежития за политически опасните лица.

101. **Уведомително писмо от Министерство на правосъдието до МВР, отделение административно относно утвърждаването на Указ №8, София, 15 януари 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 18-19
Регентите на България Венелин Ганев, Цвятко Бобошевски и Тодор Павлов одобряват Наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития, посредством издадения на 11 януари с.г. Към писмото е приложена само последната страница от Указа с печата и подписа на правосъдния министър.

102. **Доклад от инспектор Желязко Троев, завеждащ трудово-изправителните селища, София, 19 април 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 4, л. 1-2
Съдържа информация за вътрешния ред в селищата на ДС при Дупница и язовир Росица.

103. **Доклад относно допълнение на 7-мо Постановление на Минис-терския съвет от 11 май 1945 г., София, [след 11 май 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 8-8 гръб
Министърът на вътрешните работи предлага на Председателя на Министерски съвет трудово-възпитателни групи, съставени от въдворени лица да работят на издръжка към Дирекция по пътищата.

104. **Доклад относно отказа на Министъра на финансите да се създаде фонд „Трудово-възпитателни общежития“, София, 2 август 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 1-2
Засяга се въпросът за самоиздръжката на въдворените посредством работата им към Министерство на благоустройството и създаването на независим от държавния бюджет фонд, който да разполага със собствени средства.

105. **Доклад от вътрешния министър до регентите на България, относно утвърждаване на 2-ро постановление на Министерския съвет от 9 август 1945 г., София, 18 август 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 14
На основание чл. 47 от Конституцията се иска одобрението на Наредба-закон за учредяване на фонд „Трудово-възпитателни общежития“.

106. **Указ №56 на регентите на Царство България, София, 21 септември 1945 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81, л. 13-13 гръб
Одобрява се Наредбата-закон за учредяване на фонд „Трудово-възпитателни общежития“.

107. **Доклад до министър на вътрешните работи за създаването на собствени предприятия към фонд „Трудово-възпитателни общежития“, София, [след 21 септември 1945 г.]**
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 91-93
Посочени са няколко румънски чифлика в Дуловска околия, които могат да бъдат превърнати в база за въпросните предприятия към фонда.

108. Заповед №1193-I-П на вътрешния министър за въдворяване на политически опасни лица, София, 21 ноември 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 17, л. 1

109. Сведение за въдворените в трудово-възпитателните общежития Държавна сигурност, Криминален, Стопански и Административен отдел и въдворените на нови местожителства в страната от 9 септември 1944 г. до 28 декември 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 117, л. 23-24
Съдържа данни за въдворените и освободени лица в месеците след 9 септември 1944 г.

110. Доклад за състоянието и препоръки за устройството на трудово-възпитателните общежития при МВР, София, [преди 1 август 1946 г., датирано по съдържанието и по друг документ от а. е. Поради затруднената четивност на оригинала на 26 април 1990 г. е извършен препис на документа].
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 117, л. 10-19
Съдържа информация за общежитията в страната, битовите условия и трудовата дейност на въдворените и пр.

111. Правилник за устройството на трудово-възпитателните общежития и вътрешния ред в същите, София, 1 август 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 127, л. 13-18
Регламентира вътрешния ред, устройството, трудовата дейност и наказанията на въдворените лица в ТВО.

112. Доклад за устройството на трудово-възпитателните общежития и състоянието на фонд ТВО към 15 ноември 1946 г, София, [ноември 1946 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 143, л. 10-14
Съдържа данни за общежитията в страната и стопанската дейност, която развиват, бита на въдворените и др. въпроси.

113. Изложение от инициативния комитет за морално и социално застрашени деца в Пловдив, [март 1948 г., датировката е по друг документ от а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 774, л. 9-10
В документа се заключава, че условията за живот на въдворените деца са „по-лоши и от затворнически“.

114. Докладна за проверката в поправителните домове и възпиталища за маловръстни в София, Пловдив и Русе, София, 1 април 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 774, л. 11-11 гръб
Констатирано е, че битът на питомците е „под всякаква критика“. Отправено е предложение за създаването на едно ТВО за маловръстни в с. Красногор, Тутраканско.

115. Информация за настаняването на поправителните домове и възпиталища от София, Пловдив и Русе на един обект при стопанството в с. Тертер, тутраканско, София, 13 април 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 774, л. 12-12 гръб; 15
Изграждането на новия обект трябва да стане със средства на фонд „Затворно дело“ (приложена план-скица на общежитието).

116. Доклад относно нерешени въпроси във връзка с поправителните домове и възпиталища за маловръстни, София, 21 май 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 774, л. 20-23
Посочените домове са приравнени към затворите, ето защо храната и облеклото са като в затворите. Хигиената е незадоволителна. Необходимо е в общежитията да се създадат училища и в тях да има повече възпитатели, отколкото надзиратели.

117. Заповед №200 на министъра на вътрешните работи относно преминаването на служба „Въдворяване и затвори“ при ДС към отдел „Затвори и ТВО“ при МВР, София, 10 март 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 144, л. 23-24
Нарежда да не се изпращат и приемат лица в ТВО без съгласието на главния прокурор. Регламентира редовните свиждания в общежитията да стават само на 1 януари, 1 май, 9 септември и пр.

118. Заповед №373-П на министъра на вътрешните работи относно откриването на ТВО Белене, София, 30 май 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 161
Съгласно 1-во Постановление на Министерския съвет от 27 април 1949 г. се създава ТВО в с. Белене, Свищовско „на плаца на остров Персин“.

119. Доклад във връзка с охраната на новооткриващото се общежитие при с. Белене, Свищовско, София, [май 1949 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1205, л. 8-12
Съдържа информация, че над 50% от жителите на Белене са врагове на ОФ и със създаването на ТВО на острова ще бъдат лишени от паша на добитъка си. Набелязани са мерки за охраната на обекта. Предлага се милиционерският състав да се подменя на 45 дни поради тежките условия.

120. Перспективен план за работата в ТВО Белене, Свищовско, с. Белене, [юни 1949 г., датировката е по съдържанието на документа.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1205, л. 1-2
Планира се изграждането на помещения, диги, просеки, граничната застава и провеждането на стопанската дейност.

121. Писмо от Главният прокурор на НРБ до председателя на Министерски съвет, София 1 декември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1180, л. 4-10
Относно грубо нарушаване на Конституцията и законите на страната при провеждането на въдворяването и изселването.

122. Докладна от министъра на вътрешните работи до председателя на Министерски съвет, София 30 декември 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1180, л. 11-23
В отговор на писмото на Главния прокурор за грубо нарушаване на законите на страната при провеждането на въдворяването и изселването.

123. Инструкция за въдворяване в ТВО, за въдворяване на временно пребиваване, за изселване в ново местожителство, за освобождаване на въдворените, културно-просветната работа в ТВО и затворите и агентурно-оперативната работа при същите, София, [февруари 1950 г., датировката е по друг документ от а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1257, л. 2-5
Установява редът за изпращане в и освобождаване от ТВО и работата с въдворените. Системата на изселване копира тази на въдворяването.

124. Заповед №500-П на Министъра на вътрешните работи относно прокопаването на напоителните канали в Беленската низина, София, 14 март 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 60
Нарежда изкарването на работа в Беленската низина на 2000 въдворени от възпитателните общежития в с. Белене и гръб Димитрово и 1000 затворници.

125. Изложение от възпитател в ТВО, Ножарево, 24 май 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1504, л. 27-36
Писмени сведения пред Комисията от МВР, обследвала общежитието в Ножарево. Предоставя цялостна картина за положението на въдворените.

126. Из протокол по извършено обследване на общежитието и стопанството в с. Ножарево, Тутраканско, 30 май 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1504, л. 2; 14-16
Съдържа данни за бита на въдворените и отношението на надзирателите към тях.

127. Предложение относно реда за въдворяване в трудово-възпитателни общежития и установяване на ново местожителство, София, 26 юли 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1272, л. 11-13
Определя и категоризира лицата, подлежащи на споменатите административно-принудителни мерки. Предлага на ПБ на ЦК на БКП решение, според което горните мерки се прилагат в случаите, когато обвинителният материал не е достатъчен за подвеждане под съдебна отговорност.

128. Проект за решение на ПБ относно създаването на комисия по въдворяване на лица в ТВО, София, [май 1951 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 60-61
Изтъква се необходимостта да се прекрати практиката околийските и селски народни съвети, както и други длъжностни лица, да изпращат хора в ТВО. Срокът за въдворяване се увеличава на 7 години.

129. Доклад от Помощник министъра на вътрешните работи относно въдворяването на лица без заповеди, София, 2 януари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 25-26
Съдържа информация, че към 21 декември 1951 г. в ТВО са въдворени 141 лица без заповеди и справки. Вътрешният министър Г. Цанков е сложил резолюция: „Абсолютно забранявам да се пращат арестанти в ТВО, без заповед подписана лично от мен или от упълномощения заместник-министър. Незабавно да се издадат заповеди на основата на доказателствен материал за пратените в ТВО без заповеди лица.“ 3 януари 1952 г.

130. Протокол №1 от заседанието на комисията по въдворяване в ТВО, София, 1 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 54-55
Отнася се до реда на въдворяване, освобождаване и превъдворяване на лица в ТВО.

131. Заповед №108 на министъра на вътрешните работи относно предаване на земеделското стопанство „Ножарево“ на държавни земеделски стопанства и закриване на кариерата „Пиргово“, Русенско, София, 16 май 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 56-57
Нарежда да се закрият затворническите общежития „Ножарево“ и „Пиргово“, а годните за тежка физическа работа затворници да се изпратят в общежитията „Димитрово“ и „Димитровград“ за минни работници. Преразпределя се щатът на закритите общежития.

132. Бележка от Вълко Червенков за работата на Комисията по преглеждане списъка на въдворените, София, 8 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 106, л. 3
Указва, че „в ТВО трябва да останат непоправимите заклети врагове, явно опасните за реда и спокойствието в страната елементи, а не за щяло-нещяло да се праща в ТВО“. Има пространна резолюция от вътрешния министър: „Въпреки упражнявания натиск, предупреждения и остри резолюции, за да се свърши качествено и срочно работата с въдворяванията – не се взима от дума. Доведе се работата до ПБ и др. В. Червенков да ни предупреж-

дава въпреки ясните и срочни решения на колегиума и на Комисията по ТВО. Очевидно така повече не може да се работи и ще трябва да се приемат други мерки, колкото и неприятни да са, но край на безотговорността от най-отговорните другари в МВР трябва да се сложи. Другарю Капитанов, правя последно предупреждение, давам последен срок за изпълнение на заповедта ми и решението на колегиума до 20 т.м. На 21 юли да ми се доложи в окончателен вид подробно в духа и изпълнението на бележката на др. В. Червенков и нашите решения.“

133. Доклад относно намиращите се в ТВО лица, причините на въдворяването им подработката на материалите за комисията по ТВО, София, 23 юли 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 27-30
Съдържа статистически данни за въдворените лица.

134. Ръкописна бележка на вътрешния министър за въдворените в ТВО, [София, юли 1952 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 106, л. 7-8
„Една част от въдворените могат да бъдат съдени за тяхната антинародна дейност, например тези в графата изменници на Родината, ятаци и помагачи на бандити или участници в контрареволюционни организации, но политически нецелесъобразно е да създаваме масови процеси, в каквито същите са замесени и поради това на съд са дадени техните ръководители и най-активни членове, а останалите са въдворени – като за някои от тях има и оперативни съображения на ДС.“

135. Доклад за настаняването на държавни и криминални престъпници в ТВО от специалната Комисия при МВР и прилагането на закона по отношение на изменниците на Родината и невъзвращенците, София, [декември 1952 г., датировката е по съдържанието на документа.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 58-63
Дава данни за броя въдворените. Като сериозна слабост се изтъква фактът, че често се предлагат за настаняване в ТВО лица, които могат да бъдат съдени по обикновен ред или да се приложат други мерки спрямо тях.

136. Становище от началника на отдел I-ДС относно предвидените административни мерки спрямо близките на изменниците на Родината, София, 21 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 85-86
Изразено е несъгласие с разширяването на кръга от близки родственици, подлежащи на наказание. Иска се точна дефиниция на понятието „живеещи под един покрив“, което специално за кооперациите в София е неприложимо и пр.

137. Справка за работата на комисията по ТВО и разглеждането на проекто-инструкции по въдворяването, София, 24 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 82-83

138. Справка за предложение от Заместник-министъра на вътрешните работи ген. Капитанов за административно-наказателни мерки спрямо близки родственици на изменници на Родината, София, 24 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 84

139. Становище от отделение „Въдворяване и изселване“ относно предложение за засилване на административно-наказателните мерки спрямо близки родственици на изменници на Родината, София, [февруари 1953 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 13, л. 11-12

140. Проект за Инструкция по приложението на наказателно-административните мерки срещу изменниците на Родината и членовете на техните семейства, София, [април 1953 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 64-69
Друг вариант на документа е публикуван В: – Горяните. Сборник документи. Том II (1949–1956). С., 2010, документ №168, с. 554-557.

141. Мнение от заместник-министъра на вътрешните работи ген.-майор Христо Боев по проекта за Инструкцията по приложението на наказателно-административните мерки срещу изменниците на Родината и членовете на техните семейства, София, 20 май 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11, л. 87

142. Протокол №34 от заседанието на Комисията по ТВО, София, [май 1953 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 201, л. 1-4
Относно въдворяването и изселването на роднини на изменници на Родината.

143. Мнение на Вълко Червенков по доклада на Георги Дамянов и Георги Цанков за помилванията през 1953 г., София, 24 юни 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 106, л. 1-2
Относно помилванията Червенков казва: „Моето мнение е, че ТВО трябва да бъде разтоварено от голяма част от намиращите се в тях“ и отправя към Минчо Нейчев въпроса „Какво е конституционното основание за задържане в ТВО? [...] Не могат да лежат в затвора хора неосъдени.“

144. Аналитична таблица за въдворените в ТВО Белене към края на месец август 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 391, л. 3

145. Заповед №С-233 на Георги Цанков, министър на вътрешните работи на НР България, за закриване на някои затвори, ТВО и уреждане положението на разселените лица София, 19 септември 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 19-20.
Закриват се 11 затвора в страната, ТВО Белене и се отменя изселническият режим. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №55, с. 308-309.

146. Докладна записка от Министъра на вътрешните работи за провеждането на акцията от 5 ноември 1956 г., София, 8 ноември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 108, л. 2-4
Дава сведения, че при операцията в цялата страна са задържани 564 лица, от които 374 по линия на ДС.

147. Права и задължения на надзорно-строевия персонал при поделение 0789-МВР, София, [след ноември 1956 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 100, л. 1-4
Определя правата на надзирателите в ТВО Белене.

148. Указ №468 на Президиума на Народното събрание, София, 4 декември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 96, л. 1-2.
За правото на Народната милиция да задържа и изселва или изпраща лица в ТВО. Срокът за престоя в ТВО се определя от министъра на вътрешните работи главния прокурор. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №68, с. 350-351

149. Заповед №I-182 на Заместник-министър Апостол Колчев в изпълнение на постановление №451 на Министерския съвет, София, 22 декември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 28, л. 312-313
Относно отварянето на ТВО Белене. Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №69, с. 351-352.

150. Инструкция по пропускателния режим и режимните мероприятия на ТВО и затвора в с. Белене, Свищовско, 22 декември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 8-13
Регламентира достъпа и придвижването в района и на територията на посочените обекти.

151. План за вътрешната охрана и отбрана на обектите на ТВО и затвора в с. Белене, Свищовско, [22] декември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 142, л. 1-6
Определя действията на длъжностните лица в усложнена обстановка, редът за употреба на оръжие и др.

152. Справка от Министъра на вътрешните работи до ПБ на ЦК на БКП за въдворените в ТВО Белене към 10 февруари 1957 г., София, 12 февруари 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 108, л. 5-7
Към посочената дата в лагера има 1120 души, от които 247 въдворени за контрареволюционна дейност, в това число бивши министри, военни и опозиционери.

153. Информация за въдворените в ТВО криминални престъпници към 10 март 1957 г., София, [след 10 март 1957 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1528, л. 5
Въдворяването в ТВО е характеризирано като подходяща мярка, която трябва да се прилага и в бъдеще.

154. Мнение от Мирчо Спасов относно въдворяването на криминални престъпници в ТВО, София, 23 март 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1528, л. 4
Според генерала ТВО е „по-силно респектираща мярка, отколкото съдебната и затворническа процедура“.

155. Доклад за резултата от проверката на медицинската служба на поделение 0789,София, 23 май 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 14, л. 1-2
Констатирано е, че здравеопазването на питомците е поверено на въдворени лекари, под надзора на служебния лекар.

156. Из Отчетен доклад за агентурно-оперативната работа по линия на ДС при поделение 0789-МВР, с. Белене, Свищовско, за периода от 15 ноември 1956 до 1 септември 1957 г., София, 17 септември 1957 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1589, л. 7-11; 22-23
Съдържа статистически сведения за въдворените „контрареволюционни елементи“.

157. План на поделение 0789 (ТВО) с. Белене, Свищовско, относно приемане, настаняване и отпочване следствие на враждебно-престъпните елементи, които ще бъдат изпратени в поделението, София, 8 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1552, л. 1-2
Набелязани са мероприятия по посрещането на „хулиганите“ от София.

158. Из Протокол „А“ №33 на ПБ на ЦК на БКП, София, 21 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 95, л. 1
Относно решение вътрешният министър да организира въдворяването в ТВО на „вредните за обществения ред и спокойствие хулигани“.

159. Информация относно операцията по задържането на хулигани и други престъпни елементи в София, 26 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1535, л. 11
По сведения на Софийско окръжно управление на МВР към 13 часа са задържани 956 лица, срещу които незабавно е започнато следствие.

160. Докладна записка относно възможностите и готовността на поделение 0789-МВР с. Белене, Свищовско за приемане на нови въдворени, София, 27 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1552, л. 8-11
Съдържа информация за инвентара на общежитието и възможността да приеме 2400 мъже при „нормални условия (едно войнишко легло)". Дадени са инструкции за изпращането на въдворените.

161. Из Информация относно следствието на задържаните хулигани и престъпници в София, 30 януари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е.1536, л. 3-4
По данни в документа до 29 януари са задържани 1085 лица, като от тях 893 се намират и разследват в арестите на I-отдел ДС.

162. Из Доклад относно изпълнението на решението на ПБ на ЦК на БКП по прочистване на столицата от хулигани, криминални престъпници-рецидивисти и други обществено опасни лица, София, 10 февруари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1541, л. 1-2; 5-12
Обобщава резултатите от следствените действия и посочва основните причини за хулиганството и престъпността в София.

163. Доклад относно работата, обстановката, дисциплината и предложение за бъдеща дейност с новопристигналите въдворени, Белене, 25 февруари 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1552, л. 4-7
Съдържа данни за въдворените, техния бит и трудовата им ангажираност.

164. Доклад от вътрешния министър до ПБ на ЦК на БКП относно прочистването на столицата от хулигани, рецидивисти и други обществено опасни лица, София, [февруари 1958 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1525, л. 14-16

165. Доклад от вътрешния министър до ПБ на ЦК на БКП относно провеждането на операция „Мълния" София, [след февруари 1958 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1540, л. 1-7
Предоставя синтезиран анализ на резултатите от проведената акция по прочистването на столицата от хулигани, рецидивисти и други обществено опасни лица, и за живота на задържаните непълнолетни в ТВО. Предлага с възпитателна цел последните да бъдат въдворени в общежитието в Белене за срок от една година.

166. Справка и предложение за въдворяване в ТВО за срок от три години на гражданин, София, 19 август 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 577, л. 3-4
Отнася се за лице, претърпяло пътно-транспортно произшествие с автомобил, обслужващ партиен функционер.

167. Показания на гражданин, претърпял пътно-транспортно произшествие, София, 20 август 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 577, л. 14-15
Моторът на лицето е блъснат от автомобил, обслужващ партиен функционер.

168. Докладна записка относно съвещание в Белене между предста-вители на Министерството на правосъдието и МВР, София, 14 април 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1552, л. 17-20
Отправено е предложение да се освободи целият остров Персин за нуждите на ТВО Белене.

169. Докладна записка за осигуряване работа на въдворените и стопанската дейност на остров Белене, София, 21 април 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1552, л. 12-14
Заместник-министър Спасов предлага отдел „Затвори“ да изтегли затворниците от територията на острова и освободи затворническите сгради на I-ви обект за настаняване в тях на въдворените. Работата, която се извършва на острова, като диги, канали, изкореняване и почистване на площи, изработване на тухли, залесяване и друга подобна работа да се извършва от въдворените. Вж. и Заповед №I-920/26.04.1958 г. в Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №77, с. 374-375.

170. Справка за разстановката и разпределението на силите на въдворените при поделение 0789-МВР, с. Белене, 31 май 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1544, л. 1-2
Съдържа данни за трудовата ангажираност на въдворените лица.

171. Докладна записка за оперативната работа в поделение 0789-МВР, с. Белене, Свищовско, 8 юли 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1549, л. 2
Отправено е предложение отделение „Въдворяване и изселване“ да отговаря за оперативната работа в обекта.

172. Справка за изпращане на въдворени от ТВО Белене за разпит от съдилищата и следствените органи, София, 14 юли 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1554, л. 1-2
Критикува се практиката да се изпращат въдворени в качеството им на свидетели, подсъдими и като страни по граждански дела, защото това влияе зле на изолацията и превъзпитанието им.

173. Справка за извършената работа от въдворените при поделение 0789-МВР, Белене за времето от май до септември 1958 г., Белене, Б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1586, л. 9-10

174. Информация за дейността на Държавно земеделско стопанство „Белене“, [след 5 ноември 1958 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1586, л. 1-8

175. Докладна записка относно държането и проявите на въдворените в ТВО Белене бивши земеделски опозиционери, София, 24 ноември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1547, л. 5-9
Съдържа сведения за т. нар. „наказателна бригада“ и за побой и издевателства от страна на криминални над Христо Стоянов, Крум Неврокопски и Александър Пършев пред погледите на началника на обекта и надзирателите.

176. Справка относно състоянието на оперативната работа в ТВО Белене, Б.м., 11 декември 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1553, л. 1-8
Има данни за въдворените, трудовата им ангажираност и работата с тях. Върху документа има бележка от заместник-министър Георги Кумбилиев „[...] трябва ли толкова хора да държим в ТВО [...]“.

177. Докладна записка относно лекуване на въдворени в болницата на МВР в София, [30 януари 1959 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1558, л. 1
Генерал Спасов е поставил резолюция на искането „Няма нужда чак тука да ги лекуваме в София – такива възможности нямат честните и добри хора от населението, а вие сте се загрижили толкова много за престъпниците. [...]“

178. Писмо от Главния прокурор до Министъра на вътрешните работи относно процедурата по освобождаване на лица от ТВО, София, 6 март 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1557, л. 1-2
Йордан Чобанов припомня, че след изтичането на определения срок лицата трябва да бъдат освобождавани автоматично, без каквито и да било заповеди за това. С резолюция върху документа министър Цанков нарежда практиката със заповедите за освобождаване да остане, като вече няма да се съгласува с Главния прокурор.

179. Информация за производствената дейност и извършената работа от въдворените при поделение 0789-МВР Ловеч, [10 май 1961 г., датировката е по друг документ от а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1519, л. 4-7; 9
Дава сведения за извършената работа и левовата ѝ равностойност и разходите по трудовата група за периода от 1 януари до 30 април 1961 г. В бележка към документа с дата 25 май 1961 г. ген. Спасов прави извода, че народното стопанство има чиста печалба от извършената от въдворените безплатна работа.

180. Сведение относно извършената работа от въдворените при поделение 0789-МВР Ловеч от октомври 1959 до 30 април 1961 г., [София], 17 май 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 136, л. 2-5

181. Справка за изпълнение на Окръжно №I-45 от 15 март 1960 г. за борбата с хулиганството, София, 5 юли 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 134, л. 50-52
Дава сведения за ролята на доброволните отряди и другарските съдилища в борбата с хулигански прояви в София и окръга и информира за изпращането на лица, обвинени в хулиганство на „обекта“ в Ловеч.

182. Резолюция на Мирчо Спасов върху придружително писмо към докладна записка, София, 19 юли 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1595, л. 6
Съдържа нареждане за прекратяване на „вредния шум с трупове на починалите в ТВО Ловеч“.

183. Информация до Мирчо Спасов за някои организационни въпроси по работата на въдворените в ТВО Ловеч, София, 27 юли 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 136, л. 10

184. Окръжно от отдел „Инспекторат“ до поделенията на МВР относно работата на отделение „Въдворяване и изселване“, София, 10 август 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1594, л. 1
Съобщава, че всички въпроси, свързани с ТВО, трябва да се изпращат до поделение 1248-МВР, а не до ликвидираното от Правителството поделение 0789. Документът е публикуван В: – Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №81, с. 381-382

185. Чернова на Правилник за трудовата група на ръководство на поделение 1248-МВР, Б.м., [февруари 1962 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 2-5
Документът съдържа множество ръкописни поправки на Мирчо Спасов. Това е първият

опит за регламентиране на режима в лагера в Ловеч. Проектът с нанесените поправки на ген. Спасов е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №83, с. 383-386.

186. Бележки по проекта за Правилник на трудовата група в Ловеч, 17 февруари 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 8
Отправено е искане „да се определи точно какви грубости, своеволия и извращения не бива да се допускат от ръководния и охранителния състав там“.

187. Бележки по проекта за Правилник за трудовата група при Окръжно управление МВР - Ловеч, 20 февруари 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 6-7

188. Предложение за допълнение към Правилника за трудовата група на ръководство към поделение 1248-МВР София, [Ловеч, февруари 1962 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 18-19
Началникът на трудовата група коригира предложението на Мирчо Спасов за трудов ден „без определен работен час и норми“, да стане „като продължителността на работния ден е до 10 часа съобразно сезона“ и др.

189. Окръжно до всички поделения на МВР в страната за съобразяването на принудителните мерки с духа на XXII конгрес на КПСС и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП, София, [февруари 1962 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 20-22
Демонстрира ролята на обществените организации при налагането на подобни наказателни мерки.

190. Бележка от Мирчо Спасов до началника на ОУ МВР - Ловеч полк. Кирил Александров за прилагането на Правилника на трудовата група, София, 1 март 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1593, л. 1
Генерал Спасов нарежда да се спазват „най-точно и безупречно“ всички негови указания „извън тук приложения правилник“.

191. Из Справка за лицата, намиращи се в трудовата група на МВР в Ловеч, София, 13 март 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 111, л. 18

192. График на работния ден за питомците в трудовата група при Окръжно управление МВР Ловеч, 30 март 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 11-12
Съобразно сезона трудовият ден на питомците ще бъде около 10 часа.

193. Докладна записка относно нуждите и възможностите за подобряване на битовите условия на питомците в трудовата група, Ловеч, 30 март 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 13-14

194. План за културно-просветната дейност на трудовата група при МВР Ловеч за второто тримесечие на 1962 г., Ловеч, 30 март 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1567, л. 15-17
Предвижда провеждането на политическа агитация и индивидуална възпитателна работа.

195. Заповед №I-123 определяща състава на комисията, която да приведе в изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за трудовата група – Ловеч, София, 20 април 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 103, л. 1

196. Инструкция до поделенията на МВР в страната за необходимите мерки за възпитателно въздействие върху освободените лица от трудовата група в Ловеч, София, 21 април 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 103, л. 2
Заместник-министърът на МВР Демир Борачев нарежда незабавно да се влезе във връзка с народните съвети и обществените организации, които да устроят бита и да заобиколят освободените със „здрава трудова среда".

197. Докладна записка относно изпълнение на решението на ПБ на ЦК на БКП за разформироването на трудовата група – Ловеч, София, 5 май 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1520, л. 1-3
Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №88, с. 396-397

198. Секретна Заповед № I-152 на министъра на вътрешните работи за разформироване на трудовата група – Ловеч и нейния филиал край с. Скравена, София, 8 май 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 104, л. 1-2
Документът е публикуван В: –Десталинизацията – Дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953–1964), С., 2013, документ №87, с. 395

199. Извлечение от протокол №33 от заседанието на Министерския съвет на 24 август 1964 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 111, л. 46
Задължават се всички ведомства да преустановят вписването в документите на граждани, отбелязването на факта, че са били въдворявани.

200. Доклад на Обществено-държавната комисия за подпомагане на разследването по извършени престъпления в лагерите край Ловеч, Скравена и на други места, София, май 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 92, л. 1-20
Съдържа исторически сведения за въдворяването и лагерите в България до април 1962 г. Има приложена схема на трудово-възпитателните общежития за периода от 1945 до 1962 г.

Затвори:

201. Сведения за затворническия лагер в околностите на мина „Пирин", Горна Джумая, 11 септември 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 114, л. 23
В лагера се намират 123 затворници с присъди от Народния съд. Според местния инспектор на ДС в затворническия лагер не е установен никакъв режим, като самите затворници са превърнати в обикновени работници.

202. Писмо до Никола Петков, относно установения режим и бита на политическите затворници в каменната кариера на мина „Пирин", с. Брежане (Горноджумайско), 28 септември 1945 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 13, оп. 1, а. е. 16 Д, л. 25-26 гръб
Подателят на писмото описва „противозаконната каторга", на която са обречени политическите затворници и отправя апел за тяхното връщане по затворите.

203. Доклад относно общото състояние и организация на затворите, София, [след 29 март 1947 г., датировката е по съдържанието на документа]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 188-190
Поставени са въпросите за категоризацията на затворниците, режимът и подобряване

администрирането на затворите. Съобщава се, че в Сливенския затвор се приемат предимно „политически“ затворници, а в Кюстендил и Пазарджик предимно криминални.

204. Наредба за учебно-възпитателната дейност в затворите, София, 27 юли 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 142-151
Проект на наредба, регламентираща методите и средствата за провеждане на възпитателната дейност в затворите.

205. Докладна до министрите на вътрешните работи и правосъдието за някои проблеми на затворите в страната, София, 15 ноември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 311, л. 7-8
Директорът на Народната милиция съобщава, че използването на физическия труд на затворниците води до тяхната „разпуснатост и безотговорност“, като последните „не са в състояние да почувстват затвора“.

206. Заповед №351-П на министъра на вътрешните работи относно недопускане на външна работа на политически затворници и такива, осъдени за тежки криминални престъпления, София, 13 май 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 79
Наредено е взимането на срочни мерки за затягането на реда и дисциплината в затворите.

207. Заповед №109 на министъра на вътрешните работи за незабавното започване на строителните обекти към МВР, София, 12 май 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 3, л. 114
Наредено е извеждането на затворници от Софийския централен затвор на работа по обекти на МВР в столицата.

208. Постановление №11 на Министерски съвет, София, 25 февруари 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 32
Относно прехвърлянето на Сливенския военен затвор към МВР.

209. Доклад до помощник-министъра на мините и подземните богатства за рискове за изпълнението на производствения план, с. Твърдица, 30 май 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 29-29 гръб
Отправена е молба за ходатайство пред МВР за отпускането на затворници за общи работници, които да заменят напусналите миньори. Предприятието се задължава да поеме издръжката на затворниците и техните надзиратели.

210. Правила за изпълнение на наказанията и осигурителните мерки, [София, 1949/1950]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98, л. 152-168
Правилникът се разпростира върху задържаните в затворите, трудово-възпитателните общежития, поправителните домове и възпиталищата.

211. Доклад относно допуснатите слабости във връзка с администриране на затворите, стопанската работа при същите и отношенията с началниците на МВР по места, София, 18 февруари 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1482, л. 1-4
Засяга се въпросът за пренаселването на затворите, тяхното администриране и охрана.

212. Списък с въпроси до окръжните началници на МВР, [София, февруари 1950 г., датировката е по друг документ от а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1482, л. 5
Формулирани са въпроси за затворите в страната, които да бъдат поставени на конференция.

213. Доклад относно прехвърлянето на керамични предприятия“23 декември“ и „А. Н. Стоянов“ на МВР, отдел затвори и ТВО, София, 7 март 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1274, л. 5
Вътрешният министър моли председателя на Министерския съвет да нареди прехвърлянето на споменатите предприятия съответно към затворите в Лом и Враца.

214. Доклад от вътрешния министър до председателя на Министерския съвет относно задължението на МВР да осигури работна група от 3000 затворници и въдворени за изработването на отводнителните и напоителни канали в Никопол – Беленската низина, [София, след 27 май 1950 г., датировката е по съдържанието на а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1274, л. 1-2
Информира, че поради изтичане на срока на наложените наказания работната група е намалена с 1200 души, а при една евентуална амнистия за 9 септември ще намалее допълнително. Предлага ускорено изпълнение на работата до есента на 1950 г. за сметка на каналите на Бръшлянската низина.

215. Съпроводително писмо от МВнР до МВР с приложено писмо от ООН относно правилата за третиране на затворниците, София, 6 септември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1679, л. 1
Правилата са изработени от Международната наказателна и изправителна комисия.

216. Писмо от Организацията на обединените народи до МВнР на НРБ относно ревизията на съвкупността от правила за третирането на затворниците, Ню Йорк, 7 юли 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1679, л. 14-15
Информира за предстоящото изработване на международна конвенция за минималните норми по отношение на третирането на лишените от свобода.

217. Въпросник, който да служи за база за ревизиране на съвкупността от правила за третирането на затворниците, Б.м. [Приложено към писмото на ООН от 7 юли 1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1679, л. 4-4гръб
Засяга мерките за покровителстване на свидетелите и обвиняемите срещу „насилията и другите средства на физически и душевни принуждения“.

218. Правила за третирането на задържаните лица (затворници), [Ню Йорк, приложено към писмото на ООН от 7 юли 1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1679, л. 5-6 гръб
Документ на Международната наказателна и изправителна комисия, в който са заложени основни норми-минимум за отношението към лицата, лишени от свобода.

219. Бюлетин на Международната наказателна и изправителна комисия, том XXI, кн. 3/4, март 1947 г. Извлечение от корпуса от документи на Комисията, Б.м. [Приложено към писмото на ООН от 7 юли 1950 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1679, л. 7-13
Документът представлява съвкупност от правила за режима на затворниците приети през 1933 г.

220. Общ правилник за изправително-трудовите учреждения, София, 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1745, л. 75-98
Предварителен проект, регламентиращ „изправително-трудовата политика“ в затворите и трудовите колонии от различен тип.

221. Доклад за работата на управление „Затвори и ТВО“ пред Колегиума на МВР, София, 20 март 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 65, л. 1-16 гръб
Представени са редица слабости от различно естество в работата на управлението.

222. Проект на заповед за подобрение на работата в управление „Затвори и ТВО“, София, 1953 г. [след 20 март, датировката е по друг документ от а. е.]
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 65, л. 34-36
Разпоредено е укрепването на единоначалието в затворите, усилване на плановостта, политико-просветната работа и др.

223. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по затворите и ТВО, София, 25 март 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 67, л. 7-20
Разгледани са слабостите в работата с лицата, лишени от свобода и са отправени предложения за подобряването ѝ.

224. Доклад на Комисията по проверка състоянието на работата в поделенията на управление „Затвори и общежития“, София, 30 декември 1953 г
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 120, л. 1-29.
Отправени са препоръки за подобряването на работата.

225. Из Протокол №11 от заседанието на Колегиума на МВР, София, 13 април 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 120, л. 42-45
Разгледан е доклада от проверката на бившето управление „Затвори и общежития“.

226. Особено мнение от подп. Петър Варков относно изпълнение на 451-во Постановление на МС, София, 30 декември 1956 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 111, л. 53-55
Изразено е несъгласието на отдел „Затвори“ и затворническото общежитие в Белене за предоставянето на административната сграда на затвора на ТВО Белене.

227. Правилник за трудово-поправителните общежития и затворите в НРБ, София, 17 юли 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1566, л. 1, с. 1-35
Правилникът е утвърден с Постановление №146 на МС.

228. Правилник на наблюдателните комисии при окръжните народни съвети по превъзпитание на лишените от свобода и настаняване на работа след освобождаването им, София, 17 юли 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 1566, л. 1, с. 36-39
При градските народни съвети в София, Варна и Пловдив се създават наблюдателни комисии за провеждане на обществен контрол над дейността на затворите и трудово-поправителните общежития.

229. Из Закона за изпълнение на наказанията, София, 15 април 1969 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238, л. 1, с. 15-20; 43-44
Регламентира изпълнението на наказанието лишаване от свобода и участието на обществеността в работата на затворите.

230. Писмо от Окръжно управление на МВР – Варна до Шесто уп-равление ДС, Варна, 21 април 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 701, л. 65
Отправено е искане за справка за осъдените за политическа дейност лица от турски произход от Варна и окръга за периода 1970–1975 г.

231. Докладна записка за състоянието на лишените от свобода чужди граждани, намиращи се в затвора в София, 8 юли 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 701, л. 59-60
Дава информация, че много чужденци, нарушили митническите разпоредби на НРБ, се

намират в затвора в София, който е пренаселен. Това пречи на агентурно-оперативните мероприятия, провеждани с български граждани. Отправено е предложение чужденците да бъдат приведени в затвора в Пазарджик.

232. Писмо от Ернст и Валтрауд Хагер до Светла Даскалова, министър на правосъдието на Народна република България, относно съдбата на затворника Теодоси Беляковски, декември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 701, л. 95; 97; бел. между л. 94-95
Приятели на затворника се интересуват за здравословното му състояние и искат да му изпратят колет. Бележка от Отдел „Затвори“ информира: „Теодоси Беляковски – белоемигрант, починал в затвора. Известено е на близките му.“

233. Писмо от Мади Букема-Лангенберг, относно затворниците в България, Айндховен, март 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 946, л. 43-44
Иска сведения за психиатричните заведения в град Бяла и за затворниците в Белене, след които 500 помаци и 400 македонци.

234. Информация за проведен митинг за освобождаване на политически затворници в зала „Мютюалите“ в Париж и антибългарско съобщение във френски ежедневник, София, 22 и 27 октомври 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 946, л. 232-237
Дава сведение за отправен „Апел на българския комитет против репресиите“, призоваващ световното обществено мнение да действа, „за да не бъдат оставени да умрат в затворите“ изброените политически затворници.

235. Справка за разпространени в Париж печатни материали с данни за репресирани български граждани, София, 16 ноември 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 946, л. 116-118
Информира за гражданското състояние на репресираните лица, посочени в „Апел на българския комитет против репресиите“.

236. Информация по някои въпроси на затворното дело в НРБ, София, 10 декември 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 38, оп. 1, а. е. 72, л. 89-98
Дава сведения за затворите, броя на лишените от свобода и причините за тяхното задържане за периода 1975–1976 г., бягствата, охранителния режим и пр.

237. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на ДС и НМ в затворите, София, 10 декември 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 38, оп. 1, а. е. 72, л. 99-106
Разгледана е работата по обслужването на затворите и са набелязани мерки за подобряването ѝ с цел предотвратяване на бягства и други престъпления.

238. Из предаването „Радиохроника“ на радио „Дойче Веле“ за по-ложението на затворниците в България. Бюлетин на БТА, София, 5 януари 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 946, л. 246-250
Дава информация за задържането в психиатрична клиника и за осъждането по политически причини в България. Съдържа сведения и за лагерите в Белене и Ножарево.

239. Из Справка по осъщественото бягство на група затворници от затвора в Бобов дол, София, 10 март 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 1032, л. 38-41; 68
Прави се обзор на бягствата от затворите в периода 1971–1976 г. и процесът на тяхната подготовка.

240. Доклад от началника на затвора в Пазарджик за затворника Георги Атанасов Заркин, Пазарджик, 22 септември 1977 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 1032, л. 147-151
Съдържа информация за присъдата на Заркин по политическа линия, поведението му в затвора и неговата смърт на 7 август 1977 г.

241. Писмо до началника на Школата на МВР относно рапорта на аспирант към школата да анкетира политически затворници, София, 1 август 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 1150, л. 11
Дава сведение, че по оперативни съображения Шесто управление ДС смята за нецелесъобразно провеждането на подобна анкета в затвора в Стара Загора.

242. Изпълнение на наказанието лишаване от свобода, София, 30 декември 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238, л. 1, с. 3-14
Основни насоки за повишаване ефективността от наказанието, утвърдени с Решение №1125 на Секретариата на ЦК на БКП от30 декември 1978 г.

243. Мнение на Шесто управление ДС по проекта на отдел „Затвори“ – МВР за „Инструкция за организация на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода по линия на Народната милиция“, София, 3 октомври 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 1270, л. 11-15
Дава информация, че не е необходимо изготвянето на инструкция, а приемането на една обща заповед по ДС и НМ, която да регламентира работата в затворите.

244. Заповед относно задачите и организацията на агентурно-оперативната работа на органите на МВР в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, София, 2 април 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 329, л. 249-261
Регламентира ръководната роля на Шесто управление – ДС в организацията и осъществяването на агентурно-оперативната работа.

245. Наредба №I-197 за прилагане на чл. 12а, ал. 3 и чл. 15, ал. 4 от Закона за изпълнение на наказанията, София, 1 юли 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238, л. 1, с. 120-126
Съдържа информация за затворите и трудово-поправителните общежития в България.

246. Из Стенограма от оперативка на ръководството на МВР, състояла се на 20 март 1985 г., на която присъстват началниците, заместник-началниците и партийните секретари на ОУ на МВР - Пловдив, Кърджали, Хасково, Стара Загора, Сливен, Бургас, Варна, Толбухин, Силистра, Разград, Шумен, Търговище и Русе и се отчита агентурната работа по лицата, възстановили българските си имена, София, 17 април 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 12, а. е. 656, л. 1; 56; 130-131; 147; 156; 185
Отправена е препоръка по-често да се използва Белене за пречупване съпротивата на преименуваните. Посочени са примери за „изолиране на най-отявлените националисти“ посредством мобилизирането им в поделенията на МНО. Пълният текст на документа е публикуван В: – Държавна сигурност - смяната на имената - Възродителният процес, DVD 1, разширен вариант, документ № 223.

247. Информация по изпълнението на основните насоки за повишаване ефективността от наказанието лишаване от свобода, утвърдени от Секретариата на ЦК на БКП, София, 17 март 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА– М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 39, л. 203-214
Съдържа данни за броя на лишените от свобода и работата по затворите за периода от 1 януари 1980 до 1 януари 1986 г.

248. Из Програма на Дирекция на народната милиция до края на 1987 г. за по-нататъшно подобряване на организацията на работата по Възродителния процес, София, 20 август 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА– М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 49, л. 276-278; 282-283; 290-292; 296
Заложено е местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните своевременно да настаняват в интернати и трудово-възпитателни училища малолетни и непълнолетни, които са „под влияние на протурски национализъм и живеят в неблагоприятна за възпитание и развитие среда".

249. Критерии за помилване на лишени от свобода във връзка с 42-та годишнина от Социалистическата революция в България, София, [преди 9 септември 1986 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА– М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 39, л. 220-222
Предвидено е да не се предлагат за помилвания осъдените за престъпления срещу НРБ и за бягство през границата.

250. Секретна телеграма от Окръжно управление на МВР – Кюстендил до поделения 72000 и 72400, МВР – София, Кюстендил, 23 октомври 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА– М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 49, л. 35
Информира за съществуващи проблеми със зачитането на трудовия стаж за престоя и работата на лицата, принудително въдворени в Бобов дол и Белене, по чл. 39, ал. 1, т. 1от Закона за народната милиция.

251. Окръжно до поделенията на МВР в страната за ратификацията от страна на България на Конвенцията против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унизително отношение или наказание, София, 17 ноември 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 402, л. 1-4
Направен е извод, че нормите на Конвенцията не противоречат на българското законодателство, което в много отношения надхвърля нейните постановки.

252. Доклад за състоянието на кадрите в системата на отдел „Затвори" – МВР, София, 17 ноември 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 12, а. е. 725, л. 20-29
Съдържа данни за щата, задачите и условията на работа на служителите в отдела.

253. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода и предложения за по-нататъшното й подобряване, София, 20 ноември 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 12, а. е. 725, л. 3-11
Направен е извод, че работата на ДС не е последователна и достатъчно ефективна. Предложено е организационно и кадрово преустройство на системата.

254. Решение относно усъвършенстване организацията и ръководството на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, 20 ноември 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 12, а. е. 725, л. 12-19
Предвидено е разработването на автоматизирана информационна система, която да осигури непрекъснат контрол над всички затворници и оперативно-интересните лица, като се обърне специално внимание на лицата с „възстановени имена и годните за терор".

255. Из Протокол от проведено съвещание на Окръжно управление на МВР – Кърджали относно задачите на органите на Държавна сигурност, произтичащи от решенията на XIII конгрес на БКП, Кърджали, 26 януари 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11 а, а. е. 252, л. 156 - 160; 194; 206
Съдържа информация за проведени репресии срещу граждани с променени имена в хода на Възродителния процес. Пълният текст на документа е публикуван В: – Държавна сигур-

ност - смяната на имената - Възродителният процес, DVD 2, разширен вариант, документ № 3.

256. Заповед относно организацията и задачите на агентурно-оперативната работа на органите на МВР в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, София, 18 март 1987 г.
АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 359, л. 207-220
Организацията, ръководството и контролът на работата ще се извършват от отдел „Затвори“ - МВР с методическата и оперативна помощ на Шесто управление-ДС, ДНМ и СГУ.

257. Информация от началника на отдел „Затвори“ - МВР за получени по-характерни сигнали по линия на Държавна сигурност в отдел „Затвори“ - МВР за времето от 1 до 30 ноември 1988 г., София, 8 декември 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 527, л. 156 - 157
Дава сведения за коментари на събития по света и в България из средите на преименуваните, изтърпяващи присъди в затворите Пазарджик, Пловдив и Стара Загора. Документът е публикуван В: – Държавна сигурност - смяната на имената - Възродителният процес, Том II, документ № 46, с. 373-374.

258. Информация за поведението на преименувани лица в затвора в Стара Загора, София, 18 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 31
Преименуваните турци подават молби до различни институции за връщането на старите им имена и отправят искане да им бъде разрешено да се изселят със семействата си в Република Турция.

259. Информация за коментари във връзка с Указ №1811 на Държавния съвет на НРБ за частично помилване на лишени от свобода с възстановени имена, София, 18 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 32-33
Според преименуваните Указът е подигравка и провокация, насочена срещу тяхната „монолитност“.

260. Писмо от отдел „ООН и разоръжаване“ до отдел „Секретариат“ на МВР за осъществен контакт на организацията „Международна комисия на юристите“ с Постоянното представителство на НРБ в Женева, София, 13 февруари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 108-109
Организацията проявява загриженост за ареста на членове на „Дружеството за защита правата на човека“ и възнамерява да следи процеса срещу тях, като изпрати наблюдател.

261. Писмо от Главно следствено управление на МВР относно задържаните членове на „Дружеството за защита правата на човека“, София, 2 март 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 110-112
Информира началника на ЦИОУ, че на 14 януари 1989 г. Петър Манолов и другите задържани лица са освободени от ареста на ГСУ, без да им бъде повдигнато обвинение, но работата по делото продължава. Целесъобразно е да се отговори на „Международната комисия на юристите“, че срещу Манолов и съмишлениците му не се води съдебен процес, поради което няма законно основание член на тяхната организация да присъства като наблюдател.

262. Информация за коментари в средите на лишени от свобода с възстановени имена, София, 21 февруари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 134-135
По време на свиждания се обсъждат съобщенията на западни и турски радиостанции за събитията в България и за Виенската среща.

263. Сведение за непозволено изнасяне на писма от затвора в София, 27 февруари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 158-161
Информира, че политическият затворник Янко Янков изнася писма с помощта на адвокат до Блага Димитрова и Радой Ралин. С едно от писмата иска да информира западната общественост за нанесен му побой по време на престоя му в наказателна килия, заради обявена гладна стачка.

264. Информация за поведението и намеренията на лишените от свобода с възстановени имена в Софийския затвор, София, 10 март 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 744, л. 188-189
Съдържа сведения за намеренията на затворник да се снабди с радиоприемник, който да преустрои и за радиопредавател, с чиято помощ да изпраща „клеветнически материали за Турция". За проверената официална и неофициална кореспонденция и за протестните мероприятия на затворниците.

265. Информационно съобщение за поведението на лишените от свобода с възстановени имена в затворите, София, 19 април 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 75-75 гръб
Дава сведения за намеренията за подготовка и провеждане на масови гладни стачки и отказ от работа, координирано с близките на затворниците, които трябвало да организират по същото време седящи демонстрации на обществени места.

266. Информация за организиране на гладна стачка в затвора в София, 30 май 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 195-196
Политическият затворник Янко Янков коментирал планираната от мохамеданите гладна стачка и споделил, че вълнообразното ѝ провеждане в различните затвори ще има по-голям ефект. Стачкуващите щели да посещават столовата, но нямало да се хранят, а по време на работа нямало да се стремят да изпълняват нормите си.

267. Съобщение за оперативната обстановка в затворите, София, 6 септември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 747, л. 93-94
Информира за предстоящи гладни стачки, по повод на помилването, в затворите в Стара Загора, Пазарджик, Враца и София и за взетите мерки за предотвратяването им посредством изолиране на организаторите.

268. Информация за обстановката в затворите към 9,00 часа на 6.12.1989 г., София, 6 декември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 748, л. 25-26
Съобщава, че личният състав в затворите работи при „твърде усложнена обстановка". Голяма част от лишените от свобода протестират с редица искания, включително и за обща амнистия.

269. Информационно съобщение за заявление на преименуван, лишен от свобода в затвора в Пазарджик, София, 29 декември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 748, л. 103-104
Затворникът Митко Миланов заявил от името на нелегална организация от Кърджалийския край, че иска да говори с човек от правителството преди срещата в Кувейт. „Искаме нашият въпрос да си го решим с правителството ние, които сме в България, а не Турция да говори от наше име."

270. Писмо от Комитета по правата на човека в Народна република България до МВР, София, 19 февруари 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 931, л. 1-2
Относно предстоящо посещение на представители на „Амнести интернешънъл", които желаят да получат списък на амнистираните политически затворници. Предста-

вителите се интересуват от информация за преименувани български граждани, обвинени в тероризъм или шпионаж, за които има данни, че са осъдени поради отказ да сменят имената си.

271. Писмо до началника на поделение 72000 – МВР относно даване отговор на запитване на „Амнести интернешънъл“, София, 8 март 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 931, л. 3
Информира, че след извършена проверка в бившето поделение 72001 – МВР е установено, че данните за преименуваните български граждани, от които се интересува организацията са унищожени.

272. Досие на политическия затворник Айруш Ибрахим Хаджи.
АКРДОПБГДСРСБНА–ЗД №105/74 (Ст. 3.)
Заедно със свои съселяни е осъден за организиране и ръководство на група с цел отслабване властта на Народна република България. Преименуван в затвора в Стара Загора на Алдин (Ангел) Банков Хаджиев.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

На №_____

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

9-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 30 март 1948 година, протокол № 48

Назначава се комисия в състав:

Генерал Йонко Панов, помощник Министър на Министерство на вътрешните работи – Председател, Евгени Каменов, помощник Министър на Министерство на външните работи, Полковник Ламби Данаилов от Министерството на народната отбрана, политическо управление, Иван Петров от Министерския Комитет по стопански и финансови въпроси и Димитър Вълков от Министерството на земеделието и горите,

която в срок от 10 дни да подготви предложение за Министерския съвет по конкретните мероприятия за изселването от южната и югоизточната гранични области и заселването във вътрешността на страната на турското и помашко население, като се спази следното:

1. Край самите граници в дълбочина от 100 до 1000 метра, в зависимост от ценността на имотите, изселването да обхване всички жители;

2. В цялата гранична зона /25 километровата ивица/ да се изселят семействата на забегналите в Гърция и Турция, на служещите на чуждото разузнаване, на саботьорите, на котрабандистите и другите неблагонадеждни елементи;

3. На турците, желаещи да се изселят в Турция, да не се пречи.

СЕКРЕТАР НА КОМИТЕТА ПО
НАРОДНАТА ОТБРАНА И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА:
/Цв. Банчев/

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Т У К.

Д О К Л А Д

от Министра на вътрешните работи

Относно: разселването на част от турското и помашкото население от южната и югоизточната граници.

Др.Председател,

Въз основа на протокола на комисията назначена със 9-то постановление на Министерския съвет взето в заседанието му от 30. III.948 година,протокол № 48, Ви докладвам следното:

Мерките които следва да се вземат съгласно горното постановление,за прочистването по цялото протежение на южната и югоизточната граница, в дълбочина от 100 до 1000 метра, моля да бъдат проведени съгласно Закона за трудовата поземлена собственост,в особеност - разпорежданията за разселването,без да е необходимо да се създава за тая цел друго законно положение.

При определяне на дълбочината на граничната ивица по точка първа на поменатото Министерско постановление е необходимо да се образуват по околии комисии,в които да бъдат включени представители на заинтересованите министерства, които на място да определят с оглед нуждите на граничната охрана и зачитането стопанските интереси на засегнатите граждани,да определят дълбочината на въпросната гранична ивица.

Предложенията на тия комисии да бъдат одобрени от Министъра на вътрешните работи и Министра на земеделието.

Министерство на вътрешните работи да изготви списъци на населените места и такива на семействата и лица,от същите,които следва да бъдат изселени,както от едно километровата ивица,така и от 25 километровата гранична зона,които списъци да се одобрят от Министерския съвет.

1282

Организирането и провеждането на изселването на поменатите семейства и лица да се възложи на по-горе поменатите околийски комис

В граничната ивица от 100 до 1000 метра от която ще бъдат разселени всички семейства, граничните власти при разселването да бъдат пълни разпоредители, с оглед организиране охраната на границата.

Разселените семейства и лица да бъдат настанени по няколко в селата в северна България, предимно такива, където има възможности за озеленяването им и където няма еднородно за тях население.

Министерството на земеделието и горите в сътрудничество с Министерството на труда и социалните грижи и Министерството на строежите и пътищата да се натоварят с озеленяването на разселените лица, с обработваема земя, дворни парцели и постройка на жилища, съобразно с местните условия.

Общинските народни Съвети в населените места от които се извършва разселване, така и тези в които се заселват въпросните лица и семейства, служебно да уредят въпросите им за местожителство.

Дирекцията на народната милиция да вземе мерки, дото заселените лица и семейства да не се отклонят от установените им нови место жителства.

Министерството на финансите да делегира необходимите кредити на съответните министерства за изселването, пренасянето и настаняването на разселените лица.

Министерството на железопътните, водни и автомобилни съобщения, във връзка с това разселване да предоставят необходимите вагони и други превозни средства на комисиите по провеждане разселването.

Относно точка трета на поменатото Министерско постановление следва да се възложи на Министерството на финансите и Български Народ на банка да изготвят окончателната листа на водите, които ще се позволяват да бъдат изнасяни от евентуалните изселници за Турция.

За да не се създадат възможности за спекулации с притесненото положение на изселващите се турци и да не се изкупуват имотите им на безценица, следва да се натоварят общинските народни Съвети да приемат пазят и използват изоставените имущества на такива изселници, като се вземат мерки по административен ред да не се допускат такива продажби на имоти.

При изселванията за Турция често пъти заминава част от семейството, а това само затруднява още повече връзките на турците живущи в България с тия в Турция, за това да се ориентират паспортните власти, към издаване на паспорти за изселване на цели семейства.

Това, че изселените турци могат да оставят не ликвидирани имущества, не остава трудност, тъй като и България има такива вземания спрямо Турция и то в значителен размер.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Като Ви докладвам това, моля Ви да занимаете почитаемия Министерски съвет с въпроса, който ако приеме, да одобри следното:

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

1. Да се съставят комисии в всички околии граничащи с южната и югоизточна граница на страната, в състав: представители на граничните войски-за председатели и членове: представители на съответните околийски народни съвети, на местните народни съвети от всека засегната община, на народната милиция, на Министерството земледелието и горите-местните агрономи или лесничей, на Българските държавни железници и на Министерството на труда и социялните грижи, които комисии да определят една ивица по край тая граница в дълбочина от 100 до 1.000 метра, от която целото население да бъде изселено, като се вземат предвид нуждите на граничната охрана и стопанските интереси на засегнатите лица.

Предложенията на тия комисии подлежът на одобрение от Министерския съвет ~~на Вътрешните работи и Министра на земледелието и горите.~~

2. Министерството на вътрешните работи да състави списъци на всички семейства и лица, които подлежът на изселване по т.1.

Същато министерство да състави списъци на всички лица и семейства с местожителство в граничната зона от 25 килиметра до южната и югоизточната граница, които подлежът на изселване поради нуждите за охрана на ~~тая~~ границата.

3. Всички семейства и лица подлежащи на изселване съгласно т.2 да бъдат преселени в Северна България, съгласно разпоредбите на Закона за трудовата поземлена собственост в следните села:

Врачанска околия:

с.с.Бели-извор, Върбешница, Галатин, Големо Пещене, Долна Кремена, Кунино, Криводол, Роман, Малко Пещене - по 5 семейства.

Михайловградска околия:

с.с.Безденица, Винище, Славотин и Студено буче-по 8 семейства.

Берковска околия:

с.с.Черкязки и Зальовица -по 5 семейства.

Видинска околия:

с.с.Балей, Къмзово, Слана бара, Косово, Видин, Тиановци, Майор Узуново-по 3 семейства.

Кулска околия:

гр.Кула, с.с.Киряево, Извор махала, Раброво, Цар Петрово, Медешевци, Грамада и Вълчек -по 5 семейства.

Ломска околия:

с.с.Вълчи дръм, Дреновец, Добри дол, Дондуково, Орсоя, Бъзовец, Дълготелци, Лабец, Пишурка и Прогорелец -по 7 семейства.

Ореховска околия:

с.с.Галово,Добролево,Рогозен,Хърлец, Козлодуй,Гложене,Софрониево, Селановци,Кнежа и Остров -по 5 семейства.

Белослатинска околия:

Гр.Бяла Слатина,с.с.Бърдарски гиран,Камено поле,Койнаре и Ресерец -по 6 семейства,гр.Бела слатина- 6 семейства.

Горно-Оряховска околия:

с.с.Виноградец,Добри дол,Долна Оряховица,Драганово,Изгрев,Лозен и Горски Тръмбеш -по 5 семейства.

В.Търновска околия:

с.с.Бълван,Иванча,Княз Симеоново,Куцина,Полски сеновец,Полски Тръмбеш,Раданово,Петко Каравелово и Никюп -по 5 семейства.

Ловечка околия:

с.с.Летница,Сопот,Осмо Калугерово и Угърчин -по 5 семейства.

Плевенска околия:

с.с.Петърница,Горни Дъбник,Пелишат,Тръстеник,Ореховица,Върбица и Махалата -по 5 семейства.

Никополска околия:

с.с.Гулянци,Крета,Изгрев,Ново село,Гиген,Коприва,Драгаш войвода-по5 семейства.

Свищовска околия:

гр.Свищов,с.с.Белене,Козловец,Драгомирово,Татаре,Морава,Бужурлука, Горна студена,Хаджи Димитрово,Царевец-по 5 семейства.

Еленска околия:

с.с. Стара река,Константин и Средно-по 4 семейства.

Луковитска околия:

с.с. Дерманци,Петровене-по 5 семейства.

Павликенска околия:

с.с. Караисен,Батака и Сломер-по 7 семейства.

Севлиевска околия:

с.с. Дебелцово,Добромирка и Душево-по 4семейства.

Велска околия:

гр.Бела,с.с.Пейчиново,Стърмен,Брестовица,Сеново,кацелово,Табачка, Острица,Батин,Гор.Албаново- по 5 семейства.

Поповска околия:

с.с. Ковачевец,Люблен,Гогово,Еленово,Дриново,Марково,Кръшно, Кардам,Драфла,Долец,Петочница,Миладиново,Горно градище,Султан,Звезда и Сеяч- по 4 семейства.

Варненска околия:

с.с.Баново,Изгрев,Новаково,Орешак,Куманово,Владиславово,Слънчево, Надежда,Бельово, и Садово- по 3 семейства.

Провадийска околия:

с.с.Искър,Доброплодно,Ракла,Друмево,Желез,[redacted]оковец,Шипско, Кладенци,Синдел,Дъбравина,Кракра-по 5 семейства.

Русенска околия:

с.с.Сливо поле,Борисово,Враново,Мартен,Липник,Хопница,Шръклево

Из архивите на ДС

Иванов,Кошов,Свалевик,Ветово,Писанец,Бабово,Сливица,Сандрово,Божичен- по 4 семейства.

Добричка околия:

с.с.Паскалево,Свобода,Одърци,пор.Гешаново,Кара-пелит,Еново,Водненци Смолница,Ловчанци,Коритен,Орлово,Дреновец,Владимирово-по 5 семейства.

Генерал Тошевска околия:

с.с.Писарево,Пчеларово,Дрен,Вичево,Сърнево,Горняк,Снегово,Равнец и Краище- по 5 семейства.

Тервелска околия:

сс.Кочмар,Кнежово,Брестак,поп Груево и гр.Тервел- по 2 семейства.

Балчишка околия:

с.с.Кремена,Шабла,Кранево,Рогачево,Блатница,Гурково,Българево и Сенокос- по 7 семейства.

Силистренска околия:

с.с.Айдемир,Попина,Кайнарджа,Голеш,Краново,Срацимир,Гарван и Светослав- по 5 семейства.

Тутраканска околия:

с.с. Богданци,Бащино,Бършлян,Цар Самуил,Суходолф,Тертер,пор.Геново, Генерал Добрево,Коларево и Сокол- по 3 семейства.

Ако преселените семейства и лица бъдат повече или по малко от показаните по горе,то при настаняването им съответно ще направи намаление или увеличение на горепоказания им брой.

4.Преселването на поменатите семейства и лица да се проведе от комисиите по т.1.

В определаната гранична ивица от която ще бъде разселено намиращето се население,при извършване разселването граничните власти да бъдат пълни разпоредители с оглед охраната на границата.

В района на тая гранична ивица граничните власти и по късно ще могат да извършват всекакви направи,изкопавания,ограждания,изсичане на дървета и използването им за нуждите по охраната на границата.

Министерството на земледелието и горите в сътрудничество с Министерствата на труда и социалните грижи и Министерството на строежите и пътищата да проведът озеленяването на преселените семейства и лица с обработваема земя,дворни парцели и постройка на жилища,съобразно с местните условия,като ползват земи за тая цел от Държавния поземелен фонд,а изоставените имоти на преселниците се причислят към Държавния поземелен фонд.

Министерството на финансиите да делегира необходимите кредити на натоварените с провеждане разселването комисии,за извършване изселването, пренасянето и настаняването на новите местожителства преселените семейства и лица.

Министерството на железопътните,водните и автомобилните съобщения да постави на разположение на комисиите по провеждане разселването необходимите вагони и други превозни средства.

Общинските народни съвети на населените места от които ще се извърши разселване на семейства и лица,както и тези в които ще се настанят последните да

Министерството на вътрешните работи да вземе мерки,щото заселените лица и семейства да не се отклонят от установените им местожителства.

5.Списъците на всички семейства и лица по т.2 подлежащи на разселване да се одобрят от Министерския съвет.

6.Турците желаещи да се изселят в Турция да не се пречи.

Министерството на финнасите и Българската народна банка да изготвят окончателната листа на вещите които могат да изнесът турците изселници в Турция,като се вземе за основа наредбата на Министерството на финнасите -Диркция на Митниците № 7277 от 31 май 1947 год.

Дирекцията на народната милиция да издава паспорти за такива изселници предимно когато се изселват цели семейства.

Да се вземат мерки по административен ред да не се допуска такива изселници за Турция да продават имотите си,като последните се приемат за пазени и използване от съобтветните общински народни съвети.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

Из архивите на ДС

80/11

П Р О Т О К О Л

Днес, 8 април 1948 година 12 часа преди обед, СПЕЦИАЛНАТА КОМИСИЯ натоварена от Министерския съвет, съгласно постановление № 9 от 3 март т.г., ПРОТОКОЛ 48 в състав:

Генерал ЙОНКО ПАНОВ – пом. министър вътр. работи-Председател.

Проф. Е. КАМЕНОВ – пом. министър въпините работи –

Полк. ЛАБМИ ДАНАЙЛОВ – Министерство на народната отбрана –

ИВАН ПЕТРОВ – Министерския комитет по стопански и финансови въпроси и

ЗАХАРИЕВ – от Министерството на земеделието, вместо Д. ВЪЛКОВ-

се събра на второ заседание, обсъди т.т. 1, 2 и 3 на Министерското постановление и прави следните предложения:

ПО ТОЧКА 1: Мерките които ще се вземат, съгласно горното постановление, за прочистване по цялото протежение на южната и юго-източната ни граница, в дълбочина от 100 до 1000 метра, могат да бъдат проведени съгласно закона за ТРУДОВАТА ПОЗЕМЛЕНА СОБСТВЕНОСТ, в особените му разпореждания за разселването, без да става нужда да се съдава друго законно положение по тая материя.

При определяне дълбочината на граничната ивица по т. 1, да се образуват комисии по околии в състав:

1. Представител на Граничните войски – Председател и членове
2. Представител на околийски народен съвет
3. Представител на местен народен съвет от всека община
4. Представител на народната милиция
5. Представители на Министерството на земеделието и горите – местните агрономи или лесовъди.
6. Представител на Б.Д.Ж.
7. Представител

които по места се определят съм оглед нуждите на граничната охрана и зачитане стопанските интереси на засегнатите лица, дълбочината в граничната ивица.

Предложенията на тия комисии се одобряват и потвърждават от Министъра на вътрешните работи и Министъра на земеделието.

81/12

Взетата земя на лица живущи извън определената зона, съгласно т.1 на министерското постановление и включена в нея, съобствениците д се компенсират от земята на разселените лица намираща се в района на местожителството им или ако такива няма, от поземления фонд.

В така определената гранична ивица, граничните власти да бъда пълни разпоредители със оглед организиране охраната на границата.

ПО ТОЧКА 2: Министерството на вътрешните работи да изготви списаци на селищата, семействата и лицата, които следва да бъдат изсел ни както от 1 километровата ивица, така и от 25 километровата граничн зона, който списък се одобрява от Министерския съвет.

Организирането и провеждането на изселването се възлага на околийските комисии съставени по т.1.

Разселените лица и семейства да бъдат настанени по няколко семейства в следните села: Вели-извор, Върбешница, Галатин, Гол.Пещене, Долна Кремена, Кунино, Криводол, Роман, Малко Пещене, Тишевица, всички Врачанска околия, Везденица, Винище, Славотин, Студено-буче, всички Михайловградска околия, Черказки, Балювица, Берковска околия, Балей, Гъмзово, Слана бара, Косово, Видин, Тияновци, М.Узуново, Видинска околия, Кула, Киреев, Изво-махала, Раброво, Цар Петрово, Медешевци, Грамада, Вълчак, всички Кулска околия, Вълчидрън, Дреновец, Добридол, Дондуково, Орсоя, Бъзовец, Дългодолци Лабец, Пишурка, Прогорелец, всички Ломска околия, Галово, Добролево, Рогозен, Хърлец, Ковлодуй, Гложене, Софрониево, Селановци, Кнежа, Остров, всички Оряховска околия, Б.Слатина, Върдарски-Геран, Камено-поле, Койнаре, Росе-лец, всички Белослатинска околия, Виноградец, Добри-дел, Долна Оряховица, Драганово, Изгрев, Лозен, Горски-Тръмбеш, всички Горно-Оряховска околия, Бълван, Иванча, Кн.Симеоново, Куцина, Полски-сеновец, Полскитръмбеш, Раданово, П.Каравелово, Никюп, всички В.Търновска околия, Летница, Сопот, Осмокалугерово, Угърчин, всички Ловченска околия, Петърница, Горен-Дъбник, Полишат, Тръстеник, Оряховица, Върбица, Махалата, всички Плевенска околия, Гулянци, Крета, Изгрев, Никопол, Ново-село, Гиген, Конрива, Драган-войвода, всички Никополска околия, Белене, Козловец, Драгомирово, Татаре, Бокурлука Свищов, Морава, Горна-Студена, Царевец, Хаджи Димитрово, всички Свищовска околия, Стара-река, Константин, Средно, всички Еленска околия, Дерманци, Петревене, Луковитска околия, Карансен, Батак, Сломер, Павликенска околия, Дебелцово, Добромирка, Душево, Севлиевска околия, Бяла, Пейчиново, Стърмен, Брестовица, Сеново, Кацелово, Табачка, Острица, Батин, Гор.Албаново, всички Бялска околия, Ковачевци, Люблен, Гагово, Еленово, Дриново, Шарково, Кръшно, Кардам, Дралфа, Долец, Поточница, Миладиново, Горно-градище, Султан, Звезда, Сеяч, всички Поповска околия, Ваново, Изгрев, Новаково, Орешак, Куманово,

Из архивите на ДС

8к 13

Владиславово, Слънчево, Надежда, Бельово, Садово, всички Варнеска околия, Искър, Доброплодно, Ракла, Друмево, Желез, Яворово, Раковец, Щипско, Кладенци Синдел, Дъбравина, Кракра, всички Провадийска околия, Сливо-поле, Борисово, Вранево, Мартен, Липник, Хопница, Щъркелово, Иванов, Кошов, Сваленик, Ветово, Писанец, Бабово, Сливица, Сандрово, Божичен, всички Русенска околия Паскалево, Свобода, Одърци, пор. Гешаново, Кара-пелит, Енево, Водненци, Смолница, Ловчанци, Коритен, Орлово, Дреновец, Владимирово, всички Добричка околия, Писарево, Пчеларово, Дрен, Вичево, Сърнево, Горняк, Снегово, Равнец, Краище, всички Генерал-Тошевска околия, Тервел, Кочмар, Кнежево, Брестак, поп Груево, всички Тервелска околия, Кремена, Шабла, Кранево, Рогачево, Блатница, Гурково, Българево, Сенокос, всички Балчишка околия, Айдемир, Попина, Кайнарджа, Голен, Краново, Страцимир, Гарван, Светослав, всички Силистренска околия, Богданци, Бащино, Бръплян, Цар Самуил, Суходол, Тертер пор. Геново, Ген. Добрево, Коларово, Сокол, всички Тутраканска околия.

Министерството на земеделието и горите, в сътрудничество с Министерството на Труда и социалните грижи и Министерството на строежите и пътищата да се натоварят с оземляването на разселените лица, както с обработваема земя така и с дворни парцели и с постройката на жилища съобразно с местните условия.

Министерството на финансите да делигира необходимите кредити на съответните министерства за изселването, пренасянето и по настаняването на разселените лица. На изселването и пренасянето до ж.п. пунктове да съдействуват Граничните войски и Народната милиция.

Министерството на железниците и пр. да предостави необходимото количество вагони в изходните ж.п. гари.

ПО ТОЧКА 3. Да се изготви в най-кратък срок от Министерството на финансите и Б.Н.Банка окончателна листа на вещите, които ще се позволяват да бъдат изнасяни от евентуалните изселници в Турция, като се вземе за основа наредбата на Министерството на финансите - Дирекция на митниците № 7277 от 31 май 1947 година.

За да може България да си осигури вземанията към Турция произхождащи от стари договорни и други задължения на Турция към България, Комисията предлага, тъй като тия български претенции още не са предявени официално на Турция, това да бъде сторено като се определи общата маса от задължения, и при ликвидация на имуществата на изселниците за Турция, сумите получени от правоимеющите правоимеющите при ликвидацията да бъдат запорирани от Българската държава до окончателното уреждане и на Турските задължения, като евентуална възможност за изплащането на тия задължения.

Из архивите на ДС

83 14

изплащането на тия задължения.

Тъй като предприетата акция от голям мащаб ще предизвика известни смущения сред населението на Родопския край, Комисията намира за уместно да се предприеме от обществените и масови организации широка разяснителна работа.

Да се положат грижи за навременното и достатъчно снабдяване и продоволствие на местното население за да се покаже на дело, че държавата към всички лоялни граждани полага еднакви грижи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: рк Каназ

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.

3.

4.

Из архивите на ДС
49

ПРЕПИС 99/15

ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

16-о постановление,
прот.№ 59/13 април 48 год.

Във връзка с 9-то постановление на Министерския съвет от 30 март 48 г., протокол № 48, назначава се:

I. Централна комисия по изселването в състав:

Председател – др.Антон Югов, Министър на вътрешните работи.

Членове: 1. – Петър Каменов, Министър на комуналното стопанство и благоустройството.

2. – Здравко Митовски, Министър на труда и социалните грижи.

3. – Титко Черноколев, Пом.министър на земеделието и горите.

4. – Генерал Йонко Панов, Пом.министър на вътрешните работи.

II. Местни комисии в състав:

Председател – Председателя на съответния местен съвет.

Членове: 1. – Началникът на съответния пограничен участък.

2. – Представител на Министерството на земеделието и горите /местния агроном или лесничей/.

Персоналните назначавания на местните комисии става с заповед от Министра на вътрешните работи.

СЕКРЕТАР НА КОМИТЕТА ПО
НАРОДНАТА ОТБРАНА И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА: /п/. Цв.Банчев.

В е р н о ,
СЕКРЕТАР НА КОМИТЕТА ПО
НАРОДНАТА ОТБРАНА И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА: /Цв.Банчев/

Лично поверително. 1018

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р О Т О К О Л

№ 1

Днес на 27 април 1948 година 9 часа сутринта,централната комисия по изселването в граничните райони,назначена с 16-то постановление на Министерския съвет в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ - др.АНТОН ЮГОВ,Министър на вътрешните работи

ЧЛЕНОВЕ: - ЕВГЕНИ КАМЕНОВ,помощник министър на външните работи

СТОЯН АВАДЖИЕВ,помощник министър на труда и социалните грижи

ТИТКО ЧЕРНОКОЛЕВ,помощник министър на земеделието и горите

Генерал ЙОНКО ПАНОВ,помощник министър на вътрешните работи

се събра на първо заседание и взе следните решения:

1. Назначава комисия в състав:

Председател - полковник ЛЕВ ГЛАВИНЧЕВ,зам.командир на Граничните войски.

Членове: РАШКО К.СЛАВОВ от министерството на земеделието и горите - държавни гори.

капитан БОРИС АЛЕКСИЕВ ИЛИЕВ от Министерството на народната отбрана.

ТОДОР КОМИТОВ,главен инспектор при II-ри отдел на Държавна сигурност,

която да обходи граничните райони на южната граница с задача:

а/ да формира комисиите по точка II от 16-то постановление на Министерския съвет по околии,като включи в тях и околийския началник на народната милиция.

б/ да определи тилната линия на крайграничната ивица,от която следва да бъдат изселени всички села,махали и жители в тази ивица.

в/ да състави списъци на домакинствата подлежащи на изселване:

104/19

– в първата ивица / от 100 до 1000 метра/

– в останалата част на граничната зона, в които списъци да се съдържат данни за членовете на семействата, притежавани ниви, ливади, гори, жив и мъртав земеделски инвентар.

2. Назначава комисия в състав:

Председател – др. КОЛАРОВ, от организационно инспекционния отдел при Министерския съвет

Членове: ДИМИТЪР КАТАНОВСКИ – от Министерството на земеделието и горите

КОНСТАНТИН БУЗОВ – от Министерството на вътрешните работи

КРУМ МИНЕВ – от отдел кадри при Министерството на труда и социалните грижи, със задача да обходи селата изброени в списъка представен от Дирекцията на земите, държавните земеделски стопанства и Т.К.З.С. в северна България и на самото място провери възможностите за подслоняване, оземляване и препитание на изселените от южните гранични райони българо-мохамедани и турци.

Тази комисия да включва в състава си секторния началник на народната милиция в сектора на когото се яви и започне своите проучвания.

И двете комисии да започнат работата на 3 май т.г. сутринта и завършат на 13 май вечерта т.г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

1.

2.

Ч Л Е Н О В Е:

3.

4.

Из архивите на ДС

52

Лично поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

105

У К А З А Н И Я

За П Ъ Р В А Т А К О М И С И Я

1. Да започне работата си от Неврокопска околия и се движи на изток като завърши с Крумовградска околия.

2. Първата задача при посещаването на всека гранична околия, трябва да бъде конституирането на околийската комисия, а след това и съвместно с тази комисия бъде определена тилната линия на граничната ивица.

При определяне тилната линия на граничната ивица да се вземат под внимание: ценността на засегнатите имоти, оперативни направления, тактически подстъпи, височини, места за наблюдение и пр.

Втората задача трябва да бъде, да се състави списък на стопанствата и семействата, които подлежат на изселване от определената вече гранична ивица, както и отделен списък на семействата на дезертьорите и забегналите, на неблагонадежните и вредни елементи в целите крайгранични околии.

Образец на списъците да се даде от централната комисия, като в същите се съдържат данни: трите имена на главата на семейството, от колко члена е семейството, какви и колко имоти притежава /ниви, ливади, гори и пр./, жив и мъртав земеделски инвентар.

В списъка на подлежащите на изселване в по-голямата дълбочина да се даде кратка мотивировка, защо се предлага изселването на всеко отделно семейство.

Проучванията и съставянето на тия списъци да се възложи на околийските комисии, които да се заемат с тази работа незабавно.

В Крумовградска околия, централната комисия, съвместно с околийската извършва и тази работа, а на обратния път проверява работата последователно на другите околийски комисии и взема със себе си вече съставените списъци и от Неврокоп се завръща в София.

3. В работата на комисиите да бъде привлечен отговорника по Д.С. във всяка околия.

Дов 2л

4. При пристигането на централната комисия и започване на работата, крайно необходимо е да се състави план на работата и обмисли как да се обясни пребиването на комисията и нейната работа, щото истинската задача на комисията в никой случай и никому да не бъде известна.

Из архивите на ДС

към постановление 16

84

П Ъ Л Н О М О Щ Н О

Въз основа на 16-то постановление на Министерския съвет, упълномощавам комисия във състав с председател полковник ЛЕВ ГЛАВИНЧЕВ - Зам.комендир на Граничните войски и членове:

1.РАШКО К.СЛАВОВ - от Министерство на земеделието и горите - държавни гори,

2.Капитан БОРИС АЛЕКСИЕВ ИЛИЕВ - от Министерството на народната отбрана,

3.ТОДОР КОМИТОВ - главен инспектор при II-ри отдел на Държавна сигурност,

като представител на централната комисия по изселването на граничните райони,да обходи граничните райони на южната граница с задача: да формира комисии по околии,с които да определи тилната линия на граничната ивица и състави списъци на домакинствата подлежащи на изселване.

Всички административни власти и органи,до които комисията се отнесе,са длъжни да й указват пълно съдействие и да изпълняват нейните нареждания във връзка с работата която й е възложена.

3.май 1948 г.
София

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЦЕНТРАЛНАТА КОМИСИЯ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

ПЪЛНОМОЩНО

Въз основа на 16-то постановление на Министерския съвет, упълномощавам комисия в състав с председател ПАНАЙОТ КОЛАРОВ, от организационно инспекциония отдел при Министерския съвет и членове:

1.ДИМИТЪР КАТАНОВСКИ - от Министерството на земеделието и горите,

2.КОНСТАНТИН БУЗОВ - от Министерството на вътрешните работи,

3.КРУМ МИЛИН - от Министерството на труда и социалните грижи, като представител на централната комисия по изселването на граничте райони с задача да обходи селата изброени в списъка представен от Дирекцията на земите,държавните земеделски стопанства и Т.К.З.С. в Северна България и на самото место провери възможностите за подслоняване,оземляване и препитание на изселените от южните гранични райони лица.

Всички административни власти и органи, до които комисията се отнесе,са длъжни да й указват пълно съдействие и да изпълняват нейните нареждания във връзка с работата която й е възложена.

3.Май 1948 г.
София

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ЦЕНТРАЛНАТА КОМИСИЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

С В Е Д Е Н И Е

за подлежащите на изселване лица и семействе от граничната зона

ЗОНИ	ОТДЕЛНИ ЛИЦА	СЕМЕЙСТВА						ОТ КОИТО					ВСИЧКО	ЗАБЕЛЕЖКА
		БРОЙ	Брой на членовете	ВЪЛКО	Обработ. площ	Добитък		Българи	Българо-мохамедани	Турци	Гърци	Евреи		
						Едър	Дребен							
ОТ 0+ М. ДО 1,000 м.		1194	6642	6642	54324	617	5564	-	-	-	-	-	6642	
ОТ 1,000 м. ДО 3,000 м.	234	147	951	1194	-	-	-	125	1069	-	-	-	1194	
ОТ 3,000 м. ДО 10,000 м.	294	10	618	912	-	-	-	140	772	-	-	-	912	
ОТ 10,000 м. ДО 25,000 м.	162	86	488	650	-	-	-	180	550	-	-	-	650	
О Б Щ О	690	1938	8699	9398	54324	617	5564	365	2391	-	-	-	9398	

ПОЛКОВНИК - НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ.
/ П е й ч е в /.

Лично-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

от генерал-майор ЦОНКО ПАНОВ - Командир на граничните войски.

Относно: изчистването на граничната зона от политически неблагонадеждни елементи.

Комисиите назначени във връзка с 16-то постановление на Министерския съвет приключиха своята работа на 14 май т.г. и представиха своите доклади, обаче към практическото провеждане на Министерското постановление не сме пристъпили.

Като се има пред вид, че решението на този въпрос има много голямо значение за сигурността на границите ни, за охраната на същите и отбраната евентуално на територията на страната, моля да се разпореди постановлението на Министерския съвет да бъде приведено в изпълнение. Моля, въпроса да не се отлага още и за това, че разселените семейства трябва да се устроят на новите места, преди да е настъпила есента и зимата.

Пълното изселване на населението на една дълбочина от 300 до 1000 метра от граничната линия и създаването по този начин на една ивица, в която разпоредителя да бъдат граничните войски, следва да бъде осъществено, поради следните по-важни съображения:

- Без създаването на ивица край граничната линия, която да имат право да се движат само органите на граничните поделения, новият начин на гранично охранение в никой случай не може да бъде осъществен.

- Не може да бъде осъществена скритността при разстановката на граничните наряди, която лежи в основата на новия начин на охранение.

- Не могат да се уредят и използват никакви контролни средства като разорана следова ивица, заслони, ракетници и др., както и засеки, завали и други препятствия за нарушителите на границата, без които никога не може да бъде охранявана границата добре.

12 1-347

Като имам пред вид, че вчера наша каруца пак се е натъкнала на мина в землището на с.Петерлик,Невроконско и са били убити други двама войници-граничари, принуден съм още по-настоятелно да моля да се проведат мероприятията решени с 1[illegible]-то постановление на Министерския съвет.

гр.София, 25.VI.1948 год.

ПАНОВ - Генерал-майор

Из архивите на ДС

РЕЗОЛЮЦИЯ НА ДР. ДИМИТРОВ:

1/ Необходимо е да се вземат необходимите мерки, като:
Преселниците да бъдат веднага устройвани на други
места, предварително подготвени, като се осигурят и прехра-
ватата им.

2/ Органите, които провеждат преселването да бъдат
внимателни и тактични към преселниците и населението въобще.
Търпеливо да се разяснява, че това не е наказателна мерка,
а държавна необходимост.

3/ Преселването да се извършва безшумно.

4/ В печата да не проникват никакви сведения по това.

Из архивите на ДС

40

ОДОБРЯВА СЕ:
.....
.....
.....
.....

Строго поверително! ~~40~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я
за
изселването на вражеските семейства от южната граница

I. РЪКОВОДСТВО

Всички мероприятия по изселването се ръководят от Зам. Директора на ДДС – БЛОГОЙ ПЕНЕВ. В негова помощ се придават Началника на отдел Униформен – Веселин Георгиев и Началника на отдел XII-ти – Стоян Илиев.

Ръководството има следните основни задачи:

а/Да дава указания и ръководи предварителната подготовка.

б/Да разработи планове и ръководи самото изпълнение на изселването и заселването.

в/Да дава указания и нареждания по задачите на службите в местата на заселването.

г/Да отчете извършеното по цялата акция.

II. ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА.

1. Справките за семействата, които следва да бъдат изселени от южната граница се изработват от околийските Началници на МВР в съгласие със секретарите на околийските комитети на Партията. Справката за всяко семейство носи подписите на двамата и подписа на о.р.от Д.С., който е извършил проучването. В справката се дават данни за всички членове на семейството и имотното състояние на същото.

2. Подлежащите на изселване семейства се разделят на три категории:

Из архивите на ДС

71

а/Семейства,главата на които или член от които е забегнал зад граница.

б/Семейства,по отношение на които за главата или член от семейството има проверени данни,че улесняват бягства зад граница,подбуждат към бягства,държат пряка връзка с бегълци или помагат на бандити.

в/Семейства на активни вражески елементи из числото на бивши фабриканти,царски офицери,полицай,н.петковисти,кулаци и др.за които има задукоментирани данни за вражеска дейност.Подхожда се конкретно - различно към очертаните класови врагове и към бедните и работнически елементи,на които може да се въздейства и по друг начин,без да се изселват.

3.Въз основа на справките се изготвят списъци,които съдържат имената на всички членове на семействата,които се изселват и броя на добитъка по вид.

Така изготвените списъци се одобряват от окръжните Началници на МВР съвместно със секретарите на окръжните комитети на БКП и носят подписите на двамата.

4.Всички справки със списъка се представят на Зам.Директора на ДДС - БЛАГОЙ ПЕНЕВ,който е длъжен да прегледа материалите,заедно със своите помощници,да ги оточни и изготви окончателен списък на семействата подлежащи на изселване,който да представи на Министъра за одобрение и издаване заповед за изселване.

5.Министъра назначава комисии от отговорни служители на МВР,които отиват в окръжните и околийски управления,където съвместно с окръжните и околийски секретари на Партията и Началниците на МВР лично проверяват всички семейства представени за изселване.След това второ оточнение на списъците Министъра издава заповед.Утвърдените списъци и заповедта се предават за изпълнение.

6.Ръководството по изселването определя кое семейство,къде да бъде изселено във вътрешността на страната,на местата дадени от специална комисия при Министерския съвет.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ.

1.За изселването се изготвя подробен план за вдигане и прекарване на изселниците до новото местожителство.

Планът съдържа:

VI-а

а/Необходими сили за извършване на акцията.При недостиг на милиционери в едно управление такива се вземат от други съседни поделения.Използват се и групите за съдействие, като се вземе само най-здравата част от тях и от едно селище бойците се изпращат да действуват в друго селище.

б/Необходимо число вагони и камиони.Съгласно постановлението,Министерството на транспорта е задължено да отпусне необходимите вагони и камиони за превозване изселниците.В един камион се натоварват средно по 10-15 изселници в зависимост от това,колко багаж имат,а определяне броя на камионите става при средно число 10 изселници за камиона.

Вагоните се определят,като се изчислява за един вагон 20 изселници.

в/Концентрирането на камионите и вагоните.
Най-малко 10 дни преди акцията трябва да се съобщи писмено на Министерството на транспорта в кой град колко камиони и на коя гара колко вагони да бъдат отпуснати,като се укаже и точния час Камионите се съсредоточават в такива места,където да не направят впечатление на гражданите /дворове на МТС,гаражи,извън градовете и др./.

Вагоните се съсредоточават на гари на които има помалко движение.

г/Разстановка,задачи и ръководство в работата.
В плана се определят точно отговорниците по околий,райони и отделни села,кой кога ще отиде на определеното място,кога да започне акцията,какви задачите на отговорниците и охраната и т.н.

д/Осигурителни мерки.
В плана се определя въоръжението на охраната,отговорниците за снабдяване охраната със суха храна,връзките и др.

е/Превозване и предаване на изселниците.
В плана се определят колко ешалона и как ще бъдат сформирани, кои/поимено /ще бъдат началници на ешалоните и каква охрана е необходима.Приемането и предаването на изселниците началниците на ешалоните извършват срещу подпис.

2.Превозване на добитъка.
За превозване на добитъка се изготвя отделен план,въз основа на събраните данни за числото на едрия и дребен добитък,който изселниците ще вземат в новите си местожителства.

63

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

64

42

За прекарване на добитъка до гарите се вземат общински служители и близки на изселниците.Добитъка да се придружава от един до двама милиционери за всяко село.Фурах се взема най-малко за 10 дни и се прекарва с камиони или мобилизирани от селото коли.Вземат се достатъчно съдове за поене на добитъка с вода - кофи,котли,корита за овцете и др.

Охраната на тези ешалони е минимална - най-много по един милиционер за вагон,а комендантите са уредници или ст.милиционери.Коменданта трябва да има точен списък кои добитък на кого е и на коя гара ще слиза.Добитъка се предава лично на изселниците срещу разписка,която се връща в Народния съвет от където лицето е изселено.

3.Задачи на окръжните и околийски управления.

След изготвяне на общия план за изселването,съответните окръжни Началници на МВР и униформените инспектори се извикват и им се дават подробни инструкции по начина на изселването,като се има предвид настоящата инструкция.

Окръжните Началници на МВР и униформените инспектори разясняват инструкцията на околийския Началник на МВР.Въз основа на получения план от МВР и дадените указания,околийските Началници на МВР,подпомогнати от окръжното управление изготвят конкретни планове за провеждане на акцията,в която трябва да за легнат следните по-важни мероприятия:

а/Да се определи числото на охраната - командири, ст.милиционери,мл.милиционери и ГС и от кои поделения ще бъдат взети.Разпределението се прави поимено.

б/За всяко селище се определя отговорник.За всяко семейство се определят поимено милиционерите.На отговорника се предава списъка на семействата и членовете им,които трябва да с бъдат изселени и необходимото число камиони.

в/Разузнавачите се изпращат най-малко 24 ч.по ран за да установят къде се намират изселниците.За изселници,които в момента се намират в други селища,разузнавачите уведомяват околийските у-ния,за да се вземат мерки за залавянето им.Вечерта когато охраната пристигне до селото,разузнавачите я посрещат извън селото и дават необходимите сведения на отговорниците.

г/Камионите се разпредял по селища,като се определи точно кои камион /с името на шофьора/кое семейство ще вдигне

д/Прекарването на милиционерите и ГС до селата се извършва вечерта преди изселването,с оглед предвижването да ста

73

не на тъмно.

е/Блокирването на къщи и вдигане на семействата от домовете им се извършва в точно определен час.

ж/На семействата се дава достатъчно време да приберат и опаковат багажа си,да уредят някои сметки с обществени организации и частни лица,да оставят добитъка си,които няма да прекарат,на свой близки,като винаги се придружават от милиционер.

Всяко семейство има право да вземе със себе си всичкия си личен багаж - облекло,завивки,постелки,храна,съдове за готвене.

з/Охраната трябва да се отнася внимателно към изселниците,но същевременно да действа твърдо,уверено и тактично, за да не допусне бягство на изселници или нападение върху охраната.Оръжие се употребява само в краен случай - при нападение над охраната,когато тя няма възможност по друг начин да се защитава и в случай на бягство,ако няма друга възможност лицето да бъде заловено.

и/Конвойрането на изселниците се извършва по всички правила на конвойната служба.Към връзване на изселниците да се прибягва само при упорита съпротива или опит за бягство.

к/Всички членове от охраната са въоръжени с зачисленото им оръжие и боеприпаси за един боен дел.Оръжието се поверява основно предишния дел.

л/До момента на започване акцията са забранени всякакви телефони разговори в околийски мащаб,които са във връзка с изселването.Веднага след започване акцията да се осигури и постоянна телефона връзка с всички села,като и най-малките произшествия се донасят в околийското у-ние,а от там в окръжното и Министерството.

м/Всички участници в охраната се снабдяват със суха храна за времето до приключване на акцията.

IV. ЗАДАЧИ НА ДРУГИТЕ ВЕДОМСТВА.

Ръководството по изселването се задължава да влезе във връзка,неколко дни преди акцията, с отговорни лица от следните ведомства:

а/Министерството на транспорта,което да отпусне необходимия брой Х.П.вагони и транспортни автоколи и ги съсредоточи на определени места за превозване на преселваните семейства,тяхния багаж и добитък.

65

Из архивите на ДС

66

43-а

б/Министерството на Народното здраве,което да осигури здравна помощ на преселваните семейства по време на тяхното транспортиране до настаняването им в новите им местожителства.

в/Министерството на труда и социалните грижи,за да бъдат снабдени преселниците с храна за три дни през време на пр возването им.

г/Министерството на вътрешната търговия,което да отпусне на околийските Народни съвети,в чийто райан ще бъдат заселени семействата, необходимите количества храни и фураж за изхранване на хората и добитъка до прехвърляне на собствените им храни и фураж.

д/Отдел управи на Народните съвети при Министерския съвет,който да нареди на Народните съвети,от районите на които се изпършва изселването,да укажат пълно съдействие на органите на Министерството на вътрешните работи при изселването и да уредят всички въпроси по описване и упазване на останалите недвижими и движими имущества,докато бъдат предадени на собствениците им.

Околийските и местни Народни съвети,към чийто райони ще бъдат настанени преселените,да вземат всички необходими мерки за настаняването им в определените жилища и за осигуряване на постоянна работа,като изселниците се третират наравно с останалото население.

Да осигурят изхранването на преселените,като се снабдят с всички полагаеми се за пълноправни граждани снабдителни документи.

Да осигурят изхранването на добитъка им,като за целта им се отпусне фураж равностоен на предадения от тях при изселването.

В срок от 3 дни,окръжните Началници на МВР представя доклад за провеждането на акцията по изселването.Въз основа на тези доклади Заместник Директора на ДДС изготвя общ доклад за проведената акция.

V.

След приключване на изселването окръжните служби на ДС,от където се изселва лицето и семейството изпращат всички материали с които разполагат за последните в оная окръжна служ

44
142

ба на ДС в чийто район е заселено лицето и семейството.

Така получените материали за заселените се подреждат и картотекират в окръжните служби на ДС. Същата служба открива и лично дело на заселените.

Всички заселени се вземат на отчет.

Отдел картотека при ДДС завежда специална картотека на изселените, като за всяко лице се попълва личен отчетен картон с възможно най-подробни данни в които се вписват и всички членове на изселеното семейство.

Всички материали за преселените лица и семейства от София, западната и южна граница от 9.IX.1944 год., които се намират в различни отдели на ДДС, ДНМ и Столичното у-ние на МВР да се предадат на отдел картотека при Дирекция Държавна Сигурност.

Подробни указания по техническото изпълнение на горната задача ще Ви бъдат дадени със специално писмо.

Режима за движението на преселените, за следване в разните видове учебни заведения и др. се урежда със специално писмо.

ПРЕДЛАГА:
/Р. Христозов/

Из архивите на ДС

СДОБРЯВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
.....
_____1948 г.
С о ф и я

М В Р
ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

94
26

З А П О В Я Д
№ I- 2
гр.София, 15.VII 1948 година.

/ Относно провеждането на изселването на лица от пияния пограничен район/.

Провеждането на изселването се разделя на три етапа:

а/ Извличане на изселниците от домовете им и отвеждането им до сборните гари.

б/ Оставяне на усилващи групи, в продължение на един месец, които да се справят в вероятните нападения за отнемане от страна на бандитите.

в/ Формиране на конвойни групи, които поемат придружаването на изселниците от сборните гари до новите местожителства.

Извличането на изселниците вземат участие всички части от района на околията, включително и групите за усилване и конвоиране /приложение № 1/.

За усилване остават само определените групи от преносимите роти показани в приложение № 2.

В конвоирането вземат участие само определените групи, главно от преносимите роти показани в приложение № 3.

Началниците на секторите да формират преносимите роти в състав:

Един командир на рота, три взводни командири, 12 старши милиционери и 54 милиционери и необходимите водачи на моторните превозни средства, готвачи и пр.

За целта да командировят временно от най-близките околии необходимите хора за допълване на преносимите роти до определения щат.

Преносимите роти от София, Враца, Плевен, Русе, Варна, Бургас и Ямбол и взводовете от Ст.Загорската рота, /приложение № 3/ които ще конвоират да бъдат само с личното си оръжие - пистолет, карабина или картечен пистолет.

Взводовете от Г.Джумайски сектор, Перушката, Пловдивските, и Кърджалийската роти и взводът от Ст.Загорски сектор /приложение №-2/, които остават, да бъдат и с леките си картечници и бомби.

95

За провеждането на изселването на околиите се придават:

<u>На Неврокопска околия</u> - частите показани в приложение № 1.

Преносимите роти от Г.Джумайски сектор, след отвеждането на преселниците до сборните гари, да останат в продължение на един месец в Неврокопска околия при следното разположение:

с.Кочан - две отделения.

с.Вълкосел - едно отделение

с.Жижево - един взвод

с.Абланица - един взвод, с задача да се противопоставят на вероятни нападения на бандити, чиито семейства са изселени.

Конвоирането на изселниците да се поеме от Врачанска и Плевенска преносими роти, които след предаването на изселниците в новите им местожителства да се приберът в гр.Враца и Плевен.

<u>На Девинска околия в района на с.Доспат</u> - частите показани в приложение № 1.

Ротата от Перник да остане с два взвода, в Доспатския район при следното разположение:

с.Доспат - един взвод

с.Змеица - две отделения

с.Осина-едно отделение

Конвоирането да се поеме от Русенската преносима рота, усилена с един взвод от Пернишката преносима рота, и едно отделение от Софийската моторизирана дружина.

След предаването на изселените лица в новите райони, ротата от гр.Русе да се прибере в гр.Русе. Взводът от Пернишката рота да се върне в гр.Перник, а отделението от Моторизираната дружина да се прибере в София.

Милиционерите от околиите, да се приберът в околиите си след предаване на изселниците в сшалоните.

<u>На Девинска околия в района на Девин</u>, - частите показани в приложение № 1.

Ротата от Пловдив /два взвода/ да остане в района на Беденски бани.

Конвоирането да се поеме от Варненската преносима рота усилена с по един взвод от Пловдивската и Софийската преносими роти.

Ротата от гр.Варна и взвода от София, след предаването на изселниците в новите им местожителства, да се приберът съответно в Варна и София, а взвода от Пловдивската рота - в Беденски бани.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

96-18

Ротата от гр.София, без един взвод за конвоиране , след натоварването на изселни ите в влакове и ешалон, се завърща в София.

На Смолянска околия - частите показани в приложение № 1.

В с.Арда да остане групирана Пловдивската рота. Конвоирането да се поеме от Ямболската рота, която след предаването на изселниците в новите им местожителства се завърща в гр.Ямбол.

На Златоградска околия- частите показани в приложение № 1.

В с.Мадан остава един взвод от Ст.Загорската рота.

Конвоирането се извършва от другия взвод от Ст.Загорската рота, усилен от едно отделение на Златоградска околия,които след предаването на изселниците се прибират съответно в Ст.Загора и гр.Златоград.

На Момчилградска околия - частите показани в приложение № 1.

За усиливане остава взвода от Кърджалийската рота групиран както следва:

с.Едноверци - едно отделение
с.Кирлатица - едно отделение
с.Пенковци - едно отделение

Конвоирането се извършва от взвода от Ст.Загорската рота,който след предаването на изселни ите в новите местожителства се завърща в гр. Ст.Загора.

На Кърджалийска околия - частите показани в приложение № 1.

За усиливане остават два взвода от Кърджалийската превозима рота разположени както следва:

с.Тихомир - едно отделение
с.Бук - едно отделение
с.Егрен - едно отделение
с.Аврен - един взвод.

Конвоирането да се извърши от Бургаската рота,която след предана на изселниците в новите местожителства да се завърне в гр.Бургас.

Завръщането на конвойните групи да стане по влака.

При вдигането на изселниците да се има пред вид, че н места може да се срещне съпротива, пр конвоирането

При конвоирането да се проявява бдителност за недопущане избягва не,особено на главите на семействата.

След предаването на изселни ите на преставителите на народните съвети,конвойните групи се отправят за постоянните си местожителства.

Милиционерите от превозимите роти, които не конвоират да бъдат снабдени с паса без попълване на гарите.

97 29

След предаването на изселниците, всеки милиционер да попълни началната и крайната гара за завършване.

Определените, за конвоиране усилване части, да се явят в съответните околийски центрове_____ в_____часа т.г. където да влезат в подчинение на околийските началници.

Преносимите роти да се съсредоточат с моторните си превозни средства по шосе.

Моторните коли на конвоиращите роти, след заминаването на ешалоните, да се приберат в постоянните си местослужения по шосе.

Секторните началници да поемат разпределението на ешалоните съответно:

Врачанският секторен началник. Ешалона от Крумовград, от гара Мездра.

Плевенският секторен началник. Ешалона от Неврокоп, от гара Червен брег.

Габровският секторен началник - ешалоните от Доспат, Девин и Смолян от гара Г.Оряховица.

Русенският секторен началник - ешалона от Златоградска и Момчилградска околии, от гара Г.Оряховица.

Акцията започва на 25 т.м. в 0.30 часа сутринтта.

За начинът на снабдяването следва заповед.

Приложение - три таблици

Д И Р Е К Т О Р:

ген.майор от милицията/Б.Попов/

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

На № 2218 /27.VII.48 г.

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

17-то постановление на Министерски съвет взето в заседанието му от 30.VII.48 г., протокол № 112.

1. Граничната ивица по южната и югоизточната граница, на дълбочина от 100 до 1000 м., от която се изселва населението, се определя от централната комисия, назначена с 16-то постановление, като се вземат предвид нуждите на граничната охрана.

Министерството на вътрешните работи изготвя списъците на лицата и семействата, подлежащи на изследване във вътрешността.

2. Министерството на вътрешните работи, Министерството на труда и социалните грижи, Министерството на земеделията и местните народни съвети вземат необходимите мерки за провеждане на изселването, за настаняване на изселените в други места, предварително подготвени, и осигуряват временното прехранване на тези лица. Новите местожителства на изселените да бъдат в различни околии в Северна България в селата, определени от комисиите по 16-то постановление.

Управите на народните съвети в общините, от където лицата се изселват, и народната милиция са длъжни да полагат грижи за прибирането, описването и съхраняването имуществата на изселените лица. Покъщнината и едрия добитък на всяко изселено ~~лице~~ семейство трябва да се пренасят изцяло в новите им местожителство. Дребният добитък, пчелите, земеделските произведения, подробно описани, се изкупуват от местните кооперации по пазарните цени. Стойността, получена от продажбата, се предава на правоимащите изселници в новите им местожителства чрез съответната местна кооперация. Народната милиция и местните съвети са длъжни да положат особенни грижи, за да не се допустне каквото и да било повреждане или загубване на вещите.

Недвижимите имоти: къщи, ниви, градини, стопански сгради на изселените лица в старото им местожителство се описват от съответния народен съвет и се причисляват към държавния поземлен фонд. Срещу тях преселниците се компенсират, като се одоряват и озеляват в новото си местожителство, от поземления фонд.

Министерството на труда и социалните грижи и общините, в

Из архивите на ДС

които изселниците са настанени са длъжни да полагат грижи за тяхн временно прехранване и подпомагане, за да могат в скоро време да организират своя поминък в новото си местожителство. На нуждаещи се, по преценка на местния народен съвет, Българската инвестицион банка отпуска заеми за стопанско обзавеждане.

3. Задължава се Министерство на земеделието и горите, в сътрудничество с Министерство на труда и социалните грижи и Мини стерството на строежите и пътищата, да проведат оземляване на пре селените семейства и лица с обработваема земя, дворни парцели по реда на закона за Т.П.С. като ползуват земи за тая цел от държавн поземлен фонд или им построят жилища, съобразно с местните усло

4. Задължава се Министерство на железопътните, автомобил- ните и водни съобщения да постави в разположение на комисиите по провеждане на изселването необходимите вагони и други превозни средства.

5. Задължава се Министерството на финансите да делегира необходимите кредити за покриване разходите по пренасянето, времен ното изхранване и настаняването на преселените. Сметките и докумен тите за тези разходи се представят на Министерството на финансите, което взема грижата за тяхното преглеждане и заплащане сумите.

Изпълнението на това постановление се възлага на Централна та комисия по изселването, определана в 16-то постановление.

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР:
/Ат.Войнов/

МД

Н. Р. Б.
...ЙСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ
№ 4457
20. VIII
гр. СЕВЛИЕВО

Др. дир. и ... На разпоредите
31 VIII

ПОВЕРИТЕЛНО.

V 56
A 45

ДО НАЧАЛНИКА ОРГАНИЗАЦИЕННО-ИНСПЕКЦИОННИЯ ОТДЕЛ ПРИ ...

№ 5367 ДЕЛО №
23 VIII 8

гр. С О Ф И Я.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д Р У Г А Р И,

Молим ... по следните ... с преселниците от Южната Граница:

1/ Някои преселници направиха искане пред съвета да им се разреши да се разместят от едно село в друго при свои близки, желаейки да бъдат заедно /т.е. в едно село/ като родини, за да можели да си помагат, особенно за семействата, които нямат достатъчно работоспособни членове, които да се грижат за изкарване прехраната им. Може ли да се разреши това?

2/ Може ли по наше усмотрение да преместим ... от едно село в друго, главно по съображение, че в друго село по-лесно може да им се намери работа и те биха били по-добре.

3/ За чия сметка ще става ремонта на жилищните сгради в които са настанени?

4/ Земите, с които предвиждаме по-рано да бъдат оземлени, сега в някои села са включени в държавните стопанства и оземлени т.н.б. стопанства – можем ли да ги вземем пак от там.

Председателя Окол... Ивановъ
/ ... /

Н.Р.Б.
ОКОЛИЙСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ
УПРАВА
№ 2975
20.VIII 1948
ГОР. ОРЯХОВИЦА

ВХ. № 5357 ДЕЛО №
Получено на 23 VIII 194

До Началника на Организационно
Инспекционния Отдел
при Министерския Съвет
С о ф и я

55

Другарю Началник,

В отговор на радиограмата Ви от 7 август т.г.Ви отговарям:

Веднага предприехме обиколка по селата,където са настанени бежанците/преселници/.От обиколката се констатира че са настанени добре с малки изключения.

Събрани са:лук,боб,картофи,леща и други продукти, дадено им е дърва,съдове и дрехи.Осигурен им е хляба.Дадохме нуждните инструкции на председателите на селсъвета в духа на Вашата радиограма по отношение на настаняването.Налагат се,обаче,случаи където трябва да стане размяствание .Има стари хора,които са неработоспособни и следва да се преместят при други близки техни семейства в съседно село.Има сгодени и сгоденица разделени,следва да бъдат събрани.Може ли да стане размястване?

Някой от тях имат призовки за дела в Девлин.Могат ли да се пуснат за делото,или да бъдат разпитани по делегация?

За временна управа околийски народен съвет

Секретар: Председател:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично-поверително. 11/8/47

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ЦЕНТРАЛНАТА КОМИСИЯ ПО ИЗСЕЛВАНЕТО ДР. АНТОН ЮГОВ - МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Т у к.

Д О К Л А Д

от генерал-майор ЙОНКО ПАНОВ -
Пом.министър на вътрешните работи

Относно:Разселването, съгласно 9-то и 15-то постановление на Министерския съвет.

Другарю Министре,

Съгласно общия план за разселването на част от мохамеданското население край южната ни граница,акцията трябваше да бъде проведена на три етапа.

1.Близките и ятаците на дезертьорите и бандитите,

2.Политически неблагонадеждните и опасни елементи от цялат гранична зона,

3.Населението от 1 километровата ивица по южната ни границ

На 24 и 25 юли т.г.първата категория хора бяха изселени от граничната зона и заселени в определените за това селища в северна България.

Засегнати бяха 415 семейства с общо 2319 членове на семействата.

Акцията беше много добре организирана и проведена почти бе инциденти.Опити за бягство е имало само на две места: в с.Кочан,Неврокопско,където опиталия се да избяга е бил ранен и заловен и в с.Нижево Неврокопско,където бегленца е бил убит при опита да се скрие и премине границата.

На някои места се получи недоумение и негодуване от това, че били засегнати по-малко опасни,а оставени други,много по-опасни хор Получи се така поради обстоятелството,че никой освен нашите органи не знаят плана за разселването в трите му части.

Поради секретноста в провеждането на разселването се получи следното: по линията на О.Ф.се проведе разяснителна работа по време на изселването на първата група,а и след това,в която разяснителна работа основното беше,че с разселването се приключва и други няма да бъдат

19 48

вече изселвани.Това би засилило и затвърдило недоверието към власта и даваните обещания на това население,след като пристъпим към изселването на втората и третата група хора.

Заселените на новите места не са устроени и до този момент както беше решението на правителството.

1.Преселниците все още не са озеленени.Министерството на земеделието и горите не провежда с нуждата настойчивост озеленяването, а и по места народните съвети не правят това,тъй като имали проекти за създаване на ТКЗС и включването на преселените в тия кооперативни стопанства.

2.Къщите в които са настанени преселените все още не са отремонтирани.Много от тях са без врати и прозорци,с изпочупени керемиди и пр.

Народните съвети се оправдават,че не им се отпускали наряд за необходимите материали.

3.Преселените все още стоят въшлясали.Не са проявени никакви грижи по хигиена и здравеопазване,не са снабдени с крайно необходимите материали за долно облекло.

4.Не е уредено правното положение на преселените.

5.Всички неуредици и общо неприязнените настроения у преселените създават благоприятни условия за работа вред тях от страна на противонародни елементи и по новите места.На някои места опозиционно настроени елементи,кулаци и пр.са взели под свое покровителство преселените и им влияят политически.В същото време нашите обществени политически организации не проявяват достатъчно внимание и грижи за подпомагането и превъзпитанието на преселниците.

6.Някои от преселниците молят да бъдат настанени в други селища,където имат свои близки,с които искат да се съберат,което мисля, че трябва да се разрешава,но винаги конкретно.Такива разрешения да дава Директора на милицията.

Изобщо изселването се отрази благоприятно в граничната зона Заселените в новите места се чуствуват общо взето по-добре.По сведенията с които разполагаме,същите се отличавали с особено голямо трудолюбие и при по-големи грижи,превъзпитанието на тия иначе не лоши хора ще тръгне добре.

Окончателно и най-подробно е разработен плана за изселването на втората група - политически неблагонадеждните от граничната зона. При тази част от акцията за разселването ще бъдат засегнати 270 семейства с общо 1386 члена.По околии те се разпределят както следва:

1.От	Неврокопска околия	87	семейства с	480	члена
2."	Девинска "	2	" "	5	"
3."	Смолянска "	26	" "	124	"
4."	Момчилградска "	54	" "	355	"
5."	Крумовградска "	53	" "	290	"

Из архивите на ДС

6.Златоградска околия 48 семейства с 132 члена 49

Всичко 270 семейства с 1386 члена

Поради настъпването на зимата,необходимо е да се побърза с изселването на втората група,за да има възможност да бъдат настанени и устроени преди да са настъпили зимните студове.

Като се има предвид всичко гореизложено,моля да разпоредите да бъде свикана централната комисия по разселването,която да обсъди мерките

- за озеленяване преселените;
- за отремонтиране жилищата им;
- за тяхното здравеопазване;
- правото на Д.Н.М.да разрешава разместване и
- да реши изселването на втората група.

Моля нареждането Ви.

София, 9.X.948 год.

/ П А Н О В/

Генерал-майор, Пом.министър на вътрешните работи.

Из архивите на ДС

Препис.

До другаря
АНТОН ЮГОВ

98
50

Съобщаваме Ви за сведение и изпълнение следното решение на Секретарията на Ц.К.,взето в заседанието му от 19.X.948 г.

.....

11.Разселването на втората група от мохамеданското население край южната ни граница,съгласно 9-то и 15-то Министерско постановление да се отложи за пролетта на 1949 година,като сега се вземат всички мерки за устройването на разселената вече първа груп /отговорен др.Югов/

23.октомвре 1948 год.

От СЕКРЕТАРИЯТА НА Ц.К.
/п/ Т.Цеков

На др. Панко Панов
За изпълнение
[illegible]

45

ДО Др.др. Пом.министрите-РУСИ ХРИСТОЗОВ И ЙОНКО ПАНОВ
К О П И Е- ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ.

Д О К Л А Д

от ген.майор - ДЕЛЧО МИТЕВ ВАСИЛЕВ
началник на отдел"Служби и подготовка"

Във връзка с изселването на семействата на дезертьорите и ятаците от южната граница и заселването им в северна България,Ви донасям следното:

1. Заселниците все още не са озеленени,тъй като министерството за земеделието и горите не провежда настойчиво своите разпореждания,а и по места народните съвети не озеленяват заселниците,тъй като имат проблеми за основаване на трудови земеделски кооперативни стопанства и тогава щели да ги включат в последните; изтъкващи обстоятелството,че без определено парче земя не може да се влезе в съответната ТКЗС.

2. Къщите в които са настанени заселниците все още не са отремонтирани. Повечето от тях са без врати и прозорци,а някои и с изпочупени керемиди и дъждът прониква в тях без препятствено.

Народните съвети намират мотиви да се оправдават,че не им се отпуска наряд от съответните органи за поправката на въпросните жилища.

3. Хората все още са с родопските си вещи на някой места. Грижата за тяхното обезвещаване и здравеопазване са недостатъчни.Необходимо е да се нареди за тях да бъдат отпуснати нуждните материали за долно бельо.

4. Министерството на правосъдието да разпореди в съдебно отношение изселниците да бъдат прехвърлени там където са заселени.

5. На места опозиционно настроените кулаци са вземали под свое покровителство изселниците и им влияят политически, а нашите партийни организации нехаят и непроявяват достатъчна грижа,за да ги изземат под свое влияние и да проявяват грижи за тяхното превъзпитание и подпомагане.

6. Необходимо е предварителното запознаване на зимата да се разрешат всички горепосочени въпроси.

Ген.майор от милицията-Н-к отдел"Служби" и подготовка
/Ч.Василев/

/24 62

До другаря Министър на вътрешните работи –
АНТОН ЮГОВ.

Т У К

Д О К Л А Д
от
Командира на Гранични войски

ОТНОСНО: ИЗСЕЛВА-
НЕТО НА ВРАЖЕСКИ-
ТЕ ЕЛЕМЕНТИ ОТ
ЮЖНАТА ГРАНИЦА.

Другарю Министър,

Въз основа на 16 постановление на Министерския съвет взето в заседанието му на 18 април 1948 година, протокол № 59 и във връзка с 9 постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му на 30 март 1948 година, протокол № 48 Щабът на Граничните войски, съвместно с Д.Д.С. и Д.Н.М. по места изработи списъци на подлежащите на изселване от граничната зона на Неврокопска, Девинска, Смолянска, Златоградска, Момчилградска и Крумовградска околии.

Списъците обхващат 1158 семейства с 6734 члена, които по околии се разпределят както следва:

А. ОТ ЕДНОКИЛОМЕТРОВАТА ГРАНИЧНА ИВИЦА:

1. Неврокопска околия	278	семейства	с	1801	члена;
2. Смолянска околия	148	-"-	с	702	-"-
3. Златоградска околия	85	-"-	с	549	-"-
	511			3052	

Из архивите на ДС

63

Б. ОТ ГРАНИЧНАТА ЗОНА.

1. Неврокопска околия	163	семейства	с	916	члена;
2. Девинска околия	183	-"-	с	1205	-"-
3. Смолянска околия	43	-"-	с	220	-"-
4. Златоградска околия	77	-"-	с	284	-"-
5. Момчилградска околия	73	-"-	с	471	-"-
6. Крумовградска околия	103	-"-	с	586	-"-
	642			3682	

Горните списъци своевременно Ви бяха представени и удобрени от Вас.

За по-голямо удобство на изселващите се и оперативност при изселването възприе се изселване да се извърши на три етапа и изселниците да се ~~са~~ разделят на три катигории,а именно:

1. Семействата,близките,ятаците и помагачите на бандитите избягали на гръцка територия и поставили се в услуга на вражески разузнавателни централи.

2. Вражески и опозиционни елементи.

3. Живущите в еднокилометровата гранична ивица.

За да се отсекът връзките на бандитските групи и се създадат условия за техното ликвидиране,през втората половина на месец юни 1948 година се пристъпи към изселване на първата група,като беха изселени в Северна България следните семейства:

1. От Неврокопска околия	96	семейства	с	587	члена;
2. От Девинска околия	178	-"-	с	1099	-"-
3. От Смолянска околия	49	-"-	с	202	-"-
4. От Златоградска околия	29	-"-	с	145	-"-
5. От Момчилградска околия	15	-"-	с	102	-"-
6. От Крумовградска околия	48	-"-	с	291	-"-

или общо 415 семейства с 2376 члена,като 67 семейства с 288 члена са от еднокилометровата гранична ивица.

Поради ранното настъпване на зимата останалите две групи не се изселиха,което в някои околийски комитети на Партията създаде известни незадоволства и го отчетоха в политическо отношение като неправилно да бъдат изселени бедняците,а кулаците да останат незасегнати,тъй като във втората група са включени предимно кулашки елементи,местни влиятелни хора и др.,които се явяват проводници,организатори и ръководители на вражеската дейтелност всред помашкото население и без изселването на които

Из архивите на ДС

83

не може да се установи спокойствие,ред и сигурност в граничната зона в горепосочените околии.

В изпълнение на посочените две Министерски постановления,следва да бъдат изселени и останалите две категории,на които в районите на Врачанския,Плевенския и Русенския милиционерски сектори са определени жилища за настаняването им.

Предвид настъпването на пролетта и опасността да се явят бандитски групи,които да улеснят бегствата на неблагонадеждните елементи зад границата,каквато е случая с направилите опит на 21 март т.г.четири семейства с 31 члена от с.Абланица,Неврокопско да избягат в Гърция и намерят база за провеждане на вражеска деятелност всред помашкото население от Родопския край, моля да се разреши да пристъпим към изселването на втора и трета групи и установяването на граничната извица.Провеждането на последното мероприятие ще даде възможност в охраната на границата да се употребят и технически средства,които несъмнено ще способствуват същата да се издигне на много по-висока степен отколкото е сега и само по такъв начин организирана охраната на границата последната ще стане действително недостъпна за враговете на Народната ни република.

__ април 1949 година.
С о ф и я.

Г Е Н Е Р А Л - М А Й О Р.
/ Панов /.

ЙР/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис 35

Поверително!

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
На № П 669/10.Х.

До Министерството на вътрешните работи
Копие: Министерството на вътрешната търговия
Министерството на външната търговия
Българска народна банка
Управи на народните съвети
Държавна планова комисия
Министерство на ЖАВВС
Министерството на народното здраве
Министерството на финансите
Министерството на труда и соц.грижи
Министерство на земеделието

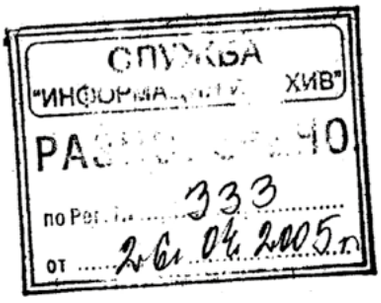

2-ро постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 10.Х.1949 г., протокол № 141.

Във връзка с 1-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 3.Х.49 г., протокол № 136, за изселване в Северна България заедно със семействата им вражески настроени лица, от населени места, намиращи се в близост с южната граница на страната, одобрява се следното:

Задължават се:

1. Околийските и местни народни съвети, под ръководството на отдел "Управи на народните съвети" при Министерския съвет, из чиито райони ще бъдат изселените лица, съгласно горното постановление незабавно след заминаването на изселваните да опишат и приведат в известност всичките им движими и недвижими имущества, които последните оставят, и да вземат всички необходими мерки, за доброто им опазване до ново разпореждане;

да вземат всички мерки за опазването и гледането на останалия от изселваните дребен домашен добитък до неговото откарване и предаване на собствениците;

да вземат всички мерки за дообработването на тютюневите добиви на изселваните, като след предаване тютюните на Държавния тютюнев монопол, да внесат получените суми в БНБ на името и за сметка на собствениците, след приспадане станалите разходи по дообработването;

да предадат на Дирекцията на храноснабдяването останалите земеделски произведения на изселените, като пшеница, ръж, царе...

36

вица и др. на името на сметка на собствениците.

II. Околийските и местни народни съвети, в чиито райони ще бъдат настанени изселени от южната граница лица, под ръководството на отдел "Управи на народните съвети" при Министерския съвет, да вземат всички необходими мерки за настаняването на изселените в определените им жилища, като им окажат необходимата техническа помощ и набавят необходимите материали.

III. Министерството на вътрешните търговия незабавно да отпусне на онези околийски народни съвети, в чиито райони ще бъдат заселени изселваните лица, необходимите количества храни, фуражи и материали за изхранването на изселваните и добитъка им, както и за настаняването на същите до окончателното им настаняване.

IV. Дирекцията на храноснабдяването да приеме, посредством своите представители по места, предложените им от местните народни съвети зърнени храни, принадлежащи на изселваните, като посредством местните народни съвети, в чиито райони ще бъдат настанени изселваните лица, им предаде същото количество храна, без каквито и да са удръжки.

V. Държавната планова комисия да отпусне на Министерството на вътрешната търговия, от резервите си, необходимите количества храни, фуражи и материали за посрещане горните извънредни нужди.

VI. Министерството на земеделието да вземе всички необходими мерки за включване в "Поземления фонд" недвижимите имоти и постройки на изселваните лица, както и за оземляването или настаняването им на работа в държавните земеделски стопанства.

VII. Министерството на железопътните, водни, автомобилни и въздушни съобщения, да отпусне при поискване от страна на Министерството на вътрешните работи, необходимите вагони и камиони за превозването на изселваните лица, багажа и добитъка им по новите им местожителства.

VIII. Министерството на народното здраве да вземе всички мерки за придружаване транспортите с изселени лица от необходимия лекарски и друг санитарен персонал, както и за санитарния преглед и хигиенични мерки при настаняването на изселените в новите населени места.

IX. Министерството на труда и соц. грижи да вземе всички мерки да бъдат снабдени изселваните лица с необходимата храна за най-малко три дни през време на превозването им.

85

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

37

X. Разноските по превозването, настаняването, изхранването, ремонта на жилищата на изселените лица е за сметка на държавното съкровище.

XI. Министерството на финансите да уреди подробностите по заплащането от държавата разноските по превоза и подпомагането на изселените лица.

Изпълнението на постановлението се възлага на Министерството на вътрешните работи, Министерството на железопътните, автомобилните и водни съобщения, Министерството на вътрешната търговия Министерството на земеделието, Министерството на народното здраве, Министерството на труда социалните грижи, Държавната планова комисия и отдел "Управи на народните съвети" при Министерския съвет и Министерството на финансите.

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР /п/ Ат. Войнов

Постановлението не подлежи
на обнародване в "Държаве вестник"

вярно,

СЕКРЕТАР НА ПОМ. МИНИСТЪР: /Ст. Василева/

БВ

86

Строго поверително! 28

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. №740-I
2.XI.1949 г.

До
Председателя на Министерския
съвет

Т У К.

Д О К Л А Д

от
РУСИ ХРИСТОЗОВ
Министър на вътрешните работи

С 9-то постановление от 30.III.1948 год., 16-то постановление от 13.IV.1948 год.и с 1-во постановление от 3.X.1949 год.на Министерския съвет, Министерство на вътрешнит работи бе натоварено да изсели от граничната зона на българо-гръцката граница в Северна България всички реакционни,вражески и неблагонадежни елементи заедно със семействата им.

Във връзка с това Министерството на вътрешните работи изсели през м.юни 1948 година 415 семейства с 2.376 членове и през м.октомври 1949 година - 495 семейства с 2.696 членове.

Остава да бъдат изселени от еднокилометровата гранична ивица третата категория семейства.

Моля Министерския съвет да разреши изселването и на тая категория от около 600 семейства,които да бъдат заселени във вътрешността на граничните околии на места,освободени от изселените в Северна България вражески семейства.

Министерство на вътрешните работи има изготвени планове и списъци на семействата,които трябва да се изселят.

М И Н И С Т Ъ Р:

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

№.....

3 ноември 1949 г.

СОФИЯ

ПОВЕРИТЕЛНО

1441

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До др.Р.ХРИСТОЗОВ -
Министър на
Вътрешните работи
Т у к

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
Вх.№ 300 от 6.XI 1949 г.

Др.Христозов,

Изпращам Ви заповед на министър-Председателя др.В.Коларов за спиране принудителното изселване от София и провинцията, до второ нареждане.

Приложение: заповедта.

С поздрав:
Началник-кабинета на
Министър-председателя:
/Цв.Банчев/

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СЛУЖБА
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"
РАЗПОВЕРЕНО
по Рег. № 333
от 26.04.2005 г.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ ~~145~~ 2

2.XI.49

До Мавра на Вътрешните работи др. Христозов

1. Да се спре принудителното изселване както от София, така и от другите градове на България, веднага.

2. Министерския съвет ще изработи правила по този въпрос

председ. на м. с. [signature]

9

53
27

В.
М. Р.
СТОЛИЧНО УПРАВЛЕНИЕ
№ У 2078
8 XI 1949 г.
СОФИЯ

ДО ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

Т У К

Във връзка с изпълнение заповедта за изселване на врагески елементи от Петричка околия Ви представям сведение за някои нередности станали при изпълнение заповедта.

Превозването на семействата е ставало неорганизирано, което е било причина и недостатъчния брой камиони. Налагаше се един и същи камион да се връща по няколко пъти и докарва семейства Коли е имало достатъчно, но са били без капаци, тъй като същите са извозвали трупи от гората. Можеше същите да се пригодят с дъски от страни предварително и правилно да се разпределят, като разбира се в такъв случей нямаше да се чувствува недостига на коли. Освен това, някои от групите като например групата, която е имала за задача да докара семейство Трайко Ст.Димитрови от с.Крушица-Петрич ко не е докарала навреме същото семейство. Групата е била от Петричкото Околийско управление. Същата не добре е разбрала задачата и е позволявала на семеиството да протаква работата. Същата група не е докарала главата на семейството Трайко Ст.Димитров, като останалите членове е докарала в 19.30 часа вместо в 16 ч. Някои от семействата са си карали почти цялата покъщнина, а някои доста малко. Всички тия неща са пречили, за да не тръгне ешалона навреме

Преди да тръгне ешалона раздадена бе храна на семействата от Социални грижи. Взводът от Столично Управление имаше суха храна до 14 октомври включително. Доложено бе на командирите за това, но храна до вечерта по-точно до тръгването на ешалона не бе дадена. Наложи се да се вземе такава от Социални грижи, което също е грешка. Разтоварването на гарите се извършваше доста бавно, поради това, че вагоните не бяха подредени и трябваше да се правят маневри за прекарване на същите на рампите.

Семействата се предаваха срещу подпис на представителите от съответните Околиски управления.

От Свищовска околия нямаше хора. Бе изпратен само един групов началник, който трябваше да приеме 6 семейства, които се заселват в отделни селища и разтоварването трябваше да стане на гара Ореш и на гара Свищов. От подпоручик Спиров той трябваше да приеме също три семеиства от Горна-Джумая, които се заселват в Свищовска околия, Той не е бил в състояние да се справи с конвоирането и се е наложило да се конвоират същите семейства до гр.Свищов от взвода на Столично Управление. На гара Ореш са били разтоварени и предадени срещу подпис определените семейства. Там е имало само два камиона, които не са били достатъчно да извозят същите до определеното селище.

На гара Свищов не се е явил отговорника, който бил натоварен да приеме семействата и се е наложило да го търсят по телефона и изпращат хора да го викат. Той не се явил до сутринта, а изпратил младши милиционери - трима души, да приемат семействата и наредил разтоварването им да стане сутринта на 17 октомври. На гарата нямало и камиони. Добитъка, който карали не бил хранен и поен и трябвало да стои до сутринта във вагоните.

В списъка, който бил даден на гара Марикостино погрешно била отбелязана разтоварната гара Карлуково за семействата, които се заселват в с.Горна-Росица - севлиевско. Също така погрешно била отбелязана разтоварната гара Орех за семейството, което се заселва в с.Козлевец-свищовско, тъй като от гара Свищов същото село е на по-близко разстояние.

Подполковник - НАЧАЛНИК СТОЛИЧНО УПРАВЛЕНИЕ На М.В.Р.

/В.Георгиев/

С е к р е т а р:

/Е.Алхалел/

От архивите на ДС

Н.Р.Б.
ГРАДСКИ
ОБЩИНСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ
№ 9532-А
16 - XI 1949 г.
РУСЕ

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
316 от 19 XI 1949 г.

Поверителноно.

СОФИЯ - МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Жилищната криза в гр.Русе е особенно остра. Стотици семейства на трудящите се,между които на ударници и рационализатори са без квартири или живеят при твърде нехигиенични условия - тъмни и тясни стаи,влажни бечове и то по няколко души в стая.Постоянните им грижи за квартири ги измъчват твърде много. По цели дни губят по дела без да получат жилище. Децата им не се развиват правилно и постоянно боледуват. Всичко това указва влияние върху духа им и производството. Усилията на Управата да облекчи нуждите им не дават резултати,защото строежите на жилища са незначителни, а притокът на работници за разрастващета се индустрия е постоянен.

В настоящия момент са без квартири 300 работнически семейства, 100 офицерски и 45 милиционерски. А нуждающите се от хигиенични жилища също така не са малко.

В същото това време има семейства или отделни лица, които не упражняват обществено полезен труд. Политиканствуват в тясни среди,разпространяват измислиците на вражеските радиостанции, под най-различни форми смущават стопанския живот и въобще представляват опастност за държавния ред и общественото спокойствие, а живеят в удобни жилища,според установените норми от закона, когато работнически семейства живеят по 5-6 души в стая. Удобствата при които живеят,охолния живот който водят, дразнят трудящите се и всички честни граждани и смущават тяхната увереност в социалната справедливост; от друга страна им дава възможност спокойно да се отдават на вражеска деятелност - против народната власт и нейните мероприятия.

За успокояване русенските трудящи се и прогресивна общественост, за създаване възможности на същите за спокойно творчество- необходимо е тези хора да бъдат изселени от града ни.

Това може да стане като се разшири действието на наредбата за временно ограничаване заселването и за запазване общественото спокойствие и сигурност в София и за град Русе.

Ето защо, умоляваме Ви, на основание чл. 18 от наредбата за временно ограничаване заселването и за запазването общественото спокойствие и сигурност в София, да постановите издаването на заповед за нейното приложение и в гр.Русе.

Приложение : списък на лица,които следва да бъдат изселени от гр.Русе по причини посочени в него.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

СЕКРЕТАР:

ГРАДСКИ НАРОДЕН СЪВЕТ
РУСЕ

65 80

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЕМЕЙСТВАТА ЗА ИЗСЕЛВАНЕ ОТ СЛЕДНИТЕ ОКОЛИИ.

№ по	От коя околия се изселват	брой на семейст-вата	брой на членовете	
1.	Горно-Джумайска 30 ✓	30	159	План 1 кмет. квартал за новите - кафявата тропа
2.	Петричка 25 ✓	25	137	
3.	Св.Врачща 20 ✓	20	85	
4.	Разложка 24 ✓	34	202	
5.	Неврокопска 53 ✓	53	266	
6.	Девинска ~~120~~ 120 ✓	220	1344	8
7.	Смолянска 55 ✓	65	328	
8.	Златоградска ~~70~~ ✓	75	456	
9.	Момчилградска 25 ✓	33	151	
10.	Крумовградска 60 ✓	90	493	
11.				
	всичко	645	3621	

450

ОКОЛИИТЕ В КОИТО ИМА СВОБОДНИ КВАРТИРИ ЗА НАСТАНЯВАНЕ

~~1.Беленска околия~~	-	~~3~~	
2.Свищовска	-	72 - 315. 40 + 10 мом. ✓ + еб пр - 20	~~73~~ 70
3.Луковитска	-	62 - Г-2пр - 30 + пр - 20 + Дам. 12	= 62
4.Дряновска	-	43 - девин - 28 + момчиц - 15	= 43
5.Севлиевска	-	5 - Горно	5
6.Павликенска	-	~~12~~ - Горно	3
7.Тетевенска	-	~~53~~ 20 за семейства и 50 единични - деб. 53	= 53
8.Еленска	-	~~207~~ 176 - деб. 92 + Крумов. 60 + Смол. 55	= 207
9.Ловешка	-	4 - Горно	4
	всичко	- 387 за семейства и 135 единични.	

~~135~~
~~122~~
63

85
31
54

450

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 9-11
4. I. 1950 г.
СОФИЯ

Поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До Началниците на Столичното
и окръжните управления на МВР
в Страната
Копие: ДДС и ДНМ

Министерството има сведения,че на много места в страната спрямо изселените лица от София и други големи градове се прилагат ограничителни мерки,непредвидени изрично в заповедите за изселване,като: забрана да напускат населеното място,преместване от едно населено място в друго,където не е забранено,принуждаване изселените редовно да се разписват в милицията,непозволяване на студенти да отиват да продължават образованието си,забрана на нуждаещи се от медицинска помощ лица да отиват за такава в селища,където има болници или специалисти лекари и т.н..

Незабавно наредете до всички органи на МВР в окръга и околията,че на изселените лица е забранено само да се установяват на местожителство в града от който са изселени и в други изрично посочени селища,а във всяко друго отношение те имат същите права, с които се ползува останалото население в селището,където са заселени.

Подлагането на изселените лица на ограничителен режим, непредписан изрично в заповедта за изселване е противозаконно действие,което излага авторитета на народната власт.

За неспазване настоящето нареждане виновните лица ще бъдат най-строго наказвани.

М И Н И С Т Ъ Р: /п/ Р.Христозов

вярно,

ЕВ

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР:
/Йорд.Стефанов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!

Министерство на вътрешните работи
Секретариат
№ 1005-П
29.IV.1950 г.
София

до окръжните,
околийските и местни народни съвети
в страната.-

От направените напоследък проверки и от разпита на някои заловени престъпници се установява,че органите на народните съвети не упражняват достатъчен контрол по движението на съмнителни-непознати лица в своите райони.Опита показва,че зад появилото се временно в района на народния съвет непознато-съмнително лице,често се крие укриващ се и дирен от органите на милицията престъпник,вражески агент,диверсант или бандит.

Често такива лица преживяват в района на някой народен съвет в продължение на месеци и години като ратаи,овчари или други "работници".

Укриващите се от власта лица са държавни престъпници и за тяхното разкриване и залавяне трябва да окажат пълно съдействие народните съвети по места,като непрестанно повишават бдителността на населението и подържат най-тесни връзки с органите на М.В.Р.

За да се направи укриването на такива престъпници невъзможно и за да си осигури своевременното разкриване и залавяне на същите,

Н а р е ж д а м:

1.Да се държат в пълна редовност адресните служби при народните съвети и да не се допуска престояването на външни лица в територията на съвета,без да се попълни адресна карта за лицето.

2.Да се изискват документи за самоличност и да се прави проверка за работата по която пътува всяко непознато лице,намерено в района на съвета.

3.При съмнение в документите за самоличност или съмнение в целта за която пътува съмнителното лице,същото да се повика в селсъвета ако няма милиц.поделение и след обиск незабавно да се изпраща под охрана в най-близкото околийско или окръжно управление на милицията за проверка,ведно с писмо в което да се указват причините по които лицето се явява като съмнително,какво е намерено при обиска в него,с кои лица се е срещало във района на съвета,какви са те и какви обяснения е дало съмнителното лице за пътуването си.

София,18.IV.1950 год.

МИНИСТЪР:
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /Р.Христозов/

за РЪКОВОДИТЕЛ НА ОТДЕЛ "УПРАВИ
НА НАР.СЪВЕТИ при МИН.СЪВЕТ:
/ Ил.Балевски /

146 3
4 8

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително

На № 1230-П/13.V.50 г.

Екз. 1

др. Министер

5-6 екз

До М-ВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Копие: Подпредседателя на Мин.съвет
др.Р.ТРАЙКОВ
М-вото на земеделието
М-вото на финансите
М-вото на правосъдието
Отдел "Управи на нар.съвети"

П-1367 постановление на Министерския съвет,
взето в заседанието му от 22 май 1950 година

Създава се при Министерския съвет междуведомствена комисия под председателството на подпредседателя на Министерския съвет Георги Трайков и с членове - министра на вътрешните работи, м-ра на земеделието, м-ра на финансите, м-ра на правосъдието и ръководителя на отдел "Управи на народните съвети" при Министерския съвет, на които се възлага да урежда всички въпроси във връзка с изселването на отделни лица и семейства от граничните зони и от големите градове, като:

а/ определяне конкретните населени места, в които може да бъдат заселени изселваните лица;

б/ превозването на изселваните и пренасянето на движимостите им до новите местожителства;

в/ настаняването им в подходящи жилища;

г/ настаняването им на подходяща работа в предприятия или в ДЗС или оземляването им със земи от Държавния поземлен фонд;

д/ причисляване недвижимите им полски имоти към Държавния поземлен фонд, а жилищните и др.сгради - към Държавния жилищен фонд.

За ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/Р.Дамянов
ГЛ.СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/Ат.Войнов

ЕТ

ДО СЕКРЕТАРИАТА НА
ЦК на БКП

Т У К

Относно: разрешаване квартирния въпрос на служителите от Дирекция Държ.сигурност.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

от РУСИ ХРИСТОЗОВ –
Министър на вътрешните работи

По одобрения за 1950 година щат на Дирекция Държавна сигурност броя на служителите се увеличава с една трета.За попълването на този щат ЦК даде 25 партийни работници от провинцията.Освен това във връзка с прочистването апарата на Дирекция държавна сигурност, наложи се привличането на оперативни работници от окръжните управления,а също и на нови другари,със съгласието на окръжните и околийски комитети на партията.За окончателното попълване на щата са необходими още 1157 другари.Част от тях обезателно ще се привлекат от провинцията.

Обаче в това отношение Дирекция Държавна сигурност среща много сериозни трудности,бидейки в невъзможност да задоволи нуждата от квартири за оперативния си състав.Има редица оперативни работници на отговорна работа и особено много от редовия състав,които от месеци и година са без квартири – разделени от семействата си.В настоящия момент в Дирекция Държавна сигурност има 241 служители,които нямат никакви квартири,снят по родинини,познати,хотели,служебни канцеларии и пр.По голямата част от тях са със семейства.

Липсата на квартири и безперспективата да се намерят такива в недалечно бъдеще,създават нездрави настроения за връщане в провинцията,грижи по семействата свързани с разходи,отвлича вниманието от ежедневната практическа работа,което се отразява зле на качеството на оперативната работа

Освен това 174 служители от тези които имат квартири живеят при тежки,дори невъзможни битови условия – в бараки,кухни,коридори, тавани и полуразрушени огради,което дава отражение върху тяхното здраве,здравето на семействата им,моралното им състояние и работа.

Разрешаването на квартирния въпрос в Дирекция Държавна си-

гурност е жизнен въпрос за оперативната работа.

За разрешаването му ПРЕДЛАГАМЕ:

1.Да се освободят квартири,чрез изселване на активни вражески елементи и на паразитни такива,чието присъствие в София не е свързано с производството и изпълнението на стопанския план.За такива имаме изготвени списъци с данни за няколко стотин.

2.Да се проведе сгъстяване в София,с помощта на кварталните ОФ организации,тъй както се провежда за семействата на военнослужещите.Разполагаме със сведения,обаче,че това сгъстяване не е дало очакваните резултати.

София,
26.май 1950 година.

98

М И Н И С Т Ъ Р:

/Р.Христозов/

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ично строго-поверително!

2

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д

За проведената акция по изселване на вражеските елементи от граничните села в граничните околии на Софийски окръг.

Донасям Ви, Другаре Министре, че във връзка със изселването на вражески елементи от граничните села на граничните околии в Софийски окръг, извършихме следното:

На 19 юли т.г. бе проведено съвещание със служебното ръководство, при Окр.у-ние, където бе обсъден подробно въпроса по изселването.

На 20 юли т.г. бе проведена конференция с околийските началници МВР в окръга, на която бе разяснена необходимостта от прочистване на границата от вражески елементи, като бяха конкретизирани и задачите стоящи пред органите на МВР във връзка с тази акция.

На същите беха указани категориите на изселваните граждани, селища, които трябва да бъдат обхванати и подготвителните мероприятия които следва да се извършат във връзка с горното.

На 27.VII.т.г. политическия и униформен инспектори присъствуваха на конференция в отдел "Униформен" при ДНМ, където са им дадени подробни инструкции за изработване конкретни планове за вдигане на хората и добитъка и списъците на същите.

На 28,29 и 30.VII.т.г. определени от Окр.у-ние другари заминаха в граничните околии, където ведно с окол.н-ци МВР, началниците НМ и н-ците ДС изработиха подробни планове по утвърдените списъци на семействата, които следва да бъдат изселени.

На 30 юли се получи нареждането за точния ден и час в който трябва да отпочне акцията по изселването, като за Марек и Брезник др.полк. Веселин Георгиев нареди лично на 30.VII, без негова заповед да не се предприема изселване.

На същата дата се състоя и кратко съвещание с определените по околии отговорници на което присъствува и другаря Подполковник Райчинов от отдел "Униформен".

За Трънска околия заминаха, Окр.н-к МВР и Окр.н-к ДС., за Годеч полит.и-р, и за Кюстендил униформения инспектор.

Плановете бяха прегледани още един път и окончателно определени служителите, които ще вземат участие в акцията.

По места бяха проведени съвещания със служебното ръководство, на които присъствуваха първите секретари на О.К. на БКП, а някъде и началниците на граничните поделения, където бяха набелязани мероприятия за координиране работата с партията и граничните поделения.

Групите за съдействие бяха вдигнати на крак.

Граничните войски засилиха охраната по границата с цел предотвратяване бягства за и от Югославия.

На всички участвуващи в акцията задачите бяха разяснени подробно и конкретно за всеки обект по отделно.

Във всички околии на окръга блокадата на къщите на изселваните бе завършена до 24 часа на 31.VII, а между 3 и 4 ч. сутринта на 1 август отпочна вдигането на хората.

Камионите бяха подсигурени на време и разпределени съгласно плана.

Изселваните бяха превозени до отправните гари и на-

Архивите на ДС

Из архивите на ДС
100

3

товарени на вагоните до вечерта на 1.VIII. от всички околии.

На 2.VIII. всички ешалони бяха на гара Военна рампа, откъдето ведно с пристигналите от Благоевградски окръг, бяха отправени за местоназначението им.

Произшествия при провеждане на акцията от задържане на хората до пристигане на мястопредназначението им-няма.

От окръга бяха изселени общо 127 семейства, с 499 членове.

От тях семейства на забегнали в Югославия 41.

Останали неизселени семейства на забегнали от крайгранични села на околийте нема. От останалите села на същите остават неизселени такива общо 120.....

Така посочените по-горе категории семейства се разпределят по околии, както следва:

I Годечка околия

1. Изселени семейства -22 с 98 чл.
2. Изселени сем. на забегн.-6
3. Останали неизселени сем. на забегн.-21....

II Трънска околия

1. Изселени семейства 10 с 41 чл.
2. Изселени сем. на забег. 3
3. Останали неизсел. сем. на забегн.-41

III Брезнишка околия

1. Изселени семейства 22 с 95 чл.
2. Изсел. сем. на забегнали- 9
3. Останали неизсел. сем. на заб...2..

IV Кюстендилска околия

1. Изселени семейства 65 с 222 чл.
2. Изсел. сем. на забег. 23
3. Останали неизсел. сем. на забегн.-52...

V Марекска околия

1. Изселени семейства 8 с 43 чл.
2. Изсел. сем. на забегнали 1
3. Останали неизсел. сем. на забегн.- 4

По предварително изготвен план веднага след вдигането на хората отпочна предвижването на добитъка на изселваните.

Същият бе докаран на време и натоварен в определения срок в определените за целта вагони, а от околиите Брезнишка и Трънска, поради лепса на конкретни указания за същия, даже и предсрочно.

Вдигнатият добитък на изселниците разпределен по околии е

I Годечка околия

1. Овце	341
2. Кози	2
3. Свине	23
4. Коне	7
5. Магарета	-
6. Говеда	41

II Трънска околия

1. Овце	69
2. Коне	3
3. Говеда	18

4

III Брезнишка околия

1. Овце	328
2. Свине	8
3. Коне	14
4. Магарета	3
5. Говеда	40

IV Кюстендилска околия

1. Овце	154
2. Свине	17
3. Коне	7
4. Говеда	32

V Марекска околия

Не е вдигнат никакъв добитък.

Или всичко от околийте на окръга са вдигнати:

1. Овце	892
2. Кози	2
3. Свине	48
4. Говеда	131
5. Коне	31
6. Магарета	3

По плана бе предвидено вдигането на повече добитък, но редица стопани по собствено желание го оставиха за гледане от свои близки.

В акцията вземаха участие общо 18 командири, 44 О.Р., 37 ст. и 238 мл. милиционери. В конвоирането на хората и добитъка взеха участие 2 командири, 1 уредник, 11 старши и 59 мл. милиционери.

На участвуващите в акцията бе раздадена необходимата суха храна от отдел "Снабдителен".

При провеждане на акцията бяха допуснати следните слабости:

1. Изселените не можаха да вдигнат необходимата им покъщнина, тъй като определените за вдигането им камиони и вагони не бяха достатъчно.

2. В Годечка околия освен това, вдигането на някои семейства бе извършено доста прибързано от нашите органи, без да им се даде възможност да вземат най-необходимия си багаж, да уредят сметките си и да оставят пълномощници, които да се грижат за останалото имущество.

Така изселения секретар-бирник от с. Станянци-Годечко не е можал да предаде касата си. Същата е запечатена в негово отсъствие, ключовете извзети от нашите органи и предадени на председателя на селсъвета.

2. Списъците на изселваните не бяха окончателно уточнени и се наложи да се уточняват на 31.VII. вечерта/Кюстендил, Годеч/, което внесе известно объркване в изпълнението на изготвения вече план, особено в Кюстендилска околия.

3. В Брезнишка околия не бяха дадени конкретни указания за вдигане на добитъка, следствие на което вдигането и изпращането на част от същия, се извърши прибързано и безпланово.

Дирекция Н.М. ни указа ценна помощ чрез др. Директор-Капитанов. Също така ни указа помощ и др. подполк. Райчинов от отдел униформен при Д.Н.М.

Другарите Майор Петков-полит. и-р при Окр. у-ние и капитан Лилов-униформен и-р при същото, се справиха добре с възложените им задачи във връзка с организиране вдигането на семействата определени за изселване.

Околийските н-ци на МВР, ДС, и НМ от Кюстендилска, Годечка, Марекска, Трънска и Брезнишка околии, изпълниха добре и в срок възложените им задачи.

Направените малки пропуски в отделни случаи се дължат на то-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

5

ва,че никой в окръга няма опит в изпълнението на задачи от такъв характер.

Същите бяха отстранени при последната обиколка от отговорниците и на гара Военна Рампа-София.

Считам,че се затруднява изпълнението на такива важни задачи с късно съобщаване за отпочване работа,каквото се получи за Марекска и Бразнишка околии.

Горното Ви донасям,Другарю Министър,за сведение и на разпореждане.

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК НА МВР: /п/ Колев

102

42 2745 106

ДО БЮРОТО НА ОК НА БКП

ТУК

ДОКЛАД - ОЦЕНКА

за изселването станало на 27.VIII.1950 година.

Изселванията, които предприема Партията и правителството имат за главна цел да се улесни борбата срещу бандитизъма, шпионата и контрабандизама и по този начин се осигури охраната на границата от вънъшни и вътрешни врагове.

След 9.IX.1944 год. до днес от нашата околия имаме 103 бандити глави на семейства, от които 102 мохамедани и 1 християнин. Това показва че чуждата пропаганда има известен успех в своята работа.

От 1948 година до сега са проведени 4 изселвания и едно разселване. Първото бе на 28.VII.1948 год., с 31 семейства изселени, второто бе през м.септември 1949 год. с 60 семейства изселени, през ноември 1949 год. става разселването на 126 семейства, които живееха в еднокилометровата гранична ивица, на 15 май 1950 год. става изселването на 15 семейства от Рибница, на 27. август 1950 год. става последното изселване на 74 семейства. Или общо имаме изселени 180 семейства и разселени 126 семейства или всичко 306 семейства.

За семействата от Рибница Окол.управление на МВР бе поискало да бъдат разселени, но това не бе възприето от горе, което даде лошо отражение.

За последното изселване станало на 27.VIII т.г. нареждане се получава отгоре при Окол.управление на МВР на 28 април 1950 год. с оглед списъците да се изпратят на 15 май. Определянето и събирането на материалите за вражеските елементи е станало само от ДС. След изготвяне на материалите същите са били прегледани от Началника намилицията и началника на ДС и на 25 май т.е. с 10 дни закъснение се изпращат горе. Пред тази работа Партията или отделни отговорни хора от нея не са взе. никакво участие. Другарите от милицията обесняват това, само с липсата на време. Това е неправилно и не може да има никакво оправдание.

В Началото на август списъка изпратен нагоре се връща одобрен и др.Хр.Андреев го представя пред бюрото за разглеждане, като казва, че бюрото може да подмени 5-7 семейства. Бюрото бе поставено пред свършен факт, въпреки това то разгледа това на две заседания списъка без да иска каквито да било документации или други донесения, освен еденичните случай за които беха представени от другарите от милицията. В кръга на горното число от 7 семейства бюрото направи известни изменния като замени едни и постави нови на тяхно място.

На 22 август идва комисия изпратена от горе в състав: др.генерал Елайгои Пенев-замистник директор на дирекцията на ДС, полковник Димитъ Муржев-Окръжен началник на МВР - Пловдив, Балабанов-инспектор от ДДС и капитан Ангелов. По инструкцията в комисията е включен и секретаря на Околийския комитет. Според изявленията на генерала инструкцията която той прочете, комисията трябваше да пригледа всички материали и определи кои трябва да бъдат изселени и кои не. Преди започването на работата на същата, пред представителите отгоре бе поставен няколко пъти въпроса на заседанието да присъства цялото бюро. Въпреки настоянията др.генерал не се съгласи, като отново прочете пункта за състава на комисията. На края той се съгласи да присъства и втория секретар др.Делчо Манолевски.

Материалите се разглеждаха подробно и са всеки изселник се изисваха документации /свидетелски показания/, агентурни и др.сведения. Главното бе да има документации за вражеската дейност на всеки които трябва да се изселя. Агентурните донесения нямаха особенно донесения за представителите от горе.

Из архивите на ДС

Ив 107

Това беше по инструкцията и др.Пенев и Мужев особенно настояваха да се документира вражеската дейност на всеки.Дори те предложиха да се счупи секретния ключ на един шкаф,в които се намираха досиетата на изселниците от един район, за които сътрудника отговорник на ДС отсъстваше. Документации за много изселници липсваха и ако беше спазана точно инструкцията щеха да отпаднат повече изселници от колкото действително стана това. Поради липса на такива документации др.Ир.Андреев не може да предложи и допълнителния списък преди от бюрото,въпреки че настояваха да стори това, Поради новия начин на работа по определянето на изселниците застъпен от др.Пенев и Мужев /изискване документации, агентурни донесения и др.милиционерски материали/,ние като представители на бюрото и аз лично оставихме да говорят повече документите,,агентурните донесения и пр.,да се чуе думата на генерала и чак тогава давахме нашето мнение. Това бе наша грешка. За отбелязване е и това,че др.генерал Блайгои Пенев и полковник Димитър Мужев и инспектора от ДДС Балабанов, разглеждаха въпроса задълбочено не само като милиционерски органи,но и като политически лица.

От първоначалния списък 96 сепейства беха съкратени 32 семейства поради липса на достатъчно документации. Включват се допълнително само 10 семейства от които 7 бандитски и 3 готвящи се да бягат границата. И така остават за изселване определени от комисията 74 семейства. След комисията околийската служба по свое усмотрение представя още 2--Ходжов и Табаков от Райково. От горе съкращават 1 /Георги Анастасов/,нареждането за който се получава на 26 вечерта. И така остават за изселване 75 семейства от които 46 бандитски т.е. повече от половината, 22 ятаци и свръзка с бандити и 15 семейства неодобни за границата.

Цифрите показват,че основата си целта е постигната и инструкцията спазена в главните линии. Техническото изпълнение на самото изселване се извърши добре. Поради това,че сезона бе работен,многзина хора са били по къра и обектите на работа.Изселника Баркутев от Витина е бил намерен на 4 дене в Пампорово на работа.По уреждане на транспорта се допусна слабост, като на прав текст до УАТ-Райково и Асеновград и то преди три дни преди изселването бе съобщено,да се дадът 50 коли на разположение на Окол.управление -Смолян и то заредени с 200 литра бензин. Това доведе до тревога транспортните работници и особено сред населението,което в събота на 26.VIII като забеляза голямото движение на колите разбра,че ще има изселване или нещо друго.Изселването стана бързо и въпреки това, изселниците можаха да приберат бегаща си. Установено е само откраднването на един часовник и съмнението пада върху двама милиционери от Асеновград.

Разяснителната работа беше задоволителна.Проведоха се махаленски конференции в Махалите в които имаше изселени семейства. Разяснителнат работата бе улеснена от това,защото повечето от семействата беха бандитски.Допусна се грешка,като не се дадоха на ръка материалите на отговорниците. Определения инструктаж които трябваше да се даде от другарите от милицията на 26.VIII вечерта неможа да стане,за което сме виновни ние и др.от милицията.

След изселването се пуща слухове,че ще има една и две пощи,че така малко по малко ще се изселят всички мохамедани /показано в информациите от Киселичево и Рудозем/, дори вече се определят дните и семействата /Смилян на 31.VIII,7 семейства,Кремене на 4.IX,6 семейства - по сведения от др.Андреев и Тодоров/,има изразени недоволства, че не са изселени Юсеин Бейски и Петър Стаматов.

Сред населението е създаден страх и безпокойство от това,че всяка година става едно или две изселвания

ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

1. Разяснителната работа по изселването да продължи планово и да бъде съчетано с другата агитационна работа.Да се набележат мероприятия за същата.Отг.А.Каишев.Срок 15.IX.

104

44 108

2. Да се предложи на Централния комитет да не стават масови изселвания всяка година, а на точно определени случай и то провеждания еденично.

ОКОЛИЙСКИ КОМИТЕТ НА ВКП - СМОЛЯН.

От архивите на ДС

Околийски
Комитет на Б.К.П.
№ 1117
15. IX 1950 г.
гр. СМОЛЯН

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

37 99

ДО

ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА Б.К.П.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СОФИЯ

Другари,

Бюрото на Околийския комитет на партията – Смолян, в заседанието си от 5 септември т.г. разглеждайки оценката по проведеното изселване на 70 неблагонадежни за околията семейства, което стана на 27 август т.г. и което е четвъртото по ред масово изселване, реши да предложи на Ц.К. на партията, щото в бъдаще да не се провежда масово изселване от околията, а такова да става на отделни лица и семейства след точни и добре документирани връзки проучвания, като това става през деня, а не през нощта.

Съображенията на бюрото по този повод са, че при изселването на отделни лица или малки групи семейства в бъдаще ще се избегне масовата и сериозна тревога и безпокойствие сред останалото мирно население, сред което се създава постоянен страх и несигорност, а от там и лошо политическо отражение.

СА/ТС

СЕКРЕТАР:

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

Архив
Добро
предложение
Пр. Ст. Ст.

С П Р А В К А

за положението, в което се намират изселените във вътрешността на страната вражески семейства от южната и западна граници

От данните, които се получиха от окръжните началници МВР, се вижда следното:

1. ПЛЕВЕНСКИ ОКРЪГ

а/ В Никополска, Свищовска и Плевенска околии изселниците са в лошо състояние. Не са им дадени подходящи квартири. Повечето семейства имат само по една стая. Лошо е положението им с прехраната. Нямат никакви мазнини, а и други продукти. Брашно им се дава по наряд. Нямат работа. През летния сезон работят обща земеделска и друга работа, но сега са без работа и без средства. Съветите са полагали грижи, но няма възможност да им се осигури постоянна работа.

б/ в балканските околии – Троян, Ловеч, Тетевен – са добре – работят и през лятото и сега.

Поставят въпрос да изселят тези от Никополска, Свищовска и Плевенска околии в балканските такива.

2. СТАЛИНСКИ ОКРЪГ

а/ всички изселени са настанени в подходящи квартири

б/ не им е осигурена постоянна работа. Има семейства в Толбухинска околия, които през зимата нямат постоянна работа, но са настанени в ДЗС и сериозна опасност да гладуват няма.

3. ВРАЧАНСКИ ОКРЪГ

а/ почти всички изселници са настанени в подходящи квартири. Има оплакване, че са им определени високи наеми – напр. в с.Елисейна, четири семейства плащат по 900 лв. за една стая месечно.

б/ на всички е осигурена постоянна работа;

в/ с брашно ги снабдяват по наряд, но в Михайловградско, с.Безденица, им дават само по 4 кгр. за месец. В други села също им давали по-малко от полагаемото им се количество. Мазнини и други продукти болшинството от изселниците имат по малко, но има и такива, които се хранят само с рядка каша от царевично брашно. Съветите не полагат грижи за прехраната и на добитъка им, за който изселниците нямат никакъв фураж, освен

Отдел „Земеустройване" при М-то на земеделието.
др. Каранески.

Из архивите на ДС

пшенична слама.

Добре са тези, които са настанени в Оряховска околия. Озеленени са и мнозина са приети в ТКЗС.

В Михайловградско са канени да станат членове или само да работят в ТКЗС, но изселниците отказали.

4. БУРГАСКИ ОКРЪГ

а/ общо настанени са добре. Само в Карнобат - ДЗС са настанени в тесни и нехигиенични помещения, правени за кокошарници, но нямали друга възможност за сега.

б/ прехраната им е добра.

в/ има мнозина изселници, които нежелаят да работят, симулират - правят се на болни и се издържат от пари и колети, изпращани им от техни близки.

Директорът на ДЗС - Ив.Атанасов - Бургас, поставил въпрос за няколко семейства, които отказвали да работят, да бъдат изселени от стопанството в квартала, за да освободят квартирите и на тяхно място да си намерят постоянни добри работници.

г/ изселниците Илия Г.Пеков и Илия Б.Муродов от с.Коста Парчево, Кулско, се оплакали, че и до сега още не са им изпратени отчислителни бележки от селсъвета и те не могат да се снабдяват с храна и облекло, че са им ограбени вещи от домовете и храната. Запитали селсъвета, но отговор нямали.

5. РУСЕНСКИ ОКРЪГ

а/ на всички семейства народните съвети са осигурили квартири.Някои са си купили къщи.

б/ на постоянна работа са работоспособните членове на заселените семейства в Беленска и част от Разградска и Тутраканска околии.

Повечето са без постоянна работа понеже не може да им се предложи такава.

в/ в много тежко положение са три семейства от Силистренска околия, в които няма мъж, а само жени и деца. Не могат да работят и нямат никакви средства.

В такова състояние също са три семейства заселени в Исперихска околия. Мъжете са възрастни и недъгави и някои от тях тръгнали по просия.

г/ заселените в Исперихска околия са предали храната и фуража си на местните народни съвети от където са изселени. Дирекция на Храноснабдяването обаче, още не им е отпуснала такава на новите местожителства.

2

6. ГОРНО ОРЯХОВСКИ ОКРЪГ

а/ най-добре са настанени на квартири и е осигурена постоянна работа на заселените в Габровска околия.

Не са осигурени квартири и постоянна работа на голяма част от заселените в Дряновска околия. При наличие на квартири в с.Върбаново, изселниците са настанени в дюкяни и влажни стаи, поради което има заболели деца. Плащат много високи наеми - 1500 2000 лева. Брашно и други продукти не им се отпускат достатъчно.

б/ в Севлиевска околия препитание е осигурено, обаче на неработещите членове от семействата някои селсъвети не са отпускали брашно и продукти.

в/ поканените семейства, заселени в Павликенска околия да влязат в ТКЗС са отказали. Живеят с убеждението да се върнат в родните си места.

7. КОЛАРОВГРАДСКИ ОКРЪГ

а/ въпреки малкото заселени семейства, околийските началници МВР и началниците на милицията не са проверили състоянието им.

б/ квартири на изселените са дадени, но работа не им е осигурена, с изключение на няколко семейства, които са си закупили земя. Лошо е положението на заселените в Търговишка околия.

В ПЛОВДИВСКИ И СТАРО-ЗАГОРСКИ ОКРЪЗИ са добре настанени и работят.

София, 10.III.1951 година

МИЛИЦ.ПОДПОЛК. - И.Д. Н-К ОТДЕЛ С.П.:
/П.Григоров/

МА/ЕЮ

Из архивите на ДС

Вх 6003-II
26 III-51 г

Др Чолоков

Да се побърси отговорност от съответните органи натоварени с изселване и въдворяване защо не знаят до сега колко са изселени и къде? Какво са правили до сега? Незабавно да се приведе всичко в ред отчетност. Сложете края на безотговорното отношение к/м работата с какво оправдават изселвателно ... 2

25 III 51 г

СПРАВКА

ОТНОСНО : Изселените лица в страната до 1950 година включително.

От 1944 год до 1950 г. включително са изселвани вражески елементи от Столицата, от други големи градове и от пограничните райони на страната.

Поради липса на централизация в изселването, не могат да се дадат точни данни за всички изселени лица. От направената предварителна картотека, се установи че до 1950 год. са били:

I. ИЗСЕЛЕНИ ОТ СОФИЯ И ДРУГИ ГРАДОВЕ

1.От София около 2500 семейства, с неизвестен брой на членовете им.
2.От гр.Сталин 132 семейства
3.От гр.Бургас 42 семейства
4.От гр.Г.Оряховица 19 семейства
5.От гр.Ст.Загора 4 семейства

Всичко..... 2696 семейства

II. ИЗСЕЛЕНИ ОТ ПОГРАНИЧНИТЕ ОКОЛИИ ПО ОКРЪЗИ

1.От	Благоевградски окръг	около	800	семейства
2.От	Хасковски окръг	"	980	"
3.От	Софийски окръг	"	133	"
4.От	Бургаски окръг	"	160	"
5.От	Пловдивски окръг	"	402	"
6.От	Врачански окръг	"	331	"

Една част от които са изселени от София и допълнително преселени на друго място 2806 семейства

3

Общо принудително изселени от големите градове и пограничните райони около 5,500 семейства.

Горната цифра не е точна и е вероятно да има в повече или помалко с около 500 семейства.

Изселените от пограничните околии са настанени почти всички в Северна България,източно от линията Оряхово - Червен Брят.

Относно изселените от София,малка част има и вън от този район.

За привеждане в точна и пълна отчетност всички изселени до 1950 година включително,прилагам предложение с определени срокове за изпълнение.

21.III.1951 год.
София

Н-к отделение "В.И." при ДС:
/П.Бранев/

Из архивите на ДС
111

65 А
21

Строго-поверително!
774 - 17 VI

ОДОБРИВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ
/Г. Цанков/
III-1951 г.

КРДОПЪГДСРСЬНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПЪГДСРСЬНА

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: порядъка на изселване от граничната зона семейства на забягналите зад граница.

По изселване от граничната зона по западната и южна граница на НРБ и изселване в северните окръзи на страната подлежат всички семейства на забягналите зад граница.

Членовете на семейството на забягнал зад граница се считат неговите родители, синове, дъщери, внуци, зетьове и снахи ако са живяли под един покрив с беглеца в момента на бягството му.

Не влизат в семейството на забягналия неговите близки от горните категории, ако в момента на бягството не са живяли под един покрив с него. Те не подлежат на изселване, ако органите на МВР са сигурни, че те няма да служат за ятаци на избягалите.

Подготовката и провеждането на изселването и заселването на семействата на забягналите зад граница се ръководи от Помощник Министра Делчо Чолаков.

Подготовка на изселването

1. При бягство на граждани зад граница и ако семейството на същия живее в гранична зона под западната или южна граница на страната, Окръжния началник на МВР е длъжен посредством службите на ДС и местните погранични органи в срок от 24 часа да изготви писмен списък на членовете на семейството на забягналия, да състави справка за всеки един от тях и ги прати на Помощник Министра Делчо Чолаков, с предложение за изселване от граничната зона.

Заедно със списъка на членовете на семействата и справка за същите Окръжния Началник на МВР изпраща и сведение за имотното състояние на семейството и то специално за броя на работния и друг добитък, какъвто те притежават.

2. Помощник Министъра Делчо Чолаков, след като получи списъците, справките и сведенията от Окръжния началник на МВР, натоварва комисия в състав: Началник на отдел "Изселване" при ДС и офицер от Гранични войски, комто под негово лично ръководство

53 8 66

разглежда и одобрява предложенията на Началниците на МВР, към тези комисии могат да се привлечат: служител от Милицията и представител на отдел "Управи на Народните съвети при Министерския съвет".

3. Така съставената комисия изготвя окончателния списък на лицата, които ще се изселват, определя местата на новото им местожителство, определя имуществото, което ще вземат със себе си/едър и дребен добитък/ и изготвя заповед за самото изселване на лицата, която се подписва от Министра на вътрешните работи.

При включване в заповедта за изселване на комунисти Окръжния Началник на МВР предварително взема мнението на Окръжния комитет на Партията.

Провеждане на изселването

1. Срокрза изселване на семействата на избегалите над граница определям 5 дена.

2. Провеждането на изселването и заселването се ръководи от Директора на Народната милиция. За целта той изготвя подробен план въз основа на заповедта на Министра и оточнените списъци и сведения на комисията по изселването.

3. Плана трябва да съдържа;

а/ Конкретно определение на отговорниците по окръзи и околии, които ще извършат самото изселване и определение на силите с които ще разполагат.

б/ Определяне датата и часа за изселване на семействата от определените селища.

в/ Определяне местата /гари и спирки/, където ще бъдат концентрирани събраните за изселване семейства и от където ще бъдат натоварени на ешалон.

г/ Посочване точно вагоните и камионите и местата на които ще бъдат концентрирани те.

д/ разстановка, задачи и ръководство на охраната и концентриране на ешалона и определение на необходимите сили за това;

е/ превозване на изселващите до новото местожителство и настаняването им в тези места;

ж/ превозване на добитъка и покъщнината;

4. Директора на Народната милиция лично запознава Окръжните началници на МВР или техните помощници с плана на

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
114

изселването и заселването и им дава практически указания и помощ на хора, а ако е нужно за провеждането на изселването по места;

Задачи на другите ведомства

Помощник Министра Делчо Чолаков, който е отговорен изцяло да изселването е длъжен да обезпечи съдействието на другите ведомства по изселването, а именно:

1. Отпускане на необходимото количество камиони и вагони от Министерството на Транспорта;

2. Осигуряване здравна помощ на преселваните семейства във време на тяхното транспортиране и осигуряване за същите охрана за три дни от Министерството на Народното здраве и социалните грижи;

3. Осигуряване на храни и фуражи за настаняваните на новото местожителство /за хората и добитъка/, до когато получат собствените си храни и фураж от Министерството на Вътрешната търговия;

4. Осигуряване настаняването и уреждане на всички имуществени въпроси на изселените семейства от "Управи на Народните съвети"при Министерския съвет.

Окръжните началници на МВР от окръзите , където са заселени и изселени лица са длъжни незабавно да докладват на Помощник Министра Делчо Чолаков за настаняването им по новите места за точните им адреси, за дадената им работа и въобще за състоянието в което се намират.

Възлага се на Помощник Министра Делчо Чолаков и Директора на Народната милиция Д.Капитанов до 10 април т.г. да организират и проведат изселването на семействата на измен?ниците на Родината, които сега живеят в пограничните околии по западната и южни граници.

31.III.1951 год.
С о ф и я

ПРЕДЛАГА:

ДИРЕКТОР НМ:
/Д.Капитанов/

СЪГЛАСНИ:

1. ПОМ.МИНИСТЪР:
/ген.лейт.Панов/

2. ПОМ.МИНИСТЪР:
/Д.Чолаков/

2. ПОМ.МИНИСТЪР
/Г.Кумбилиев/

139 25/8

Строго-секретно!

Екз.№ ...

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Политбюро на ЦК на БКП

Д О К Л А Д

от Министра на вътрешните работи
до П.Б.на Ц.К.на Б.К.П.

В изпълнение на постановлението на Политбюро от 16.11.1950 година с моя заповед № 3831 от 1.III.1951 година назначих комисия в състав: председател – главния инспектор от II отдел на ДС, Страшимир Каменов, и членове – ~~вр.~~ началник на ~~политотделя~~ на Гранични войски, ~~подполковник Кирил Янков, който бе заменен от началника на организационно-партийното отделение при Управление Гранични войски,~~ подполковник Борислав Бонев, майор Дойчо Ганев от разузнавателния отдел при Управление Гранични войски, началника на отделение I-во от отдел Г.У.Д.С., Цветан Живков Николов, и началника на отделение при следствения отдел на ДНМ, Панайот Александров. Контрола върху изпълнението на заповедта и работата на комисията възложих на пом.министъра, др.генерал-лейтенант Йонко Панов.

~~Така определената~~ Назначената комисия пристъпи незабавно към проверка на материалите – справките изпратени от окръжните управления на МВР, носеща всяка подписа на началника на МВР, на околийски и окръжни секретари на партията и началника на граничното поделение от чийто участък се предлага изселването. Срокът 15 март определен в цитираната заповед не можа да се спази поради огромния и лошо подработен материал, който трябваше подробно да се проучи. В заседанията си комисията основно е проучила над 6.500 справки, от които са удобрени и представени за изселване 3.261 семейства с 17.621 члена.

~~Ко дадени указания от мен и др. Панов~~ Представените лица за изселване са категоризирани по характера на провиненията в 3 основни групи, а именно: заподозрени като организатори и ръководители на подмолна вражеска дейност; семействата на изменници на Родината избягали зад граница; каналд-

Из архивите на ДС

116

140-24

В заседанията си комисията основно е проучила над 6.500 справки,от които са удобрени и представени за изселване 3.621 семейства с 17.621 члена.

Съгласно дадените указания на комисията представените лица за изселване са категоризирани по характера на провиненията в девет основни групи,а именно: заподозрени като организатори и ръководители на подмолна вражеска дейност; семействата на изменници на Родината,избягали зад граница; каналджии; заподозрени лица в шпионаж; ятаци на бандити и шпиони; организатори и подбудители на бягства зад границата; вражески елементи които според своята специалност представляват опасност за границата; вражески настроени домакинства,които живеят вън от населените места близо до граничната линия; както и лесища/махали/ на граничната линия,които пречат за правилната охрана на границата.

Удобрените за изселване вражески семейства се разпределят по групи;както следва:

№	категория	семейства бр.	членове бр.	забележка
1.	заподозрени като организатори и ръководители на подмолна вражеска дейност	974	4.526	
2.	семействата на изменници на Родината избягали зад границата	257	724	
3.	Каналджии	123	596	
4.	заподозрени лица в шпионаж	225	1.053	вкл.и контраб.
5.	ятаци на бандити и шпиони	422	2.618	
6.	организатори и подбудители на бягства зад граница	162	806	
7.	вражески елементи,които по своята специалност представляват опасност за границата	89	413	уволнени офицери,специалисти и др.
8.	вражески домакинства,които живеят вън от населени места близо до границата	115	579	
	лесища/махали/ на граничната ли-			

Из архивите на ДС

141

ния,които пречат за охраната
на границата 1139 6288

Всичко: 3379 17621

В изготвената заповед точно са определени местата и селищата за заселване на горните семейства.Заселването става в Коларовградски Русенски и Търновски окръзи.Изселващите семейства се настаняват предимно в свободни турски квартири и една незначителна част в незаетите жилищни помещения от собствениците им.Разрешава се да вземат цялата покъщнина,един доен едър добитък,два работни добитъка и десет глави дребен добитък.

Р Е Ш Е Н И Е:

Докладвайки горното предлагам на Политбюро следното РЕШЕНИЕ:

1. Удобрява се списъка представен от Министъра на вътрешните работи,др.Цанков,за изселването от границата на набелязаните вражески елементи.

2. Разрешава се същите да бъдат заселени в Коларовградски, Русенски и Търновски окръзи

3. Да се разреши на изселниците да вземат със себе си един доен едър добитък,два впрегатни,по десет броя дребен добитък и цялата си покъщнина.

4. Министъра на транспорта,др.Данчо Димитров,да осигури необходимия авто и ж.п.транспортни превозни средства за подвозване на изселващите се и техния багаж.

5. Министъра на народното здраве,др.Петър Коларов,да вземе мерки за неразнасяне на епидемични заразни болести от изселващите се в новите населени места.

чатено в 2 екз.
№ 1 - [illegible] на ЦК на БКП
№ 2 - [illegible] дело
дитов:.....

МИНИСТЪР:_____/Р.Цанков/

96-II

4°

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Т У К

Д/ Станов за проучване предложения 9 V 51

С П Р А В К А

по проведеното изселване на близките на забегналите зад граница от южната и западната граници

На 7 април с представители на окръжните управления бе проведена конференция за начина по който трябва да се извърши разселването. На конференцията помощник министъра Делко Чолаков и Директора на Народната милиция дадоха указания. На съвещанието присъствува и началника на отдел "Народни съвети" при Министерския съвет.

На 8 април във всички окръжни управления бе проведено съвещание с околийските началници на Министерство на вътрешните работи, в присъствието на окръжните секретари на Б.К.П.

В окръзите - Русе, Коларовград и Сталин конференциите се проведоха съвместно с окръжните и околийски председатели на народните съвети. На същите са разгледани въпросите по настаняването, снабдяването и осигуряване работа на изселниците

Изселени са всичко 880 семейства, с 3.172 члена /дадените данни не са точни - сега се отонняват/.

Изселването на всякъде е почнало в определеното време 5 часа сутринта на 11.IV.1951 година.

Допуснати слабости и нарушения при изселването

Почти във всички околийски управления списъците с представените семейства и членове за изселване не са близко уточнени и проверени. В некои семейства са вписани бащите, а майките с децата са изпуснати, в други са вписани бащите и майките, а изпуснати децата.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

97 43
I

Така напр.в семейството на Йосиф Петков Димитров от с.Колиловци, Михайловградско е вписан тъст му Тодор Димитров Йочев,но не е вписана жена му с две деца.Вписан е брат му Иван Петков Димитров, а е изпусната жена му с две деца.В семейството на Петър Борисов Георгиев от Михайловград е вписна брат му Александър Георгиев,а е изпусната жена му с две деца.

В семейството на Стамат Райков Цветков от с.Маряне,М.Търновско е била включена дъщеря му Елена,омъжена и живееща отделно от преди 6 години.

В семейството на Петър Тодоров Башев от с.Желязково,Грудовско е била вписана дъщеря му Пауна,омъжена през 1950 година и живееща в с.Мала Църква.

На места в списъците неправилно са включени цели семейства. Към семейството на Крум Томов Първанов от с.Гранец,Видинско е включено семейството на чичо му Георги Първанов,който живее отделно и в друга къща от преди 20 години.

Към семейството на Пенко Киров Бранков от същото село е включено и семейството на Камен Муршов Илиев,който неживее с него.

От гр.Кула е изселено семейството на Тано Дочев Михов,умрел около 9 септември 1944 година.

От Ново село,Видинско е изселено семейството на

,което не е вписано в заповедта за изселване, нема близки нарушили границата,но по нареждане на окръжния началник на МВР е изселен защото баща му направил опит да убие окръжния прокурор и охраняващият го войник.Не ни е известно,началникът на МВР да е взел разрешение за това изселване.Нещо повече службата във Видин,на изричния въпрос на представителя на Дирекцията по изселването във Врачанския окръг "имате ли някои,които неправилно изселвате ?" - не са съобщили случая.От какви съображения не ни е известно.

В Петрич,на място да включат семейството на избягалия Никола Костадинов Кобуров е вписано семейството на брат му Атанас Костадинов Кобуров.

В заповедта за изселване са вписани 6 семейства от с.Карамфил,Крумовградско.При отиване на милиционерите да ги вдигат,се оказва,че 5 от въпросните семейства са се изселили с годишни паспорти за Турция от преди 5-6 месеца.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

120

48 АП
2

В Момчилград са вписани 3 семейства, населени от по-рано и 3-изселили се в Турция.

В Момчилград и Крумовград милиционерите по изселването са пристигнали 24 часа по-рано. Колите за изселване са били съсредоточени от вечерта. Това е довело до разбиране от целото население, че ще има изселване.

Отпуснатата храна от Министерство на народното здраве и Социалните грижи не е правилно разпределена на нуждаещите се изселници. В Момчилград не е пристигнала такава, а околийският комитет на БКП е закупил 400 хляба и е снабдил най-нуждаещите се.

Не е спазено нареждането на прекарването на добитъка. От някои околии не е оставен човек, от семейството на изселниците, за да се грижи за него и да го придружава.

Добитъка изпратен от Кюстендил за Попово не е придружаван от членове на семействата, а само от един милиционер, на когото не е бил представен никакъв списък на добитъка. Ролята на милиционера е била само да го охранява. Същият добитък е бил без храна. На гара Попово е пристигнал отслабнал и изтощен. По пътя са умрели от него 3 овци. Пристигналият добитък в Генералтошевска околия също не е хранен и поен, вследствие на което са умрели - две овце, едно агне, една крава се е отелила по пътя и телето й е умряло и на една крава й е счупен крака. И досега на гара Попово и Разград стои не предаден добитък, който се не знае на кой селянин е. Установено е, че е на изселници, заселени в друг окръг.

Неизпълнили задълженията си представители на Министерство на транспорта

Началникът на гара Самоил се е формализирал, като е искал да му се попълнят търговски товарителници, за да придвижи вагоните до друга гара.

Началник гара Вятово - Енчо Ненков Радков е заставил главния инспектор от гр. Русе да подаде 4 търговски товарителници, за които е заплатил със свои пари 220 лева, за да придвижи 4 вагона от гара Вятово до гара Самоил.

Захари Атанасов - вагонен чистач на гара Русе задържа 5 вагона в продължение на 6 часа, затова че нямали търговска товарителница.

На придружаващата изселниците охрана от гр. Крумовград до Коларовград са предоставени конски вагони за почивка.

Някои изселници в Коларовградски окръг са пристигнали с 12 часа закъснение, а в Русенски с 24 часа.

Не на всякъде Министерство на Транспорта е осигурило достатъчно коли и гориво. В Момчилград от исканите 20 камиона са представени 12

В Русе са били пратени недостатъчно камиони и се е наложило колите да правят по 3-4 курса. Наложило се околийският началник на Министерство на вътрешните работи в Кубрат да заставя директора на Районния кооперативен съюз да даде бензин, защото колите са били запасени с бензин за един курс.

Случаи на неизпълнили задълженията си длъжностни лица

Заместник-предлесадетял на окръжния народен съвет - Русе - подпредседателя Йовчев не е изпълнил задължението си дадено му на окръжното съвещание, като не е дал никакво нареждане до председателите на околийските народни съвети.

Председателите на околийските народни съвети - Разград и Бяла отказали да дадат какъ[illegible] и да било храна на изселниците, под предлог, че имат голя[illegible] нед[illegible]иг от хра[illegible]и и немали разрешение за това "отгоре".

Председателят на околийск народен съвет-Тутракан не изпратил човек на гара Топчин, за да приеме изселниците и добитъка.

С това си отношение, председателите на народните съвети от Тутракан и Разград са допуснали изселниците да стоят 24 часа без храна.

Околийските народни съвети от Разград, Кубрат и Тутракан и след изричното предупреждение не са осигурили добитъка с фураж, а същият е трябвало да измине дълги разстояния.

Пълномощникът на с. Върба, Белоградчишко - Петър Иванов Цеков не е излезнал през нощa, за да даде нужното съдействие на органите

Председателя на селсъвета в с. Смъдеш. Видинско се е държал предизвикателно с органите по изселването и е манифестирал пред населението и изселниците, че защищава последните.

Лошо действие от страна на нашите органи

Оперативният работник от Държавна сигурност - Сандански - Георги Чоолов получил задача да намери и доведе ученичката Илинка Прокопова. Същият изискал от учителката да му представи ученичката Илинка, без да посочи целото и име. Учителката му продава една Илинка и оперативният работник, без да я попита коя е я покарва, събира багажа й и мак, когато ученичката сама разбира, че не се изселват граждани които немат близки избягали зад границите се разплаква.

Из архивите на ДС

122

100 л.
5

обяснява на оперативния работник, че не е тя. Оперативният работник я връща и отива да търси другата.

Околийският началник на Министерство на вътрешните работи от с. Грудово не е снабдил със суха храна конвойните от своето поделение.

В Момчилград са оставени неизселени 4 български семейства, които имат близки нарушили границата. Това е дало много лошо отражение между турското население.

При изселването на братя Неко и Петко Николови от Белоградчишко милиционерът който ги е дигал не им е обяснил, че ги изселват завинаги, за да уредят имуществото си. На същите не е позволил да дигнат маса за хранене.

Прояви на партийни другари, неизпълнили партийния си дълг

Секретара на Партията в с. Плакодар, Видинско - Петко Тодоров, който има зет избягал, пълномощника на селото и още неколко партийци, поканени за съдействие са отказали, под предлог "че им е неудобно"

Околийският секретар на Партията в Кюстендил и един от инструкторите били натоварени да разяснят сред населението как и защо се правят изселванията. Същите се затворили в клуба на Партията. Поканени от началника на МВР да излезнат и се заемат с задачата си, секретаря излезъл плахо и от страни на хората се заприкаскал с двама селяни, а инструктора отказал да излезне и се занимава с каквото и да било.

Партийният секретар от с. Мазарчево, Кюстендилско, научавайки сутринта, че от селото им ще се изселат две семейства, събира партийното ръководство и решили, едното семейство да оставят, а на негово място да изпратят съвсем друго семейство, нефигуриращо в списъка. Въпреки протеста на двамата милиционери, хората от ръководството свързали багажа на новоопределния за изселване и го пратили на гарата. Научавайки за случая началника на милицията наредил да се върне неправилно натовареното семеиство и се изпрати онзи, който бил в заповедта.

Изказвания

Жена на изселник от с. Железница, Видинско се е изказвала: "Не се вълнувайте ние ще се върнем победители".

Девойка от с. Ново село, Видинско се е изказала - "С изселването властта на Отечествения фронт усилива своя край". - Хлебарка от Видин - "сега се изселват тия, но утре ще бъдат изселени тия които ги изселват". Обект от разработка - Стайко Иванов Стойков се е изказал

Из архивите на ДС

Пол 6 47

"Мерката, която са взели комунистите е такава, че сега трудно може да се реши човек да избяга".

Илия Вълков от с.Раковица, Кулско - брат на бандит, казал: "Бандитите скоро ще дойдат и като разберат за изселване на семействата ще почнат да вършат терор".

Фима Алексиева от Благоевградско очаква да дойде Тито, казвайки: "Дали ще съм жива да дочакам Тито. Дошло ни е вече време и като дойде син ми ще им върне за всичко".

Нездрави настроения

На места се е допуснало да станат зрелища чрез натрупване на хора. В с.Търговище, Белоградчишко около камиона с изселниците се натрупало значително число хора, които плакали заедно с изселниците.

В с.Рабиша, същата околия са се трупали много хора, помагали при товарнето, носели им продукти и хляб и на разделата се прегърцали и целували. При преминаване на камионите през селото почти от всички къщи са били приветствувани изселниците. Минко Иванов Пунчев, обикалял селото и събирал пари за подпомагане бащата на бандита Васил Димитров Топоров. Пари е взел дори от членове на БКП. Не съобщават какви мерки са взети за случая.

Мерките взети от Партията

Почти във всички околии още в същия ден партийните организации по план са провели разяснителни събрания. Получило се е успокоение у населението след разясняването.

Болшинството от народа посреща изселването като справедливо. Одобрява се мерката на Правителството за изселването близките на бандитите. На много места има изказвания против избягалите зад границата които се обвиняват за изселването.

Най-добре е извършена работата по заселването в Сталински окръг. Нашите органи и съветите са действали съвместно и дали пълна помощ на изселниците и добитъка им - с храна, подслон и настаняване. Взимат мерки за настаняването хората на работа. Съставени са списъци на всички заселени в Сталински окръг.

Най-лошо е извършена работата по изселването от Софийско окръжно управление. Изселниците са били изпратени с ешалоните без списъци и без да се посочва кое семейство къде се изселва. Вагоните не са отправени така, както бе наредено от Директора. Добитъка е изпратен без храна и стопани които да го придружават. Не се придружава със списъци, в които да се посочва, кой добитък на кой изселник е

102А8

- 7 -

Не е отправен правилно по разтоварни гари. В Поповско и Разградско и сега има добитък, който местните власти не знаят на кого принадлежни и на кого да го препратят. Окръжния началник не знаят как е изпратен добитъка и как е предаден, а в доклада си пише: "Добитъка беше правилен и без шум", а истина е, че добитъка му по пътя е мрел, не е хранен, не е поен и не е чистен.

София, 26.IV.1951 година

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ: /Д.Капитанов/

Написано в 2 екз.
1 екз. на адресанта
1 екз. в архивата
— НР/ЕИ

Затвори, вкарване и изселване Усвояване се фирми за изселение лица

12.22.14

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Отменена с заповед № 233/953 г. Отменена с заповед № 233/953 г. Заповед № 13606-II

ЗАПОВЕД

№ 13606-II

гр.София 1 VIII 1951 г.

Е последно време се забелязва ~~сериозни нарушения на установения ретим за~~ изселените лица от граничните околии, София и други градове, ~~поради това, че нашите органи~~ на МВР ~~по места не спазват изцяло до сега заповеди и окръжни на министерството за изселените лица.~~

Така например: Русенското и Коларовградското Окръжно у-ние на МВР са допуснали ~~незаконно~~ връщане на голям брой изселени лица в бившите им местожителства под предлог - прибиране на реколтата. Окръжните и околийски началници на МВР са давали разрешения на изселените лица за по десет и повече дни без да контролират техното завръщане и без да искат съответното разрешение от министерство на вътрешните работи. Някои околийски управления, като Тутракан и Толбухин са позволили на принудително изселени лица да се завърнат в предишните си местожителства без каквито и да било разрешения.

Поради липса на какъвто и да е контрол на изселените лица от страна на органите на МВР по места забелязва се в столицата да идват ежедневно без разрешение ~~за напускане на местожителствата~~ голям брой изселници и да престояват в София с месеци ~~незаконно, някои от тях не са намерили за нужно да искат разрешение за пребиваване в София, а други искат оставане в същата за известен период от време под разни предлоги. Столичното у-ние на МВР без да има каквито и да е пълномощия от министерството на вътрешните работи на своя усмотрение е разрешавало на некои изселени лица престой по пет, десет, двадесет, тридесет и повече дни. На други благодарение, че са успявали с хитрост да се настанят на служба в някои министерства и ведомства им е разрешавало оставането в столицата за по шест месеца, а даже и повече.~~ Има случаи изселени лица да си въстановяват софийското жителство по незаконен начин. Всичко това е ставало без знанието и разрешението на ръководството на министерство на вътрешните работи.

С тия деяния окръжните и околийски началници на МВР, както и столичния началник на МВР са нарушили нарежданията на министерството ~~[illegible]~~, което задължава

Из архивите на ДС

126

13 23

окръжните и околийски началници на МВР да знаят всеки момен местонахождението на заселниците и упражняват контрол върху тях.

Тия грубо нарушения на нарежданията на министерството създават условия изселените вражески елементи да продължава своята вражеска дейност срещу народната власт. За да се тури край на безконтролното движение на изселените лица и за установяване на строг режим по отношение на тях в местожителствата където са заселени,

З А П О В Я Д В А М:

1. Принудително заселените семейства и лица на ново местожителство да не променят определеното им местожителство /преместването от едно селище в друго/, както и да не се движат от едно селище в друго без разрешение от министерството и но говите органи, както следва:

а/Движение или променяне на местожителство от едно в друго селище из района на околията да става с разрешение на околския началник на МВР.

б/Извън околията в района на окръга такова движение или преместване на местожителството си от принудително изселените лица и семейства да става с разрешение на окръжния началник МВР

в/Движение или променяне на местожителството на принудително заселени лица и семейства извън окръга в района на който са заселени може да става само с мое разрешение или такова на пом. министра Делчо Чолаков по мотивиран доклад на Окръжен началник на МВР.

г/Изселени лица и семейства, които до излизането на настоящата ми заповед са променили първоначалните местожителства упоменати в заповедта за изселването им запазват новите си местожителства с изключение на тия, които са се завърнали в София и пограничните околии.

2. Окръжните и околийски началници на МВР се задължават да знаят всеки момент местонахождението на заселените лица и семейства и да упражняват контрол върху тях.

~~[illegible]~~ 14

В срок от 30 дни да приведат в известност всички изселени лица от поверените им окръзи и околии и докладват в министерството, като представят поименни списъци на заселените в тяхния окръз и околия лица.

3.Столичния началник на МВР да спре издаването на каквито и да са разрешения за пребиваване на изселените лица в София без разрешение на Министерство на вътрешните работи.В срок от 30 дни Столичния началник на МВР да установи броя на завърналите се в София изселени лица,които пребиват и живейт в София незаконно и докладва в министерство,като представи поименен списък на лицата.

4.Обръщам внимание на Окръжните началници на МВР - Русе и Коларовград за гдето не са упражнили достатъчно контрол върху работата на околийските началници на МВР за спазване режима на изселените лица и самите те не са проявили необходимата бдителност по отношение на последните.Същите да вземат мерки за да не се повтарят други подобни опущение.

5.Отменявам всички издадени заповеди за изселване на лицата не приведени в изпълнение до сега. Строго забранявам изселване на лица от органите на МВР без мое или на пом. мин. [illegible]

Настоящата заповед отменя издадените до сега окръжни № № 9-[illegible] от 4.I.1950 год. и 3070-П.от 22.VIII.1950 год. на министерство на вътрешните работи,както и окръжно № 4862/1.XII.1950 год. на ДДС.

За изпълнение на настоящата заповед ще взисквам най-строго. Ония изселени лица,които нарушават заповедта да бъдат представани в министерството по съответния ред за изпращане в Т.В.О.

Препис от заповедта да се изпрати на всички пом.Министри на МВР,началници на управления и самостоятелни отдели на ДС,Столичния и Окръжните началници на МВР и началниците на самостоятелните отделения - ДС при министерството за сведение и строго изпълнение.

Същата да се доведе срещу подпис до знанието на изселенит

Парт. Окр. за сведение

МИНИСТЪР:

/Г.Ванков

31/VII 1951 г.

Строго поверително! 5

ДО ДРУГАРЯ МИНИСТЪР
на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ -
Т У К,

КРДОПЬГДСРСЬНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПЬГДСРСЬНА

Д О К Л А Д

От комисията съставена със заповед № 3831-П от 1.март 1951 год. на М-ра на вътрешните работи.

О Т Н О С Н О: Изработването на списък за изселване на домакинства и селища от западната и южна граници на страната.

Другарю Министър;

Комисията създадена с Ваша заповед № 3831-П от 1.март т.г.,в състав: председател - Гл.и-р при отдел II-ри на ДС,др.СТРАШИМИР ГЕОРГИЕВ КАМЕНОВ и членове: Началник на полит отдела при УГВ,др.полковник КИРИЛ ЯНКОВ,майор ДОЙЧО ГАНЕВ от разузнавателния отдел при УГВ, др. ЦВЕТАН ЖИВКОВ - началник на отделение от отдел I-ви на ДС, началника на отделение при Следствения отдел при ДНМ - др.ПАНАЙОТ АЛЕКСАНДРОВ и началника на отделение "В.И" при ДС - др.БРАНЕВ и под контрола на др. Пом.Министър - генерал лейтенант ЙОНКО ПАНОВ започна своевременно изпълнението на поставената задача,да прегледа постъпилите предложения за изселване на домакинства и селища от западната и южна граници на страната,изпратени от Окръжните управления на М.В.Р.

В самото начало на работата състава на комисията,по указания на др.генерал лейтенант Й.ПАНОВ,претърпя следните промени: поради заетост бе заменен началника на Политотдела при УГВ,др.полковник - КИРИЛ ЯНКОВ с др.подполковник - БОРИСЛАВ СТ.БОНЕВ,заменен бе по същите причини др.ДОЙЧО ГАНЕВ с др.ст.лейтенант - МИЛЕВ.

6

В своята работа по определяне домакинствата и селищата за изселване,комисията се е ръководила от дадените й указания: с цел да се укрепи западната и южна граници на страната ни,да се очисти граничната зона и особено двукилометровата гранична ивица от всякакъв вид вражески елементи,които развиват активна вражеска дейност,голяма част от които са се представили в услуга на чуждото разузнаване,често нарушават границата,подпомагат и укриват шпиони и бандити,вършат контрабанда през границата,затрудняват охраната на същата и изобщо представляват несигурен,непосредствен тил за граничните войски.Същевременно комисията се е ръководила строго от класовия принцип и е решавала въпроса за изселване само въз основа на конкретен обвинителен материал,като е вземал предвид и разстоянието от местоживеенето на домакинството до граничната линия.Комисията е включила в списъка за изселване домакинства, които живеят в граничната зона,определена със специална заповед.По изключение са включени в списъка по Ваши указания и някои домакинства от вътрешността, на изменници на родината забегнали зад граница.

Набиране на данни за домакинствата,набиране на квартира за новите им местожителства и целата работа по подготовката за изселването е извършвана дискретно.

Комисията в пълния си състав прегледа всяко отделно предложение за изселване,направени от Окръжните управления на МВР и вземаше решение да се изсели или не домакинството или селището.Но изпратените материали от Окръжните управления на МВР,с изключение на тези от Благоевград, бяха лошо изработени,поради което не бе възможно по тях да се състави искания списък с всички необходими данни в него.Преди всичко нямаше отделни справки за домакинствата,а същите бяха дадени в списък с главите на домакинствата с най-общи данни.Липсваха имената на членовете на домакинствата,както и някои основни данни за тях; липсваше конкретен обвинителен материал,от който да се вижда,защо се предлага домакинството за изселване,освен най-общи мотивировки; липсваха данни за притежавания от тях добитък.В много справки имаше неправилни постановки и др. Това обстоятелство наложи предложенията основно да се преработват.За изпълнение на тая задача,членовете от комисията се разделиха по окръзи,от където заедно с работници от Окръжните управления на МВР,отидоха по околий и от там заедно с работници от Околийските управления на МВР,Гранични войски и Околийските комитети на Партията,бяха основно преработени всички материали,като бяха съставени подробни справки за всяко домакинство поотделно с всички необходими данни за съставяне списъка предложения.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

На своите заседания комисията като цело прегледа над 6,500 справки - предложения,от които е удобрила и представила за изселване 3,463 домакинства с 17,539 членове.Отпаднаха около 3,160 предложения,предимно на бедни и средни селяни,за които нямаше сериозен обвинителен материал; няколко домакинства от Видинска и Кулска околии,които бяха представени само за това,че са кулаци,без вражеска дейност; около 200 домакинства от Свиленградска околия,представени само с мотивите "джамбази по националност и професия".

Освен справките.за съставяне списък на изселващите се домакинства,ни бяха необходими квартири,в които да се настанят същите.За тая цел от Министерството бе изпратено писмо до Окръжните управления на МВР със задача,срочно да издирят наличните свободни квартири по села и ни ги изпратят с необходимите данни за тях,като в писмото се указваше по какъв начин да се издирят същите.В изпълнение на тая задача в Министерството се получиха списъци за над 7,000 квартири със следните данни за тях: трите имена на собственика,колко стаи има квартирата,колко членно семейство може да се настани в нея,а в някои списъци са описани и кошарите и колко добитък може да се настани в тях.Повече от квартирите са на изселени турци.Те са набирани по негласен начин от председателите на Селсъветите и на тяхна отговорност,приподписани от Околийския началник на МВР,председателя на Околийския народен съвет и секретаря на Околийския комитет на Партията.

При настаняване на домакинствата,комисията е вземала предвид големината на домакинствата и квартирите.При това в селата се изпращат по-малко домакинства от посочените квартири,тъй като се получиха повече, от два пъти повече квартири, от необходимите.

Въз основа на утвърдените от комисията 3,463 справки на домакинства за изселване и получените квартири,бе изработен списък на домакинствата за изселване в два екземпляра,със следните данни в тях: начело с главата на домакинството,поименно всички членове на същото и отношението им към главата; селото и околията от които се изселва; селото и околията,в които се заселва; едрия и дребен добитък,който ще вземе домакинството със себе си,като на вражеските такива сме определили да вземат най-много по една двойка работен добитък,един брой едър доен добитък,до 10 глави дребен добитък и цялата си покъщнина.

Домакинствата са подредени в списъка така,както са подредени и справките,така,че номера на домакинствата от списъка отговаря на номера на същото домакинство от справките.

8

Комисията е включила в списъка домакинства, които според вражеската си дейност са категоризирани така:

1. Заподозрени като организатори и ръководители на подмолна вражеска дейност - 930 домакинства с 4,526 членове;

2. Домакинства на изменниците на Родината избягали зад граница 157 с 724 членове;

3. Каналджий - 123 домакинства с 590 членове;

4. Заподозрени в шпионаж и контрабанда - 225 домакинства с 1,053 членове;

5. Ятаци на бандити и шпиони - 402 домакинства с 2,618 членове;

6. Организатори и подбудители на бягство зад граница - 162 домакинства с 806 членове;

7. Вражески елементи, които според своята специалност, като уволнени офицери, началници на полицията, жандармеристи, радисти и др., представляват опасност за охраната на границата - 89 домакинства с 413 членове;

8. Вражески домакинства, които живеят вън от населени места, близо до границата - 115 домакинства с 579 членове и

9. Селища /махали/, намиращи се на самата гранична линия и пречат за охраната на границата - 1,132 домакинства с 6,288 членове.

Невражеските български домакинства от последната група са определени като доброволно изселващи се т.е., ще бъдат изселени след вражеските домакинства, като им се даде възможност да определят сами новото си местожителство, но не на самата граница или вън от населени места, като вземат със себе си цялата покъщнина и добитък, а държавата на тях ще окаже необходимата помощ с превозни и други средства за преселването им. Тая категория домакинства от девета група са 281 и се разпределят по околии така: от ГОДЕЧКА - 40 домакинства; КЮСТЕНДИЛСКА - 168 и БЛАГОЕВГРАДСКА - 73 домакинства. Турското и помашко население от изселващите се махали изцяло е включено в списъците за принудително изселване.

По околий, от които се изселват домакинствата включени в списъка се разделят така: ВИДИНСКА - 242 домакинства, КУЛСКА - 252, БЕЛОГРАДЧИШКА - 168, МИХАЙЛОВГРАДСКА - 21, БЕРКОВСКА - 14, ГОДЕЧКА - 69, ТРЪНСКА - 100, КЮСТЕНДИЛСКА - 482, БЛАГОЕВГРАДСКА - 126, ПЕТРИЧКА - 115, САНДАНСКА - 83, ГОЦЕДЕЛЧЕВСКА - 605, ДЕВИНСКА - 83, СМОЛЯНСКА - 219, ЗЛАТОГРАДСКА - 110, КРУМОВГРАДСКА - 155, ИВАЙЛОВГРАДСКА - 71, МОМЧИЛГРАДСКА - 16, АРДИНСКА - 17, СВИЛЕНГРАДСКА -204, ТОПОЛОВГРАДСКА - 30, ЕЛХОВСКА - 149, ТРУДОВСКА - 15, МАЛКОТЪРНОВСКА - 32, МИЧУРИНСКА - 24, БУРГАСКА - 31 домакинства и от други околий 32 домакинства на избягали зад границата изменници на Родината.

131

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

132

9

От приведените данни се вижда, че най-много домакинства се изселват от Гоцеделчевска околия, това се дължи на обстоятелството, че се изселват 7 доста голями махали, разположени на самата гранична линия. И от Кюстендилска околия, която има най-голямия граничен сектор, с многобройни махали, разположени на самата граница и вражески настроено население.

Изселващите се домакинства се заселват по околии така: в СВИЩОВСКА - 428; ТЪРНОВСКА - 154; БЕЛЕНСКА - 200; РУСЕНСКА - 95; РАЗГРАДСКА - 263; КУБРАТСКА - 102; ИСПЕРИХСКА - 126; ТУТРАКАНСКА - 187; СИЛИСТРЕНСКА - 189; ДУЛОВСКА - 106; КОЛАРОВГРАДСКА - 769; ТЪРГОВИШКА - 148; ОМОРТАШКА - 183 и ПОПОВСКА - 186.

Както се вижда изселващите се домакинства се заселват в Средна и Североизточна България. За заселването в тези райони, комисията се е ръководила от това, че преди всичко това са активно вражески домакинства, че изселването им още повече ще ги озлоби, и че те ще засилят своята вражеска дейност. Тенденциите им за бягство ще се засилят, поради което те трябва да се държат по възможност по-далеч от границите ни с капиталистическите държави.

Представените за изселване домакинства по националност се разделят така: българи - 2,366, турци, помаци и цигани - 1,097 домакинства.

При определяне новите местожителства на изселващите се домакинства, комисията не е взела предвид, дали в села, където ще бъдат настанени, държавата разполага с необходимата земя за тяхното оземляване, за да се обезпечи поминъка им.

Комисията смята, че ако се изселят предложените домакинства, нашата граница с капиталистическите държави сериозно ще се укрепи. Минаването на шпиони и бандити през границата ще се затрудни извънредно много. Тяхните канали и връзки в граничната зона ще се разстроят. Граничното население ще се освободи от влиянието на вражеските елементи. Граничните войски ще заздравят непосредствения си тил. Нарушенията по границата ще намалеят.

Докладвайки горното, комисията прави следното

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е:

1. Да удобрите списъка представен от комисията за изселването на границата на набелязаните вражески домакинства.

2. Да се изселят предложените домакинства по околии така както са дадени в списъка.

3. Да се разреши на изселващите се да вземат със себе си цялата покъщнина, два броя впрегатен добитък, един едър доен добитък, до 10

10

броя дребен добитък.

4. Министра на транспорта да осигури необходимите авто и.ж.п. транспортни превозни средства за превозване на изселващите се техния добитък и багаж.

5. Министра на народното здраве да вземе мерки за неразнасяне на епидемични болести от изселниците.

6. Министра на земеделието да вземе мерки за неразнасяне на епидемични болести по добитъка.

7. Гранични войски да вземат извънредни мерки по границата и недопуснат бягство по време на изселването.

8. Да се разреши на околийските началници на МВР, съгласувано с началника на окръг - МВР да разместят някой домакинства от едно село в друго, ако е постъпило междувременно някое изменение в квартирите.

9. Ръководството по изселването да се възложи на директора на Народната милиция.

К О М И С И Я:

1. ..... /Ст.Каменов./
2. ..... /Б.Бонев./
3. ..... /Цв.Живков./
4. ..... /П.Александров./
5. ..... /Милев./

ПВ/.

Из архивите на ДС

изпълнителна преписка 4
28 II 52
(18) 9

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

отмъкнат с том 235 / стр 53 под

ПОВЕРИТЕЛНО

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № П-183

от 25 февруари 1952 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: уреждане собствеността на изселените семейства от она на западната и южна граница на Народната република.

№-С-235 от 26 януари 1952 г. на Министъра на Вътрешните оти.

Т У К – МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
– МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО.
– МИНИСТЕРСТВО НА КОМУНАЛНОТО СТОПАНСТВО И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ПОСТАНОВИ:

ОДОБРЯВА СЕ,да бъдат заменени с държавни имоти,по реда на ава V,отдел IV от Закона за трудовата поземлена собственост,недви-имите покрити и непокрити имоти,които изселените до 1951 година ключително,по силата на заповед на Министъра на Вътрешните работи ца и семейства от района на западната,южната и юго-източна грани-на страната притежават в старите си местожителства.

Изпълнението на настоящето постановление се възлага на Мини-ъра на Земеделието,Министъра на Комуналното стопанство и благоуст-йството и Министъра на Вътрешните работи.

Съдото не подлежи на обнародване в "Известия" на Президиума а Народното събрание.

София,23 февруари 1952 година.

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:/п/ ВЛ.ПОПТОМОВ

ГЛ.СЕКРЕТАР:
/п/ АТ.ВОЙНОВ

Я Р Н О:

ЗАВ.СЕКРЕТАРИАТА НА ПОДПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МС

МАЙОР: /КАРПУЗОВ/

с/ЦТ

Разширено - 1 екз Правна служба вх 3795/93

103-

Др. Капитанов и Л. Иванов за предложения заедно материала от инспектората по ажуля въпрос. 29/III/52

Лично, строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До
ДР.МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: слабости по порядъка при изселването.

Другарю Министър,

1.В установения до сега порядък по изселването на разните категории изселници,се набелязват редица слабости:

а/Заповедите за изселване не са се изпълнявали своевременно,като освен това в заповедта не са вписвани всички членове на семействата,поради което са се разкъсвали семействата.Например,по-миналия четвъртък дъщеря и син на изселен дойдоха във връзка с това да се оплакват при др.Гюров и мен.

б/Изселването не винаги е било добре документирано с обектиен достатъчен и убедителен материал за вражеска дейност в миналото или сега.Даже в сегашните предложения за изселване се срещат такива слабости:предлагат се например за изселване семейства на изменници на Родината,за които в справката се пише"изчезнал", предполагаме"че е в Югославия". Такива справки преди 15-20 дни ни бяха представени от Окръжно у-ние -София,поради което по Ваше нареждане бяха върнати за да уточнят и определено да кажат от Околийско у-ние-Кюстендил,къде са изчезналите.

в/Правят се предложения за изселване на близки на бандити,които не се намират в граничната зона,но са близко до нея.- Случая от Харманлийска околия - и на такива,които не живеят под един покрив.

г/В заповедта за изселване не се казва кога е избягъл изменника на Родината и какъв багаж следва да вземат изселените. Последното се решава долу по места,без винаги да се упражнява необходимия контрол и без това да се санкционира от ръководството на Министерството.Така могат да се получат извращения и своеволия.

104 25
2.7

д/Болшинството от българо-мохамеданите от Родопите са изселени в такива райони, където не може да се използва масълно тяхната работна ръка, като тютюнджии и горски работници, затова в справките на др.Стефанов има много случаи, когато мохамедани искат да бъдат преизселени в балкански райони, където ще упражняват професията си/работа по дърводобива/.

е/Чести са случаите, когато органите на МВР/ДС и НМ/ изселват без да съгласуват с ГВ по места, поради което се създават условия за дразги и ГВ не могат своевременно при самото изселване да вземат допълнителни мерки по охраната на границата.

ж/справките-предложения за изселване се дават често пъти от един орган с подписа на едно лице. Например, преди 3-4 дни имаше представени за изселване от Врачански окръг, справките за които бяха подписани само от Михайлов.

з/Няма уеднаквяване във всички окръзи по това, с кого трябва да се съгласува и кой е задължен да подпише предложението за изселване. Например, едни справки имат по няколко подписа, включая и този на Околийския секретар на БКП, а на други по един или два.

и/Не се държи сметка за това, къде колко изселници се изпращат, поради което става натрупване на изселнически контингенти в някои окръзи, а в други съвсем не се изпращат.

При така изнесеното, ПРЕДЛАГАМ:

1. Др.Пом.министър Капитанов в срок от 20 дни да излезе с доклад пред Колегиума във връзка с изселването и предложение за внасяне пълен порядък по този въпрос.

2. Отдел "Инспекторат" в срок от 10 дни да направи проверка и по-подробно да изясни недостатъците в порядъка по изселването.

№825
21.III.1952г.

София, 22.III.1952 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ПРИ
КАБИНЕТА НА МИНИСТЪРА: /подполк.Палагачев/

Строго поверително! 105

45

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

От направената проверка в отделение "ВИ" се установи, че от исканите 3,328 справки за изселения са изпратени на окръзите 3,074. Остават да бъдат изпратени 254 справки, част от които не са получили от Хасковски окръг - 141-/Златоград - 49 и Крумовград - 92/, Пловдивски - 52 /Смолян и Девин/ и Кюстендилска околия, която не е изпратила нито една от исканите 19 справки.

Освен това отделението е получило на 15 и 19 т.м. допълнителни списъци от Русенски окръг за 880 и от Кърджалийски за 110 семейства. Тези справки ще изпратят до 15 юни т.г. като за онния семейства за които отделението няма материали ще искат такива от граничните окръзи.

От Благоевградски окръг са получени 58 и от Сталински 5 лошо изготвени справки от по 5-10 реда без достатъчно установачни данни и данни за вражеската дейност на изселените, които не могат да полозват службите по новите им местожителства.

Началникът на отделението е изпратил 3 оперативни работници в окръзите, за да направят допуснатите грешки в имената на около 100 семейства.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е:

1. Да се поискат писмени обяснения от Окръжните началници на МВР - Хасково, София и Пловдив и околийските началници на МВР - Кюстендил, Златоград, Крумовград, Смолян и Девин защо не са изпълнили нареждането на др.Министър и се задължат до 30 т.м. да сторят това.

2. Да се изпрати инспектор от резервната група в Благоевград, който да провери причините за лошо направените справки и излезе с предложение.

София, 21 май 1952 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/Подполк.Л.Иванов/

106

Лично строго поверително.

ДО ДРУГАРЯ
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР.
ГР. Б У Р Г А С.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д.

В връзка изпълнението на запивед № 13606-П от 1.VIII.1951 год. на др.Министър на М.В.Р. относно принудителното изселване на близките на изменниците на родината и изпълнението на същата в М.Търновска Околия.

Предвид на това,че през периода на 1951 год. от околията ни са преминали границата за Турция лица от който някой от тях беха върнати на наша територия от Труските власти а поголямата част от изменниците останаха в Турция и сега са в неизвесност. С цел да се намали бягството на лица от околията ни зад граница,както и да бъде пресякана всякаква възможност на изменниците при прехвърлянето им на наша територия от чуждото разузнаване с шпионски и диверсионни задачи,които да бъдат окривани от близките им,от ~~ся~~ околията ни бяха предприети изселвания на близките на изменниците на родината от околията ни в вътрешноста на страната а именно: През 1948 год. бяха изселени пет семейства на изменниците с общо 21 членове,през 1950 год. 9 семейства с общо 28 членове,през 1951 год. 2 семейства с общо 9 члена и през 1952 год. две семейства с общо 4 члена. или всичко изселените близки връзки на изменниците на родината от околията ни за горния период са 62 човека.

От така изброените 18 изселени семейства от околията,12 от тях са семейства на изменниците на родината а останалите 6 са семейства на тяхни близки.

Така проведената мярка на органите на Министерството на вътрешните работи по отношението на изселването на близките на изменниците на родината,в околията ни даде добро отношение сред лоялно настроените граждани,а от друга страна стресна емиграционно настроените елементи в околията ни които под страха,че семействата им ще бъдат ~~ще~~ изселвани в вътрешноста на страната то в последно време не се извършват бягства на лица от околията ни зад граница.

Също така има и семейства на изменници на родината,като например това на Герги Вълчев Лаичев от с.Бръшлян,което семейство има син зад граница но не е изселено в вътрешноста на страната по оперативни съображения на гранични войски,че са изселени и близките на изменника на родината Никола Николов Чуклев по причина,че роднинските му връзки ~~им~~ имат отрицателно отношение към същия.

От изселените 18 семейства от околията ни на 10 от тях са издадени удостоверения от О.П.Съвет гр.М.Търново за притежаваните от тях имоти, обаче не е извършена подмяната на имотите им поради това,че ОНС и писа л писма до съответните Съвети където са изселени горните семейства в връзка с подмяната на имотите им-но и досега не са получени отговори в по тоя въпрос,за което не е извършена и оценката на притежаваните имоти от изселниците. Въпроса за подмяна на имотите на изселниците не се придвижва с необходимата сериозност поради това,че и самите изселници не настоятата за подмяната на имотите им а оставят същите да се обработват от тяхни близки в околията ни.

От околията ни няма семейства или отделни лица принудително изселени от други околии,като близки на изменници на родината или други там

10у

Службата ни има направени предложение за изселване от околията близките роднински връзки на изменика на родината Димитър Георгиев Папанчев живущи в с.Стилово М.Търновско а също така и за изселването на заловения изменик на родината Иван Райков-Майка му живуща в гр.М.Тирново и за семейството на осъдения за шпионска дейност Стамо Ст.Сурчев, но до сега за същите предложение немаме получен отговор за отвърждението им.

24.Юни 1952 год.
М.Търново

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР.....
Капитан/П.Стоянов/

До
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК НА М.Б.Рб
гр.БЛАГОЕВГРАД.

110

Д О К Л А Д

За изселените семейства от 9.IX.944 год. до днес от Петричка околия и отражението което е дало сред населението станалите до сега изселвания.

Изселването от Петричка околия е започнало през 1948 год.нат[ия] масови изселвания са станали през 1950 - и 1951 год.
Общо от околията са изселени 193 семейства които се разпреде[лени] по години както следва:
През 1948 година има изселени 2 семейства и двете са на семей[ства] изменници на родината.
През 1949 година има изселени 13 семейства от който 2 семейс[тва] на изменници на родината,а останалите на вражески елементи.
През 1950 година има изселени 89 семейства от които 46 на из[менници] на родината,а останалите на вражески елементи.
През 1951 година има изселени 70 семейства от които 58 на из[менници] на родината,а останалите на вражески елементи.
През 1952 година има изселени 19 семейства от които 17 на из[менници] на родината и две вражески.
Заселвания от други окръзи принудително в околията ни няма.
Общо взето тази правителствена мярка е оказала положително в[лия]ние над местното население и е помогнала за укрепване на границата. Много от вражеските елементи които са замислили бягство,поради това п[ък] неже знаят какво очаква техните семейства се колебаят и в много случа[и] се отказват от намеренията си.Освен това с тази мярка се пресичат по голяма част от връзките на изменниците на наша територия.Върху населе[ни]ето което е патриотично настроено тази мярка оказа положително въз[дей]ствие,тъй като укрепва тяхната вяра в власта и с това те чуствят н[ай]-тая справена,като взема мерки спрямо всички изменници на наша родина
Наше мнение за изпращане някой от близките на изменниците н[а] родината в Т.В.О. с да се изпращат в ТВО ония близки на изменниците които са вземали участие в дейноста на изменниците,знаели са за тяхно бягство,поддържали са връзки с тях при тяхното идване и са им помагали при изпълнение на тяхните задачи и такива който има извършена вражеск[а] дейност спрямо народната власт и си остават непоправими.
Също мнение за изпращане в домове и сиропиталища старци и м[а]лолетни от изселяните,е,да се изпращат ония старци и малолетни които нат нищаки приходи и кой да ги издържа,а също така и тия които не за имали преки връзка с изменника на родината и не удобряват неговата по стъпка,а също така които могат да се превъзпитат в новия социалистиче ски дух станат добри граждани на наша страна.За всеки изпратен в до ния сиропиталище ще е необходимо да се подходи конкретно и за всеки а нията на съответното околийско управление от където е изселен.

Тази мярка,ако се прилага правилно ще има положително отражение сред патриотичното гражданство,което ще види,че власта се грижи за живота и възпитанието на онния граждани,които по една или друга причина са изселени заради извършени престъпления на свой близки и които могат да станат добри граждани като върху тях се въздействат с добри грижи от страна на правителството.

25.VI.1952 год.
гр.Петрич.

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК НА М.В.Р. .....
/Кап.Динджеков/

Из архивите на ДС

20
114

ДО ДРУГАР
НА АЛИНИ ОТДЕЛЕНИЯ [illegible]

С О Ф И Я

25 [illegible] 066 [illegible]-2

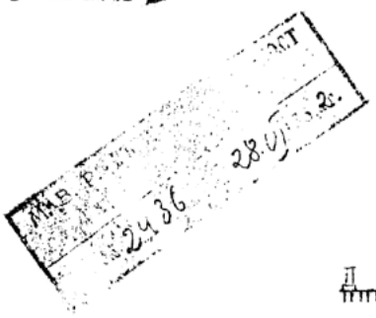

копие: ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР
БЛАГОЕВГРАД

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Провежданите изселвания досега от Околиите ни в вътрешността на страната.

Правителственото мероприятие за изселване на вражеските елементи от околиите ни се провежда непрекъснато след 9.9.44 год. до сега.

От околиите ни има изселени през 1946 год. 4 семейства, през 1948 -99 сем, 1949 изселени 57 семейства, през 1950 год. изселени 204 сем. през 1951 год.-36 сем. от началото на 1952 год. до сега 5 семем. или общо до сега има изселени 405 семейства. От тях семейства на изменници на родината 215 останалите са бивши михайловски и фашистки елементи представляващи контингент на чуждите разузнавания и опасен за обществения ред и сигурност на страната.

Изселванията на тези семейства помогна за затвърдяване авторитета на Народната власт правилно провеждане на различните правителствени мероприятия. Тази мярка дале положително отражение сред колебливите, и безпартийни маси и ентусиазира последните за акт на борба с врага и построяване на социализма в нашата страна.

Вред вражеските елементи се [illegible] известна несигурност и страх от Народната власт, поради [illegible] много от тях имат резервено отношение и привидно изпълняват различните правителствени мероприятия. Чести са изказванията, че ако направи опит за бягство ще пострада цялото му семейство и близките му.

Изселванията дадоха положително отражение за укрепване на границата сред помашкото и македонско население. Преди провеждането на тази мярка по отношение изселването на помашко население чести бяха случаите цели семейства да преминат границата в Гърция, с цел по късно да се върнат на наша територия и върнат контрабанди, палежи, убийства или пък от там да бъдат изселени в Турция. След изселването на тяхните близки в вътрешността сред тях се получи страх от силата на властта и съдбата на тяхните близки, поради което намалиха значително и самите бягства.

Съгласни сме близките на бандитите изселници да бъдат върнати в ТВО, особено тия на които има данни, че поддържат връзки с тяхните близки бандити, или пък имат не добро отношение към властта.

Мнението ни относно изпращането на старци и малолетни общежит я с цел тяхното предпитание е положително, като пращанието им се спазва клясовия ноч

ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИК МВР:
/Р.Петров/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ ДС:
/Ю.Кранцев/

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

109

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: въдворяване на ново местожителство семействата на изменниците на Родината, живущи в София, Сталин, Бургас, Пловдив, западната, южната и източната гранични зони.

№..... София, ... 1953 год.

С цел прочистване големите градове и граничните зони от вражески елементи и за прекъсване връзките на изменниците на Родината с тяхните семейства в тези райони,

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се подготви под най-строга тайна изселването семействата на изменниците на Родината и невъзвращенците, живущи в София, Сталин, Бургас, Пловдив и граничните зони по западната, южната и югоизточната граници и въдворяването им на ново местожителство във вътрешността на страната.

За целта Столичният и окръжните началници на МВР да установят всички членове на семействата на изменниците на Родината в тези райони и най-късно до 20 март 1953 година да направят предложение до Министерството на вътрешните работи за тяхното изселване.

Предложенията да се изпращат чрез отделение "ВИ".

Към всяко предложение да се приложат отделни справки за всеки член от семейството на изменника и справка за самия изменник в два екземпляра.

Справката да съдържа:

а/ име, бащино и фамилия на лицето,

б/дата на раждане, месторождение и местожителство.

в/гражданство и народност,

г/образование,

д/партийна принадлежност и политически прояви,

е/имотно състояние,где и какво работи сега.С какво се е занимавал в миналото,

ж/родствена връзка с изменника.

2.Назначавам - СТЕФАН ГЕОРГИЕВ ПАПАЛЕЗОВ - началник отделение "ВИ", ДИМИТЪР ВЕЛЕВ - началник VI-то отделение при II управление ДС и АНГЕЛ МИХАИЛОВ ШИДИЧЕВ - инспектор при II отдел на III-то управление ДС,които да прегледат всички получени от Столицата и окръзите материали за изселване,да ги съгласуват със съответните управления в центъра и най-късно до 1.април 1953 год.да ги докладват в специалната комисия.

Задължавам др.Пом.министър Димитър Капитанов да проучи и предложи на комисията,къде да стане изселването и на каква работа да бъдат настанени изселените лица.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на другарите Пом. министри,началника на Столично управление ДС и началниците на окръжните управления София,Благоевград,Пловдив,Хасково,Стара Загора, Бургас и Враца за изпълнение.

Контрола по изпълнението на същата възлагам на др.Помощник министър Д.Капитанов.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго доверително!
Екз.№....

6

МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ-Др.Г.ЦАНКОВ
- Т У К -

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От Пом.Министъра ген.майор-Н.Цачев

ОТНОСНО: нуждата от издаването на една заповед за въвеждане на строг порядък и контрол над изселниците от нашите органи.

Др.Министър,

Донасям Ви,че подписаната от Вас заповед № 13606-П от 1. VIII.1951 година,е сериозно подценена.Нема окръг който да знае точния брой на изселниците и дали същите се намират на определените им местожителства.

За изпълнението на горе цитираната заповед Отделение "ВИ" е искало на няколко пъти списъци на изселените от София и по граничните райони.Освен това наняколко пъти е изпращало О.Р. в окръзите и околийте които на място да окажат помощ при привеждането в наличност изселниците.Но в резултат на слабия контрол над тях от страна на окръжните и околийските управления изселниците променят местожителствата си и се движат от едно населено място в друго без разрешение.Поради тази причина окръзите немогат да дадът точни данни за изселниците и дали същите се намират на определените им местожителства.

За случея давам следните характерни примери: До 10.V. 1953 година Окръжно управление МВР-Пловдив,не е водило никакъв отчет на изселените и заседени семейства,в резултат на което изпращаните до сега списъци на отделение "ВИ" не отговарят на действителноста.До м. март 1953 година Окръжно управление МВР-Кърджовград не

е водило на отчет 26 семейства изселени от София в града им, който са установени при проверката от отделение "ВИ" и по настоящем се водят на отчет като изселени.От околийско управление МВР-Кюстендил до сега са искани три пъти списъци на изселени семейства от района на околията им.

В първия списък са включени 116 семейства.От направената паралелна проверка от отделение "ВИ",по списъците на изселени и за селени са установени още 21 семейство,който в последствие са подтвърдени от околийско управление МВР-Кюстендил,а от направената последна проверка от началник отделение "ВИ",са установили,че не водят никаква отчетност и дават сведение,че имат изселени всичко 83 семейства,което не отговаря на действителноста,тъй като от Кюстендилска окелия до сега има изселени 137 семейства.

При това положение отделение "ВИ"-ДС,без определяне на О.Р. по окръзи който да отговарят по линия на"Изселване" и Въдворяване" е безпомощно да извърши огромната работа по установяване точ ния брой на изселените и заселените семейства, а също така да провежда контрол над същите.

За изпълнение на горната задача е необходимо установяването и контрол над изселниците да се проведе под конкретното ръководство на окръжните началници с помоща и контрола на отделение "ВИ" ДС.

Независимо от това,че заповед № 13606-П,съществува и в някой моменти от същата са в сила е необходимо издаването на нова заповед която да постави конкретно въпроса пред окръжните началници на МВР и в срок от два месеца да се установят веднаж за винаги всички изселници и се въведе строг порядък над същите.

Приложение: една проекто заповед,която моля ако удобрите да подпишете.

ПОМ.МИНИСТЪР ГЕН.МАЙОР:

/Н.ПАЧЕВ /

Из архивите на ДС

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

8

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

З А П О В Е Д

№.....

София.....1953 год.

От извършената проверка по изпълнението на заповед № 13606-П от 1.VIII.1952 година се констатира:

Съответните поделения при Министерството сериозно са подценили горната заповед.Същата не е разгледана от оперативния състав в страната.До този момент от страна на окръжните околийските и Столично управление на МВР,не са набелязали никакви мероприятия за нейното изпълнение.

Окръжните и околийски управления на МВР до този момент не са привели в наличност всички изселници,а Столично управление на МВР въобще не е работило по тях въпреки наличието на заповедта.

Контрола който се упражнява от страна на окръжните и околийски управления на МВР,по движението на изселниците е слаб и недостатачен,поради което същите продължават да се движат без разрешение от едно място на друго.

До сега изселниците по окръзи и околий са водени само на списъчен отчет,който е непълен, а в окръжно управление МВР-Пловдив и Столично управление на МВР,не водят никакъв отчет на изселниците.

В окръжните управления,Сталин и Ст.Загора са предоставили работата по изселниците на секретарите на управленията.

Неизпълнението на заповед № 13606-П,до сега е дало възможност на част от изселниците да се движат и променят определените им местожителства,без разрешение от органите на МВР.

За да се отстрани това безотговорно движение на изселниците за въвеждане на строг режим над същите и за изпълнение на заповед 13606-П.

9

З А П О В Я Д В А М:

1.Началниците на управленията самостоятелни отдели Столично управление,окръжните и околийски управления на МВР до 5.VII.т.г. да проведат съвещание с целия оперативен състав, и разгледат основна заповед 13606-П от 1.VIII.1951 година на който да изготвят планове и набележат конкретни мероприятия за да край изпълнението на заповедта.

2.Окръжните и Столично управление на МВР да установят точния брой на изселените и заселените в поверените им райони и изпратят поименни списъци на лицата в Министерството по образец представен от отделение "ВИ".

3.Столично управление МВР да задири всички софиянци завърнали се в столицата без разрешение и след съгласуването с отделение "ВИ" да се изпратят на определените им местожителства и уредят отписването им от рай съветите.

4.Столично управление да издири всички лица по отношение на който не е провеждана в изпълнение заповедта за изселване и им уреди жителството съгласно заповед 13606-П,като за случея уведоми отделение "ВИ".

5.Окръжните и околийските управления на МВР да уредят жителството на изселниците като всички изселници бъдат записани в тия населени места където са заселени.

6.В срок от 15 дни всички управления и самостоятелни отдели да узаконят пребиваването на изселниците в други населени места извън определянето им необходими по оперативни съображения като за целта излезат с конкретно предложение пред Др.Пом.Министър ген. майор - Н.Цачев.

7.За движението на изселниците да се спазват и изпълняват указанията дадени в заповед 13606-П,като при всяка една промена на местожителство водача да се уведомява отделение "ВИ".

8.Да се вземат на строг отчет всички изселници като за целта се създадат картотеки за изселените в окръжните и Столично управление на МВР, а в околийте се водят на списъчен отчет,освен това за всяко изселено семейство да се образува досие в окръга и околията.Досиетата да съдържат:

а/ Опис

б/ Декларация обр. 10-Г.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

10

в/ Рапорт проучване

г/ Разписка от изселниците от която да се вижда,че им е дове дена до знание заповед 13606-П.

д/ Към същите да се прилагат молбите и изложенията и пр.от изселниците,или тяхните близки,а също така и отговорите по молбите.

9.Началниците на окръжните и Столично управление МВР да опре делят по един О.Р.,който да работи изключително по линия на "ВИ". Същия за работата си да се отчита лично пред окръжния началник и отделение "ВИ".

В околийте работата по изселниците да се възложи на О.Р. по райони като за целата работа по изселниците по околийте отговарят лично околийските началници.

150

10.До 30.VII.т.г. окръжните началници и Столично управление МВР да донесат писмено до др.Пом.Министър ген. майор-Н.Цачев за извършената работа.

11.Отделение "ВИ" да изпрати по един О.Р. в окръга в помощ на окръжния началник за организиране на изпълнението на заповед 13606-П.

12.Към отделение "ВИ" да се предадат един инспектор,двама О.Р. и една машинописка който да работи изключително по молбите на Въдворените и изселените.

13.Поделенията на МВР в центъра който разполагат с материяли за изселниците да ги приведът в известност и предадът на отделение "ВИ" с оглед всички материяли за изселниците да бъдат централизира ни на едно място.

14.Контрола по изпълнението на настоящата заповед възлагам на Пом.Министър ген.майор - Н.Цачев.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на всички по деления от ДС,за изпълнение.

МИНИСТЪР ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ:

/Г.ЦАНКОВ/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично строго поверително!

Др Цачев
Изселените трябва да се приведат до един в отчетност и в известност мерки и след изпълнението да се вземат мерки, като потърси и отговорност за не изпълнението на заповедите, тъй вътрес.
8 III 53

С П Р А В К А

3398 9 III 3

ОТНОСНО: извършената проверка по изпълнение на заповед 13606-П /по изселниците/.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Съгласно нареждането Ви да се извърши проверка, дали изселените лица от столицата и другите голями градове в страната, западната и южна граници, се намират на определените им нови местожителства, дали на същите се води строг оперативен и помощен отчет и контролира ли се движението им, Ви донасям следното:

По данни от отделение "ВИ" общо във вътрешността на страната са изселени 6,636 семейства с 23.910 члена.

От извършената проверка в Благоевградски, Бургаски, Врачански, Коларовградски, Пловдивски, Плевенски, Русенски, Сталински, Софийски, Ст.Загорски и Търновски окръзи се установи, че в тях са заселени 5,966 семейства с 22,380 члена, т.е. явява се разлика от 660 семейства с 1,530 члена.

До сега е установено, че 29 семейства са турци изселили се в Турция, а има и други от Русенски, Коларовградски, Сталински, Търновски и Ст.Загорски окръзи, които също са заминали за Турция, но не са посочени за да се свалят от отчет. Останалите неприведени в известност семейства са софиянци заселени в Софийски, Коларовградски, Сталински, Плевенски и други окръзи. Причини за явяващата се разлика са:

а/ Издаваните до 1950 год. заповеди за изселване са били общи, без да определят местозаселването вследствие на което много от софиянците са се завърнали в София или по родните си места, без да са регистрирани като изселници.

б/ Столично управление МВР не е установило на колко семейства не са приведени в изпълнение заповедите за изселване, които съгласно заповед 13606-П следва да останат като се снемат от отчет и им се уреди софийско жителство.

Из архивите на ДС

в/ Основна причина обаче е незадълбоченото им издирване по места и лошо организираната отчетност по тях.

Във всички окръжни и околийски управление изселниците се водят на списъчен отчет, но той не отразява действителното положение. Така например, в гр.Павликени по списъка за града се водят 36 семейства, а преди това са били посочени 21 семейства. В село Полски Тръмбеш, Търновско, по списък са отчетени 13 семейства, а в действителност са 24 семейства. В Тутраканска околия не са били установени и посочени в списъците 23 семейства, а в Разградска 20 души. В гр.Коларовград по списък се отчитат 27 семейства, а фактически живеят 20 семейства, останалите семейства са напуснали града неизвестно с чие разрешение. В гр.Плевен от 193 семейства по списък за 68 семейства.Окръжно управление не можа да даде сведение къде са понастоящем.

Наличният материал за изселниците не навсякъде е оформен в помощен отчет и не може да се използва напълно оперативно, тъй като е предаден на секретарите на управленията, които само го съхраняват. Такова е състоянието в околийските управления Бяла-Слатина, Дряново, Павликени, Айтос, Карнобат, Левскиград, Луковит и др.

Агентурно-оперативното обслужване на изселниците е крайно незадоволително. Малък брой от изселените са взети на разработка, а придобитата агентура от техните среди е също недостатъчна. Така например, в гр.Плевен и проверените пет околии в които са заселени общо 728 семейства на разработка са взети 120 души, а от средите на изселниците вербовани 36 сътрудници. В четирите проверени околии на Коларовградски окръг в които са засечени 443 семейства на разработка са взети 78 души, а са вербовани 41 сътрудника. В гр.Коларовград при наличието на 20 семейства няма заведена разработка и придобита агентура. В гр.Враца са заселени 30 семейства, а в гарите Мездра и Роман - 30 семейства на бивши лидери, но на разработка не е взет нито един, нито пък е вербована агентура. За останалите окръзи и околии точният брой на взетите на разработка изселници и вербованата от тяхни среди агентура при проверката не можа да се установи, тъй като същите се отчитат по линии в отделенията.

От проверката се установи, че ефикасен контрол по места

Из архивите на ДС

върху движението на изселниците не се упражнява. Окръжните и околийски управления подценявайки работата по изселниците, не са организирали и провели необходимите мероприятия, които да осигурят резултатен контрол. След получаване на заповедта не всички изселници са били предупредени писменно, че нямат право да напускат местожителството си без разрешение. Не е била правена системна проверка дали изселените се намират на определените им местожителства. В резултат на всичко това много от изселниците и особено софиянците са се движили без разрешение от едно място на друго. Примери в това отношение могат да се посочат много, но някои по-характерни са: ИВАН СТОИМЕНОВ СЕРАФИМОВ - изселен от София в гр.Пазарджик при проверката се оказа, че е заминал на почивка в Момин-Проход без разрешение. Изселеният в с.Септември, Пазарджишко ТРЕНДАФИЛ Г.ТРЕНДАФИЛОВ се води от окол.управление за починал, а същият е жив, но е напуснал селото без разрешение. Изселеният в гр.Казанлък ЛЮБЕН АТАНАСОВ ПУЛЕВ напуска без разрешение града и се завръща в София. Изселените в с.Тенево, Ямболско - ЕЛЕНА ОГНЯНОВА БОЯНОВА и ИВАНКА КИРОВА КОСТОВА напускат селото без разрешение и се завръщат в София. Изселената в Червен Бряг - ЗДРАВКА ГОЧЕВА се завръща без разрешение в София.

Нарушавайки заповедта някои околийски началници - Сливен, Лом, Пазарджик, Елин-Пелин, Габрово и др. са издавали бележки на изселници да посещават родните си места и София.

Трябва да се отбележи, че изселените от граничните райони са приведени в известност, отчетността по отношение на тях е по-добра, а така също и провеждания контрол по движението им по-ефикасен, поради което не са констатирани такива нарушения, както при изселените софиянци.

Управленията не можаха да дадат точни данни за това, колко от изселниците, които са работоспособни и настанени на работа и колко не. В повечето места не за всички изселници е била подсигурена работа поради липса на такава. Това до известна степен е предизвикало движението им без разрешение.

От гореизложеното се вижда, че отчетността по изселниците по места се намира в лошо състояние, движението им все още не достатъчно се контролира и че все още не е осигурено тяхното резултатно агентурно-оперативно обслужване.

Из архивите на ДС

За отстраняване на допуснатите слабости и подобрение работата по изселниците,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Заповед 13606-П да бъде разучена наново в окръжните и околийски управления, а също и в управленията и самостоятелните отдели при центъра от целия оперативен състав.

2. Окръжните и окол.управления да извършат цялостна проверка за установяване точния брой на изселените, промените в семействата и имената им във връзка с паспортизацията.

3. Всички изселници, които не са предупредени писменно,да бъдат предупредени до 30.VI.т.г.

4. В тримесечен срок Столично управление съвместно с отделение "ВИ" да изяснят и уредят въпроса с изселените софиянци, като по отношение на тези на които заповедта за изселване не е привеждана в изпълнение да им уредят жителството, а останалите бъдат върнати на определените им местожителства.

5. За всички изселници освен списъчен отчет да се образува ПО за всеко семейство, който да бъде централизиран в определен отговорник - в околийски управления, а към окръжните управления да се създаде картотека за изселените в окръга, като за всеки член от семейството се попълни картон по образец представен от отделение "ВИ".

6. В окръжните управления да се определи оперативен работник, който да работи само по изселниците и води отчетността по тях. Същия да се води на щат към окръжно управление, а за работата да се отчита пред окръжния началник и отделение "ВИ".

7. Окръжните и околийски управления да прегледат наличните материали за изселниците и заслужаващите да бъдат взети на разработка. Да се вземат мерки за придобиване на нова и качествена агентура из средата на изселниците.

8. Да се задължат управленията и самостоятелните отдели, Столично и Окръжно управление, когато искат по оперативни съображения изселник да напусне местожителството си това да се извършва чрез др.Пом.Министър отговарящ за отделение "ВИ" за уреждане пребиваването им.

9. Да се установи точния брой на работоспособните изсел-

ници, като се дадат точни данни за тези които работят и които не работят. Окръжните началници да излезат с мотивирани предложения пред ръководството на МВР за разместване на изселниците в границите на окръга, с цел настаняването им на работа.

10. Задължава се отделение "ВИ" да окаже помощ на място за изпълнение на заповедта и в бъдеще да упражнява системен контрол.

11. Окръжните началници до 30.VIII.т.г. да докладват писменно пред ръководството на МВР за изпълнението на заповедта.

София,4.VI.1953 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ:
/подполк.Сп.Христов/

Написано в 2 екз.
Екз.№ 1-на др.М-р
Екз.№ 2-към дело

ЛС/ВХ

Из архивите на ДС

Др.Началник
Столично управление на М.В.Р.
Пом.Министър-Генерал Ап.Колев

Т У К

С П Р В К А

Относно-завърналите се в София изселени граждани без разрешение от М-во на Вътрешните работи.

Др.Пом.Министър,

Донасям Ви,че за времето от 1.I.53 год.до 1.IV.53 год. чрез авизната служба на отделение "Адресно" към отдел Паспортен при Столично управление на Н.М.са открити 434 лица,които са изселени от София със заповед на др.Министър на М.В.Р.и са се завърнали в столицата без да имат разрешение от М.В.Р.,като например Стефан Христов Калфов от гр.Плевен,Люба Тимофеева Жидкобилкова от Плевенски окръг,Петя Мъждракова от гр.Поморие,Радан Велиславо Кънчев,Георги Диамандиев Константинов от Софийски окръг,Агоп Бедрос Астарджян от Соф.окръг,Борис Александров Бижиков от Соф.окръг и др.

Всички тези случаи са съобщени на отделение"В.И" при МВР и те от своя страна са отпратили голяма част от тях за постоянните им местожителства,но има още 294 лица по които работи отделение "В.И" при МВР.

Характерно е,че голям брой от завърналите се в София изселени граждани са успяли да се снабдят с справки от райсъветите и въз основа на тях са получили и лични паспорти,като редовни софийски жители.

Горните случаи идват да потвърдят това,че окръжните и околийски началници на МВР не упражняват ефикасен контрол по движението на изселените от София граждани установени на постоянно местожителство в техните окръзи и околии с което са нарушили точка 2-ра от заповед №-13606-П от 1.8.51 год.на Др.Министър на М.В.Р.

От друга страна снабдяването на изселените граждани с справки за лични паспорти от райсъветите са длъжни на това не преписи от

заповедите за изселването на тия граждани и до тоя момент не са изпратени в райсъветите и поради това не са отписани от регистрите за населението в София.

Н-К СТОЛИЧНО УПРАВЛЕНИЕ НА ВМР
/Подполковник Д.Георгиев/

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

97

ДО ЧЛЕНОВЕТЕ
НА КОМИСИЯТА ПРИ М.В.Р.
Т У К.

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: изселването близките на измениците на Родината от София, Пловдив Сталин и граничната зона по западната, южната и източна граници.

I.

В изпълнение решението на Политбюро за изселване във вътрешноста на страната близките на измениците на Родината от София Пловдив, Бургас, Сталин и граничната зона по западната, южната и източна граница, се установи, че в тези места живеят 815 семейства на изменици на Родината с 3184 члена. Същите до момента на извършеното престъпление са живяли под един покрив с измениците на Родината или са били на тяхна издръжка.

ПО ОКРЪЗИ СЕ РАЗПРЕДЕЛЯТ КАКТО СЛЕДВА:

№-р по ред	По окръзи	Семейства	Членове	През коя год. са изменили на Родината близките им												
				До 940 Родина	До 943	1944 г.	1945 г.	1946 г.	1947 г.	1948 г.	1949 г.	1950 г.	1951 г.	1952 г.	1953 г.	неизвестно кога са пр минали гра ницата.
1.	Благоевградски	98	490	2	4	2	8	13	27	7	8	5	7	10	2	3
2.	Бургаски	52	164	–	6	–	5	7	6	9	11	6	9	7	1	1
3.	Врачански	44	153	11	1	3	1	5	–	9	10	10	35	8	–	30
4.	Пловдивски	53	199	2	–	13	18	9	30	4	7	9	3	3	–	–
5.	Сталински	35	141	3	3	4	1	5	4	3	4	1	4	–	–	–
6.	гр. СОФИЯ	339	1149	14	40	18	12	26	41	58	65	19	12	3	–	32
7.	Софийски	80	281	6	9	2	1	3	4	12	22	7	7	6	–	15
8.	Хасковски	114	605	2	6	7	20	8	17	8	10	18	17	3	–	12
	Всичко	815	3184	40	69	49	66	76	129	110	137	75	94	40	3	96

Измениците на родината не съотвестват на семействата поради

98

това,че от някой семейства има по-вече от един изменик.

По възраст,социален произход и политическа принадлежнос предложените за изселване се разпределят:

А.ПО ВЪЗРАСТ:

1.НАД 60 години	388	души
2.От 18 до 60 год.	2200	"
3.От 14 до 18 год.	138	"
4.От 7 до 14 год.	205	"
5.Под 7 години	253	"
всичко	3184	души

Б.ПО СОЦИАЛЕН ПРОИЗХОД:

1.От работническо семейство		122	души
2.От служащо	"	108	"
3.От занаятчийско	"	58	"
4.От бедно селско	"	499	"
5.От средно селско	"	1252	"
6.От кулашки	"	163	"
7.От бедно градско	"	58	"
8.От средно градско	"	543	"
9.От търговско	"	103	"
10.От боржуазно	"	278	"
всичко		3184	души

В.ПО ПОЛИТИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ:

1.Безпартийни	2505	души /с децата/
2.Членове на БКП	125	"
3. -"- на БЗНС-ОФ	37	"
4. -"- на БЗНС/от опозицията/	95	"
5.Членове на ДСНМ	306	"
6.Бивши членове на БРСДМ	6	"
7.Анархисти	1	"
8.Легионери	19	"

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

160

9.бранници	12 души
10.ратници	7 -"-
11.членове на ВМРО/Ив.М./	28 -"-
12.цанковисти	15 -"-
13.демократи	2 -"-
14.звено	6 -"-
15.радикали	1 -"-
16.полицаи	7 -"-
17.бивши офицери	11 -"-
18.нац.либерали	1 -"-
всичко	3184 души

В броя на безпартийните са включени и децата до 14 годишна възраст.

Установено е,че болшинството от близките на измениците на Родината подържат връзка с измениците и ги улесняват в провеждането на вражеската им дейност.

II.

Освен горните семейства окръзите предложиха да бъдат изселени във вътрешноста на страната още 306 семейства с 1453 членове,който също така имат близки изменици на Родината,но не са от самите семейства на измениците,като неудобни да живеят в граничната зона.

Потвърдено е,че същите подържат връзки с измениците на Родината и при прехвърлянето им на наша територия ги укриват и улесняват в изпълнението на поставените им задачи от чуждото разузнаване.

ПО ОКРЪЗИ СЕ РАЗПРЕДЕЛЯТ:

1.Благоевградски	6	сем.с 19 чл.
2.Бургаски	10	" " 29 чл.
3.Врачански	71	" " 296 чл.
4.Пловдивски	161	" " 845 чл.
5.Сталински	1	" " 2 чл.
6.гр.София	2	" " 3 чл.
7.Софийски	42	" " 193 чл.
8.Хасковски	13	" " 63 чл.
всичко	306	сем.с 1453 чл.

III.

~~Предлагам, горните лица~~ да бъдат заселени в три околий на Русенски окръг, а именно: Дуловска, Исперихска и Силистренска където ще бъдат настанени на квартири и ще им бъде дадена работа. От сведенията на местните власти се установи:

1. В Дуловска околия могат да бъдат настанени и се осигори препитанието на 281 семейства с 1088 члена.

В същата околия има:

а/ 10 самостоятелни къщи с 26 стай
б/ 268 квартири с 378 "
в/обори 281
г/ плевни 73

Дуловска околия има нужда от следната работна ръка:

а/ Свободна-фондова земя 2074 дек., където могат да работят.....165 души
б/ В ТКЗС има нужда от 255 " работна ръка
в/ В ДЗС има нужда от 250 " " "
г/ В ДГС има нужда от 55 " " "
д/ обща работа 50 " " "

Всичко 775 души работна ръка

2. В Исперихска околия могат да бъдат настанени и се осигори препитанието на 1087 семейства с 3296 члена.

В същата околия има:

а/154 самостоятелни къщи с 411 стай
б/1492 квартири с 2055 "
в/обори 681
г/плевни 411

Исперихска околия има нужда от следната работна ръка:

а/Свободна фондова земя 10.766 декара където могат да работят..... 665 души работна ръка.
б/ В ТКЗС има нужда от 220 " " "
в/ В ДЗС има нужда от 660 " " "
г/ В ДГС " " " 15 " " "
д/ В фабрика има нужда от 40 " " "
е/ обща работа 60 " " "

Всичко 1660 души работна ръка.

161
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

101

3.В Силистренска околия могат да бъдат настанени и се осигори препитание на 1.346 семейства с 4090 члена.

В същата околия има:

а/118 самостоятелни къщи с	350	стай
б/1235 квартири с	2704	"
в/обори	457	
г/плевни	212	

Силистренска околия има нужда от следната работна ръка:

а/Свободна фондова земя	19030	декара,където могат да работят..... 855 души работна ръка
б/ В ТКЗС има нужда от	1095	" " "
в/В фабрика	10	" " "
г/ Обща работа	100	" " "
Всичко	2060	души работна ръка.

Или общо в трите околий могат да бъдат настанени 2714 семейства с 8464 члена,а се предлагат 1121 семейства с 4637 члена.

Предложенията са направени от Столичното и Окръжните Управления на МВР. Същите са уплачувани с окр.К-ти на БКП. За всяко лице е извършено проучване и е съставена справка.

Материалите са прегледани от група работници с участието на представител от II и III управления.

Въз основа на предложенията са съставени проекто протоколи за ~~Специалната комисия~~ Кенета по [illegible],където е указано кое лице къде ще се засели и какво ще работи.Съставени са [illegible] вида протоколи: а/за семействата на измениците,б/за неудобните за граничната зона,в/~~за семейства в който има [illegible] и проявили~~ се в производството работници.

~~Въз основа на горното~~

П Р Е Д Л А Г А М:

да се свика Специалната комисия за да разгледа и реши така подготвените материали.

София 2.VII.1953 год.

ПОМ.МИНИСТЪР:

/ген.майор Н.Цачев /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!
Екз.№.... 382/321

2100/27.VII.53

ДО ДР.НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР
- СТАРА ЗАГОРА -

На № Е-9- 4798 от 23.VII.1953 год.
На № Е-9- 4790 от 23.VII.1953 год.
На № Е-9- 4913 от 25.VII.1953 год

По нареждане на др.Пом.Министър Н.Цачев връщаме Ви, обратно предложенията за изселниците заселени в окръга Ви.Същите следва да пох работите съгласно окръжно 409 от 4.VII.1953 година.

С справките да се отрази следното:

1.Трите имена, месторождение и дата на раждане,на всеки член от семейството с който са изселени от района на окръга Ви. и къде се заселени.

2.Трите имена, месторождение и дата на раждането на всеки член от семейството с който са заселени в района на окръга Ви.

3.Причини за изселване,а за онези за който не разполагате с данни и не знаете причините за изселването им от София и погранич ните райони заселени в района на окръга Ви, дайте трите имена рожде ни дати,месторождение,местоизселване,местозаселване,къде работят,ка во работят и какви са проявите на новото им местожителство.

_Справките да завършат с мотивирано предложение от специялната комисия занимаваща се с този въпрос като се орентирате към следното

а/На кой от тях може да се възстанови жителството.

б/На кой не следва да се възстанови жителството.

в/Кой следва да се преселят в друг населен пункт в района на окръга Ни, с цел да им се усигори работа и препитание.

Така подготвените справки дъ бъдат подписани от членовете на комисията и одубрени от Началника на управлението Ви.

При повторно формално отношение ще се търси лична отговорност.

Приложение: списък на лошо подготвените справки който Ви, връщаме.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "ВИ"-ДС:
/Ст.Папалезов/

ХК
написано в 3 екз
1 адресанта
2 архиватаа
изпълнил:.....
В.Ников

14 ya

Т А Б Л И Ц А

за изселниците от страната. Сведенията са въз основа на материялите с които разполага отделение "ВИ".

Наименование на окръга	изселени сем	членове	причини за изселването измен. на род. сем.	член	неудобни сем.	членове
Благоевградски	949	4695	522	3033	427	2662
Бургаски	327	1267	233	1061	94	206
Врачански	714	2715	491	1888	223	827
Пловдивски	614	3156	209	1029	405	2127
Софийски	278	1037	195	612	83	425
Сталински	269	728	1	3	267	725
София	2548	6129	12	32	2536	6097
Хасковски	987	4386	710	3924	277	1462
Търновски	19	79	2	6	17	73
Коларовградски						
Всичко	6752	24522	2403	9751	4348	14684

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително! 5

ДО

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП.

Д О К Л А Д

От ГЕОРГИ ДАМЯНОВ - председател на Президиума на Народното събрание, д-р МИНЧО НЕЙЧЕВ - Министър на външните работи ГЕОРГИ ЦАНКОВ - Министър на вътрешните работи.

ОТНОСНО: Разселените семейства от Столицата, големите градове и граничните райони.

След 9 септември 1944 година в страната са разселени 7,025 семейства с 24,624 членове, от които са възстановени до м.август 1953 година 269 семейства с 1,234 членове или към 20 август 1953 година има разселени 6,756 семейства с 23,390 членове, от които:

а/ Изселени от София - 2,548 семейства с 5,075 членове.

б/ Изселени от граничните райони и окръжните градове 4;208 семейства с 18, 315 членове.

Според причините за разселването семействата се разпределят:

а/ Изселени поради това, че имат близки изменици на родината 2,397 семейства с 9,739 членове.

б/ Неудобни за граничен район и за големите градове като врагове на народната власт или ятаци и помагачи на бандити 4,359 семейства с 13,651 членове.

По социално положение изселените семейства се разпределят:

1. Работнически произход	- 93
2. Занаятчийски "	- 78
3. Служащи	- 810
4. Бедни селени	- 784
5. Средни селени	-2418
6. Кулаци	- 710
7. От беден градски произход	- 65

Из архивите на ДС

7. От среден градски произход - 457
8. От буржоазен произход - 1754

Забележка: За 187 семейства, които са излезли от страната или не е установено къде са заселени, не е дадено социалното им положение.

По години на изселването семействата се разпределят, както следва:

1946 година	-	62 семейства
1947 "	-	68 "
1948 "	-	1666 "
1949 "	-	1595 "
1950 "	-	1476 "
1951 "	-	1299 "
1952 "	-	556 "
1953 "	-	34 "
	-	6,756 семейства

Семействата са изселени от окръзите:

1. Столицата	-	2,548	семейства с 5,075	членове
2. Софийски окръг	-	278	" 1,037	"
3. Благоевградски окръг	-	949	" 4,695	"
4. Врачански окръг	-	714	" 2,715	"
5. Пловдивски окръг	-	614	" 3,156	"
6. Хасковски окръг	-	987	" 4,386	"
7. Бургаски окръг	-	327	" 1,267	"
8. Старозагорски окръг	-	52	" 252	"
9. Търновски окръг	-	19	" 79	"
10. Сталински окръг	-	268	" 728	"

Семействата са заселени в окръзите:

1. Софийски	-	455	семейства с 1267	членове
2. Врачански	-	544	" 1,615	"
3. Пловдивски	-	193	" 699	"
4. Хасковски	-	3	" 15	"
5. Бургаски	-	284	" 889	"
6. Старозагорски	-	465	" 1639	"
7. Търновски	-	1060	" 4254	"
8. Коларовградски	-	678	" 2186	"
9. Плевенски	-	1066	" 4206	"

7

10. Русенски	910	семейства	2558 членове
11. Сталински	629	"	2182 "
12. Благоевградски	13	"	33 "

Забележка: От изселените семейства са заминали извън страната 101 с 561 членове, а за 86 семейства с 286 члена не е установено къде са заселени.

За работоспособните членове на изселените семейства е осигурена работа в трудовокооперативните земеделски стопанства, горските стопанства, фабриките, язовирите и други държавни и кооперативни предприятия. Някой от изселените лица са назначени на служба в държавни учреждения и при народните съвети, а други имат собствени стопанства, които обработват.

Има и такива семейства, които изнемогват материално, защото нямат работоспособни членове, от които да се осигури издръжката на цялото семейство или пък в селото, в което са заселени няма подходяща работа за тях, а поради ограниченията по силата на изселническия режим немогат да напуснат местожителството си и да отиват другаде на работа.

При преглеждане на материалите по изселванията се установи, че има отделни семейства неправилно изселени, нямат вражеска дейност или близки изменици на родината, между тях има членове на БКП.

Считаме, че трябва да се възстанови жителството на онези семейства, които са неправилно изселени, както и на тези, които в новото си местожителство със своето държание са доказали, че са се приобщили към народната власт и не са опасни за обществения ред.

За големите градове с жилищна криза при възстановяване на жителството считаме, че трябва да се вземе предвид дали възстановеното семейство ще може да се настани в квартира, без да се измества друго семейство.

За да се облекчи положението на изселените семейства и се поправят допуснатите грешки при изселването, предлагаме Политбюро, ако одобри, да вземе следното, РЕШЕНИЕ:

1. Одобрява да се вдигне изселническият режим за всички разселени семейства в страната.

2. Одобрява да се възстанови жителството на онези семейства или отделни членове на семействата, които с държанието си са доказали, че са се приобщили към народната власт и не са опасни за

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

8

обществения ред и сигурността на страната. Възстановяването да става със заповед на Министъра на вътрешните работи, след конкретна преценка за всяко семейство или отделен член от семейство.

22.VIII.1953 год.
София

К О М И С И Я:

1.....
/Г.Дамянов/

2.....
/М.Нейчев/

3.....
/Г.Цанков/

129 ж
43

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за разселените семейства от окръзите, големите градове и гранични те райони.

Към 20 август 1953 г. в страната има разселени всичко 6,756 семейства с 28,390 членове.

От тях се предлагат:

а/ за възстановяване на жителството им 587 семейства с 2,848 членове.

б/ за възстановяване жителството на отделни членове от семействата-22 семейства с 110 члена.

в/ да не се възстановява жителството на 6,147 семейства с 20,322 членове.

По окръзи семействата се разпределят,както следва:

ОКРЪЗИ	За възстановяване на жителството		За частично възстановяване на жителството		Да не се възстановява жителството		ВСИЧКО	
	семейства	членове	семейства	членове	семейства	членове	семейства	членове
СОФИЯ ГРАД	44	111	4	11	2500	4953	2548	5075
СОФИЙСКИ	23	84	3	15	252	938	278	1037
ПЛОВДИВ ГРАД	119	555	4	20	826	4120	949	4695
ПАЗАРДЖИШКИ	185	447	1	5	588	2268	774	2715
ПЛОВДИВСКИ	137	594	5	33	855	3759	997	4386
СТАРА ЗАГОРА	4	18	-	-	48	234	52	252
ХАСКОВСКИ	2	27	-	-	11	52	19	79
ЯМБОЛСКИ	31	89	3	16	293	1152	327	1257
СЛИВЕНСКИ	34	71	1	3	238	654	288	728
БУРГАСКИ	78	236	1	7	541	2813	614	3156
ОБЩО:	587	2848	22	110	6147	20322	6756	28340

 130-8 44

// Забележка: За 587 семейства не е взето отношение, защото не са получени справки от окръзите, от които са изселени, нито от окръзите в които са заселени. Включени са в разпределението по окръзи в графата за невъзстановяване на жителството.

В графата за невъзстановяване са включени също 101 семейства с 561 членове, които са напуснали страната след изселването им.

София, 27 август 1953 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "ВИ" ДС
-майор:
/Ст.Папалезов/

3 екз.

Строго поверително !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО:преценка работата на отде-

До края на 1950 година изселванията и въдворяването са се водели от служба"В.З."към Д.С.,управление"Затвори и ТВО",отдел"Секретариат",отдел I-ви Д.С.,Столично Управление, отдел XII-ти Д.С. и др.Тези поделения не са водили никаква отчетност на изселниците,а отчетността на въдворените е била слаба и не е отразявала действителното положение.При този начин на работа се е допуснало почти всички поделения на ДС и ДНМ да предлагат за изселване и да изселват,без да провеждат контрол по изселването.Нещо повече окръжните управления:Пловдив,Сталин, Коларовград,Търново и др.са изселвали от свойте окръзи по свое усмотрение,без за това да има някакъв документ в Министерството.Най-безконтролно се е провеждало изселването от София в резултат на което са се допуснали редица съществени слабости.

Например:Предлагали са за изселване такива семейства за които не е имало достатъчно материяли и мотиви за да им бъде отнето Софийското жителство,което е наложило редица заповеди за изселване от София,да не се провеждат в изпълнение. Освен това не малко заповеди за изселване не са се провеждали в изпълнение по личното усмотрение на отделни поделение на ДС и Гл.прокуратура – респективно др.М.Димитров,поради което и до днес неможе да се каже,колко заповеди за изселване са проведени в изпълнение.През този период от време Министерството е било в пълно невидение по изселниците,не е знаело колко изселници има общо в страната,от къде са изселени и къде са заселени.

Освен безотговорното и безразборно изселване,за слабия контрол над изселниците е спомогнало извънредно много и издаваните до тогава заповеди за изселване,които са ограничавали изселниците да се заселват в София,Пловдив,Русе,Сталин

Из архивите на ДС

215

и граничните райони,като им се позволява да се заселват там, където намерят за добре самите изселници.Това е дало възможност на изселниците да се движат от едно населено място в друго без разрешение и по такъв начин не малка част от тях са се легализирали- в смисъл,че са съумяли да минат като редовни граждани пред наши служби по места и последните да не ги водят,като изселници,а не малка част от тях са се върнали в София и са си уредили Софийското жителство.

За слагането на ред по изселването и настаняването в ТВО,централизирането на едно място материалите на изселените и въдворените и въвеждането на отчетност на същите,в началото на 1951 година е предвидено в щата на Министерството отделение"ВИ"със следния щат:

а/Началник на отделението
б/двама инспектори
в/трима следователи
г/един мл.следовател и
д/един деловодител.

Попълването на щата на отделението отпочна през м.март с.с.и продължи до края на м.юли 1951 г.Към щата на отделението не бе предвидена машинописка и картотекарка.

По задачите стоящи пред отделението и порядъка по които ще става изселването и настаняването в ТВО нямаше ни какви указания,заповед или инструкция.Едва на 17.IV.1951 год. излезе окръжно № 774 с което се определяше в какъв срок от вре ме да провежда изселването.В това окръжно не бяха залегнали в просите:как да се подготвят предложенията за изселване,как да се провеле самото изселване,каква отчетност и контрол да се води над изселниците и пр.

При наличността на този щат и не изяснени задач отделението отпочна работа.Със създаването на отделението в същото започнаха да постъпват извънредно много молби,изложени и пр.от изселници,въдворени или тяхните близки,чрез Министерския Съвет,ЦК на БКП,Президиума на Народното събрание,Гл.прокуратура и др.С наличните служители отделението едва смогваш да отговаря на молбите,което спомогна да затъне в книжнина се отклони от основните задачи.

За началник на отделението бях назначен на 1.V 1951 година.С поемане работата на отделението пред мен изпъкнаха следните въпроси за разрешение:

Архивите на ДС

3/16

1.Да се изяснят задачите на отделението-неговите права и задължения,и въз основа на това да се издаде инструкция или заповед,които да служат за ръководство в работата на отделението,а също така и на поделенията по места.

2.Да се приведат в наличност всички изселници и се картотекират с оглед да се въведе отчетност над същите.

3.Да се издирят всички материали,заповеди,постановления,списъци и пр.за изселниците и се образува помощен отчет за същите.

4.Да се изпратят материали за изселниците в ония окръзи и околии където са заселени.

На 5.V.1951 година подадох рапорт до др.Пом.Министър Д.Чолаков с който исках да се изяснят задачите на отделението-неговите права и задължения,да се пусне окръжно или заповед,които да се разпратят до поделенията на МВР и се отпочне привеждането в известност изселниците с цел тяхното картотикиране.По-късно на 15.V.с.г.с втори рапорт описвам какво е състоянието на отделението,че то е изпаднало в положение на "Бюро жалби",без да е в състояние да работи по други въпроси, посочени от мен в предишния рапорт.Въпреки това отделението продължаваше да работи по молбите на изселените и въдворените и да изпълнява техническата работа по оформяването и препращането на заповедите за изселване и въдворяване.Отделението бе в пълно невидение по отношение на изселените и въдворените.Изселниците продължаваха да се движат безотговорно от едно населено място в друго,не контролирани от никого.Виждайки това положение отделението подготви две проекто окръжни-едно по линия на изселването и второ по линия на въдворяването и ги представи на др.Пом.Министър за одобрение и изпращане по места.Неподписването на тия окръжни,позволи на част от изселниците да се завърнат в предишните си местожителства и обработват оставените си имоти.Едва на 1.VIII.1951 година др.Министър подписа заповед № 13606-П.Ч. С тази заповед се слагаше порядък по отношение движението на изселниците,контрола които трябва да се упражнява над тях от местните органи и привеждането им в известност.

Но и след излизането на тази заповед отделението продължи да работи само по молбите,без да е в състояние да обезпечи и проконтролира изпълнението на горната заповед,поради липса на оперативни работници.По същите причини и поради от -

./

А 17

късната си от другите поделения на ДС, отделението неможеше да излиза с мнения и предложения по отношение на постъпилите предложения за изселване и въдворяване. Нямаше физическата възможност да извършва проверки на място по предложенията и да проучва въпросите. Изхождайки от тази откъснатост на отделението от другите поделения на МВР, последното излезна с предложение през м.август с.г. отделението да премине към отдел XIII на ДС/сега отдел IV-ти при III-то Управление/. За целта др. Пом. Министър назначи комисия, която да разгледа предложението на отделението и даде мнение. След като комисията разгледа предложението, намери за основателни мотивите на последното и излезна с мнение същото да премине към отдел XIII-ти на ДС.

След като ръководството на МВР реши, отделението да си остане самостоятелно поделение към ДС, на няколко пъти предложих проекто инструкци за работата на отделението, но същите не бяха подписани и разпратени по поделенията.

До месец ноември отделението продължи да работи по молбите, като същевременно направи известни опити да приведе изселниците в известност. За целта на два пъти изиска списъци на изселниците от окръжните управления, но тези опити останаха без резултатни, поради това, че окръзите се отнесоха несериозно по този въпрос и второ, че отделението немаше възможност да слезне по места и само да извърши проверката и приведе същите в наличност.

Към края на 1951 година бе утвърдена от ПБ на ЦК на БКП инструкция по въдворяването. С тази инструкция се определяше комисия, която да разглежда и утвърждава предложенията за настаняване в ТВО. Освен това с инструкцията комисията се задължаваше да прегледа всички материали на намиращите се в ТВО, като една част от тях бъдат освободени, а на останалите бъде определен срок за престояване в ТВО.

Отделението от м.ноември 1951 година отпочна под работването на материалите на намиращите се в ТВО-за доклад пред комисията. Поради неуточняване и неизясняване на известни въпроси, разглеждането на материалите продължи до м.юли 1952 г.

Изхождайки от задачите стоящи пред отделението за разрешение, последното предложи изменение в щата за 1952 г. като в него предвиждаше още една служба-следствена, две картотекарки, две машинописки и оперативни работници в окръзите,

Из архивите на ДС

175

които да работят по въдворяването и изселването,като за работата си се отчитат пред окръжните началници и отделение"ВИ". Този проекто щат не се одобри.Щата бе увеличен само с 2 оперативни работници,една картотекарка и една машинописка.

Основните задачи стоящи за разрешение от отделението през 1952 година бяха следните:

1.Подработване на материалите на намиращите се в ТВО,за разглеждане от комисията.

2.Привеждане в наличност на изселниците и тяхното картотекиране.

3.Отделението да изпрати справки за всички изселници в ония окръзи и околии,където са заселени.

4.Разглеждане и подготовка на предложенията постъпили в отделението за изселване и настаняване в ТВО.

5.Да контролира изпълнението на 183-то постановление на Министерския съвет от страна на Министерство на земеделието и Министерство на комуналното стопанство и благоустройство,по отношение подменене на имотите на изселниците.Във връка с това да излезне с предложение пред ръководството на Министерството за разместване на изселниците от ония населени места,където нема свободни държавни имоти и предложи същите да бъдат заселени там където има такива.

6.Да излезне с предложение за освобождаването на известен брой въдворени по случай 1-ви май и 9-ти септември.

7.Да разглежда и отговаря на молбите на изселените и въдворените.

Почти целата 1952 година отделението работи по тия задачи.

Въпреки наличието на инструкцията утвърдена о ПБ на ЦК на БКП и заповед № 35 от 16.II.1952 година на др.Министър,които уреждаха въпроса с настаняването в ТВО,все още немаше инструкция или заповед за работата по изселването.Липсата на такива затормозяваха работата на отделението,а така също и работата по изселването на поделенията по места.Отделението на няколко пъти предлагаше такива документи във вид на окръжно,заповед и инструкция,но такива не бяха издадени. Вместо това отделението трябваше да подработи предложение за изменение и допълнение на Н.З.,което бе предложено,внесено в Народното събрание и одобрено.

В края на 1952 година отделението наново пра-

Из архивите на ДС

176

ви предложение за увеличение на щата и изменение на структурата на същото.Това предложение също така не бе прието.

Във връзка с изменението и допълнението на НЗ и решението на ПБ на ЦК на БКП,отделението през м.март 1953 година отпочна с управленията в центъра,Столично и окръжните управления МВР,издирването на всички близки на изменниците на Родината от София,Бургас,Сталин,Пловдив,западната,южната и източната граници,които не са изселени във вътрешността на страната,да събира за тях материяли,издири свободни квартири,работа,подработи материалите и докладва на комисията при МВР за окончателно решение на въпроса.Тази работа продължи до м.май 1953 година.През м.май т.г.отделението съвместно с отдел"Инспекторат" и управление"Кадри",извършиха проверка в целата страна,с цел да установим дали изселниците са на определените им места и спазват ли режима предвиден в заповед № 13606-П,и как окръжните и околийски управления контролират изселниците.

В последните месеци отделението изцяло е заангажирано в преразглеждане на положението на изселените и въдворените.

Това са основните въпроси,които стояха за разрешение пред отделението от неговото създаване до сега.

Както казах и в началото на доклада до към края на 1951 година отделението работи изключително по молбите на въдворените и изселените,без да е в състояние да движи останалите задачи.Едва към края на 1951 година отделението преустрой своята работа и отпочна да работи по задачите стоящи пред него за разрешение.Това стана възможно в резултат на следното:"По молбите на въдворените и изселените работеше отдел"Секретариат"при МВР,щата на отделението бе увеличен с 4 души,извършиха се известни размествания на служителите от отделението,като едни за несправяне с работата бяха уволнени, а други преместени на работа в други поделения на МВР,а на тяхно място щата на отделението бе попълнен с други служители В резултат на всичко това и упоритата работа от страна на служителите от отделението,последното постигна известни резултати.

А.ПО ВЪДВОРЯВАНЕТО

Сега можем да кажем,че по въдворяването се сложи твърд порядък и строго се спазват разпорежданията да-

Из архивите на ДС

дени в утвърдената от НВ на ЦК на БКП инструкция по въдворяването и разпорежданията по заповед № 35 от 16.II.1952 година на др.Министър.Издири и уреди положението на всички лица изпратени в ТВО без заповеди и решение на комисията.Картотекира и въведе отчетност на въдворените.

От началото на 1951 година до 31.V.1953 година са въдворени 2879 лица,превъдворени 2791 и освободени 2409 души или общо отделението е разгледало положението на 8071 души.От тях:

През 1951 година са въдворени 2357 души,освободени 717 и уредено положението на изпратените в ТВО без заповед 380 души.

През 1952 година-въдворени 415,превъдворени 2412 и освободени 1378 души.

През 1953 година са въдворени 107 лица,превъдворени 9 и освободени 314 души.

През м.м.юли и август 1953 година са преразгледани наново материалите на 1922 въдворени.

Наред с това,обаче,по въдворяването се допуснаха редица съществени слабости,както от страна на Отделение"ВИ" така и от окръжните управления на МВР и управленията в центъра,които подготвят материалите за въдворяванията.

До първото тримесечие на 1952 година в отделение"ВИ"не се разглеждаше достатъчно задълбочено предложение от поделенията материал за въдворяването и това стана причина да се направят пред комисията някои недостатъчно обосновани предложения.Тези пропуски бяха изправени от отделни членове на комисията при разглеждането на проекто-протоколите,а в отделението бе разгледан на едно съвещание пред целия оперативен състав и се взеха мерки да не се повтарят.

Такъв е случая с подработването на материалите на Борис Христозов Тотев,Цветана Лазарова Пищялска,Симеон Марков Касабов и др.

За недостатачното задълбочено разглеждане на материалите,по настаняването на вредните елементи в ТВО от отделение"ВИ"спомогна много и създадената практика при разглеждането на материалите.

Предложенията за настаняване в ТВО,заедно с обвинителното заключение минава най-напред пред др.Зам.Министър ген.майор-Г.Кумбилиев,който определяше и утвърждаваше срокове-

Из архивите на ДС

те за престояването на вражеския елемент в ТВО и след това се изпращаше на отделението за оформяването.Не редки бяха случайте когато обвинителното заключение се утвърждава от др.Зам. Министър с един срок,но поради това,че отделението бе ръководено от др.Капитанов преди да се включи предложението в проекто протокола се докладваше на него.Същия определяше друг срок, а когато се поднасеше проекто-протокола за подпис от др.Зам. Министър последния определяше трети срок.

Беше се създала практика при случаите,когато за предложения за въдворяване от окръга,отделение"ВИ"трябваше да вземе мнението на съответното управление в центъра,да се кореспондира с писма и се чакат отговори.Това доведе до забавяне на редица предложения в управленията,главно в II-ро и III-то управления на ДС,като причина за продължително престояване в арестите на отделни лица.

С това формално отношение към работата се ликвидира,като се задължи съответния оперативен работник на ръка да движи материалите и да отговаря за забавянията.

Въпреки уточнения порядък в заповед № 35,по изпълнение решението на комисията по въдворяването,систематическия контрол по изпълнението на тия решения,до края на първото тримесечие на 1952 година,не бе организиран.Имаше случаи, когато протокола на комисията е изпратен за изпълнение на съответното окръжно управление,окръга не изпращаше веднага лицето в ТВО,а го задържаше като камерник или на следствие,без това да се откриваше своевременно от отделение"ВИ".

Сериозна слабост по въдворяването беше и това, че поделенията които предлагат за настаняване в ТВО,обикновенно предлагаха лица,които можаха да бъдат съдени от обикновения съд или да се вземат други мерки по отношения на тях.При такива предложения,както отделение"ВИ",така и комисията се задоволяваше с разглеждането на писменната документация и не се правеха никакви проверки на място,за основателноста на предложението и доколко съществуват на място оперативни съображения в отделните случаи.Това довеждаше на практика до изпращането в ТВО на лица,макар и провинени пред нашата власт,но не от категорията на непоправимите врагове.

Дасе допуснат тия слабости спомогна и това,

228

Из архивите на ДС

179

че комисията никога не се събираше и не обсъждаше отделните случаи, докато в инструкцията утвърдена от политбюро е предвидено да се извикват в отделните случаи и самите обвиняеми.

Сериозен недостатък в работата на въдворяването беше и това, че отделението не беше в течение за поведението на въдворените в ТВО, а така също немаше връзка между отделението и поделенията на МВР, които предлагаха за настаняване в ТВО, поради което предложенията за освобождаване или превъдворяване се основаваха само на мнения, а не на лични впечатления, като това например можеше да стане в отдел IV-ти при III-то управление ДС, което агентурно обслужва ТВО и има оперативни работници по окръзите.

Б. ПО ИЗСЕЛВАНЕТО

По изселването също можем да кажем, че от 1951 година насам се сложи добър ред. Строго се спазват разпорежданията в окръжно № 774 от м.април 1951 година и заповед № 13606-П от 1.VIII.1951 година. През 1952 година отделението издири и установи всички изселници от София и граничните райони.

Картотекира всички изселници и създаде три картотеки.-

а/общоспрочна
б/статистична по изселване
в/статистична по заселване.

Образува на всички изселници досието, заведе помощен отчет и изпрати справки за изселниците на онези окръзи за които са искали до сега.

След 9 септември 1944 година в страната са разселени 7,025 семейства с 24,624 членове, от които са възстановени до м.август 1953 година 269 семейства с 1,234 членове или към 20 август 1953 година има разселени 6,756 семейства с 23,390 членове, от които:

а/Изселени от София - 2,548 семейства с 5075чле нове.

б/Изселени от граничните райони и окръжните градове 4,208 семейства с 18,315 членове.

Според причините за разселването семействата се разпределят:

а/Изселени поради това, че имат близки изменици

Из архивите на ДС

180

на Родината 2,397 семейства с 9,739 членове.

б/Неудобни за граничните райони и за голямите градове, и то врагове на Народната власт или ятаци и помагачи на бандите 4,359 семейства с 13,651 членове.

По социално положение изселените семейства се разпределят:

1.Работнически произход	- 93
2.Занаятчийски произход	- 78
3.Служащи	- 210
4.Бедни селени	- 784
5.Средни селени	- 2418
6.Кулаци	- 710
7.От бедно градски произход	- 65
8.От средно градски произход	- 457
9.От буржоазен произход	- 1754

Забележка: За 187 семейства, които са излезли от страната или не е установено къде са заселени, не е дадено социалното им положение.

По години на изселването семействата се разпределят, както следва:

1946 година	-	62 семейства
1947 година	-	68 семейства
1948 година	-	1666 семейства
1949 година	-	1595 семейства
1950 година	-	1476 семейства
1951 година	-	1299 семейства
1952 година	-	556 семейства
1953 година	-	34 семейства
Всичко:	-	6756 семейства

Семействата са изселени от окръзите:

1.Столицата	- 2,458	семейства с	5,075	членове
2.Софийски окръг	- 278	"	1,037	"
3.Благоевградски окръг	- 949	"	4,695	"
4.Врачански окръг	- 714	"	2,715	"
5.Пловдивски окръг	- 614	"	3,156	"
6.Хасковски окръг	- 987	"	4,386	"
7.Бургаски окръг	- 327	"	1,267	"
8.Стара Загорски окръг	- 52	"	252	"

9.Търновски окръг	-	19 семейства с	79 членове
10.Сталински окръг	-	268 "	728 "

Семействата са заселени в окръзите:

1. Софийски	-	455 семейства с	1,267 членове
2.Враченски	-	544 "	1,615 "
3.Пловдивски	-	193 "	699 "
4.Хасковски	-	3 "	15 "
5.Бургаски	-	284 "	889 "
6.Стара Загорски	-	465 "	1,639 "
7.Търновски	-	1,060 "	4,254 "
8.Коларовградски	-	678 "	2,186 "
9.Плевенски	-	1,066 "	4,206 "
10.Русенски	-	910 "	3,558 "
11.Сталински	-	629 "	2,182 "
12.Благоевградски	-	13 "	33 "

Забележка:От изселените семейства са заминали извън страната 101 семейства с 561 членове,а за 86 семейства с 286 членове не е установе къде са заселени.

Редовно и своевременно разглеждаше всички молби на изселниците или тяхните близки и въз основа на наличния материал за изселника излизаше със съответни предложения пред ръководството на Министерството,а за тия изселници за които немаше в отделението достатъчно материал изискваше такъв от съответните поделения,лично оперативни работници от отделението извършваха проучвания,а за отделни случаи извършваше и проверки на самото място.

Наред с постижението по изселването се до - пускаха и редица съществени слабости,както от страна на отделение"ВИ",така и от окръжните управления на МВР и управленията в центара,които подготвят материалите за изселването.

До началото на 1952 година отделението не достатъчно задълбочено разглеждаше предложенията за изселване от окръжните управления на МВР.В резултат на това се поднесоха на др.Министър проекто-заповеди с недостатъчно обосновани предложения.Този пропуск бе отстранен и на др.Министър не се подна-сяше проекто-заповед за изселване за подпис,докато не се изяснат всички въпроси,около предложеното семейство за изселване и предложението не е достатъчно мотивирано.

През 1951 година отделението не провеждаше

181

Из архивите на ДС

182

системен контрол по изпълнението на заповедите за изселване от окръжните управления на МВР.Това позволи редица заповеди на др.Министър да не се приведът в изпълнение и от друга стра на да бъдат изселени лица за които нема заповеди за изселване. Такива случаи имаше в Хасковски,Враченски,Благоевградски и Пловдивски окръзи.От проверката която направи отделението устан нови,че 124 лица за които има заповеди за изселване не са изселени във вътрешността на страната,а също така,че са изселени 97 лица от граничните райони във вътрешността на страната, без да има заповед за това.

Слабост в работата на отделението беше,че не знаеше колко и кои са измениците на Родината в страната и по този начин да може да контролира дали всички близки на измениците на Родината са изселени.Това позволи изменниците на Родината минали границата още през 1946,1947,1948,1949,1950 и 1951 год.,а близките им да се предлагат за изселване през 1952 и 1953 год.,а други все още да не са изселени.Например:

От Благоевградски окръг не са изселени	93	сем.с	490 чл.
От Враченски окръг не са изселени	44	"	153 "
От Пловдивски окръг не са изселени	53	"	199 "
От Бургаски окръг не са изселени	52	"	164 "
От Сталински окръг не са изселени	35	сем.с	141 "
От София не са изселени	339	"	1149 "
От Софийски окръг не са изселени	80	"	281 "
От Хасковски окръг не са изселени	114	"	605 "
ВСИЧКО:	815	"	3182 "

Сериозна слабост по изселването е и това,че отделението се задоволяваше с разглеждането на писмените материали по изселването,без да се правеха за отделни случаи проверки по места и се провери основателността на предложения та за изселване.

Тия слабости се дължат преди всичко на това, че отделението е откъснато от окръжните управления на МВР и управленията в центъра.Липсваше жива връзка между отделението и поделенията на МВР.

До месец август 1951 година,както от страна на отделението,така и от страна на окръжните и околийски упра ления по места,движението на изселниците от едно населено ме сто в друго не се контролираше.Това неложи издаването на за-

От архивите на ДС

183

повед № 13606-П от 1.VIII.1951 година на др.Министър,която урежда въпроса с движението на изселниците,привеждането им в наличност,контролирането им и пр.

Тази заповед на др.Министър е сериозно подценена и до днес не е изпълнена до край от окръжните управления на МВР и Столично управление МВР.Последните и до днес не са привели в наличност всички изселници.Това позволи на редица изселници да се движат без разрешение,а някои да се укрият и живеят незаконно в София.

Столично управление МВР,въпреки наличието на заповедта и до днес не е установило на колко семейства не са приведени заповеди за изселване в изпълнение и им уреди жителството и колко изселници,по отношение на които е привеждана заповедта за изселване в изпълнение са се завърнали в София и съгласно горн та заповед трябва да бъдат върнати на определените им местожителства.

Изселниците заселени около София и Искърското дефиле,недостатъчно се контролират от окол.управление МВР - София и последните редовно посещават София,като една част от тях са се настанили на работа в разни учреждения и предприятия.

Управленията в центъра,окръжните и околийски управления на МВР,въпреки наличието на заповед № 13606-П,разрешават на изселниците да посещават София и други населени места.

Съществена слабост се допуска по отговорите на молбите на изселниците и въдворените.Работата по тези отговори не е централизирана.По тях работи отделение"Жалби"при отдел"Секретариат"МВР и отделение"ВИ".Материалите по които работи отделение"Жалби",след приключването им не се предаваха на отделение"ВИ",за да се наложат към досиетата на въдворените и изселените,а се съхраняваха в отдел"Секретариат".При този начин на работа се допускат следните слабости:

1.Досиетата на изселените и въдворените,които се съхраняват в отделение"ВИ"да не са пълни и да не отразяват действителното положение.В резултат на това същите неможеха да бъдат използвани целостно от оперативните поделения в центъра и по места.

2.По молбите на едни и същи молители да работят и отделение"Жалби" и отделение"ВИ" и двете отделения да из-

Из архивите на ДС
184

вършат проверки, проучвания и пр., а да дават различни отговори-едните отрицателен, а другите положителен. Например:

Отдел "Секретариат" извършва проверка по молбата на Адем Асанов х. Урдев, за възстановяване на жителството на Аниде Байрямова и уведомява Министерския съвет и молителя, че жителството на Байрямова ще бъде възстановено, без това да е съгласувано с отделение "ВИ". Отделение "ВИ" от своя страна по нареждане на др. Министър съобщава на молителя, че молбата не се уважава и нарежда на съответното поделение Байрямова да бъде върната на определеното й местожителство. По този случай от Секретариата на МС на няколко пъти запитваха МВР, защо още не е възстановено жителството на Байрямова.

Тия са по съществените трудности, които срещаше отделение "ВИ" в своята работа и слабостите допускани в процеса на работата.

От създаването на отделението до този момент не са констатирани случай на слаба бдителност в резултат на което да има известни последици. Изхождайки от това смятам, че бдителността в отделението и отделните служители при същото е била на нужната висота и не са констатирани нарушения в това отношение.

Поради това, че е предстоящо закриването на ТВО, вдигане режима над изселниците и занапред няма да има изселване на граждани от местожителствата им,

П Р Е Д Л А Г А М :

1. Да се съкрати отделение "ВИ" ДС от щата на Министерството за 1954 година.

2. На отделението да се даде възможност до края на 1953 година да ликвидира със своета работа. През това време да се извърши следното:

а/ Архива на отделението да се подготви и свали в отдел VIII-ми Д.С.

б/ Всички досиета на изселниците да се подготвят и свалят в отдел VIII-ми Д.С.

в/ Постъпилите в отделението предложения за изселване от София, Пловдив, Бургас, Сталин и граничните райони, нонне утвърдено от ръководството на Министерството и изселването не преведено да се върнат на съответните поделения.

г/Справките за въдворените изпратени в отделението от поделенията на МВР и ТВО във връзка с разглеждане положението на въдворените да се предадат на III-то управление ДС, а тия за криминалните престъпници на Криминалния отдел при Столично управление за оперативно ползване .

д/Заповедите за изселване да се предадат на отдел "Секретариат"при МВР.

е/Заповедите за въдворяване и протоколите на комисията при МВР за настаняване в ТВО да се предадат на отдел "Секретариат"при МВР.

з/Въпросите по възстановяване жителството на изселниците и по отговорите на молбите на същите да се подработват и докладват на ръководството на Министерството от отдел"Секретариат"при МВР.

4.Към щата на отдел"Секретариат"МВР да се предадът двама оперативни работници от Отделение"ВИ"ДС,които да подработват въпросите по изселниците.

София,27.VIII.1953 година.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ"ВИ"ДС:

-майор/Ст.Шапалезов/

опечатано в 2 екз.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

17

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: даване указание къде може да се ~~разрешава~~ презаселване на изселените лица, ~~след вдигане изселническия~~ режим със ~~заповед С-233 от 19.IX.1953~~ г.

№ ..... София, ... 1953 год.

Въпреки ясните и категорични разпоредби на заповед № С-233 от 19 септ.1953 г. ~~относно вдигането на изселническия~~ режим ~~и въпреки~~ дадените допълнителни указания на началниците на окръжните управления на МВР с телефонограми на 11 и 13 окт.т.г. някои ~~окръжни~~ начални на МВР все още продължават да дават разрешения на изселените в ~~окръзите~~ им лица да заминат за населени места, намиращи се в гранични околии и посочените в заповед С-233 градове. ~~По този начин се създава възможност изселените по политически причини лица да отидат в близост с западната или южната граница и евентуално да установят връзки с вражески елементи, прехвърляни през границата.~~

Предвид на горното и в допълнение на заповед С-233 от 19 окт.1953 година,

З А П О В Я Д В А М:

1. Забранява се заселването на изселените лица в следните околии: Благоевградска, Петричка, Санданска, Разложка, Гоце-Делчевска, Елховска, Средецка, М.Търновска, Видинска, Белоградчишка, Кулска, Берковска, Михайловградска, Пловдивска, Пещерска, Смоленска, Девинска, Софийска, Трънска, Годечка, Брезнишка, Кюстендилска, Ст.Димитровска, Тополовградска, Свиленградска, Харманлийска, Крумовградска, Момчилградска, Маданска, Ивайловградска, Кърджалийска и Ардинска, а така също и в посочените в заповед С-233/19.IX.1953 г. градове, а именно: София, Пловдив, Сталин, Бургас и Благоевград.

2. С разрешение на околийските началници на МВР, съгласувано с околийските комитети на БКП и изпълкомите на околийските народни съвети на ДТ, изселените лица ~~може~~ да се презаселват в

18

други околии във вътрешността на страната, с оглед настаняване на подходяща работа, установяване при свои близки, по медицински или други важни съображения.

2. Заселването в посочените в т.1 на настоящата заповед околии и градове може да става само след разрешение от Министерството на вътрешните работи, по повод писменна молба на заинтересованите изселници.

Молбата да се подава чрез съответния окръжен началник на МВР, който да я препраща в министерството с мотивирано мнение на началниците на околийските управления на МВР където се намира изселеното лице и където иска да се установи.

4. Да се предупредят изселниците, че при неспазване на горните разпореждане и при самоволно заселване на същите, ще бъдат принудително върнати в местата, където са заселени, за тяхна сметка.

5. Препис от горната заповед да се изпрати на ~~всички~~ началници на окръжните и околийските управления на МВР ~~/включително и на Столичното управление на МВР/~~, ~~които да я доведат до знанието на подведомствените им началници на околийски управления и да следат за нейното най-строго спазване~~. За най-строго изпълнение -

Началника на отдел Инспекторат да започне веднага проверка по изпълнението на заповед №..

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

Генерал-лейтенант

/Г.Цанков/

[illegible] предадена на ~~окр.~~ Начал на окр. у-ния М.В.Р. на 11 и 13.Т.М. и настоящата заповед, като нарушители ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ на указанията дадени с горните ~~[illegible]~~ заповеди представи за наказание -

М -

Из архивите на ДС

187

10

ДО
ПОЛИТБЮРО НА Ц.К. НА Б.К.П.

Т У К

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТ МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант Г.ШАНКОВ.

Във връзка с решението на Политбюро да се отмени изселническия режим за изселените лица, някои от тия лица се възползуваха от това решение и без да уведомяват и да искат разрешение от органите на МВР започнаха с целите си семейства да се връщат в райони близко до границата, а също така поставят редица въпроси от имуществен характер – да им се върнат земите, домовете и пр.

В решението на Политбюро е казано, че изселниците не могат без разрешение на МВР да се връщат в граничните райони и градовете София, Пловдив, Бургас, Сталин, и Благоевград без да се посочва точно кои окопи трябва да се включват в граничните райони.

За да не се даде възможност на вражески елементи да се настанят близко до западната и южна граница на нашата страна

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да се разреши на МВР да не допуща връщането и заселването на изселени лица в следните окопи: Видинска, Кулска, Белоградчишка, Михайловградска, Берковска, Годечка, Софийска, Брезнишка, Трънска, Кюстендилска, Ст.Димитровска, Благоевградска, Самоковска, Петричка, Разложка, Г.Делчевска, Неврокопска, Девинска, Смолянска, Маданска, Ардинска, Кърджалийска, Ивайловградска, Свиленградска, Харманлийска, Тополовградска, Елховска, Грудовска, Малко-Търновска и Мичуринска.

11

2.Да се възложи на Министерството на вътрешните работи на Министерството на земеделието, Министерството на комуналното стопанство и на Организационно-инспекторския отдел при Министерския съвет да направят предложение в Министерския съвет за начина по който трябва да се разрешават имуществените въпроси на изселени лица, които са получили право да се заселят в старите си местожителства, където те са имали собствени имоти и които не са конфискувани с присъда на съда.

Моля, по възможност, въпроса да се разгледа по спешност.

София, 21 октомври 1953 година

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ -
- генерал-лейтенант:
/Г.Цанков/

Из архивите на ДС

Строго поверителна!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т Р А В К А

относно: Репатриирането досега завърналите се лица в страната от вътрешността на страната.

Съгласно заповед С-233 и С-262 голяма част от изселените от окръга ли да се завърнат по своите родни места, а други са настанени в селище до техните родни места.

Напоследък поединично и по групи с разрешение на ръководств МВР изселените от окръга семейства се завръщат обратно, от които са изселени.

Някои от тези лица, както е случаят с лицето Найден Камен от с.Извор, Видинско, бивш кмет и пенсионер се е явявал пред член от управителния съвет на ТКЗС, че желае му бъде върната от ТКЗС и т. числ. земята, а не тая, която му се предлага от управителния съвет. Също така лицето Георги Лозанов Георгиев от с.Рупци, Белоградчишко с изказал, че между изселените, че сред завърналите се има и такива, които се завръщат за разгромяването, като, че под страха на англо-американ ските са го върнали, пак обратно, говорел е за предстоящата война, аги рал, че да не се поддават на изменниците на родината и подтиквал остана населението в Югославия, като едновременно с това търс връзка с изменниците на родината с цел да се присъединят към тях.

Никола Спасов Ангов от с.Гюргич, Белоградчишко се е изказал вражески елементи, че ООН ще се занимае с изселническия режим в България и ще наложи на нашето правителство да освободи всички изсе да се завърнат по старите си местожителства, като преселването не стане за сметка на власта и понеже чувствуват, че предстоящата во е неизбежна и народа няма да бъде с Об.

Друга трудност, която създава връщането на изселените от грани околии е тази, че земите на болшинството от тях са включени в ТКЗС и членовете на ТКЗС.

Така в Кулска околия от изселените 280 семейства притежаваната тях 14000 дкр.земя за включени в ДЗС-та гр.Кула и с.Грамада, от които в ДЗС гр.Кула земя и в ДЗС с.Грамада земя.

Например ДЗС гр.Кула включва земите на изсе семейства гр.Кула и селата Киряево, Извор Бяла, Големаните, Войници, Цимми Петрово, Чичил и Старопатица-на 180 изселени семейства.

143

ДЗС с.Грамада е изградено от земите на изселените семейства от селата Грамада.Топевци,Шишманово,Раковица,Бранковци,Коста Перчево,Водна,Мидчина Лъка и Бояново т.е.на 65 семейства земята.

Освен това голям брой от сградите на изселените се използуват за обществени цели.като в тях се помещават НСДТ,канцеларии,складове и яхъри на ТКЗС.складове на ДОЗхрани,детски градини,родилни и здравни домове,канцелярии и магазини на селкоопи и помещения на гранични войски.Такива сгради от общо изселените 230 семейства от Кулска околия се използуват на 254 семейства къщите и други помещения от горепосочените обществени организации и институти.

На изселените от Видинска околия 273 семейства се използуват сградите за обществени нужди и цели,като квартири,складове,канцеларии,здравни и родилни домове и др.на 66 семейства.Земите на изселените семейства са предадени на ТКЗС и ДЗС гр.Видин.

От Белоградчишка околия от всичко изселени 80 семейства за обществени нужди се използуват 19 сгради,а земите им са свободни и не са включени в ТКЗС с изключение на две семейства от селата Гюргич и Плашивец.

Болшинството от изселените семейства от Михайловградска околия са се завърнали на старите си местожителства,като остават още изселени 17 семейства земите.на които са свободни,като на 4 семейства сградите се използуват за обществени нужди,а от Берковска околия от незавърналите се 18 семейства се използуват за обществени нужди сградите на 7 семейства.От последните само на 4 семейства са включени в ТКЗС земите.

Връщането на изселените семейства особенно от Кулска и Видинска околии ще доведе до разтуряне на ДЗС в гр.Кула и с.Грамада,Кулско.които са изградени предимно от земите на изселените и ще затрудни поради липса на земя ДЗС гр.Видин.От друга страна връщането на сградите им ще постави пред сериозни затруднения ТКЗС,ДОЗХрани,Гранични войски и здравните служби, които няма да бъдат в състояние да освободят сградите им.Трябва да се прецени до колко ще бъде политично и целесъобразно разтуряването на ДЗС.

Друга слабост,която се допуска при вдигането на изселническият режим по отношение на изселените е тази,че се разрешава връщането,за които от наша страна е дадено мнение да не се завръщат,а не се разрешава и ускорява завръщането на такива,за които сме дали съгласието си.Така например предложените от нас 25 семейства от Видинска околия за връщане на старите им местожителства не се връщат,а това става за такива,за които не сме дали съгласието си.Такива случаи имаме в Кулска и Белоградчишка околии.

Връщането на изселените въпреки нашето мнение да останат на местата дето са изселени тълкуват тази мярка на народната власт като

191

144

нейна слабост и някои от тях водят открито злостна вражеска агитация. Така например изселеният и завърнал се кулак МИТО ПАНОВ НЕНОЛОВ от гр. Кула свободно без да се крие говори,че от Гара Стража,Ямболско постоя но се вдигат жито и други храни за Бургаси от там за СССР,Румъния, Чехия и Унгария,а за нас остава да ядем буклука.Говори,че в селата на Котелска околия селяните убиват комунистите и милицията не може да ги издири,докато тук в Кула нищо не правят,възхвалява изменниците на родината,разпространява слухове за стачки на работниците в СССР,за предстоящата измена на НРКитай и др.такива.

13.II.1954 год.
В Р А Ц А

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: /Подполк.Т.Дянков/

ОКРЪЖЕН КОМИТЕТ НА Б.К.П.

С Е К Р Е Т А Р: /Д.Стефанов/

Из архивите на ДС

145 IX 4

О Д О Б Р Я В А М:
МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ
.....
/Ген.лейтенант Г.Цанков/
9.III.. 1954 г.
С о ф и я

Излезла заповед № 144/9.III.954 г.

ДО
ДРУГАРЯ МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ИНСПЕКТОРАТ
Вх.№ 2572 от 16 III 1954 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: въпроса по завръщащите се изселници от Врачански окръг, на които е вдигнат изселническия режим.

Другарю Министър,

В изпълнение Вашата резолюция върху справката на Окръжния комитет на БКП и Окръжно управление МВР-Враца извършихме следното:

Запознахме другарите Нинко Стефанов и подп.Дянков с решението на ПБ на БКП относно изселените и Вашата резолюция върху тяхната справка, на съвместно заседание в кабинета на др.Нинко Стефанов. И той и др.Дянков приемат решението на ПБ и това което Вие сте резолирали на справката им, като напълно правилни и казаха, че въпроса сега се заключава в това, да се организира изпълнение на решението на ПБ касаещо изселниците, които постепенно се завръщат.

Др.Нинко Стефанов счита, че би било по добре, ако той предварително би знаял за това решение на ПБ за да предприеме известни мерки, без да се шуми, чрез съответните партийни секретари и председатели на Местните Народни съвети и се избегнат евентуални недоумения в някои от тях.

Що се касае до известни трудности които ще се създадат при завръщането на изселниците той счита, че за всички околии в окръга те ще се преодолеят лекo, с изключение на Кулска околия, относно земите на изселниците, където положението е по сложно. Защо това е така?

146 77/5

Там са създадени и са в процес на изграждане две ДЗС с около 22,700 декари, които земя е принадлежала изключително на изселените от съседни едно на друго села и такива съседни на гр.Кула. Едно то ДЗС е в града, а другото в с.Грамада, Кулско. От тази околия има изселени, по данни от ВИ 232 семейства. Най-много изселени има от селата Бойница - 44 семейства, Раковица - 30 семейства, Старопатица - 28 семейства, Големаново - 18 семейства и т.н.

Др.Нинко Стефанов счита, че въпроса за разтуряното на двете ДЗС що се касае до връщане земята на изселените и препращането на неголямата бройка добитък и малкото инвентар към другите ДЗС не ще представлява голяма трудност, но политически, това би могло да се използва от вражески настроените лица там. Това и според нас е така.

П Р Е Д Л А Г А М Е:

1. Дигането на изселническия режим над изселените от Врачански окръг да продължи постепенно.

2. Въпроса с недвижимите имоти на изселените лица да се уреди в съгласие с Указ на Президиума на Народното събрание № 77 издаден на 6.III.1954 год. публикуван в "Известия" на Президиума на Народното събрание, бр.20 от 9 март 1954 год.

9.III.1954 год.

ПОМ.МИНИСТЪР-
-ген.майор: /Н.Цачев/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ-
майор: /И.Георгиев/

Ж - Заводу, въдворяване и изселване

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: ВДИГАНЕ ИЗСЕЛНИЧЕСКИЯ РЕЖИМ

№ И-302

София, 29 IV 195Ж год.

Порастна и продължава да расте икономическата мощ на Н.Р.България. Непрестано расте благосъстоянието на нашия народ. Крепне все повече съюза между работническата класа и селяните. Трудящите се са здраво сплотени около Ц.К. на Българската Комунистическа Партия и Народното Правителство. Доверието им в Партийното и държавно ръководство е непоклатимо.

На основание горното

З А П О В Я Д В А М:

Вдигам изселническия режим на всички изселени лица, на които изселническия режим до сега не е вдигнат. Онези от тях, които продължават да се занимават с противодържавна и престъпна дейност, да се вземат бързи мерки за документиране престъпленията им и се предават на съд.

Лицата на които се вдига изселническия режим ще уреждат своите местожителства със съответните Народни съвети на Д.Т., където искат да се установят на постоянно жителство.

По работата с изселниците строго да се съблюдава окръжно № И-144 от 9.III.1954 г.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на окръжните и околийски управления на МВР, управленията и самостоятелните отдели в Цечтъра и Д.Н.М. за изпълнение, а на окръжните, околийски и местни народни съвети на ДТ, за сведение.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал лейтенант:

Разпоредено 1-ви Пр.служба /Г.Цанков/
по д.№ 3795/93

147
24

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

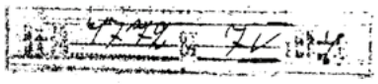

До
Др.Министър на Бътр.Работи
ген.лейтенант Г.Цанков

Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: извършената работа от комисията при МВР по уреждане въпроса с изселниците.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Съгласно утвърдения от Вас план на 31.XII.1953 година комисията по уреждане въпроса с изселниците отпочна работа на 8.I.т.г.и приключи на 12.IV.с.г.През този период комисията разгледа положението на 4775 семейства,а трябваше да разгледа материали на 6300 сем.Причините за да не се разгледа положението и на останалите 1525 семейства се дължи на следното:

1.Някой окръжни и околийски управления МВР,като Плевен, Русе,Коларовград и др.,не са привели в наличност всички изселници заселени в районна на окръга и околията им.От предстоящите списъци на 20.I.т.г.окръжните управления МВР дават общо заселени в районна на окръзите им 4500 семейства.

2.Съгласно заповед № 233 от м.септември 1953 година голям орои от изселниците се завърнаха по старите си местожителства.По късно със заповед № 282 от с.г.една част от тях бяха върнати обратно а друга със съгласието на Партийните комитети,Народните съвети на Д.Т. и органите на МВР останаха.Тия семейства които останаха на старите си местожителства не се дават в списъците на окръжните управления.

По време на своята работа комисията констатира:

1.На редица граждани им е отнето жителство без да има основание за това.При констатирането на такива случай комисията излизаше с предложение пред Вас за възстановяване на жителството им Възстановено е жителството на 21 семейства от София.

2.Има лица които са провеждали активна вражеска дейност и към този момент не са наказани за тяхните деяния.При установяването

148
~~324~~

на такива случай комисията предаваше материалите на отдел I-ви ДС, за разследване на вражеската им дейност и подвеждането им под съдебна отговорност. Комисията установи 15 такива случай, Някой от тях вече са привлечени на следствие и ще бъдат съдени.

От прегледаните 4775 сем.е вдигнат изселническия режим на 4292 семейства. От тях на 90 сем. комисията реши да се съобщи за вдигането на изселническия режим към края на м.април т.г., поради това, че все още не са осъзнали грешките си, а някой от тях продължават да недоволстват от днешната власт.

Останалите 483 семейства по причини на изселването се разпределят:

1. Бивши белоемигранти взели участие на Източния фронт, участвали в окупационния корпус в Югославия, участвали на Източния фронт против Съветския съюз и др..... 19
2. Бивши полицейски служители.....117
3. Бивши офицери..... 108
4. Бивши министри, пълномощни министри, крупни индустриалци, фабриканти, търговци, висши чиновници и др..... 72
5. Бивши съдии, прокурори, адвокати и други..... 49
6. Бивши сътрудници на полицията и чужното разузнаване, подпомагали полицията, съдени за шпионаж и пр..... 72
7. Изселени поради това, че имат близки изменици на Родината и изселени като вражески елементи от граничните районни, които на новите местожителства продължават да злословят по адрес на власта..... 41
8. Криминални престъпници, рацидевисти..... 5

Всичко 483

От тях 377 са бивши софийски жители и 106 от граничните районни.

Това са с на -тежки прегрешения към страната и народа ни изселници, много от които са съдени от народния съд за деянията им

Лично строго секретно!

МИНИСТЕРСТВО
на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ИНСПЕКТОРАТ
№ 1-162
24.XI.1956 г.
СОФИЯ

ДО
ОКРЪЖНИТЕ И ОКОЛИЙСКИ НАЧАЛНИЦИ НА МВР
В НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДРУГАРИ,

Столицата на нашата страна – София е наситена с много вражески ~~престъпни~~ елементи. Наред с такива, които са се родили и живеят в София още от преди 9 септември 1944 год., след тая дата, по един или друг начин, вражески ~~престъпни~~ лица са напуснали населените места в провинцията, в които са живели до тогава, дошли са в София и са се настанили в разни търговски организации и други учреждения и заведения. Такава голяма концентрация на вражески ~~престъпни~~ лица в София, много от които са развивали и развиват контрареволюционна ~~престъпна~~ дейност или се занимават с нечестни дела, представлява опасност и пречка за правилното изпълнение на поставените от Партията и Правителството задачи. Не малка част от тези лица даже са получили и софийско жителство.

Наложително е Столицата да се прочисти от такива вражески ~~престъпни~~ елементи. За да се проведе правилно това мероприятие и да да не се допусне в никакъв случай да пострадат някои честни трудещи се хора, е необходимо окръжните и околийски управления на МВР да извършат следното:

1. Срочно да се представят на ръководството на МВР списъци, към които да се приложат справки за онези вражески ~~престъпни~~ и чужди на нашата народна власт елементи – бивши индустриалци, търговци и кулаци, фашистки управници, активни участници във фашистки организации, бивши царски офицери и полицаи, които в годините след 9 септември 1944 год. са напуснали населените места в които са живеели до тогава и са се настанили в София.

Тези списъци и справки трябва да се съгласуват с околийските комитети на Партията.

2. За да се реши правилно поставената задача, необходимо е да се изготвят два вида списъци:

а/ списък на лицата, които трябва да бъдат изселени от София и които могат веднага да бъдат настанени в собствените им домове в провинцията, или в такива на свои близки и може да им се намери подходяща работа в производството и селското стопанство или са пенсионери.

б/ списък на лицата, които трябва да бъдат изселени от София, но които в момента нямат собствени домове в провинцията, или такива на близките им и по-трудно може да им се намери работа в тези населени места, в които са живели по-рано.

3. Справките за всяко лице по отделно, които трябва да се изпратят заедно със списъците, трябва да съдържат следните основни данни:

а/ трите имена на лицето;

б/ дата на раждането;

в/ къде е роден;

г/ от какво семейство произхожда;

д/ какво е семейното му положение /жена, деца, възраст, работят ли те и къде/;

е/ на какъв адрес живее сега /в София/;

ж/ какво е работил в миналото, какво и къде работи сега в София;

з/ до кога е живял на старото си местожителство и с какво се е занимавал;

и/ има ли сега там къща, или къде може да бъде настанен /баща, братя, сестри, деца и др./;

к/ на кратко да се посочи каква вражеска или престъпна дейност е имал в миналото;

л/ какво се знае сега за неговото отношение към Партията, народната власт и нейните мероприятия.

4. Така съставените списъци и справки за лицата от околиите за които се счита, че трябва да бъдат извадени от София и върнати на старите им местожителства, трябва да се изпратят за преглед в окръжните управления на МВР и съгласуват с окръжните комитети на Партията.

Из архивите на ДС
199

3.- 266
29

5. От околийските и окръжни управления на МВР, съгласувано със съответните комитети на Партията, трябва да се доложи има ли места и възможности за настаняване на ново местожителство на вражески ~~и престъпни~~ елементи и за колко семейства, в кои населени места на околията /за всяко селище по отделно/, където може да упражняват някакъв труд - например в ДЗС, ТКЗС, мини и др.предприятия нуждаещи се от работна ръка и какви са там битовите условия. /това не се отнася за околиите по южната граница/.

6. Окръжните и околийски управления на МВР се задължават да прилагат строго паспортния режим към онези вражески елементи, които са били изселени от София и не им е възстановено старото жителство и които самоволно, без разрешение, се завръщат в София.

В същото време околийските и окръжни управления на МВР да установят и съобщат в Министерството за такава категория лица, като се посочат адресите на които живеят сега в София. В списъците да се посочи имат ли там квартири и от какво са се препитавали.

7. Софийско окръжно управление МВР да разработи и ми представи за утвърждение цялостен план както по установяването и определянето на лицата за изселване, така и за организацията на тяхното изселване от Столицата.

Обръщам вниманието на всички началници, че въпроса е много сложен и при неправилни и прибързани действия от тяхна страна могат да се получат и отрицателни резултати. Затова към възложената задача трябва да се подходи много сериозно, внимателно и задълбочено, като предварителната подготовка се запази в пълна тайна.

Данните, които ще се дават за отделните лица трябва да бъдат действителни, точни и проверени. В никакъв случай не трябва да се изхожда от лични настроения и отношение към дадено лице.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-
-генерал-полковник:

23 XI 56.

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз. /26.03.98г.
за ИВИ - ГИ

СЛУЖБА „ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ" МВР

Строго секретно!

5

ДО ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Т...У...К

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТ МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ –
ГЕОРГИ ЧАНКОВ

ДРУГАРИ,

В изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП и указа на Президиума на Народното събрание на НРБ, за изселване от София на капиталистически и кулашки елементи и криминални рецидивисти, които работят против народната власт и сега представляват обществено опасни лица, Министерството на вътрешните работи извърши следното:

Бяха дадени подробни указания на началниците на поделенията на МВР да дадат предложения за изселване от столицата на лица бивши индустриалци, търговци и кулаци, фашистки управници, царски офицери, полицаи и жандармеристи, ръководители или активни участници във фашистки организации – като легионери и ратници, които в миналото са доносничили на полицията за прогресивни другари, взели участие в побоища, в преследване на партизани или пък след 9.IX.1944 год. се проявяват враждебно спрямо народната власт. Предложенията да се съгласуват с Окръжните и Околийски комитети на БКП, а в столицата по

местоживеене или по месторабота да се взема мнението на партийния секретар в квартала или в предприятието, за да се провери, какво ще бъде отражението сред обществото. Освен това, предложенията за изселване на лица, заемащи отговорни длъжности, да се съгласуват с ръководителите на предприятия.

С оглед да не се допуснат грешки, към районните управления на МВР в столицата бяха създадени комисии от началника на съответното районно управление МВР, секретаря на районния комитет на БКП, председателя на районния народен съвет и районния прокурор, на които бе възложено да преглеждат материалите.

Наред с горното, в Министерството бе създадена работна група под ръководството на Зам.Министъра – генерал майор Ап. Колчев, с представители на главната прокуратура, ГНС и административния отдел на ЦК, която имаше за задача да преглежда предложенията на окръжно управление МВР София, за изселване на лицата.

Към 26.IV. от страна на окръжните и околийските управления МВР бяха направени 2,623 предложения за изселване от столицата на лица, за които по места е известно, че до идването им в София са имали вражески прояви. Освен тях, районните управления на Софийско окръжно управление направиха още 1,173 предложения за изселване на лица от София, които също са имали и имат вражески прояви, но за същите не е известно на окръжните и околийски началници по места, че живеят в София. Всички предложения са съгласувани с окръжните и околийски комитети на БКП.

Окръжните и околийски управления на МВР, в своите предложения, бяха включили и лица, които преди 9-ти септември 1944 год. действително са стояли на позициите на врага, но които след 9-ти септември 1944 год. са се преориентирали, а някои даже са се приобщили към народната власт. По тази причина предложенията биваха най-обстойно преглеждани, наличните материали обективно преценявани, в резултат на което много от предложенията отпаднаха.

От направените общо 3,796 предложения, при преглеждането им, от районните комисии, окръжното управление и в Министерството, поради недостатъчни данни отпаднаха 2,680 предложения. Голямият брой на отхвърлените предложения се дължи на недостатъчните данни за деянията на лицата, особенно след 9-ти септември 1944 год., а в някои случаи и на това, че от поделенията бяха предложени за изселване лица, между които и такива, които работят активно в О.Ф. организации, в профорганизациите по предприятията, а 8 от тях са станали членове на БКП. Последните случаи са изпратени на Градския комитет на Партията - София.

При преглеждането на материалите и решаването на въпросите сме се ръководили от решението на П.Б. на ЦК на БКП, а именно, да се изселват действително само крупни капиталистически и кулашки елементи, бивши офицери, полицаи и жандармеристи, бивши членове на фашистки организации, за които има данни, че и понастоящем се проявяват враждебно към народната власт, или че не са се преустроили.

Към 26.IV. са изселени 384 семейства, а за други 532

Из архивите на ДС

семейства са подготвени документите за изселването им.

От изселените до сега 384 семейства - 263 са бивши фабриканти, търговци и кулаци; 39 са от чиновнически и занаятчийски семейства; 72 средни селяни; 8 бедни селяни и 2 работници.

Голяма част от изселените средни и бедни селяни, в миналото, са били царски офицери, полицаи и жандармеристи, доносчици и помагачи на полицията, а някои от тях са участвували след 9-ти септември 1944 год. в нелегални организации, за което са осъждани.

По време на контрареволюционния бунт в Унгария 273 от тези лица са правили вражески изказвания против народната власт, за което органите на МВР разполагат с данни.

От двамата изселени работника единият е бивш активен легионер, един от лидерите на легиона в Кърджали, а след 9-ти септември 1944 год. системно прави вражески изказвания. Другият изселен работник е завършил френски колеж, след това висше учебно заведение на Ватикана и е осъждан за шпионаж след 9-ти септември 1944 год.

От досега изселените, няма нито един трудящ се, който да е изселен без да има престъпление срещу съпротивителното движение преди 9-ти септември 1944 год. или срещу народната власт след 9-ти септември 1944 год. Има бивши фабриканти и търговци, бивши офицери и полицаи, които след национализацията или уволнението им са станали работници.

~~Болшинството от изселените изпълняват заповедите за~~

Из архивите на ДС

изселването им в определените им срокове, без възражения, но има и такива, които правят възражения, че неоснователно са изселени, като повече от тях искат да знаят причините за изселването. Онези, които правят основателни възражения или намират възможност да им се уважи възражението, изселването своевременно се спира и се извършва допълнителна проверка. От досега дадените възражения, може да се каже, че само в 8 случая, взетата спрямо лицата мярка е малко по-строга, поради което тези случаи се преразглеждат и съобразно новите данни спрямо тях ще се вземе ново отношение.

От подготвените за изселване 532 семейства - 351 са бивши фабриканти, търговци и кулаци, 68 занаятчии и служащи, 97 средни селяни, 10 бедни селяни и 6 работника. Голяма част от средните, бедните селяни и работниците са също бивши полицаи и жандармеристи, царски офицери, доносчици и помагачи на полицията, участници в контрареволюционни организации след 9-ти септември 1944 год. и съдени за шпионаж.

Трудещите се и честните граждани, както в столицата, така и в провинцията, посрещат изселването с удобрение. Много партийни членове на събрания, конференции и направо пред органите на Министерство на вътрешните работи обаче поставят въпроса, защо не се изселват и други бивши крупни индустриалци, търговци, кулаци, царски генерали, офицери, полицейски служители и др. които и сега имат вражеско отношение към народната власт и са действително опасни за сигурността лица. Тези категории лица немогат да бъдат изселени, тъй като са жители на София от преди 9-ти септември 1944 год.

10

Сред вражеските елементи изселването се посреща най-различно. Едни коментират, че това се предприемало като предпазна мярка след Унгарските събития; други – че с изселването се целяло, да се освободят квартири за настаняване на съветски цивилни войски, които при евентуални размирици в страната щели да парират "бунтовниците" и пр.

Освен горното, при изпълнение решението на Политбюро, органите на МВР срещат доста затруднения, поради това, че наред с отделните случаи, когато партийни членове сигнализират правилно за известни пропуски в работата, много комунисти, без да познават изцяло миналата и настояща дейност на подлежащите на изселване лица, неоснователно и под различни предлози ходатайствуват и дават препоръки за отменяване на решението за тяхното изселване. Болшинството от тези другари, след като сме ги запознавали с наличните материали, направо се отказват от застъпничеството си.

Като имаме предвид, че с решението на Политбюро на ЦК на БКП се урежда въпросът за изселване от София само на онези вражески елементи, придобили софийско жителство след 9-ти септември 1944 год. и това, че от много трудещи се се повдига въпросът, защо не се изселват лица, с проявена до 9-ти септември 1944 год. фашистка дейност, както и крупни капиталистически елементи, които имат софийско жителство от преди 9-ти септември 1944 год. но които не се засягат с горното решение, ПРЕДЛАГАМЕ, Политбюро на ЦК на БКП да вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е

1. Да се отнеме софийското жителство и на онези ка-

Из архивите на ДС

питалистически и кулашки елементи и разни криминални рецидивисти, за които има данни, че работят против народната власт и сега са опасни за обществения ред и сигурност, независимо от това, че същите са жители на София от преди 9-ти септември 1944 год.

Настаняването на такива лица да става в селата или помалките градове на страната, без граничната зона, Елин Пелинска, Свогенска, Сливнишка и Димитровска околии, съобразно тяхната професия и възможност за настаняване при тяхни близки и роднини, съгласувано с местните органи на власта и партийните комитети.

2. В случаите, когато членове на Партията ходатайствуват неоснователно за отменяване изселването на вражески и престъпни елементи от София, органите на Министерство на вътрешните работи да известяват съответните партийни комитети за вземане на отношение към комунистите, които неоснователно ходатайствуват.

....IV.1957 год.

С о ф и я

М И Н И С Т Ъ Р -

От архивите на ДС

Др. Ковачев
Вие не се ли интересувате
и нямате ли задължения от атен-
турно-отдел. работа в ТВО?!

1

П Л А Н

За работата на отделение "В.И",ДС за времето от 1.I.до 30.VI.1958 година.

19.1.58 г.

През това шестмесечие пред отделението стоят следните основни задачи:

1. Да завършим превъдворяването или освобождаването на въдворените, чиито срок изтича.

2. Да проверяваме и срочно отговаряме на молбите на гражданите /които молби постъпват средно по 10 на ден и освен това идват по 3-4 граждани в приемната/.

3. Да се подшият и направят описи на всички дела на въдворените и изселените.

4. Да се напишат картони и картотекират определените за изселване на брой 1240/тъй като постоянно се търсят материалите от различни служби и ние се затрудняваме/.

5. Да подработваме качествено и срочно материалите по предложенията за въдворяване.

6. Да проверим по заповедите за изселване, кои лица не са напуснали София и защо, след което да се изпълни заповедта, или направи предложение за отменяне заповедта за изселване.

7. Да се подготвят и снемат в VIII-ми отдел и НТО-ЖМ всички дела на освободените от ТВО.

8. Да помагаме на ръководството на ТВО за подобряване на работата му с въдворените и контролираме как се изпълнява правилника за вътрешния ред.

9. Да съдействуваме на другарите от окр.управление МВР-София и районните управления да издирват и своевременно изгонват изселените и живеещи нелегално в София граждани.

София,15.I.1958 година.

ВИ
к. д. [signature]

Др. Пантазов,

Изпращам Ви само четири списъци по 50 бройки, от всичко подготвени за изелване 1.240 броя. Всички са прегледани и подписани от др. Борачев, др. Дим. Попов и др. Гобанов като удобрени за изелване.

Това са предимно бивши убийци, полачи и крупни престъпници – врагове, съдени обаче останали живи и сега в болшинството си свободни и живущи в София. Една малка част от тях са още в затворите или в Белене, обаче семействата им са в София а след излизането им от затворите и те ще бъдат тук.

Добре е, именно тази бройка от 1.240 души, совсем незначителна за Софийското население, да се очисти от Столицата, още повече като се има предвид подготовката на Империалистите от вън за тази пролет да предизвикат в нашата страна бунтове и безредици. Верно и безпорно е че враговете от вън и от вътре немогат в нашата страна нищо да направят, но защо да не се възползваме от тия техни намерения и закани за да изгоним от София малко сволоч и т. н.

14.3.58 г.

С поздрав Мирчо

Препис от препис!

51

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Президиумът на Народното събрание въз основа на чл.35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл.5, букви "а" и "б" от Закона за Президиума на Народното събрание издава следния

У К А З

за изменение на Указа за Народната милиция
/Обнародван в "Известия", бр.25/1955 г./

Параграф единствен. Чл.14 се изменя така.

"При особено важни случаи, спрямо лица, осъждани за престъпления против Народната република, или такива, които с оглед на антинародните си прояви могат да представляват опасност за обществения ред, спрямо рецидивисти, осъждани за престъпления против обществената и лична собственост, за разврат, за подправка на документи и нарични знаци, за насилие спрямо органи на властта или за хулиганство, както и спрямо лица, които нямат постоянно местожителство, водят скитнически живот или се занимават с просия, като отбягват да се занимават с обществено-полезен труд, могат с разрешение на Министъра на вътрешните работи и с писмено съгласие на главния прокурор на Републиката да се вземат следните мерки:

а/ принудително установяване в друго местожителство - за определен срок или за постоянно;

б/ забрана да се напуска местожителството за срок до шест месеца, а за лицата, които не са имали постоянно местожителство, които водят скитнически живот или се занимават с просия - за срок, необходим за установяването на постоянната им уседналост.

Сроковете се определят от Министъра на вътрешните работи и Главния прокурор.

Подробностите по прилагането на този член се уреждат с правилник".

Изпълнението на настоящия указ се възлага на Министъра на вътрешните работи.

Издаден в София на 10 януари 1959 г.под № 10 и подпечатан с държавния печат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРЕЗИДИУМА НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:/п/ Д.Ганев

СЕКРЕТАР НА ПРЕЗИДИУМА НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:/п/ Т.Даскалов

Вярно с оригинала
НАЧАЛНИК НА КАНЦЕЛАРИЯТА:/п/ не се чете.

В я р н о:

Из архивите на ДС

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Съдържание: Изселване на лица от гр.София.

№ 84 София, 29 IV 1961 год.

На основание чл.14 от Указа за Народната милиция, буква "а",

З А П О В Я Д В А М:

По предложение на началник Столично управление МВР да бъдат изселени от гр.София и установят на нови местожителства заедно с членовете на семействата им следните лица:

1. НИКОЛА СТОЯНОВ КУФАРДЖИЕВ – роден на 19.II.1919 г.в гр.Самоков, жив.в София ул."Карнеги"№ 3.
   Съпруга – ЛИЛЯНА ХРИСТОВА КУФАРДЖИЕВА – род.1924 г.
   Дъщери – АНИ и КАТЮША
   Да се заселят в с.Търнево,Толбухински окръг и работи като заведующ ферма към ДЗС–Каблешково.
2. БЕНЖАМЕН ИЗРАЕЛ ВАРОН – роден на 26.V.1924 г.в гр.Пловдив, жив.в София ул."Дондуков"25 вх.II–ри.
   Съпруга – ГАЛИНА АНТОВА ВАРОН–род.1924 г.
   Дъщери – АНТОАНЕТА и РАЙМОНДА
   Да се заселят в с.Рогозина,Толбухински окръг и работи като счетоводител в ДЗС – същото село.
3. ВЕСЕЛИН МИХАЙЛОВ ДАШИН – роден на 24.IV.1920 г.в гр.Самоков, жив. в София ул."Раковски"145–А I етаж.
   Съпруга – НАДЕЖДА КОНСТАНТИНОВА ДАШИН–род.1923 г.
   Дъщери – ЛИЛЯНА и ЕВГЕНИЯ
   Да се заселят в с.Мечка,Русенски окръг и работи като главен домакин на филиала при ДЗС–Русе, находящ се в същото село.
4. ГЕОРГИ ВЛАДИМИРОВ МИЛЕВ – роден на 6.II.1907 г.в гр.Сливен, жив.в София ул."Раковски"117 III–ти етаж.
   Съпруга – ЛЮБА ИВАНОВА МИЛЕВА – род.1907 г.
   Дъщеря – ПОБЕДА

Син - ВЛАДИМИР и СМИЛИЯН
Да се заселят в с.Селановци,Врачански окръг и работи като завеждащ ферма в ДЗС-същото село.

5. ДОБРИ КОЛЕВ ТЕРПЕШЕВ - роден на 15.V.1884 г.в с.Изворово,Хасковски окръг, жив.в София бул."Толбухин"14.
Съпруга - МАРИЙКА ГЕОРГИЕВА - родена 1889 г.
Да се заселят в с.Козлодуй,Врачански окръг.

6. ЙОНКО ПАНОВ ЙОНОВ - роден на 21.IX.1900 г. в с.Брезово,Пловдивски окръг, жив.в София ул."Дунав"26.
Съпруга - ПЕНКА АНТОВА ПАНОВА - род.1911 г.
Син - ЕМИЛИЯН
Дъщеря - ДЕЛЯНА
Да се заселят в с.Слатина,Ловешки окръг.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на началник Столично управление МВР, началниците на съответните окръжни управления МВР и ДНМ, за сведение и изпълнение.

МИНИСТЪР:

29.IV 1961 г.

Из архивите на ДС

Съвместно с др. ведомства МВР
ВЪРХУ 19

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
№ Т-305
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
№ 5243
ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА НА НРБ
№ И-313
ОТДЕЛ НАРОДНИ СЪВЕТИ ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
№ А-1-299
15 АВГ 1962 г.
София

И Н С Т Р У К Ц И Я

за приложението на Указа за засилване на борбата против лицата отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен паразитен начин на живот

Президиумът на Народното събрание издаде Указ за засилване борбата против лицата, отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен, паразитен начин на живот.

Указа констатира, че в нашата страна са създадени условия всички граждани да се включат в социалистическото строителство, чрез обществено полезен труд и с оглед на това обявява, че трябва да се създаде обстановка на нетърпимост спрямо онези трудоспособни граждани, които все още не желаят да работят, отклоняват се от обществено полезен труд, водят паразитен начин на живот, преживяват от нетрудови доходи или се занимават с неповолени занятия и по този начин нарушават законите и правилата на социалистическото общество.

Партията и правителството поставят важни и нови задачи пред органите на народната милиция и на прокуратурата, пред народните съвети и народните съдилища. Тези органи не биха могли да изпълнят успешно тези си задължения ако в своята работа не се опират на обществеността, като най-активно търсят помощта на доброволните отряди, другарските съдилища, обществените организации и на всички честни граждани.

В своята работа тези органи трябва строго да спазват разпоредбите на Указа, да бъдат обективни и задълбочени с оглед да

не се пропусне нито един гражданин на който следва да се упражни въздействие, а също така нито един гражданин който не попада в обсега на Указа да бъде засегнат.

Настоящата инструкция разяснява основните въпроси във връзка с работата на съответните органи, тяхното взаимодействие и сътрудничество в изпълнението на общите им задачи, като Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Главната прокуратура на НРБ и отдел Народни съвети при Министерския съвет при нужда, могат да издават отделни заповеди или разпореждания във връзка с приложението на Указа до подведомствените им органи.

Органите на народната милиция и на прокуратурата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и народните съдилища трябва да считат изпълнението на Указа, като постоянна тяхна задача, да се заемат незабавно с приложението му, със съзнанието че изпълняват един много важен партиен и държавен дълг.

За правилното и точно изпълнение на задачите по Указа, строго да се спазват следните указания:

I. Основни положения

1. В обсега на Указа попадат пълнолетните трудоспособни граждани, които се отклоняват от обществено полезен труд. Такива са:

а/ лица, които продължително и несправедливо не започват нормална трудова дейност, живеят за сметка на приходите на родители или близки или от други нетрудови доходи и водят паразитен начин на живот;

б/ лица, които живеят от непозволена експлоатация на недвижими имоти, като отдават под наем места, жилища или легла, не по определения начин или по цена, неопределена по надлежния ред и преживяват от тези доходи;

в/ лица, които живеят от непозволена експлоатация на транспортни средства или собственици на такси или леки автомобили коли, които не са се включили в обществена форма на автомобилния превоз, а сами или чрез наети лица, извършват превози срещу заплащане;

г/ лица, които наемат работници без да имат разрешение за това и преживяват от така придобитите доходи;

215

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

216

д/ лица, които отдават под наем инвентар, машини и др. движими вещи и преживяват от така придобитите доходи;

е/ лица, които се занимават със спекула или контрабанда и преживяват от така придобитите доходи;

ж/ лица, които извършват противообществени постъпки, като проституция, хулиганство, сводничество, или други престъпления против морала, обществената и личната собственост.

2. В обсега на Указа попадат и онези граждани, които привидно са се устроили на работа, но в действителност не работят, живеят от нетрудови доходи или извършват други противообществени постъпки.

3. Пред органите на народната милиция, прокуратурата, народните съвети и народните съдилища, за правилното провеждане мероприятията предвидени в Указа, стоят следните задачи:

а/ да водят постоянна, решителна и непримирима борба срещу бездейниците за пълно изкореняване на тяхните повърхностни противообществени прояви, да съдействуват за създаване против тях обстановка на нетърпимост и на всеобщо осъждане;

б/ да издирват, предупреждават и разобличават пред обществеността лицата, които се отклоняват от обществено полезен труд;

в/ да проучват задълбочено фактите и обстоятелствата за лицата, за които съществуват сведения, че се отклоняват от обществено полезен труд;

г/ да правят предложения пред другарските съдилища и обществените организации за вземане мерки за обществено въздействие, предупреждение или разобличаване лицата, които се отклоняват от обществено полезен труд;

д/ при проучването на събраните материали да правят най-задълбочени преценки и да дават ход на преписките по реда на този Указ само за напълно изяснените случаи. Ако от данните по преписката се установяват улики за извършено престъпление, преписките следва да се изпращат на съответния прокурор за образуване на предварително производство;

е/ при изпълнение на тези свои задачи да търсят съдействието на другите държавни органи и да се опират на помощта на обществени организации и гражданите.

4. Окръжните /градските/ и районните прокурори, началниците на поделенията на народната милиция лично отговарят за правилното и точно изпълнение на задачите стоящи пред тях и произтичащи от Указа.

II. ИЗДИРВАНЕ, РАЗОБЛИЧАВАНЕ, ПРЕДУПРЕЖДАВАНЕ И ИЗВЪРШВАНЕ НА ПРОВЕРКИ ПО ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ЗА ЛИЦАТА, КОИТО СЕ ОТКЛОНЯВАТ ОТ ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЕЗЕН ТРУД

5. Органите на народната милиция и на прокуратурата, въз основа на наличните у тях материали и чрез системно провеждани от тях мероприятия и по предложение на други държавни органи, на обществени организации и заявления на граждани, да издирват нетрудоспособни граждани, които водят противообществен, паразитен начин на живот и се отклоняват от обществено полезен труд.

6. Служителите от народната милиция докладват писмено на началника на поделението за лицата, за които има данни, че водят противообществен, паразитен начин на живот, като излагат подробно фактите въз основа на които правят своите изводи.

7. Въз основа на данните прокурора или началника на поделението на народната милиция решават в тридневен срок:

а/ нуждаят ли се материалите от допълване и разпореждат същото да се извърши в седемдневен срок;

б/ изпращат материалите на другарските съдилища или на други обществени организации за да вземат те мерките за обществено въздействие.

8. Прокурорът или началникът на поделението на народната милиция на основание точка 1 буква "б" ал.III от Указа могат сами или чрез подведомствените им органи да призоват съответно лице, за да му се отправи предупреждение и да му се даде срок за да поправи своето поведение и да се включи на работа. За всяко предупреждение се съставя протокол, който се подписва от органа и от лицето. В случай, че лицето откаже да подпише, в протокола се прави съответна бележка и същият се подписва от един свидетел. При определянето на срока в който лицето ще следва да се включи доброволно в обществено полезен труд, трябва да се вземе предвид квалифика-

217

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

218

цията на лицето, възрастта и здравословното му състояние.

Когато на лицето е било вече правено едно предупреждение от обществена организация или от държавен орган, второ предупреждение не е необходимо.

9. При определянето на предупреждението и определянето на срока, на лицето трябва да се изясни ролята на труда в нашето общество и да му се въздействува така, че то, само или с помощта на отделите "Работна сила" при окръжните народни съвети, да потърси и да се включи в обществено полезен труд.

10. В случаите когато материалите се изпращат на обществена организация за вземане мярка за обществено въздействие или за препращане на окръжен народен съвет, прокурорът или началникът на поделението на народната милиция не правят предупреждение.

11. В горните случаи органите на прокуратурата и народната милиция могат да предлагат на обществените организации или другарския съд в присъствието на самото лице да разгледат събрания материал.

12. Органите на народната милиция и прокуратурата дължат да изясняват данните за личността, образованието, общата култура, здравното състояние, професионалната подготовка, степента на обществената опасност и всички други данни и условия, които имат значение за поправянето на поведението на лицето и включването му в обществено полезен труд.

13. Органите на народната милиция и на прокуратурата да изследват, опирайки се на обществените организации и на доброволните отряди на трудещите се, за поведението на лицата, на които са направили предупреждения за включване в обществено полезен труд.

14. Органите на народната милиция или прокурора, сами, както и по предложение на обществените организации, ако констатират, че лицата на които те са направили предупреждение са поправили в срока своето поведение и са се включили в обществено полезен труд прекратяват преписките.

Ако се констатира, че лицето е поправило своето поведение, но по независещи от него причини не е могло да се включи в обществено полезен труд, може да се продължи дадения по-рано срок и да се вземат мерки чрез отделите "Работна сила" при окръжните народни съвети да уредят лицето, по въпроса за включването му в обществено полезен труд.

15. Ако лицето предупредено от органите на народната милиция или прокурора в определения му срок не е поправило своето поведение и не се е отдало на обществено полезен труд, те препращат събраните материали на съответната прокуратура.

16. Органите на народната милиция и прокуратурата извършват проверки по своя инициатива или по предложение на обществените организации, на държавни органи или по заявления на граждани, по обстоятелствата във връзка с дейността на лицата, които се отклоняват от обществено полезен труд. Проверките се извършват като се вземат обяснения от граждани, събират се по възможност и всякакви други писмени доказателства, извършват се огледи и освидетелствувания, обиски, претърсвания и изземвания на вещи и документи и назначаване експертиза, а при необходимост се вземат мерки чрез спиране, запори, възбрани, изземвания на вещи и пр. за обезпечаване на имуществото на лицето което бива подложено на конфискация.

17. Органите на народната милиция и на прокуратурата са длъжни да изискват и изслушват обясненията на лицата, за които се събират сведения, че се отклоняват от обществено полезен труд, а също така и да правят задълбочени проверки по техните възражения.

III. ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД ИЗПЪЛНИТЕЛНИТЕ КОМИТЕТИ НА НС И ПРЕД НАРОДНИТЕ СЪДИЛИЩА

18. Когато материалите се получат в изпълнителния комитет на окръжния или приравнения градски народен съвет, същият в петдневен срок насрочва разглеждането им в първото свое заседание и поканва обществената организация направила предложението и заинтересованото лице на заседанието си.

Изпълнителният комитет взима решението си въз основа на събраните материали като се съобразява с квалификацията, възрастта, образованието, здравословното състояние и всички други данни, които имат значение за поправянето на поведението на лицето и създаването на условия същото да обикне труда.

В решението си изпълкомът определя мястото и срокът за който лицето се устройва на работа.

Из архивите на ДС

219

Из архивите на ДС

220

19. В изпълнение на чл.7 от Указа изпълнителните комитети при окръжните народни съвети и приравнените към тях градски народни съвети в срок до 7 дни да определят местата за настаняване на работа на територията на окръга. При определяне на предприятия та и обектите следва да се има предвид и създаване възможност за квалифициране и усвояване на професия от страна на настанените на работа по реда на този Указ, за да могат те да обичат труда и се превъзпитат окончателно.

20. Изпълнителният комитет съобщава веднага решението си на заинтересованото лице, на ръководството на предприятието или организацията където лицето е настанено на работа и на местното поделение на народната милиция.

21. Настаненото на работа лице е длъжно да изпълни доброволно решението на изпълкома и да постъпи на работа в определеното му място.

Изпълкомът на окръжния или приравнения градски народен съвет следи за изпълнението на постановеното решение.

22. Ако лицето, за което е направено предложение пред изпълкома, е придобило имущество по нетрудов или незаконен начин, изпълкомът трябва да отклони предложението и да го препрати на съответния районен прокурор, който от своя страна след проверка на фактите постъпва по установения в Указа ред.

23. Ако лицето настанено на работа по решение на изпълнителния комитет на окръжния или приравнения градски народен съвет не постъпи на работа, отклони се от същата или системно нарушава трудовата дисциплина, или продължава да води антиобществен, паразитен живот, изпълкомът на народния съвет прави предложение до съответния районен прокурор за вземане мерки за въздействие от съответния народен съд.

24. Районните прокурори се произнасят в тридневен срок от получаването на материалите по предложенията на органите на народната милиция. Прокурорът прави проверка на обстоятелствата и ако намери данните за недостатъчни прекратява преписката, а ако намери данните за убедителни внася материалите за разглеждане от народния съд, като прави предложение за принудително настаняване на работа в друго населено място с изселване от местожителството.

С материалите, по които органите на прокуратурата са правили предупреждения се постъпва по същия начин, като тридневен срок се брои от деня на изтичането на срока на предупреждението.

25. За постъпилото предложение, народният съд съобщава на заинтересованото лице и на организациите по местожителство или месторабота.

Народният съд разглежда предложението в седемдневен срок от постъпването на материалите в открито съдебно заседание със съдебни заседатели при участие на прокурора и призоваване на заинтересованото лице.

В заседанието се изслушват обясненията на заинтересованото лице, заключението на прокурора и на обществените обвинители, ако се явят такива. Адвокатска защита не се допуска.

Народният съд приступва към разглеждане на преписката в отсъствие на заинтересованото лице, ако същото не се яви без уважителни причини.

26. Народния съд обявява решението си в съдебно заседание. Когато народния съд установи, че по отношение на лицето следва да се приложат мерки за въздействие по чл. 1 буква "б" от Указа, решението му трябва да съдържа постановление за изселване на лицето от местожителството му и срокът за който се заселва в ново местожителство и за настаняването му на работа в определено предприятие, упоменато в издадената за целта заповед, постановената конфискация на имуществата придобити по нетрудов или незаконен начин с подробното им описание.

Мерките за въздействие се прилагат само спрямо лицата водещи противообществен, паразитен начин на живот и не засягат членовете на семействата им.

Препис от постановеното решение се изпраща веднага на участъковото управление на МВР, на общинския народен съвет по местожителството на лицето, за да бъде заличено от регистрите на населението на съвета, до общинския народен съвет в новоопределеното му местожителство, за да бъде вписан в регистрите на населението на същия народен съвет за определения в решението срок, до изпълнителния комитет на окръжния или приравнения градски народен съвет и до предприятието, където лицето се настанява на работа.

221

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

В случай, че с решението е постановено конфискация на имущества, народният съвет по местожителство постъпва с имуществата съгласно разпоредбите на Правилника за държавните имоти, като имуществата се предават на общинския народен съвет, а сумите се внасят в приход на бюджета на държавата.

При постановяване решението си, народният съд се ръководи от съображения, че лицето трябва да обикне трудът и вземе предвид възрастта, здравословното състояние, образованието, професията му и квалификация и всички други условия и данни, които имат значение за постигане целта на настаняването на работа.

Ако съда прецени, че данните по преписката не обосновават необходимост да се вземат мерките за въздействие по чл. 1 буква "б" от настоящия Указ той прекратява преписката или я връща на съответните обществени организации за внасяне по установения ред пред съответния окръжен народен съвет, или за вземане на други мерки за обществено въздействие.

222

IV. ПРИВЕЖДАНЕ В ИЗПЪЛНЕНИЕ Р ШЕНИЕТО НА НАРОДНИЯ СЪД

87. Решенията на народния съд се изпълняват доброволно от настанените на работа лица.

Местното управление на народната милиция, въз основа на получения препис от решението на народния съд проверява дали лицето не изпълни доброволно постановеното решение. Ако същото не изпълни незабавно решението, местните органи на народната милиция го поканват устно към изпълнение да се засели в новото си местожителство и да постъпи на работа в определеното му предприятие, както това е постановено в решението, като му определи и срок за това.

В случай, че лицето в определения от органите на народната милиция срок не изпълни решението, органите на народната милиция са длъжни да изпълнят решението принудително, като го заведат под конвой до новото му местожителство.

Решенията на народните съдилища трябва да се изпълняват най-късно в петдневен срок от получаването на преписа в поделенията на МВР.

Всички разноски по принудителното привеждане на решението на народния съд в изпълнение, включително пътните и дневните на конвоиращите го, са в тежест на самото лице. В случай, че същото не може веднага да ги плати, то подписва съгласие да му бъдат удържани от трудовото му възнаграждение по реда на чл.341 от ГПК въз основа на сметка предоставена в предприятието, където е постъпило на работа. Документите за извършените разходи се предоставят от органите на МВР.

88. Ръководствата на предприятията и обектите в които са настанени на работа лица по реда на този Указ са длъжни с помощта на професионалните, комсомолските и другите обществени организации да вземат мерки за създаване условия за нормална работа и добри отношения към тези граждани, такива каквито съществуват и за останалите работници, а така също да провеждат такива допълнителни възпитателни мероприятия по отношение на тях, които ще способствуват за най-успешното им поправяне и привикване към обществено полезен труд. Наред с това ръководителите на предприятията са длъжни да съобщават веднага на съответния прокурор за всяко неоснователно отклонение от работа на тези лица.

Изпълкомите на окръжните народни съвети в района на които са настанени такива лица са длъжни да следят и контролират редовно дали съответните ръководства на предприятията и обектите изпълняват тези свои задължения.

V. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА НАСТАНЕНИТЕ НА РАБОТА ЛИЦА

89. Изпратените на работа лица са длъжни да работят в определените им места. За тяхната трудова дейност следят ръководствата на предприятията.

Заселените на новите местожителства лица нямат право да напускат местожителствата си освен в случаите, когато заминават в командировка, лечение, поради болест на член от семейството или смъртен случай, или при ползуване на годишния си отпуск и то винаги в съответствие с издадените от предприятието разрешения.

Правничните си и почивни дни тези лица могат да използуват и прекарват където желаят както всички останали работници и служители от предприятието.

223

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

224

30. В случаите когато лицето през време на работата в определеното му местоработене доказа, че се е поправило и ако е изтекла половината от определения му срок, обществените организации по местоработата или местожителството могат да правят предложение за предсрочно освобождаване. Предложенията се правят пред напълкома на окръжния или приравнения градски народен съвет или пред местния народен съд, в зависимост от това по силата на чие решение е настанен на работа тям.

31. Предложението на обществената организация се обсъжда от напълкома на окръжния народен съвет, респ. приравнения градски народен съвет и ако същото е основателно, постановява се решение за предсрочно освобождаване.

Народният съд разглежда предложението, след като вземе мнението на напълкома от старото местожителство на лицето.

Решението с което се постановява предсрочно освобождаване се съобщава на лицето, на народния съвет по местожителството за отписването му от регистрите на населението, в народния съвет по старото местожителство за записване отново в регистрите на населението и до местното управление на МВР.

32. Връщащите се в старите си местожителства лица вследствие на изтичане срока или поради предсрочно освобождаване се вписват веднага служебно в регистрите на населението без всякакви формалности.

33. Лице въдворено на местожителство и настанено на работа по решение на народния съд, което отказа да постъпи на работа или се отклони след постъпването со наказва от народния съд по предложение на прокурора с поправителен труд по реда на чл.8 от Указа.

Наказанието поправителен труд се изтърпява в същото предприятие.

Ако лицето се отклони от изпълнението на наказанието поправителен труд, народният съд по предложение на прокурора замени същото наказание с лишаване от свобода по реда на чл.34 от НК.

Времето за изтърпяване на наказанието поправителен труд или лишаване от свобода не се приспада от срока за задължително настаняване на работа и заселването.

30

34. Прокурорите, съдиите и началниците на окръжните управления на народната милиция да следят за правилното и строго приложение на Указа и да отчитат дейността си пред централните си ръководства всеки календарни 6 месеца.

За МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ,
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК:

За МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ:

РЪКОВОДИТЕЛ [illegible] "НАРОДНИ СЪДИЛ"
[illegible] СЪДЕБНИ СЪВЕТ:

МП

Из архивите на ДС

31

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

З А П О В Е Д
по
СЪДЕБНОТО ВЕДОМСТВО
№ 1598

гр.София, 15 август 1982

На основание т.7 от Указа за засилване на борбата против лицата отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен,паразитен начин на живот

З А П О В Е Д В А М Е

Народните съдилища при прилагането на разпоредбите на Указа за засилване борбата против лицата отклоняващи се от обществено полезен труд и водещи противообществен,паразитен начин на живот да постановяват настаняване на работа и заселване на местожителство в следните предприятия и населени места:

1.В язовир "Медет", с.Кърнево,община гр.Златица,Софийско,
2.В Зав.строежи "Медет" гр.Панагюрище,
3.В язовир "Жребчево", с.Баните,Сливенско,
4.В язовир "Антон Ивановци" , с.Кричим,Пловдивско,
5.ДМП "Балканбас", с.Твърдица,Сливенско,
6.ДМП "Бобов дол", с.Бобов дол, Кюстендилско,
7.ДМП "Гипсови мини" с.Ковачево,Сливенско,
8.ДЗС "Кубрат" с.Беловец-Разградско,
9.ДЗС "Янко Забунов" с.Сокол,Силистренско,
10.ДЗС "Разград" с.Гецово,Разградско,
11.ДЗС "Рогозин" с.Рогозина, Толбухинско,
12.ДЗС "Ст.Караджа" с.Соколово,Толбухинско,
13.Горско стопанство с.Рибарица,Ловчанско,
14.Пътни строежи АТЗ Ст.Загора,с.Калитиново,Ст.Загорско
15.ТЕЦ "Марица изток" гр.П.Загора,с.Ковачево,Сливенско

Народните съдилища да уведомяват всеки месец Министерството на правосъдието колко лица са изпратени по техни решения във всеки от посочените в тази заповед обекти,с оглед да се следи дали има места в тях за нови настанявания и евентуално да се определят нови обекти за настаняване.

Зам. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИТЕТА ПО ТРУДА И ЦЕНИТЕ:
/п/ М.Кишев

Зам. МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:
/п/ Ат.Войнов

...В.Георгиев...
...рещу подпис на ...
...ете на колегиума. Да ...
...звади препис за прочит и по...
...ис от членовете на комисията.
/п/Д.Диков
15.XI.1962 г.

44

Препис!

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ
№ 1100

София, 15.XI.1962 г.

ДО
др.др. БОЯН БЪЛГАРАНОВ
ДИКО ДИКОВ
МИНЧО МИНЧЕВ
ИВАН БЪЧВАРОВ

Препис от решение № 314
Политбюро на ЦК на БКП от 3.XI.1962 година

Счита за целесъобразно министъра на вътрешните работи да вдигне изселническия режим по отношение на всички изселени граждани в НРБ. Жителството им да се урежда съгласно установения в страната ред.

Възлага на главния прокурор на НРБ и министъра на вътрешните работи да назначат комисия, която да извърши проверка по молбите на изселените лица за остраняване на допуснатите закононарушения, като неправилно изселените се възстановят по предишните им жителства. Въпросът за възстановяването на предишните местожителства да се решева съгласувано със съответните окръжни и градски народни съвети.

Вярно с оргинала:/п/ Р.Енев

М-ство на вътр.работи
№ I-737/12.12.1963 г.
Главна прокуратура на НРБ
№ 418/12.12.1963 г.
У-ние "Народни съвети, местна промишленост и комунална дейност"
№ А-1-605/12.12.1963 г.

П Р А В И Л Н И К

За приложение на чл.14 от Указа за Народната милиция

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Този правилник определя реда за принудително установяване в друго местожителство и за забраняване напускането на местожителството.

2. Мерките принудително установяване в друго местожителство /изселване/ и забрана да се напуска местожителството, могат да се вземат при особено важни случаи спрямо:

а/ лица, осъждани за престъпления против Народната република;

б/ лица, чиито антинародни прояви от последно време са несъвместими с нормите на социалистическото общество и представляват опасност за обществения ред;

в/ рецидивисти, осъждани за престъпления против обществената и лична собственост, за разврат, за подправка на документи и парични знаци, за насилие спрямо органи на властта или за хулиганство;

г/ лица, които нямат постоянно местожителство, водят скитнически живот или се занимават с просия, като отбягват да се занимават с обществено полезен труд.

3. Тези принудителни мерки се прилагат само тогава, когато се установи, че взетите мерки за възпитателно въздействие от страна на обществените организации, доброволните отряди на трудещите се, другарските съдилища и надлежните органи на властта не са дали резултат, а за водещите скитнически живот и занимаващите се с просия - когато се установи, че са извършили ново

нарушение след направеното им писмено предупреждение.

4. Принудителното установяване на ново местожителство и забраната да се напуска местожителството е мярка, отнасяща се само за лицето, чието поведение и прояви са от характера на посочените в чл.14 от Указа за Народната милиция. За всяко лице се издава отделна заповед.

5. Местата за настаняване на работа на изселените се обявяват със заповед на Министъра на вътрешните работи след съгласуване със съответните ведомства, които обезпечават приемането им на работа и необходимите жилища.

6. Срокът за изселване, новото временно или постоянно местожителство и месторабота на всяко изселено лице се определя съобразно характера на неговите прояви, морално-политическият облик и степен на обществена опасност. На тази основа подлежащите на изселване лица се категоризират в две групи.

Към първата група се отнасят лицата с по-леки прояви. Новото местожителство на тази категория лица се определя в съответствие с целите и нуждата на мярката, като по възможност се взема предвид и тяхното желание, ако сами си обезпечат жилище и работа.

Към втората група се отнасят лицата с по-тежки антинародни и антиобществени прояви, рецидивисти и др. Новото временно или постоянно местожителство на тази категория се определя с оглед обявените със заповед места за устройване на работа, като се вземе предвид степента на обществената им опасност, възрастта, пола, професионалната квалификация, физически възможности и др.

Минималния срок за изселване е една година.

7. Не се допуска принудително установяване на ново временно или постоянно местожителство в София, околните градове и пограничните райони с капиталистическите страни.

II. ПРОУЧВАНЕ, ОФОРМЯНЕ И УТВЪРЖДАВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯТА ЗА ПРИНУДИТЕЛНО ИЗСЕЛВАНЕ И ЗА ЗАБРАНА ДА СЕ НАПУСКА МЕСТОЖИТЕЛСТВОТО

8. Освен по преценка на органите на МВР, предложения за вземане на принудителни административни мерки по реда на чл.14 от Указа на Народната милиция могат да правят другарските съдилища,

Из архивите на ДС

3.- 34
230

доброволните отряди на трудещите се, отечественофронтовските, професионалните, кооперативните и другите държавни и обществени учреждения и организации.

Предложенията се отправят до органите на МВР.

9. Проверката и набирането на доказателства за установяване наличието на условията за вземане на мерки по чл.14 от Указа за Народната милиция спрямо дадено лице, се отпочва с писмено разрешение на началника на съответното поделение на МВР за образуване на надлежно дело, което се осъществява от определен работник на МВР под надзора на разрешилия началник и следва да се приключи в двуседмичен срок.

10. Към делото задължително се прилагат в оригинал:

а/ материалите и разпорежданията въз основа на които е образувано делото;

б/ писмени сведения от обществените организации по местоживеене или месторабота за поведението на лицето и мнение за евентуалната мярка;

в/ свидетелство за съдимост;

г/ справка за семейното и материално положение и за трудовата му дейност през последните 1-2 години;

д/ констативни протоколи за водещите скитнически живот.

Към делото се прилагат /ако има такива/ заявления на граждани и организации, актове за нарушения, протоколи за предупреждения, за разпит на свидетели, решения на другарски съдилища и други документи, изясняващи дейността и поведението на лицето.

11. Органът на МВР, който е събрал материалите, съставя мотивирано предложение за мярката, която следва да се вземе спрямо даденото лице.

Предложението трябва да съдържа пълни установачни данни за лицето, кратко изложение на неговите противообществени прояви, фактите, които са в полза или против него, обкръжението, здравословното състояние, обективна преценка на обществената му опасност, с оглед на която следва да се вземе мярката по силата на чл.14 от Указа на Народната милиция, срока и мястото за изтърпяване.

35
251

Предложението се подписва от съставителя и началникът на поделението, взема се мнението на съответния прокурор, след което с мнение на окръжния началник МВР и окръжния прокурор, делото се изпраща в Дирекцията на Народната милиция.

12. Постъпилите в Дирекцията на Народната милиция предложения за вземане мярка по чл.14 от Указа за Народната милиция се разглеждат от комисия, назначена със заповед на Министъра на вътрешните работи и Главния прокурор на НРБ.

Недостатъчно обоснованите предложения се връщат на съответното окръжно управление за допълване, а при съмнение - и за нова проверка, която се извършва от работник на МВР, неучаствувал в първата проверка.

13. Предложенията за вземане на мерки по чл.14 от Указа за Народната милиция се докладват за утвърждаване на Министъра на вътрешните работи и Главния прокурор на НРБ от председателя на комисията ведно с писменото мнение на последната.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИНУДИТЕЛНИТЕ МЕРКИ

14. Утвърдените предложения се съобщават на съответния окръжен началник на МВР. Въз основа на тях той издава заповед, в която посочва: основанието, за кое лице се отнася, каква мярка се определя, за какъв срок, от кога да започне изпълнението и къде ще се изтърпи. Препис от заповедта се изпраща на поделението на МВР, на което се възлага изпълнението й и на общинския народен съвет по местожителството на лицето.

15. Определената мярка по чл.14, ал.I, буква "а" се съобщава срещу подпис на лицето, за което се отнася, чрез прочитане на заповедта.

Лицето е длъжно в указания от заповедта срок доброволно да се установи на новото временно или постоянно местожителство и постъпи на определената работа.

Ако лицето няма средства за пътуване, поделението, което го изселва, му издава кредитен билет срещу писмено задължение, стойността на билета да се възстанови в тримесечен срок от трудовото възнаграждение, което ще получава на новото работно място.

Лицата, не изпълнили доброволно заповедта, се изселват принудително под конвой.

231

От архивите на ДС

Срокът на изселването тече от датата на фактическото започване на изпълнението на заповедта.

16. След пристигането на новото временно или постоянно местожителство изселените по реда на чл.14,ал.I, буква "а" са длъжни да се явят в съответното поделение на МВР.

17. При наличието на сериозни причини, възникнали след подписването на заповедта за изселване /тежко заболяване, раждане, смърт на близки и други подобни/, окръжният началник на МВР може да отложи временно изпълнението на заповедта.

18. На основание изпратените преписи от заповедта, принудително изселените за постоянно лица служебно се отписват от регистъра за населението на досегашното местожителство и записват в регистъра за населението на новото местожителство, за което в личните им паспорти се извършват необходимите отметки.

19. Принудително установените на ново местожителство за определен срок не се отписват от регистъра за населението на досегашното им местожителство, а се прави само паспортна отметка за срока, за който се лишават от досегашното местожителство.

Лицата, които са изселени за определен срок, могат да се върнат в местожителството, от което са били изселени,след като получат удостоверение от съответното поделение на МВР, че са изтърпели наложената им мярка, на основание на което се прави нова отметка в личния им паспорт.

20. Заповедта, с която се определя принудителна мярка по чл.14, ал.I, буква "б", влиза в сила от деня на съобщаването ѝ срещу подпис на лицето, за което се отнася.

21. Контролът върху лицата, установени на ново временно или постоянно местожителство и върху тези, на които е забранено да напускат местожителството си, се осъществява от органите на прокуратурата, МВР и народните съвети. По преценка спрямо такива лица началниците на поделенията на МВР, съгласувано с районния прокурор, може да въвеждат режим, като в определен час от денонощието се явяват в участъка на МВР и се разписват в специална книга, а където няма участък - в специална книга в народния съвет Онези, които живеят и работят в обекти отдалечени от населени

Из архивите на ДС

6.- 233 37

места, се разписват в такава книга, която се води и съхранява от съответния ръководител на обекта съгласно дадените му от органите на Народната милиция указания.

22. На изселените лица и на тези, на които е забранено да напускат своето местожителство, може да се разрешава временно напускане на местожителството при наличието на писмена молба от тяхна страна, само в следните случаи:

а/ при призоваване от съдебни, следствени или други държавни органи, явяването пред които се удостоверява с писмен документ;

б/ при необходимост от лечение, установено с медицинско удостоверение на надлежно държавно болнично заведение, в което се указва и срокът на лечението;

в/ до 5 дни при уважителни семейни причини /встъпване в брак, смърт на близки роднини до втора степен, нещастни случаи и други подобни/.

Разрешението за напускане на местожителството се издава писмено от съответния началник на Народната милиция, като в него се посочва срокът и мястото до където се разрешава пътуването.

Ако лицето, искащо разрешение за напускане, живее в село или град, в който няма милиционерски участък, то подава молбата чрез председателя на народния съвет или пълномощника, който след като даде мнение я изпраща на началника на участъка на Народната милиция. Връчването на издаденото разрешение в този случай се извършва чрез председателя на народен съвет или чрез заместника му.

Молбите за временно напускане на местожителството се разглеждат и разрешенията се издават не по-късно от 7-дневен срок от получаването им, а спешните случаи се решават незабавно.

Напускане на местожителството без писмено разрешение от лица, изтърпяващи принудителна мярка по чл.14 от Указа за Народната милиция, е допустимо само при наложително изпращане от местните здравни органи до най-близкото здравно заведение с придружител.

7.- 23438

За времето на отсъствието в книгата за разписване се вписва номера на даденото разрешение.

23. Лицата, получили разрешение за временно напускане на местожителството, се задължават, след като пристигнат в населеното място, за посещението на което са получили разрешение, да се явят в поделението на Народната милиция, а където няма такова - в народния съвет и известят за пристигането си, времепрестоя и имената и адреса на лицата, при които ще отседнат. Всичко това се отразява при заверката на разрешителното им. Повторна заверка на разрешителното се прави при отпътуването, като се указва датата и часа.

Когато разрешението за напускане на местожителството е във връзка с настаняването на лечение в болнично заведение, разрешителното се заверява от съответните здравни органи.

24. След завръщането си, лицата, на които е разрешено временно напускане на местожителството, в срок от 24 часа връщат издаденото им разрешително в участъка на МВР, а ако живеят в село или град, където няма такъв, връщането става чрез председателя на народния съвет или чрез заместника му в даденото населено място. Последните отбелязват върху разрешителното датата на завръщането и веднага го изпращат на началника на участъка на МВР.

25. При добро поведение и дисциплина в труда спрямо лицата, изтърпяващи мярка на принуда, определена по реда на чл.14 от Указа за Народната милиция, могат да се прилагат следните поощрения:

а/ удовлетворяване на лично изявено желание за установяване на друго местожителство при условие, че сами ще си обезпечат квартира и работа;

б/ оказване съдействие за настаняване на друг обект на работа;

в/ разрешаване напускане на местожителството за срок до 30 дни;

г/ намаляване срока за изтърпяване на определената мярка, съответно определяне на срок за изселените за постоянно.

Мотивирани писмени предложения за поощрително изменение на определената принудителна мярка по буква "а" и "г" се правят от началниците на окръжните управления МВР и след съгласуване със съответния прокурор се изпращат за утвърждаване от Министъра на вътрешните работи и Главния прокурор на НРБ. Предложенията по букви "б" и "в" се решават от окръжния началник МВР със заповед, препис от която изпращат в МВР по принадлежност.

26. На лицата, които нарушават определената им мярка на принуда по чл.14 от Указа за Народната милиция, се налагат следните наказания:

а/ въвеждане режим на разписване, а ако са на такъв - утежняване същия чрез увеличаване броя на разписванията г денонощието до три пъти;

б/ предупреждение за увеличаване срока и преместване на ново местожителство и по-тежка работа;

в/ увеличаване на срока, преместване на ново местожителство, преместване на по-тежка работа или едновременно налагане на повече от едно от тези наказания;

г/ превеждане за определен срок на местожителство в с.Белене и работа в ДЗС "Белене", Плевенски окръг;

д/ привличане към наказателна отговорност съобразно случая по чл.207, ал.I или чл.285-а от НК.

Наказанията по букви "а" и "б" се налагат от окръжния началник МВР, по букви "в" и "г" с решение на Министъра на вътрешните работи и съгласие на Главния прокурор на НРБ по предложение на окръжния началник МВР, а по буква "д" - съгласно закона.

27. Молбите и жалбите на лицата, изтърпяващи принудителна мярка по чл.14 от Указа за Народната милиция, чието разрешение не е от компетентност на органите на МВР по места, и тези, адресирани до централните органи на МВР, се изпращат по принадлежност от окръжните началници на МВР с мнение и се решават в едномесечен срок от подаването им.

Из архивите на ДС

9.- ~~236~~
40

28. Министърът на вътрешните работи, съгласувано с Главния прокурор на НРБ, може да отменя и изменя взетите решения за принудително настаняване на ново местожителство или забрана да се напуска местожителството.

Този правилник се издава въз основа на чл.14 от Указа за Народната милиция.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: [signature] 10.12.1963.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ: [signature] - 11.12.63

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ "НАРОДНИ СЪВЕТИ, МЕСТНА ПРОМИШЛЕНОСТ И КОМУНАЛНА ДЕЙНОСТ": [signature]

АО
41

Д Е К Л А Р А Ц И Я

Подписаният _____, живущ в гр./с/ _____, ул./окръг/ _____ декларирам, че съм запознат със съдържанието на заповед № _____ от "_____196___ година на началника на Окръжно управление МВР - гр._____, с която се изселвам от _____ _____ за срок от _____ в _____

Освен това се запознах с точки 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25 и 26 от Правилника за приложение на член 14 от Указа за Народната милиция.

Задължавам се в срок от _____ да напусна _____ _____ и се явя на определеното ми място _____ _____.

Известно ми е, че при неизпълнение на заповедта ще ми се търси най-строга отговорност, включително превеждането ми на местожителство в с.Белене и на работа в ДЗС "Белене" или привличането ми към наказателна отговорност по чл.207 ал.I и чл.285[а] от Н.К.

Декларирам, че ще изпълня заповедта и ще спазвам изискванията на Правилника за приложение на чл.14 от Указа за Народната милиция.

_____ 196____ г.

ПОДПИС:

304
8.X.

Строго секретно!
Екз.№ 15

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С Ъ Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Работата на Софийско управление МВР по изпълнение на чл. 14 от УНМ.

Въз основа на утвърдения Правилник за приложение чл. 14 от УНМ през м. декември 1963 г. бяха изселени първите лица по линия на ДС и НМ.

Колегиума на своето заседание на 5 май 1964 г. разгледа доклад на ръководството на Софийско управление МВР и съдоклада на комисията натоварена да провери изпълнението на Правилника за приложение на чл. 14 от УНМ и взе съответни решения.

Колегиумът тогава обърна внимание на другарите Стефанов, Георгиев и Минев, за допуснатите сериозни слабости по изпълнението на Правилника по приложението на чл. 14 от УНМ и задължи същите срочно да набележат и проведат мерки за тяхното отстраняване.

Колегиумът задължи ръководството на Софийско управление на МВР в срок от 1 месец да вземе мерки за допълнителното и цялостно изучаване от офицерския състав Правилника за приложение на чл. 14 от УНМ; др. др. Стефанов и Минев да вземат необходимите мерки за привеждане в известност контингента от контрареволюционните елементи и обезпечат агентурното му наблюдение и разработка; др. др. Стефанов и Георгиев в срок от 15 дни да прегледат лично материалите за агентите "Митко", "Катя" и "Роза" и направят оценка за тяхната дейност и вземат отношение. Освен това проверяващата

Из архивите на ДС

239

група на място е посочила редица слабости по приложение на Правилника.

Така бяха поставени задачите от колегиума преди 5 месеца и ръководството на Софийско управление МВР трябваше в това време да отстрани съществуващите слабости и да докладват какво е направено и какво има да се прави. Да посочат персонално носителите на слабостите.

С констатациите направени в доклада съм съгласен, но считам, че е необходимо да се допълнят и разширят някои моменти с оглед по-пълното изясняване на въпросите по приложение на чл.14 от УНМ.

От 9 декември 1963 г. до сега от София и окръзите в страната са изселени общо 795 лица, от тях по линия на ДС -р268 и по линия на НМ - 527.

Болшинството лица са правилно изселени. За това говори и факта, че от 795 изселени лица са постъпили 263 жалби. Разбирасе има и такива, които макар и правилно изселени подават по няколко молби. Най-много молби са подали изселените Димитър Теохаров Парушев - изселен по линия на ДС и Андон Димитров Петров - изселен по линия на НМ, по 21 молби, които са разгледани и оставени без последствие.

Общо комисията до сега е разгледала 147 молби, от които 60 е уважила, а 87 е оставила без последствие. По линия на ДС е отменила мярката изселване на 29 лица, по линия на НМ на 11 лица, а на останалите е видоизменено мястото на изтърпяване наказанието или намален срока на наказанието. Тук му е мястото да се отбележи, че от отменените заповеди за изселване по линия на ДС - 29, 13 са от изселените през м. юни, 7 са от м. май 1964 година. Това показва, че от изселените през м. декември 1963 г.

Из архивите на ДС

когато отпочна изселването има по малко оплаквания, вероятно материалите са по добре подработени и лицата са по добре подбрани от тези, които са предлагани и изселени през м. май и юни т.г. През м.м. май и юни нито в София, нито в окръзите имаше вражески проявления или пък дръзки хулигански прояви. Именно тогава трябваше оперативните работници от офийско управление МВР, да не предлагат за изселване лица за стари деяния, а др. Стефанов, Георгиев и Минев не трябваше да ги утвърждават и внасят в комисията. Вина за това има и началник под. 1248 - МВР, който недостатъчно реагира.

240

Другаря Стефанов е член на комисията по изселването и той знае колко пъти в комисията сме настоявали да се спазва най-стриктно Правилника за приложение на чл. 14 от УНМ, особено т.т. 3, 10 и 11. Не един път на др. Стефанов в заседание на комисията му е правена бележка, че се предлагат за изселване лица без каквато и да е документация.

Комисията е върнала на Софийско управление МВР - 52 предложения по линия на ДС и 8 по линия на НМ, не утвърдени, поради слаби данни или стари данни, но пак се допуска да бъдат изселени някои граждани, които сега връщаме. Вина за това има др. Стефанов, който често пъти безпринципно настояваше да се изселват лица без достатъчно основания и липса на документация.

Главната вина обаче е в комисията и преди всичко в мен, тъй като не можахме твърдо да отхвърлим всички непълни, недокументирани и без нова вражеска и престъпна дейност предложения за изселване.

Трябва да кажа, че и при нас в комисията имаше известна неяснота по въпроса кои лица да се разселват. Считаше се, че София трябва да се прочисти от бивши полицаи и др. елементи,

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

участвували активно в преследване на прогресивни другари преди 9.IX.1944 г., за което са съдени от Народния съд или пък осъждани за контрареволюционна дейност след 9.IX.1944 година.

За допуснатите грешки много спомогна кампанийния характер на изселването, липсата на време за задълбочено изучаване на лицата и набиране необходимата документация.

На трето място - Софийско управление МВР се оказа неподготвено за такава мярка, особено по линия на ДС. Вражеския и престъпен контингент не се наблюдаваше отблизо, не се знаяха последните прояви на съдите и затова масово се предлагаха лица за изселване въз основа на стари данни или присъди.

На четвърто място - сериозна слабост при подработване предложенията за изселване е, че не винаги се търсеше мнението на обществеността по месторабота и местоживеене на лицете.

Случаите, които другарите от офийско управление на МВР посочват в доклада и тези които посочваме в съдоклада, трябва да се разгледат пред състава на Софийско управление МВР, с оглед да не се допускат в бъдаще да се въвежда в заблуждение комисията и ръководството на МВР.

Ако о.р. Ив.Христов от Софийско управление МВР беше спазил т.т. 10 и 11 от Правилника, нямаше да предложи за изселване по линия на ДС гражданката , която е сляпа, който факт не е отразил в предложението за изселване и трябваше другарите от окръжно управление МВР - Силистра да сигнализират, че е сляпа и сама не може да се самообслужва.

О.р. Манов от Софийско управление МВР, ако беше спазил т. 10 от Правилника за приложение на чл. 14, нямаше да предложи за изселване по линия на ДС лицето , автомонтьор в ДАП-клон 1 - София, за който административното, партийното

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

профсъюзното и ДКМС ръководства отправиха лично изложение до др. Министър, в което изложение отразяват неговата трудова дейност и че изселването за тях било голяма изненада.

О.р. Никола Терезов, ако беше спазил т.т. 3, 10 и 11 от Правилника за приложение на чл. 14 от УНМ, нямаше да предложи за изселване по линия на НМ за неморални деяния лицето , родена през 1944 г., която е била бременна в 5 месец и започнала работа в ресторант "Боровец". Дори при задържането тя е помолила да не бъде изпращана, тъй като е бременна и е започнала работа, но въпреки това е била изпратена през м. юли и през м. септември 1964 г. е родила дете седмаче, за което полагат специални грижи лекарите. Вина за това носи не само о.р. Терезов, но и преките му началници.

Необходимо е целия личен състав на Софийско управление МВР, които предлагат за изселване по чл. 14, дълбоко да осъзнаят и разберат, че всяко отклонение от Правилника за приложение на чл. 14 от УНМ, води до извръщения, до нанасяне вреда на Партията и Народната власт.

В тая връзка считам, че ръководството на Софийско управление МВР не е изпълнило т. 2 от решението на колегиума от 5 май 1964 г., а именно в срок от 1 месец да вземе мерки за допълнително и цялостно изучаване и спазване от офицерския състав Правилник за приложение на чл. 14 от 1НМ. Сега в предложението на своя доклад т. 1 наново предлагат да се разгледа Правилника. Освен това в бъдаще да се търси строга отговорност от виновните ръководители и о.р., които допускат нарушения по прилоxение на чл. 14 от УНМ.

Колегиумът задължи др. Стефанов, Георгиев в срок от 15 дни да прегледат лично материалите на агентите "Митко", "Катя"

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

и "Роза", тъй като са станали нетърпими в квартала и направят оценка за тяхната дейност и вземат отношение. По този въпрос също нищо не се споменава в доклада. Комисията преди няколко дни разгледа материалите само на агент "Митко" и го утвърди за изселване. Каква е съдбата на останалите агенти, това трябва другарите да кажат.

Органите на МВР и ръководствата на стопанствата по места където се отправиха изселените лица взеха необходимите мерки по организацията на работата, дисциплината и значително бе подобрен материалния стимул. Преодолян беше началния период на нежелание да се работи и почти всички изселени лица започнаха да изпълняват трудовите норми. Сега получихме сигнали за понижена трудова дисциплина в някои работни обекти, особено след излизането на Указа за амнистията. Така например в ДГС "Черни Вит", Ловешки окръг, всички изселени лица изпълняваха нормите и имаха добра заработка, но сега изселените

, на няколко пъти напускат без разрешение работните обекти, пиянствуват и пр. За това до известна степен спомага и факта, че скоро не са утвърждавани предложения за превеждане на лица по т. 26, буква "г" от Правилника в ДЗС "Белене".

До сега в ДЗС "Белене", са преведени 38 лица, в което число влизат и изселените направо от Благоевградски окръг помаци за част от които има решение да бъдат освободени. В ДЗС "Белене" също така трудовата дисциплина напоследък е понижена, системно играят на комар изселените

и др.

В поделение 1248 - МВР общо от София и окръзите в страната има за разглеждане от комисията 316 предложения за изселване. От тях по линия на ДС - 54, а по линия на НМ - 262. Освен

Из архивите на ДС

326 7

това има за разглеждане общо 20 предложения за превеждане в ДЗС "Белене", Плевенски окръг, за проявилите се изселени лица на новите им местожителства.

Комисията продължава да преглежда материалите за изселване, но няма да допусне форсиране, а това ще става регулярно, след пълна документация на данните в предложенията, като се взема мнението на обществените организации в квартала и ръководствата на ведомствата. Докато комисията не се убеди, че данните на лицето което се предлага за изселване са достатъчни, обективни, точни и проверени, отразяват настоящата антиобществена дейност, няма да предлага изселването.

244

На едно от последните заседания на комисията и изявеното желание на др. Стефанов бяха върнати предложенията на Софийско управление МВР, по линия на ДС, за да ги разгледат още веднаж и документират данните, след което ще предложат пред комисията само тези които заслужават.

Комисията продължава да разглежда и останалите молби, с което ще се отстранят допуснатите грешки. В това отношение голяма помощ могат да окажат другарите от Софийско управление на МВР, като поправят своите грешки.

За отстраняване на съществуващите слабости по приложение чл. 14 от УНМ, считам за целесъобразно да се проведат следните мероприятия:

1. Да се преустанови всякаква кампанийност при приложението на чл. 14 от Указа за Народната милиция.

2. Комисията да изисква най-строго спазване на Правилника по приложението на чл. 14 от УНМ.

247
8

3. Да се утвърждават за изселване рецидивисти, хулигани и други антиобществени вражески елементи с проявяваща вражеска дейност в последно време, които са станали нетърпими за обществеността.

4. По всички предложения за изселване, предварително да се взема мнението на обществените организации и ръководства на предприятия и учреждения, където същите живеят и работят.

5. Да се вземат допълнителни мерки, за засилване възпитателната работа и трудово устрояване през зимните месеци в обектите където са настанени изселените лица. За целта членове на комисията и др.др. Стефанов, Георгиев и Минев да посетят всички по-голями обекти в страната.

6. Комисията да разгледа и вземе отношение по постъпилите жалби до края на м. октомври 1964 г., като за в бъдаще своевременно разглежда новопостъпилите жалби.

ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР И ДИРЕКТОР НА НМ
генерал майор:

Написано в 13 екз.

Изпратени на членовете на Колегиума-МВР

София, 9.X.1964 г.

245
Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР – [illegible] 1948
В. № 694 / 31 XII 64 год

Строго секретно!
Екз. № 7
~~390~~

ДО

ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Т У К

Д О К Л А Д

от

ДИКО ДИКОВ – МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ПЕТЪР ТАНЧЕВ – МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
ИВАН ВАЧКОВ – ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ

Другари,

От 9 декември 1963 година до сега от София и окръжните градове са изселени по чл. 14 от Указа за Народната милиция 754 лица. Същите са настанени на работа в Държавните горски стопанства, Държавните земеделски стопанства, камени кариери, мини и др. работни обекти.

Голяма част от изселените лица се включиха във възложената им работа, работят добре и съцействуват за изпълнението на производствените планове. Някои от тях обаче отказват да работят, отдават се на пиянство, крадат, бягат от работните места и разлагат дисциплината сред останалите добри производственици.

Въпреки проведената разяснителна работа от органите на МВР, прокуратурата и ръководствата на предприятията, тези лица не се включват на работа и поради това, че не се охраняват от органите на Народната милиция и няма орган, който да ги застави да работят, на практика дискредитират мероприятието по чл. 14 от Указа за НМ. Такива лица трябва бързо да бъдат изолирани от останалите изселени лица.

До сега 38 души от изброената категория лица са изпратени на остров "Персин" край с. Белене, Плевенски окръг, като са придадени на работа в ДСС – Белене, което експлоатира земята на

391

247

Из архивите на ДС

острова. Същите не могат да напускат острова без разрешение на началника на поделението, което охранява Трудово поправителното общежитие за затворници. Срещу положения труд те получават възнаграждение. Но и тук същите лица не се включват ваактивен труд и изпълняват нормите едва до 20 – 30%. Някои не могат да изработят дори стойността на храната която получават.

Имайки предвид, че за в бъдаще такива лица ще бъдат изпращани в ДЗС " Белене ", намираме, че е необходимо да се подобри базата за изселените лица, в която те ще работят като работници на ДЗС, ще получават пълно възнаграждение за изработената работа и ще се създаде възможност за провеждане на по-голяма възпитателна работа.

От 1949 година до 1962 година остров "Персин"заедно с припадащите към него по-малки острови с обща територия над 45000 декара бе база на затворническото общежитие "Белене" към отдел ТПО и затвори при Министерството на правосъдието.

До 1949 година островите заливани от високите Дунавски води бяха пустеещи земи, залесени от дива върба и капинат. Когато след това Държавното земеделско стопанство премина към Министерството на правосъдието бе извършена огромна отводнително-охранителна работа,като чрез обща обиколна и две секторни диги се усвоиха около 16000 декара земя, която сега дава високи добиви селскостопанска продукция. Организирането ДЗС към отдел затвори се развиваше във високо продуктивно-животновъдно стопанство,което даваше на държавата над 1 милион литри мляко, над 400 тона свинско и много тонове телешко месо. Имаше възможност освен това да бъдат усвоени най-малко още 5000 декара работна земя.

От началото на 1962 година земеделското стопанство при затвора Белене, бе прехвърлено от Министерството на селскостопанското производство, с оглед да се оползотвори по-пълно и по-правилно земята на остров "Персин". Стопанството се обслужва със работна ръка на затворници.

Като се има предвид,че на острова са организирани две затворнически общежития на затвора Белене,където живеят над 800

Из архивите на ДС

затворника, че целия остров е по усилена охрана, създадената много-стройна организация и експлоатация на острова се явява крайно неудачна, особено сега, когато се увеличи броя на изселените лица, настанени на работа при ДЕС - Белене.

За да се създадат условия за най-пълно използуване острова като земеделско стопанска единица, най-правилно да се оползотвори труда на затворниците от затвора Белене, на изселените, които ще бъдат настанени в острова, да се осигури най-ефикасна охрана на затворниците, контрол и наблюдение над изселените, да се подобри възпитателната работа сред изселените и затворниците, считаме за правилно - експлоатацията на острова, селскостопанското производство, животновъдство, улов на риба, горското стопанство и мелиоративните мероприятия да бъдат предадени изцяло на Държавното стопанско предприятие към затворите при Министерството на правосъдието. Министерството на селскостопанското производство, Министерството на вътрешната търговия и Главното управление по горите и горската промишленост при Министерския съвет ще следва да осигурят методическо ръководство относно селскостопанската дейност, горското стопанство и рибовъда в предадено на Министерството на правосъдието Държавно земеделско стопанство.

На основание изложеното предлагаме Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия да вземе следното

Р Е Ш Е Н И Е

Държавно земеделско стопанство "Белене" при Министерството на селскостопанското производство да се предаде изцяло на "ДСП при затворите" при Министерството на правосъдието, заедно със всичките активи и пасиви, земи, сгради и съоръжения, селскостопанска дейност, гори и рибовъд.

Методическото ръководство върху селскостопанската дейност, горското стопанство и рибовъда да се осигурява от Министерството на селскостопанското производство, Министерството на вътрешната търговия и Главното управление по горите и горската промишленост при Министерския съвет.

248

247

Министерството на правосъдието и Министерството на селскостопанското производство да уточнят плана относно отводняването и наполяване на острова и осъществяване на работната земя.

ПРИЛОЖЕНИЕ: писмо № I-6-565 на Министерството на селскостопанското производство.

Вх. №: 610/10.X.64 г.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /п/ Дянков

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО: /п/ Н. Ганев

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ:

Отпеч. в 4 екз.
№ 1-ЦБ на ЦК на БКП
№ 2- МВР
№ 3- Правосъдието
№ 4- Гл.прокуратура

249

Из архивите на ДС

могат да получават свиждания, разходки, пратки и кореспонденция само с разрешение на окръжния прокурор.

(2) Окръжният прокурор може да разреши на близките на осъдения и на защитника му да се срещнат с него преди изпълнение на наказанието.

Чл.131(1) Смъртното наказание се изпълнява от администрацията на затвора чрез разстрелване в присъствието на окръжния прокурор или негов заместник, началника на затвора или негов заместник и лекар. Присъствие на други лица не се допуска.

(2) Изпълнението на смъртното наказание по отношение на няколко лица става поотделно, без присъствието на останалите.

(3) Смъртта на осъдения се констатира от лекаря.

(4) За изпълнението на смъртното наказание се съставя протокол, който се подписва от лицата по алинея първа.

Чл.132(1) За изпълнение на смъртното наказание администрацията уведомява народния съвет по местонахождение на затвора, който съставя акт за смъртта.

(2) Личните вещи на осъдения се изпращат на народния съвет по местожителството му, който ги предава на неговите наследници.

Глава тринадесета

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО ПОПРАВИТЕЛЕН ТРУД БЕЗ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Чл.133. Учрежденията, предприятията и организациите, където ще се изпращат за изтърпяване на наказание поправителен труд осъдени, които не работят, се определят в началото на всяка година от председателя на окръжния съд, окръжния прокурор и председателя на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет съгласувано със съответните ведомства.

Из архивите на ДС

251

Чл.134(1) Ръководителят на учреждението, предприятието или организацията е длъжен да осигури изпълнението на наказанието да започне не по-късно от три дни след получаване на присъдата.

(2) За начало на изпълнението на наказанието се счита денят, от който започват да се правят удръжки от трудовото възнаграждение на осъдения.

Чл.135(1) Ръководителят на учреждението, предприятието или организацията довежда присъдата до знанието на ръководствата на обществените организации и на целия трудов колектив.

(2) Ръководствата на учреждението, предприятието или организацията и на съответните обществени организации следят за поведението и трудовата дисциплина на осъдените и вземат необходимите мерки за поправянето и превъзпитанието им.

Чл.136(1) Времето, през което се изтърпява наказанието поправителен труд, не се зачита за трудов стаж. Това се отбелязва изрично в трудовата книжка, ведомостта и в другите документи, без да се вписва, че лицето е било осъдено.

(2) През време на изтърпяване на наказанието поправителен труд осъдените не могат да ползуват редовния си платен годишен отпуск, както и неплатен отпуск по чл.58, ал.1 от Кодекса на труда. Всички останали видове отпуск те ползуват на общо основание. През време на отпуска изпълнението на наказанието се спира.

Чл.137. Постановените от съда удръжки от трудовото възнаграждение на осъдените на поправителен труд се изчисляват както следва: а) за работниците, служителите и членовете на трудово-производителните кооперации от брутното месечно възнаграждение; б) за членовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства - от пълния размер на възнаграждението, следващо се за извършената през време на изтърпяване на наказанието работа.

Из архивите на ДС

252

Чл.138. На работниците, които получават възнаграждение по сделната или по акордната система, както и на членовете на трудово-кооперативните земеделски стопанства двадесет и пет, а при петдневна работна седмица двадесет и два работни дни се считат за един месец изтърпяно наказание поправителен труд.

Чл.139(1) Когато осъденият премине на работа в друго учреждение, предприятие или организация, изпълнението на наказанието продължава на новото място на работа.

(2) В случаите на предходната алинея ръководителят на учреждението, предприятието или организацията, където осъденият е работил, връща присъдата на прокурора, като го уведомява за срока на изтърпяното наказание и за новото място на работа на осъдения, ако то му е известно.

Чл.140. Когато е необходимо за осъществяване целите на наказанието, прокурорът може да постанови осъденият да бъде преместен от учреждението, предприятието или организацията по чл.133 в друго такова.

Чл.141.(Доп. - ДВ , бр.28 от 1982 г.) Когато осъденият бъде уволнен или напусне и не постъпи на работа в друго учреждение, предприятие или организация, ако не са налице условията по чл.43, ал.7 и 8 от Наказателния кодекс, прокурорът постановява изпълнението на наказанието да продължи в едно от определените за тази цел места.

Глава четиринадесета

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА ЛИШАВАНЕ ОТ ПРАВО НА МЕСТОЖИВЕЕНЕ В ОПРЕДЕЛЕНО НАСЕЛЕНО МЯСТО И ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗАСЕЛВАНЕ БЕЗ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Чл.142. Наказанията лишаване от право на местожителство в определено населено място и задължително заселване без лишаване от свобода се изпълняват от органите на Министерст-

вото на вътрешните работи.

Чл,143. Началникът на поделението на Министерството на вътрешните работи нарежда писмено на лишения от право на местоживеене в определено населено място да напусне последното в срок от десет дни. Ако в този срок осъденият не изпълни нареждането, изселва се принудително.

Чл.144(1) На осъдения не се разрешава да посещава населеното място, от правото на местоживеене в което е лишен.

(2) Когато важни причини налагат това, съответният прокурор или началникът на поделението на Министерството на вътрешните работи по новото местоживеене на осъдения може да му разреши да посети това населено място за срок до десет денонощия, но не повече от двадесет денонощия на година. Това време се зачита за изтърпяване на наказанието.

Чл.145. Населените места, в които се изпращат осъдени на задължително заселване, се определят от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на вътрешните работи и главния прокурор.

Чл.146. Началникът на поделението на Министерството на вътрешните работи нарежда писмено на осъдения за срок от десет дни да се установи в мястото на задължителното заселване или съответно да не напуща досегашното си местоживеене. Ако осъденият не изпълни нареждането, завежда се или се връща принудително.

Чл.147(1) След установяване в мястото на задължителното заселване осъденият е длъжен незабавно да се яви пред органите на Министерството на вътрешните работи и да съобщи точния си адрес.

(2) За начало на изпълнение на наказанието се счита денят, в който осъденият се е явил пред органите на Министерството на вътрешните работи.

Чл.148(1) Осъденият, ако е работоспособен, е длъжен веднага след започване изпълнението на наказанието да

Из архивите на ДС
253

Из архивите на ДС

254

постъпи на работа по свой избор. Съответният общински(районен) народен съвет или кметство и органите на Министерството на вътрешните работи му оказват необходимото за това съдействие.

(2) Ако осъденият не стори това в срок от петнадесет дни, общинският(районният)народен съвет или кметството задължително го устройва на подходяща за него работа.

Чл.149(1) Осъденият няма право да напуска мястото на задължителното заселване.

(2) Когато важни причини налагат това, съответният прокурор или началникът на съответното поделение на Министерството на вътрешните работи може да му разреши да напусне населеното място за срок до десет денонощия, но не повече от двадесет денонощия на година. Това време се зачита за изтърпяване на наказанието.

Глава петнадесета

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА КОНФИСКАЦИЯ НА ИМУЩЕСТВО И ГЛОБА

Чл.150(1) Наказанието конфискация се изпълнява:

а) от общинския(районния) народен съвет по местонахождение на конфискуваните движими и недвижими вещи;

б) от общинския(районния) народен съвет или съдебния изпълнител по местожителството на осъдения, когато са конфискувани парични суми съобразно разпоредбите за събиране на държавни вземания.

(2) Иззетите при изпълнение на конфискацията недвижими и движими вещи се предоставят на съответния общински (районен) народен съвет, а паричните суми се внасят в приход на държавния бюджет.

Чл.151. Ако след изпълнението й конфискацията бъде отменена, иззетите имущества се връщат на осъдения или на неговите наследници. Когато връщането е невъзможно, заплаща се тяхната равностойност по съответните държавни цени на

I-ДС
14 Изселване.

479 380 (12)

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
№ 955
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
№ I-241/6 4 70
ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА НА НРБ
№ И. 296
София, 2. IV 1970 г.

ДО ОКРЪЖНИТЕ И НАРОДНИ СЪДИЛИЩА
ОКРЪЖНИТЕ И РАЙОННИ ПРОКУРАТУРИ
ОКРЪЖНИТЕ И РАЙОННИ УПРАВЛЕНИЯ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ИЗПЪЛКОМИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ НАРОДНИ СЪВЕТИ

изменено окр. № I-147/71
изменено с № 785/75

1. На основание чл.48 от Наказателния кодекс и чл.145 от Закона за изпълнение на наказанията определят се населените места, в които се изпълнява наказанието задължително заселване, съгласно приложения списък.

2. При определяне на населеното място, в което се изпълнява наказанието задължително заселване, съдът взема предвид и притежаваната от осъдения професионална квалификация.

3. Препис от присъдата, с която е наложено наказанието задължително заселване се изпраща в 3 броя на съответния прокурор за изпълнение.

Прокурорът изпраща по един препис от присъдата на началниците на районните управления на Министерството на вътрешните работи по местоживеенето на осъдения и по местоизпълнението на наказанието.

В случаите на чл.48 от Наказателния кодекс администрацията на затвора най-малко един месец преди изпълнението на наказанието лишаване от свобода съобщава на съда, който е постановил присъдата, деня на завършването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, като посочва и професионалната квалификация, която осъденият е придобил.

Съдът в разпоредително заседание определя мястото на изпълнението на наказанието задължително заселване като взема предвид и придобитата от осъдения професионална квалификация.

Из архивите на ДС

381

Препис от определението на съда се изпраща в три броя на съответния прокурор.

4. Началникът на районното управление на МВР привежда присъдата в изпълнение, съгласно чл. 146 от Закона за изпълнение на наказанията.

5. Ако осъденият след настаняването не постъпи на работа по свой избор, органът на съответния общински народен съвет задължително го устройва на подходяща за него работа.

6. Органите на Министерството на вътрешните работи упражняват надзор осъденият да не напуска района на населеното място без разрешение на съответния районен прокурор или началник на районното управление на МВР.

7. Началникът на районното управление на МВР уведомява незабавно прокурора за началото и края на изпълнението на наказанието. Той уведомява и народния съд по местоизпълнението на наказанието за осъществяване на възпитателната работа съгласно чл. 6 от Закона за изпълнение на наказанията.

На осъденото лице се издава удостоверение, че е изтърпяло наказанието.

8. Осъдените и настанени вече лица изтърпяват наказанието си в населеното място, където е започнало изпълнението на същото.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

За МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

За ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ :

ГГ/НБ

Вх. № 614.4.12.5
10

Секретно!
Екз.№ 7

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

6584 1.9 5

ОТНОСНО: Мотивиране на становището на Народната милиция за запазване института за принудителните административни мерки, налагани по чл.14 от УНМ, възпроизведени в проекта на Закона за Народната милиция

Органите на Народната милиция прилагат чл. 14 от УНМ от 1955 година. С него е дадена възможност при особено важни случаи спрямо лица, осъждани за престъпления против Народната република, или такива, които с оглед на антинародните си прояви могат да представляват опасност за обществения ред, спрямо рецидивисти и други лица с опасно за обществото поведение, да могат да се вземат административни мерки – принудително установяване в друго местожителство (за определен срок или за постоянно), забрана да напускат местожителството за срок до шест месеца и да се установява за същия срок административен надзор върху тях. Последният се изразява в различни забрани за: посещаване на определени населени места и някои обществени заведения, ненапускане през определено време на денонощието жилището си, срещане с определени лица, пребиваване в някои части на населеното място, използуване някои видове обществен транспорт и др.

Прилагането на мерките за административен надзор позволява в особени случаи лицата с опасно за обществото поведение да бъдат лишени от благоприятните условия, които спомагат за извършването на престъпления и по такъв начин да се пресече възможността за посегателства върху държавните и обществените интереси. Такива мерки се прилагат в Съветския съюз и другите социалистически страни.

Из архивите на ДС

258

Използуването на административния надзор се установява от 1970 година с приемането на допълнението и изменението на чл. 14 от УНМ, което е станало по предложение на Министерството на вътрешните работи, след съгласуване с Министерството на правосъдието и Главната прокуратура. Последните две ведомства са дали своите бележки и препоръки съответно с писма №№ VI-1179/13.V.1969 г. и И-330/20.V.1969 год. В тях се посочва, че са съгласни със съществуването на този институт и намират за "целесъобразни и оправдани мерките по чл. 14 от УНМ". Признава се, че тези мерки имат "подчертано превантивен характер и значение" и "несъмнено допринасят за ограничаване на престъпните прояви от определена категория лица - рецидивисти, безделници, скитници и други, които, въпреки вземаните мерки, продължават да имат опасно за обществото поведение". Поради това предлаганите мерки "представляват сериозно средство за предотвратяването на престъпността и антиобществените прояви и за осигуряване на обществения ред в страната".

От гореизложеното се вижда, че Министерството на правосъдието и Главната прокуратура споделят схващането, че принудителните административни мерки по отношение на определена категория лица са нужни на сегашния етап от развитието на обществото, съобразно състоянието на престъпността и противообществените прояви. От момента, когато са дадени тези мнения, са изминали само шест години. Обстановката в страната по отношение на престъпните прояви и нарушенията на обществения ред не се е променила чувствително, за да се поставя под въпрос съществуването на института по чл. 14 от УНМ. До колкото са настъпили някои положителни промени и са налице тенденции за нарастналото съзнание, култура и пр. в народа като цяло, може да се приемат някои изменения в досега действуващите разпоредби, които да бъдат в по-демократичен дух, но самият институт следва да продължи своето съществуване и занапред, до като отпаднат предпоставките за това.

Към 1.VIII.1975 година в цялата страна има приложена мярка по чл. 14 от УНМ спрямо 2055 лица. От тях по буква "а" (принудително установяване в друго местожителство - за определен

Из архивите на ДС

срок или за постоянно) на 1544 лица, по буква "б" (забрана за влизане на местожителството за срок до шест месеца)142лица и по буква "в" (поставяне под административен надзор за срок до шест месеца)на 369 лица. Последните две цифри са значително по-малки, поради краткосрочния характер на прилаганите мерки, без те по отношение дял да са по-малко от тези по буква "а".

В страната са определени 188 селища, в които се заселват лица по чл. 14 буква "а" от УНМ, а останалите мерки се прилагат без ограничения във всички населени места.

От 1.I.1971 година до 30.VI.1975 година е приложена мярка по чл. 14 от УНМ общо на 4879 лица, в това число по буква "а" на 1724, по буква "б" на 725 и по буква "в" на 2430.

Статистическите данни сочат, че за същия период 2203 от лицата по букви "а" и "б" са се отклонявали от установеното им местожителство. Като се има пред вид, че средно годишно са се отклонявали по 400-500 лица, а за 1974 година са почти 700, то може да се направи извод, че почти всеки трети е нарушавал взетата спрямо него административна мярка и тенденцията е към нарастване на тези случаи (само за първото шестмесечие на 1975 год. са се отклонили 353 лица).

Спрямо отклоняващите се лица, органите на Народната милиция са взели различни мерки. Така 1272 от тях са били предадени на съд и осъдени по чл. 272 от Наказателния кодекс, 264 са глобени по чл. 23а от УНМ, а по отношение на 329 са приложени други мерки. В това отношение има още какво да се извършва, за да може от една страна да не остане без санкция нито един нарушител, а от друга-наказанията да въздържат другите от такива нарушения. Още повече, че при тези нарушения са извършвани и престъпления.

След издаване на окръжно № I-4248/11.XI.1974 година на МВР и Главната прокуратура на Народна република България, в което се сочат редица слабости, допускани от двете ведомства по приложението на чл. 14 от УНМ, броят на санкционираните по този ред лица значително намалява (с около 1/4). Изключително много е намалял броят на лицата, санкционирани по буква "а".През първото

Из архивите на ДС

260

...тмесечие на 1975 година те са само 21, срещу 406 за цялата 1974 година. Известно намаление има и на санкционираните по буква "б". Органите на Народната милиция са се насочили повече към прилагане на мерки за административен надзор по буква "в", без да се откъсват санкционираните лица от семействата си. Тази практика е правилна и следва да се утвърждава. След изчерпване на мерките по букви "в" и "б", по пътя на ескалацията, по изключение, да се прибягва до прилагането на тази по буква "а".

През м.март 1975 година ДНМ извърши проверка по приложението на чл. 14 буква "а" от УНМ в местата за групово устройване с.Милчина лъка, с. Ножарево, с.Гурково, ДЗС - Белене и на някои индивидуално заселени лица на територията на Силистренски, Разградски, Търговишки и Сливенски окръзи.

При проверката е констатирано, че е създадена сравнително добра организация на работата по наблюдението на лицата и е осигурена по-пълна и своевременна информация за тяхното поведение и трудова дейност. Взети са мерки за разнообразяване на формите за политико-възпитателната работа сред настанените в общежития жени. Провеждат се беседи и се изнасят лекции от прокурори, лекари и обществени деятели, организират се екскурзии до исторически места, другарски срещи, посещания в младежки увеселителни заведения и др. Някои от жените са включени в художествената самодейност на предприятията, в които работят.

Повечето от индивидуално установените на ново местожителство лица са устроени на работа и са настанени в подходящи жилища, като работят редовно в промишлените предприятия или в селското стопанство.

Проверката е констатирала обаче и много слабости, които предстои да бъдат отстранени. Така например явният надзор и оперативното обслужване на лицата не навсякъде са приведени в пълно съответствие с изискванията на ръководните документи на МВР, на което се дължи и значителния брой на самоволно напуснали-те лица, някои от които дълго време се намират в неизвестност или са осъдени по чл. 272 от Наказателния кодекс. Чести са случаите на разрешаване на отпуск, без да са на лице достатъчно и проверени основания и добра трудова дейност. Много от лицата удължават

159

78

без разрешение времетраенето на отпуска и пр.

Съществува вредна практика в някои поделения на МВР да се въздържат от предложения за образуване на наказателно производство по чл. 272 от Наказателния кодекс, за да не бъде увеличена престъпността на територията им. Изчаква се едни и същи лица неколкократно самоволно да напускат местожителствата си и едва тогава да се предават на прокуратурата. Това влияе отрицателно на дисциплината на санкционираните лица, обезверява поделенията по местоизползването на ефективността на приложената мярка, ангажират се сили за издирване и се изразходват средства за конвоирането им. Има случаи в с.Милчина лъка да се съставят по 5-10 констативни протокола за отклоняване, без да се подвеждат под отговорност лицата, от което негодуват и останалите заселени.

Не са решени и някои въпроси по редовното осигуряване на работа, битовото устройване и др. Някои от индивидуално установените на ново местожителство лица, поради системно пиянство, нежелание да работят и нехигиеничния си външен вид, са отблъснати от обществеността. Такива нощуват в изоставени постройки, мазета, хамбари и други подобни, а се хранят срещу извършване на дребни услуги или чрез просия.

Проверката е констатирала, че в селищата определени за групово настаняване се осъществява по-ефикасен контрол и там следва да се изпращат лица за срок от 2-3 години. При по-голяма санкция настъпва разочарование и озлобяване на лицата, а при по-малка недоволстуват ръководствата на предприятията и е невъзможно да се постигне индивидуално-възпитателно въздействие в степента, която се цели с наложената санкция.

На базата на извършената проверка и направените констатации ръководството на ДНМ взема съответните мерки за отстраняване на допусканите слабости.

При изработване на проектозакона за Народната милиция сме се ръководили от необходимостта за съществуване на института по чл.14 от УНП и в бъдеще. Практиката по приложението му до сега е отчетена като положителна и за това са възпроизведени почти всички досегашни разпоредби. Различията са в следната насока:

261

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

262

а) премахната е възможността за принудително установяване на друго местожителство за постоянно, като е определен максимален срок от пет години, което е в по-демократичен дух;

б) в чл. 81, ал. II, точка 5-та е предвидена забрана за прилагане на принудителни административни мерки и спрямо бременни жени (а не само по отношение на непълнолетните), което е също в по-демократичен дух;

в) в чл. 81, ал.III-та са изпуснати думите "при особено важни случаи", което разширява фактически приложното поле на принудително административните мерки, т.е. разширява се кръгът на лицата, спрямо които може да се приложи мярката по буква "в". С изменението се предоставя на органите, като предлагат мерките, сами да ги диференцират спрямо лицата, които изхождат от тяхната обществена опасност и вероятността да извършат престъпления, както и от това, дали са им прилагани до сега такива мерки. В същност е разширена оперативната самостоятелност на длъжностните лица, които предлагат налагането на тези мерки;

г) в чл.83, ал. I-ва фактически е възпроизведено съдържанието на сега действуващия чл. 14 ал. V-та от УНМ, с няколко съществени различия. На първо място ще се диференцират по същия начин длъжностните лица, които може да вземат тези мерки. Възприема се един и същи ред за трите вида мерки, а по досега действуващото законодателство, редът е различен. По буква "а" и "б", като особено важни, мерките може да се налагат само с разрешение на Министъра на вътрешните работи и съгласие на Главния прокурор, а сега се дава възможност всички мерки да бъдат прилагани само със заповед на Министъра на вътрешните работи или определени от него лица. Ако тези, определени от него лица, са окръжните началници на МВР, то за букви "а" и "б" от Указа в същност се слиза едно ниво по-ниско и се дава възможност на окръжните началници да решават и тези въпроси при положение, че до сега те решават еднолично само налагането на административни мерки по буква "в". На второ място е елиминирана фигурата на Главния прокурор, чието съгласие се искаше до сега в случаите по букви "а" и "б". Това съгласие в проекта се иска от окръжните прокурори, също за трите вида мерки.

Из архивите на ДС

50

Съображенията на работната група са били, да се уеднакви процедурата по налагане на тези мерки и същевременно да се ускори и опрости. Надзорът за законност е счетено, че може да се осъществява ефикасно от съответната окръжна прокуратура. Същевременно по този начин се въвежда института на обжалването - чл. 83, ал.II-ра, което до сега не беше възможно и също е в по-демократичен дух.

Считаме, че бележките на Главната прокуратура за проекта са основателни в много отношения, включително и за мерките на административна принуда. Този институт обаче следва да продължи своето съществуване и през следващите години, тъй като с негова помощ се решават важни задачи, свързани с осигуряване на обществения ред, охраната на социалистическата и личната собственост и др. С него се действува възпиращо на асоциално настроени лица, извършва се индивидуално-възпитателна работа с потенциалните извършители на престъпления и пр. Последните не са извършили престъпления (след последното изтърпяване на наказание), но начинът на живот, който водят в разрез с моралните норми на обществото и голямата вероятност да извършат нови престъпления, сами по себе си застрашават обществените интереси. С помощта на института за налагане на принудителни административни мерки се предотвратява настъпването на очаквания обществено-опасен резултат.

Целесъобразно ще бъде по-точно да се определят случаите, когато може да се прилагат изброените административни мерки, като се възприеме старата редакция - "при особено важни случаи" - за букви "а" и "б". Освен това може да се намали размерът на времето по буква "а" на три години, като се посочи, че при повторно налагане на такава мярка, тя може да бъде за срок до пет години. В закона може да се предвиди и специална алинея, в която да се изисква прилагането на всяка по-тежка мярка да е предхождана от прилагането на по-леката, която не е дала резултат. Така ще се обезпечи по-голяма прецизност. В този дух е възможно да се посочи, че мярката по буква "а" се прилага в особено важни случаи и след изчерпване на мерките по букви "в" и "б".

Също така може да се възпроизведе в Закона за Народната милиция до сега действуващата процедура по прилагане на административните мерки. Може да се допусне обаче и обжалване съответно пред министъра на вътрешните работи или Главния прокурор(алтернативно),

Из архивите на ДС

51

за това следва да се даде възможност заповедите да се издават от окръжните началници на МВР, както това е в проекта, или от един от заместник-министрите на вътрешните работи. Може да се стиде и към обжалване пред съда, както това се допуска по Закона за административните наказания.

Във всеки случай по тези въпроси становището на Главна прокуратура в дадените бележки е много общо и би следвало да се конкретизира, за да има по-конструктивна база за обсъждане.

ПРИЛОЖЕНИЕ: таблица за приложението на чл. 14 от УНН, извършените самоволни отклонения и наложените по тях санкции.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Генерал-майор

Написно в 4 екз.
№ 1 - Секретариат МВР
№ 2 - Секретариат ДНМ
№ 3 - у-ние "Охранително"-ДНМ
№ 4 - у-ние "Криминално"-ДНМ
Изпълнители: Предов и
Петков
Изпълнил: Богданова
София, 14.VIII.1975 год.

Връчен. в 4 екз. на
3.12.75 г.

81

СТР.СЕКРЕТНО!
Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С В Е Д Е Н И Е

За приложената мярка по чл.14 от Указа на Народната милиция, пс ДС и НМ.

1 9 7 4 ГОДИНА

I. Към 31.12.1974 година, е приложена мярка по чл.14 от УНМ, спрямо ОБЩО - 2914 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 338
2. По НМ, буква "А" 1702
3. По НМ, буква "Б" 240
4. По НМ, буква "В" 634

Само през 1974 година, е приложена мярка по чл.14 от УНМ, спрямо ОБЩО - 1312 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 110
2. По НМ, буква "А" 406
3. По НМ, буква "Б" 162
4. По НМ, буква "В" . . . 634

Из архивите на ДС

36

1 9 7 5 ГОДИНА

II. Към 31.12.1975 година, е приложена мярка по чл.14 от УНМ, спрямо ОБЩО - 2509 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 356
2. По НМ, буква "А" 1436
3. По НМ, буква "Б" 162
4. По НМ, буква "В" 555

Само през 1975 година, е приложена мярка по чл.14 ст УНМ, спрямо ОБЩО - 778 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 49
2. По НМ, буква "А" 59
3. По НМ, буква "Б" 115
4. По НМ, буква "В" 555

30.7.76 г.

Из архивите на ДС

36
37

1 9 7 6 ГОДИНА

III. Към 30.7.1976 година, е приложена мярка по чл.14 от УНМ, спрямо ОБЩО - 2426 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 348
2. По НМ, буква "А" 1327
3. По НМ, буква "Б" 187
4. По НМ, буква "В" 564

През 1976 година, до 30 юли, е приложена мярка, спрямо ОБЩО - 763 лица.

От тях:

1. По ДС, буква "А" 33
2. По НМ, буква "А" 39
3. По НМ, буква "Б" 122
4. По НМ, буква "В" 564

ИЗХ.№ 226 от 30.7.1976 год.

ОТПЕЧАТАНО В 2 ЕКЗ.
Екз.№ 1-Зам.директор ДНМ
др.ген. Зурлев
Екз.№ 2- КД
Изпълнител:Янков
Написала:Маркова
30.7.76 г.

НАЧАЛНИК ПОДРАЗДЕЛЕНИЕ 10001-МВР
полковник:

10001
СЕКРЕТНО! 52
Екз. № 1

МВР — ПОДЕЛЕНИЕ 10001
Вх. № 484 от 30.11.1976 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ТРЕТАР АП
Вх. № 9888 от 26.9 1976 г.

ЦИФРОВИ ДАННИ

За лицата установени на нови местожителства
по чл.14 от УНМ, по ДС и НМ към 1.IX.1976 г.

ОКРЪГ	По ДС	По НМ	ВСИЧКО	Напуснали новото местожит. без разрешение след 1.I.1976 година	От тях, съдени по чл. 272 от НК	Осъдени за други престъпления	В затвора	В [illegible]
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Благоевградски	1	3	4	–	–	–	–	–
Бургаски	3	26	29	5	5	1	6	2
Варна	3	40	43	18	18	–	22	1
В. Търново	26	57	83	7	1	3	11	–
Видин	23	97	120	14	4	2	9	12
Враца	31	56	87	4	4	–	11	2
Габрово	9	12	21	2	2	1	3	–
Кюстендил	2	33	35	3	3	1	6	2
Кърджали	1	13	14	1	1	–	–	–
Ловеч	17	53	70	4	3	2	11	1
Михайловград	15	45	60	2	–	3	3	2
Перник	8	53	61	14	1	7	16	–
Плевен	26	94	120	8	7	9	7	3
Пловдив	7	56	63	18	12	7	11	6
Пазарджик	10	35	45	1	1	–	1	3
Русе	29	87	116	14	13	–	19	9
Разград	19	77	96	11	4	1	3	–

64

2	3	4	5	6	7	8	9	10
Софийски скрьг	12	25	37	1	1	1	2	-
Стара Загора	11	70	81	10	10	3	30	8
Силистра	39	138	177	23	10	4	34	6
С л и в е н	8	32	40	7	5	1	7	1
С м о л я н	-	1	1	-	-	-	-	-
Толбухин	16	21	37	2	1	2	3	1
Търговище	1	49	50	10	6	4	11	8
Х а с к о в о	2	17	19	4	4	1	3	-
Ш у м е н	18	91	109	14	12	6	34	1
Я м б о л	4	15	19	3	3	2	6	1
ВСИЧКО:	341	1296	1637	200	131	60	266	68

ИЗХ.№ 278 от 16.9.1976 год.

НАЧАЛНИК ПОДЕЛЕНИЕ 10001-МВР
полковник: [signature]

ОТПЕЧАТАНО В 2 ЕКЗ.

Екз.№ 1-за др.Стойлов
Екз.№ 2- КД
Изпълнител:Янков
Написала:Маркова
14.9.1976 год.
С о ф и я

4072

Строго секретно!
екз. № 2 114

4072		2	74

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЦВР
СОФИЙСКО ГРАДСКО У-НИЕ
Вх. № 33462 6 X 1976

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
С КРЕТАРИАТ
Вх. № 10602 от 7-10 1976 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Разпространени в ГФР материали с антибългарско съдържание.

М-ВО НА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
ЦИАС
Вх. № 6204 от 7.10 1976 г.

На 17.IX.1976 година в Софийско градско управление на МВР са получени данни и един екземпляр от разпространен в гр.Кьолн - ГФР плакат на немски език със злостно антибългарско съдържание.

Плакатът е с размери 585x410 мм и е разделен на три напречни ивици. В най-горната част, на бял фон с черен туш са нарисувани контурите на северната, източната и част от южната държавна граница на НРБ. В десния край е нарисувана жена по бански костюм под слънчев чадър на фона на черноморски хотел. В левият горен край стилизирано са дадени контурите на три човешки фигури зад ограда от бодлива тел, като е фиксирано месторазположението на с.Белене и Бяла. В долния ляв ъгъл с големи черни букви е написано "България".

В средната част на листа с големи бели печатни букви на черен фон е написано -

Слънчев бряг - мъчение
почивка - болест
детски рай - безпочвеност

Тези три надписа са с различни по големина букви като първия е с най-големи.

2-0
3-7
4-6
5-4,8
11-2
15-5

От архивите на ДС

В най-долния раздел на плаката на бял фон с черни ръкописни букви е поместен следния текст:

България е една от малкото европейски страни, където политическите престъпления се наказват с изгнание. Всеки вид системна критика, оценката и е право само на органите на властта, - се заплашва с изгнание, изселване, като управленческа мярка. Поради това не съществува възможност да се протестира по съдебен ред срещу решението на властите.

Всеки критик на режима е враг на режима.

Бяла е ужасяващ пример. Наречен е град на лудите (душевно болните). 8,000 жители на Бяла се състоят почти изключително от въдворени изселени български граждани. Психиатричните заведения в този град, нямат задача да сбслужват само обикновени пациенти, но и критици на режима, изпратени без лекарско предписание.

На един дунавски остров, преди град Белене се намира лагер за интернирани, политически затворници. Там има около 1,300 затворника. Съществуването на острова се оспорва от властите. А I, /вероятна организация/ разполага с доказателства за съществуването му. В средата на заблатена област на един дунавски остров се прилагат наказания с тояги върху затворници.

Вие като турист ще прекарате почивката си сред тези хора, стремейки се да забравите всекидневието и реалността.

Но можете ли да забравите съдбата на тези хора в тази страна?

Хора, които живеят в непрекъснат страх да умрат от мъчения и нечовешки условия за живот.

Инге Шайнвендер
5/1 Рихард Вагнер 2

печат: предприятие Роде Станковски, 5/60 Мерениххрщр. 99

От дясно на текстуалната част с големи черни букви е изписано А I (международна амнистия).

В гр.Кьолн са пуснати в продажба детски касички, представляващи обърната като за хитлериски поздрав мъжка длан (керамика), боядисани с антрацитено черна боя.

НАЧАЛНИК СОФИЙСКО ГР.У-НИЕ МВР
Ген.лейтенант _____
София, 4/X 1976 година

нап. в 6 екз.
1-ГК на БКП
2-МВР-Ръководство
3-ШУ
4-НГУ
5-VI у-ние ДС
6-ИА
изп. Бакалов
нап. Колева
2.X.1976 г.

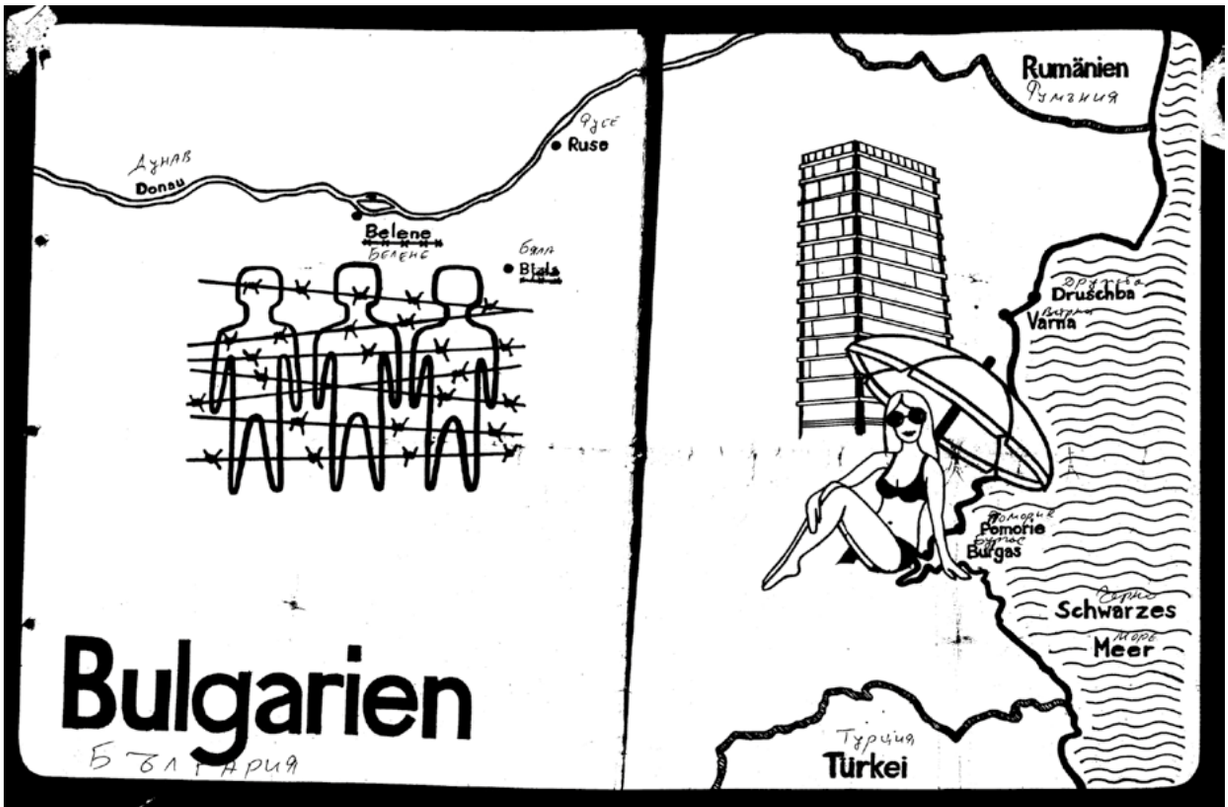

SONNENSTRAND • FOLTER

Erholung • Krankheit

Kinderparadies • Unmenschlichkeit

ai
amnesty international
МЕЖДУНАРОДНА АМНЕСТИЯ

BULGARIEN IST EINES DER WENIGEN EUROPÄISCHEN LÄN
GEGEN JEDE ART DER SYSTEMKRITIK – DIE AUSLEG
VERWALTUNGSMASSNAHME GEDROHT. ES BESTEHT
EINSPRUCH GEGEN DIE AUSLEGUNG DER BEHÖR
BJALA IST EIN ERSCHRECKENDES BEISPIEL. SI
SETZEN SICH FAST AUSSCHLIESSLICH AUS VERG
ANSTALTEN" IN DIESER STADT SOLLEN NICHT NU
MEDIZINISCHE RECHTFERTIGUNG, EINIGE REGI
AUF EINER DONAUINSEL VOR DER STADT BE
HÄFTLINGE. ES BEFINDEN SICH DORT CA. 1300
BESTRITTEN. AI LIEGEN BEWEISE FÜR DIE EXIS
WERDEN GEFANGENE DURCH STOCKSCHLÄGE MI
SIE, ALS TOURISTEN, WERDEN MITTEN UNTER DIE
WOLLEN. ABER KÖNNEN SIE IN DIESEM LAND
DIE STÄNDIG IN DER ANGST LEBEN DURCH FOL

, DAS POLITISCHE VERGEHEN MIT VERBANNUNG BESTRAFT.
G, LIEGT AUF SEITEN DER BEHÖRDEN – WIRD MIT VERBANNUNG ALS
AHER KEINE MÖGLICHKEIT, DURCH EIN GERICHTSVERFAHREN
N EINZULEGEN. JEDER REGIMEKRITIKER IST EIN REGIMEFEIND!
WIRD DIE GEISTERSTADT GENANNT. DIE 8000 EINWOHNER BJALAS
NTEN BULGARISCHEN BÜRGERN ZUSAMMEN. DIE "PSYCHIATRISCHEN
GEWÖHNLICHE PATIENTEN BEHANDELN, SONDERN AUCH OHNE
EKRITIKER.
E BEFINDET SICH EIN "INTERNIERUNGSLAGER" FÜR POLITISCHE
FTLINGE. DIE EXISTENZ DES LAGERS WIRD VON DEN BEHÖRDEN
Z DES LAGERS VOR. MITTEN IM SUMPFGEBIET EINER DONAUINSEL
HANDELT.
H MENSCHEN URLAUB MACHEN: ALLTAG UND REALITÄT VERGESSEN
CH DAS SCHICKSAL DIESER MENSCHEN VERGESSEN? MENSCHEN,
UND UNMENSCHLICHE LEBENSBEDINGUNGEN ZU STERBEN.

V.i.d.P.: INGE STEINWENDER 5/1 RICHARD
AGNERSTR. 2
DRUCK: BETRIEB RODE/STANKOWSKI 5/60
HEREWICHERSTR. 99

МИНИСТЕРСТВО
НА
ПРАВОСЪДИЕТО

№ И-374

21. III. 1977 197

София

Др. Здравков
За отношение
25.III.1977 г.
v. D 25

86

ДО
ГЕН.ПОЛК. ГРИГОР ШОПОВ
ПЪРВИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Т У К

МВР—I 7065
Вх. № 381 25. III. 1977 г.

ДРУГАРЮ ШОПОВ,

Изпращам Ви на разпореждане едно писмо от международната организация "Амнести интернационал".

Поздрави.

СВЕТЛА ДАСКАЛОВА

Г-жа Свебла Даскалова, Министър на Правосъдието
София
България.

Скъпа Г-жа Даскалова.

Моля позволете ми да ви припомня, че Международна Амнистия, все още не е получила информация за настоящия статут на г-н Димитър Райнов, преди от София, но изпратен на "неопределено заточение" в с. Кайнарджа. Силистренски окръг. Вече съм ви писал три пъти запитвайки за информация, отнасяща се за съдбата на този човек и третирането на неговите "човешки права". Писмата ми бяха с дати: 3.09.1975 г., 10.12.1975 г. и 24.06.1976 г. Всеки път съм изпращал тези писма с "обратна разписка" или червен картон, но нито веднъж не съм получил червения картон обратно. Това е грубо нарушение на международните пощенски споразумения и правила.

Освен Съветска Русия и Албания, България изглежда е другата единствена страна в Източна Европа, която практикува принудително разселване или заточение на "неопределено местожителство". За нещастие чл. 328-329 от вашия нов Наказателен кодекс от 1968 г. дава право за задължително заселване и/или поправителен труд. Тези членове са в противоречие с членовете 12 и 13 от ОН. международното споразумения от 1966 г. за човешките и политически права, където съдебно преследване не се предвижда. Позволете ми отново да ви припомня, че България беше първата социалистическа страна, която подписа международното споразумение от 21.09.1970 г. България също е подписала новите споразумения за човешките права на

88

неотдавнашната конференция в Хелзинки. Многото избѣгнати личности в Източна Европа, които подписаха "Харта-77" доказаха, че хората от Източна Европа приемат подписката за човешки права много сериозно, така че властта да не може безнаказанно да потъпква човешките права на обделната личност поради политически, религиозни и др. опозиции.

Ето защо повтаряме нашето упорито запитване за отговор на тези въпроси:

1/ За какво престъпления Райнов е затоѣен?

2. Ваше литой ~~[illegible]~~ осъден след честно разследване с легален процес в съда?

Разсчитаме на отговор от ваша страна тъзи път.

С почитания ваш:

Алекс. Кон

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

З А П О В Е Д
ПО
СЪДЕБНОТО ВЕДОМСТВО
№ ЛС 03-1820
гр. София, 23.11.1983 г.

Във връзка с прилагането на превантивната административна мярка принудително установяване в друго населено място, по чл. 40а, ал. 1 и на основание чл. 40а, ал. 2 от Закона за Народната милиция, съгласувано с министъра на вътрешните работи и главния прокурор на НРБ, определям населените места в страната, в които районните съдии по окръзи да установяват принудително лицата, както следва:

I. ЗА ЖЕНИ

1. ВАРНЕНСКИ - гр. Провадия, промишленост - за районните съдилища от Пазарджишки и Смолянски окръзи
   гр. Вълчи дол, АПК - за районните съдилища от Софийски окръг
   гр. Дългопол, АПК - за районните съдилища от Търговишки и Ловешки окръзи
2. ВРАЧАНСКИ - гр. Бяла Слатина, промишленост - за Софийския районен съд
3. ГАБРОВСКИ - гр. Дряново, промишленост - за Софийския районен съд

12

4. ЛОВЕШКИ - с. Владиня, АПК - за районните съдилища от Пернишки окръг
   с. Дренов, АПК - за районните съдилища от Кюстендилски и Благоевградски окръзи
5. МИХАЙЛОВГРАДСКИ - с. Лехчево, АПК - за районните съдилища от Старозагорски и Сливенски окръзи
   с. Сливата, АПК - за районните съдилища от Кърджалийски, Хасковски и Ямболски окръзи
   с. Якимово, АПК - за районните съдилища от Русенски, Силистренски и Толбухински окръзи
   гр. Вълчедръм, АПК - за районните съдилища от Шуменски и Разградски окръзи
6. ПЛЕВЕНСКИ - гр. Пордим, промишленост - за Софийския районен съд
   гр. Никопол, промишленост - за районните съдилища от Пловдивски окръг
7. СМОЛЯНСКИ - гр. Рудозем, раб.болница - за районните съдилища от Видински и Михайловградски окръзи
   гр Лъки, промишленост, за районните съдилища от Плевенски и Врачански окръзи
8. СОФИЙСКИ - гр. Самоков, ф-ка "Б. Хаджисотиров", за районните съдилища от Варненски, Бургаски, Великотърновски и Габровски окръзи

19

II. ЗА МЪЖЕ

1. ПЛОВДИВСКИ - с. Шишманци, промишленост, за районните съдилища от Плевенски, Русенски, Силистренски, Толбухински, Великотърновски, Габровски, Ловешки, Разградски и Благоевградски окръзи

2. СТАРОЗАГОРСКИ - гр. Гълъбово, промишлено строителство, за районните съдилища от Варненски, Шуменски, Кюстендилски, Пернишки, Софийски, Търговишки окръзи и за Софийския районен съд

3. ВАРНЕНСКИ - гр. Девня, промишленост, за районните съдилища от Пловдивски, Пазарджишки, Смолянски, Кърджалийски, Хасковски, Врачански, Михайловградски, Ямболски, Старозагорски окръзи и за Софийския районен съд

4. ВРАЧАНСКИ - гр. Оряхово, строителство и промишленост, за районните съдилища от Сливенски окръг и за Софийския районен съд

5. ГАБРОВСКИ - гр. Дряново, промишленост, за Софийския районен съд

6. ХАСКОВСКИ - гр. Димитровград, строителство, за районните съдилища от Видински окръг и за Софийския районен съд

7. ШУМЕНСКИ - с. Драгоево, добив на инертни материали, за районните съдилища от бургаски окръг

13

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на зам. министъра и директора по съдебната дейност.

СЪГЛАСНИ

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/п/ Д. Стоянов

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО: /п/ Св.Даскалова

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА Н Р Б:

/п/ К. Лютов

3

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

НАРЕДБА

За прилагане на чл. 40а от
Закона за Народната милиция

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази наредба урежда реда и условията за прилагане и изпълнение на превантивната административна мярка "Принудително установяване в друго населено място" на основание чл. 40а от За-она за Народната милиция.

Чл. 2. Превантивната административна мярка "Принудително установяване в друго населено място" по чл. 40а от Закона за Народната милиция се прилага с цел превъзпитание на лицето в честно отношение към труда и зачитане на правните и моралните норми на поведение в обществото.

Чл. 3 (1) Принудителното установяване в друго населено място се изтърпява отделно за мъжете и жените в населени места, определени със заповед на министъра на правосъдието, съгласувано

с министъра на вътрешните работи и главния прокурор на НРБ.

(2) При определянето на местата се вземат под внимание възможностите за осигуряване на постоянна работа, битово устройване на лицата и надзор по изпълнение на мярката.

Чл. 4. Основание за прилагане на мярката "Принудително установяване в друго населено място" е неупражняването на обществено полезен труд в продължение на четири месеца, непрекъснато или с прекъсване, независимо от календарната година, в период от дванадесет месеца, и получаване на нетрудови доходи от експлоатация на чужд труд, спекулация, валутни нарушения, контрабанда, хазарт, изнудване на близки, неморален живот или извършване на други прояви, които представляват опасност за обществения ред или сигурността на страната, ако извършеното не представлява престъпление.

Чл. 5. (1) Органите на МВР задължително провеждат разговор с издирените лица, които не упражняват обществено полезен труд и са склонни към извършването на някои от посочените в предходния член прояви, и писмено ги предупреждават на основание чл. 12, ал. 2 от Закона за Народната милиция за евентуалното прилагане спрямо тях на мярката по чл. 40а от Закона за Народната милиция, ако продължават да не работят.

(2) Действията по чл. 12, ал. 2 от Закона за Народната милиция, с които органите на МВР предупреждават лицето, неупражняващо обществено полезен труд, да започне работа, не прекъсват и не слагат началото на четиримесечния срок, предвиден по чл. 40а от Закона за Народната милиция.

4

Глава втора

ПРОИЗВОДСТВО ПО ПРИЛАГАНЕТО НА МЯРКАТА

Чл. 6. (1) Проявите на лицата, по смисъла на чл. 40а, ал. 1 от Закона за Народната милиция, които не упражняват обществено полезен труд, се установяват от органите на МВР и по сигнали на държавните и обществените органи и организации и на гражданите.

(2) Проверките за лицата по предходната алинея се извършват в петнадесетдневен срок по нареждане на началника на районното управление на МВР.

(3) Данните, характеризиращи личността, поведението и начина на живот на лицето, се събират в писмена форма от наличната в поделенията на МВР информация, от близки и съседи, от държавни и обществени органи и организации.

Чл. 7. След приключване на проверката и ако са налице основанията за прилагане на мярката, началникът на поделението на МВР възлага на служителя, който я е извършило да изготви мотивирано предложение в два екземпляра, което трябва да съдържа:

1. пълни данни за лицето по паспорт, неговото семейно положение;

2. кратки характеристични данни и професия;

3. времето, през което лицето не е упражнявало обществено полезен труд;

4. характера на противообществените му прояви или прояви, насочени срещу сигурността на страната;

5.данни за здравословното състояние на лицето;

6. списък на имената и адресите на свидетелите, които могат да установят описаната фактическа обстановка.

(2) След изготвяне на предложението началникът на районното управление на МВР провежда среща с лицето и го запознава с материалите по преписката, за което се съставя протокол по образец(приложение 1).Отказът да се уважат възраженията на лицето се мотивира с резолюция на началника върху протокола.

(3) Предложението се изпраща в Софийското градско или съответното окръжно управление на МВР. След обсъждането му то се подписва от началника, като първият екземпляр заедно със събраните при проверката писмени доказателства се изпраща на районния съдия по местоживеенето на лицето за решаване, а вторият остава в поделението до получаване решението на съда.

(4) Когато липсват достатъчно основания за прилагане на мярката, началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР могат да прекратят преписката.

Чл.8.(1) След получаване на предложението районният съдия образува дело от административно превантивен характер(АПХД) и насрочва разглеждането му в седемдневен срок, като призовава по надлежния ред лицето, а при необходимост и свидетели. В призовката се отбелязва, че присъствието на лицето в съда е задължително. За образуването и насрочването на делото той уведомява прокурора.

(2) Делото не може да се разглежда в отсъствието на лицето. Когато то е редовно призовано и не се яви без уважителни причини в съда или не е било възможно призоваването му, както и когато не се явят свидетели, чиито показания се от съществено зна-

чение, съдията отлага разглеждането на делото за не повече от 14 дни и може да разпореди довеждането на лицето и неявилите се редовно призовани свидетели от органите на МВР.

(3) Съдията едноличо в открито съдебно заседание разглежда делото. Адвокатска защита не се допуска.

(4) Въз основа на събраните доказателства районният съдия постановява мотивирано решение, с което:

1. налага превантивната административна мярка по чл. 40а от Закона за Народната милиция,определя срока и населеното място, където тя ще се изтърпява;

2. не уважава предложението за прилагането на превантивната административна мярка;

3. прекратява производството и изпраща материалите на прокурора при разкриване данни за престъпление от общ характер.

(5) Решението на районния съдия не подлежи на обжалване.

(6) Наложената превантивна административна мярка "Принудително установяване в друго населено място" не се счита за осъждане и не се вписва в бюрата за съдимост.

(7) Препис от решението на съдията в тридневен срок се изпраща в два екземпляра до поделението на МВР, по чието предложение е наложена мярката, за привеждането му в изпълнение.

Глава трета

РЕД ЗА ПРИВЕЖДАНЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРОЛА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЯРКАТА

Чл. 9. (1) След получаване решението на съда, началникът на Софийското градско или на съответното окръжно управление на

МВР го изпраща, заедно с препис от предложението, на районното управление на МВР по местоживеенето на лицето с разпореждане за привеждане в изпълнение.

(2) Началникът на районното управление на МВР или упълномощен от него служител в тридневен срок от получаване решението на съда запознава лицето с неговото съдържание и му нарежда в десетдневен срок да се установи в определеното населено място.

(3) Нареждането по предходната алинея се удостоверява с подпис на лицето върху решението на съда.

(4) Екземплярът от решението на съда, върху който лицето е удостоверило, че му е наредено да се установи в определеното населено място, заедно с предложението, се изпраща на окръжното управление на МВР по местоизтърпяване на мярката. Вторият екземпляр от решението на съда със заверена отметка от началника на окръжното управление на МВР, че мярката е приведена в изпълнение, се изпраща в Дирекция на Народната милиция.

(5) Когато по уважителни причини /тежко заболяване на лицето, тежко заболяване или смърт на съпруг(а), низходящ, възходящ, брат и сестра, раждане и други/ решението на съда не може да се изпълни в посочения срок, той може да бъде продължен от началника на районното управление на МВР докато трае лечението на лицето, а в останалите случаи - до десет дни, за което писмено се уведомява районното управление на МВР по местоизтърпяване на мярката с копие до Дирекцията на Народната милиция.

Чл. 10. Началникът на районното управление на МВР по местоустановяването на лицето е длъжен:

1. да му се разясни задълженията през времетраенето на

мярката и отговорността, която ще носи при самоволно напускане на населеното място или при отказ да се устрои сам или на предлаганата му работа, за което лицето подписва декларация по образец /приложение 2/;

2. със съдействието на общинския народен съвет и ръководствата на стопанските организации да осигури битовото и трудовото устройване на лицето, когато то само не е в състояние да стори това;

3. съвместно с ръководствата на стопанските и обществените органи и организации по местоживеенето и месторабо тата на лицето да организира индивидуално-възпитателната работа с него;

4. да организира контрола по изпълнението на мярката;

5. в случаи, че лицето не се яви в определения му срок в населеното място, където принудително се установява, да уведоми незабавно поделението на МВР, откъдето то се изпраща, за неговото издирване и довеждане, а Дирекцията на Народната милиция, за сведение;

6. в случаи на самоволно отклоняване на лицето от населеното място да вземе своевременни мерки за неговото издирване и да уведоми писмено Дирекцията на Народната милиция.

Чл. 11. (1) Лицата, принудително установени в друго населено място, не могат да напускат самоволно неговите административно-териториални граници, включително и през времето, когато ползуват годишен отпуск.

(2) Началникът на районното управление на МВР може да разрешава напускането на населените места в следните случаи:

1. при призоваване от съдебни, следствени или други държавни органи, явяването пред които се удостоверява с надлежен

документ;

2. при краткотрайно заболяване, налагащо лечение в здравно заведение, потвърдено с болничен лист или с медицинско удостоверение до тридесет дни;

3. по уважителни причини /встъпване в брак, тежко заболяване на съпруг(а), низходящ, възходящ, брат, сестра или други нещастни случаи/ - до десет дни, но не повече от 30 дни през годината.

(3) Разрешенията по т. 3 на предходната алинея се дават по образец, въз основа на писмена молба от лицето, към която се прилага документ от съответното предприятие за разрешен отпуск. Молбите се разглеждат в тридневен срок, а при спешни случаи - незабавно.

(4) Началникът на поделението на МВР, издал разрешението за временно напускане на населеното място за повече от три дни, уведомява незабавно Дирекцията на Народната милиция.

(5) При явна необходимост срокът на разрешението може да бъде продължаван до седем дни от началниците на поделенията на МВР по местопристигането на лицето, за което се уведомяват поделенията, издали разрешението, и Дирекцията на Народната милиция.

Чл. 12. Лицата могат да напускат определените им населени места и без писмено разрешение само при наложителното им изпращане от местните здравни органи до най-близкото здравно заведение за оказване на спешна медицинска помощ.

Чл. 13. (1) Времето, през което лицето е напускало определеното населено място при условията на чл. 11 и 12 от тази Наредба, се зачита при изчисляване на срока за изтърпяване на мярката.

(2) Зачита се за изтърпяване на мярката и времето, през което лицето е било задържано по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, ако предварителното производство е било прекратено или е била постановена оправдателна присъда.

(3) Не се зачита за изпълнение на мярката времето, през което лицето е било задържано по реда на чл. 1 от Указа за борба с дребното хулиганство и по чл. 44 от Закона за движението по пътищата.

Чл. 14. Лицата, спрямо които е приложена мярка по чл. 40а от Закона за Народната милиция, се ползуват с всички права по Кодекса на труда.

Чл. 15. (1) Изпълнението на превантивната административна мярка по чл. 40а от Закона за Народната милиция се прекъсва в случаите на:

1. лишаване от свобода до три години;

2. отпуск по майчинство, но за не повече от 40 дни след раждането;

3. заболяване, налагащо лечение в болнично заведение повече от тридесет дни.

(2) За прекъсване изтърпяването на мярката незабавно се уведомява Дирекцията на Народната милиция и районното управление на МВР по местопребиваването на лицето;

(3) Изтърпяването на мярката продължава след отпадане на основанието за прекъсването й.

Чл. 16. Принудително установените в друго населено място лица са длъжни:

1. да се явят в районното управление на МВР по местоизпълнение в определения срок за изпълнение на решението на съда,

kakto и след изтичане на срока, за който е било прекъснато изпълнението на мярката по реда на чл. 15 от тази Наредба;

2. когато им бъде разрешено да напуснат населеното място, да заверяват разрешителните си в поделенията на МВР по местопребиваването при пристигане и заминаване;

3. да спазват правилата и нормите на поведение сред обществото и добросъвестно да изпълняват своите трудови задължения,

4. ежемесечно да представят в поделенията на МВР бележки за полученото трудово възнаграждение от предприятията, в които работят.

Чл. 17. (1) Принудително установените в други населени места лица, които с примерното си поведение и честното си отношение към труда са дали доказателства за своето поправяне, могат да бъдат поощрявани с:

1. изказване на похвала;

2. изпращане на писмо с похвално съдържание до близките на лицето или до обществените организации по местоживеене;

3. разрешаване да прекарат платения си годишен отпуск в местоживеенето им;

4. намаляване срока или отменяване на мярката, ако лицето е изтърпяло най-малко половината от срока.

(2) Поощренията по т. 1, 2 и 3 на предходната алинея се прилагат от началника на районното управление на МВР по местоизпълнение на мярката със заповед, а тези по т. 4 от районния съдия.

Чл. 18. (1) Превантивната административна мярка "Принудително установяване в друго населено място" се отменя, когато:

1. лицето бъде осъдено на лишаване от свобода за повече

от 3 години или за по-малък срок, но е постановено и задължително заселване;

2. лицето бъде повикано да отбива редовната си военна служба;

3. след раждане, ако грижите по отглеждането на детето се поемат от майката.

(2) Предложението за намаляване на срока или за отменяване на мярката по чл. 17, ал. 1, т. 4 и по предходната алинея на тази Наредба се прави от началника на районното управление на МВР по местоизтърпяването й.

(3) Решението на съда за намаляване на срока или отменяване на мярката се изпраща на поделението на МВР, по чието предложение е приложена, а копие - до окръжното управление на МВР по местоживеенето на лицето и Дирекцията на Народната милиция.

Чл. 19. (1) Спрямо принудително установените в други населени места лица могат да се прилагат съответно и някои от административно-надзорните мерки, посочени в чл. 39, ал. 1, т. 3 от Закона за Народната милиция, когато са налице основания за това.

(2) При самоволно напускане на населените места, в които принудително са установени, лицата носят отговорност по чл. 272, ал. 1 от НК.

Чл. 20. След изтичане срока или отменяване на мярката началникът на районното управление на МВР по местоизтърпяването й провежда беседа с лицето за бъдещето му поведение и писмено уведомява поделението на МВР, от където е изпратено, и Дирекцията на Народната милиция.

Глава четвърта

ОТЧЕТНОСТ

Чл.21. В статистическите форми на съдилищата тези дела се отчитат в графата за делата по Указа за борба з дребното хулиганство с изрично отбелязване, че са по чл.40а от Закона за Народната милиция.

Чл.22.(1) Имената и другите данни за лицата, принудително установени в друго населено място на основание чл.40а от Закона за Народната милиция, влизат в отчета за лицата с приложена мярка по чл.39 от Закона за Народната милиция , воден в поделенията на МВР по местоживеенето на лицето и местоизтърпяването на мярката.

(2) За всяко лице се открива лично дело, в което се съхраняват всички материали, свързани с прилагането и изтърпяването на мярката.

(3) Личните дела по предходната алинея се откриват, водят и съхраняват в поделенията на МВР по местоизтърпяването на мярката до изтичане на срока или нейното отменяване, след което се изпращат на районното управление на МВР по постоянното местоживеене на лицето, за ползуване, до отпадане на необходимостта от тях, след което се предават в архив по реда, установен за останалите архивни дела.

9

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Пояснение на някои думи и изрази по чл. 40а от Закона за Народната милиция

§ 1. "изнудване на близки", се осъществява чрез действия, с които лицето принуждава близките си, въпреки своята воля, да му осигуряват исканите средства.

§ 2. "други прояви, които представляват опасност за обществения ред или за сигурността на страната" могат да бъдат:

1. злоупотреба с алкохол или друго силно упойващи вещество;

2. извършване на дребнохулигански прояви,

3. нарушаване нощната тишина и общественото спокойствие;

4. скитничеството.

5. даване подслон на български и чужди граждани в нарушение на паспортния режим;

6. упражняване на физически и морален тормоз на семейството си;

7. безразборно поддържане на сексуални връзки с различни лица от противния или същия пол

8. създаване на условия и посредничество за осъществяване на проявите по предходната точка.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Тази Наредба се издава на основание чл. 42 от Закона за Народната милиция и чл. 9 от Указа за борба с дребното хулиганство.

§ 4. Изпълнението на Наредбата се възлага на началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР и на председателите на районните съдилища.

§ 5. Контролът по изпълнението на Наредбата се възлага на заместник-министъра на вътрешните работи и директор на Народната милиция и на заместник-министъра на правосъдието.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО: /Вл. Паскалова/

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /Д. Стоянов/

СЪГЛАСНИ:

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ: /К. Тютов/

СЕКРЕТАР НА КОМИСИЯТА ПО ТЕРИТОРИАЛНОТО И СЕЛИЩНОТО УСТРОЙСТВО ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /К. Карамитрев/

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6

Приложение № 1

П Р О Т О К О Л

Днес.....19..г. в.....районно управление на МВР се проведе среща от.....
(звание и трите имена на служителя)
с.....,роден.....,живущ.....
.....адрес.....
ЛП серия.....№.....ЕГН.....

На срещата лицето беше запознато с материалите, които ще бъдат бъдат внесени в съда с предложение, спрямо него да бъде приложена п превантивна административна мярка"Принудително установяване в друго населено място" а за мярката по чл.39,ал.1,т.1.-с мотивите за прилагането й.

Във връзка с това то беше предупредено да не променя местоживеенето и адреса си до разглеждане на преписката от съда или от комисията при МВР, а когато това се налоши - незабавно да съобщи в поделението на МВР новия си адрес. При неявяване в съда след редовно призоваване или при опит да възпрепятствува призоваването, отзеждането му ще бъде извършено от органите на МВР.

По материалите(мотивите) лицето направи следните възражения:.....
.....
.....

ПОДПИС НА СЛУЖИТЕЛЯ ОТ МВР:.....
ПОДПИС НА ЛИЦЕТО:.....

Приложение № 2

Д Е К Л А Р А Ц И Я

Подписаният.....роден.....на.....
....19..г. живущ в гр.(с).....адрес.....
.....ЛП,серия.....№.....ЕЕН.....

ДЕКЛАРИРАМ, че днес.....19..г. в Районно управление на МВР.....се запознах:

1. Със заповедта на.....
.....(решението на.....районен съд) за наложената ми превантивна административна мярка на основание чл.39,ал.1,т.....(чл.40а) от Закона за Народната милиция "..... .....
.....
.....
за срок от.....месеца(години),считано от деня на подписването на на настоящата декларация;

2. С възможността, реда и срока за обжалването на заповедта.

3. С правата и задълженията ми през времетраенето на мярката и отговорността, която ще нося, ако наруша наложените ми ограничения или се отклоня от населеното място, където принудително съм установен.

ДЕКЛАРАТОР:.....

ЗАБЕЛЕЖКА: Подписаните: 1.....живущ в гр..... адрес.....2.....живущ в .....гр.....адрес..... удостоверяваме,че лицето..... .....отказва да подпише настоящата декларация.

1.....
Подпис: 2.....

Подпис на служителя от МВР.....

Приложение № 3

К Н И Г А

за лицата,срещу които е приложена превантивна административна принудителното установяване в друго населено място" на основание чл.39 и сл. от Закона за Народната милиция

[illegible]	№ на заповедта (решението на съда)	Срок на мярката	Начало на изпълнението на мярката	Настъпили промени (преекъснато изпълнение, намален срока или отменяване на мярката)

71/27
89

МВР
Дирекция на народната милиция
под. „Превантивни административни мерки"
Вх. № 1885 от 06.05.84 г.

МВР
Дирекция на народната милиция
Вх. № У-661 Екз. №
02.04 1984 г.

ДО
МИНИСТЪРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕН.-ПОЛКОВНИК Д. СТОЯНОВ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ПОДПРИЕМАТЕЛЕН
Вх. № 4161 от 3.04 1984 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

Изслезна
заповед № I-111/84

ОТНОСНО: Необходимостта от изменение на МЗ I-381/28.11.1983 г.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

При прилагането на превантивните административни мерки по чл. 39, ал. 1, т. 1 и чл. 40а от Закона за Народната милиция възникнаха някои трудности, свързани главно с местата за принудително установяване на лицата.

Предвижданията за по-широкото прилагане на чл. 39, ал. 1, т. 1 от ЗНМ не се потвърдиха. В столицата и окръзите има нагласа и приоритет се дава на мярката по чл. 40а, която се прилага от съда. Това наложи ДНМ да вземе своевременни мерки за издирване на допълнителен брой населени места, където принудително ще се установяват лица с решения на съдилищата.

С оглед на нуждите, целесъобразно е да се намали и броя на населените места, определени с МЗ I-381/28.11.1983 г. за сметка на тези, определени със заповед на министъра на правосъдието. Да се предостави право на зам.-

От архивите на ДС

42
90
2

министъра и директор на Народната милиция при необходимост или при попълване капацитета на населените места, определени за изпълнение на мярката по чл. 39, ал. 1, т. 1 от ЗИМ да преразпределя лицата, спрямо които е приложена в други от посочените в заповедта селища.

Във връзка с това,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да се направят изменения в МЗ I-381/28.11.1983 съгласно с приложения проект за заповед.

2. Да дадете съгласието си за допълнение и изменение на заповед № ЛС 03-1822/23.11.1983 г. на министъра на правосъдието относно местата за принудително установяване на лица по чл. 40а от ЗИМ.

ПРИЛОЖЕНИЯ: 1. Проект за заповед на министъра на вътрешните работи.

2. Проект за заповед на министъра на правосъдието за съгласуване.

ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант
(Ив. Димитров)

ПАМ 83 91 / 4 / 25

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Т-111
27.04. 1984 г.

МВР
Дирекция на народната милиция
Вх. № 1815 от 7.05.1984 г.

ЗАПОВЕД

МВР
Дирекция на народната милиция
Вх. № 2051 от 14.5.1984 г.

ОТНОСНО: Изменение на МЗ-I-381/28.11.1983г

Във връзка с обстоятелството, че капацитета на някои от населените места, определени за принудително установяване на лица на основание чл.39, ал.1, т.1 от Закона за Народната милиция надвишава нуждите, а в други той е недостатъчен,

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Заличавам в раздел втори на МЗ-I-381/28.11.1983г. с.Дебелт, Бургаски окръг и гр.Роман, Врачански окръг.

2. По населените места посочени в този раздел внасям следните изменения:

– ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ ОКРЪГ – с.Самоводене се заменя със с.Крушето и се определя за СГУ на МВР;

– КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪГ – от гр.Бобов дол се заличават ОУ на МВР – Толбухин и Силистра;

– ПАЗАРДЖИШКИ ОКРЪГ – от с.Елшица се заличават ОУ на МВР – Благоевград, Видин и Смолян и се определя за ОУ на МВР-София;

74 72
77 76

– ПЕРНИШКИ ОКРЪГ – с. Червена могила се допълва с ОУ на МВР – Силистра, Смолян и Видин;

– ГАБРОВСКИ ОКРЪГ – гр. Плачковци се допълва с ОУ на МВР – Толбухин;

– СОФИЙСКИ ОКРЪГ – от гр. Средногорие се заличават ОУ на МВР – Шумен и Кърджали и се допълва с ОУ на МВР – Благоевград.

Възлагам на зам.-министъра и директор на Народната милиция при необходимост или след попълване капацитета на някои от утвърдените населени места, да преразпределя лицата, спрямо които е приложена такава мярка, в други от посочените в заповедта селища.

СЪГЛАСНИ:
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
(Св. Даскалова)

М И Н И С Т Ъ Р
(Д. Стоянов)

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА НРБ

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6

/ 81

У-955
25.04. 84 г.

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА УПРАВЛЕНИЯ НМ
И ЗАМ.-НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ
УПРАВЛЕНИЯ НА МВР ПО НМ

Уведомяваме Ви, че при прилагането на чл. 39, ал. I, т. 1 и чл. 40а от ЗНМ не се спазват, а в някои случаи се нарушават следните основни изисквания, залегнали в Наредбата и Инструкцията по отчетността за тази категория лица:

1. От изпратените предложения за прилагане на чл.39, ал, I, т. 1 от ЗНМ е видно, че сред състава на поделенията съществува неразбиране при определянето на рецидива. Не се спазват разпоредбите на чл. 88-а от НК.

Липсват или са недостатъчни доказателствата за проявите на лицата след последното им освобождаване от местата за лишаване от свобода. Почти няма констативни протоколи за скитничество, копия от съставени актове, данни за престояване в отрезвителите, протоколи от обществени органи и организации, които са взели отношение по проявите на лицето и др.

Неправилно е към предложенията да се прилагат справки по отчета. Изисква се само свидетелство за съдимост.

2. Липсват данни за здравословното състояние на лицата.

3. Не се изпращат своевременно вторите екземпляри от решенията на съда на поделение "Превантивни административни мер-

Из архивите на ДС

22 82

ки" - ДНМ в изпълнение на чл, 9, т. 4 от Наредбата.

4. Не постъпва своевременно информация в поделението, когато дадено лице не се яви в определения му срок в населеното място, където принудително се установява или се отклони от същото.

5. В получените решения на съда липсват някои установачни данни, необходими за попълването на карта обр. КДП, което прави невъзможно използването на АИС.

В много случаи на съдилищата се предлагат за прилагане на превантивна административна мярка лица, страдащи от хроничен алкохолизъм, трудоустроени (пенсионери) или с други заболявания, което прави невъзможно устройването им на работа в селищата, където се установяват.

Сред жените има и такива с непълнолетни лица, което противоречи на общите принципи, залегнали в чл. 48, ал. 5 от НК. В това отношение недостатъчно се използват възможностите, предоставени с чл. 63 от Семейния кодекс.

С цел недопускане на горепосочените слабости в бъдещата работа е необходимо да се определи по един служител от поделенията, на който да се възложи проверката на предложенията за прилагането на мерките от гледище на тяхната законосъобразност и пълнотата на доказателствата. На него да се възложи практиката по прилагането и изпълнението на мерките.

Когато в решенията на съда липсват данните необходими за попълване на карта обр. КДП, те се вписват допълнително върху листа от служителя, който ги изпраща в ДНМ.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Карта обр. КДП

ЗАМ.-ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Полковник
(Д. Манов)

Км 435 8.2.85 ~~2.74~~ ~~14~~ 84

ИНФОРМАЦИЯ

за състоянието на законността в местата, в които са настанени лица по принудителен ред на основание чл.39, ал.1,т.1 и чл.40 А от Закона за народната милиция и упражнявания върху тях надзор за законност от прокуратурата

В изпълнение на т.8 от плана за дейността на прокуратурата през 1984 г. сектор "Надзор за законност при изпълнение на наказанията" извърши проверка съвместно с поделения "Превантивни административни мерки" при Дирекция на народната милиция в населените места в Плевенски, Пловдивски, Софийски, Варненски и Бургаски окръзи, в които са настанени лица по принудителен ред на основание чл.39, ал.1, т.1 и чл.40А от Закона за народната милиция. Такава проверка беше проведена и в с.Колош,Пернишки окръг по повод постъпилите сигнали за трудности по битовото и трусово устройване на настанените лица и зачестилите отклонения на последните.

Прилагането на превантивните административни мерки започна от началото на м.март 1984 г., така че изтеклите осем-девет месеца са достатъчен период за оценки и изводи за състоянието на дейността по принудителното установяване на лица в друго населено място и за упражнявания от прокуратурата надзор за законност. Проверката имаше за цел да се окаже непосредствена помощ на органите по изпълнението на мярката и на прокурорите с оглед пълното, еднакво и законосъобразно провеждане на изпълнението.

През изминалия период от съдилищата са постановени 1100 решения по чл.40А от ЗНМ. Не са уважени 47 предложения и 37 решения са отменени по реда на надзора. От внесените 130 предложения по чл.39, ал.1,т.1 ЗНМ по 36 са издадени заповеди. Останалите не са уважени.

Из архивите на ДС

Ф-75
25

Очертава се тенденцията да се търси прилагането на мярката, като се използува с предпочитание чл.40А ЗИМ, дори и в случаи на чл.39, ал.1, т.1 ЗИМ.

Или за проверявания период мярката принудително настаняване в друго населено място е приведена в изпълнение спрямо 1136 лица, от които 992 мъже и 144 жени.

Констатациите от проверката показват, че работата на органите на МВР по изпълнение на превантивно-административните мерки, налагани на основание чл.39, ал.1,т.1 и чл.40А ЗИМ е добра. Създадени е организация по битовото и трудово устройване на настанените лица като е осигурено необходимото съдействие от страна на стопанските ръководства и органите на съветите. Организираният контрол при изтърпяване на мярката дава възможност за ежедневна информация за състоянието на изпълнението. На някои места, като в гр.Никопол, Провадия, Елин Пелин и др. е осъществена трайна връзка между органите по изпълнение на мярката и прокуратурата. Прокурорите са основно запознати със съществуващите проблеми и помагат за решаването им. Там и надзор за законност е по-постоянен и действен. На някои места успешно се прилагат поощренията по чл.17 от Наредбата за прилагане на чл.40А ЗИМ. Така в с.Равно поле, Софийски окръг за проявено примерно поведение и честно отношение към труда е отменена мярката на едно лице. Освободеният е останал да работи в предприятието, където е бил първоначално устроен. Наред с предприетите възпитателни мерки се вземат и мерки на самоконтрол-изграждане на домсъвети, старши на групи по местожителство и месторабота и други.

Ето защо, може да се направи извода, че в резултат на прилагането на мярката успешно се осъществява определен възпитателен и икономически ефект.

Из архивите на ДС

296

4-76 86

Проверката установи и някои пропуски при изпълнението на принудителните мерки, както в организацията на работата и в правилното приложение на закона от органите по изпълнението, така и в упражнявания от прокуратурата надзор за законност.

В какво се състоят те?

I. По изпълнение на наложената превантивна мярка.

1. Допускат се слабости в бързината при привеждане на наложените мерки в изпълнение. Органите на МВР са си осигурили незабавно получаване на решенията на съда и привеждат своевременно наложената мярка, но в определения 10 дневен срок в селищата, където са установени, не са се явили 45 лица. По-нататъшни своевременни мерки за тяхното издирване и принудително отвеждане не всякога се вземат, както от поделенията на МВР, където следва да изтърпят мярката, така и от поделенията на МВР по местоживеене на нарушителите. Връзките между двете поделения са недостатъчни. Липсва взаимна информираност, поради което има съдебни решения, които в продължение на повече от шест месеца не са приведени в изпълнение. Например: по анхд № 228/84 г. на Разградския районен съд, лицето е предупредено по чл.9, ал.2 от Наредбата за прилагане на чл.40А ЗВМ още през м.май 1984 г., но и до проверката изпълнението не е започнало; по анхд № 5/84 г. на Петричкия районен съд- също. Тук лицето дори не е намерено и предупредено. Закъсняло изпълнение се констатира и по отношение на Пенка Щерева Дормушева, Райна Стоянова Милева и др. от гр.Пловдив, които следва да изтърпят принудителната мярка в гр.Никопол. Особено трудно е издирването в София, където лицата се крият в райони на други поделения на МВР.

Целесъобразно е към такива лица, които са предупредени, но не са се явили да изтърпят наложената им мярка, при залавянето и принудителното отвеждане в местата за изтърпяване на мярката, да им бъдат налагани и други административно-надзорни мерки, каквато

Из архивите на ДС

297

възможност се съдържа в чл.39, ал.4 ЗИН, респ. чл.19, ал.1 от Наредбата за прилагане на чл.40А ЗИН. По този начин тяхната недисциплинираност още в началото ще бъде санкционирана. Впоследствие се оказва, че това са лицата, които се отклоняват и нарушават установения с наредбите ред. В този смисъл бяха дадени указания по време на проверката.

2. Ръководствата на поделенията на МВР, на чиято територия има определени места за принудително установяване на тези категории лица, се отнасят с необходимото разбиране и полагат усилия за тяхното битово и трудово устройване. Няма лице, което да не е осигурено битово и да не е устроено на работа. Съществуват, обаче сериозни нарушения на трудовата дисциплина, предимно самоотлъчки, принудили ръководствата на предприятията да прибягват до дисциплинарни уволнения. Например, пет лица, настанени на работа в СИК-група гр.Карлово са отстранени дисциплинарно и извадени от общежитието на предприятието. Подобно е положението и в с.Колош,Перушки окръг.

Причини за това се откриват и в неефикасния контрол и взискателност, осъществяван от поделенията на МВР в нарушение на чл.29, ал.2 и чл.10, ал.4 от Наредбите по чл.39 и чл.40А ЗИН.

Данните сочат, че около 70% от принудително настанените 6 лица работят редовно, а останалите системно правят самоотлъчки или отказват да работят и се издържат от лични средства или такива на свои близки. С поведението си те дават лош пример и на останалите принудително установени лица.

В тези случаи трябва да намери приложение чл.329 НК. Спрямо тях трябва да се налагат и допълнителни административно-надзорни мерки от органите на МВР.

3. Сериозни трудности създават отклоненията на изтърпяващите мярката лица, от местата, където са принудително установени. Констатирани са 187 такива случая. Основна причина за отклоненията

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

678 от 88

Из архивите на ДС

предоставлява липсата на трудови навици, тежките условия за работа в някои обекти, недостатъчния контрол от органите на МВР. От съществено значение е и колективът, в който настанените работят. Срещат се и случаи на неоснователно разрешаване за временно напускане на местата, което се използува от лицата, за да се отклонят.

Най-много отклонения са констатирани в с.Колош,Пернишки окръг - 34 броя, в гр.Дупница - 34 бр., гр.Карлово 15 бр. и др. Само в Пернишки окръг отклонилите се са 57 души.

По чл.272 НК са образувани 127 предварителни производства. Не навсякъде, обаче органите на МВР уведомяват своевременно прокуратурата за извършването на тези престъпления.

Напр. е започнал изтърпяването на мярката в гр.Карлово на 15.VI.84 г. На 16.7.с.г. е заловен, отклонил се в гр.Гоце Делчев. е заловен отклонил се в София. Преди това по местоизтърпяване на мярката в гр.Карлово е съден по УБДХ. И срещу двамата не са образувани предварителни производства. По е уведомен прокурора. След това отново се отклоняват.

, изтърпяващ мярката в с. Дебелт, Бургаски окръг. Предупреден е с протокол да не се явява на работа в пияно състояние, да не посещава питейни заведения. Същият събира стъклен амбалаж и по продава за алкохол. На 30.V.84 г. е напуснал района на с.Дебелт. Върнат е. След това отново се отклонява и до проверката не е издирен. И преди и сега не му е образувано предварително производство по чл.272 НК. Прокурорът не е уведомен.

На много места е създадена незаконосъобразната практика, да се изчаква залавянето на отклонилото се лице и едва тогава да се образува предварително производство и то под формата на бързо. А залавянето му често става след десетки дни и месеци. Очевидна е неефективността на такова бързо производство.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

За това допринасят и прокурорите, които не си осигуряват навременна информация за отклонилите се лица и мълчаливо се съгласяват със закъснялото образуване на предварителните производства. Едно навременно образуване на предварително производство ще стимулира и по-бързото издирване и довеждане на отклонилото се лице.

4. Във всички районни управления на МВР по местонатъряване на мярката се водят лични досиета на принудително установените лица съгласно чл.22, ал.2 и чл.37 от Наредбата за прилагане на чл.40А и чл.чл. 39, 40 и 41 ЗИМ, но те не винаги съдържат всички материали, свързани с прилагането и изтърпяването на наложената мярка.

а/ Например, в досието на , водено в РУ на МВР Карлово, в декларацията по чл.10, ал.т.1 от Наредбата по чл.40А ЗИМ липсват подписи, а тя поставя началото на срока за изтърпяване на мярката.

б/ В много други досиета няма данни, че лицето е настанено на работа и устроено битово;

в/ Има случаи, при които в нарушение на чл.9, ал.3 от Наредбата по чл.40а ЗИМ, органите на МВР не са отправяли напреждане на лицата в 10 дневен срок и да се установят в определеното населено място. За тези лица не се създават задължения да се явят срочно в нестата за изтърпяване на мярката, както и да бъдат издирени и принудително настанени.

г/ Разрешенията за напускане на населените места са в голяма степен необосновани. Те не се съгласуват с ръководствата на предприятията, където лицата работят. Често се налага да се издават разрешения на лица за напускане на населеното място, поради това, че органите на МВР по местожителството им, не са ги уведомили какви вещи и документи следва да носят със себе си в местоустановяването.

Из архивите на ДС

300

Тези слабости, съчетани с незадоволителната организация и недостатъчния контрол в някои места, включително и във възпитателната работа с настанените, имат за последица принизяване ефективността от изтърпяване на административната мярка.

5. От уеднаквяване практиката на органите по изпълнение на мярката се нуждаят и въпросите, свързани с отлагането, прекъсването, намаляването и отменяването на мярката, когато са налице основания за това. Част от тях са свързани с трудности от правно и фактическо естество, особено в случаи на заболяване на настанените или при съществуващо от преди болестно състояние, представляващо основание за отменяване на мярката.

11. Надзор за законност, упражняван от прокуратурат.

А. Допуснатите слабости и нарушения в дейността на органите на МВР в местата по изпълнение на превантивната административна мярка "принудително установяване в друго населено място", очертава и слабостите на прокурорския надзор за законност. Въпреки положителната констатация, че по-голяма част от прокурорите са запознати с проблемите по изпълнение на мярката, то надзорът се нуждае от по-голяма инициативност, конкретност, непосредственост и ефективност. Необходими са мерки в няколко направления:

Първо да се организира текущ и периодичен надзор за законос Нито една прокуратура не е извършила проверка за законност по изпълнение на тази мярка. А както се установи в досиетата, водени от органите на МВР, се съдържат съществени пропуски, които влияят пряко на правилното изпълнение на принудителните мерки;

Второ, от особено наблюдение се нуждае дейността по своевременното привеждане в изпълнение на решенията на съда и найвече на своевременното издирване и настаняване на осъдените лица в местата където са установени по принудителен ред;

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

91

Трето, затрудненията от правно и фактическо естество, които срещат органите по изпълнение на мярката при нейното отлагане, прекъсване, намаляване и отменяване налагат нуждата от оказване на действителна помощ и контрол.

Четвърто, прокурорите следва да си осигурят пълна и навременна информация за настанените лица, които се отклоняват от местата, където изтърпяват мярката, както и за лицата с наложени допълнителни превантивни мерки, които те са нарушили, с оглед образуване на предварителни производства по чл.272 ал.1 и 2 НК.

Б. Следва да бъдат взети мерки и от организационен и превантивен характер.

Първо, в съдебно заседание прокурорите да обръщат достатъчно внимание на делата по чл.272 НК и да следят да не се допуска налагането на явно занижени наказания. Така, подсъдимият

на основание чл.40А ЗИМ е принудително установен за срок от три години в с.Равно поле, Софийски окръг. За отклонение от това място Елинпелинският районен съд на основание чл.272 ал.1 НК го е осъдил на четири месеца лишаване от свобода и една година задължително заселване. Очевидно тази присъда се явява по-благоприятна за осъдения от решението за принудително установяване, тъй като съгласно чл.18, ал.1, т.1от Наредбата за прилагане на чл.40А ЗИМ в този случай превантивната административна мярка се отменя. В този и в много други такива случаи прокурорите не са реагирали.

Допускат се грешки от прокурорите и поради незнание, че се изтърпява по-напред наказанието по присъдата, а след това превантивната административна мярка, както и че при наличието на основания посочени в чл. 28, ал.1, т.1 и чл.18, ал.1,т.1 от Наредбите по чл.39 и 40А ЗИМ, административната мярка се отменя. По тази причина посочения

повторно е бил предаден на съд по обвинение

по чл.272, вместо по чл.300 НК.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Ид 82

9. 92

Това налага необходимостта от провеждането на срещи със съда, на които се анализира работата по този вид дела, най-вече досежно наказателната практика, бързината при разглеждането им, доказателствата, които следва да се събират, довеждането им до знанието на обществеността чрез насрочването и провеждането на показни процеси и др. Това се налага и поради обстоятелството, че в някои прокуратури, като в Радомирската и Девненската тези престъпления вече съставляват близо една трета от извършените престъпления през годината и едва ли не се явяват структуроопределящи престъпността в този райони. Несъмнено при тях те повдигат нивото на средната престъпност.

Второ, да се пренесе положителния опит на някои прокуратури сред останалите. В някои места, като напр. в гр.Провадия, районният прокурор със съдействието на органите на МВР е провел среща с настанените лица, на които е разяснил правата и задълженията им, свързани с изтърпяваната мярка. Този положителен опит следва да се пренесе и сред останалите прокуратури.

Трето, беше препоръчано органите на МВР и прокурорите да внесат информации в изпълнителните комитети на народните съвети или в кметствата по битовото и трудово устройване на настанените лица и превъзпитанието им и да предложат съвместни мерки за изпълнение.

Четвърто, да се преодолеят някои местнически настроения. Така някои ръководства възразяват по провеждане на мярката в техните населени места, страхувайки се от потенциалната възможност настанените да вършат престъпления и да бъдат лош пример за местното население. Гледа се на настанените лица само като на източник на допълнителна работна ръка, като се игнорира превъзпитанието им. Към подобно превратно разбиране на същността на въпроса се присъединяват

Из архивите на ДС

Н813
93 10. 24

и някои наши прокуратури, което в крайна сметка влияе на ефективността на провежданата превантивна административна мярка.

За правилното прилагане на Наказателния кодекс, Закона за народната милиция и Наредбите по чл.39 и 40а ЗНМ при изтърпяването на превантивно административната мярка, върхните прокурори следва да упражнят ръководство и контрол върху работата на районните прокурори, да организират съвещания с тях и с органите на МВР, на които да се разглежда състоянието на работата по прилагането и изпълнението на наложената мярка.

Пред Главна прокуратура стои също задачата да упражни ръководство и контрол за осъществяване на действен надзор за законност при изтърпяването на превантивната административна мярка. Това предполага по-нататъшното провеждане на възприетия курс на оказване помощ и на повишаване взискателността спрямо прокурорите за повишаване качеството и разширяване надзора за законност.

ПРОКУРОР:
/Ив.Петков/

210 v

Превантивно админ. мярка по чл 39 и 40 от ЗНМ – 2.38.

Строго СЕКРЕТНО!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ I-64 Екз. №
09.04. 1985 г.

отм. с Рв 72/19.10.90

ЗАПОВЕД

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО! Изменение и допълнение на МЗ № I-381 от 28.11.1983 г., изм. и доп. с МЗ № I-111/27.04.1984 г. и МЗ № I-5 от 22.01.1985 г.

Във връзка с прилагането на превантивната административна мярка "принудително установяване на друго населено място" на основание чл.39,ал.1,т.1 от Закона за Народната милиция

З А П О В Я Д В А М:

Организацията на работата по наблюдението и контрола на принудително установените на остров Белене лица, както и дейността по битовото им устройване, ангажирането в общественополезен труд и възпитателната работа с тях се възлага на отдел "Затвори"-МВР.

Предвид настаняването на посочените лица на строго охранявана територия на остров Белене, произтичащите от това допълнителни ограничения, свързани с движението и контактите им с външни лица, да се уредят с Временни правила, утвърдени от зам.-министър на вътрешните работи.

Отдел "Затвори"-МВР да установи засилено наблюдение и контрол по месторабoтата на лицата, установени принудително на

остров Белене.

Началникът на Окръжно управление МВР - Плевен и Районно управление-МВР гр.Белене да оказват необходимата помощ и съдействие по изпълнението на принудителната мярка.

Въпросите за прекъсването, намаляването на срока и отменяването на мярката да се решават от Комисията по чл.6 ал.1 от Наредбата за прилагане на чл.чл. 39, 40 и 41 ЗНМ - МЗ I-383 от 28.11.1983 година.

В случаите по чл.22 от Наредбата за прилагане на чл.чл. 39, 40 и 41 ЗНМ, разрешението се дава от началника на отдел "Затвори", съгласувано със съответното териториално поделение на МВР.

ОТМЕНЯМ абз. 3 на МЗ № I-5 от 22.01.1985 г.

СЪГЛАСЕН:
ГЛАВЕН ПРОКУРОР
/К.Лютов/

МИНИСТЪР
/Д.Стоянов/

ПОДЛЕЖИ НА ОТЧЕТ ВДНЕВНИК ПР .6

Отп.в 1 екз.
Изп.: Д.Стоилов
Нап.: Е.Кунева-709
04.03.1985 г.
Размножено в 50 екз.и изпратено по приложен списък към оригинала.

Из архивите на ДС

МВР
ВС ШКОЛА „Г. ДИМИТРОВ"
Рег. № Ш-2948 Екз. № 1
20.06. 1986 год.
София

СТРОГО СЕКРЕТНО!

20454 24 06 86

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ОРГАНИТЕ НА ДС ЗА УКРЕПВАНЕ, ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ВЪЗРОДИТЕЛНИЯ ПРОЦЕС

В края на 1984 година под ръководството на БКП започна интензивно протичането на дълбоко обновителен процес сред оная част от българския народ, която е загубила своето национално самосъзнание по време на петвековното турско робство и в условията на капитализма. По своята същност този възродителен процес представлява повратен етап в изграждането на единна българска, социалистическа нация. В отчетния доклад на ЦК на БКП пред XIII конгрес е подчертано, че с решителното развитие на този процес "се утвърди още повече социалистическото самосъзнание и националната гордост у тези наши сънародници, които в миналото поради трагични превратности на историята са били отчуждавани в една или друга степен от българския народ. Този революционен по своята същност процес заличава една от най-тежките национални рани, останали от петвековното турско иго, поражда обновителни промени в начина наживот, културата и политическия светоглед на тези наши сънародноци, създава условия за още по-активното им включване в социалистическото строителство".

Възстановяването на имената на потурчените в миналото българи предизвика открита враждебна реакция от страна на турските

управляващи кръгове и техните натовски съюзници. Срещу НРБ и политиката на БКП е разгърната злостна пропагандна кампания с участието на всички органи и средства за подривно идеологическо влияние. Главен обект за подривно-идеологическо въздействие на специалните служби на противника са българите възстановили имената си. Активизира се дейността на реакционните сили и преди всичко на турските специални служби за предизвикване на съпротива срещу възродителния процес сред отделни групи и лица. За постигане целите си противникът експлоатира всички възможни предпоставки и преди всичко социално-психологическите особености, псевдоетнически чувства и настроения и кръвно-родствени връзки на лицата с възстановени имена с чужди граждани.

В условията на усложнена социално-политическа и оперативна обстановка, нарастналите изисквания към органите на ДС за подпомагане и укрепване на възродителния процес налагат по-нататъшно усъвършенствуване и активизиране на цялостната им дейност. В тази връзка особено значение придобива изследването на същността, характерните особености и тенденциите в развитието на възродителния процес през призмата на оперативната обстановка и конкретната работа на ДС по агентурата, съдържателната страна на агентурните сведения и рапорти за проведени срещи, сигналите, профилактичната дейност и работата по лицата, заведени на списъчен отчет.

Настоящото изследване е първото емпирично социологическо изследване на работата на ДС по възродителния процес, извършено по заповед на др.министър под ръководството на полк.проф. Иван Попов - ЦИОУ - МВР. Независимо от комплексния си характер и значителни мащаби, то е локално-ограничено в четири районни управления на МВР - Исперих, Дулово, Момчилград и Крумовград.

Из архивите на ДС

Основната цел на изследването е по-пълно да се разкрият функциите и работата на органите на ДС по укрепването, задълбочаването и развитието на възродителния процес, да се очертаят възникващите проблеми и набележат насоки за тяхното по-ефективно решаване. Тази цел се конкретизира в задачите на изследването, които са насочени към набиране на емпирична социологическа информация въз основа на която да се разкрият:

1. Основните страни от състоянието и динамиката в агентурно-оперативната дейност по възродителния процес;

2. Съответствието на тази дейност спрямо основните принципи, нормативните изисквания и указания за нейното осъществяване;

3. Тенденциите в оперативната обстановка и отражението им в агентурно-оперативната работа;

4. Промени в социално-психологическите характеристики на българите с възстановени имена от гледна точка на оперативния състав

Обект на изследването е цялостната работа на органите на ДС по възродителния процес.

Предмет на изследването е степента, в която дейността на тези органи съответствува на оперативната обстановка и подпомага укрепването, задълбочаването и развитието на този процес.

Основни единици на изследването са работните дела на действуващия по възродителния процес агентурен апарат, регистрационните картони за заведените сигнали, проведените профилактики и материалите за лицата на списъчен отчет. При спазване на всички изисквания за секретност, чрез оперативния състав са изучени социално-политическите характеристики на действуващата агентура. Снети са експертни оценки за агентурно-оперативната работа и социално-политическата обстановка по възродителния процес.

Емпиричното социологическо изследване обхваща работата на посочените районни управления за времето от 01.05.1984 г. до 30.10.1984 г.; от 01.01.1985 г. до 30.06.1985 г. и от 01.07.1985 г. до 31.12.1985 г.

При анализа на получените данни са използвани резултатите от проведените експертни оценки и нестандартизирани интервюта с оперативния състав.

Резултатите от проведеното в четирите районни управления на МВР изследване разкриват следното:

I. ПО АГЕНТУРНИЯ АПАРАТ

В изследваните четири районни управления са събрани данни по определени социални характеристики и дейността на целия агентурен апарат, който възлиза общо на 353 агента. Разпределени по РУ те са съответно: РУ – Исперих – 59, към 17 % от общата съвкупност; в РУ – Дулово – 69, 20 % от общата съвкупност; в РУ – Момчилград – 114, 32 %; в РУ – Крумовград – 111, към 31 % от общата съвкупност.

Агентурният апарат се ръководи от 23 ОР или средно на ръководство при един работник са по 15–16 агента. При две трети от ОР са на ръководство по 13 и повече агенти, а при останалата част от оперативния състав те са от двама до пет (това са предимно началници и зам.-началници на РУ). Тези данни разкриват, че са постигнати нормални предпоставки за ефективна агентурна дейност, като същевременно са създадени условия за увеличаване броя на агентурата в зависимост от конкретните указания в тази насока – предимно на основата на организирането на част от агентите в резидентури.

Към 95 % от общата съвкупност са агенти, възстановили имената си като в РУ – Исперих всички са с възстановени имена.

Само 17 агенти са жени – или към 5 % от общата съвкуп-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

310

предадени на други поделения, а минимална част (3 %) са предадени на НМ, прекратени поради тежко здравословно състояние на обектите и предадени за отношение на органи и организации извън системата на МВР.

Съотношението на данните по приключването на сигналите и видовете подривна дейност по възродителнияпроцес показва, че преобладаващата част от лицата, заведени на сигнали, са профилактирани за враждебна националистическа дейност – 46 %, следвани от тези с окраска подготовка за демонстрации и безредици – 12 %, опити за бягство през граница – 9 %, терористични замисли и действия – 8 %, противодържавна агитация и пропаганда – 9 %, кражба и незаконно притежание на оръжие – 8 %. Видно е, че съобразно социално-политическите особености на възродителния процес профилактичната работа е изведена на преден план, което от една страна, позволява на органите на ДС да въздействуват изпреварващо за предотвратяване на враждебно-престъпните прояви, а от друга страна, задължава към по-нататъшното й подобряване и усъвършенствуване. Минимална част от сигналите са приключени с оперативно отношение към обектите. Броят на непотвърдените сигнали е сравнително малък, но заедно с това е малък и броят на сигналите, които са прерастнали в дела на оперативен отчет – 22, от които по 6 за враждебно-националистическа дейност и тероризъм, 3 за подозрителни връзки с чужди граждани, по 2 за противодържавна агитация и групи с противодържавна насоченост и по 1 сигнал – за шпионаж, подготовка за масови демонстрации, подозрително поведение в чужбина.

От приключените с въдворяване в ТВО 40 сигнала 37 са в РУ Момчилград, 2 – в РУ Крумовград и 1 в РУ Дулово. Тези, както и

Из архивите на ДС

311

другите анализирани данни показват, че работата по сигналите в отделните районни управления се характеризира с някои особености, които са резултат както на обективните условия, така и на субективния фактор в лицето на оперативния и ръководен състав по ДС.

IV. ПО ПРОФИЛАКТИКАТА

През изследваните осемнадесет месеца в четирите районни управления са проведени индивидуални (частни) профилактики на 587 лица с възстановени имена, от които 66 (към 11 %) са жени. По районни управления те се разпределят както следва: РУ Исперих – 15%, Дулово – 29 %, Момчилград – 36 % и Крумовград – 20 %.

Профилактираните се разпределят по периоди както следва: първи период – 16 %, втори период – 62 %, трети период – 22 %. Това разпределение показва, че повече от половината профилактики са извършени през периода на възстановяване на българските имена (01.01. – 01.07.1985 г.), когато техният брой е нарастнал 4 пъти в сравнение с първия период. През втория период са профилактирани и основната част от жените – 62 %. От друга страна, съотношението между броя на профилактираните през първия и третия период показва приблизително изравняване между тях. Това е отражение на постепенното ограничаване кръга на лицата, ангажирани с прояви на нелоялна и националистическа дейност, налагаща тяхното профилактиране.

Към една четвърт от профилактираните са в младежка възраст – до 30 години. Основната част от профилактираните – 41 %, са на възраст от 31 до 40 години. Относителният дял на лицата от тази група е сходен с дела на агентите в тази възраст, както и на лицата, заведени на сигнал и включени в списъчния отчет.

Из архивите на ДС

312

Преобладаващата част от жените, включени в списъчния отчет, са неженени и на възраст до 40 години.

Данните разкриват, че над 90 % от лицата, включени в списъчния отчет, са безпартийни. Същевременно не без значение е обстоятелството, че 35 лица (5,5 %) са изключени членове на БКП. Относително значимият им брой разкрива, от една страна, силата на идейно-политическия сблъсък при преодоляване на националистическата нагласа в отделни лица и група, а от друга сочи, че тези лица изискват допълнително внимание при наблюдението им пред вид тяхната социална активност, организационно-политически опит и мотивираност на поведението, довело до изключване от БКП.

В зависимост от преценките на самите оперативни работници над 12 % от заведените на списъчен отчет лица осъществяват нелоялна и враждебна дейност във висока степен както преди възродителния процес, така и сега. Тези данни показват, че в част от контингента нагласата към активна националистическа дейност е устойчива, което предполага, че е необходимо спрямо нея да се осъществяват активни оперативни, административни, наказателноправни и други мероприятия с оглед засилване контрола върху поведението им и ограничаване на възможностите им да влияят върху своята среда или да осъществяват пряко подривна дейност. В тази връзка допълнителен анализ изискват и данните, че над 10 % от контингента са проявявали във висока степен нелоялна и враждебна дейност само преди процеса, както и това,че понастоящем те са към 3,4 %. Еднозначното третиране на тези данни е недопустимо, но въпреки това възниква въпроса не е ли трансформирана подривната дейност в част от контингента в друга, чието долавяне и наблюдение при общата плътност на оперативните сили и средства, използвани за тази цел, не е ефективно.

Из архивите на ДС

313

От данните се вижда, че към 72 % от експертите преценяват, че основната част от населението с възстановени имена се надява на възвръщане към старото положение. Тези надежди се основават на евентуални вътрешни социалнополитически промени и на външна намеса, главно от страна на Турция.

Социалнополитическата обстановка, произтичаща от развитието на възродителния процес, е свързана с неговите мащаби и исторически цели. Постигнатите резултати още в самото начало на този процес разкриват активното съдействие на органите на ДС при неговото осъществяване. Същевременно анализът на тази обстановка показва, че в бъдеще все повече ще нараства ролята на партийните органи, обществените организации, стопанските ръководства и трудовите колективи при завоюването на нови позиции в укрепването и развитието на възродителния процес.

 266

Цялостният анализ на данните от проведеното емпирично социологическо изследване показва нарастналата активност и политическа зрялост на органите на ДС в борбата за укрепване и развитие на възродителния процес.

Заедно с това резултатите от изследването дават възможност да се усъвършенствува по-нататъшната работа на ДС съобразно състоянието на оперативната обстановка и партийните изисквания.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 9 таблици с регистрационния номер на доклада.

НАЧАЛНИК НА ЦИОУ – МВР
Ген.-лейтенант:
/В.Георгиев/
27.6.1986 г.

НАЧАЛНИК НА
ВСШ "Г. ДИМИТРОВ" – МВР
Полковник
/доц. П.Кипров/

Отпеч. в 3 екз.
№ 1 – началника на ЦИОУ
№ 2 – началника на ВСШ
№ 3 – Н.Арнаудов
Изп. Арнаудов
Нап. Недялкова, Кръстева – 905
19.06.1986 г.

3

Структура на проявите
на нелоялно и враждебно поведение

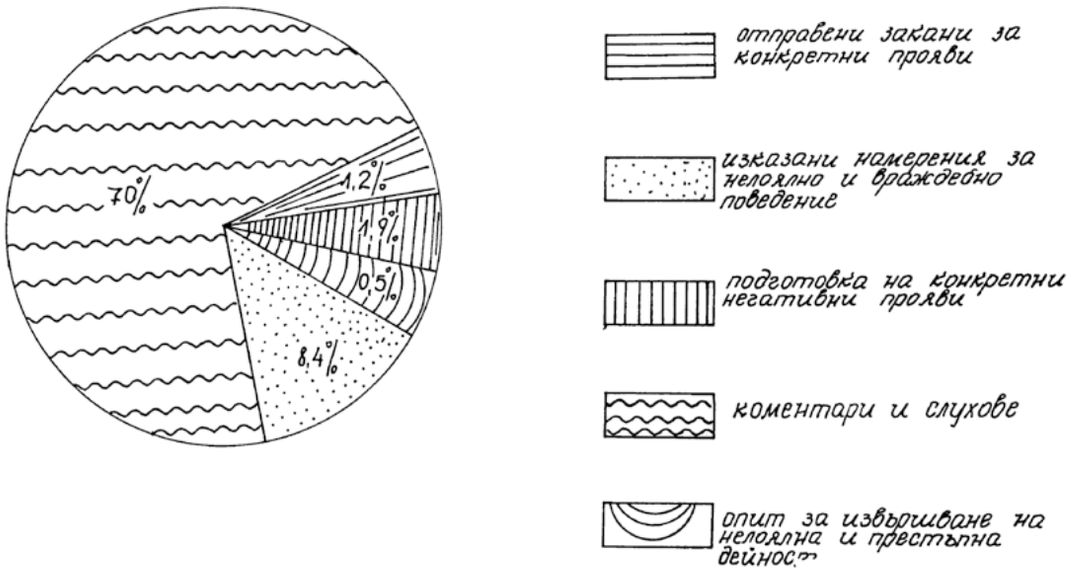

51 ч
94

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

№ I-593
4.09. 1986Г.
№ ЛС-83-02-130/86 г.

Н А Р Е Д Б А

За изменение и допълнение на Наредба № I-385 от 28.11.1983 г. на МВР, № 83-02-130 от 28.11.1983 г. на Министерството на правосъдието, за прилагане на чл. 40а от ЗНМ

§ 1. Към чл. 2 се създава алинея 2 със следното съдържание:

"/2/ Прокуратурата упражнява надзор за спазване на законността при прилагането и изпълнението на превантивната административна мярка "Принудително установяване в друго населено място".

§ 2. Към чл. 4 се създава ал. 2 със следното съдържание:

"/2/ Превантивната административна мярка "принудително установяване в друго населено място" не се прилага по отношение на

1. лица, които поради физически и психически недостатъци, алкохолна или друга наркоманна болест са нетрудоспособни;

2. майки и бащи на малолетни деца, когато те сами упражняват родителските права спрямо тях".

§ 3. В чл. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. създава се нова алинея 6 със следното съдържание:

От архивите на ДС

6 2
95

"/6/ Решението на съда подлежи на преглед по реда на надзора и на възобновяване при условията на чл.65 и чл.70 от Закона за административните нарушения и наказания".

2. сегашните алинеи 6 и 7 стават съответно ал.7 и ал.8

§ 4. В чл.9 се правят следните изменения:

1. алинея 5 се изменя така:

"/5/ Когато по уважителни причини /тежко заболяване на лицето,бременност след третия месец или други причини от семеен или обществен характер /решението на съда не може да се изпълни в посочения срок,последният може да бъде продължен със заповед на началника на районното управление на МВР:

1. докато трае лечението на лицето;

2. докато трае бременността и до 60 дни след раждането на детето;

3. в останалите случаи до 30 дни".

2. Създава се нова алинея 6 със следното съдържание:

"/6/ За отлагане изпълнението на превантивната административната мярка по предходната алинея се уведомява писмено районното управление на МВР по местоизтърпяването ѝ и Дирекцията на Народната милиция".

§ 5. В чл.10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал.1,т. 6 след думите "и да уведоми писмено" се добавят думите "Софийско градско или съответното окръжно управление на МВР, откъдето е изпратено и...".

2. Създава се нова ал.2 със следното съдържание:

"/2/ За начало на изпълнението на мярката се счита денят,в който лицето се е явило пред органите на МВР по местоустановяването му и е подписало декларация по образец - приложение № 2".

§ 6. Създава се нов член 10а със следното съдържание:

"Чл.10а. След издирване на самоволно отклонилите се лица,ръководствата на съответните поделения на МВР уведомяват писмено Дирекцията на Народната милиция".

§ 7. В чл. 11 се правят следните изменения:

1. в ал. 2 думите "може да" се заличават.

2. в ал. 2, т. 1 думата "следствени" се заменя с думите "органите на предварителното производство".

3. т. 2 на същата алинея се изменя така:

"2. при заболяване, налагащо лечение,потвърдено с болничен лист или медицинско удостоверение".

4. точка 3 се заличава.

5. създава се нова алинея 3 със следното съдържание:

"/3/ Началникът на районното управление на МВР може да разреши напускането и по други уважителни причини /встъпване в брак, тежко заболяване на съпруг/а/,низходящ,възходящ или други нещастни случаи/ - до десет дни, но не повече от тридесет дни през годината".

6. алинеи 3, 4 и 5 стават съответно 4, 5 и 6.

§ 8. В чл. 13 се правят следните допълнения:

1. в ал. 2 накрая се добавя "както и времето през което лицето е било принудително настанено в здравно заведение на основание чл. 36, ал. 3 и чл. 59 от Закона за народното здраве или е било в отпуск по майчинство".

2. В ал. 3 накрая се добавя " както и времето, през което лицето самоволно е напуснало населеното място".

§ 9. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. в ал. 1 след думите "се прекъсва" се добавят думите:

"със заповед на началника на районното управление на МВР по местоизпълнението на същата".

2. Създава се нова точка 2 със следното съдържание:

"2. По изключение след изтичане на тридесетте дни по чл. 11, ал. 3, както и при условията на чл. 160, ал. 2 от Кодекса на труда по преценка на началника на районното управление по местоизпълнението на мярката".

3. Точки 2 и 3 се заличават.

4. В ал. 2 накрая думите "по местопребиваването на лицето се заменят с думите "по чието предложение е приложена".

§ 10. В чл. 17 се правят следните изменения и допълнения:

1. Към ал. 1 се създава нова точка 3 със следното съдържание:

"3. разрешаване напускането на населеното място до три дни в тримесечие, ако през предшествуващите три месеца лицето не е направило самоотлъчки от работа и е имало примерно поведение сред обществото";

2. Точки 3 и 4 стават съответно т. 4 и т. 5, като в последната думите "ако лицето е изтърпяло най-малко половината от срока" се заличават.

3. Алинея 2 се изменя и допълва така:

"/2/ Поощренията по точки 1, 2, 3 и 4 на предходната алинея се прилагат със заповед на началника на районното управление по местоизпълнението на мярката, а тези по точка 5 - от районния съд, постановил решението".

§ 11. В член 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 1 думите "или за по-малък срок, но е пост новено и задължително заселване" се заличават.

2. Създава се нова точка 2 със следното съдържание:

"2. лицето бъде осъдено на лишаване от свобода по-малко от три години и задължително заселване, без да е приложен чл. 66 от НК по отношение на двете или само на второто наказание";

3. Точки 2 и 3 стават съответно т. 3 и т. 4.

4. Създава се нова точка 5 със следното съдържание:

"5. при продължително тежко заболяване или трайна загуба на трудоспособност, удостоверени от компетентните здравни органи"

5. Алинея 2 се изменя и допълва така:

"/2/ Отменяването на мярката по точки 1 и 2 на предход- ната алинея става от съда, който постановява присъдата, а ако това не е направено и в случаите на точки 3 и 5 - от съда по местоиз- пълнението на мярката, по предложение на началника на районното управление на МВР".

6. Алинея 3 се изменя така:

"/3/ Решението на съда за намаляване на срока или за от- меняване на мярката по чл. 17, ал. 1, т. 5 и по чл. 18, ал. 1 се изпраща в два екземпляра на поделението на МВР по местоизпълнение- то й, откъдето единият се придава към личното досие на лицето, а другият се изпраща на Дирекция на Народната милиция".

§ 12. Чл. 19, ал. 2 се изменя така:

"/2/ Лицата, които напускат населените места, където са принудително установени, носят отговорност по чл. 272, ал. 1, а тези които безпричинно неработят - по чл. 329, ал. 1 от НК".

Господин Главния секретар
69

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Отделение за трудово мобилизиране на безделници и празноскитащи

ЗАКОН

за трудово мобилизиране на безделници и празноскитащи

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Всички работоспособни български поданици от двата пола, навършили 16-годишна възраст и не по-стари от 50, а за жените — 45 години, които са се отдали на безделие, празноскитане или прекарват голяма част от времето си в питейни заведения, кафенета, барове, сладкарници и др. подобни, се мобилизират на задължителен обществен труд.

Чл. 2. Трудовото мобилизиране цели да приучи мобилизираните на полезен труд, да развие у тях любов към обществената работа, да премахне лошите им привички и същевременно да използува физическата им енергия и умствените им способности за повдигане производството и благоустройството на страната.

Чл. 3. Трудът на мобилизираните се използува за общополезни мероприятия, като: направа на пътища, ж.-п. линии, канали, язовири, постройки, укрепване пороища, корекция на реки, залесяване, обработване на държавни или обществени стопанства, работене в мини, кариери, фабрики, работилници и др. подобни, съобразно пола и възрастта на мобилизирания.

Чл. 4. Срокът за трудово мобилизиране по настоящия закон е до 6 месеца и не се счита като трудова или военна служба.

Лица, които след освобождението им, в продължение на 6 месеца не са започнали никаква обществено-полезна работа, могат да бъдат отново мобилизирани.

Чл. 5. Освобождават се от трудово-мобилизиране:

а) болните или неспособни за физически или умствен труд, което ще се констатира от специална медицинска комисия назначена от Министра на вътрешните работи.

б) Повиканите във войската или трудовите части 10 дни преди явяването им в казармата, а трудово мобилизираните се освобождават 20 дни преди постъпването им на военна служба.

Из архивите на ДС

322

Чл. 13. Който прикрива лицата, определени в чл. 1, от трудово мобилизиране чрез зачисляването им формално на работа при себе си или в ръководено от него предприятие или учреждение, се наказва с тъмничен затвор и глоба до 500,000 лева.

Когато работодателят е юридическо лице, наказанието затвор се налага на оня, който е действувал от негово име, а глобата се заплаща от юридическото лице.

На същото наказание подлежи и оня, който се прикрива по указания в ал. I начин.

Чл. 14. Който чрез печата, в публични речи или по какъвто и да е начин подбужда към неизпълнение на заповедта за трудово мобилизиране, или въобще към неизпълнение на настоящия закон, наказва се с тъмничен затвор и глоба до 100.000 лева.

Чл. 15. Делата по настоящия закон се разглеждат по спешност.

Чл. 16. Подробностите по приложението на този закон относно работата на групите и техните поделения, реда и дисциплината, се уреждат от специален правилник и наредби, издадени от Министра на вътрешните работи.

Настоящият указ да се облече с държавния печат, да се обнародва в „Държавен вестник“ и да се тури в действие,

Изпълнението на настоящия указ се възлага на Министра на вътрешните работи.

НАРЕДБА

за прилагане на закона за трудовото мобилизиране на безделниците и празноскитащите

Глава I.

КОИ ЛИЦА ПОДЛЕЖАТ НА ТРУДОВО МОБИЛИЗИРАНЕ

Чл. 1. По начин определен в настоящата Наредба, се мобилизират на задължителен труд лицата, за които се установи, че са се отдали на безделие или празноскитане.

Чл. 2. Подпадат под разпорежданията на чл. 1 от Закона и се считат за безделници или празноскитащи онези работоспособни български поданици от двата пола, навършили 16 години и не по-стари от 45 години за жените и 50 години за мъжете, които:

а) нямат никакво занятие или професия и нищо не работят;

б) имат някакво занятие или професия, но не ги упражняват, а прекарват времето си без да работят;

в) привидно упражняват някакво занятие или професия, или формално са зачислени на работа в предприятие или учреждение, но в същност не работят, а прекарват времето си главно в безделие или стоят в кръчми, кафенета, барове, сладкарници и други подобни.

Чл. 3. Не се мобилизират по тази наредба:

а) лица, които се намират във временна принудителна безработица, ако са били заети в производството най-малко 3 месеца и са останали без работа, поради съкращение или приключване на работния сезон. Същите трябва да бъдат регистрирани като безработни в съответната Инспекция на труда;

б) лицата свършили някое учебно заведение или военната си служба, в продължение на шест месеци от свършването на училището или уволняването.

Глава II.

ИЗДИРВАНЕ И МОБИЛИЗИРАНЕ

Чл. 4. Образуват се областни и околийски комисии като органи за издирване и мобилизиране на безделниците и празноскитащите.

Във всички градове, които са седалища на области и околии, се образуват отделни градски комисии.

Съставът на областните комисии е: председател—Областния директор, или негов заместник и членове: Областния началник на народната милиция, началника на Инспекцията на труда, председателя и секретаря на Областния комитет на ОФ.

Околийските комисии се състоят от: председател—Околийския управител и членове: Околийския началник на милицията, председателя и секретаря на Околийския комитет на ОФ и един представител на Министерството на социалната, политика.

Градските комисии се състоят от: кмета—за председател, коменданта на милицията, или Околийския началник на милицията, председателя и секретаря на градския ОФ комитет и представител на Инспекцията на труда, ако има такава.

В селските общини се образуват комисии в състав: кмета, прадставителя на държавната милиция и един представител на местния ОФ комитет. Селските комисии издирват безделниците и представят списъци и сведения за тях на околийската комисия.

323

Из архивите на ДС

71

Ако в общината няма милиционерски участък, околийският началник на милицията праща свой представител в селската комисия.

Чл. 5. Околийската и градската комисии съставят списъците на безделниците и празноскитащите, които следва да бъдат трудово мобилизирани съгласно закона и ги представят на областната комисия. Последната преглежда списъците и данните към тях и решава, кои от представените лица подлежат на мобилизиране като безделници.

Ако за някое лице по списъка няма достатъчно данни, тя може да иска допълнителни сведения от околийската или градската комисия.

Чл. 6. Списъците трябва да съдържат следните данни: трите имена, занятие, пол, възраст, семейно положение, образование, народност, местожителство и точния адрес на безделниците или празноскитащите.

За всяко лице по отделно се дават още следните сведения: източници на съществуване; как прекарва времето си, има ли професия, упражнява ли я и как; работоспособен ли е; служил ли е във войската, какъв чин има и какъв род войска; какви негови прояви го характеризират като безделник или празноскитащ; налагани наказания (осъждане, превантивна мярка, задържания).

Списъците и приложените към тях сведения се правят в два екземпляра, единият от които се съхранява в околийската или градска комисия, а другият се изпраща на Областната комисия.

Чл. 7. Като вземе решението си, Областната комисия незабавно праща препис от окончателния списък на Министерството на вътрешните работи. Към списъка се прилага и подробна таблица за броя на лицата, подлежащи на мобилизиране разпределени по пол и възраст (до 20-годишна възраст отделно) и по професии.

Министерството на вътрешните работи определя датата и мястото на повикването на мобилизираните за всяка област. То определя за какъв срок лицата се мобилизират.

Чл. 8. Областният директор издава заповеди за мобилизирането съгласно нарежданията, които получава от Министерството и въз основа на окончателно съставения списък от областната къмисия. Заповедите се връчват от органите на милицията, срещу датирана разписка. В селските общини връчването може да става и чрез общинските управления.

В заповедта се пише срока, за който лицето се мобилизира, мястото, деня и часа, на които е длъжно да се яви.

Чл. 9. За издирване и мобилизиране на безделниците и празноскитащите в София, се създава комисия в състав: пред-

ставител на Столичната община, Коменданта на народната милиция, или негов помощник, представител на Инспекцията на труда и двама представители на градския комитет на ОФ.

Тази комисия може да създаде свои поделения по райони, задачата на които е да издирват и представят безделниците. Комисията извършва издирванията, съставя окончателния списък, който представя на Министерството на вътрешните работи.

Заповедите за трудово мобилизиране на безделниците в Столицата се подписват от лице упълномощено за това от Министра на вътрешните работи, по реда указан по-горе.

Чл. 10. В седмодневен срок от връчването ѝ. заповедта може да бъде обжалвана от мобилизирания, пред специална комисия назначена от Министра на вътрешните работи. Към жалбата се прилагат всички документи и писмени доказателства, които може да представи в своя полза получилия заповедта. Обжалването обаче, не спира изпълнението на заповедта.

Чл. 11. Лицата, които са получили заповеди за мобилизиране се събират на определени места за преглед от медицинска комисия.

Министърът на вътрешните работи назначава с заповед комисия от двама лекари на държавна или общинска служба и един административен представител за преглед на мобилизираните в места, където последните се събират.

Чл. 12. Медицинската комисия преглежда всички трудово мобилизирани и освобождава ония от тях, които са болни, неспособни за физически труд или страдат от душевно разстройство.

За освободените от трудово мобилизиране, комисията съставя мотивиран протокол, с точно определена диагноза, който се изпраща в Министерството на вътрешните работи за всеки освободен по отделно.

За отклонилите се от трудово мобилизиране незабавно се образуват преписки, които се изпращат на съответните прокурори, за възбуждане наказателно преследване.

Чл. 13. Околийските и градските комисии и тяхните органи са длъжни да установят през всяко време, кои лица, жители на общината, са се отдали на безделие или празноскитане и да съобщават за тях на областните комисии, по начина указан по-горе.

325

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

72

Глава III

ОРГАНИЗИРАНЕ НА РАБОТНИТЕ ГРУПИ

Чл. 14. При Министерството на вътрешните работи се създава отделение за трудово мобилизиране на безделниците, за организирането им в работни групи и ръководство на трудовата им дейност. То се грижи и за културно-просветната работа всред тях.

Трудовите обекти, местата, начина, условията на работата, грижата за оползотворяване труда на мобилизираните, както и всички мероприятия и въпроси свързани с приложението на Закона, се решават в общи линии от един съвет, под председателството на Главния секретар на Министерството на вътрешните работи и членове: представители на Националния комитет на Отечествения фронт, на Министерствата на войната, на Обществените сгради, пътищата и благоустройството, на Народното просвещение, на Социалната политика, на Върховния стопански съвет, на Дирекцията на администрацията, на Дирекцията на милицията, на Главната дирекция на Б. Д. Ж. и на Трудовите войски. В съвета участвува и Началника на отделението за трудово мобилизиране на безделниците при Министерството на вътрешните работи.

Съветът изработва програма за трудовата дейност на работните групи, като набелязва обектите за всеки работен сезон. Решенията на съвета се утвърждават от Министра на вътрешните работи.

Чл. 15. Всички органи на администрацията и милицията изпълняват нарежданията на отделението, които се отнасят до издирването, мобилизирането, работата, възпитанието и настаняването на безделниците и празноскитащите.

Чл. 16. Отделението за трудово мобилизиране на безделниците се грижи за снабдяване на мобилизираните с храна, работни инструменти и необходимите за живота на групите инвентар и помещения. За тази цел се създава специална снабдителна служба.

Чл. 17. Трудово мобилизираните получават храна. За надвишаване на определените норми за работа получават парично възнаграждение. Те живеят и работят под един и същ режим, в общи помещения, хранят се от общ котел, явяват се на местоназначението със свое облекло и със свои постелочни принадлежности. Те получават работно облекло.

Чл. 18. Трудово мобилизирините могат да бъдат изпращани на работа в държавни, държавно-автономни или общински предприятия, по предварително споразумение между Министерството на вътрешните работи и съответните ведомства. В споразумението се определят условията за работата и

цената. Издържането на мобилизираните с храна, работно облекло, инвентар и пр. става за сметка на възнаграждението, което се получава от изпълнението на предприятието.

Министерството на вътрешните работи, респективно отделението за трудово мобилизиране на безделниците, предварително урежда с ведомството, на чиито обекти безделниците работят, жилищните помещения и всички необходими условия за работата на групите.

Такива договори за работа могат да се сключат и с частни предприятия.

Чл. 19. Според числото им и характера на работата, която извършват, мобилизираните се организират в отделения, групи, отряди и бригади, отделно мъжете от жените.

Младежите от 16 до 20 години се организират в отделни групи.

Чл. 20. Всред трудово мобилизираните се води системна културно-просветна работа по план изработен от Министерството на вътрешните работи. Грижата за културно-възпитателната работа се възлага на специално натоварени за това лица.

Чл. 21. За устройството, работата, вътрешния ред и дисциплина за културно-просветната работа, за санитарната помощ на работните групи, се изработва правилник.

Чл. 22. Настоящата наредба се издава въз основа на чл. 16 от Закона за трудово-мобилизиране на безделниците и празноскитащите и влиза в сила след одобрението ѝ от Министра на вътрешните работи.

Чл. 23. Изпълнението на тази наредба се възлага на отделението на трудово мобилизиране на безделниците и празноскитащите и на всички административни и милиционерски органи в страната.

Настоящата наредба е одобрена от г. Министра на вътрешните работи с резолюция от 8. II. 1947 година.

Юрисконсулт: Б. МАНОЛОВ

Из архивите на ДС

327

67

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Отделение за трудово мобилизиране на безделниците и празноскитащите
№ 3
18 февруари 1947 год.

До г. г. Областните директори, областните милиционерски началници, столичния кмет и комменданта на милицията.

До всички околийски началници и кметове на градските и селски общини в

РЕПУБЛИКАТА

ОКРЪЖНО

Народното правителство на О. Ф. полага върховни усилия за възстановяването на народното стопанство, за подобрение материалното благосъстояние и бита на българския народ, чрез повишаване на производството и благоустрояването на страната.

Целият трядов народ е мобилизирал своите творчески сили, обзет от небивал до сага в нашата страна трудов ентусиазъм по изпълнението на двегодишния стопански план. Трудовата младеж и всички честни граждани на нашата страна отдават доброволно част от труда си в трудови бригади по строителство в общините и на големите строит. мероприятия (язовири, ж. п. строежи) на държавата.

Правителството от своя страна оказва на производителните слоеве от населението особени грижи и всестранна помощ и съдействие, за да могат да развият до максимум своите производствени възможности.

В тази насока на развитие на нашата страна, когато се извършва основен прелом и основни преобразования, с цел да се осигурят придобивките на напредъка и културата за широките слоеве от населението, като се изгради истинска народна демокрация, трудът става основно право и дълг на всеки гражданин. Той се въздига като основен обществено-стопански фактор. Този принцип е непоколебимо отразен и в проекто-конституцията на Народната република.

При това положение, поведението на известна категория граждани и гражданки, свикнали още от фашисткия режим да живеят леко и охолно без да работят, без да участвуват в процеса на производството, а да получават на готово всички блага, като прекарват времето си в безделие, празноскитане и лентяйство в разните питейни заведения, кафенета, барове, сладкарници и др. подобни, въпреки че са способни да работят и с честен труд да изкарват прехраната си, представлява една обществена язва. То е източник за всички пороци на морално, битово и политическо разложение, и предизвиква гневът и недоволството на всички категории граждани участвуващи в производството.

Ето защо законът за трудово мобилизиране на безделниците и празноскитащите си поставя за задача да ликвидира с тази язва в нашия обществен живот, като се трудово мобилизират безделниците и празноскитащите работоспособни български граждани навършили 16 години и не по-стари от 50 години за мъжете и 45 години за жените и по този начин се заставят да участвуват в производството, за да бъдат полезни както за себе си, така и за обществото.

Пред правителството, пред цялата отечествено-фронтовска общественост и особенно пред органите на администрацията и милицията, стои задачата за практическото прилагане на този закон. Начина за това е указан в наредбата по приложение на закона.

За тази цел Областните директори и Областните началници на милицията, а за София кмета и комменданта на столицата, щом получат настоящето окръжно да дадат нареждане до подведомствените си за незабавното сформиране на всички видове комисии указани в чл. 4 от наредбата.

Длъжностните лица, определени за председатели на всяка от комисиите, да влезат веднага във връзка с институтите, от където ще изхождат останалите членове на комисията, да уточнят кои са и да ги свикат на заседание.

На първото си заседание всяка комисия да проучи закона, наредбата и окръжното и изработи план за заседанията си. При това проучване трябва да се има предвид следното:

1. Досегашният опит показва:

а) Че се прави едно смешение между лицата, които са обект на Наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития и Закона за трудово мобилизиране на безделниците.

б) Че някъде предлагат за трудово мобилизиране само лица, които са правили и които се предполага, че правят нарушение на законите в страната. Да се има предвид, че главен обект на закона са всички лица, които не работят, не упражняват общетвено-полезно занятие, независимо от това, дали са или не някакви нарушители на закона.

Ето защо при проучване на закона за трудово мобилизиране на безделниците, лицата които ще работят с него трябва добре да вникнат и разберат постановленията на чл. 1 и 2 от същия закон, като при определяне на лицата за мобилизиране се ръководят от постановленията на чл. 2 и 3 от наредбата и чл. 5 от закона.

2. Комисиите в големите градове (за София — районните) околийските (сами и чрез селските и тези в малките градове) имат за задача **да издирват, събират данни и представят** пред Областната комития отдалите се на безделие и празноскитане лица в районите им.

Работата си те извършват по следния начин:

а) След първото си заседание се събират и разглеждат сведенията за подлежащите на трудово мобилизиране лица.

б) За всяко лице комисията попълва в два екземпляра приложения формуляр сведение, като един екземпляр остава в околийските комисии и в комисиите на голямите градове, а другия заедно със съответно съставен списък се изпраща в областната комисия.

Отговорите на въпросите на формуляра-сведение от т. т. 1—10 включително се попълват въз основа на общинските регистри и данни от милицията, а отговорите на следващите въпроси комисията попълва по събрани от нея сведения.

68

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Отделение за трудово мобилизиране на безделниците и празноскитащите

СВЕДЕНИЕ №.....

ЗА ЛИЦЕ ПОДЛЕЖАЩО НА ТРУДОВО МОБИЛИЗИРАНЕ

1. Име, презиме и фамилия.....
2. Място и дата на раждане .....
3. Пол и народност.....
4. Постоянно местожителство и места на врем. пребивав. .....

.....

5. Семейно положение .....
6. Образование .....
7. Военна служба
   - Неслужил ..... Откупен .....
   - Служил в .....
   - Дата на уволнението и чин във войската.....
8. Политическа принадлежност.....
9. Занятие
   - Основна професия.....
   - От кога не я упражнява и защо .....

     .....
   - Други професии .....
   - Привидно занятие и какво .....

     .....
10. Матер. полож. и изт. за препитание
    - Собствени .....
    - От родителите му.....
    - От съпруга(та) .....
    - Какви други .....

      .....
11. Какво го характеризира като „безделник(чка) и от кога

    .....

    .....

    .....

    .....

    .....

12. Пороци и наказания

Присъди .....

Въдворяване .....

Глоби .....

Порочни прояви .....

.....

13. Работоспособен ли е .....

14. За каква работа е най-подходящ .....

15. Мнение на комисията

.....

.....

.....

.....

.....

.....

гр. ..... 194..... год.

Председател: .....

КОМИСИЯ:

Членове: .....

.....

.....

.....

.....

1 Мобилизиран на .....

2. Изпратен на работа в .....

3. Колко време е работил и кога е освободен .....

.....

ОБЯСНЕНИЕ.

При попълване на пункт 10 да се показва материалното положение не само на лицето подлежащо на трудово мобилизиране, но и това на неговите родители или близки, от които същото се издържа.

По пункт 12 да се посочват конкретно за какво е съдено лицето и за какъв срок, и излежавало ли е присъдата. В „порочни прояви" да се посочват пороците на лицето.

Графите, които следват след подписите на комисията да не се попълват. Същите ще се попълват в Министерството

Препис. (ТМ)

77

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

З А П О В Е Д
№..613

Във връзка с общото преустройство на държавния апарат съгласно новата Конституция на Народната Република България и в духа на Закона за трудовото мобилизиране на безделници и празноскитащи лица, комисиите по мобилизацията да придобият следния състав:

1. В градовете – председателя на градската или околийска управа на Народния съвет; председателя или секретаря на градския или околийския О.Ф.комитет; околийския началник на милицията или коменданта на града, където има такъв.

2. В селата – председателя на местната общинска управа на Народния съвет; представител на местния О.Ф.комитет и представител на държавната милиция – посочен от околийския началник на милицията.

3. В Столицата – представител на управата на Столичния народен съвет; представител на общоградския О.Ф.комитет и помощник коменданта на милицията.

В помощ на тази комисия по районите на столичните милиционерски участъци се образуват комисии от: представител на Столичната общинска управа, представител на съответния районен О.Ф.комитет и началника на милиционерския участък.

4. В околиите, където няма назначени още околийски управи на народните съвети, инициатива за съставянето и работата на комисиите се взема от околийските управители или околийските началници на милицията.

5. Комисиите в изпълнение на своята задача по мобилизацията на всички лица неизвършващи обществено полезен труд, да се опират на органите на държавната власт и на обществените организации – Отечественофронтовските организации, С.Н.М.,О.Р.П.С. О.З.П.С., С.Б.П.Ф., Б.Ж.Н.С и др.

6. На комисиите са длъжни да указват активна подкрепа всички органи на милицията и държавна сигурност, както в правилното съставяне на списъците, така и във внимателното и обективно проучване на подлежащите за мобилизация лица.

7. Комисиите да съставят и изпратят списъците на лицата

за мобилизация в отделението за трудово мобилизиране при М.В.Р., най-късно до 5 април т.г.

8. Подлежат на мобилизация всички лица, които не упражняват обществено-полезен труд.

9. Изпълнението на настоящата заповед се възлага на: помощник министра Любен Ангелов, началника на отделение за трудова мобилизация - Дочо Колев, директора на народната милиция - Благой Пенев, съветника при организационно-инспекционния отдел- Панайот Коларов, съветника при Министерството на вътрешните работи - Васил Живков.

София, 8.III, 1948 година.

М И Н И С Т Ъ Р:/п/ Ант.Югов.

В Е Р Н О,

С Ъ В Е Т Н И К: /В.Живков/

ТН.

-66

ДРУГАРЯ ПОМ.МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д
От Н-ка на Отд.трудова мобилизация

Другарю Пом.Министре,

По повод окръжно № 2346 от 23 юли 1948 год.на Организационно инспекционния отдел при Министерския съвет Ви докладвам следното:

Опита от досегашната работа на Отделението по практическото приложение на Закона за трудова мобилизация показва,че за значителен процент от предложените за трудово мобилизиране лица,причините поради които се предлагат не съвпадат напълно с основните остановки и формулировка на Закона.

Повечето от предложените от селата и част от градовете и специално малките градове са нарушители на редица закони и наредби/черноборсаджии,комарджии,пияници и скандалджии,нарушители на Закона за горите,на Закона за опазване на полските имоти,на наредбите по храноснаб дяването,по засяването на земите,разпространители на слухове и пр./ и политически враждебно настроени към властта и нейните мероприятия/разпространители на слухове,пропагандатори на нова война,съботьори на наредбите на Правителството и на местните органи/.

В службата често са пристигали и пристигат писма и запитвания за отделни лица-извършили някакви нарушения-"не може ли да се трудово мобилизират"?"

След гласуване Закона за народните съвети по телефона,понякога с писма и при последната ми обиколка до Добруджа устно,органите на милицията и администрацията питат настоятелно къде и как да се пращат на задължителна работа лица,които не могат да се таксуват като стопроцентови безделници,а вършат систематически дребни нарушения на законите и наредбите,поради което е трудно наказанието им чрез съдебните власти или дори пращането им в Т.В.О.

По силата вероятно на поменатото по-горе окръжно на организационно инспекционния отдел,до тоя момент ни е известно,че са пратени 17 души-мъже на обекта в с.Борил,Оряховско - 15 души от кулска околия и 2 души от гр.Добрич,2 души от гр.Русе на обекта в с.Биримирци и 1 жена от гр.Кула на обекта в завода "Г.Димитров" край гр.Плевен.

Всичко това показва,че се налага да се обсъди и дадат конкретни нареждания - къде и как ще се изпращат да работят наказаните от народните съвети лица.

В случай,че се реши една част от тях да бъдат изпращани да отработват наказанието си на нашите обекти,уведомявам Ви,че Отделението ще е в състояние да ги приема,продоволствува,да използува рационално труда им,като ги отдели в самостоятелни обекти от тези,на които ще работят трудово мобилизираните по нашия закон,да ги освобождаваме своевременно,като през времепрестояването им на нашите обекти проведе с тях известна положителна просветна и политическо възпитателна работа.

Прилагам препис от окръжното на организационно инспекционния отдел и заповедите за наказание на лица от Околийския народен съвет гр. Кула и очаквам указание за работата на службата в това направление.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ:
/Д.Колев/

вд.дк

13

ДО ДР. ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР
ПРИ М.В.Р.-Т У К

Д О К Л А Д
от Началник Отделение трудова мобилизация относно подготвителната работа по мобилизацията за 1949 година.

ДРУГАРЮ СЕКРЕТАР,

През месец януари бяха пратени до всички околийски управления на М.В.Р. и околийските Народни съвети формуляри-сведения за попълване. От началото на месец март до сега трима началници от Отделението са провели конференции в 42 околийски града и една в София. Още от началото бяха изпратени две напомнителни писма и по-късно едно окръжно, с които се изискваше да се проучат и представят за мобилизиране неработещи и неупражняващи обществено полезен труд лица.

Въпреки сравнително по-ранното пращане на формулярите по места, работата по проучванията, попълване и пращане на сведенията тази година протича много по-бавно и такива градове като София и Пловдив, до сега не са представили за трудово мобилизиране през 949 година нито едно лице.

До сега от провинциалните градове и околии има представени общо 2,045 души, от които мъже-1,612 и жени 433.

С изключение на жените, за всички представени до сега е взето отношение, определено на кои обекти ще бъдат извикани и повиквателната заповед е написана като не е нанесена само датата на повикването. При разпределянето им по обекти се е изхождало от социалния им произход, материално положение, политическа принадлежност, като безпартийните и по-бедните са определени за обектите в София, около София и Голямо Малово, а останалите се пращат на обектите по корекция на р. Искър и на отводнителните канали в Брълянската и Айдемирската низини.

По отношение навременното пращане и правилното попълване на сведенията, резултатите са следните: най-рано и най-добре са

попълнени сведенията на ВРАЦА и околията,като е дадена характеристика за всяко лице.ЛОМ - задоволително.Прави впечатление,че на лица с еднакви качества по сведението,околийската комисия сложила различни резолюции.Луковит-по количество и по време добре,формуляра,обаче не е добре попълнен.По-голяма част от представените са активни врагове на властта.БЕЛОГРАДЧИК-малко представени,формуляра не добре попълнен но иначе,изглежда добре подбран.БЕРКОВИЦА-добре попълнени сведения, достатъчно хора представени,като някои само по политически причини. ВИДИН- недобре попълнени сведения и сравнително малко хора представени.ПЛЕВЕН-късно представени,но добре подработени сведения.СТАРА ЗАГОРА-изпратени по-навреме,но много лошо и каблонно попълнени сведения. МАРЕК-добре попълнени сведения.КЮСТЕНДИЛ-до сега представени едва десет души.БОТЕВГРАД-добре попълнени сведения.

От останалите градове и околии,сведенията,които се получават показват,че тази година се представят общо по-малко хора за мобилизация.Това обясняват,че се дължи на искането и запланирването по околии на работници за централните строежи чрез Министерство на социалната политика и на такива,за местни строежи и обекти по решение на местните и околийски народни съвети.Към това трябва да се прибави и наборите за смените на националната младежка бригада.До известна степен,това е верно и основателно,обаче то още не може да ни гарантира,че всички хайдаци и паразитно преживяващи работоспособни лица, са обхванати и ще бъдат обхванати и включени в сериозна производствена работа.

За разлика от миналата година,процента на заможните и враждебно настроените в представените е по-голям.Не може,обаче да се приеме,че работата по проучване на лица за трудова мобилизация е свършена задоволително.Голямите градове и спекулантски центрове остават още недостатъчно засегнати и проучванията за представяне са недостатъчни и не щателно извършени.Това прави необходима намесата на по-отговорни лица и институти,за да се раздвижат милициите,администрациите,партийните и обществени организации в тези градове, за да бъдат представени и обхванати от трудовата мобилизация истинските паразити и лентяи.

СНАБДЯВАНЕ

Основните количества хранителни припаси и други материали са набавени,изпратени по обектите,където е работено миналата година и ще се работи и тази.Почнахме пращането на такива материали и в новосъздадените обекти.

Във връзка с новосъздадените обекти,ни е нужно да ни се

Из архивите на ДС

доставят веднага, най-малко 2,000 одеяла и един тритонен камион. 14

К А Д Ъ Р

Новоназначени надничари за настоящия сезон имаме общо към 15 души, като повечето от тях са уредници на ядра и началници на ядра Представени са за назначаване почти достатъчно лица и докатот обектите се развърнат, се очаква, че кадровия отдел ще извърши проверките и одобри назначаването им.

Отделението още няма и неуспя да намери и представи за назначение добре подготвен другар за зав.службата по морално-политическата подготовка. Много нужен е и един добре подготвен другар за ръководство на собствени стопанства и работилници към създаването на каквито вече Отделението пристъпва.

ПО ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЕКТИТЕ

Поети са ангажименти за извършена работа на следните обекти и ведомства:

1. Напоителен канал при с. Чомаковци-Б. Слатинско, с 700 души. Там изпращаме главно хора с по-малка възраст /до 25 години/

2. Корекция на р. Искър при с. Гигенска махала-Никополско и с. Оряховица-Плевенско-250 души. В този район имаме помощно стопанство с около 200 декара, засяти със зеленчукови и фуражни култури.

3. Доизкарване настилките на моста при с. Гиген-Никополско.

4. Напоителен канал при с. Голямо-Малово-Годечко-250-200 души.

5. Корекция на р. Лесновска между с. Робертово-Новоселско и с. Долни-Богров-Софийско-300 души.

6. Държавно-тухларна фабрика "Гоцо Манасиев" при Красно село-София-50 души. Към същите ще има група от 30-40 души, които ще работят ръчни тухли за сметка на Отделението.

7. За строежите на Министерството-80-100 души.

8. Направа отводнителни канали в Бръшленската и Айдемирска низини с 1,400 човека, нов и сега организиращ се обект.

9. Направа на отводнителни канали и доизкарване на диги при Видин-Видбол-600-700 души.

На повечето от старите обекти жилищата и другите необходими подготвителни работи са извършени и на тях хора могат да се изпратят всякм момент. По работата в Бръшленската низина хора могат да се пратят най-рано към 1-5 юни т.г., а на обектите към Видин ще се пращат хора чак след като се попълни количеството в останалите обекти.

За жените беше подготвен един обект за около 250-300 души, на който щеше да се работи изцяло под наше ръководство и за наша сметка по напоителния канал-Реселец-Чомаковци. По внезапно нареждане

на Пом,министра на електрификацията,работата там се изоставя и няма въобще да се работи.При това положение обекти за трудово мобилизираните жени,остават пак Държавните земеделски стопанства.В преговори сме с Главната дирекция на Държавните земеделски стопанства и по тяхно искане могат да бъдат настанени в стопанствата им към 1,600 трудово мобилизирани жени.Работата там има следните неудобства:стопанствата са много пръснати из територията на цялата страна,поемат от 50-150 души едно.Това прави трудно ръководството и контрола от наша страна и е свързано с особено чести неприятности по въпроса за сметките и взаимно задължения с администрацията и управленията на земеделските стопанства.

За по-нататъшната работа ни е необходимо:

1.Разрешение и нареждане от др.Министър да пуснем готовите повиквателни за следните обекти:Чомаковци-Б.Слатинско-308 души-главно младежи,изхождащи от всички краища на страната.Гиген-348 души - изхождащи главно от бившата Врачанска и Плевенска области и много малко от бившата софийска и останали области.За София-300 души-изхождащи от бивша Врачанска,Плевенска,отчасти бивша Софийска и южно-българските области.Към 1 юни да се пуснат повиквателни най-малко за 300-400 души,изхождащи от всички краища на страната и главно от южно-българските и северо-източно-български райони.

Заедно с това са необходими Вашите указания и указанията на др.Министър,по следните въпроси:

1.Да се уточни до къде се адресират писмата на Отделението в околиите.Досегашния опит показва,а и исканията при конференциите са такива,Отделението да кореспондира с Началника на М.В.Р.,а той да внася въпросите в комисията за трудова мобилизация при околийския народен съвет и да работи съвместно с Председателя на околийския народен съвет и Председателя на О.Ф. комитета.

2.От околийските народни съвети искат и настояват централната комисия да не освобождава лица от трудово мобилизиране по представени направо в нея документи,а само по такива,пратени чрез комисиите на околийските народни съвети и съпроводени с проверка,донесения и мнение на тия комисии.

3.Да се определи състава на централната комисия.

4.Да се уточни при какви случаи ще стават освобождаванията тъй като процента на неправилно освободените от миналите години е значителен и при конференциите навсякъде ни посрещаха в протести,като сочеха конкретния случай,част от които са по тяхна вина,част по наша вина,понеже сме приели за достоверни причините по които са ни представени.

337

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

338

15

5.Да се вземат мерки и намалят ходатайствата,защото Отделението не може да се занимава с изпълнение на преките си задачи от посетители и ходатаи.

6.Да се позволи ли писане на статии,репортажи и др.в пресата, за резултатите от работата по обектите.

7.Чрез едно окръжно от др.Министър да се даде търкуване на изменение съдържанието на Закона и съдържанието на чл.1,като се нареди да продължи набора и представянето на лица за трудово мобилизиране.

8.Досегашния опит показа,че работата по разпръснати и в повечето случаи неизвестни от есен за пролет и от пролет за есен обекти е свързана с голями трудности,ненапълно оправдани материални разходи и неуспешно провеждане на политико-възпитателната работа по отношение на трудово мобилизираните.

Предвид на това,Отделението моли др.Министър да разреши,да му се направи доклад въз основа на който той да направи такъв пред Министерския съвет,за да се издействува едно Министерско постановление,в следния смисъл:Да се възложи на Отделение трудова мобилизация извършването на корекцията на р.Искър до Червен бряг в срок до 5 години,като земите намиращи се между двете диги на корекцията и принадлежащи на служба "Мелиорации" при М-во на електрификацията,бъдат дадени на ползуване,макар и срещу съответен наем на Отделението.Така уреден въпроса ще даде възможност на Отделението да се концентрира в един район, да направи икономии от превозни и административни разноски,като си произведе дори на място значителна част от необходимите му хранителни материали,като използува продължително време едни и същи материали за жилищни сгради,като успява за всяка година и всяки работен сезон да си съставя реален и издържан производствен план,а чрез използуване на земите между дигите,ще може да организира едно отлично зеленчуково земеделство и скотовъдно стопанство.

Заедно с това нашето Министерство да даде съдействие по създаване една инвентарна база от помещение,складове и работилници,отсъствието на каквито прави трудно и недостатъчно използуващи възможностите работата на Отделението.От Министерството на индустрията,това на Комуналното стопанство,да се издействува съгласие,разрешение и помощ по снабдяване с инвентар и материал за организация на работилници,занаятчийски и полу занаятчийски,които да спомогнат за реализиране задачите на закона и правилно използуване труда на трудово мобилизираните.

Опити в това направление Отделението е направило и писмото, което Ви представих за подписване във връзка с картонажната работилница е предмет на тия задачи.

Прилагам сведение по различните въпроси.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ: /Д.КОЛЕВ/

СВЕДЕНИЕ

за наличните вещи в поделенията при Отделението за тр.мобилизация при М.В.Работи

№ по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ВЕЩИТЕ	Гиген	Ореховица	Ч.Брег	Драгоман	Подел. София	Склада Ч.Брег	Склада София	ВСИЧКО
1.	Царвули чифта	160	520	889	149	2547	1935	1138	7,338
2.	Платнени обувки ч.	30	-	104	100	21	-	863	1,118
3.	Кожухчета бр.	-	-	-	80	-	70	7	157
4.	Одеяла нови бр.	42	-	-	100	290	490	188	1,050
5.	Клинове зимни бр.	20	-	109	76	58	453	185	901
6.	Якета бр.	53	59	109	150	76	466	543	1,456
7.	Полушубки бр.	53	59	109	150	74	465	862	1,772
8.	Шапки зимни бр.	53	59	106	150	-	465	517	1,350
9.	Шинели бр.	130	203	363	-	241	359	-	1,289
10.	Куртки зимни бр.	-	-	193	-	282	369	-	844
11.	Бричове зимни бр.	-	-	170	-	171	181	-	522
12.	Куртки летни бр.	200	1103	1068	-	1200	1790	58	5,419
13.	Гащета бр.	819	1387	1066	-	976	1782	4333	9,963
14.	Фанелки бр.	645	1546	1130	120	1107	1909	2643	8,200
15.	Шапки летни бр.	445	1400	760	-	1088	1343	4301	9,337
16.	Зебло метри	386	673	645	-	1000	448	907	4,059
17.	Одеала стари бр.	-	121	99	-	-	-	-	220
18.	Баки бр.	42	54	68	40	45	-	-	249
19.	Панталони дълги дамски бр.	40	-	-	-	-	-	319	359
20.	Якета дамски бр.	-	-	-	-	-	-	259	259
21.	Фанели " бели бр.	-	-	-	-	-	-	733	733
22.	Бризенти бр.	-	6	-	-	-	-	13	19
23.	Сини дълги пантал.	-	-	950	-	25	-	-	975
24.	Водоноски	2	2	2	-	-	-	-	6
25.	Обувки юфтени чифта	51	50	-	100	100	200	500	1,001

126

Д О К Л А Д

ОТНОСНО съвещанието на Стопанския отдел при фонд"Затвори и ТВО"

В изпълнение П-205 разпореждане на Министерския съвет на 20.II.951 год. се проведе конференция от Стопанския отдел при фонд"Затвори и ТВО" с началниците на затворите и трудово-възпитателните общежития, управителите на предприятията и стопанствата на фонда и началниците на отделения и служби от отдела.

Конференцията се състоя в МВР в присъствието на Пом.Министра на МВР – Д.ЧОЛАКОВ, секретаря на партийния комитет при МВР – В.КЪСОВСКИ, представител на Комисията за държавен контрол – СЛ.ГЕОРГИЕВ, В.ДИМОВ от ДС, началника на отдел "Затвори и ТВО" – АНГ.КУЗМАНОВ и главния инспектор при отдел "Затвори и ТВО" – ПЕТЪР ВАРКОВ.

Доклад за организацията и задачите на предприятията и стопанствата на фонд"Затвори и ТВО" и резултатите от изпълнението на плана на същите за 1950 год. изнесе началника на Стопанския отдел ТОДОР МИЛЕНКОВ.

В доклада се изтъкна, че организационната структура на фонда и поделенията му през 1950 год. не е била напълно пригодна за характера на разностранната дейност и това се е отразило неблагоприятно върху правилното ръководство и отправление на стопанската дейност.

С наредба одобрена от Министерския съвет за управление на фонда е създаден колективен орган – Управителен.съвет – от 7 души под председателството на Пом.Министра на вътрешните работи – Д.Ангелов.

За оперативен орган на фонда с бюджета на същия за 1950 г. е създаден Стопански отдел.

Стопанският отдел обаче е поставен в подчинение на отдел "Затвори и ТВО" изграден по държавния бюджет.

При тази структура отговорностите по ръководството са разхвърлени на началника на Стопанския отдел, началника на отдел"Затвори и ТВО", Пом.Министра на МВР и Управителния съвет. Последният през 1950 г. е имал само едно заседание и е разгледал само един въпрос.

През 1950 год. не са дадени пълномощия по управление на фонда, по ръководството на дейността и отговорностите,както в центъра, така и по места.

До началото на 1951 год. предприятията на фонда не са били обособени на самоиздръжка и не са работили по цялостни производствено финансови планове. Това е направено едва от 1.I.1951 год.

Земеделските стопанства при затворите, ТВО и Народен страж до края на 1949 год. са били подсобни и не са работили по производствено финансови планове. По силата на редица правителствени разпореждания в течение на 1950 год. стопанствата към МВР са загубили подсобния си характер.

В първата половина на 1950 год. стопанствата от всички поделения на МВР са обединени под единно ръководство на Стопанския отдел.

Едва след 1.I.951 год. стопанствата работят с производствено-финансови планове и са напълно приравнени с ДЗС.

До края на 1949 год. строителството на МВР се е извършвало по стопански начин от отделение Строежи при Снабдителния отдел при МВР. С бюджета на фонда за 1950 год. бе създадено отделение "Високи строежи" за извършване строителството на МВР. Това отделение обаче през 1950 год. запазвайки структурата си от 1949 год. се намери във противоречие с редица правителствени постановления по строителството и поради това, че изпълняване напрегнат строителен план бе ангажирано в практическата строителна дейност и не можа да се преустрои като строителна организация на самоиздръжка. Затова и строителството през 1950 година бе извършено по стопански начин.

Организационната структура на Строителната организация още не е утвърдена и не е уредено положението на служителите.

В същото състояние се намира и проектантската организация.

Бившето отделение Трудова мобилизация, поради отменяване на закона за трудовата мобилизация, с бюджета на фонда за 1950 год. се преустрои като отделение "Низки строежи" за мелиоративни работи и ръководство на затворническите групи в мините и кариерите.

В течение на 1950 г. от мините и кариерите, поради притока на работна ръка, вследствие масовизацията на ТКЗС в село, бяха освободени големи групи затворници и въдворени и се ограничи възможността за плацирване работна ръка в мелиоративни обекти. Последните все повече се поемат от местното население. Това състояние докара за кадъра на Низки строежи известно смущение за бъдещата им работа и съществуването на отделението стана проблематично.

Тази организация за управление и ръководство дейността на фонда бе изтъкната в съвещанието, като една от причините за недостатъчно оперативно ръководство и разрешаване стоящите пред фонда и поделенията му задачи. За това състояние на организацията бяха отправени критики към Пом.Министра Л.Ангелов, който бе критикуван и за това, че е съсредоточил в ръцете си и най-дребните въпроси което е причинило изоставането и неразрешаването на много основни въпроси.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

342

127

Началникът на отдел "Затвори и ТВО" АНГЕЛ КУЗМАНОВ бе критикуван и си направи самокритика, че не е могъл да овладее ръководството на Стопанския отдел и недостатъчно е опознал работата.

Стопанският отдел, изграден по бюджета на фонда за 1950 год.е напълно комплектуван след м.май 1950 год. от кадри на бившите отделения "Затвори", ТВО,Трудова мобилизация, Строежи, други поделения на МВР и отвън като ръководство на 72 предприятия от 15 отрасли, 26 земеделски стопанства, строежи /низки и високи/ и др., планиране, снабдяване и отчетност на същите.

Изграждането на отдела като оперативен щаб на посочените стопански поделения бе твърде много затруднено главно по следните причини: неуточнени организационни форми на поделенията, липса на единна отчетна и планова система, непознаване състоянието на поделенията от ръководните кадри в отдела и др.

Поради многото неизяснени въпроси поделенията отрупваха отдела със запитвания и искания. Налагаше се преди всичко изясняването на много въпроси по ръководството и изпълнението на задачите.

Това състояние допринесе твърде много за установяване книжно, не оперативно ръководство на отдела през цялата 1950 год.

Към това трябва да се прибави още метода на работа пренесен от горе, както в Пом.Министра, така и в началника на Стопанския отдел бяха съсредоточени много дребни и несъществени въпроси, за сметка на основните въпроси на организация и ръководство, които останаха неразрешени.

Началникът на Стопанския отдел не е бил достатъчно настойчив както пред началника на отдел "Затвори и ТВО", така и пред Пом.Министра, за разрешаване въпросите на фонда, както от тях, така особено тези от компетентността на Управителния съвет.

В самокритиката която си направи началника на Стопанския отдел заяви, че основните причини за допуснатите слабости са субективни. Той лично и др.ръководни служители от отдела не са могли да обхванат главните въпроси, а са потънали в текущите. Не е бил утвърден напълно метода на колективното обсъждане, макар и да са направени опити за това. Както в началника на отдела, така и в останалите ръководители от отдела е било на лице примиренческото отношение към слабостите и грешките на служителите. Не е била въдворена нужната дисциплина, не е водена упорита борба за изпълнение на сроковете и не е организиран достатъчен контрол по изпълнението.

Началниците на отделения, служби и бюра в отдела, които ръководят самостоятелни сектори, с малки изключения, не са овладяли работата и не движели самостоятелно и цялостно стоящите пред тях задачи, а са чакали повече да изпълняват задачи,които ще им се възложат.

На управителите на предприятията и стопанства не са дадени права както на другите ръководители на предприятия и стопанства. Нямаха права да представляват и задължават предприятията, нито да назначават работници и служители.

Поставянето предприятията и стопанствата на самоиздръжка след 1.I.951 год. предизвика почти единодушно изразени в конференцията искания на права съответстващи на задълженията и отговорностите им като ръководители на предприятия на самоиздръжка.

Поради нереалното заплануване, през 1949 год., поради липса на производствено финансови планове, поради това, че не е водена упорита борба за точното изпълнение на плановете, не са изпълнили плановете си предприятията: от хранително вкусовата промишленост /74.5%/; керамичната / 95.4 % /; обувната /79 %/; строителни материали /главно тухли 60 %/, а други са преизпълнили значително: металообработв./157%/; химикотехника /263 %/;книжно мукавено / 305 %/;текстилна / 390%/.

Плановата продукция от земеделските стопанства по полевъдството не е достигната главно поради сушата. Изпълнението на плана е протекло при съревноваване между стопанствата за високи добиви, в което съревноваване стопанството към затвора в Плевен е получило най-високи добиви.

Планът по животновъдството, както по брой, така и по продуктивност е изпълнен, като по свиневъгояването изпълнението е 101% и 20 дни предсрочно.

Изпълнени са в 100 % и задължителните държавни зърнодоставки.

В стопанствата през 1950 год. са провеждане агротехнически мероприятия, като стопанството в с.Кожарево с директор Н.Дяков бе отбелязано в окръжно на Министерството на земеделието като стопанство пионер в страната по предзимното засяване на слънчогледа и неговия опит Министерството на земеделието за 1951 год. направи задължителен за всички стопанства.

Конференцията отбелязва следните по-главни слабости:

В предприятията през 1950 год. не е водена достатъчна борба за висококечествена продукция и не е имало качествени контрольори вследствие на което е допуснато ломокачествена продукция в дърводелските работилници в София / с управител К.Петелов/, Пловдив / Г.Чанков/, Сливен / Зоев/, кукларската работилница в Сталин и др.

Макар и да се реализират икономии от кръгло 10.000.000 лв. не е било организирано движение за икономии.

Поради липса на производствено финансови планове не е могло да се провежда и отчита планово както плана по труда, така и плана по снижение себестойността на продукцията. Нормите на труда и материали по същата причина не са били строго проверявани и провеждани.

343

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

128

Отбелязва се също така, като общо явление, неизползуване пълния капацитет на машините и неизползуването им повече от 8 часа. Преминаването на две смени през 1950 год. е извършено само с две работилници в Софийския затвор.

В земеделските стопанствата на конференцията се изнесоха следните по-главни слабости:

Макар и общо да е изпълнен плана по животновъдството, то някои стопанства като Пловдив, Враца, Нокарево, не са изпълнили плана по броя на кравите, стопанството в Сталин не е изпълнил плана по носливостта на птиците / 40 % /, в стопанството към затвора в гр.Бургас / с управител Хр.Златков/ е допусната смъртност на пилетата 60 %. Стопанството в с. Нокарево не изпълни плана по свиневъгледването / 50%/,в Пловдив/с управител на стопанството Болгуров/ е допусната голяма смъртност на малките прасета - 80 броя.

По полевъдството, покрай обективните причини, сушата през 1950 год., за ниските добиви, конференцията отбелязва и сериозни слабости в работата на стопанствата, които слабости са допринесли за още по-ниските добиви.

Стопанството в Бургас е получило 12 кгр.царевица от декар, 129 кгр.картофи, в Пловдив 45 кгр.царевица, в Лом. 299 кгр.пипер, в Тутракан е допуснато силно заплевяване на зеленчуковата градина от 1000 дкр. и др.

Тази първа конференция с началниците на затворите и общежитията и управителите на стопанствата и предприятията протече при повишен интерес, прямота при поставяне на въпросите и изказванията, подчертано чувство за отговорност при изпълнение на плановете.

Зададени бяха 41 въпроса. Направени бяха изказвания от 32 души от всичко 60 присъствуващи.

Конференцията отбелязва значителни успехи в работата в центъра и по места и посочи много слабости и недостатъци главно от субективен характер.

Резултатите в подобряване работата след конференцията ще бъдат безспорни.

Дадена бе препоръка поне два пъти годишно да се провеждат такива съвещания.

Конференцията не можа да отдели повече време за обмяна на опит поради краткото време и набраните въпроси във връзка с организацията и ръководството на отдела и поделенията.

Ще бъде наложително след приключване второто тримесечие да се свика съвещание на всички управители на предприятия и стопанства което да премине под знака на обмяна на опит и отчитане слабостите и постиженията в изпълнение на плана.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТЪ

№ ..... 194 г.

СОФИЯ
КИ.

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА
ВЪТРЕШНИТЪ РАБОТИ

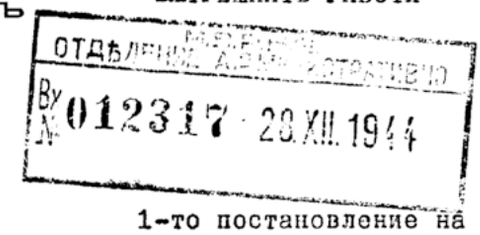

НА № 7959/6.XII.944 г.

1-то постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 20 декемврий 1944 година, протоколъ № 230.

На основание чл.47 отъ Конституцията, одобрява се

НАРЕДБА-ЗАКОНЪ

за

ТРУДОВО ВЪЗПИТАТЕЛНИТЪ ОБЩЕЖИТИЯ

Чл.1. Създаватъ се трудово-възпитателни общежития, въ които се настаняватъ принудително следнитѣ лица:

а/осъждани за престъпления отъ общъ характеръ /неполитически/ повече отъ единъ пътъ, ако сж опасни за реда и сигурността въ страната.

б/ проститутки, сводници и сутеньори;

в/ изнудвачи и комардхии;

г/ просяци и безделници;

Чл.2. Общежитията се обзавеждатъ при нѣкои държавни стопанства или предприятия опредѣлени съ заповѣдь отъ Министра на вътрешнитѣ работи, въ съгласие съ съответния министъръ.

Цельта на общежитията е да се отклонятъ настаненитѣ въ тѣхъ лица отъ неморалнитѣ имъ престъпни склоности и навици, да се приучатъ къмъ почтенъ трудъ и да се издигнатъ въ морално и интелектуално отношение.

Чл.3. За постигане целитѣ упоменати въ чл.2 въ общежитието се провеждатъ подъ ръководството на специалисти педагози:

а/трудови занятия съ прилагане на принципитѣ на трудовото сътрудничество, самоконтролъ и съревнуване, участие на работещитѣ въ печалбитѣ и награждавания на проявилитѣ се като добри питомци и работници.

б/ учебно-възпитателни и спортни занимания, излети и други подобни.

в/ устройватъ се библиотеки, читални, игрища, къпални и други.

./../.

Из архивите на ДС

Чл.4. Управата на общежитието се грижи за настаняването на работа на освободенитѣ отъ общежитието лица.

Чл.5. Настаненитѣ въ общежитието могатъ да се поставятъ подъ надзоръ на органи на Народната милиция.

Чл.6. Настаняване въ общежитието се извършва съ мотивирана заповѣдь на Директора на Народната милиция.

Освобождаването става по докладъ на управителя на общежитието отъ Директора на Народната милиция.

Чл.7. За устройствата и редътъ въ общежитията и за настаняванията по членъ 7 ще се изработи специаленъ правилникъ.

Срокътъ за предоставяне не надминава шестъ месеца, освенъ ако бѫде подновенъ съ нова мотивирана заповѣдь.

346

НАЧАЛНИКЪ НА КАНЦЕЛАРИЯТА:

Настоящия наредба-законъ подлежи на одобрение съ Указъ и обнародване въ "Държавенъ вестникъ".

23

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТЪ

№

194 г.

СОФИЯ

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЪ РАБОТИ

КИ.

НА №

2-то постановление на Мининестерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 20 декемврий 1944 година, протоколъ № 230.

ОТДѢЛЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНО
Вх. № 012318 28.XII.1944

На основание чл.47 отъ Конституцията, одобрява се

НАРЕДБА-ЗАКОНЪ

ЗА ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИ ОБЩЕЖИТИЯ ЗА ПОЛИТИЧЕСКИ ОПАСНИТЪ ЛИЦА

Чл.1. Лица опасни за държавния редъ и сигурность могатъ да бъдатъ принудително настанявани въ особни трудови възпитателни общежития, обзаведени при нѣкои държавни стопанства или предприятия или въ опредѣлени селища и поставени подъ надзора на народната милиция.

Чл.2. Настаняването става съ мотивирана заповѣдь на Министра на вътрешнитѣ работи, по докладъ на Директора на милицията следъ произведено дознание.

Чл.3. Срокътъ за престояването въ мѣстата указани въ чл.1 отъ настоящия законъ, не надминава шестъ месеца, освенъ ако бъде подновенъ съ нова мотивирана заповѣдь отъ Министра на вътрешнитѣ работи.

Чл.4. Особенъ правилникъ ще се изработи за реда и устройството на тия трудово-възпитателни общежития, а сжщо и за реда въ държавнитѣ стопанства, предприятия и въ селищата, въ които сж настанени лицата по чл.1 отъ настоящия законъ.

НАЧАЛНИКЪ НА КАНЦЕЛАРИЯТА:

Настоящия наредба-законъ подлежи на одобрение съ Указъ и на обнародване въ "Държавенъ вестникъ".

ОТДѢЛЕНИЕ ... ИСТРАТИВНО
Вх. № 000885 - 16. I. 1945
Къмъ вх. № ____ /194__ г.

18

МИНИСТЕРСТВО
на
ПРАВОСѢДИЕТО
граждански отдѣлъ
№ I. Д. П. 58
15 I 1945 г.
СОФИЯ

До Министерство на Вътрешните работи - отделение административно

На № 00167/44

R. g.
17. I. 45.

Министерството на правосѫдието уведомява онова на Вътрешните работи, че изпратения указъ № 8 се облѣче въ държавния печатъ, зарегистрира се въ регистра за тоя печатъ подъ № 8177 и заедно съ преписъ отъ докладъ № 09165 се изпрати въ редакцията на „Държавенъ вестникъ" за обнародване.

Връщатъ се обратно, надлежно завѣрени, по единъ отъ преписитѣ отъ доклада и указа, които бѣха изпратени съ писмото подъ горния номеръ.

Началникъ на отдѣлъ

ЦАРСТВО БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСѢДИЕТО

Народната милиция.

Чл.6. Настаняване въ общежитието се извършва съ мотивирана заповѣдь на Директора на Народната милиция.

Освобождаването става по докладъ на управителя на общежитието отъ Директора на Народната милиция.

Чл.7. За устройствата и редътъ въ общежитията и за настаняванията по чл.1 ще се изработи специаленъ правилникъ.

Срокътъ за престояване не надминава шесть месеца,освенъ ако бѫде подновенъ съ нова мотивирана заповѣдь.

Настоящиятъ указъ да се облѣче съ държавния печатъ,да се обнародва въ "Държавенъ вестникъ" и да се тури въ действие.

Изпълнението на настоящия указъ се възлага на Министра на вѫтрешнитѣ работи.

Издаденъ въ София на .11.Януарий..945 год..

На първообразния собственорѫчно написано:
"В.Ганевъ
Цв.Бобошевски
Т.Д.Павловъ"

Приподписалъ,

МИНИСТЪРЪ НА ВѪТРЕШНИТѢ РАБОТИ:/п/Ант.Юговъ,

В Ѣ Р Н О,

НАЧАЛНИКЪ СЛУЖБА ЛИЧЕНЪ СЪСТАВЪ И ПОДГОТОВКА: А.Войнов
/Ат.Войновъ/.

Първообразния указъ е облѣченъ съ Държавния печатъ и зарегистрированъ подъ № 8174 на 15-I-1945 г.
(подп.) Пазитель на Държавния Печатъ
Министъръ на Правосѫдието: Дръ М. Нейчев
Вѣрно,
Началникъ на гражд. отдѣлъ:

Из архивите на ДС

До Господин
Министъра на Вътрешните работи
Т у к

1

Д О К Л А Д
от Инспектора Държ.Сигурност - Желязка Делчев Троев
заведующ трудово-изправителните селища.

Господин Министре,

Съгласно закона за трудово-изправителните селища,в страната за сега са определени две такива:

1.Трудово-изправително селища Държ.Сигурност при град Дупница,което има за работен обект,линията Дупница-Бобов-дол. В това селище,ще бъдат въвдорени около 1800души,от гр.София и областа,както и от Пловдивска,Плевенска и Горно-Джумайска области

2.Трудово-изправително селище Държ.Сигурност при язовира Росица-Севлиевско,където ще бъдат въвдорени около 1500 души, като на първо време в това селище ще бъдат въвдорени към 800 души от Ст-Загорска,Бургаска,Варненска,Русенска и Врачанска области.

Най-късно до края на този месец,ще бъдат събрани в горните две селища,всички до сега определени за въдворяване от цялата страна.

Вътрешен ред в селищата:

работно време 8 часа,като след всеки час са дава по 10 м. почивка; в събота след обяд и неделя не се работи,като това време се използува за почивка,почистване,просвета и подобрение на селището.Дават се увеличени дажби храна,като на физическите работници.Позволява се кореспонденция два пъти месечно,получаване и изпращане.На въдворените се разрешава да получават колети също два пъти месечно,като не се смятат колетите съдържащи дрехи. Разрешено е също така получаването на вестници,четенето на които става през свободното време.Образувана е библиотека с разнообразна научна и художествена литература.От страна на наши учители се изнасят беседи,целящи превъзпитанието на въдворените в духа на новата Отечествено-фронтовска власт.

На първото селище при Дупница-Бобов-дол е даден обект за работа от Министерството на благоустройството-дирекция нови ж.п,линии.

От архивите на ДС

На второто селище язовира-Росица е към Министерството на Земеделието-дирекция водни строежи. 2

Горните две групи са придадени към Министерствата на Благоустройството и Земеделието при следните условия:
Не се плаща никаква надница,като сътветното Министерство поема издържката и храна и спални помещения,както на въдворените, така и на милицията,която е придадена за охрана на селищата. Тези условия са уговорени с съответните Началници и Инспектори, които завеждат въпросните обекти от двете Министерства.

При няколкото съвместни срещи,които направихме с тях с цел да уговорим и уточним при какви условия ще придадем наши групи на работа при тях,г-да Началниците и Инспекторите и Инженерите,винаги ни отговаряха,че всичко ще бъде наредено и най-точно изпълнено в определените срокове,определени от тях и нас.Няколко пъти определихме срок,в който трябва да се направят нуждните спални помещения и набавят нуждното количество храна,както и кухненския инвентар,обаче на практика това не става или се върши много по-малко от това,което трябва да се извърши.Това констатирах от личната моя обиколка,на селищата, както и от докладите на нашите управители.От тяхните доклади, се констатира още и следното:

1.Не се дават навреме нуждните инструменти и материали за работа.

2.Не на време се доставят и отпускат им храни определените количества продукти за храна на въдворените.

Всичко това спъва,затруднява и забавя нашата работа,и което е най-важното благодарение на тези нередовности ее до сега не сме събрали и организирали в две селища определените за въвдоряване от цялата страна.

ИНСПЕКТОР ДЪРЖ.СИГУРНОСТ:

/Ж.Троев/

София,19 Април 1945 год.

8

МИНИСТЕРСТВО
НА
ВЪТРЕШНИТЪ РАБОТИ И НАРОДНОТО ЗДРАВЕ
ОТДЪЛЪ БЮДЖЕТО-КОНТРОЛЕНЪ
№.....
.....194.....год.
СОФИЯ

Относно: допълване 7-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11.V. 1945 г., протокол № 82.
Основание: чл.31 от Закона за гражданската мобилизация.

До Господина Председателя
на Министерския съвет
Т У К

Д О К Л А Д
От Министра на вътрешните работи

ГОСПОДИНЕ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

С 7-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 11.V.1945 година, протокол № 82 е разрешено на Министерството на С.С.П.и Благоустройството - Дирекция на нови ж.п.линии, да продоволствува с храна за нейна сметка, работните трудово-възпитателни групи, съставени от въдворени лица и нуждата за тях охрана, изпращани на работа по мероприятията на Дирекцията за нови ж.п.линии.

Поради това, че трудово-изправителните групи ще работят и по мероприятията на Дирекцията на пътищата при същото Министерство, налага се горното постановление да се допълни, като се разреши и на Дирекция на пътищата да приеме на работа и продоволствува за нейна сметка трудово-изправителни групи по реда и при условията, посочени в цитираното постановление на Министерския съвет.

Моля, Господине Министър Председателю, ако одобрявате настоящия ми доклад да внесете в Министерския съвет за одобряване на следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

"На основание чл.31 от Закона за гражданската мобилизация разрешава се на Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството - дирекция на пътищата да приеме на работа по мероприятията на Дирекцията и продоволства с храна за нейна сметка трудово-възпитателни групи, съставени от въдворени лица и нуждата за тях охрана, по реда и при условията,

посочени в 7-то постановление на Министерския съвет взето в заседанието му от 11.V.1945 година, протокол № 82."

Постановлението да не се обнародва в Държавен вестник.

М И Н И С Т Ъ Р :

/д

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
№10546
2. VIII.45...1945 г.
София

До Господина Председателя
на Министерския съвет
До Господина Министра на
Финансите

Относно отказа на Министра на финансите да се създаде фонд "Трудово възпитателни общежития".

Д О К Л А Д
От Министра на вътрешните работи

ГОСПОДИНЕ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,

В бюджета на Министерството на вътрешните работи за 1945 година са предвидени "Трудово-възпитателни селища", които с Наредбите-закони за трудово възпитателните общежития публикувани в Д.в.бр.15 от т.г. същите са преименовани в "Трудово възпитателни общежития". В тези общежития Министерството на вътрешните работи ще настанява на работа или пък ще изпраща на работа в други държавни стопанства или предприятия, всички временно въдворени или задържани лица, едни като политически опасни, а други като вредни за реда и сигурността на страната, каквито са разните изнудвачи, комарджии, безделници, просяци, проститутки, сводници и др.подобни.

В началото на текущата година още направих постъпки пред Господина Министра на финансите да направи нуждното пред Министерския съвет да разреши групи от тези лица да се дават в помощ на строителните начинания на Министерството на О.С.П.и благоустройството, като им се определи конкретна надница, част от която ще отива за издръжката им, а останалото да се предава на тях или на семействата им. Министерството на финансите, обаче, намери формални причини, въпреки не непреодолими, за да се противопостави на това искание. Впоследствие въпроса намери разрешение в друг смисъл чрез 7-то постановление на Министерския съвет от 11.V.1945 година, протокол № 82, по силата на което тези

лица се дават на работа в Дирекцията на ж.п.линии само срещу храната.

Министерството на вътрешните работи смета,че въпроса за отношението на властта към задържаните и възлагането на същите обществени работи,вместо да стоят в арестите или в лагери, е проблем от по-голямо обществено и социално значение и затова изготви проект Наредба-закон за създаване на фонд "Трудови възпитателни общежития".Този проект си поставя за цел,да се отклонят тези лица от неморалните им и престъпни склонности,да обикнат труда и привикнат към него,да си съзнаят грешките,да уредят впоследствие своя живот по-добре и станат полезни граждани на своето отечество.От друга страна те ще гарантират чрез своя труд издръжката си през време на задържането,ще обзаведат работилниците и общежитията си и няма да бъдат в тяжест на държавния бюджет.Освен това те ще могат да получат и част от резултатите на своя труд за личните си нужди или тези на семейството си.

Господин Министра на финансите,обаче,с писмо № 3806 от 4.т.м.отказа да даде ход на предложения от мен проект наредба-закон,като се мотивира,че средствата на този фонд по своето естество били държавни и следвало съгласно чл.117 ал.II от закона за Б.о.и предприятията,издръжката на тези общежития да се поеме от държавния бюджет.

В отговор на тези аргументи,освен изложеното по-горе, трябва да се имат предвид и мъчнотиите,които ще се създадат с включването на приходите и разходите на "Трудово възпитателните общежитея" в държавния бюджет,в връзка със тяхното снабдяване,с оглед целите на цитираните по-горе закони за създаване на тези общежития и начина и естеството на стопанските инициативи,които те трябва да развият.При един фонд,който разполага с собствени средства,който не се съобразяват с месечния бюджети и другите разпореждания отнасящи се до държавния бюджет,а само с наличността на своята сметка в банката и необходимостта от конкретен разход,тези мъчнотии ще се избегнат и поставените цели с тези общежития ще бъдат много по-лесно реализирани.Това не се изключва разбира се,включването на този фонд в числото на управляваните от държавата фондове.

Моля да направите потребното пред Министерския съвет

Из архивите на ДС

да се докладва за одобряване следния проект

НАРЕДБА-ЗАКОН

за учредяване на фонд Трудово-възпитателни общежития при Министерството на вътрешните работи.

Чл.1.При Министерството на вътрешните работи се учредява фонд под наименование "Трудово-възпитателни общежития".

Чл.2.Фондът има за задача обзавеждането и поддържането на трудово-възпитателни общежития за лица:

а/политически опасни за реда и сигурността на страната

б/лица осъждани за престъпления от общ характер /неполитически/ повече от 1 път,ако са опасни за реда и сигурността на страната;

в/проститутки,сводници и сутеньори;

г/изнудвачи и комарджии;

д/просяци и безделници.

Чл.3.Средствата си фондът черпи:

а/от продажбата на произведенията,добити в работилниците и стопанствата на трудово-възпитателните общежития;

б/от сумите,заплащани от държавните,общинеките,автономните и обществени учреждения за ползване труда на настанените в общежитията лица;

в/дарения и други.

Чл.4.Управлението,събирането,разпределението и изразходването на средствата,както и отчетността на фонда,става по начина определен с специална наредба,изработена от Министра на вътрешните работи в съгласие с Министра на финансите.

МИНИСТЪР:

14

В името на Негово Величество Царя
Одобрено
В.Ганев
Дв.Бобошевски
Т.Д.Павлов".

Д О К Л А Д
ДО
ГОСПОДА РЕГЕНТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ
№ 4230.

ГОСПОДА РЕГЕНТИ,

На основание чл.47 от Конституцията, моля, да благоволите, чрез подписване на тук приложения указ ДА УТВЪРДИТЕ 2-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 9.VIII.1945 година, протокол № 127, с което се одобрява наредбата-закон за учредяване на фонд "Трудово възпитателни общежития" при Министерството на вътрешните работи.

София, 18.VIII.1945 година.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:/п/Антон Югов.

Вярно,
НАЧАЛНИК СЛ.ЛИЧ.СЪСТ.
/Войнов/

У К А З
№ 56..

З А И М Е Т О Н А Н Е Г О В О В Е Л И Ч Е С Т В О
С И М Е О Н II
Ц А Р Н А Б Ъ Л Г А Р И Т Е

РЕГЕНТСТВОТО НА ЦАРСТВОТО,

По доклада на Министра на вътрешните работи под № 4230 от 18.VIII.1945 год.

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

ДА УТВЪРДИМ 2-то постановление на Министерския съвет взето в заседанието му от 9 август 1945 година, протокол № 127, с което се одобрява следната

Н А Р Е Д Б А-З А К О Н
ЗА УЧРЕДЯВАНЕ НА ФОНД "ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИ ОБЩЕЖИТИЯ" ПРИ МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

Член 1. При Министерството на вътрешните работи се учредява фонд под наименование "Трудово-възпитателни общежития".

Чл.2. Фондът има за задача обзавеждането и поддържането на трудово-възпитателни общежития за лица:

а/ политически опасни за реда и сигурността в страната,

б/ лица осъждани за престъпления от общ характер/неполитически/повече от един път, ако са опасни за реда и сигурността в страната,

в/ проститутки, сводници и сутеньори,

г/ изнудвачи и комарджии,

д/ просяци и безделници.

Чл.3. Средствата си фондът черпи:

а/ от продажбата на произведенията, добити в работилниците и стопанствата на трудово-възпитателните общежития;

б/ от сумите, заплащани от държавните, общинските, автономните и обществени учреждения, за ползване труда на настанените в общежитията лица;

в/ дарения и други.

Чл.4. Управлението, събирането, разпределението и изразходването на средствата, както и отчетността на фонда, става по начина

определен с специална наредба, изработена от Министра на вътрешните работи в съгласие с Министра на финансите.

Настоящия указ да се облече в държавен печат, да се обнародва в държавен вестник и да се тури в действие.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на Министра на вътрешните работи.

Издаден в София на 21 септември 1945 година.

На първообразния собственоръчно надписано

В. Гънев

Кв. Бобошевски

Т. Х. Павлов".

ПРИПОДПИСАЛ,

МИНИСТЪРЪ НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: п/Антон Югов.

Верно

НАЧАЛНИК СЛ[illegible]

/Ат. Войнов/

ТЗ

Първообразния указъ е обл чень
съ Държавния печатъ и зарегистриранъ
подъ №8596 на 3-XI 19[illegible]г.
(Подпись) Пазитель на Държавния Печатъ
Министерство на Правосъдието:
Върно,
Началникъ на [illegible] отдѣлъ:

Из архивите на ДС

91

Господине Министре,

С закона за Трудово възпитателните общежития,Закона за Трудово възпитателните общежития за политически опасни лица и Закона за фонд "Трудово възпитателни общежития" правителството на Отечествения Фронт ни възложи да създадем добри битови,културни и трудови условия и да превърнем местата,в които се изпращат упоменатите в горните закони категории граждани в концентрационните лагери,каквито фашистките правителства създаваха в трудово възпитателните общежития.

Досегашната практика,да се установяват трудово възпитателни общежития към различни държавни,автономни и др.предприятия ни поставя пред големи трудности що се касае до създаване на по-трайни битови,културни и трудови условия. Честите размествания,които правим,за да се нагодим с нуждит на предприятия,никога не ще позволят да заработим системно,да създадем традиции в Трудово възпитателните общежития и в по-къс срок от време да влеем истинското съдържание в това понятие.

От друга страна характера на работата в досегашните предприятия: мини Перник,Язовир Росица и кариерата "Бошуля",където са установени трудови възпитетилни общежития не позволяват да се пласира повече категории квалифициран труд,Хора с най-различни професии,ако се използува всеки в специалността си ще бъдат най-напред за себе си по-добре удовлетворени и ще се постигне по-висока продукция на труда.

Като се има предвид изложеното по-горе,считам за абсолютно необходимо фонд "Трудово възпитателни общежития" да се ориентира към създаване на собствени предприятия,бих казал комбинат от предприятия,в които: 1/ Да се организира пласирането на колкото се може повече категории труд; 2/ Да се създадат в тия собствени на фонда предприятия по-трайни и постоянни битови,културни и трудови условия и да се върви към създаване на традиции, които ще укажат огромно влияние като възпитателен фактор върху всички,които ще минат през трудово възпитателните общежития.3/ Да се даде преднина в то комбинат на предприятията за производство на хранителни продукти: зеленчукови градини и земеделско стопанство с скотовъдство,за да се осигури по-добра прехрана.

От досегашната практика се указа,че една от най-сериозните причини за създаване настроения срещу тия мерки на властта е липсата на задоволителна храна. А такава с бюджетни възможности мъчно може да се организира

От проучванията,които направихме,се установи: че най-подходящи обекти за създаване комбинати от собствени предприятия на фонд "Трудови - възпитателни общежития" са няколко румънски чифлици в Дуловска околия,върху които съгласно чл.5 от Крайовската спогодба румънските собственици си запазват правото на собственост и Закона за аграрната реформа не ги засяга тъй като уреждане тяхното положение е предмет на международна спогодба.

Румънците могат всеки момент да влязат в преки преговори с купувач в България и да ги продадат.

За да създадем един по-голям обект,в който да се организира комбинат от предприятия необходима е площ от около 15-20,000 декара.Такава площ имат 3-4 чифлика в Дуловско. Някои от тях има течаща вода,имат създадени стопански сгради и притежават разнообразен терен включително гори и са в непосредствена близост с около 40,000 декара държавни и общински гори.

В тия обекти могат да се създадат следните категории предприятия: земеделско стопанство с застъпване всички земеделски култури,зеленчукова градина скотовъдство с застъпване всички отрасли на същото,свинарство,овцевъдство и краварство,птицевъдство,зайчарство,пчеларство,овощарство,консервна фабрика за месо,зеленчуци и плодове,мандра,работилница за щавене и преработване на кожи,дърводелска работилница за изработване материали и инструменти за предприятия,както и за преработване дървен материал добит от околните гори в бъчви,паркет,различни мебели и др;преработвани дървени въглища,керемидарна и тухларна фабрики;маслобойка,мелници последните с оглед и за небетчийска работа,шивашка и обущарски работилници за шиене ново и поддържане старо облекло и обуща на работящите в комбината машинно-техническа работилница за поддържане в изправност и ремонт на машините и инструментите.

За обслужване на комбината ще се създаде,камионен,трактореи и с земеделски и други машини парк;електрическа централа за осветление и даване енергия на различните работилници и водни помпи.

За обслужване така очертания комбинат ще се създаде голям счетоводен,сметководен и др.канцеларски персонал.

Само в такъв един комбинат може да се пласира повече категорий труд и почти всички въдворени в общежитието да попаднат на професията си

От сондажите,които направихме чрез пълномощник на ромъните се установи,че сега е най подходящия момент да се закупят горе поменатите имоти на Григори Замфиреску,Нае С.Радулеску,Будуреску и др.които можем да имаме при най-неблагоприятните за нас условия за около 3-4000 лева декара включително сградите.

Това значи с максимум 50-60 милиона лева ние да имаме един имоти от 15-20 хиляди декара,включително сградите.

Трябва да заявя,че днешната пазарна цена на 20 хиляди декара в горепоменатата местност е минимум 200 милиона лева.и сградите в тия чифлици,които имах възможност лично да прегледам възлизат на днешна пазарна стойност за около 40-50 милиона лева.

При една средна реколта площа от 20,000 декара там дава по 150 кгр.земеделски произведения или приблизително 2,000,000 кгр.храни.

Като поставям средна цена на храните 20 лева за килограм,ние в две не особено добри реколти и при една отлична реколта ще получим стойността на покупката 50-60 милиона лева,като не смятаме доходите от скотовъдството и др.предприятия.

Като докладвам горното,моля разпореждането Ви,Господине Министре да се назначи комисия,която да влезе в връзка с ромъните,собственици [illegible] и да уговори условията за закупуване

Из архивите на ДС

93

имотите за сметка на фонд "Трудово-възпитателни общежития".

В комисията по възможност да се включат следните лица: Борис Манолов - юрисконсулт при Министерството на вътрешните работи, Юрдан Стефанов - Началник Административно отделение, който владее ромънски език и Николай Пенчев - член Апелативния съд - София, който е бил член в комисията по Крайовската спогодба и познава основно всички въпроси с горните ромънски имоти.

Началник Служба: [signature]

1

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЪ РАБОТИ И НАРОДНОТО ЗДРАВЕ
~~ОТДЕЛЕНИЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНИ ПРИЮТИ~~

ЗАПОВЪДЬ

№ 1193-Т-Т

След смъкването на фашистката диктатура на 9-й септември трябваше да се.издирят и накажат функционерите,които по всевъзможни начини сътрудничеха и провеждаха гибелната за страната фашистка политика.Една част от тия фашистки агенти бяха изправени пред Народния съд и получиха наказанието си за своите престъпления спрямо българския народ.Други обаче незасегнати от него по една или друга причина изразиха своята враждебност,по различни начини,спрямо Отечествения фронт,било като ставаха разсадници на слухове и интриги, или пък клеветеха и провокираха народната власт.Някои стигнаха до там,че открито защитаваха фашистките приоми.

Такива лица се явяват като рушители и врагове на народната власт и застрашават правата и свободите на българския народ.

Съгласно Наредбата-закон за трудово възпитателните общежития за политически опасните лица,такива лица трябва да бъдат настанени в трудово-възпитателните общежития и поставени под надзор на Народната милиция.

Поради това,като взех предвид събраните сведения от органите на Народната милиция за такива прояви и дейност на политически опасните лица,на основание чл.2 от Наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития за политически опасните лица

З А П О В Я Д В А М:

Да бъдат въдворени в трудово възпитателното общежитие "Росица",за срок от шест месеца, следните лица;начиная от 8.

1.Цветан Петков Алексиев - 33.г. от Пловдив,въдв.на 8.XI.1945.г.
2.Левчо Иванов Игнатов - 32.г.от София,въдв.на 8.XI.45.г.
3.Стоян Стоилов Митов - 35.г.от София,въдворен на 8.XI.945.г.
4.Борис Митов Димитров - 29.г.от София,въдворен на 8.XI.945.г.
5.Павел Стоичков Атанасов - 22.г.от с.Раково-К-ско,въдв.27.X.945.
6.Борис Георгиев Величков - 28.г.от София въдворен на 17.XI.945.г
7.Лизелот Димитрова Бъклова-28.г.от София,въдворена на 17.XI.945. на ново местожителство в Русенска област.

София 21.XI. 1945.год.

М И Н И С Т Ъ Р:

С В Е Д Е Н И Е

за въдворените в трудовите-възпитателни общежития Държавна Сигурност, Криминален, Стопански и Административен отдел и въдворените на нови местожителства в страната от 9 Септември 1944 год. до 28 Декември 1945 год.

I. Въдворени в трудовите-възпитателни общежития Д.С.:

общо.....3298.-

Освободени:

1. на 30.4.1945 г.	222.-	
2. на 6.6.1945 г.	46.-	
3. на 29.6.1945 г.	32.-	
4. на 10.8.1945 г.	103.-	
5. на 14.8.1945 г.	216.-	
6. на 23.8.945 г.	100.-	
7. на 8.9.945 г.	600.-	
8. на 15.10.945 г.	40.-	
9. на 17.10.945 г.	135.-	
10. на 20.10.945 г.	704.-	
11. на 22.10.945 г.	332.-	
12. на 5.XI.945 г.	42.-	
13. на 17.XI.945 г.	19.-	
14. на 27.XI.945 г.	18.-	
15. на 24.XII.945 г.	200.-	
16. на 29.XII.945 г.	150.-	2959.-

Остават в селища Д.С.....339.-

Въдворени от Банковия корпус в селища Д.С.....245.-

Освободени на 24.XII.1945 г.....44.-

на 29.XII.945 г.....40.- 84.-

Остават от Банковия корпус в селища Д.С.....161.-

от които предадени на прокурора изпр. в затвора.....28.-

остават 133.-

Въдворени в селища Д.С. руснаци-белогвардейци взели участие в корпуса формиран в Югославия и участвували в разни белогв. фашистки организации.....317.-

Из архивите на ДС

II. Въдворени в трудово-възпитателно общежитие
по линията на Криминален и Стопански отдел:

а/по линията на Криминален отдел.....381.-
Освободени:
изтърпяли наказанието си.....153.-
по случай Нова-година.....15.....168.-
остават.....213.-

б/по линията на Стопански отдел.....76.-
Освободени:.....44.-
остават.....32.-

Общо по линията на двата отдела.....130.-

III. Въдворени в трудово-възпитателно общежитие
за жени, по линията на Административен отдел.....183.-
Освободени.....135.-
остават.....48.-

IV. Въдворени на ново местожителство семейства
на осъдените от Нар. Съд.....184 сем.с 326 члена
Освободени до 19.X.945 г.....75 сем.с 134 чл.
Освободени на 25.X.945 г.....89 сем.с 163 чл.
освободени на 26.XII.45 г.....16 сем.с 25 чл. 180 сем.с322 члена

остават..... 4 сем.с 4 члека

остават семействата на:
1. Иван Гологанов
2. Богдан Филов
3. Добри Божилов
4. Стоян Драганов

[194_] Препис!

Д О К Л А Д

ЗА СЪСТОЯНИЕТО И ПРЕПОРЪКИ ЗА УСТРОЙСТВОТО НА ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ ПРИ МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ

I. УЗАКОНЯВАНЕ

Публикувани са трите Наредби закони:

1. Наредба закона за трудово-възпитателни общежития, публ. в Д.В. бр. 15 от 20.I.945 г.

2. Наредба закона за трудово-възпитателни общежития за политически опасните лица, публ. в Д.В. бр. 15 от 20.I.1945 г.

3. Наредба закона за учредяване фонд "Трудово-възпитателни общежития при Министерството на вътрешните работи", публ. в Д.В. бр. 267/15.XI.1945 г.

4. Изработена е Проекто-наредба за управлението и пр. на фонда "Трудово възпитателни общежития..." съгласно чл.4 от Наредбата закон за фонда, който проект предстои да се прегледа от съвета, съгласно чл. 1 от същата и представи на министъра на вътрешните работи и министъра на финансите за одобрение.

5. Предстои да се изработи правилник за вътрешния ред в общежитията, съгласно Наредбата закон за труд. възпитателни общежития. Проучват се някои проекти, както и правилника на затворите и правилниците на бившите лагери.

II. СРЕДСТВА

Досега въдворените работеха в различни държавни и автономни предприятия, само срещу заплащане на храната им. Тия чийто труд нямаше къде да се пласира, следваше да получават издръжка от парагр. 24 по бюджета на М.В.Р., считано по 30 лв. дневно едному. Кредита по този параграф за 1948 годи. бе 5.000.000 лв. От този параграф са изразходвани около 3.000.000 лв.

Тази издръжка от 30 лв. е крайно недостатъчна да покрие разходите за храната, колкото и лоша да е тя, при днешните цени на продуктите.

Абсолютно никакви средства нямаше за създаване на по-добри битови и културни условия в общежитията.

Гласуваните наредби закони покриха схващанията на правителството на Отечествения фронт в тези общежития наказанието да се превърне в възпитание и да се създадат по-добри битови, културни и трудови условия, за да се превъзпитат политическите, криминални и др. провинени лица.

В изпълнение задачите, които правителството постави в това направление се постигнаха следните резултати:

1. Сключено е споразумение с Мини Перник, където понастоящем работят около 400 души въдворени да се заплаща за работен ден по 160 лева, като мината се задължава да храни въдворените и да създаде необходимите битови условия в общежитието. Горното споразумение е оформено с размяна на писма, считано от м. т.г.

2. Постигнато е споразумение, което ще се оформи чрез договор с Воден синдикат "Язовир Росица", където понастоящем има въдворени над 600 души да се заплаща по 200 лв. за работен ден, включително храната, считано от 1.XI.45 г. В договора е поставена клауза, която задължава Синдиката да създаде необходимите битови и културни условия в общежитието за своя сметка.

3. Постигнато е споразумение с Министерство на благоустройството - Дирекция на пътищата да заплащат от 1.XI.т.г. за работен ден в кариерата "Бошуля", където понастоящем работят около 100 души по 200 лева, включително храната. Министерството ще изработи норми за различните видове работа в кариерата. След изготвяне на последните ще се заплаща срещу труда на въдворените на акорд.

4. В момента фонда има на разположение около 2000.000 лева свободен кредит от парагр. 24 по бюджета на М.В.Р. и около 3.800.000 лева настрани средства от мини Перник.

5. В края на м. ноември средствата ще се увеличат с още около 3.000.000.лв., които за средно 1.000 души ще се получат от Мини Перник, "Язовир Росица" и Бошуля или в края на т.м. фонда ще разполага с около 10.000.000 лв. Ако числото на въдворените не бъде по-малко от сегашното ежемесечно средствата на фонда ще се увеличават с около 3.000.000 лв.

Из архивите на ДС

367

Из архивите на ДС

III. БИТОВИ УСЛОВИЯ

а/ Жилища

Понастоящем с заповед на Министра на вътр. работи са 3 трудово възпитателни общежития:

1. Софийска област - Мини Перник.

Постройките в които са настанени въдворените не са достатъчно хигиенични. Няма построени: трапезария, баня, амбулатория, читалня /книги има достатъчно, но са поставени в една дъсчена барака/, лафка, помещение за склад на вещи и др. По наше настояване Мината започна преди две седмици построяването на две големи помещения с 4 м. височина. След завършване на последните, които се работят най-усилено от въдворени за сметка на Мината ще се пристъпи към застрояване на другите необходими постройки.

Съществуващите помещения са основно почистени, измазани, боядисани и пода заслан с сгурия и тухли, преустроени са нарове-те, като са направени подвижни. Там няма помещение за настаняване управлението и охраната.

2. Плевенска област - "Язовир Росица".

Помещенията в които бяха настанени въдворените са основно почистени, измазани, боядисани, наровете преустроени от 2 и 1 етаж. Поставени са сламеници. Построени са от Синдиката две големи помещения с около 4 м. височина, които вече се използуват за спални. Построена и завършена е трапезария, която побира около 5-6000 души на храна. Салона на трапезарията се използува за прожектиране на филми. Строи се нова, модерна баня, има фурна и кухня. Има малка библиотека, липсва помещение за читалня.

В Петропавловския манастир край Лясковец са настанени жени по линията на административни, криминален и Отдел Д.С.

Помещенията на манастира са достатъчни да поберат 300-400 души. Работят се нарове. От средствата на фонда са направени печки, които тия дни ще се изпратят. Помещенията са удобни за спални. Липсва постройка за управлението и охраната. Помещенията в които са настанени временно последните са крайно неудобни. Входа за банята и кухнята на въдворените е общ с тоя за управлението и жилището на

персонала. Като се има пред вид, че 60 % от въдворените са заразени от венерически болести, час по-скоро трябва да се намери друго разрешение, а то е да се построи отделно помещение за управлението и охраната. На първо време трябва поне да се построи отделна баня за въдворените, която няма да ангажира много средства.

3. Пловдивска област - кариера "Бошуля".

Помещенията за въдворените са добри. Липсва помещение за управ.

б/ Облекло

Досегашната практика, въдворените да работят с собствено облекло трябва да се ликвидира. Това се е оправдавало с липсата на средства. Такива вече има. Необходимо е да се осигури работно облекло за всички въдворени. Щом постъпи в общежитието всеки въдворен да получи работно облекло, да съблече собственото, да го опакова и запази в общия склад. В деня на напущане общежитието всеки да получи собственото си облекло в такова състояние в каквото е било в деня, когато е постъпил в общежитието. За разрешаване на този въпрос е направено вече доста. Получени са от Снабдителния отдел дрехи от старите сини полицейски, бракувани и подлежащи на бракуване.

Изпратени са на "Язовир Росица" над 300 комплекта. В Перник и Бошуля има такива сини дрехи за най-нуждаещите се.

На първо време, като се има пред вид, че наряди за тази категория граждани не могат да се издействуват докато не се задоволят нуждите на населението въпроса с облеклото им може да се разреши по следния начин. Тъй като фонда разполага и ще разполага с средства, да се заплатят на Снабдителния отдел необходимите комплекти от старото синьо облекло по определена цена. По този начин Снабдителния отдел ще възстанови голяма част от кредита на съответния параграф и ще пласира излязлото от употребление старо полицейско облекло. Като работно облекло то е добро и подходящо.

Въпроса с обуване на въдворените е отчасти разрешен. Издействуван е наряд от 1000 чифта гумени цървули за сметка на "Язовир Росица". Цървулите са вече раздадени на въдворените. Тъй като цървулите са много необходими за трудовите съсловия от населението, чиито нужди далеч не са задоволени, трябва да се потърсят или поръчат дървени обувки за въдворените.

369

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

370

б/ Храна

За сега в тяжест на параграф 24 остават само въдворените в Петропавловския манастир жени, работниците в зеленчуковата градина в Бошуля и в стопанството при Безжичния телеграф.

Прехраната на въдворените в Росица, Бошуля и Перник е организирана от предприятията, като стойността й се приспада от възнаграждението, което се получава срещу работен ден. Болните и неработоспособните са в тяжест на фонда по отношение храната и облеклото. Навсякъде храната е приравнена с войнишките окла̀ди.

IV. КУЛТУРНИ УСЛОВИЯ

На всички въдворени е разрешена правителствена преса. В Перник и Росица има книги, обаче още не е организирана читалня. Не се водят никъде редовни културни занимания /беседи и др./. Предвидените 6 длъжности за възпитатели не са заети. Няма организирано общо четене и разглеждане събитията. Никъде не са инсталирани радиоприемници за слушане от въдворените. Няма програми за културна дейност. Отношенията между персонала включително охраната и въдворените не са сурови. Не са използувани всички възможности за установяване на отношения, които биха спечелили въдворените за съдействие.

V. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ТРУДА

За сега е постигнато временно разрешение за пласиране труда на въдворените, които са настанени при държавни и автономни предприятия с изключение на Петропавловския манастир.

С оглед установяването на типизирани и постоянни битови и културни условия, сегашното разрешение с оползотворяване труда на тази категория хора следва да се приеме като временно разрешение. Последното е оправдано с факта, че скоро учредения фонд не разполага с средства, които са необходими за създаване битови и културни условия, каквито изисква едно трудово възпитателно общежитие.

Считам, че през зимния сезон ще се наберат достатъчно средства за да се ориентираме към собствени на фонда предприятия, на първо време стопанства, където да се установят постоянни трудово възпитателни общежития. В тия собствени предприятия по рационално

ще се пласира труда на въдворените и в тях по-свободно и независимо от външни причини ще се създадат всички условия за превръщане труда в възпитателен фактор.

Погледнато през призмата на стопанската политика на Дирекцията ние следва да насочим усилията си за инвестиране труда на въдворените в такива предприятия от произведенията на които ще можем да ....

В това направление са направени първите опити и те ни посочиха че това трябва да бъде нашата трайна политика.

Като основа за предприятията на фонда могат да се вземат Стопанството в София до Безжичния телеграф, Зеленчуковата градина от около 115 дк. в Бошуля, Обработваемите земи на Петропавловския манастир край Лясковец, за които сме в преговори с Св. Синод за наемане под наем. От проучванията, които направихме на самото място се указа, че в Дуловско има свободни земи на бивши румънски чифлици, които са изоставени съгласно Крайовската спогодба. В прегледаните три чифлика в землищата на с.с. Любен, Босна и Таматас има постройки за 500 свини, постройки за управлението /чифликчийските къщи/ и др. Тези обекти отстоят на около 20-25 км. от Дулово. Сега са на около 100 км. от ж.п. линия. След 1-2 години, обаче ж.п. линия /в строеж/ ще минава пред Дулово и тия обекти ще останат само на 20-25 км. от ж.п. линия. В местността на с. Окорш, също Дуловско и на същото разстояние от околийския център има необработена и изоставена земя около 10.000 декара. Обработваемата площ на трите чифлика възлиза на приблизително 18.000 дк. и около 70-80.000 дк. дъбова гора.

Ако ние се ориентираме към установяване на този обект едно трудово възпитателно общежитие, то там има всички условия да се застъпят много отрасли и следователно да се пласира труда на повече категории специалисти. Там има всички условия за застъпване: краварство, свинарство, овцевъдство, птицевъдство, зайчарство и всички отрасли на земеделското производство. Четирите обекта отстоят един от друг на около 5-6 до 8 км., напълно възможно е поставянето им под един общ контрол и организация. Площта на горните обекти е достатъчна да задоволи нуждите на всички поделения на цялата страна на Дирекцията от фасул, слънчогледово масло и царевица за изхранване

371

Из архивите на ДС

на свине. Средния добив при разработване на цялата площ ще бъде над 2.5 милиона игр. храни, максималния брой работници, ангажирани предимно в работните сезони ще бъде не по-голям от 1000 души, а през неработните сезони не са необходими повече от 200 души. При евентуална липса на достатъчно работници /въдворени/ може да се използува за прибиране на реколтата и др. нужди срещу заплащане на надници местното население.

Между двата чифлика има падина от около 150 дк. в която има изворна вода. Оазис, каквито в Добруджа са рядкост. Вода от кладенци. .....

VI. УПРАВЛЕНИЕ

372

В миналото така наречените лагери и щата по тях е бил придаден към Униформения отдел. В последствие се създават по бюджета 3 трудово изправителни селища" Държавна сигурност" и се предават по щат към отдела Държавна сигурност. Понастоящем по бюджета на Дирекцията фигурират 3 лагери към Униформения отдел и 3 селища към отдел Държавна сигурност с общо 36 души цивилен и униформен персонал.

С заповед на министра на вътрешните работи са открити трите селища "Държавна сигурност".

В миналото грижи за въдворените са били полагани само по отношение на прехраната, разходите по която са били в тяжест на парагр. 24 или са били изхранвани от предприятието към което са били придадени на работа. Освен охраната на въдворените не са били възлагани други задачи на полицията по отношение на въдворените.

Сега, след като имаме на лице новите два закона за трудово възпитателни общежития, както и закона за фонда, като имаме пред вид и задачите, които поставя правителството за цялостното разрешаване на този въпрос, грижите за въдворените се разширяват. Нуждите се увеличават и нашите задължения порастват в две посоки: първо - по-добре да бъдат нахранени; по-добре да бъдат облечени; да им се създават все по-добри културни и трудови условия за да бъда спечелени като добри и порядъчни граждани и второ - по посока на набиране средства за задоволяване всички тия нужди с цел те да не са в тяжест на държавния бюджет.

В връзка с това се налага да се обособи самостоятелно управление на трудово възпитателните общежития, което да се отдаде всецяло за разрешаване горните задачи.

Излишно е да се изтъква, че досегашното положение т.е. да полагат грижи за устройството на общежитията длъжностни лица от Централното управление, Отдел Държавна сигурност, Криминалния отдел, Административния отдел, Отдел Стопанска милиция и др. не е в състояние да се справи с всички задачи.

Съответните отдели ще имат достатъчно работа и грижи по отношение въдворяването в общежитията, всеки по своя линия - създава .....

В замяна на това управлението на общежитията, респективно управленията на съответните общежития ще имат за задача само да дават мнение кой как носи службата в общежитието и нищо повече по отношение освобождаването и задържането на отделни лица.

Изключителна грижа на управлението обаче ще бъде рационалното използуване труда на въдворените и създаване на все по-добри битови, културни и трудови условия в общежитията.

Тъй като управлението на трудово възпитателните общежития ще бъде в връзка с всички отдели, то най-разумно е да бъде поделение на Централното управление на Дирекцията.

За да се подчини на един център цялостното управление на общежитията, необходимо е за сега да се създаде следния щат:

1. Завеждащ общежитията
2. Контрольор-счетоводител
3. Домакин
4. Машинописка /машинописец/

С оглед на сегашното състояние и близките задачи, които се възлагат на фонда "Трудово възпитателни общежития", необходимо е да се създадат 5 общежития от които едно за жени, две за въдворени по криминална, стопанска и административна линия и две за въдворени по линия на Д.С. Това се налага и от установените вече обекти

373

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Практиката ни сочи, че могат да се постигнат по-добри резултати в всяко отношение в връзка с устройството и управлението на общежитията, ако персонала е униформен.

Предлагам следния щат за всяко общежитие:

1. Комендант, ст.командир III ст. с осн. заплата		5.400 лв.
2. Началник на охраната мл. к-р I ст.с.	"	4.600 лв.
3. Пом. " " мл. к-р II ст.	"	3.800 лв.
4. Възпитател III-I ст. 4800 - 5200	-	3.800 лв.
5. Домакин III-I ст. 2600 - 3000	-	3.600 лв.
6. Картотекар - по таблицата		
7. Регистратор-цензор - по таблицата		
8. Машинописец и куриер -	-"-	
9. Куриер - също по таблицата		

374

Униформирането и въобще подвеждането под известна категория щата на общежитията с тоя от Униформения отдел се налага като необходимост, за да може в случаи, когато по различни причини се промени персонала в общежитията да може да се замести той с такъв от Униформения отдел и пр. Това особенно много се налага сега когато трябва вече да преминем към стабилизиране на службите.

Като се предполага, че много често, особенно през работните сезони ще се наложи някои от селищата да установят клонове на известни трудови обекти, абсолютно необходимо е да разполагаме с длъжности пом. началници, които ще поемат временно самостоятелното ръководене и управление на клона от селището.

Като се има пред вид, че много мъчно се попълва щата в общежитията и най-трудно се намират хора за работа там, тъй като обикновенно се откъснати от културните центрове, необходимо е да се създадат за служителите в общежитията много по-добри материални условия, отколкото на служителите другаде. Това е най-важното условие за привличане персонал там.

За реализиране задачите по отношение установяване горните собствени мероприятия, като важно условие се явява осигуряването на собствен транспорт. Въпроса с впрегатните превозни средства не мъчно ще се разреши. Тъй като фонда ще разполага с средства на

първо време се налага да се осигури поне по един камион за всяко общежитие. Нуждите от превозни средства трябва да се задоволят през зимния сезон за да може рано на пролет да се развият по-пълнокръвно отпочнатите и замислени инициативи.

Инспектор: /п/ не се чете
/Завеждащ труд. възпит. общежития/

Оригиналът трудно се чете.

Вярно с оригинала,
26.04.1990 г.

Из архивите на ДС

П Р А В И Л Н И К

За устройството на трудово-възпитателните общежития и за вътрешния ред в същите

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.

1. Трудово-възпитателните общежития се създават съгласно закона за трудово-възпитателните общежития, закона за трудово-възпитателните общежития за политически опасните лица и закона за народната милиция.

Те се създават с заповед на Министра на вътрешните работи при някое държавно, общинско или автономно стопанство или предприятие.

2. В трудово-възпитателните общежития се настаняват за временно изолиране от обществото и превъзпитание чрез труд и просвета лица, опасни за държавния ред и сигурност или лица осъждани повече от един път за престъпления от общ характер, ако са опасни за реда и сигурността в страната, а така също и морално покварени лица: жени с леко поведение, сутеньори, изнудвачи, комарджии, проседи и безделници.

3. Целта на общежитията е да се отклонят въдворените в тях лица от престъпните им или ненормални склонности или навици и да се приучат към почтен труд, като се въздейства върху тях за издигането им в морално и интелектуално отношение.

4. За постигане целите, упоменати в чл.3 в общежитията се провеждат под ръководството на специални възпитаници:

а/ Трудови занятия с прилагане принципите на трудово сътрудничество, самоконтрол и съревнование, възнаграждение труда на работящите и дава не премии на проявилите се като добри работници и възпитаници.

б/ Учебни и политико-възпитателни занимания и спортни такива, излети и др.подобни.

в/ Устройват се библиотеки, читални, игрища и др.такива.

5. При провеждането на всички видове занятия, както и при настаняването на възпитаниците в помещенията на общежитията да се държи строг сметка за индивидуалността, възрастта и миналото на всеки от въдворените, с оглед да не се допустне отрицателно въздействие върху младите, подлежащ на по-лесно изправление възпитаници от страна на стари закоравели рецидивисти и морално покварени лица, по-лъчно подаващи се на превъзпитание.

6. Общежитията са учреждения, недостъпни за публиката и подлежащ на определен режим. Въдворените в тях могат да се сношават с семействата и близките им само в определен в правилника случай и постановения ред.

7. Настаняването в общежитията става за срок не повече от 6 месеца по съответно мотивирана заповед на Министра на вътрешните работи или на Директора на народната милиция, съгласно горепоменатите закони.

Тази заповед обаче, в зависимост от поведението на въдворения може да бъде подновена с нова съответна заповед на Министра на вътрешнит работи или на Директора на народната милиция.

Въдворения също така може да бъде освободен преди срока, за който е настанен, ако докаже, че се е поправил.

8. В общежитията се организира за нуждите на въдворените: лечебно обслужване с аптека, бръснарница, обущарска и шивашка работилница, баня пералня, елементарно дезинфекционно помещение за предпазване от овъшляване и други. В помещенията на общежитията се изисква най-строго спазване на абсолютна чистота и лична хигиена.

Въдворените получават от общежитието постелни принадлежности и горно облекло. Ходенето с собствени горни дрехи, както и ползуването с собствени постелни принадлежности се допуска по специални разрешения от управителя на общежитието.

9. Под ръководството на домакина на общежитието се открива лавка, цените на стоките в нея се определят по ценоразпис одобрен от управителя съобразно пазарните цени.

Печалбите от лавката се отнасят по съответния параграф по бюджета на фонд "Трудово-възпитателни общежития".

Лавката се контролира от комисия в състав от двама служители от общежитието, назначени от управителя и един представител на въдворените.

Продаването на каквито и да било продукти и вещи вън от лавката от частните и служебни лица се забранява.

10. За покупки от лавката и други лични разходи на въдворените се остава една определена част от паричните средства, които те имат в себе си при постъпването им в общежитието или, които те получават от близките им от вън. Останалата част от средствата им се задържа от управлението. От тези парични средства запазени в управлението, на въдворените се отпускат периодически определени суми, с специално резрешение от управителя. При освобождаването им от общежитието те получават всичките свои суми. Сумата, която въдворените могат да имат на ръка са определени от Директора на народната милиция.

На въдворените, които нямат свои средства, се дава на ръка за лични разходи една част от възнаграждението за работата извършена от тях.

Тази сума за лични разходи се дава с оглед да не се превиши определената сума, определена от Дирекция на народната милиция, с която могат да разполагат въдворените.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЩЕЖИТИЕТО.

11. Общежитието се ръководи от управителя подпомогнат от възпитателя, началника на охраната и канцеларския персонал.

При отсътствие на управителя замества го възпитателят, а при отсътствие на последния - замества го началника на охраната.

12. Управителят ръководи общежитието съобразно закона, настоящия правилник и нарежданията на Дирекция на народната милиция. По въпроси които той не може да разреши сам, се отнася до Дирекция на народната милиция.

13. Управителят следи и отговаря особено:

а/ За реда и дисциплината и санитарно състояние в общежитието.

б/ За правилното настаняване на въдворените по помещения и разпределението им на групи за целесъобразно използуване на труда им с оглед да бъде постигната главната цел на общежитието - превъзпитанието на въдворените.

в/ За своевременното освобождаване на въдворените и представянето им за освобождение преди срока, когато те заслужават това или обратно за определяне на нов срок, когато това е необходимо и целесъобразно.

г/ Грижите за подобряването на битовите, културни и трудови условия на въдворените.

14. Управителят следи за приложение на правилника за вътрешния ред от Дирекция на народната милиция.

15. Възпитателят при общежитието по-специално се грижи и отговаря:

а/ За намиране и прилагане на най-подходящите методи за превъзпитанието на въдворените, като действува, както индивидуално, така и колективно над тях.

б/ Той организира политико-възпитателна и културно просветна работа в общежитието, като провежда беседи, сказки, образователно-просветни лекции и др. такива. Може да привлича за тази цел от въдворените, а така също и външни лица /в последния случай с съгласието на управителя/.

в/ Възпитателят урежда библиотека, радио, кино, четене на вестници, издаване на стенни вестници, спортни игри, оркестър, хор, забави, утра, чествувавия и пр. Той може да организира просветен комитет от въдворените, който да го подпомага в тази му дейност.

г/ Възпитателят следи за поведението и проявите на въдворените дава характеристики за тях, които се вписват в досиетата, вада мнение по въпросите за награждаването на въдворените, обявяването на последните за ударници, за даването им отпуски и за представянето им за освобождение преди срока или обратното за определяне на нов срок.

16. Началника охраната по-специално се грижи и отговаря за:

377

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

а/ Организиране охраната по начин,щото да не се допуска бягство, неразрешено свиждане и връзки с външни лица,тайно внасяне и изнасяне кореспонденция,пакети и др.

б/ Следи лично и през подчинените му милиционери за подържане реда,дисциплината и хигиената в помещението и селището,въобще и в време на работата на въдворените за добросъвестно изпълнение на работата от тях.

в/ Следи за правилното конвоиране на въдворените,спретнят им вид,когато излизат навън от общежитията,за редовна проверка на въдворените,като прави внезапни проверки.

г/ Следи за навременното ставане на въдворените от сън и за свое временното им посторяване за проверка,за своевременното приготовляване на храната и раздаването й,за реда при хранението,за редовното и своевременно изпращане на работа.

III. ВЪТРЕШЕН РЕД И УСТРОЙСТВО.

17. В общежитията се приемат само лица,за които има надлежно подписана заповед за въдворяване от Министъра на вътрешните работи,за политически,и за останалите - от Директора на народната милиция.

На новопостъпилия се образува лично досие,което съдържа заповедта за въдворяването му,извадки от досието му при Дирекция на народната, милиция,личната му карта,идентификация, опис на личните му вещи,ценности и суми,изети при постъпването му в общежитието,листа,на които се отбелязват всички положителни и отрицателни прояви,наложени наказания и дадени награди по обща характеристика.

18. При постъпването на лицето в общежитието прави му се личен обиск и проверка на багажа му,като се изимат по опис,подписан от въдворения и служителя,които ще съхранява вещите,следните предмети: лична карта оръжие,взривни вещества,нож/ не джебно ножче/,медикаменти / не проверени от лекаря /,парични суми и ценности /като му остане на ръка сума в размер определен от Дирекция на народна милиция/,карти за игра,зарове, порнографски картини и снимки,фашиска и криминална литература,горни дрехи и обувки,/които се пазят в склада на общежитието до освобождаване на въдворения/. За през време докато въдворения е в общежитието му се дава дрехи и обувки от последното,ако той не получи разрешение от управителя да се ползва от свое облекло и обувки.

19. След медецински преглед,баня,изпарване,въдвореният се настанява на определеното му място в едно от помещенията,които той не може да промени,без разрешение. Мястото в помещението се определя с оглед на възрастта,моралното състояние,степента на политическото и криминално провинение на въдворения,така,че той да бъде предпазен от отрицателно въздействие на стари рецедивисти,престъпници и лица с утвърдени противонародни убеждения.

20. Според обектите на работата и с оглед с опазването от вредното влияние,въдворените се разпределят на групи и отделения. Управителят назначава измежду въдворените един за старшия на групата или отделението,който е отговорен за реда,дисциплината и хигиената в помещението,за своевременно излизане на проверка,храна и работа на поверените му хора и за съответното извършване на възложената им работа. Групата отговаря солидарно за всичките нередовности.

21. Въдворените стават от сън,лягат,отиват на проверка,на работа и храна съгласно правилника за вътрешния ред. Отиването на работа и завръщането става под строй.

22. В помещението за спане,за хранене,за културно-просветни занятия,както и в цялото общежитие,трябва да се спазва от въдворените пълен ред и чистота.

За реда и чистотата в спалното помещение отговаря на първо място назначения дневален,който следи за спазването им и долага за всяко нарушение. В случай,че виновният за нарушението не се открие,отговорността се налага на всички въдворени живущи в помещението.

23. Въдворените получават храна по дажбата на трудовите войници. При пътуване получават суха храна. Болните по предписанието на служащия лекар могат да получават и специална храна. За приготовляването и раздаването на храната/чистотата,поставяне продуктите съгласно определените

Из архивите на ДС

379

нормы, правилно разпределение на продуктите/ следи и представител ня въдворените, посочен от тях и утвърден от управителя.

24. Строго се забранява:

а/ Внасянето и употрябата на спиртни питиета;

б/ Игра на карти, зарове е други хазартни игри;

Заловените в нарушение лица се наказват дисциплинарно, като парични суми се конфискуват и се внасят в фонд "Трудово-възпитателни общежити".

в/ Забраняват се псувните, цинизми и грубости между въдворените.

г/ Замърсяването на помещенията и двора;

д/ Пушенето в жилищните помещения, трапезарията и помещението на културно-просветните занятия.

IV. ТРУДОВА ДЕЙНОСТ.

25. Работата е задължителна за всички въдворени в общежитието. Освобождаването от работата за определено време, става по здравословни причини, по предписание на лекаря.

26. При определяне работата на въдворения, до колкото е възможно взема се предвид специалноста му. Когато условията позволяват това за въдворените нямащи трудови специалности се определя работата с оглед да усвояват един определен занаят.

27. За работата на въдворените са определени производствени норми, освен в случаите, когато известен вид труд не се подлага на нормиране. Въдворените, които превишават систематически тези норми, се обявяват за ударници. Последните получават добавачно парично възнаграждение за ударния си труд и освен това се ползват от привилегии: усилена дажба на храната, право на покупка от лавката и ползване от услугите на бърснарни работилниците преди останалите въдворени, ползване от отпуск, когато това е възможно и др. такива. Въдворените, които не изпълняват нормите за работатаполучават по малко и понижена дажба хлеб и възнаграждение за трудът се, могат да бъдат лишени от правото на купуване на продукти от лавката и др. такива. При тежки и систематически провинения въдворените могат да бъдат заставени да работят извън определеното време, за да изпълни нормите

28. На въдворените се забранява да променят определения си обект за работа, без разрешението или нареждането на техническия ръководител или дежурния милиционер. Последните следят щото въдворените, наказани с по - тежка работа да не се отклоняват от определената им такава и да отиват на по лека.

29. Въдворените получават възнаграждение за труд си. Размерът на възнаграждението на разните категории труд, от съвета на фонд "Трудово възпитателни общежития".

30. От възнаграждението определено на въдворения последния с разрешение на управителя на общежитието и размера от ДНИ на ръка определена сума за текущи разходи. Една част се отдържа за покриване разходите по издъжка на въдворения /храна, облекло и пр./

Останалата част се зачислява на сметката на въдворения, като му се изплаща напълно при освобождаването му от общежитието.

По заявление на въдворения и с специално разрешение на управителя една част от освободените по сметката му суми може да бъде изпращана на семеиството на въдворения.

V. Права и задължения на въдворения.

31. Въдворените имат право:

а/ Да пишат по 4 поценски картички и да получават по четири кратки писма в месеца. По изключение управителя може да разреши допълнителни писма или телеграми. Когато се получат повече писма за въдворения, това му се съобщава и той избира, кои четири писма да получи.

б/ Да получава по два колета в месеца с хранителни продукти не по-тежки от пет килограма всеки. В определения брой и тегло не влизат тези с дрехи. Писмата и колетите се преглеждат от управителя на общежитието или от натоварено от него лице.

в/ Да получават от лавката на общежитието необходимите им предмети.

Из архивите на ДС

г/ Да имат свиждания с разрешение на ДНМ и в присъствие на лице от управата на общежитието. По правило свиждания могат да се допуска не по-рано от изтичането на един месец на въдворяването.

д/ Да правят еденични оплаквания устно или писмено.

е/ Да получават и четат вестници, списание и книги, разрешени от възпитателя.

ж/ В свободното си време да пишат научни, художествени, технически и др. трудове, за което уведомяват предварително възпитателя и които при поискване представят на последния за преглед.

з/ Да организират културно-просветни кръжоци и колективи.

32. Въдворените са длъжни:

а/ Да изпълняват всички разпореждания на управителя на общежитието и неговите помощници и да изпълняват строго предписанията на настоящия правилник.

б/ Да не напускат общежитието, без разрешение.

в/ Да извършват добросъвестно възложената им работа и да изпълняват всички нарежзания и заповеди на надзирателя и техническия ръководител на предприятието, в което работят.

г/ Да изпълняват всички нареждания на управата, дадени чрез назначения старши на [illegible] групата.

VI. НАКАЗАНИЯ И НАГРАДИ.

380

35. За нарушение на настоящия правилник и наредбите на управата в общежитието, а също така за нанесени умишлено материални щети на общежитието или предприятието, въдворенитефако не подлежат на привличане под отговорност по съдебен ред, се наказват с:

а/ Заплащане стойността на щетата, която са причинили.

б/ Мъмрене публично или на саме.

в/ Лишаване от кореспонденция /до два месеца/.

г/ Уединяване /не повече от 10 денонощия/.

д/ Изпращане на по-тежка работа или възлагане на извънредна накава.

е/ Представяне за нов срок на въдворяване;

34. След залавянето му, при опит за бягство, беглецът се уединява 10 денонощия, като през първите 5 денонощия се оставя само на хляб и вода. Престояното време до бягството не се зачита и срока на въдворяването почва да тече отначало, за което управителят прави съответен доклад и се издава нова заповед.

35. Групата, в която е бил беглецът, се наказва, както и тия, които са знаели за бягството и не са направили нищо за предотвратяването му. При големи простъпки като бягство, саботаж или посягане върху някого от управата или охраната на общежитието могат да се налагат едновременно няколко вида наказания.

36. Длъжностните лица могат да налагат следните наказания:

а/ Министра на вътрешните работи, Директора на народната милиция началниците на отделите при ДНМ, Началник [illegible] на служба "Трудово възпитателни общежития" и главните инспектори при Дирекция на народната милиция, всички наказания в пълен размер.

б/ Управителят на общежитието - всички наказания, като правото му да налага наказанието уединение се ограничава до 5 денонощия и лишаването от кореспонденция-до един месец.

Всички служебни лица в общежитието или предприятието, които имат право да налагат съответно наказание за констатирано от тях провинение от страна на въдворените, са длъжни да доложат за това на съответния по-горен началник, който има право да наложи наказанието. Донесението става по реда на иерархията. Всички наказания се отбелязват в досието на въдворения.

37. Въдворените, които проявяват усърдие в работата си, дисциплираност, разкаяние и проява на желание да преминат към почтен труд и дават доказателство, че ще бъдат добри граждани, се награждават:

а/ Похвала пред всички въдворени;

б/ Даване званието "ударник";

в/ Поставяне на надзирателска или друга ръководна длъжност;

г/ Разрешаване на извънредни свиждания;
д/ Разрешаване на извънредно писмо или колет
е/ Премиране с парична сума или дрехи и обувки
ж/ Пускане в домашен отпуск за срок до 7 дена;
з/ Освобождаване преди срока;

Наградите по пунктовете "а","б" и "в" се дават по нареждане на управителя,по п."г","д","е","ж" и "з" по нареждане на Дирекция на народната милиция по представяне на управителя. При освобождаване преди срока на лица въдворени с заповед на Министра на вътрешните работи или Директора на народната милиция,се ходатайствува пред последния за издаване заповед за намаляване срока на въдворяването с заповед на Министра или Директора. Наградите се дават или обявяват от управата на общежитието по начин действуващ възпитателно на въдворените.

Всички награди се вписват в досието на въдворения.

VII. РЕД ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ОБЩЕЖИТИЕТО.

38. Въдворените се освобождават от общежитието веднага след изтичане срока на въдворяването,ако не е получена заповед за продължаване срока.

Освобождаването става по следния ред:

а/ На освободения се връщат всички негови вещи и пари,които са задържани при постъпването му в общежитието;

б/ Той предава всички вещи на общежитието,които са му били дадени за ползуване;

в/ На освободения се връщат всички припадащи му се суми,съгласно чл.30. За целта освободения получава удостоверение.

39. В случай,че освободеният няма определено занятие или квартира и се нуждае от съдействие за намиране на работа или жилище,дава му се ходатайство до съответния О.К.ковитет и ОРПС в мястото,където се направлява,да се укаже съответната помощ и съдействие. Ако същият няма облекло и обувки,такива при възможност му се дават от управлението на общежитието,както и необходимата сума за път и за 15 дневна издръжка, ако не разполага с такива средства.

Въдворените,които са показали добро поведение и трудоспособност, ако изкажат желание за това,след освобождаването им,могат да бъдат назначени в предприятията на фонда "Трудово-възпитателни общежития",като наемни служащи или работници.

Настоящият правилник влиза в сила след утвърждаването му от Министра на вътрешните работи.

ОДОБРЕНО ОТ МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ С № 624/1. III.1946 г.

ЗА НАЧ. СЛУЖБА:

381
Из архивите на ДС

79

Д О К Л А Д

за устройството на трудово възпитателните общежития и състоянието на фонд "Трудово възпитателни общежития към 15.XI.1946 год.

1.Административно устройство и охрана.

Върховното ръководство и контрол на общежитията и фонда е поверено на съвет в състав: Директора на народната милиция, Началниците на отдели - Държавна сигурност, Стопанска милиция, Криминална милиция, Административна милиция, Б.К.Отдел и Началника служба трудово възпитателни общежития.

Съвета е изработил правилник за устройството на общежитията, който е удобрен и се прилага.

Работата на общежитията и фонда с изключение въдворяването и освобождаването на въдворени се ръководи от служба трудово възпитателни общежития.

Последната е създадена с бюджета на Дирекция на Народната милиция за 1946 г., бюджета на фонд Трудово възпитателни общежития и допълнителния бюджет на същия фонд в състав съгласно приложената таблица.

Поделенията на службата са следните:

а/Централно управление-София, Белчев № 3.

б/Трудово възпитателно общежитие в Перник с клонове София и Богданов дол.

в/Трудово възпитателно общежитие Росица с клон гр. Перник.

г/ " " с.Пор.Геново-Тутраканско с клонове с.с.Заград, Босна за жени, Бащино, Главиница-Тутраканско, Тутракан и с.Бошуля, Пазарджишко, или всичко 13 пункта.

Администрирането на всички поделения се извършва пряко от службата, като е установен принципа на единоначалието.

Охраната е поверена на 7 началници, 18 старши и 190 младши милиционери. Само 3 началници са по бюджета на Дирекцията, а останалите 4 са по бюджета на фонда. Старшите и младши милиционери се командироват от Околиманите управления на милицията по за 45 дни.

Командироват се обикновенно най-неподготвени да носят постовата и конвойна служба или провинени милиционери, което условие е причина за много слабости и опущения в общежитията.

2.Финансии отчетност снабляване.

Съвета за управление на фонд "Трудово възпитателни общежития" е гласувал редовен и допълнителен бюджети на фонда с приходна част всичко 134.000.000 лв. и разходна част 125.312.000 лв.

С тези средства се финансират общежитията и стопанствата и тайциятиви на фонда. От държавния бюджет не се получават никакви средства.

В те ост на последния са само 22 души служители по общежитията и охраната от ст. и мл. милиционери.

При службата е организирано счетоводство, което на 8.VIII.1946 г. е извършило пълна инвентаризация на имуществата на общежитията и стопанствата. Създаден е счетоводен план, който се провежда най-редовно, като се правят месечни приключвания начиная от м. Август т.г. Домакините на общежитията и стопанствата са въвлечени напълно системата на счетоводството, въведени са и запоз-

нати с всич и формуляри и непрекъснато се напътствуват и контролират от персонала и счетоводството.

При годишното приключване на 31.XII.1946 г., когато ще се извърши пълна инвентаризация ще имаме точна отразена дейноста на службата и най-пълни и точни сведения за имуществата на фонда.

С допълнителния бюджет на фонда е създадена длъжност контролиор счетоводител назначен от финансовия министър. Това длъжностно лице, като о[illegible] на В.К. отдел упражнява контрол над отчетноста и лично контролира домакините и касиерите на брой 13 души.

Снабдяването на общежитията и стопанствата с храни, облекло, материали, едър инвентар и др. е централизирано и се извършва от службата с изключение на дребен инвентар и покупки.

Към всички общежития са организирани лавки. Дейноста на последните е още твърде слаба.

3. Битова уредба.

а/Прехраната на въдворените е значително подобрена. По инициятива на службата е одобрено постановление на Министерски съвет с което порциона на въдворените е увеличен от 30 на 70 лева.

Така в Росица и Перник храната на въдворените е приравнена напълно с тая на минните работници, а останалите въдворени са почти изключително към стопанствата на фонда, където получават по обилна и питателна храна.

Въдворените в стопанствата в Добруджа получават по често месна храна 3,4, до 5 дни в седмицата, поради това че на местния пазар се намира и предлага до 100 [illegible] и [illegible]0 лева месо.

Поради липса на сир[illegible] и кашкавал и поради това, че мармалада е много скъп и не се нра[illegible], там за закуска се дава супа от месо.

В много случаи въдворените получават по-добра храна от гражданите в София.

б/Облекло и постелни принадлежности службата не завари. Сега всички въдворени притежават войнишко облекло: шинел, куртка, панталон, кепе, гумени царвули, партенки от док, по две одеала и сламеник.

Раздадено е в днаш долно облекло. Сега се ще 2.000 м. американ за долни дрехи и чакаме наряд за още 2.000 м. американ. От 2000 м. сив док са ушити гащети за работа през добрите работни сезони.

Много въдворени, особено тия от криминалния и административни отдели идват в общежитията почти голи и боси. При изтърпяване наказанието на такива, даваме срещу разписка зо временно ползуване служебни дрехи с задължението [illegible] връщат, което обикновенно не става. Всички въдворени спат на [illegible] или [illegible]вени кревати.

в/Посуди, службата [illegible] така не завари. Въдворените се хранеха с разни пръстени кулички /най-различни/ консервни стари кутии и др. подобни. Няма достатъчно казани за готвене нито баки за разнасяне храната.

Службата направи 3000 броя смайлирани канчета с капачета, 200 баки, 30 казани, черпаци, тави, котелки, термофонни казанчета, кофи, чайники и др. В изпълнение е още една поръчка за същото количество съдове, която ще бъде завършена до края на т.г. Първата партида съдове са раздадени и всеки въдворен по този начин разполага с два съда за храна. Тези съдове по двете партиди възлизат на сума 3.000.000 лева но с това се промени значението бита за дълго време.

г/Жилища. Всички въдворени са настанени в солидни постройки. За сега в пълътки, землянки, бараки и др. подобни няма въдворени. Печки са набавени достатъчно за всички. Само този сезон досега службата е набавила над 80 печки.

д/Здравеопазване. В всички общежития има организирани амбулатории с обслужване на лекари и фелшери.

Камери за обезвъшване или съдове за изпарване притежават всички.

Из архивите на ДС

383

Из архивите на ДС

384

Сапун се прати редовно и раздава по 375 грама на лице.
Още не е направено достатъчно за редовното изкъпване им и изпиране в бани и перални. Взети са необходимите мерки нито един обект за следващото лято да не остане без баня и перална.

4.Културно просветна и възпитателна дейност.

Разбирането на службата е, че тази дейност трябва да следва битовата уредба,тъй като добрия бит действува възпитателно.Практиката показва, че иначе ще се получат обратни резултати.

Службата обаче завари един бит под всяка критика и там трябваше да се насочат главните усилия.За подобряване битовите условия, бяха необходими десетки милиона лева.От държавния бюджет нищо не можеше да се очаква.Собствени средства фонда нямаше.Тези са главните причини службата да подхване дейността в обратния ред - засилване стопанската дейност макар и при лоши битови условия и почти никакви културно просветни и възпитателни грижи за да се добият в най-къс срок най-много средства, с тях да се подобри бита и с това да се подсигури основа за провеждане културно просветна и политическо възпитателна работа.

Макар и да не е постигнато нещо за показ,все така и при тези тежки условия се работи и са постигнати известни резултати.Така:

В всички общежития са създадени библиотеки.Получава се редовно ежедневната преса.Навсякъде възпитателите провеждат системна работа и са създадени кръжоци за културно просветна самодейност.

Най-добри резултати от тази дейност имаме в Перник,където е уреден специален салон с декорации. От това общежития въдворените са подготвили и на няколко пъти изнесли специална програма пред микрофона - Перник,като са оставили добри впечатления.

Въдворените жени в Петропавловския монастир изнесоха специална забава в Лясковец и после в Босна, а мъжете от Росица изнесоха своя програма в Сухиндол.

За отбелязване е, че при тези лоши условия въдворените се подават на тази дейност и ако им се създадат по добри условия ще има забележителни успехи.

Почти навсякъде се уреждат редовно честувания и списват стенвестници.

5.Стопанска дейност и инициативи.

Най-пълен и точен доклад за тази дейност ще може да се даде едва след като се направи годишното приключване на счетоводството.

За сега давам сведения за по-главните инициятиви с приблизителни данни.

При липса на подготвен кадър,в началото на организационния период и с такъв неквалифициран жив материал са постигнати за по-малко от една година следните резултати: с средно 1.500 души въдворени:

1.Сечу надници от Росица и Перник до края на IX..24.500.000

2.Обработени и снабдени с инвентар зеленчукови градини в София+Електричен телеграф и Захарна ф-ка/ Бонули,Росица,с.Босна,Петропавловски монастир с обща площ около 420 декара от които е получен зарзават приблизително 600 тона на стойност..... 12.000.000

Една част от зеленчука е консумиран от въдворените, а друга част за поделенията на милицията и пазара.

3.Изработени са в София,Перник,Росица Заград,Босна,Бацино и Плевен около 6.000.000 броя тухли/Точния брой е неизвестен,тъй като голяма част са още на коптори/ за..... 30.000.000

С част от тези тухли се стоят постройки на фонда, а останалите се продават по 4.80,5 и 5.00 лв.броя.

4.Изсечени са дърва за материал строителен,телефонни и електрически стълбове/556 броя/ и за огрев

приблизителна стойност. ..... 3.000.000 лв.

5.Построени са две сгради в София,2 в Перник,3 в Босна,1 в Заград на приблизителна стойност..... 115.000.000 лв.
като е приготвена и дървена част в наши работилници.

6.Построено е шосе от с.Падина до с. Заград приблизително 5 км. на приблизителна стойност..... 4.000.000 лв.

7.Създадена е собствена телефонна мрежа с двупроводна жица между селата Заград,Пор.Геново Бащино/Босна и станция Добротица с дължина 20 км. на стойност над 6.000.000 лв.

8.Електрифицирани са с.с.Заград,Пор.Геново,Босна.Агрегати,електрически материали,мрежа и вложен труд,съставлява приблизителна стойно ..... 4.500.000 лв.

9.Закупени са за фонда: а/Маслобойна в с.Главиница,която работи от 1.X.46 г. за лв..... 2.200.000 лв.
и лозе в Тутракан от 80,6 дк. с две постройки от конфедната изба с 20 бъчви по 1000 л. преса за мачкане гроздето около 4000 л.вино джибри за около 300 л. рания, на приблизителна пазарна с/ст... 5.000.000 лв.

10.Обработват се пряко от общежитието в.с.с. Пор.Геново,Босна,Бащино и Главиница приблизително 17.000 дк. земя.

С есенни и пролетни култури през 1946 год. са получени приблизително: а /Зърнени храни

Жито и ръж 600 тона на стойност..... 10.000.000 лв.
Ечмин и овес 250 тона..... 4.000.000 лв.
Слънчоглед 35 тона на стойност... .... 700.000 лв.
Царевица 140 тона на стойност..... 2.000.000 лв.
б/Други фуражи:
Захарно и кръмно цвекло около 45 тона..... 200.000 лв.
Люцерна,царевичак,лудо просо,кюспе,от маслобойната,слама и др. за приблизително..... 3.000.000 лв.

11.Фонда притежава следните животни и птици:
Свини и [illegible] общо 620 бро[illegible] за окол[illegible] ... 3.500.000 лв.
[illegible] 4 год.
[illegible] средн[illegible] 1[illegible]0 кгр. и[illegible] ще съставляват 600 тона [illegible] с кожите около 20.000.000лв.
Коне работни и [illegible]ета всичко 55 за приблизително ..... 2.500.000 лв.
Крави 34 и телета 44 за приблизително..... 2.000.000 лв.
Волове 15 биволи и малачета 19 за приблизително 1.000.000 лв.
Кози и ярета 2[illegible] за..... 1.500.000лв.
Овце и [illegible]а..... 3.000.000 лв.
Зайц[illegible] и кокошки 550 за..... 450.000 лв.
[illegible] и луйки 190 за..... 150.000 лв.

Тези сведения са около 1[illegible] XI.1946 г.Броя на животните постоянно расте,[illegible] за закупуването продължава, а свините [illegible] се раждат,тъй като имаме около [illegible] майки.

Приблизителни пазарни цени на животно имущество на фонда възлиза на стойност около [illegible].000.000 лева,[illegible] се ликвидира веднага и е бързо ликвидно.

12.Земеделския инвентар на фонда по данни от счетоводството към 10.X.46 год. възлиза на стойност..... ..... 7.500.000 лв.

13.Транспорт включително каруци..... 6.700.000 лв.

14.Облекло и постелни принадлежности с последните доставки за военно облекло..... 15.500.000 лв.

15.Домакински и др. инвентар..... 11.500.000 лв.

Из архивите на ДС

386

16.Балирана е слама в Балчишко около 4.550.000 кгр. от която са останали приходи за фонда около... 7.000.000 лв.

17.Открит е ресторант в София,кино "Светлина"в който се консумират предимно произведения на фонда.

За 50 дни от които първите 20 още не е бил добре обзаведен ресторанта е направил оборот около 1.400.000 лева.

Това са по главните инициятиви на фонда и такова е приблизителното състояние към началото на м.Ноември 1946 год.

топлите грижи на подходящи възпитатели,които условия са крайно необходими за превъзпитанието на подобни деца.

Комитета след като посети възпиталището и констатира тези нередности реши да направи настоящето изложение и да се иска следното:

1/.Не забавното назначение на предвидения по щат персонал,който да бъде посочен от комитета.

2/.Да се отпуснат необходимите средства за закупване на необходимия инвентар покъщнина и кухненски.

3/.Възпиталището да бъде прикрепено към даден институт като например министерството на вътрешните работи,милиционерско дело,или отдел социални грижи при Градския народен съвет,който да поеме грижата за този дом. Комитета намира за най-правдоподобно възпиталището да бъде под грижите на оддел социална политика при Пловдивски градски народен съвет, като се субсидира от министерството на социалната политика.Средствата от гласувания бюджет от министерството на социалната политика да бъдат прехвърлени към посочения отдел.

4/.Помещението където се намира възпиталището,да бъде оставено за същата цел,а не за психиатрия за каквато цел се иска им сега да се вземе.

Надяваме се,че добре ще разберете сериозността с която поставяме пред Вас този толкова важен за момента въпрос и ще направите всичко необходимо за неговото правилно разрешение.

Нашата обща задача е да направим от тези деца добри граждани на нашата народна република.

Председател: /.П.Павлова/

Секретар: /Хр.Братанов/

7 9

ДО ГОСПОДИН МИНИСТЕРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
С О Ф И Я .

Лют. Антонов
Проти сериозно вкупа
и вземате сериозни мерки
за отстраняване конотра
на бъдат деца. За
Увидомен
Юрков
27 V 43 г.

И З Л О Ж Е Н И Е

ОТ ИНИЦИАТИВНИЯ КОМИТЕТ ЗА МОРАЛНО И СОЦИАЛНО ЗАСТРАШЕНИ ДЕЦА В гр.ПЛОВДИВ.

Господин Министре,

По предложение на коменданта на Народната милиция се изгради инициативен комитет,които да се грижи за морално и социално застрашените деца от нашия град и околията.

В града имаме възпиталище в което са настанени за сега 21 деца. Възпиталището се намира под покровителството на благотворителното д-во "Пловдивски патронаж".

Комитета посети възпиталището и намери следното:

1/.Помещението в което живеят децата е хигиенично,обаче,извънредно много замърсено.Децата освен по едно разнебитено легло с продънен сламеник няма нищо друго в стаята.Окъсаното им облекло,което носят през деня им служи вечер за възглавница.Кърпи за лице липсват и децата няма с какво да се избърсват при измиване.Имат по едно одеало за покривка и преди една седмица са получили по един чаршав.Децата са спали през зимните студени нощи само с по едно одеало.На кратко казано децата са в окаено състояние;намираме ги без обувки,дрехи,не изпрани,въшласали и замърсени.
В трапезарията освен една замърсена изпотрошена маса нищо друго не намерихме.Децата имат по едно опишено аломинено канче за храна и по една малка лъжичка.На масата бе поставена определената им риба без чения. Никъкви столове нямат.Децата се хранят прави.Липсва всекъкъв инвентар покъщнина и кухненски.

2/.Предвидените по щата длъжностни лица и до днес не се назначават с изключение на един учител,които прави добро впечатление и е по сериозно загрижен за децата.Управителя на възпиталището е съвсем не подходящ.Човек които нямя апсолутно никъкъв усет за правилното възпитание на тези деца

3/.При възпиталицето има кошничарска и дърводелска работилница които не са добре развити,а биха могли да бъдат образцови .

От горе изложеното става ясно,че условията при които живеят и се гледат тези деца са по лоши и от затворнически.Те не могат да получат най-елементарното възпитание и да бъдат създадени трудови навици у тях, понеже няма създадена оная домашна обстановка и децата да бъдат под

М. В. Р.
ДИРЕКЦИЯ НАРОДНА МИЛИЦИЯ
Фонд „Труд. възпитат. общежития"
№ 1311
1. IV 1948 г.
СОФИЯ

ТВ. 11

Тук- Пом.Министра на вътрешните работи-Ангелов.

Донасям Ви,Другарю Пом.Министър, че в резултат на обследването което направих на поправителните домове и възпиталища за маловръстни в София,Пловдив и Русе, констатирах следното:

1.Поправителни домове и възпиталища има открити само за момчета.

2.В Пловдив Поправителния дом и възпиталището са установени отделно. В София и Русе са открити само поправителни домове в които се пращат и младежи, подлежащи за настаняване в възпиталища.

3.Общо към днешна дата в тези домове са настанени около 180 деца, от които 80 в София, 70 в Пловдив и 30 в Русе.

4.Бита на питомците е под всяка критика. Долни дрехи не получават, горно облекло ползуват типовото затворническо.Шапки,обувки и партенки или чорапи не получават. Постилочни принадлежности само сламеници и по едно одеало/само в Русе ползуват по две одеала и чаршаф./ Храната получават от затворите. В Пловдивския дом се указа, че цел месец са готвили само картофи с макарони без всякаква промяна за обед и вечер, поради ненабавяне на други продукти, в Русе готвеха само кромид лук, в София само зеле продължително време без разнообразяване.Закуска не получават.Бани в трите дома има, но никъде не се ползуват.Сапун за пране и миене не получават.

5.Няма единна общообразователна система.Води се смесено обучение, обаче това обучение не може да подготви децата дори за полагане на изпити пред съответните училища.

6.Навсякъде се правят опити за всестранно трудово обучение, но поради липса на средства и поради малкия брой питомци в съществуващите 4 обекта, не може да се организират и обзаведат работилници и стопанства.

Като Ви донасям горното и в допълнение устния ми доклад пред Вас, считам че това състояние в което сега се намират поправителните домове и възпиталища за маловръстните не оправдават предназначението си да подготвят от малолетни престъпници и морално застрашени деца, утрешни образовани, възпитани и привикнали на общественополезен труд граждани.

Давам следното мнение за реорганизация на поправителните домове и възпиталища:

1.Поправителните домове и възпиталища да се слеят в едно единсвено учреждение "Трудово възпитателно общежитие за маловръстни" и то да се установи на два обекта: един за момчета и един за момичета до пълнолетие определено от конституцията.

2.Общежитието за малолетни да се установи на обект предимно с земе делско-стопански характер, но достатъчно голям за приложение машинно обработване на земята и с възможност за застъпване всички отрасли на земеделското производство и животовъдство.

3.При така установен един голям обект, ще бъдат оправдани и ще могат да се организират и различни работилници, както за момчетата, така и за момичетата, в които работилници ще се провежда системно и по-компетентно трудово обучение.

4.Събирането на един голям обект всички питомци ще позволи установяването на по-солидна общообразователна система, и създаване на училища приравнени на първо време с първоначалните и основни училища, а според възможностите да се застъпи и непълен или пълен гимназиален курс.

5.Бита на питомците да се подобри, като на първо време:а/ да се увеличи порциона им на 90 лв.; б/да им се раздаде долно облекло; в/да им се направи облекло от нов шаечен плат; г/да получат постилочни принадлежности: по две одеала, чаршафи и възглавки.

Предложената реорганизация аз бих могъл да извърша и моля ходатайството Ви пред Другаря Министър, тя да бъде възприета.

За подходящ обект считам стопанството в с.Красногор-Тутраканско. Също[то] както е видно от приложената скица отстои на 8 клм. от с.Главиница, където имаме стопанство на общежитията.

В този обект М-во на земеделието започна през 1947 г. преселване на местното население, което преселване извършено доброволно ще привърши до лятото на настоящата година.

Стопанството притежава 13.000 дкр. земя. Има обилни водоизточници, в околовръст гори и отлични условия за организиране на модерно стопанство

Близоста до другите наши стопанства ще позволи през усилените работни сезони да се прехвърлят наши работници, които до извършване на сезонните работи могат да бъдат установени на палатки в покрайнините, без да са в контакт с младежите.

В с.Главиница се установи машинотракторна станция, която ще обслужва с машини това стопанство.

Преместването може да бъде извършено още през настоящето лято, като на първо време питомците и персонала могат да бъдат настанени в съществуващите селски сгради.

Главната Дирекция на земеделските стопанства при М.З.Г. си е дала принципното съгласие да предоставя това стопанство на нашето Министерство.

Моля,разпореждането Ви.

МИЛ[illegible]ИК
Н-К ОТДЕЛЕНИЕ:/Т.Миленков./

Н. Р. Р.
ДИРЕКЦИЯ НАРОДНА МИЛИЦИЯ
Фонд „Труд.г. зпит.т. общежития"
№ 1697
13/V
194 2
СОФИЯ

ТВ 12

Тук- Пом.Министра на вътрешните работи.

Донасям Ви, др.Пом.Министър, че за настаняване поправителните домове и възпиталища от София, Пловдив и Русе на един обект при стопанството в с.Тертер, Тутраканско, ще е необходимо да се изградят приблизително посочените в приложената скица жилищни и стопански сгради, с каквито новия обект не разполага.

От приложената таблица е видно, че всички сгради ще костуват приблизително 31.000.000 лева от които материали, превози и работна ръка на Т.В.О.Ножарево 18.000.000 и с средства на бюджета за закупуване материали за превози и работна ръка 13.000.000 лева.

Всички сгради считам, че следва да бъдат както в общежитията едноетажни, за да не ангажират вносни и дефицитни материали и едновременно да имат универсален вид, за да се ползуват за жилищни и стопански сгради с бързо и евтино приспособяване.

Поради това, че срока за запланиране за 1948 г. е отдавна изтекъл, всички режимни материали следва да се искат от резервите на Стопански комитет при Министерския съвет или да искаме допълнително запланиране.

Плановете за горните строежи могат бързо да се изготвят с срок най-много 2 седмици след възлагането от групата специалисти при Т.В.О.Ножарево.

Считам за абсолютно необходимо да се дадат идейни указания за устройството на общежитието за малолетни от др.Министър на вътрешните работи или от Бас, а също така и едно предварително посещение на обекта.

Аз лично считам предлаганите жилищни и учебни сгради за временно разрешение на въпроса, като впоследствие същите да могат да се използуват за стопански нужди, а в зависимост от възможностите, впоследствие да се направят по-добри сгради.

Поради това, че: 1/поправителните домове и възпиталища и за 1948 г. са на издръжка от държавния бюджет и приравнени към затворите и 2/Фонд "Т.В.О." не разполага с средства, изграждане на новия обект може да се осъществи само с средства на фонд "Затворно дело" и с средства от държавния бюджет.

Действително за реализиране на замисленото установяване на поправителните домове и възпиталища, ще костува около 30.000.000 лева, но от друга страна ще бъдат освободени в София, Пловдив и Русе 4 обекта, с сгради на стойност над 100.000.000 лв. и при това

всички в обектите на горните градове с обща площ от дворове, около 250 дкр.

Тези сгради могат да се ползуват за училища или настаняване някои поделения на М.В.Р.

Горното Ви донасям на разпореждане.

МИНИСТЕРСКИ ПОЛКОВНИК
ОТДЕЛЕНИЕ: /Т.Миленков./

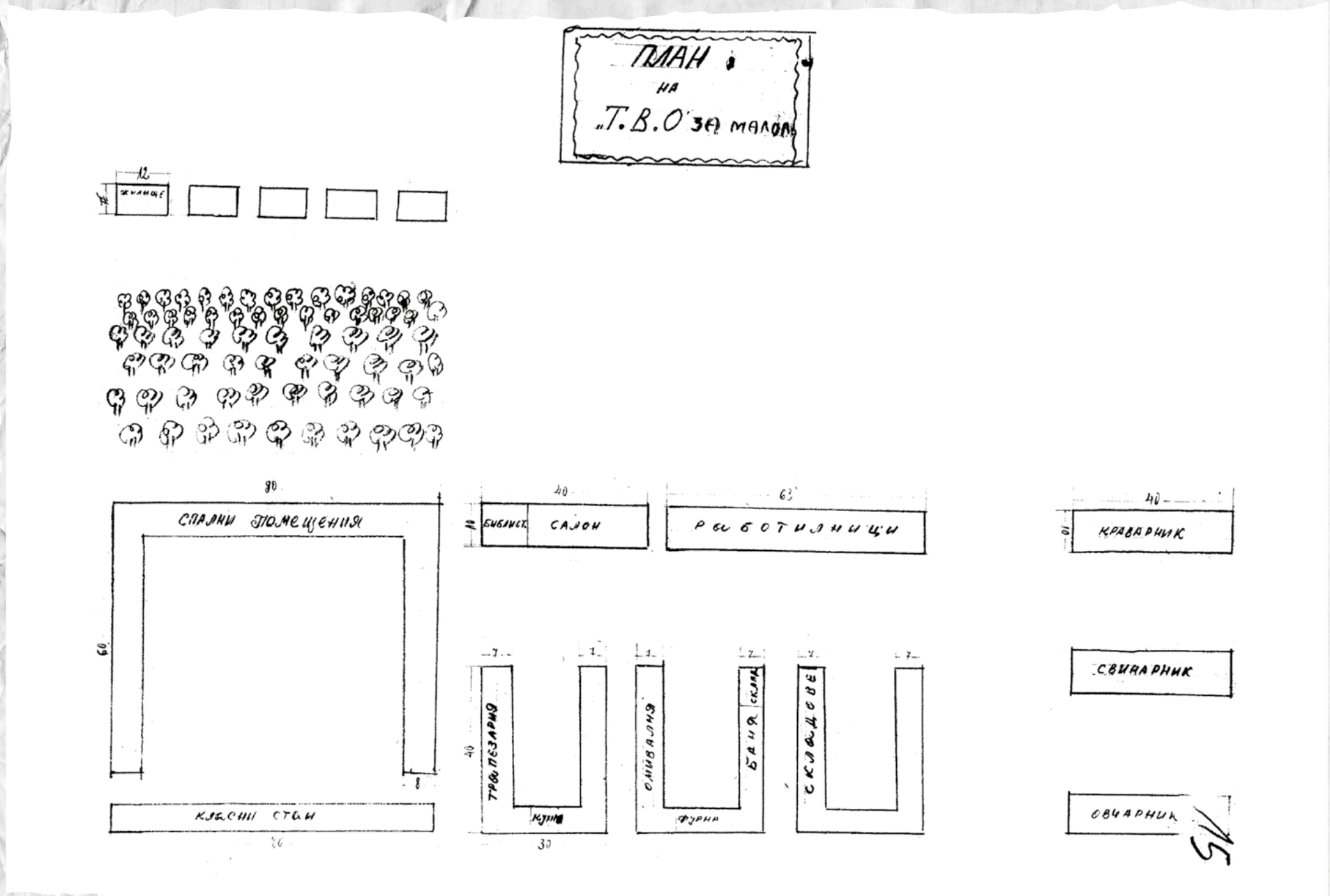

Из архивите на ДС

ДС АДМИНИСТРАТИВНИ, ПРИНУДИТЕЛНИ И НАКАЗАТЕЛНИ МЕРКИ
II6
Из архивите на
394

Н.Р.Б.
ДИРЕКЦИЯ НАРОДНА МИЛИЦИЯ
„Труд. възпит. общежития"
№ 2182
21 V 194 г.
СОФИЯ

Тук- Пом.Министра на вътрешните работи.

20

Д О К Л А Д

от ТОДОР МИЛЕНКОВ, Н-к отделение "Трудово възпитателни общежития".

Донасям Ви, др.Пом.министър, че не са разрешени следните въпроси в Поправителните домове и Възпиталища за маловръстни:

I. ОБЩОУСТРОЙСТВЕНИ.

1.Създадени са по бюджет два вида учреждения- Поправителни домове и Възпиталища за маловръстни.

От сдилищата за маловръстни се изпращат две категории питомци-едни с присъди в Поправителните домове и други с постановление "до поправяне" във възпиталищата за малолетни от 12 до 18 годишна възраст.

Освен в Пловдив обаче другаде не са разделени и двете категории се събират на едно място.

До сега в тези домове се пращат само момчета, а за момичета нищо не е направено.

Съгласно закона за Народната милиция в който не е предвидена пределна възраст с такава до 18 год. се изпращат момчета и момичета в Трудово-възпитателни общежития.

Предстои да се уточним върху следното:

Ще се делят ли в отделни учреждения малолетните до 18 години с присъди от тези с постановление "до поправяне" и ще се създават ли трета категория учреждения-Общежития за малолетните, които се засегат от Закона за народната милиция.

Това по линия на характера на престъпленията и второ:

Ще се предприема ли нещо с малолетните момичета и къде ще се пращат те? В смесени общежития с момчета или в самостоятелни общежития за момичета?

2.Кредитите за издръжка на досега създадените поправителни домове и възпиталища се отпущат от държавния бюджет и смесени с кредитите на затворите. При разпределение същите поправителните домове се таксуват на равни начала с затворите.

Необходимо е всички кредити за организиране и издръжка на поправителните домове и възпиталища да се отделят за да се запланира и предварително очертае дейноста на тези учреждения, а не да са в зависимост от нуждите на другите затвори.

3.Съществуващите дружества за борба с детската престъпност са създали учреждение в учреждение, като са назначили част от персонала, дали са инвентар и пособия за работилниците, прибират при-

Из архивите на ДС

395

ходите от изработените предмети.

С това се нарушава единоначалието и се вреди на установяването на един по-здрав режим.

Считам, че следва веднага да се прекрати вмешателството на горните дружества, които са плод на частната благотворителност на която и без това не може да се разчита.

4.Предстои да се преработи и нагоди Закона за съдилища за малолетни с новата обществено-политическа система и новата политика, която се провежда в общежитията за малолетни.

5.Въз основа на обновения закон следва веднага да се изработи правилник за устройството и режима на Общежитията за малолетни.

II.ОРГАНИЗАЦИОННИ

1.Още няма назначено лице на длъжност Началник служба, каквато длъжност е предвидена по бюджета за Възпиталищата и Поправителните домове, което да поеме прякото им ръководство.

Аз съм много претрупан с много друга работа и от една страна нямам физическа възможност, а освен това нямам нуждната педагогическа подготовка за компетентно ръководство на възпитателна и образователната работа на тия възпиталища.

2.Много от персонала не заслужава не само елементарното доверие на Министерството на вътрешните работи, но и не бива да остава повече на държавна служба.

Предприемане на съкращенията обаче и въобще промените в персонала е в зависимост от това ще се събират ли на едно място всички възпиталища, каквато установка има вече министерството или не и къде.

3.Затруднен съм при разрешаването на въпроса за обзавеждане и подържане работилниците и стопанствата към поправителните домове и възпиталища преди да се установим къде и как ще ги устройваме.

4.Освобождаването и пускането в отпуск на питомците до сега е ставало от съдията за маловръстни. След преминаване към Министерство на вътрешните работи още не са изяснени въпросите, кой ще ги освобождава ще ги пускаме ли в отпуск, при какви случаи, кои и кой ще ги пуска в отпуск.

5.Няма обща за всички и цялостна програма за възпитателна, общообразователна и трудова дейност на питомците. Направеното до сега е плод на различни хрумвания и инициативи.

III.БИТОВО УСТРОЙСТВО.

1.Прехраната е приравнена с тази на затворите.Кредитите са от един и същи параграф и е в сила порциона за затворниците. Това не позволява да се дава на младежите по-добра храна, както е в Възпиталищата на Министерството на труда.

2.Кредита за облеклото е общ с затворите и децата ходят с затворнически дрехи. До сега се отпуща само горно облекло. Долно облекло и обувки не се дават. Въобще в това отношение са напълно приравнени със самите затворници.

Из архивите на ДС

396

22

3.Обзавеждането до сега се е извършвало от дружествата и от държавния бюджет, но пак от общия параграф с затворите и завареното от нас положение не е добро.

Необходимо е да се уточним до колко и как трябва да бъдат обзаведени Общежитията за малолетни престъпници и във връзка с това да се търси кредит и да се предприеме планова работа по това обзавеждане.

4.Хигиенните грижи са абсолютно незадоволителни. За тях са нуждни също повече средства. И в това отношение са приравнени с затворите.

IV.ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА И ВЪЗПИТАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

1.За сега няма сериозни грижи и предприети мерки питомци на поправителните домове и възпиталища да завършат основно образование,каквото е задължително за децата от Републиката.

Необходимо е така да се устроят тези общежития за малолетни, щото в тях да се обзаведат училища приравнени с училищата в страната, в които да завършат задължително основното си образование всички питомци без разлика на народност.

Опитите, които до сега се правят да се подготвят децата за явяване на годишни изпити, като частни ученици могат да се считат за палеативи, защото не дават почти никакви резултати.

2.В досегашните Поправителни домове и Възпиталища има повече надзиратели отколкото възпитатели. Трите дома в София, Пловдив и Русе са чертите на градовете и цялия кадър работи при чиновнически режим - не прекарва повече от 8-10 часа с децата.

През останалото време остават дежурни надзиратели, които без да се говори може да се разбере, как и доколко ще възпитат децата.

V. ТРУДОВО ОБУЧЕНИЕ

1.За сега няма застъпено нито едно сериозно начинание, нито една добра обзаведена работилница в които да се подготвят младежите, като излизат в живота да имат професия. Обзаведени са малки работилнички-кошничарска, резбарска, дърводелска, а в София картонажна и гивашка, но те са повече с любителски характер.

За да се отпочне системно, сериозно и приложимо в живота трудово обучение, налага се обзавеждането на по-голями работилници и стопанства. Това обаче предполага организирането на голями обекти за да се оправдаят разходите за материали, машини, постройки и квалифициран персонал.

Донасяйки Ви горното,моля, да ми се дадат указания и осигурят средства за устройство на Общежития за малолетни и престъпници, за което аз имам всичкото желание и ще положа всички грижи.

Считам за необходимо да добавя, че предаването по бюджета на Министерството на вътрешните работи на Поправителните домове и Възпиталища за ръководство от отделението, което завеждам ми дава достатъчно основание да се считам отговорен за устройството на тези учреждения.

23

Поради това и като се ръководя от съзнанието, че сегашното състояние на Поправителните домове и Възпиталища предадено ни от Министерството на правосъдието не бива да се търпи повече и заради престижа на нашето Министерство.

На разпореждането Ви.

[illegible]ОВНИК
[illegible]ЛЕНИЕ:/Т.Миленков./

Из архивите на ДС

ЗАПОВЕД

200

София, 10.III.1949 година.

Във връзка с преминаване на досегашната служба В.З. при Д.С. към отдел "Затвори и Т.В.О." при М.В.Р.

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Материалите с предложения за въдворяване в Трудово възпитателни общежития да се изпращат от секторите и отделенията в съответните отдели при Д.С., а не направо в отдел "Затвори и Т.В.О."

Отделите, след като одобрят предложенията за въдворяване да вземат утвърждение от Гл. инспектор-ръководител при Д.С. и изготвят мое или на заместника ми предложение до др. Министър на вътрешните работи. Това предложение, подписано, да се предава в отдел "Затвори и Т.В.О." за вземане съгласието на Главния прокурор на Републиката.

Отдел "Затвори и Т.В.О." да дава нареждане до секторите и другите поделения на Д.С., които са направили предложение за въдворяване, веднаг след вземане съгласието на Главния прокурор за изпращане лицата в общежитията. Секторите и другите поделения на Д.С., след като получат нареждане за изпращане на лицата в общежитията да потвърждават в отдел "Затвори и Т.В.О." изпращането им.

2. В общежитията да не се изпращат и приемат лица преди да е взето съгласието на главния прокурор.

Нареждане до общежитията за приемане, освобождаване и излизане на въдворени да се дават само от отделение Т.В.О.

3. Посещенията в Трудово възпитателните общежития от служебни лица да става само с разрешение от Отдел "Затвори и Т.В.О.", от мен и от др. Министър на вътрешните работи.

Секторите и отделите при Д.С. когато се наложи да изпратят служебно лице в общежитието да искат съгласието на отдел "Затвори и Т.В.О."

С отдел "Затвори и Т.В.О." има създадена радиовръзка, която може да се ползува при всички случаи.

Отдел "Затвори и Т.В.О." да дава разрешение за посещение на служебни лица в общежитията само ако искането е направено от секторния началник, началник отделение при Д.С. и по отговорни длъжностни лица.

4. Редовни свиждания в общежитията да се дават само на 1.I, 1.V и 9.IX. Извънредни свиждания да се разрешават само от Отдел "Затвори и Т.В.О." по искане на секторните началници, началници отделения при Д.С или по отговорни длъжностни лица.

5. Справки по досиетата на въдворените в общежитията и при Отдел "Затвори и Т.В.О." могат да се правят от служебни лица само с искане на секторните началници, началници отделения при Д.С. и по отговорни длъж

ностни лица при Д.С., както и от Началник отдел Особена инспекция при М.В.Р.

6.Освобождаванията от общежитията и в случаи когато е изтекъл срока за въдворяването да става само с мое писменно нареждане това на заместника ми или по нареждане на др.Министър на вътрешните работи.

7.Въдворяването на ново местожителство с и без разписване да става по реда на т.1 от настоящата заповед.

8.За всички други въпроси във връзка с въдворяването в Т.В.О. и на местожителство, поделенията на Д.С. да кореспондират с отделение Т.В.О. при М.В.Р.

Преписи от настоящата ми заповед да се изпрати на всички отдели при Д.С. и отдел Затвори и Т.В.О. за сведение и изпълнение.

От архивите на ДС

П О М. М И Н И С Т Ъ Р:

Р.Христозов./

171

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 393-К

На основание чл.1 от правилника за устройството на трудово възпитателните общежития и съгласно 1 постановление на Министерския съвет от 27.IV.49 г.протокол № 50

З А П О В Е Д В А М :

Да се открие трудово възпитателно общежитие в с.Белене Свищовско на плаца на остров Персин.

Необходимия административен персонал да се набере от щата на отделение трудово възпитателни общежития.

Охраната да се осигури с милиционери от Дирекция на Народната милиция.

Препис от настоящата ми заповед да се изпрати на пом.министра на Д.С.и Директора на Народната милиция за сведение и изпълнение.

София.....30.V...1949 г.

МИНИСТЪР :

8

До др. Директор на
народната милиция
Т у к.

Д О К Л А Д

от милиц. подполковник Тодор Миленков - началник отдел ТВО и милиц. майор Петко Григоров - н-к отделение Строево при Униформен отдел.

Донасяме Ви, другарю Генерал във връзка с уреждане охраната на новооткриващото се общежитие при с.Белене, Свищовско, следното:

I.ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ.

1/Обекта върху който се открива общежитието е остров в Дунава - дълъг 15 клм. и широк в центъра 5-6 клм. - общо 45.000 декари. По-голямата част е обрасла с едри върби, а източния му край е покрит с много гъсти върбалаци и други растения- много трудно проходим. Западния край е съвсем голо място.

На острова първоначално ще работят от 500 до 1000 въдворени, но при започване на дигата за защита на същия ще се увеличат до 2-3000. Същите ще спят на две места в бараки, които нощем ще се заключват.

Ще работят най-малко на 10 обекта, а най-много на 20; във всяка група по 20-50 души, които трябва да се охраняват.

2/Острова се намира на границата с Румъния и е под контрола на граничните войски. В селото има застава, но понеже границата е с приятелска страна, то режима е крайно разхлабен, не са изпълнявани до сега напълно разпорежданията за граничната служба - движението покрай границата и в острова е било съвсем свободно.

3/Острова се намира точно срещу с.Белене, Свищовско, което има 1400 [illegible] с 7500 жители. Занимават се изключително с земеделие. Катлишко село.

В изборите са гласували 60% и 40% не гласували, а от гласувалите 25% против ОФ или общо взето повече от 50% от селяните са врагове на ОФ. Има партийна организация с около 200 члена, която няма особено влияние. В селото има милиц. подучастък на Свищовското окол. управление.

Из архивите на ДС

402

Селяните сега ще станат още по недоволни и по-големи врагове,понеже до сега са използвали острова на който всеки е отглеждал едър и дребен добитък с много малко грижи, от което те са спечелвали годишно по 100-200.000 лева, а сега добитъка им се изкарва и недоволството е много голямо.

4/За селото може да се отиде с влак от гара Левски,по шосе от Свищов, а има и 7 черни пътища от съседните села.

5/Острова е заобиколен с вода както следва:

От към румънския бряг - около 1000 м.

От към българския бряг - около 300 м.

При по-малките острови,които са между българския бряг и големия остров - около 150 метра.

Параходите минават от към румънския бряг.

II.МЕРКИ ЗА ОХРАНА.

1/Външна охрана - за изолация на острова.

По линия на гранич.войски:

а/Цялостно приложение режима за южната граница.Откриване проп.пост.

б/Забраняване риболова около острова

в/Увеличение на заставата на I степенна с к-р-офицер и 32 войници.Да се открият 6 постоянни поста/гл.скицата/.

По линия на ДНМ:

а/Да се даде нареждане по линия на БДЖ билети за гара Белене да се издават само срещу открит лист.

б/Да се нареди до столичния,секторните и окол.н-ци МВР да бъдат строго прецизни при издаване отк ити листове за с. Белене.

в/Подучастъка с.Белене се завежда от мл.милиционер. Трябва да се завежда от опитен ст.милиционер.

г/В подучастъка трябва да се уреди районна адресна служба за с.Белене и близките села.За целта да се назначи специален адресен чиновник от общината или окол.управление МВР.

д/По линия на ДС трябва да се прикрепи специален О.Р. към подучастъка.

е/Ръководството на цялата общинска охрана трябва да се поеме преко от подучастъка.

ж/Окол. началник на МВР заедно с н-ка ДС и н-к милицията в Свищов да отидат на място да изработят план за дневно

и нощно обхождане и наблюдение в района на подучастъка и особено в с.Белене и района му от държавната милиция и общ.охрана.Планът да бъде съгласуван с командира на гранич.застава.

з/Съвместно с гранич.войски да се издадат на всички селяни постоянни открити листове и се издаде заповед за милиц.час вечер от 22.30 ч. до 3.30 часа сутринтта.За милиц. час споделихме мнението на местния съвет и окол. комитет на БКП.

и/Понеже селяните имат добитък на островите около голямия остров и трябва да ходят при него,то управителя на общежитието да издаде заповед с която да уреди начина за влизане в островите със специални пропуски на охраната в определени дни и часове.Селсъвета е съгласен с това.

2/Вътрешна охрана.

а/За охрана на брега с цел да се контролира същия и не се позволява никакво влизане в острова за връзка или нападение над общежитието както и да се предотвратяват бягства от въдворените,предлагаме да се поставят 12 денонощни неподвижни постове/гл.скиците/.Същите ще контролират средно по 2 клм. - един в ляво и един в дясно и ще стоят на вдадени вътре във водата места. Постовете на откритите места/зап. край/ са на по голямо разстояние.

Освен тях предлагаме за връзка между постовете,за контрол над същите и за по-добро охраняване на брега да се пуснат 5 пеши и 5 конни патраулни двойки,които през деня са единици, а през нощта двойки.

Пешите ще обхождат по 1 до 1.5 клм., а конните по 4 клм. средно.

б/За охрана на жилищата - при постоянните жилища:
денонощен пост за охрана жилището на въдворените;
денонощен пост за охрана на милиционерите
нощна патраулна двойка за общо обхождане

При летните бараки/ на зап. край/
Денонощен пост за охрана жилището на въдворените
" " " " " милиционерите
Патраулна двойка не е нужна,понеже е открито

Всичко 4 денонощни поста и 1 патраулна двойка.

в/За охрана на групите,които отиват на различните обекти за работа през деня:

За 20 групи по 2 м-ри - 40 милиционери, а ако има и

403

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

404

по 1 надзирател може само по 1 мивиционер, но за брега няма надзиратели.

г/За конвойна група до етап. комендантства Горна Оряховица и Плевен - 5 милиционери.

ОБЩО НЕОБХОДИМИ СА:

а/Мл.милиционери:

за охрана на брега -

12 денонощни поста х 3	-	36
5 пеши двойки х 4	-	20
5 конни двойки х5	-	25
всичко		81

За охрана на жилищата -

4 денонощни поста х 3	-	12
1 патр.двойка	-	4
всичко		16

за охрана на групите -

20 групи х 2	=	40
За конвойна група	-	5
всичко =		142
+ 3% за новозабол.	=	5

или общо = 147 мл.милиц.

От тях -

пеши	121
конни	26

б/Ст.милиционери са необходими както следва:

за охраната на брега -

на 2 поста по 1 ст.милиционер - 6

от които 2 конни и 4 пеши

За охрана на жилищата - 2

те изпращат и милиционерите за охрана на групите.

Конвойната група се ръководи от пом. н-ка.

всичко 8 ст.милиционери

Ст и мл. милиционерите ще бъдат разпределени по обектите за ох-

12

рана и тези за охрана на жилищата и охрана на групите ще спят в помещенията, а тези за охрана на брега ще живеят в землянки близко до тях.

в/Командири -

1/Н-к на охраната - капитан

2/Пом. н-к на охраната - подпоручик

Пом. началника трябва да бъде много добре подготвен в строево отношение, защото основните му задачи са:

1/ Да подрежда нарядите и разпределя милиционерите за еднакво носене на службата по постовете, които са различни.

2/Да определя и дава указания за конкретните задължения на часовите.

3/Да проверява оръжието и дрехите на милиционерите

4/Да изготви планове за евентуални действия срещу нападение от вън или опит за бягство от въдворените.

Н-ка на охраната трябва да бъде много добре подкован политически защото главната му задача е да осигури в политическо отношение охраната да бъде на нужната висота. Тук не пом.н-ка, а лично началника трябва да отговаря за полит. осигуряване на службата на милиционерите, защото ще се охраняват полит. опасни лица, а от друга страна службата на милиционерите ще бъде много тежка, понеже острова е маларичен и са откъснати от живота и семействата си, причини, които ще доведат много лесно милиционерите до лоша служба и дисциплина.

Предлагаме милиционерите да бъдат командировани за по 45 дни.

Конните милиционери заедно с конете си могат да отидат от гр. Плевен до там за едно денонощие - 60 клм.

Приложение - скица на острова.

Милиц. подполковник - н-к отдел ТВО

/Т.Миленков/.

Милиц.майор - н-к отделение Строево

/П.Григоров/.

405

Из архивите на ДС

ПЕРСПЕКТИВЕН ПЛАН
За работата в трудово-възпитателно общежитие
с. Белоне, Свищовско

I. ПО ОХРАНАТА И УСТРОЙСТВОТО НА ОБЩЕЖИТИЕТО

1. Да се направят землянки на определените места по плана за охрана. Землянките да се изградят от войници в размери за по 10 души.

2. Да се направят от селяни просеки по краюбрежието от върха на острова по южното и северно краюбрежие, до където е обрасло. Срок 20.V.

3. На западния край до високите дървета да се изградят бараки плетени с пръти за около 300-400 души, с кухня и временен склад. До същите баракида се направи и малка барака за около 20-30 души милиционери и конюшна за около 30 коня. -Срок 31. юлий 1949 год.

4. До дървенатта барака в местоната" ЧЕРНИЦАТА" да се изгради още една барака, плетена за въдворени. Една барака за склад и една за около 20 души милиционери. Милиционерската барака да се изгради от селяни до 20 юний.

5. Да се изгради дига около високите места на местноста "Черницата

6. Да се напарави просеки от единия бивак до другия и до двата бряга /северния и южния срещу рерницата, както и към носа. Срок 30 август 1949 год.

7. Да се изчисли приблизително колко пирони, стъкла и инвентар ъ /брадви, тесли, лопати, кирки, бичкии, жаги и др. ще са необходими, за да се искат/

8. Да се направят тухли и да се изгради на два етажа съвместно с граничните войски- гранична застава. Срок 30 август 1949 год.

9. Да се построи двуетажна сграда за управление на общежитието. срок 30 октомврий 1949 год.

II. ПО СТОПАНСТВОТО

1. До 15 юний да завърши оранта.

2. До 17 юний да се засее.

3. Да се набави до 10 юний най-късно още 17 тона мухар и просо. С наличните 8 тона да стана 25 тона, с които да се засеят общо 6000 де За просо и мухар да се оставят по сухите и високи ме ста.

4. Засяването на конопа да завърши на 9 юний.

5. Останалата площ да се засее с царевица.

6. Да се засее коноп до 2500 декарар

7. До 20 юний да се закупят около 1000 глави агнета и шилета, за разплод и ялови овце за месодобив.

8. До 30 юний да се закупят около 100 глави едър добитък за огояване и месодобив.

III. ДРУГИ СТОПАНСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. До 30 юний да се организира риболова, като се назначат 3-4 души проверени партийни хора за риболов в езерата и крайбрежието.

2. До 30 юний да се направят поръчки в централния затвор за изплитане на мрежи и набавяне другъ инвентар за риболовната група.

3. До 10 юний да се изсекат 150000 колци за градината Тутракан от остров "Кичето" и др. Същите да се изпратят с сал до Тутракан.

4. До 25 юний да се формира една група от въдворе за дърводобив.

5. До 25 юний да се формира една група за дигозащитни работи.

IV. ПО ТРАНСПОРТА

1. Да се закупят два ездитни коня и две седла, две двуколки две каруци с 6 впрегатни коня, две каруци за превоз от гарата до складовете-волски, един мотоциклъ. Срок 30 юний.

2. До 30 юний да се набавят три бързходни лодки и една транспортна.

3. До 15 юний да се закупи един кайк.

4. До 20 юний да се набавят две рибарски лодки.

5. Да се закупят 4-5 магарета за лек транспорт.

6. Да се набавят до 30 юний два велосипеда.

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис 4

Поверително! 2.3

ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА
на
НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
№ 2638
1.XII.49 година
София

СЛУЖБА
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"
РАЗПОСВЕРЕНО
по Рег. № 333
от 26.04.2005 г.

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА НАРОДНАТА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДРУГАРЯ ВАСИЛ КОЛАРОВ
Т У К

Органите на републиканската прокуратура и Министерството на вътрешните работи са призовани да бодят борба с престъпната дейнос на класовите врагове и неустойчивите елементи в нашата страна.Правителствената декларация до Великото Народно събрание от 23.VII.1949 г. указва,че "за укрепване на отечественофронтовския режим,като режим на законност и справедлиност,правителството ще изиска строго да се спазва законността от всички държавни служители от министра до милиционер Това указание на правителството налага на органите на Министерството на вътрешните работи да водят решителна борба срещу враговете на нар да и нарушенията от отечественофронтовската законност.

Решенията на Юнския пленум на ЦК на БКП заостриха вниманието на партийните и държавни ръководители върху строгото спазване на народнодемократическата законност не само в областта на организацията на ТКЗС,но и в другите области на нашия икономически ,обществен и културен живот,като се води решителна борба с извращенията на политиката на Партията и на Правителството.

Както декларацията на Правителството във Великото Народно събрание от 23.VII.1949 година,така и решенията на Юнския пленума на ЦК на БКП задължават най-строго спазване на народнодемократическата законност.Обаче някои от органите на Министерството на вътрешните работи не вземат акт от директивите на правителствената декларация и решенията на Юнския пленум и допускат грубо нарушение на Конституцият и законите на страната.

Във връзка с това считам за необходимо да Ви съобщя за грубите нарушения на законността,които органите на МВР допускат в областта на въдворяването и изселването.

I. НАРУШЕНИЯ НА ЗАКОНОСТТА В ОБЛАСТТА НА ВЪДВОРЯВАНИЯТА

В областта на въдворяването за фашистки и противонародни прояви,съгласно чл.52 от Закона за народната милиция,Държавна дигурност допуска следните нарушения на законността.

1. Отделни органи на Държавна сигурност,без заповед на

Министра на вътрешните рабити и съгласието на Главния прокурор,извършват въдворяване в ТВО-Богданов дол,Белене и Ножарево и на ново местожителство.При проверка извършена от Главната прокуратура в управлението на Т.В.О. при Министерството на вътрешните работе,във връзка с постъпилите жалби от родствениците на въдворените,се установи,че няма узаконяване на въдворяването по отношение на 60 въдворени лица,което се вижда от приложения към настоящето списък.Така,Тодор Недялков Аргиров ученик въдворен на 17.I.1948 г.,Петко Стефанов Захариев и Младен Димитров Иванов,въдворени на 10.II.1949 г.,а другите лица указани в приложения списък са въдворени след май 1949 година.

Акциите по чистката на София от противонародни елементи по пътя на въдворяването,засегнаха много невинни трудещи се граждани, каквито благодарение на намесата на Главната прокуратура бяха върнати обратно повече от 150 души.

Неоднократно Главната прокуратура е обръщала внимание на Министра на вътрешните работи,че е недопустимо изпращането в ТВО на лица,по отношение на които няма обвинителен материал.Министра на вътрешните работи обещаваше да отстрани тези нарушения,обаче до ден днешен не са отстранени грубите нарушения на чл.82 от Конституцията и чл.54 от Закона за народната милиция.В резултат на тези груби нарушения на народнодемократическата законност в началото на октомври т.г. имаше 192 души въдворени в ТВО без съответното узаконяване,съгласно чл.54 от Закона за милицията.След като голяма част от указаните въдворени без заповед бяха освободени,остават все пак въдворени 60 души без съответното законно оформяване на тяхното въдворяване.

2. В Главната прокуратура са постъпили отделни заявления от родствениците на арестувани и въдворени.Така синът на члена на БКП Асен Астаджов,осъденият от Бургаския областен съд по чл.155 а,от Наказателния закон - Георги Асенов Астаджов,след като е изтърпял наказанието си,не е бил освободен от затвора,а отново е бил задържан без съгласието на прокуратурата,от ДС.Главната прокуратура даже и до сега не знае где е въдворен Георги Асенов Астаджов,тъй като ДС не е дала необходимите сведения за неговото задържане и въдворяване.

Освен това,от жалбите на родствениците Главната прокуратура установи,че ученикът Тодор Недялков Аргиров от с.Чепеларе и Никола Георгиев Йовчев от гр.Пловдив и други са арестувани без знанието и съгласието на прокуратурата,която повече от година насам не може да установи къде се намират указаните лица.

3. Управлението на ТВО при Министерството на вътрешните работи систематически допуща престояване на въдворените в ТВО сверх определения срок от 1 до 6 месеца без допитване до прокуратурата,с

Из архивите на ДС
409

Из архивите на ДС

~~267~~ 6

което грубо се нарушава чл.54 от Закона за народната милиция и чл.82 от Конституцията.

4. При задържане на лица под стража,във връзка с разследване на извършено от тях престъпление,отделни милиционерски следователи грубо посягат на личната свобода на гражданите и допускат нарушения на чл.82 от Конституцията на Н.Р.Б.,като не се взема разрешение от прокурора за задържане под стража или пък се взема разрешение от прокурора много по-късно отколкото е предвидено от чл.82 от Конституцията и чл.79 от Закона за наказателното съдопроизводство.При проверка на Софийския централен затвор се указа,че ДС има свое арестно помещение,което не е под ведение на Директора на затвора,а под ведение на ДС..Прокурорите не се допускат за проверка на това арестно помещение и не може да се установи основателността на задържането.

410

Такава постановка в работата на ДС в областта на задържането под стража препятствува на Републиканската прокуратура да осъществи твърда законност ,която би гарантирала демократическите права и свободи на българските граждани.

II. ИЗВРАЩЕНИЕ НА ЗАКОННОСТТА ПРИ ИЗСЕЛВАНИЯТА

При провеждане на изселването от София бе установен строг ред,обаче бяха допуснати най-груби произволи и безобразия.Службата на ДС не всякога даваше на комисията по изселването обективни данни за всяко едно лице набелязано за изселване.Недоволните от изселените се обръщаха в Главната прокуратура на Републиката с жалби,от които Главната прокуратура част оставаше без последствие,а друга част удовлетворяваше,като спираше изселването на молителя до окончателното разглеждане въпроса от комисията по изселването.

Съгласно решенията на комисията и директивите на др.Васил Коларов,Главната прокуратура в отделни случаи предлагаше спиране на изселването,обаче повечето от тези предложения за спиране на изселването,управителят на Столичното управление на МВР др.Веселин Георгиев не изпълняваше.Така,макар по отношение на лицата: Любен Цонев Димитров, Стефан Ангелов Пандурски,Методи Димитров Петров,Стоянка Ванкова Георгиева,Харутян Мави Хонощян,Христо Л.Караминков,Кица Иванова Шулекова,Димитър Иванов Топалов,Янко Василев Кацаров и др.,изселването бе спряно от Главната прокуратура на Републиката с писмени нареждания на управителят на Столичното управление на МВР др.Веселин Георгиев не спре изселването им,не се подчини на нареждането на Прокуратурата,а напротив,-извзе ключовете от жилищните помещения и ги изсели от София.

Характерни случаи на беззаконие и произволи са следните:

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

~~11~~ 7

1. Семейството на се състои от 4 члена. Бащата е по произход грък и работи като маркаджия,а двамата му сина активни членове на ДСНМ,са студенти и свършват тази година университета.В миналото фашистката власт го е преследвала и малтретирала.

като грък,обстоятелство,което се доказва от досието му в ДС Сега макар да няма никакви антинародни прояви по миналите мотиви като грък се изселва.Въпреки спиране на изселването по нареждане на др.Весе лин Георгиев биват задържани жената на и единия от синовете му от отговорници милиционерските подпоручици на II милиционерски участък Спасов и Виденов,а впоследствие изпратени по етапен ред в гр.Тутракан.Ясно е,че в този случай не само не се спира изселването на семейството на ,а се прилага принуда към двама от членовете на семейството,като се етапират до гр.Тутракан.

2. Семейството на Стефан Ангелов Пандурски,живущо на ул. Самуил № 19,се състои от 4 члена,като всички членове на семейството работят.Стефан Ангелов Пандурски е на 70 години.Въпреки спиране на изселването на това семейство,милиционерският отговорник подпоручик Виденов е изхвърлил багажа и изял ключовете от тяхното жилище.Главната прокуратура внася в комисията молбата на Стефан Ангелов Пандурски за разглеждане и на 22.X.49 г. заповедта за изселването на това семейство се отменя.Въпреки отмяната на заповедта за изселването жилищното помещение на Стефан А.Пандурски се предоставя на Ганчев,който получава разрешение за настаняване на 28.X.49 г..От 22.X.49 г. семейството на Пандурски не може да се върне в жилищното си помещение,тъй като органите на Министерството на вътрешните работи не вземат мерки за опразване на жилищното помещение от Ганчев.

3. Изселването на Главния инспектор на спиртния монопол Христо Лазаров Караминков,живущ на ул.Борис I № 80,бе спряно от Главната прокуратура на 22.X.49 г.,обаче сътрудникът на ДС при I-во районно управление получава решение за настаняване от жилищната комисия на 28.X.49 г.,когато жилището се заема от Христо Л.Караминков.На 2.XI.49 г. жената на сътрудница разузнавач на ДС,заедно с милиционерския подпоручик Георгиева заплашват семейството на Караминков с репреси,ако не освободи апартамента до 5 часа вечерта на същия ден,вследствие на което семейството на Караминков изпася багажа и затваря апартамента ,а заедно с други сътрудници на ДС отваря апартамента,като се изкъртва вратата и се настанява.

На 3.XI.49 г. Караминков се обърна в Главната прокуратура с жалба и прокурорът при Главната прокуратура Марко Димитров предложи на да опразни жилищното помещение поради неправомерното му настаняване,като чрез д.з.прокурор Райновски бяха иззети

411

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

ключовете от апартамента от и предадени на Христо Лазаров Караминков.На 4.XI.49 г. по нареждане на началника на градската ДС Мирчо Спасов, и началникът на милицията на I районно управление капитан Нанов отново отварят апартамента на Караминков и се настанява в жилищното помещение.

На основание чл.14 от Закона за прокуратурата на 8.XI.49 г. Главната прокуратура с писмо № 2481 предложи на пом.министра на вътрешните работи Райков веднага да вземе мерки по отношение на неговите подчинени и неговата жена за опразване на квартирата на Караминков,обаче до днес не са взети от др.Райков никакви мерки за опразване на квартирата на Караминков .В този случай всички длъжностни лица са извършили престъпление по чл.104 и други членове на Наказателния закон.

412

4. По нареждане на Столичната милиция о.з.генерал Трендафилов бе изселен в гр.Ботевград.След като се настанява на квартира в гр. Ботевград по нареждане на др.Веселин Георгиев ген.Трендафилов е бил извикан от началника на Ботевградската милиция и му предложил веднага да замине в Тутракан.Във връзка с това Трендафилов се обърна в Главната прокуратура.Прокурорът Марко Димитров по телефона даде нареждане до началника на народната милиция в гр.Ботевград да спре новото преизселване на Трендафилов в гр.Тутракан.Въпреки това Трендафилов е бил етапиран до гр.Тутракан и само след получаване на писмено нареждане от Главната прокуратура Трендафилов е бил върнат в гр.Ботевград.

Тези произволни действия на Веселин Георгиев по етапиране на Трендафилов излизат вън от рамките на неговата власт,толкоз повече това преизселване усно бе спряно от Главната прокуратура.Тези произволни действия на Веселин Георгиев излагат авторитета на народната власт и са престъпни по Наказателния закон.

5. Жилищната комисия,доверявайки се на сведенията от органите на МВР за опразнените жилищни помещения във връзка с изселванията е допуснала нарушение на чл.13 от Закона за наемите,понеже без проверка дали жилищното помещение е свободно е издавала решения за настаняване.В резултат на това нарушение на Закона,жилищната комисия е издала решение за настаняване в жилищни помещения,които се обитават от лица,чието изселване е отменено или спряно.

Въпреки отмена на изселването по отношение на лицата Стефан Ангелов Пандурски,ул.Самуил № 19,Надежда Георгиева Начкова,ул.Ц.Асен № 45,Мария Георгиева Христов,ул.Г.Генов № 45,Стоянка Банкова Георгиева,ул.Гладстон № 25,жилищната ковисия е настанила в техните квартири разни длъжностни лица от милицията.Също така неправилно са настанени и други лица в квартирите на следните лица: Павел Радев Босев,технически ръководител на фабрика,Княжево,ул.9-ти септември № 227,Харутян

Из архивите на ДС

413

Мави Кокоцян,студент ул.Московска 37,Христо Л.Караминков ул.Борис I № 80,Янко В.Кацаров ,ул.Асен № 5,Кица Иванова Шулекова,ул.Буда Пеща № 32 и други.

Във връзка с това Главната прокуратура категорически забрани на жилищната комисия да издава решения за настаняване в жилищни помещения,без съответна проверка ,съгласно чл.13 от Закона за наемите,а именно: а/милиционерските власти забраняват на изселените от София даже при законни и уважителни причини да напускат временно населените пунктове.Така,началникът на народната милиция гр.Червен бряг не разрешава на студента Александър Петров Бояджиев да замине в София да следва в университета,тъй като той не е изключен.А началникът на народната милиция гр.Толбухин не разрешава на изселени от Варна да заминат за София за лекуване и операция.Началникът на народната милиция в гр.Шумен предложил преизселване на Елена Николова Граматикова от гр.Шумен в с.Войвода,Шуменска околия.Благодарение намесата на Главната прокуратура преизселването й бе спряно. б/ Местните милиционерски органи сами извършват произволно преизселване на изселени в села,гдето не могат изселените да намерят нито работа,нито жилище.Така семейството на Георги Димитров Стоименов е изселено на 12.X. 1949 г. в гр.Шумен,а пък на 30.X.49 г е преизселено в с.Ветрище,Шуменско.Аналогични случаи по преизселване имаме в гр.Тутракан и Омортаг и в/ На изселените от София в провинцията почти не се дава работа,когато фактически някои от тях могат да бъдат използувани на работа в местните учреждения и на строителството.

Излагайки горните факти за да се тури край на грубите беззакония и произволи вършени от отделни органи на МВР,които уронват авторитета на народната власт и създават излишно недоволство всред населението,Главната прокуратура в защита на реда и законността в страната счита необходимо да се извърши следното:

1. Да се иска обяснение от Министра на вътрешните работи др.Руси Христозов за незаконното въдворяване на 60 души съгласно приложения списък,като на длъжностните лица ,които самоволно са изпращали в ТВО граждани без знанието на Министра на вътрешните работи и Главния прокурор да се наложат дисциплинарни наказания или да се дадат под съд.

2. Да се дадат необходимите сведения от Министерството на вътрешните работи в Главната прокуратура за всички задържани лица от ДС,за които повече от година време Главната прокуратура не може да получи сведения от ДС,за да даде отговор на оплакванията и жалбите на близките на задържаните лица , упоменати в п.2,част I от изложението.

Из архивите на ДС

414

3. След изтърпяване на наказанието в ТВО да се забрани задържането на въдворените изтърпяли наказанието си без нова заповед на Министра на вътрешните работи,и санкцията на Главния прокурор.

4. След извършване на редица беззакония и произволи сам или чрез неговите подчинени др.Веселин Георгиев не може повече да оглавява Столичното управление на МВР.

5. Министърът на вътрешните работи др.Руси Христов веднага да нареди по административен ред при съдействие на прокуратурата веднага да се опразнят жилищните помещения на лицата,по отношение на които изселването е спряно или отменено,в които незаконно са настанени други лица.

6. Що се касае за тежките беззакония извършени от длъжностни лица на ДС и милицията упоменати в п.3 част II,от изложението, моля да се разреши да бъдат отдадени под съд.

7. Да се забрани на местните органи на МВР да извършват ново преизселване на изселените от София и други градове,без съгласието на комисията по изселване.

8. Да се забрани всяка излишна жестокост над изселените като забрана да не напускат изселеното място,когато това се налага поради болест и други уважителни причини.

Приложение: списък.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА Н.Р.Б.:/п/ Д.Георгиев

НАЧАЛНИК СЛЕДСТВЕНИЯ ОТДЕЛ:
ПРОКУРОР:/п/ .М.Димитров

11

ЛИЧНО - СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

247

Изх. №666-Л
30-XII.49г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДРУГАРЯ ВАСИЛ КОЛАРОВ

ЦУК СЛУЖБА
"ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ"
РАЗПОБЕРЕНО
по Рег. № 333
от 26.04.2005г.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В отговор на писмото на Главната прокуратура от 1.XII. 1949 г. до Вас и в изпълнение Вашето нареждане, след пателно проучване, давам следните обяснения:

I. <u>По обвиненията за нарушаване законността в областта на въдворяванията.</u>

1. Главната прокуратура обвинява отделни органи на Държавна сигурност в извършване незаконни въдворявания в ТВО - без съгласието на Главния прокурор и без заповед на Министра на вътрешните работи, съгласно чл.чл.52 и 54 от Закона за народната милиция, като прилага списък на 60 ун незаконно въдворени лица.

Проверката по това обвинение установи следното:

а/ След учредяване по решение на Политбюро на Специалната комисия при МВР по въдворяванията и изселванията, с участието на представител на Главната прокуратура, няма НИТО ЕДИН случай на въдворяване, без да е разгледан и решен от комисията. Решенията на комисията са вземани с пълно единодушие, като е обръщано внимание на всяко възражение.

б/ До учредяването на Специалната комисия, по решение на Политбюро, бяха проведени две акции за въдворявания - във връзка с изборите на 15.V.1949 г. и смъртта на др. Георги Димитров - без предварително тези въдворявания да бяха оформени със съгласие на Главната прокуратура и писмена заповед на Министра на вътрешните работи. Беше дадено право на секторните началници

Из архивите на ДС

416

12

47

на МВР,в съгласие с Околийските комитети на партията,да изпратят в общежитията обществено опасните лица,като допълнително изпратят съответните материали за оформяване въдворяванията.За тези две акции Главната прокуратура бе уведомена по мое нареждане от началник отделение ТВО Миленков.

Поради голямия брой въдворени лица по тези две акции - над 4.000 души - оформяването на въдворяването им продължи до месец октомври т.г.. През същия месец,поради дългото протакане, наредих всички лица,намиращи се в ТВО без законно оформяване,да бъдат веднага освободени.

2. От проверката на 60-тях лица по списъка на Главната прокуратура представени като незаконно въдворени,т.е. ,без съгласието на Главната прокуратура,се установи следното:

а/ Лицата: Александър Спасов Маринков,Георги Попстефанов,Петко Стефанов Захариев,Радко Дончев Пешков,Стоил Ганайотов Стоилов,Тодор Георгиев Попов,Лчо Стоянов Хлебаров,Марко Трайков Димитров,Сийка /Анастасия/ Любомирова,Атанас Милушев,Лазар Иванов Попов - 11 души - действително се намират в ТВО,но за това има писменото съгласие на Главната прокуратура.Изглежда канцеларията на Главната прокуратура не е в добър порядък.

б/ Лицата: Димитър Манчев Георгиев,Иван Димитров Наков, Кирил Никифоров Попов и Стоян Георгиев Бояджиев - 4 души - се намират в ареста на ДЛС с редовно писмено съгласие на Софийската областна прокуратура.

в/ Лицата: Георги Миланов Сеферинов,Марин Василев Кръстев,Рафаил Борисов Койчев,Стефан Харалампиев Стефанов и Стойко Костадинов Бакърджиев - 5 души - се намират в различни затвори като изтърпяващи редовно издадени присъди или с взета по отношение на тях прокурорска мярка за неотклонение - задържане под стража.

г/ Лицата: Атанас Лазаров Ташков,Димитър Тонев Янев, Стефан Иванов Вътов,Светан Софрониев Боздуков,Асен Рашков Байрянов и Лазар Анастасов Келков - 6 души - са в неизвестност,нелегални или зад граница.

д/ Лицата: Тодор Недялков Аргиров,Георги Асенов Астанов и Никола Георгиев Йовчев - 3 души /последните двама не влизат в списъка от 60 души,но са посочени в доклада на Главната прокуратура до нас в пункт 2,част 1/ - са вражески елементи забегнали нелегално през границата,обучавани в чужди шпионски школи и след това прехвърлени незаконно на наша територия със специални

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

13

218

шпионски и диверсионни задачи.Заловени секретно на границата,те са изпратени в стария затвор в Пазарджик,където има и други към 50 подобни лица,държат се там при специален режим и в пълна изолация,за да се разкрият всички шпионски и диверсионни задачи, възложени им от органите на чуждото разузнаване.

Предвид на това,моля,другарю Министър Председател, сведения за тях да не се дават на Главната прокуратура,тъй като съществува опасност да бъде съобщено на близките им,а от там да се информира и чуждото разузнаване за местонахождението им.

Специалният затвор в Пазарджик е създаден още през времето на др.Югов със съгласието на др.Георги Димитров.Нови лица там вече не се пращат,а намиращите се сега са представени за изселване на север.

е/ Лицата:

- 5 души-въдворени законно,като криминални елементи преди създаването на Специалната комисия.Съгласно чл.54 от Закона за народната милиция за такива случаи не е необходимо съгласието на Главната прокуратура.

ж/ Лицата: Асен Илиев Марков,Александър Антонов Веровски,Григор Атанасов Иванов,Георги Николов Повчев,Георги Стоянов Христов,Гаврил Г.Гаврилов,Живка Г.Гайтанджиева,Любен Йорданов Цветков,Младен Димитров Иванов,Руска Борисова Николова,Стоян Илиев Тошков,Щерю Лозев Делев,Йордан Иванов Недялков,Върбан Великов,Йордан Василев Русев,Иван Владимиров Василев,Иван Спасов Кьосев,Любен Христов Георгиев,Пена Никифорова Михайлова,Стефан Дилянов Сечански и Благой Павлов Иванов - 21 лица - всички свободни към датата на писмото на Главната прокуратура до Вас.Едни освободени от ТВО след моето нареждане през месец октомври т.г., други излежавали малки присъди в затворите и сега са свободни, а трети пък въобще не са задържани.

з/ Лицето: Цвети Савчев Иванов,бивш редактор на в."Свободен народ",известен злостен опозиционер,се намира в ТВО,задържан във връзка със смъртта на др.Г.Димитров.Главната прокуратура си даде съгласието за него след получаване доклада й до Вас.

и/ Лицата: о.з.генерал Никола М.Тотев,Стефан Димитров Данов,Тодор Петров Тодоров,д-р Христо Пастухов,Константин Михайлов Греков и Георги Цеков Колев - 6 души - действително са останали в ТВО от акцията по смъртта на др.Г.Димитров без съгласието на Главната прокуратура и бяха незабавно освободени.

Из архивите на ДС
417

Из архивите на ДС

~~219~~ 17

Наредих установяване на лицата, виновни за неизпълнение заповедта им от месец октомври т.г. по отношение на тези 6 лица, за да бъдат съответно наказани.

За всички 60 лица прилагам поименен списък-спарвка.

3. Считам за несъстоятелно и тенденциозно обвинението, че при чистката на София по пътя на въдворяването били засегнати "много невинни трудящи се граждани", от които повече от 150 души били върнати благодарение намесата на Главната прокуратура. При това не се посочва нито едно конкретно име. По точни сведения на МВР невинни трудящи се граждани не са засегнати.

4. До учредяването на Специалната комисия при МВР не е имало систематическо престояване на въдворени лица в ТВО без законно превъдворяване, а само единични случаи, когато, обикновено пред големи празници, подлежащи на пускане въдворени лица са задържани, за да бъдат пуснати по-тържествено с голяма група.

5. Министерството на вътрешните работи е взело строги мерки, като непрестанно е давало и дава указания до своите поделения да не се задържат граждани без съобветно разрешение от прокурорския надзор в предвидените от законите и Конституцията срокове и случаи. Министерството няма данни за допуснати сериозни нарушения в това отношение. Главната прокуратура, освен общото обвинение, не сочи нито едни конкретен случай.

Дирекция на държавна сигурност действително има арестантско отделение в Софийския централен затвор. Създаването на това помещение се наложи поради големия брой на подследствени от групата на Трайчо Костов, които не можаха да се поберат в арестите на ДЛС. Това арестантско отделение е напълно изолирано от останалия затвор и няма нищо общо с администрацията на затвора. В случая няма никакво закононарушение, тъй като, както затвора, така и арестантското отделение на ДЛС при него, са в едно и също министерство.

II. <u>По обвиненията за извършение на законността при изселванията</u>.

От проверката по това обвинение се установи следното:

Предложенията за изселване се разглеждаха и решаваха от Специалната комисия при МВР, в която участвува и прокурорът Марко Димитров. От началото на месец септември т.г. комисията е направила 12 заседания, в които е разгледала и решила с пълно

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

15

единодушие представените й материали за изселването на 780 семейства.Разгледала е също така около 300 жалби по изселвания, като е възстановила Софийското жителство на 15 семейства и на 22 отделни членове от семейства.Освен горните случаи,комисията е разгледала и не е утвърдила за изселване,поради недостатъчна убедителност на материалите,около 200 предложения.Комисията не е утвърдила нито едно изселване,по което някой от членовете й е настоял за събиране на допълнителни данни.За всички заседания на комисията са съставяни протоколи,подписани от всички нейни членове,включително и прокурора Марко Димитров.

1. Случаят с изселването на семейството на ,представен в писмото на Главната прокуратура като "характерен случай на беззаконие и произвол" се изясни в следната светлина:

Изселен е от София с заповед № 377/3.IX.1949 г..Писмо от Главната прокуратура за спиране или отменяване изселването му в Столичното управление на МВР не е постъпвало.Заповедта е приведена в изпълнение.

В доклада си до Вас Главната прокуратура представя като преследван и малтретиран от фашистката полиция САМО като грък,а синовете му били активни членове на ДСНМ. Ето кратка характеристика за него:

по народност е грък, женен за гъркинята ,дъщеря на бившия търговец .През 1932/33 г. работи в застрахов. д-во "България",където злоупотребява 30.000 лева и поради това бива изгонен.Постъпил на работа при шурея си като комисионер и експерт по тютюните,но и той го изгонва за мошеничества.През 1939 г. постъпва в тютюневата фирма Таквор Такворян с заплата 50.000 лева месечно.Тази фирма често го е изпращала в Гърция. Но и от тази фирма бива изгонен за мошеничества и изнудвания.Преди 9.IX.44 г. е бил въдворяван от фашистката полиция,заподозрян в услуга на гръцкото разузнаване.Подържал е връзки с - един от ръководителите на гръцкото разузнаване у нас.

През 1937 г. синовете на чрез гръцката легация биват изпратени в Гърция на остров Специ, където са следвали английски лицей.Понастоящем те следват в София,маскирайки вражеското си отношение към Оф власт с членство в ДСНМ. Братът на - през 1923 г.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

420

16

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

е бил обвинен в шпионаж и изгонен от България.

След 9.IX.44 г. е заподозрян в подържане старите шпионски връзки в услуга на гръцкото и англо-американско разузнаване. По тези причини той е изселен от София. Изселването се посреща с голямо задоволство в квартала.

2. Семейството на СТЕФАН АНГЕЛОВ ПАНДУРСКИ е изселено с заповед № 400-б/8.XI.1949 г.. В тридневен предупредителен срок органите на Столичното управление на МВР са привели заповедта в изпълнение. След установяване, че неговата квартира е вече свободна, поискано е от жилищната комисия разрешение за настаняване на друго семейство. Две седмици след изселването му Специалната комисия при МВР отменя решението за изселване на 22.X.49 г. и едва 18 дена след това Главната прокуратура съобщава с писмо на Столичното управление на МВР, когато вече новото семейство се е настанило в квартирата му. По тази причина семейството на Пандурски остава без квартира, а органите на МВР не са в състояние да му дадат друга квартира или да опразнят неговата, понеже другото семейство е настанено с законно жилищно решение. При първа възможност той ще бъде възстановен в квартирата си.

Характеристика за Пандурски прилагам към настоящето.

3. Изселването на ХРИСТО ЛАЗАРОВ КАРАМИНКОВ е станало с заповед № 409/14.X.49 г.. В тридневния предупредителен срок заповедта е била изпълнена, като изселеният е опразнил квартирата си, но е предал на милицията само вътрешните ключове. Едновременно с опразване на квартирата е подадено искане и жилищната комисия дава разрешение за настаняване друго семейство - чиновници в МВР. На 21.X.49 г. прокурорът Марко Димитров спира изселването на Караминков, като на 22 с.м. съобщава това на пом.министра Иван Райков, който от своя страна веднага нарежда на Столичното управление на МВР да спре изселването. Това нареждане на пом.министра Райков, обаче, не е било изпълнено своевременно от органите на Столичното управление. Наредил съм случая да се разследва щателно и виновниците ще бъдат най-строго наказани.

Между настаненото с жилищно решение в квартирата семейство и семейството на Караминков изниква жилищен спор. В този спор се намесва прокурора Марко Димитров, който чрез прокурора Райковски извиква при себе си съпругата на , отнема й жилищното решение, незаконно обявявайки го за невалидно, отнема съставения протокол за влизането и настаняването им в квартирата, държи извъпредно арогантен и непристоен език по отно-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

17

менне органите на МВР и то в присъствието на Карашников,взема ключа от квартирата и го предава на последния,като заповядва на веднага да напусне квартирата. не са напуснали веднага квартирата,понеже не е имало къде да отидат.

Основавайки се неправилно на чл.14 от Закона за прокуратурата Главната прокуратура с писмо № 2481/8.XI.49 г. предлага на пом.министра Райков веднага да вземе мерки за опразване апартамента на Карашников. Поради незаконния характер на това искане,както и поради липс... в момента на свободни квартири,където да настани семейство ,Райков не е могъл да го изпълни. Прокурорът Марко Димитров произволно тълкува чл.14 от Закона за прокуратурата и противозаконно отменя редовно издадено решение на жилищната комисия. Също така неоснователно и незаконно във връзка с тоя случай иска подвеждане под отговорност на наши служители по чл.104 и др. от Н.З..

В настоящия момент,въпреки че изселването на Карашников все още е спряно само от прокурора Марко Димитров,а не е отменено от Специалната комисия,семейство е извадено от квартирата на Карашников и настанено в друга квартира,като квартирата отново е предоставена за ползуване от Карашников.

4. Запасният генерал СТОЯН ТРЕНДАФИЛОВ е изселен с заповед № 500/14.X.49 г.,като за него др.Вълко Червенков е дал указание да се изсели не по-малко от 100 клм. далече от София. При изселването Трендафилов си е избрал Ботевград,който отстои на 60 клм. от София и има постоянна връзка със Столицата.След като научил,че Трендафилов се е установил в Ботевград,макар предвид нареждането на др.Червенков,бившият началник на Столичното управление на МВР Веселин Георгиев е наредил на началника на милицията в Ботевград Трендафилов да замине за Тутракан.Прокурорът Марко Димитров,обаче,отменя това нареждане на Веселин Георгиев и понастоящем о.з.ген.Трендафилов живее в Ботевград.

5. По решение на Секретариата на ЦК освободените квартири на изселените от София лица трябваше да се разпределят найнапред между органите на Народна отбрана и ДС,като крайно нуждаещи се.Поради това,веднага след опразване помещенията на изселените,ДС изпращаше сведения за тях на жилищната комисия,която издаваше жилищни решения на определените служители от Министерство на народната отбрана и от ДС. Получавайки сведения от натоварения за това държавен орган,които са давани след проверка на самите

Из архивите на ДС
421

Из архивите на ДС

422

жилища и поради това са обективни и верни,жилищната комисия правилно и законосъобразно е издавала решенията си,спазвайки напълно условията на чл.13 от Закона за наемите.Следователно,обвинението на Главната прокуратура в противното е съвършено неоснователно.

Спирането или отменяването на изселванията за посочените случаи е идвало в Столичното управление на МВР много късно, когато вече жилищното решение е издадено и новият наемател се е настанил в опразнената квартира.Такива са следните случаи:

Стоян Пандурски е изселен на 8.X.40 г.,а писмо от Главната прокуратура за спиране изселването му е постъпило в Столичното управление на МВР на 9.XI.40 г. - един месец след изселването му.

Стоянка Занкова Георгиева е изселена на 8.X.40 г., а писмо от Главната прокуратура за отменяване изселването й е постъпило в Столичното управление на МВР на 8.XI.40 г. - също един месец след изселването й.

Харутюн Мазн Хоноцян е изселен на 1.X.4 г.,а писмо от Главната прокуратура за отменяване изселването му е постъпило в Столичното управление на МВР на 11.XI.40 г. - едва 40 дена след изселването му.

Подобни са и другите изброени случаи в писмото на Главната прокуратура.

Причината за усложняване положението на изселените лица трябва да се търси не в органите на МВР,които в случая са само изпълнители,а в порочната процедура възприета от комисията по изселванията и въдворяванията,в която участвува и прокурора Марко Димитров,която взема своите решения единодушно и ги дава за изпълнение,а месец след това ги отменя.

6. Що се отнася до допълнителните ограничения,налагани от местните органи над изселените в провинцията - такива отделни случаи действително са констатирани и ръководството на Министерството,независимо от предишните нареждания,изпрати нова заповед за забрана на такива ограничения,без за това да има специални нареждания от центъра.

7. Искането на Главната прокуратура Министерът на вътрешните работи веднага да нареди по административен ред,при

съдействието на прокуратурата,да са опразнят жилищните помещени на лицата,по отношение на които изселването е спряно или отмене но,е невъзможно,поради липса на свободни квартири от една стра и от друга,което е по-важно,необходимо е жилищната комисия да с мени решенията си за настаняване. В противен случай предлагани действия от прокуратурата са незаконни.

8. Веселин Георгиев,както Ви е известно,по решение на Секретариата на ЦК е сменен от длъжността началник на Столично то управление на МВР.

Такива са резултатите от щателната проверка,която из върших във връзка с повдигнатите обвинения от Главната прокура тура против служителите на МВР в писмото Й до Вас.

Поради голямия обем и напрегнатост в дейността на на шите органи,работещи в обстановка на крайно изострена класова борба,недостатъчната им квалификация и опитност,непрекъснатия им контакт с вражеските елементи в процеса на борбата с тях, въпреки изричните указания,все пак,в процеса на тази борба ,те допускат редица слабости,грешки,нарушения,а в някои случаи дори и престъпления.Срещу тези нарушения на народнодемократическата ни законност ръководството на Министерството винаги е водило и продължава да води решителна борба,като не се е спирало пред вземането на най-строги мерки срещу нарушителите - налагане на тежки дисциплинарни наказания и даване под съд.

В резултат на тази борба нарушенията и провалите с значително намаляват и в основном дейността на органите на Мини стерството на вътрешните работи се развива на базата на спазва и утвърждаване законността в страната. Доколкото такива наруше ния и пропуски съществуват все още - и от каквито органите на Министерството не са застраховани и за в бъдеще - те се явяват вече като изключения,като отделни изолирани случаи,срещу които ръководството на Министерството не престава и няма да престане да води непримирима борба под ръководството на Партията и Пра вителството.

Тези резултати органите на Министерството на вътреш ните работи постигнаха благодарение и на неоценимата помощ,коя дана Й от съветските другари - съветници,които вземат активно участие в разработването и провеждането на всички наши операти ни мероприятия.

423

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31. ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

Ползувам се от случая, другарю Министър Председател, да изкажа пред Вас някои свои впечатления от досегашната работа на Главната прокуратура.

1. Главната прокуратура често поставя себе си и своите разпореждания над всичко - над съдебни институти, над отделни министри, над Правителството и едва ли не над Партията. Факти от подобен характер могат да се посочат в значителен брой, но аз считам, че за илюстрация са напълно достатъчни само следните, взети от изложението на Главната прокуратура до Вас:

Уреждането на жилищни спорове, по Закона за наемите, е възложено на съответните жилищни комисии при народните съвети. Те са единствените упълномощени органи по това. Главната прокуратура, обаче, въз основа на често пъти непроверени сведения, отменява решения на жилищни комисии. Тези действия на Главната прокуратура по същество са грубо нарушение на закона. Прокурорът Марко Димитров изземва от граждани законно издадени решения за настаняване, както е случая със семейства и Караминкови, обявява ги за отменени и по свой почин настанява други граждани, за които не се отнасят тези решения. Такива прояви на Главната прокуратура са в същност самоуправни действия. Самоуправство биха извършили и органите на Министерство на вътрешните работи, ако бихме изпълнявали разпорежданията на Главната прокуратура, за които става дума в изложението, за извършването по административен ред настаняването с редовни жилищни решения граждани в квартирите на изселените лица. Главната прокуратура вместо да спазва законността и порядъка разпорежда на органите на Министерство на вътрешните работи да вършат беззакония и затова, че не са извършили беззакония, предлага да бъдат дадени под съд.

Прокурорът Марко Димитров, възползувайки се от даденото му право от Специалната комисия да спира временно някои от изселванията, поради сериозно съмнение за неправилно изселване и за събиране допълнителни сведения, след което тези случаи да се внасят за ново разглеждане и решаване от комисията, започва масово спиране на заповедите за изселване. Той е спрел 90 заповеди за изселване, а Специалната комисия е уважила от тях само за 15 цели семейства и за 22 отделни членове от семейства, като 84 от спрените от Марко Димитров изселвания не е уважила. Спирането на тези изселвания той е извършил едностранно - само въз основа на оплакване на изселени лица, без да поиска от съответните органи на МВР събирането на допълнителни данни. Вследствие на масовото неосно-

226 21

вателно спиране на заповеди за изселване фактически се получи политическо компрометиране акцията по изселванията и се дискредитираха органите на МВР. Освен това,тази практика на прокурора Марко Димитров поощри незаконното връщане в София на значителен брой изселени лица.

Тези свои действия Главната прокуратура неправилно основава на чл.14 от Закона за прокуратурата.Според този текст прокурорите могат да възстановяват фактически положения, когато те са изменени САМОУПРАВНО. Тълкувайки го неправилно,прокурорът Марко Димитров анулира настаняването на семейства в квартирите на някои изселени лица,станало въз основа на редовно издадени жилищни решения от компетентните законни институти, обявявайки противозаконно тяхните решения за невалидни,а законното настаняване на семействата за самоуправство. Подобни действия на Главната прокуратура сочат на некомпетентност и непознаване законите.

2. По закона прокуратурата има за задача да пази и защитава установения от Конституцията демократичен държавен и обществен ред и законност в страната,което показва,че прокуратурата трябва да бъде активно включена в борбата срещу закононарушителите,т.е. най-вече в борбата с класовия враг при сегашната обстановка,който се явява основен закононарушител.А от изложението на Главната прокуратура до Вас може да се остане с впечатление, че основен закононарушител са органите на Вътрешното министерство. Главната прокуратура не разбира тази своя основна задача. На това неразбиране именно се дължи и обстоятелството,че тя насажда по места недоверие между органите на прокуратурата и Вътрешното министерство.Прокурорите вместо да помагат,съдействуват и поучават нашите органи,на практика се получава,че ги дебнат,за да ги заловят в най-малка грешка и ударят по тях.

Контролната функция на прокурорите над работата на органите на МВР никой не отрича.Но неправилно ще бъде,ако тази функция се възприеме като основна и единствена и ако прокурорите не съдействуват и активно не участвуват в борбата срещу класовия враг.А точно това Главната прокуратура не прави.Отношението на дебнене от страна на прокуратурата над нашите органи за всяка тяхна грешка,за да ги ударят,даването ухо на клевети на врага, може да доведе до парализиране дейността на органите на МВР в борбата им с класовите врагове.Такава позиция ползува само врага.

425

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

22

3. От всички случаи,съобщени в изложението на Главната прокуратура до Вас,се вижда,че се касае без изключение за вземани мерки срещу вражески елементи. Главната прокуратура е дала ухо на донесенията и клеветите срещу органите на властта и без да извърши щателна проверка на тези донесения и клевети е повярвала на тях и е изградила тежки обвинения срещу органите на МВР,позовавайки се не напълно правилно на решенията на Висшия пленум на ЦК на Партията. Излиза,че основният смисъл на решенията на Висшия пленум е да се удари по някакво пресилване на мерките срещу класовия враг.А известно е на всички,че основният смисъл на тия решения беше да се удари по извращенията при провеждане на правителствената и партийна политика,водещи до редица вредни ограничения и беззаконния към трудящите се,вследствие на което се създаде опасност от отслабване икономическите основи на съюза между работническата класа и трудящите се селяни - гръбнака на народно демократическата ни власт.

426

Не мога да не отбележа с огорчение,че изложението на Главната прокуратура до Вас,което има характер на един обвинителен акт,е отправено в момент,когато ръководството на МВР беше заето с денонощна работа във връзка с законодателните избори и подготовката на процеса срещу Трайчо Костов и неговата предателска банда.

За нормализиране отношенията между прокуратурата и органите на МВР и постигане пълно сътрудничество в дейността им

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Пред Главната и пред Окръжните прокуратури да се назначат специални прокурори,проверени от партията,ползуващи се с доверието на ДС и утвърдени от Политбюро,които единствено да се занимават с политическите дела,така ,както ни съветват съветските другари.

2. По мое мнение Главният прокурор Димитър Георгиев и особено прокурорът Марко Димитров се оказаха неподходящи за местата,които заемат и трябва да бъдат освободени.

Горното Ви донасям на разпореждане.

Из архивите на ДС

427

~~228~~ 23

Прилагам следните материали:

1. Доклада на Главната прокуратура до Вас.

2. Поименен списък за местонахождението на лицата във връзка със списъка на Главната прокуратура за 60 души.

3. Единадесет справки за въдворени лица с писменото съгласие на Главната прокуратура за въдворяването им.

4. Кратки справки-характеристики за Стефан Ангелов Пандурски, Христо Лазаров Карашинков и Янко Василев Кацаров, както и протокола за изключването на жената на Пандурски от Единната организация.

София, 30.XII.1949 година

М И Н И С Т Ъ Р:

/Р.Христозов/

ББ

Написано в 3 екз.

И Н С Т Р У К Ц И Я

За въдворяване в ТВО,за въдворяване на временно пребиваване, за изселване в ново местожителство,за освобождаване на въдворените както за културно-просветната работа в ТВО и затворите и агентурно-оперативната работа при същите.

А. ВЪДВОРЯВАНЕ

1. Въдворяването в ТВО се извършва по основателно мотивирано предложение на началниците на отделения /в ДДС и окръзите/ при съгласието на съответните началници на отдели и заместник директори и утвърдени от пом.Министъра за ДС,по тук приложения образец. Началникът на отделението изготвя в четири екземпляра своето предложение,които представя на началник отдела,който,ако се съгласи, представя на пом.Министъра предложението за одобряване.

2. Ако Началник отдела,зам.директора или пом.Министъра не дадат своето съгласие за въдворяване на лицето,то,това свое несъгласие записват на самото предложение и го връщат на началника на отделението,който го поставя в досието на лицето.

3. След като се получи утвърждаването от пом.Министъра,отделът на ДС изпраща предложението /в три екземпляра/ в отдел"Затвори и общежития".Отдел затвори и общежития иска съгласието на главния прокурор на Републиката.Ако такова съгласие не се получи,същото се отбелязва от главния прокурор върху предложението,което се връща на началника,който е направил предложението,за да се остави то в досието на лицето.Ако главният прокурор даде съгласие,същото се отбелязва саморъчно върху оригиналното предложение.което се връща заедно с втория екземпляр в отдел затвори и общежития,за изготвяне заповед за въдворяване.Третият екземпляр от предложението остава в главната прокуратура.

4. Ако Министъра не одобри предложението и не подпише заповедта за въдворяването,пълата преписка се връща на началника направил предложението с забележка,че Министърът отказва да даде заповед за прилагане на материала към досието на лицето.Самото лице се освобождава,ако е било задържано.

Ако Министърът одобри предложението и се издаде заповед за въдворяване,отдел затвори и общежития изпраща препис от заповедта за изпълнение на началника,който е направил предложението за въдворяването,заедно с един екземпляр от справката,който началникът изпраща в общежитието заедно с въдореното лице.

Препис от заповедта и оригиналното предложение заедно с другия събран материал образуват основата на досието на въдворения

3

в отдел затвори и общежития.

Препис от заповедта ведно с изпратеното предложение съпровождащи въдвореното лице до общежитието,образуват основата на досието на лицето в самото общежитие.

5. В отдел затвори и ТВО се води картотека на всички въдворени лица.За всяко въдворено лице се образува досие.В това досие се слагат по опис следните документи:оригиналното предложение,за въдворяване,по възможност,препис от заповедта,формуляр,писмото за изпращане лицето в ТВО.Потвърдителното писмо за получаване на лицето в ТВО,характеристиките за същото,както и всички материали постъпващи в службата,отнасящи се до въдворения.

6. В общежитията се създава също картотека и досиета,които да съдържат всички материали посочени в п.5

7. Режимът в ТВО се определя,следи и провежда от отдел затвори и общежития съгласувано с ДДС.По нареждане на пом.министъра някои лица може да бъдат поставени на по-особен режим.

Отпуски могат да се дават съгласно правилника на ТВО само при изрично съгласие на съответния отдел на ТВО.

8. Лица,изпратени в ТВО без заверена запвед,подписана от др. Министър на вътрешните работи,придружена от заверено одобрено предложение не се приемат.Такива лица се връщат обратно на изпращача.

Б. ОСВОБОЖДАВАНИЯ и ПРЕВЪДВОРЯВАНИЯ.

1. За изтичане на срока и своевременно освобождаване или превъдворяване на въдворените лица следят отдел "Затвори и ТВО" и самото общежитие.

2. В месечен срок преди изтичане срокът на всяки въдворен, отдел Затвори и ТВО сезира началника,който е направил предложението зарвъдворяване с писмо,който е длъжен в 10-дневен срок да отговори,какво ще бъде обществено-политическото отражение от освобождаване на въдворения вред гражданството и има ли основания същото да бъде превъдворено.

В същия срок отделът иска от общежитието характеристика за лицето по време на въдворяването на същото и мнение за освобождение или преводворяване.

Десет дни преди изтичане на срока за въдворяване,за всички лица,за които се иска превъдворяване се докладва на др.Министър и главния прокурор.Ако се получи съгласие издава се заповед за превъдворяване,което своевременно се съобщава в общежитието и на превъдворения.

3. Всички лица,за които не се иска превъдворяване и на които срокът за въдворяване изтича,се освобождават с писменно нареждане.

429

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

430

в деня,в който изтича самия срок,от отдел затвори и ТВО.Препис от писменото нареждане се изпраща на ДДС.

В. ВЪДВОРЯВАНЕ НА ВРЕМЕННО ПРЕБИВАВАНЕ.

1. Въдворявено на времено пребиваване става по същата процедура, като за въдворяване в общежития.При това положение,препис от заповедта и от предложението се изпраща заедно с лицето на началника на местото на временното пребиваване,където въдвореното лице се води на отчет и се разработва до деня на освобождаването му.Предложение за превъдворяване на такива лица се правят от местния началник,който разработва лицето в новото местопребиваване,а така също от лицето,което е направило предложение за въдворяване.Процедурата за превъдворяване е същата,както при въдворяване при общежитията.На такива лица също се води картотека и досиета в отдел Затвори и ТВО.

Г. ИЗСЕЛВАНЕ.

1. Изселванията се извършват по същия начин на въдворяването в общежитията,като се спазват разпорежданията на п.п.1,2,3,и 4 на настоящата инструкция.

2. Препис от предложенията и от заповедта за изселване се изпращат на началника на ~~[illegible]~~,където лицето е изселено,който образува картотека и досиета на изселените,води ги на отчет и своевременно съобщава както за пристигането на изселения,така също и всички промени около изселения и неговото семейство.

3. В отдел Затвори и ТВО се води картотека и досиета на изселените.

4. Промена на местоизселването може да стане само с съгласието на Министъра на вътрешните работи с заповед и с съгласие на главния прокурор при мотивирано искане от страна на изселения или мотивирано предложение на началника на местоизселването.

5. Временно напускане на местоизселване става само с разрешение на началника на местоизселването.

Временно пребиваване на изселения в кое да е друго населено място става с разрешение на съответния началник,който урежда временното пребиваване,само при наличието на условието,упоменатото в ал.1 от настоящия член.

Д. КУЛТУРНО ПРОСВЕТНА РАБОТА в ТВО И ЗАТВОРИТЕ И АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА ПРИ СЪЩИТЕ.

1./Първи вариант по предложението на Варков/.Културно просветната работа в ТВО и затворите се води и контролира от отдел затвори и ТВО,като последният улеснява с всички свои средства и възможности агентурно-оперативната работа,която само ДДС води в ТВО и затворите самостоятелно.

5

Възпитателите са преко отговорни пред отдел затвори и ТВО за културно-просветната и политическата работа по затворите и общежитията и са непосредствено подчинени на директора на затвора /управителя на общежитието/. Същите извършват и резидентска работа дотолкова, доколкото им е възложена от ДДС

2. /Втори вариант по предложението на Гриша.. . . . . ./

Възпитателите са преко отговорни за своята работа, която е преди всичко такава на резиденти на ДДС, само и преко пред ДДС, а вършат просветна работа, за която отговарят пред отдел затвори и ТВО само за законспирирването си.

3. Възпитатели и ОР са длъжни да осведомят директорите на затворите и управителите на общежитията за общото положение в тези обекти, дух и настроение на затворниците и въдворени, замисли за бегства, саботажи и др. обаче, не и за неща, които интересуват само органите на ДДС и които не засягат общото състояние и безопасност на затвора или общежитието.

Възпитателят е длъжен да изготвя атестациите /характеристиките/ на затворниците и въдворените, да ги нанася в досиетата, и изпраща в отдел Затвори и ТВО на всеки три месеца.

4. Възпитателите провеждат културно-просветната работа в затворите и общежитията по неп осредствените указания от отдел затвори и общежития и под неконтрола на директора на затвора или управителя на общежитието.

Б. <u>ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО МЕЖДУ ОТДЕЛ ЗАТВОРИ и ТВО и ДДС</u>

1. Отдел Затвори и ТВО да извършват спешно всички искания за премествания на затворници и въдворени ако те се искат по оперативни съображения, когато исканията са направени най-малко от началник на отделение или окръжен началник.

2. На оперативния кадър на служба ВЗ при ДС да се дават всякакви справки от отдел Затвори и ТВО, като исканите справки са конкретизирани в искане подписано най-малко от началник на отделение.

По предложение на ДДС да се даде на определени лица достъп до определени затвори и общежития.

Из архивите на ДС

431

Строго поверителна 60

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 506-5

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Във връзка с изпълнението на Министерско постановление № . . . . от . . . . с което се възлага на Министерството на вътрешните работи да изработи напоителните канали в Беленската низина, Свищовско

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се изкарат за работа в Беленската низина 2000 въдворени от ТВО с. Белене и гр. Димитрово и 1000 затворници, или общо 3000 работници.

2. Да се изкарат за работа само тези от въдворените и затворниците за които има данни, че няма да избягат или да организират саботиране на строежите.

Списъците да се утвърдят от пом. министрите-Ив. Райков /на въдворените/ и Л. Ангелов/на затворнищите/.

3. За общ отговорник по всички мероприятия във връзка със строежите и охраната на въдворените и затворнищите назначавам др. Стоян Илиев-началник отдел "Затвори и общежития".

4. За отговорник по строежите и интенданството др. Дочо Колев, който е пръв помощник на др. Илиев и в негово отсъствие го замества.

5. За отговорник по политическата и агентурно-оперативната работа др. Георги Савов Георгиев-гр. началник от ДДС.

6. За отговорник по охраната майор Кочланов от ДНМ.

7. За обезпечаване на всички мероприятия с оглед срочното изработване на каналите, както и за организирането на охраната, да се изработи подробен план и ми се представи за утвърждение.

За отговорници по изпълнението на тази задача натоварвам пом. министрите-Ив. Райков, Ген. Панов, Л. Ангелов и Директора на народната милиция ген. Бл. Пенев.

София, 14. III 1950 година.

М И Н И С Т Ъ Р:

Написана в два екземпляра
1. Архивата
2. След подпис от всички отр. в архивата

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

Изложение

от

- възпитател в ТВО Ножарево.

Постъпих на служба в стопанството на 26 VIII 1949 год.. Характера на моята пряка работа е в връзка политико-възпитателната работа вред питомците. Действително, че новата работа за мен беше съвсем непозната и имах неясна представа до момента на изването ми, как именно на практика да се провежда същата. Първата помощ и то най-съществена според мен беше тая, че бях назначен да работя с въдворените в Ножарево, т.е в обекта където бяха директора, пом. директора, управителя и другото служебно ръководство, което можеше винаги да ми окаже помощ и второ, че в Ножарево въдворените имаха сравнително другите по-малки провинения или престъпления - предпоставка за по-лека работа с тях.

При изването ми намерих сравнително слаба културно просветна работа. Възпитателната работа се ръководеше до тогава от др. М. Костов, който нямаше физическата възможност да бъде и възпитател. Въобще картината тогава беше такава, че от 6 обекта без стопанство Бащино имаше всичко 3-ма възпитатели: Кухалджа, Босна и Тутракан. Помощ в началото ми беше оказана, още повече че ако нямах такава, трудно бих се справил с работата. Най-съществена помощ ми оказа др. Костов по отношение култ. просветната работа и др. Божков в стопанската и възпитателна работа

Из архивите на ДС

по съществуващите тогава обекти. Тогава - есента на 1949 год. работата действително вървеше, но не бяха и редки случаите на администриране и то понекога в остри форми, чрез което се целеше да се даде ускорен ход на работата. Така на обекта „тухларницата" при норма 3000 бр. тухли се искаше минимално 5000 броя, които близаха като норма. Неизпълнилите нормата биваха наказвани нощем на фенери и огньове да доработват. Резултатите от това бяха, че въдворените от ДС използуваха тия обстоятелства и създаваха настроения, измисляха разни начини за „ускоряване" производството за сметка на качеството. При строежите работите вървяха също в ускорен темп. До тогава въдворените по линия на ДС бяха изолирани от тия по криминална линия. През ноемврий 1949 год бяха събрани наедно, като разбирасе подделенията се сказваха. Причина за това беше липса на помещения. Известни единици от въдворените от ДС се очертаха като центрове и разпространители на слухове и влияеха на останалите. Това, което се градеше чрез културно-просветната и разяснителна работа лесно се рушеше. Всевъзможни слухове циркулираха все за скорошно освобождение под външен натиск. В началото на м. януарий т. започна работата на обекта „лозето", а именно - реголване на около 70 дек. площ за лозе. Действително, че атмосферните условия бяха крайно тежки, като в някой дни при температура около и над -20°C се работеше. Земята беше замръзнала на около 60 см. дълбочина. Работата при такиви условия

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

не можеше да не даде отрицателни резултати. Единственото оправдание беше, че работата беше срочна. В Ножарево както и да е, условията са малко по-добри от останалите обекти, т.е. можеше да се направят платнени ръкавици и така малко да се облекчат въдворените, но в други обекти е нямало и тия елементарни условия, дори се е стигнало до премръзване на пръсти. Тоя период януарии и февруарий т.г. беше, когато въдворените от ДС се бяха най-много активизирали, дори имаше ако и еденични опити за издигане на лозунги: „искаме милост". Криминалните въдворени се поддаваха на настроенията, обаче в съвсем друга форма, изразена в криене от работа, лъгане при отмерването и др. провинения. Най-активни бяха н. петковистите и отделни въдворени от криминалните, който са класови врагове, като

и др. еденици. (Това се отрази и върху култ. просветната работа, която вървеше едва и насила. Едва през м. март индивидуално предприех разбиването и разоблачаването на центровете, през април т.г. бяха вече окончателно отстъпили и през м. май работите взеха съвсем друг характер. Тури се може да се каже край на масовото разпространяване на слухове, култ. просветната работа тръгна и сега изпълнението на трудовите норми е добро, често пъти нормите редовно се преизпълняват. С това не искам да кажа, че слуховете са престанали да съществуват. Действително, има още известни лица, които се отпускат и злословят, обаче вече търсят подходяща среда, сигурни им хора

Из архивите на ДС

и то не пред трето лице - т.е. разпространението на слухове вже по-конспиративен характер, но основното си остава, че са разбити и то за продължително време и трудовата дисциплина е възстановена.

Паралелно с това стои въпроса и за контрола на работата. В нас у Ножарево смятам, че проверка на работата (на питомците) не се прави пълна, системна и цялостна. Една от причините е, че няма надзиратели, а отговорниците по обекти немат физическата възможност да обхванат всичко в неговата разнообразност и широта. Има обекти и то възлови, които са поверени на въдворени - примерно бензиновия склад се държи и охранява от белогвардеец въдворен. Конюшната също, пилетата и кокошките също, агрегата и др.. Смятам, че има притъпена бдителност. Въдворените в повечето случай работят или самостоятелно, или заедно с служители - бивши въдворени, или по външни полевъдни обекти без достатъчен контрол. Нито директора, пом. директора, управителя, аз или отговорниците по отдели сме в състояние навсякъде да надникнем и често работите се вършат на „съзнанието на въдворените", значи основна слабост е липсата на помощен персонал - надзиратели и доколкото ми е известно по щат за Ножарево са предвидени 2-ма такива. Малко грижи се полагат да се потърсят подходящи лица за работа. Белогвардейците в много случай са назначени да ръководят много отговорни служби като счетоводство, планова служба, склад, дома-

5.

кинство, свиневъдство, доскоро полевъдство и др..
Отношенията на служителите, не ръководството към въдворените с които са на съвместна физическа работа са такива, че гледат на въдворените като извор за работна ръка, без да вземат присърдце работата си и по тежката я предоставят на въдворени и ако примерно за извършване на дадена работа са му необходими 2 души иска 3-ма или повече. Съществува силно отслабване и на трудовата дисциплина. Примерно каруцар отказвал да товари каруцата си с говали. Днес пресен пример - изпратен пом. тракторист при новоназначен служител да помага по ремонтирване земеделския инвентар с часове е напуснал работата си и техника се чуди какво да прави, почато няма кой да му помага. Всеки ден могат да се отбележат по няколко такива случай.

Основната причина за това според мен е, че малко се работи с служителите. Разяснителна и просветната работа вред тях е на много низко стъпало за да не кажа, че не съществува такава. Действително имаме и лоши служители, криминални престъпници и др., но между всички има добри, особенно вред младежите, на които не само че не се помага, а са и оставени под влиянието на престъпници и те ги възпитават. Организацията на МЕС не е на местото си и не провежда активна работа. Съревнуванието не е здрав, постоянен метод за работа, няма достатъчно разяснителна ра-

6

2

бота, без да се разбира дълбокия смисъл от съревнуващите се. Организирване на съревнуването, както преди така и за 1-ви май стана лошо, дори договорите на някой профгрупи се оформиха ако се не лъжа през втората половина на април. Отчетността е също слаба. На 1-ви май ~~се~~ излъчване на ударници и отличници смятам че стана от „комисията" пред трибуната и наизуст за 2 минути. Това не е метод на работа и дразни особенно проявилите се служители, които не трябва да се лъжем, че очакваха и материална награда. Служебното и партийно ръководства малко слизат надолу към персонала и мога да кажа, че работниците с нещо като страхуват, боят от служебното ръководство, не чуствуват партията, тя не движи работите не е вникнала в тяхните малки болки, а това чи дразни и отпъсва от нас. Допато не отидем долу, поприказваме, мнуваме и разясняваме, ние няма да проведем добре работата си. Аз виждам че има дележ на „висш" и „нисш" персонал, и че тоя дележ идва отдолу по причина на ръководствата. С две думи работата почти се движи по пътя на администрирането.

В връзка с отношенията на служебното ръководство моето мнение е, че има такова, но не е на нуждната висота. Съществуваха недругарски отношения между жените на директора и управителя. Другарят на поручика също и моята жена бяха на страната

33 7.

на жената на управителя. Не съм в течение на работата на служебното ръководство, но чиятам че тия отношения са се отразили и върху работата. Това положение беше до годишно-отчетното събрание, когато тия въпроси бяха поставени от страна на управителя, които засегна с критиката са семейните отношения на ръководството и дружбата на Дякова с белогвардейките, а пренебрегването на нашите другарки. Партийното ръководство доколкото ми е известно след годишното събрание се занима с тия въпроси и преди около месец пак. Действителното положение по въпроса може да се види от протоколите на ръководството и отчетното събрание. След това моите наблюдения са, че настъпи подобрение в отношенията им и за отбелязване е, че започнаха да дружат с жените и на другите служители. Това е от около месец.

Работата на служебното ръководство: др. Дяков в качеството си на служебен ръководител е обхванал всестранно работата и я движи правилно и експедитивно. Общя слабост беше и сега съществува до известна степен, че няма контрола на изпълнението и плановост в ежедневната, седмична или месечна работа. От около месец имаме раздвижване по тия въпроси, като сега всека седмица се правят съвещания с отговорниците по обекти и администрацията с седмични отчети и план за през идущата седмица.

Управителя Божков движи добре работата и

има качества на добър администратор, но все още работата в административната канцелярия изостава, има неуредици или се движи не с нуждната експедитивност. Причини за това са, че няма опитен персонал и най-главно че нуждни са още чиновници не само там, но и в другите канцеларии като планова служба и счетоводството, последното по сведения още не е приключило и за м. февруарий.

Тук се изправя и въпроса за кадрите. Смятам, че се поглежда на този въпрос с недостатъчна предприемчивост, не се потърсват хора от други места, а положително ще се намерят такива. В повечето случаи имаме служители, които не са подходящи, бивши и настоящи криминални престъпници, обявени за опасни лица, които влияят на други служители и по тоя начин при наличността на слаба разяснителна работа в стопанството работите не вървят.

Партийната организация при нас не е движещ фактор, тя не ръководи при всички основни задачи, които се поставят за разрешение, а въпросите се движат по служебен път. Партийния секретар др. Богданов само с служебната си работа се е начърбил да върши работи, които не са по силите на когото да е. От тук, не само за него, но и за останалите ръководители и дори персонал се явява недостиг на време, задачите се изпълняват бързо, с указания, без винаги възможност за проверка или недостатъчно задълбочаване.

9.
35

В началото на изложението пропустнах да допълня относно работата с въдворените за битовите условия на същите. На първо място помещенията са добри и хигиенични, обаче са недостатъчни. Предвидени са да спят по 16 човека в стая, а сега имаме по 30-40. При все това има добър ред и общата хигиена е задоволителна. Храната е достатъчна по количество, но хляба е недостатъчен, особенно за тежко физически работници. Моя въпрос се облекчава с разрешение на допълнителен, като награда колет на проявилите се. Облеклото е един от още неразрешените въпроси: за зимните панталони, които са изпопъсани много. Личната хигиена е също добра, осигурена е седмична почивка и въдворените с малки изключения се подържат чисто. Отношенията на служителите към въдворените са без грубости и откак съм тук мога с положителност да кажа, че побоища не е имало, дори и малки.

По въпроса за ремонтната работилница може да се говори много, особенно за некачествените ремонти. Често пъти машина излиза от ремонт и след неколко часа или дни влиза отново за продължителен ремонт. Особенно с тракторите СТЗ „Нати" имаме постоянни повреди и пукания на главите, клапаните пропадат в гнездата и пр.. Няма никакъв ред и винаги може се види монтьор ~~да~~ или ученик да се върти без работа. Имаме голямо неуплътняване на работното време, крадят си едни

36

други инструмента, и под страха да не го загубят се въздържат да им се зачислява от склада, а така с голи ръце губи време докато „повдигне" инструмент. Няма стопанисване на частите и инвентара. Кражби на болтове, гайки и др. са ежегасно явление. Взема от една машина, слага на своята а после трябва да се правят на струга нови. Нафтовата помпа на агрегата е откраднати отдавна, но доколкото ми е известно не е потърсена здраво, също и разниче измервателни прибори по същия агрегат липсват. По района могат да се намерят части, които биха могли да се оползотворят или поне да се използват като суров материал, а така се разпиляват – няма склад за бракувани части и същите не се прибират с малки изключения.

24 май 1950 год.
Кожарово –

[signature]

Поверително!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

9

П Р О Т О К О Л

Подписаните Аспарух Голубарев,Главен инспектор и Константин Кунчев,инспектор от отдел "Инспекторат" при МВР в изпълнение на заповед № 1153 от 9 май т.г. на др.Министър на вътрешните работи, извършихме обследване на общежитието и стопанствата в с.Ножарево, Тутраканско,в резултат на което установихме:

I Ръководство

В сравнение с 1948 и 1949 година понастоящем ръководството на общежитието е значително подобрено,но все още недоста отговорни длъжности се държат на работа бивши въдворени,такива със съмнителна честност и непроверени политически,като: счетоводителя,касиера, плановика,ръководителя на ремонтната работилница и други,на които ръководството не може да се обляга и разчита напълно. Бюджетът и щата на фонда още не са върнати утвърдени,поради което част от щата не е попълнен. По намиране кадри за възлови и отговорни длъжности са взети мерки,но не са използувани всички възможности от страна на ръководството и отдела.

Самото ръководство е допуснало редица слабости,които макар и в незначителни размери,са се отразили неблагоприятно върху работата на същото.Като съществена слабост на ръководството до началото на тази година е недостатъчно прилагане на колективния метод на работа,като основен- постоянен.Служебни съвещания през 1949 г. са правени ,но колективно оперативно ръководство е възприето едва от месец март и април т.г.. До началото на тази година ръководството не е търсило помощ от партийната организация.Не са редки случаите на администриране.Партийната и орпсова организации слабо са използувани за мобилизирване на кадрите им. По-съществена помощ партийната организация е оказала едва от началото на тази година. Но орпсовата и до тоя момент не е използувана ,въпреки да има 198 члена,между които:техници ,специалисти-работници и други.

Директорът Дяков не е имал достатъчен правилен подход в дадени негови действия,които за момента са създали слаби недоразумения,между него и някой служители.Напр: когато е издал заповед цялата служебна кореспонденция да се подписва от него,която до тогава е подписвана от управителя на общежитието- Божков,не е извикал последния ,за да му обясни. Същотака при преместването на чиновничката Манолова от плановата служба в телефонната,поради това,че не е удобна за работа в плановата служба,натоварва заведущ

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

444

време се продават по различни цени в отделните стопанства.Напр.: месо свинско - 172,190,193 и 200 лв.на кгр.,масло краве - 640,650 и 700 лв.кгр.,мляко - 40,45 и 50 лв.,месо агнешко- 193 и 225 лв.,орехи на служители 100 лева,на кооперация 150 лева и на частни лица- 140 лева,сирене 230 лева и 271 лв.,пшенична слама - 2 и 3 лв.,царевичак 3-4 лева и пр..

Общо взето,ръководството се е отнесло несериозно към счетоводството.Не е искало и не е дало възможност на счетоводителя-ръководител да постави счетоводството в ажур. Счетоводителят също е подценен. Като бивш въдворен се чувствува някак си без достатъчно права да нарежда по негова линия,а ръководството не му е помогнало в това отношение,така че той е станал повече регистратор ,а не ръководител-счетоводител в счетоводството.

VIII. Общежитие

Въдворените се разпределени по отделни стопанства с оглед необходимостта от работна ръка. По-проявените реакционни елементи са отделени в отделно стопанство .

Битовите условия,при които са поставени въдворените да живеят,са сравнително добри.Жилищните помещения във всички обекти са хигиенични,приветливи и подходящи.В Ножарево и Тутракан поради липса на помещение са много сгъстени.Чистотата в жилищното помещение е задоволителна.По-слаба е в Тутракан и Тертер,където под наровете са нахвърляни,куфари,сандъци,кошници и пр..Паразити по въдворените се намират от време навреме,по някой въдворен,като се вземат мерки за почистването им.

Храната на въдворените е недостатъчна.Дневният оклад от 70 лева не се използува напълно.За месеците I,II,III и IV средно храната е възлизала да 50-55 лева на ден .Управителят на общежитието не е обърнал достатъчно внимание на храната и не е взел мерки за използуване дневния оклад съобразно възможностите.

На всички въдворени е раздадено летно облекло , част от което е съвсем ново.През зимата в големите студове е имало измръзване краката на отделни въдворени.

За работата на въдворените има определени трудови норми, които се изпълняват от по-голяма част от въдворените.Липсва достатъчен надзорен персонал върху въдворените през време на работа,който да контролира количеството и качеството на извършената работа.

Възпитателската работа всред въдворените е незадоволителна. Същата се извършва от четири възпитатели,които са съвсем недостатъчни,като се има разпокъсаността на въдворените по отделните стопанства.

15

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

В Заград възпитателят изпълнява и длъжността управител ,а в Тертер и Тутракан управителите са и възпитатели.Помощта давана на възпитателите от поддиректора Тодор Костов като отговорник-ръководител на политическата работа в общежитието е малка.Също и от отдела е оказана слаба помощ в това отношение. Самите възпитатели не са достатъчно подковани политически.

Отношенията на управителите на стопанствата и възпитателите спрямо въдворените са такива каквито трябва да бъдат.Има,обаче, случаи на отнасяне към тях с разни епитети,нанасяне побой и пр.. Напр.-управителя в Тутракан нарича въдворените "дураци","идиоти", "разбойници".На 21.т.м. удря с хляб една въдворена.През 1949 г. бившият управител на е бил Мария Кацарова и е имал неморални деяния с въдворени жени,за което е уволнен. Неморални деяния с въдворени жени е имал и бившия милиционер

В Босна има 25 маловръстни момичета,които са поставени заедно с останалите въдворени,от които придобиват лоши навици,вместо да бъдат превъзпитавани.

В Босна също така е въдворена за шест месеца 83 годишната Надежда Игнатиева Еварт от Михайловград.Същата е парализирана с дясната ръка и е негодна да се гледа.Заедно с нея е въдворена и дъщеря й.Също така в Босна са въдворени Бера и Иванка Кузеви Дудекови,от София,на 27.VII.49 година.За първата в досието има само заповед за превъдворяването й за още шест месеца,а за втората само заповед да въдворяването й за една година - без справки-сведения и за двете.

В Тутракан е въдворена една жена за участие в кражба,която е бременна на 5-6 месеца.

Канцеларията на общежитието напоследък е подобрена значително.От всичките въдворени 9 такива нямат заповед,нито справка за въдворяването им в отдела и общежитието.За 17 има материал за въдворяването им,но няма заповеди.

Отдела бавно движи преписките за освобождаването и превъдворяване на ония въдворени,чийто срокове са изтекли. Въдворени, чиито срокове са изтекли и още не име е уредено положението,има 23 до 1 месец,20 до два месеца,4 до три месеца и 15 до три месеца.Въдворени ,които стоят повече от една година има по ДС-78 мъже и 20 жени,а криминални 5 мъже и 8 жени.

На всички въдворени са заведени картони и образувани досиета. Сведения за движението на въдворените са дават на отдела на всеки първо и 15 число на месеца,някои път и с закъснение.

Из архивите на ДС
445

Из архивите на ДС

През 1949 година са избягали всичко 25 въдворени,от които 23 криминални и двама по ДС. Заловени са 22 и 3 незаловени,катоо четири са убити. Опит за бягство има 6 мъже и 7 жени криминални. През 1950 година са избягали 11 въдворени - 6 жени и 5 мъже криминални.От тях заловени - 4,убит един криминален и 1 политически.Незаловени двама мъже политически и три жени криминални. Опит за бягство имат - един мъж и три жени.

с.Ножарево,30.V.50 г.

446

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:
/Ас.Голубарев/

ИНСПЕКТОР:
/К.Кунчев/

ОБСЛЕДВАЩИ:

ДИРЕКТОР:

БВ

ДО ПОЛИТБЮРО НА ЦК на БКП

Т У К

Изх. 2614-II
26.VII 950 год

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: реда на въдворяване в трудово възпитателни общежития и установяване на ново местожителство.

ДРУГАРИ,

Въдворяването на лица в трудово възпитателни общежития и установяване на ново местожителство се урежда от Закона за Народната милиция.

Подлежат на въдворяване или установяване на ново местожителство лица с фашистки и антинародни прояви, които да опасни за обществения ред, държавната сигурност или разпространяват зловредни и лъжливи слухове /чл. 52 от Закона за народната милиция/. Такива мерки народната милиция може да вземе и спрямо: изнудвачи, измамници, рецедивисти, сводници, сутеньори, лица опасни за обществения морал, комарджии, просяци, спекуланти и черноборсаджии /чл. 53 от Закона за народната милиция/.

Предложение за лица по чл. 52 от Закона за народната милиция се прави въз основа на обвинителен материал, събран от околийските началници на МВР, одобрява се от окръжния началник на МВР и утвърдено от ДДС - съответния отдел, се докладва пред определената от Политбюро комисия в състав: представител на ЦК на БКП, Помощник министра за ДДС, представител на Главната прокуратура, Директора на народната милиция и представител на Министерство на правосъдието. Приетото предложение се оформява в заповед на Министра на вътрешните работи за изпълнение.

2614-II
26.VII.955

относно реда на въдворяване в труд. Изв. нит. общежития и установ. на ново местожит.

- 2 -

До Политбюро на ЦК на БКП

Предложение за лица по чл. 53 от същия закон прави криминална милиция и с заповед подписана от министра на вътрешните работи, същите се въдворяват или установяват на ново местожителство.

От изложеното се вижда, че въдворяването и установяването на ново местожителство има подчертано административен характер.

За да се гарантира обективност и политическа оценка при въдворяване в трудово възпитателни общежития и установяване на ново местожителство и в духа на протоколно решение № 238 от 6.VII.950 година на Политбюро на БКП, предлагам, ако одобрите да приемете следното

Р Е Ш Е Н И Е:

1. Основната форма на наказателно преследване на лица извършили престъпление по законите на НРБ е даването на същите лица под съд.

Административното преследване по чл. 52 и чл. 53 от Закона за народната милиция се допуща по изключение IV само в случаите когато обвинителния материал е недостатъчен за подвеждане под съдебна отговорност, но съществуват минимални данни улики убедителни за вземане на предохранителни мерки. Това преследване се става под непосредствения контрол на Политбюро на ЦК на БКП.

2. Въдворяването на лица в трудово възпитателни общежития и установяване на ново местожителство, визирани в чл.чл. 52 и 53 от Закона за народната милиция става по следния ред:

Събраните материали от околийския началник на МВР се докладват на бюрото на ОК на БКП. Приетите предложения за въдворяване се изпращат за одобрение от окръжните началници на МВР в съгласие с окръжните секретари на БКП. Така одобрените предложения се изпращат на директора на ДДС, който след вземане мнение на Главната прокуратура, ежеседнично ги докладва в Политбюро за решения.

3. Превъдворяването или предсрочно освобождаване на въдворени и отмена на установяване на ново местожителство става въз основа на поведението на лицата и съгласуваното мнение на бюрото на ОК на БКП и околийските началници на МВР, които са дали съгласие за въдворяване или установяване на ново местожителство, или по специални оперативни съображения на ДДС.

13

4. Решението на Политбюро се ~~оформя веднага~~ провежда от [illegible] с заповед съгласно Закона за народната милиция.

5. Комисията за въдворяване и изселване, определена от Политбюро, престава да съществува.

М И Н И С Т Ъ Р:

ПОМ. М И Н И С Т Ъ Р: [signature]

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Стр.поверително. 60

Политбюро на Централния Комитет на Българската Комунистическа партия, след като изслуша на ___ май 1951 г.доклада на Министра на Вътрешните Работи за съществуващата практика за въдворяване на лица в Трудово-Възпитателни Общежития, организацията на охраната им и освобождаването от тях на политическите престъпници,

П О С Т А Н О В Я В А:

1. За провеждането на правилна наказателна политика е необходимо да се прекрати съществуващата практика на арестуване граждани от околийските и селски народни съвети, както и от други длъжностни лица, нямащи право на това, за изпращането им в Трудово-Възпитателни Общежития.

2. Правото за въдворяване на лица в Трудово-Възпитателни Общежития се предоставя на комисия в състав: Министра на Вътрешните работи /председател/, помощник-министрите по Държавна сигурност, Главния прокурор на Републиката, Председателя на Върховния съд и един от членовете на Централния Комитет на БКП.

3. На комисията се предоставя правото да разглежда следствените дела на престъпници, които не могат да бъдат съдени по обикновения ред поради политически причини или други държавни съображения.

4. В съгласие с пункт трети на настоящето постановление, при разглеждане следствените дела на арестуваните шпиони, терористи, диверсанти, вредители, лица, опитали се да избягат зад граница, както и преминалите нелегално през границата, дезертьори и всички категории от така наречените бивши хора: полицаи, жандармеристи, тяхните тайни агенти, провокатори, висши чиновници от бившето Министерство на Вътрешните работи, съда, прокуратурата и Дирекция на полицията, активни участници в буржуазно-фашистките партии и организации и особено опасни криминални престъпници и рецидивисти - комисията има право да въдворява същите в Трудово-Възпитателни общежития за срок от 2 до 7 години.

5. Съгласно особени решения на Правителството, комисията разглежда и утвърждава делата на категориите лица, подлежащи на изселване или преселване от градове, гранични околии и т.н.

6. Комисията има право да измени срока на наказанието на осъдения, който е бил изпратен на основание на нейно решение в Трудово-Възпитателно Общежитие или изселен в определен район на страната.

7. Комисията преразглежда решенията си по следствените дела само тогава, когато се представят материали от прокурора, органите на Държавна сигурност или администрацията на лагера за предсрочно освобождение на въдворения или намаление срока на наказанието му.

8. Задължава се Министра на Вътрешните работи да разработи инструкция за оформянето на следствените дела и тяхното представяне в комисията, както и за отчитането, даването и съхраняването на същите.

9. В едномесечен срок от излизането на настоящето решение Министра на Вътрешните работи да установи съответен ред в Трудово-Възпитателните общежития, обезпечаващ охраната и изолацията на политическите престъпници.

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО
на
РЕШНИТЕ РАБОТИ
ЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 6
2 Януари 1952 год.
СОФИЯ

До ДРУГАРЯ МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант ГЕОРГИ ЦАНКОВ
гр. София

Абсолютно забранено да се задържат арестувани в ТВО без заповед лично от мен или от Зам.-Министъра. Всеки случай да се докладва за вземане мерки.

Г. Цанков

Г О К Л А Д

От Помощник-Министра на вътрешните работи
Генерал-майор Ангел Цанев

ОТНОСНО: въдворяването на лица без заповеди.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Съгласно т.7 от Правилника за устройството на трудово-възпитателните общежития, изпращането на въдворени лица в тия общежития се извършва с мотивирана заповед, издадена от Вас, по доклад на съответните началници на отдели при Държавна Сигурност или Директора на народната милиция.

До м.май т.г. горното разпореждане, с малки изключения се е спазвало строго и в общежитията не се приемали въдворени лица, без заповеди и без кратки справки за провинението на лицето, данни за социалния му произход и положение, местожителство, рожденни дати и пр.

По време на акцията т.г. през м.м.май и юни, с цел да не се задържат лицата в арестите на милицията и Държавна Сигурност, с оглед бързото разрешаване делата на задържаните лица, Окръжните началници на МВР, Столичното управление и Държавна Сигурност изпращат в общежитията лица, без заповеди и справки. Заповедите и справките трябваше да се изготвят и изпращат допълнително в общежитията. И действително, на по-голямата част от така изпратените въдворения положението е уредено, т.е. изготвени са и са изпратени редовни заповеди за въдворяването и справки за провиненията на въдворените.

Някои служби на ДС/Ст.Загора, Пловдив и др./ не спазват горните разпореждания и продължават да изпращат въдворени лица без заповеди и справки, въпреки, че сега не се намират в онова притеснено положение, при каквото се намираха през пролетта и лятото на тази година.

По причина на горното, в трудово-възпитателните общежития към 21 декември 1951 год. се намират 141 въдворени лица, без заповеди и справки.

Като Ви докладвам горното другарю Министър, моля, ако Вие счетете за необходимо, да бъдат дадени следните:

Зам.-Министър за Народна милиция и Контрол.
Зам.-Министър за Народна милиция и Контрол.
3 I 52 г.

3 29

1.Да се нареди на Окръжните началници на МВР,в най-кратък срок да представят предложение за издаване на редовни заповеди,преписи от които да се изпратят на отдел "Затвори и ТВУ" за сведение.Преписите от заповедта да се придружават от кратки справки.

2.Да се нареди за в бъдеще да не се изпращат лица в трудово-възпитателните общежития,без предварително подписана заповед и изготвена справка.

На разпореждане.

ПРИЛОЖЕНИЕ:списък на лицата изпратени в общежития без заповеди.

453

ПОМОЩНИК-МИНИСТЪР:
/Генерал-майор Ангел Ланев/

Написано в 2 екз.
1 екз.на адреса
2 екз.в архивата
Изпълнител.....
ИА

Из архивите на ДС

П Р О Т О К О Л

№ 1

От заседанието на Комисията по въдворяване
в ТВО на 1.II.1952 г.

Дневен ред:

1. Определяне реда за разглеждане материалите на въдворените лица или предложените за въдворяване.

2. Разглеждане предложенията за освобождаване или превъдворяване за въдворените в ТВО лица.

Приетствуват: членовете на комисията - Председател Министъра на вътрешните работи др. Георги Цанков, членове: Главния прокурор на Републиката др. Д. Георгиев, Председател на Върховния съд др. Борис Лозанов, Пом.Министрите на на вътр. работи др. Кумбилиев, др. Боев, др. Колчев, др. Капитанов и н-ка на отделение ВИ - др. Папалезов.

Председателя на комисията - Министъра на вътрешните работи др. Георги Цанков откри заседанието с кратко слово с което набеляза задачите които е натоварена да изпълни комисията, за начина по който ще трябва да процедира комисията и по формата на документите които ще се изготвят.

По въпроса за процедурата на разглеждане предложенията за въдворените лица и формата на документите се реши:

1. Възлага се на Пом.Министрите на вътр работи др. Кумбилиев и др. Капитанов и н-ка на отделение ВИ да подработят предложение за начина по който ще се разглеждат материалите и каква форма ще им се даде

Подработването на предложението да се извърши на базата на дадените указания на комисията:

а/ Да се изготвят протоколи с установачни данни за лицата и кратки мотиви за обосноваване на присъдата.

б/ След вземане решение за лицата протокола се подписва от членовете на Комисията.

в/ На въдвореното лице решението на комисията се съобщава като му се връчва препис извлечение от протокола.

г/ В съобщението имената на членовете на комисията не се пишат.

д/ На лицата за които има решение да бъдат освободени не се връчват преписи извлечения от протокола Тяжното освобождение

Из архивите на ДС

455

става чрез заповед на Министъра на вътр. работи.

е/ Да се изпрати заповед до окр. у-ния - МВР в духът на инструкцията на Политбюро на ЦК на БКП, като се дадат указания за изготвяне на документите при предлагане за въдворяване на лица.

ж/ При подработване проекто-решенията на комисията трябва да се взема предварително мнението на съответните окр. н-ци - МВР.

з/ Протокола да се пуща на предварително преглеждане и бележки от членовете на комисията.

2. След изтичане на срока определен от комисията на въдворното лице, ако няма друго решение, лицето автоматически се освобождава.

2а на мр №3. За въ бъдеще предложенията от окръзите за въдворяване трябва да се подписват само от окръжните началници МВР, обаче необходимо е да се взема предварителното съгласие на секр. на окр. комитети на Партията и се уведомяват окръжните прокурори.

4. Възлага се на Пом.Министъра др. Капитанов да подработи инструкция за изселените лица.

5. За избягалите от ТВО лица се отбелязва в списъдите,че са "избягали", а материалите се предават на отдел XII ДС.

По втора точка се реши:

1. Да бъдат освободени 37 въдворени лица, 9 да се освободят и изселят, 4 за нова проверка, а 6 лица се превъдворяват на 6 месеца и 1 година.

Решението е отразено в протокол № 1 на Комисията.

2. Възлага се на Министъра на вътр. работи др. Георги Данков и Пом.Министъра др. Георги Кунбилиев да прегледат и решат въпроса за предложените 16 въдворени лица.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
- ген.лейтенант:

/Г. Цанков/

СЪСТАВИЛ ПРОТОКОЛА,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ПРИ
КАБИНЕТА НА МИНИСТРА:

/майор Ив. Чуков/

Затворе

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 108
16 V 52

Поради предаване земеделското стопанство "Ножарево" на Държавни земеделски стопанства и закриване на кариерата "Пиргово" Русенско,

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се закрие затворническото общежитие "Ножарево"
2. Да се закрие затворническото общежитие "Пиргово"

Годните за тежка физическа работа затворници да се изпратят в общежитията "Димитрово" и "Димитровград, за минни работници.

Старите и болни затворници да се изпратят по затворите.

3. От предвидения административно-домакински щат на общежитието "Ножарево за 1952 година да се прехвърлят:

а/ за ТВО Белене:
- ръководител на общежитие 1
- машинописец 1
- началник касово бюро 1
- лекар 1
- счетоводител 1
- домакин 1
- надзиратели 5

б/ за затворното общежитие Димитровград
- надзиратели 3
- деловодител 1
- шофьор 1

в/ за затворното общежитие Димитрово
- началник общежитие 1
- зам.н-к по полит.част I кат. 1
- старши надзиратели 2
- надзиратели 4

г/ за затвора Русе
- старши статистик 1

4. От предвидения административно-домакински щат на

Из архивите на ДС

затвора в гр.Русе за 1952 година да се прехвърлят:

а/ за затворното общежитие Димитровград

ръководител общежитие 1
старши надзирател 1
надзиратели 2

5. От предвидения милиционерски щат на общежитието Кожарево за 1952 година да се прехвърли:

а/ за ТВО Белене:

пом.ротен командир 1
взводен командир 1
отделенен командир. 5
милиционери 36

б/ за затворното общежитие Димитровград

взводен командир 1
отделенен командир 2
милиционери 30

в/ за затворното общежитие Димитрово

ротен командир 1
милиционери 10

6. От предвидения щат за милиционери за 1952 год. към охранителното отделение - Русе:

а/ за затворното общежитие Димитрово

отделенен командир 1
милиционери 20

б/ за ТВО Белене:

ротен командир 1

7. Цялото имущество на общежитието да се разпредели между общежитията Белене, Димитрово, Димитровград и др., съобраз нуждите.

8. Да се открие затворническо общежитие за обслужван строителството в Д.Богров, като клон от Софийския затвор.

9. Да се открие затворническо общежитие за обслужван строителството на МВР край с.Дървеница, Софийско, като клон н Софийския затвор.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на Пом. Министрите Ангел Чанев и Димитър Капитанов.

М И Н И С Т Ъ Р -
ген.лейтенант : /Г.Цанков/

пв/пи

Недопустимо бавно работи комисията по преглеждане списъка на въдворените. Следва да се намеси решително в това отношение. В ТВО трябва да останат непоправимите, заклетите врагове, явно опасните за реда и спокойствието в страната елементи, а не за щяло-нещяло да се граща в ТВО.

В Политбюро към 1.VIII.т.г. да се представи точен доклад от др. Г. Цанков за броя на въдворените, за характера на причините за въдворяването и предложение за пущане от ТВО на всички, които неправилно или без достатъчно сериозни причини се намират сега в ТВО. Въдворяването в ТВО в бъдеще да става само по решение на специалната комисия и под личната отговорност на Министъра на вътрешните работи, които в три месеца веднаж да докладва в Политбюро за решените от него въдворявания. Ние приехме правилник за въдворяването, но, изглежда не се съблюдава. Трябва да се провери.

3.VII.1952 год.

/п/ В. Червенков

Размножено в 3 екз.

Верно с оригинала

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

относно:Намиращите се в ТВО лица, причините на въдворяването им и по подработка на материалите за комисията.

От м.февруарий 1952 година до сега,Специалната комисия по ТВО освободи от ТВО 386 лица и въдвори нови 222 лица.

В настоящия момент в ТВО се намират 2.802 лица,от които 2.716 мъже и 86 жени.

Същите са изпратени в ТВО през различни времена и са с разни срокове на престояване.

В ТВО се намират:

1.от 1945 год.....	1 лице	5.от 1949 год.	289 лица
2.от 1946 год.	1 лице	6.от 1950 год.	250 лица
3.от 1947 год.	10 лица	7.от 1951 год.	1968 лица
4.от 1948 год.	25 лица	8.от 1952 год.	258 лица

По характера на причините на въдворяването,намиращите се сега в ТВО се разпределят както следва:

1/ Бивши белогвардейци,участвали в окупационния корпус в Югославия или за други прояви 5

2. Бивши полицай,вършили убийства изтезания и др.до 9.IX.944 год.,укрили се от Народния съд,неоправдано помилвани или за вражески прояви след това.....311

3. Бивши царски офицери,за престъпления до 9.IX.944 год.,укрили се от Народния съд,неоправдано помилвани или за вражеска деятелност след това..... ...181

4. Провокатори и за предателство в Партията..... 63

5. Активни ИВ.Михайловисти /ВМРО/..... 21

6. Лидери,бивши министри и други водачи на буржуазни и фашистки партии 153

28

7. Отговорни и активни Н.Петковисти и Лулчевисти: членове на върховно и окръжни ръководства, председатели на околийски ръководства, "народни" представители и др.... 977
8. Бивши водачи на легионери, ратници и други с настояща активна антинародна деиност. 109
9. Изменници на Родината, заловени на границата или в опит и подготовка за това. 87
10. Бандити, ятаци и помагачи на бандити. 246
11. Участници в нелегални иконтрареволюционни групи и организации. 187
12. Разпространители на вражески слухове и за вражеска пропаганда, разпространяване на анонимки и други разни. 254
13. Чужденци, влязли нелегално в страната по неустановени причини..... 63
14. Криминални престъпници-рецидивисти, сводници и проститутки..... 148

Това групиране на намиращите се в ТВО е приблизително. В редица случаи едно и също лице може да се отнесе както към една, така и към друга категория.

На пленарното заседание на комисията, се констатира че подработката на материалите по въдворяването, въз основа на които трябваше да се вземе решение и определи срока за престояване в ТВО на всяко едно лице намиращо се там, не е извършена задоволително и качествено.

Във връзка с тази констатация комисията отложи разглеждането на представените проекто-протоколи и реши наново да се разгледат обектите задълбочено по критериите за всеки въдворен, като същевременно се вземе мнението на окръжните управления на МВР, на бившите на съответните служби в центъра.

Изпълнение на това решение на комисията, ние, органите по подготовката, извършихме следното:

Из архивите на ДС
460

Из архивите на ДС

461

1. Бяха определени и командировани в всеки окърг работници от МВР.

Там на място, съвместно с окържните началници на МВР разгледаха и обсъдиха наличните материали за всяко едно намиращо се в ТВО лице и излезоха с предложение за определяне срока на въдворяването или за освобождаване. Същевременно в самото ТВО проучихме и взехме мнението на ръководството на общежитието за всяко въдворено лице и преди всичко: какво поведение има там и дали досегашното престояване е указало изправително въздействие.

След като се получиха тезипредложения и след като се взе мнението на съответните отдели в Д.С., бяха съставени и проекто протоколите за комисията.

Тези проекто-протоколи, а в редица случай и оригиналните материали бяха разгледани от членовете на комисията: пом. министрите при МВР Кумбелиев, Колчев, Боев и Капитанов. В процеса н на това разглеждане бяха освободени от комисията и споменатите по горе 386 въдворени.

2. При разглеждане на материалите констатирахме, че в редица случаи предложенията на окържните началници са надути, искат се дълги срокове за въдворяване, несъответващи на вината на отделните въдворени.

Ръководейки се от принципа, че в ТВО трябва да останат най-злостните врагове на Нар. власт и представляващи опасност за сигурноста на страната, и по указание на председателя на комисията-др. Министър на вътрешните работи, ние извършихме нова цялостна проверка на материалите за всяко лице. Повторно командировахме наши работници в окързите, повторно разгледахме материалите с окържните началници, повторно бяха в ТВО, където се получиха и лични впечатления от въдворените.

Пом. министрите от МВР, членове на комисията също повторно разгледаха и обсъдиха материалите за всяко лице.

Трябва да се отбележи, че в процеса на тази работа, не се откри нито един случай, при който български гражданин да е изпратен в ТВО невинно.

Независимо от това, обаче, значителна част от въдворените трябва да бъдат освободени, а именно тези, на които [illegible]-

Из архивите на ДС

462

30

досегашното престояване в ТВО е указало въздействие и са пока зали, че са се поправили. Следва да се освободят също и такива ца, за които наказанието е достатъчно, съответно на престъплени ето им, а също и селяните, взели участие миналата година в раз- грабване на ТКЗС, поради изменилата се обстановка на село.

Въз основа на всичко това предлагаме за намиращит се сега[illegible] лица в ТВО с неопределен от комисията срок на въ дворягане, да се реши:

1. Да се освободят 5[illegible] лица
2. Да се въдворят за 6 м. 31 лица
3. " " " за 1 год. [illegible] лица
4. " " " за 2 " [illegible] лица
5. " " " за 3 год. [illegible] лица
6. " " " за 4 год. [illegible] лица
7. " " " за 5 год. 2[illegible] лица
8. " " " за 6 год. [illegible] лица
9. " " " за 7 год. [illegible] лица

В бъдаще, независимо от това, че срока за престояване в ТВО ще бъде определен, ще изучаваме поведението на всеки въдворен с оглед предсрочно освобождаване на поправилите се.

23.VII.1952 год.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР:
/генерал майор Д.Капитанов/

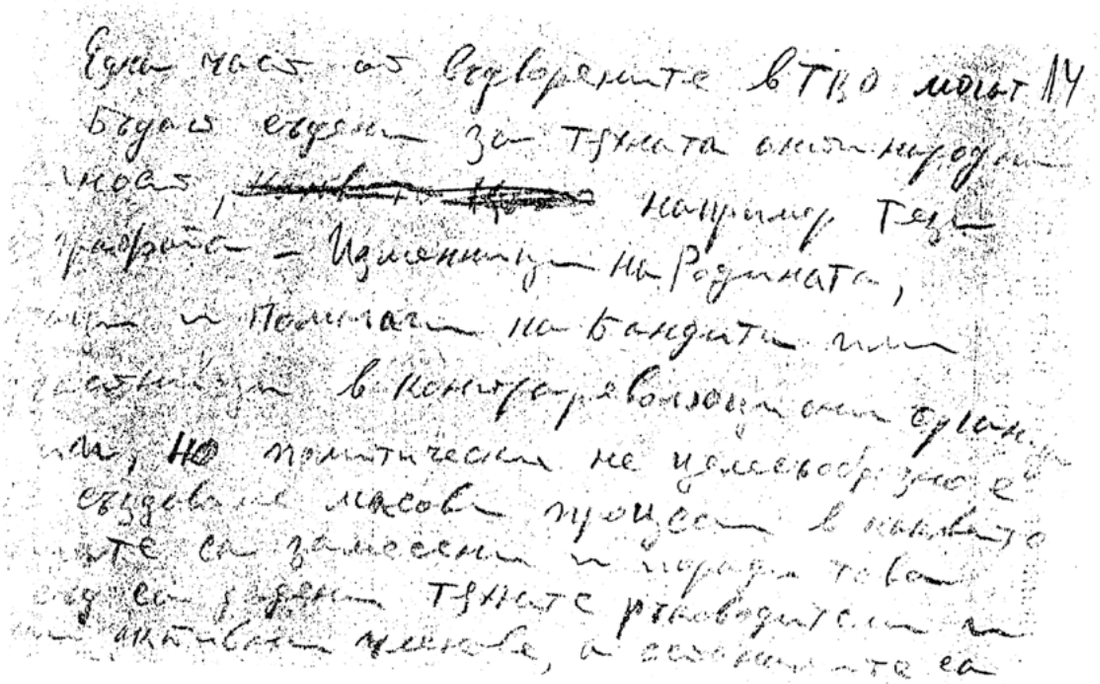

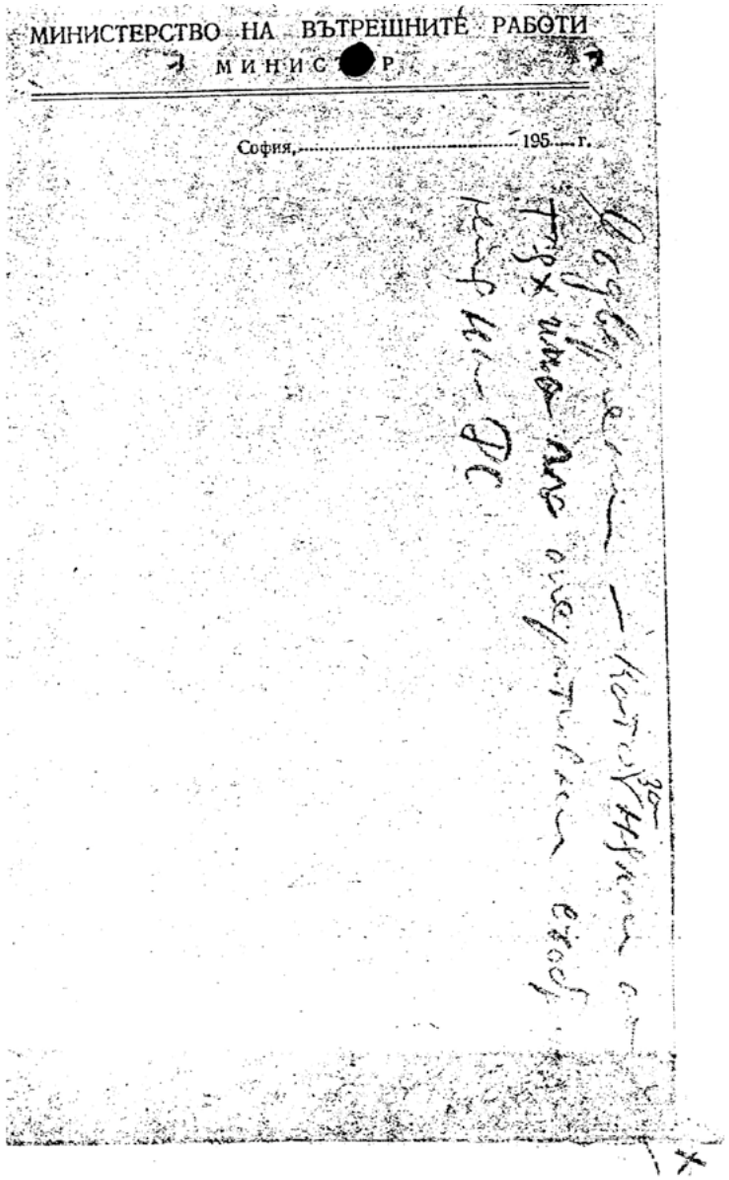

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
МИНИСТЪР

София, ... 195... г.

Строго поверително!

58

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Настаняването на държавни и криминални престъпници ТВО от специялната комисия при МВР и приложение на закона по отношение измениците на Родината невъзвръщенците.

I.

Съгласно утвърдената от Политбюро на Ц.К. на БКП инструкция края на 1951 година при МВР бе създадена специялна комисия по настаняване на държавните и криминални престъпници в ТВО.

/Комисията отпочна работа на 1.II.1952 година./

Преди да се предложи даден престъпник на специалната комис. за въдворяването му, органите на МВР по места и в центъра, /срещу вс лице провеждат пълно следствие, като спазват всички правила предвиде в Наказателно-процесуалния кодекс. Всяко въздигнато обвинение срещу лицето се документира. Към след. дело прилагат документи от НС на ДТ, семейното и материялно положение на лицето.

Всяко следствено дело завършва с обвинително заключение, то съдържа предложение за въдворяване в ТВО и предложение пред комис ята за срока на наказанието, което трябва да изтърпи.

След като специалната комисия съди дадено лице, отделение "ВИ" изпраща три заверени преписа – извлечения от протокола на специа ната комисия по въдворяването на поделението, което го е предложило за настаняване в ТВО. Съдия/осъдения/ подписва разписка с която му се съ щава срока, без да му се бете обвинението. Единия екз. от преписа извл чението се връща веднага в отделение "РИ", втория остава в поделението а третия заедно с лицето се изпраща в ТВО.

Началника на ТВО приема в общежитието само тия лица, за които е получил заверен препис от решението на комисията и веднага ув домява отделение "РИ", че осъденото лице е пристигнало в общежитието.

Отделение "ВИ" е картотекирало всички въдвореци и сле ди за тяхното движение. Един месец преди изтичането на срока на осъден отделение "ВИ" иска мнението на поделението, което го е предложило за

Из архивите на ДС

466

настаняване в ТВО,а така също и мнението на общежитието,дали лицето може да бъде освободено или не.В случайте,когато няма възражения и от двете страни за освобождаването му лицето се пуска на свобода.Ако поделението,общежитието или друго поделение на МВР излезе с предложение за продължение на срока на осъдения,отделението подработва предложението то и го докладва на комисията,която решава въпроса, дали да се продължи срока или да се освободи.

От 1.I. до 31.XII.1952 година комисията е въдворила 453 държавни престъпници,от които мъже 428 и жени 25.Превъдвори 2179 от които мъже 2143 и жени 36.Освободи 1202 от които мъже 1174 и жени 28.

За същото време е въдворила 152 криминални престъпници от които мъже 110 и жени 42.Превъдвори 67 от тях мъже и 58 и жени 9.Освободени 67 от тях мъже 46 и жени 21.

По характера на причините на въдворяването намиращите се в ТВО понастоящем се разпределят както следва:

1. Бивши белогвардейци,участвали в окупационния корпус Югославия или други прояви.....2
2. Бивши полицай,вършили убийства,изтезания и др. до 9.9.44 година,или за вражески прояви след това.306
3. Бивши царски офицери,за престъпления до 9.9.44 год.,укрили се от НС,неоправдано помилвани или за вражеска деятелност след това.....174
4. Провокатори и за предателство в партията.....64
5. ВМРО/Ив.Михайлов/.....33
6. Лидери,бивши министри и др. водачи на буржуазни и фашистки партий.....92
7. Отговорни и активни н.петковисти и лулчевисти членове на върховни и окръжни ръководства, "народни представители" и др.....394
8. Бивши водачи на легионери и ратници и др. с активна антинародна дейност.....84
9. Изменици на Родината,заловени на границата или в опит и подготовка за това.....52
10. Бандити,ятаци и помагачи на бандити.....230
11. Участници в нелегални контрареволюционни групи и организации.....194
12. Разпространители на вражески слухове и за вражеска пропаганда,разпространяване на

60

анонимки и др. разни.....177

13. Чужденци влезли нелегално в страната по неустановени причини.....30
14. Анархисти.....47
15. Сътрудници на полицията.....135
16. Сътрудници на чуждото разузнаване.....130
17. Криминални престъпници-рецидивисти, сводници и проститутки.....204

Това групиране на въдворените е приблизително. В редица случай едно и също лице може да се отнесе, както към едната, така и към другата категория.

Комисията по въдворяването изпраща в ТВО такива вражески и криминални елементи, които не могът да бъдат съдени по обикновения ред или даването им под съд не е целесъобразно. Преди да бъдат представени на комисията за настаняване в ТВО, органите на МВР извършват пълна документация на вражеската им и криминална дейност..

През този период са освободени такива лица, за които въз действието за наказанието се смята достатъчно или пък за това, защото тези лица имат добро поведение в ТВО и показват, че се се поправили. Друга част от освободените са взели участие миналата/1951 г/ в вълненията в село и поради изменилата се вече обстановка бяха освободени.

В настоящия момент в ТВО се намират 2144 държавни престъпници и 204 криминални такива, или всичко 2348 въдворени.

На тези 2348 въдворени намиращи се в ТВО, комисията по въдворяването им е определила следните срокове за престояване в ТВО, както следва:

	Държавни престъпници	Криминални престъпници	Всичко
1.за 3 месеца	7	-	7
2.за 5 месеца	2	-	2
3.за 6 месеца	41	29	70
4.за 1 година	478	17	495
5.за 1 год. и 6 м.	2	-	2
6.за 2 година	462	51	513
7.за 2 г. и 6 м.	2	-	2
8.за 3 години	422	54	476
9.за 4 години	130	7	137
10.за 5 години	340	30	370

467

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

468

11.за 6 години	33		33
12.за 7 години	225	16	241
Всичко:	2,144	204	2,348

Забележка:Сроковете на въдворените за престояване вр ТВО са определени през различно време от годината в зависимост от датата на утвърждаването на протокола от комисията.

II. По въдворяванията на нова местожителство

От 1945 год. до края на 1952 год. са изселени всичко 2,400 семейства на изменици на Родината с 9,742 члена,както следва:

1. От Благоевградски окръг	522	семейства с	2033 лица
2. От Бургаски	233	-"-	" 1061 "
3. От Врачански	491	-"-	" 1888 "
4. От Пловдивски	209	-"-	" 1029 "
5. От Софийски	195	-"-	" 612 "
6. От София	12	-"-	" 32 "
7. От Ст.Загорски	28	-"-	" 163 "
8. От Хасковски	710	-"-	" 2924 "

Тия семейства са заселени предимно в Плевенски,Търновски Коларовградски,Русенски,Сталински и от части Пловдивски,Ст.Загорски Бургаски и Врачански окръзи.

През 1952 год. да изселени 49 семейства с 220 лица от семействата на 49 изменика на Родината,изменили през 1952 година.

Тия 49 семейства по окръси се разпределят както следва

1. От Благоевградски окрг		19 семейства с	98 лица
2. От Бургаски	"-"	2 - "-	" 5 "
3. От Врачански	"-"	15 - "-	" 62 "
4. От Пловдивски	"-"	2 - "-	" 12 "
5. От Софийски	"-"	5 - "-	" 16 "
6. От Хасковски	"-"	6 - "-	" 27 "

III.

Считаме,че по въдворяването през 1952 година е сложен твърд порядък и се спазват разпорежданията дадени в утвърдената от Политбюр на ЦК на БКП инструкция по въдворяването.

Наред с това по въдворяването се допуснаха редица съществени слабости:

а/ През първата половина на годината не се разглеждаха и достатъчно задълбочено предложенията за въдворяване и това стана пр

69

чина да се направят пред комисията някои недостатъчно обосновани предложения.

Допусна се в редица случай предложенията да се дават по наши те служби и това стана причина за продължително престояване в арестите на отделни лица.

б/ Въпреки уточнения порядък по изпълнение решението на коми сията по въдворяването, систематически контрол по изпълнението на ти решения не е организиран.

в/ Сериозна слабост по въдворяването е и това, че поделенията които предлагат настаняване в ТВО често предлагат лица, които могът да бъдат съдени по обикновен ред или да се вземат други мерки по отн шение на тях. Комисията се задоволява с разглеждането на писмената доку ментация и рядко прави проверка на място. Това може да доведе на пр ктика до изпращане в ТВО на лица, макар и провинени пред власта, но н от категорията на непоправимите врагове.

Да се допуснат тези слабости спомогна и това, че комисия никога не се събира и не обсъжда отделните случай, докато в инструкц та утвърдена от Политбюро е предвидено да се извикват в отделни слу и самите обвиняеми.

г/ До месец август 1951 година, движението на изселниците о едно населено място на друго не се контролираше. Това наложи-издава то на заповед № 13606-II от 1.VIII.1951 година на Др.Министър, която да въпроса с движението на изселниците, привеждането им в наличност контролирането им и пр.

Тази заповед на Др.Министър не е изпълнена до край от о ръжните управления на МВР. Последните не са провели в наличност всич изселници. Това позволи на редица изселници да се движат без разре шение, а някои да се укрият и живеят незаконно в София.

IV. По задачите на Специалната комисия.

Освен регулярното въдворяване в ТВО, на Специялната ком сия са поставени две нови задачи:

1. Съгласно решението на П.Б. на ЦК на БКП, следва да се изселят и въдворят на ново местожителство всички близки родственици на изменниците на Родината, живущи в София, Сталин, Бургас, Пловдив и граничните зони по-западната и южна граници.

2. Да се обезпечи приложение на новите изменин на Н.З. от сно изменниците на Родината и тяхните семейства и преди всичко въ ряване пълнолетните чле[illegible]е от семействата на изменниците в ТВО и н таняване на децата и[illegible]а школа.

469

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

470

По изпълнението на първата задача е вече извършена известна работа. Семействата на изменниците от граничните зони са вече изселени. Издирването им обаче, трябва да продължи. Верятно е да се открият незасегнати такива.

Що се касае за семействата на изменниците от София и другите голями градове, те въобще не са засегнати, а бройката им не е малка. Само в София до сега се установени над 400 такива семейства.

По изпълнението на втората задача е подработена проекто - инструкция/да се прочете/.

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да се отпочне най-активно установяване на семействата на изменниците на Родината, като това се извърши окончателно до края на м. април. За тази цел др. Министър на МВР да издаде нарочна заповед.

2. Комисията в същия период да разгледа и реши предложенията за изселванията, с оглед до 15 май изселването да завърши. За тази цел, е нужно комисията периодически да се събира и реши готовите предложения. Да не се чака последния срок.

3. Изселените да се въдворят на ново местожителство в Добруджа, където има свободни жилища и земя за работа/в таблицата/.

4. Членовете на комисията да прегледат и дадат бележки по проекто инструкцията и в седмичен срок същите да се даде на др. Министър на подпис в окончателен вид./ Да се реши въпроса административните мерки по новите изменения на Н.З. ще се прелагат ли към семействата на изменниците до сега или само спрямо тези, който изменят в бъдеще./

5. Да не се създава в настоящия момент трудови школи при МВР и специялни училища при МНП за децата на изменниците поради назначителният им брой/в таблицата за 1953 година/ а де се използва един от поправителните домове на МВР и съществуващите пансиони за деца при МНП.

ПОМ. МИНИСТЪР-ГЕН. МАЙОР:

/Д. Капитанов/

Строго поверително!

85

М. В. Р.
Държавна Сигурност
№ 1-927
21.II.1953
София

До Началник отделение "В.И." при МВР
Т у к.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

На № 390 от 17.II.1953 год.

Не сме съгласни с начина,по който се урежда взимането на административни мерки,който начин смятаме за незаконно съобразен.

1.В закона е казано,че административни мерки се взимат срещу членовете на семейството на изменника живеещи заедно с него или са на негова издръжка,а в инструкцията се предвиждат мерки срещу близки родственици по първа линия,по съребрена до III степан и сватовство II степен/а съпругата е изпусната даже/.Това разширяване е незаконно съобразно и едва ли е политически оправдано в такъв вид.В предложението се предвиждат мерки срещу братовия син на изменника,срещу брата или сестрата на неговата съпруга и т.н.,а срещу съпругата не се предвиждат никакви мерки./Съпругата не е никаква родственица на съпруга си съгласно нашите закони/.

Много неопределено е понятието употребеното в инструкцията" живеещи под един покрив",което специално за кооперациите в София е неприложимо.Не са ясни мотивите,поради които се отменят ясните понятия "семейство" и "живеещи заедно"както е в закона с употребените в инструкцията понятия.От една страна се говори за приложението на закона,а не се казва защо се прави това голямо разширение на кръга от лица,срещу които трябва да се взимат административни мерки,мимо закона.

2.В закона се предвижда наказание срещу пълнолетните членове на семейството на изменника,които живеят заедно с него или са на издръжка от него,а именно лишаване от права по чл.28/избирател и избираем,заемане на държавна или обществена длъжност,упражняване определена професия,пенсия,лишаване от ордени и отличия и лишаване от родителски и настойнически права и с пълна или частична имуществена конфискация.Това наказание може да бъде наложено само от съда с влязла в законна сила присъда.В инструкцията не се предвижда нищо по тези наказания.Трябва следователно да се води следствие и с обвинително заключение да се внесе в съда.Основния въпрос подлежащ на доказване и по който съда ще трябва да се произнесе е дали лицето е член на семейството на изменника и дали живее с него заедно или дали е на издръжка от него.Щом като съда ще решава този въпрос,няма нужда да го решава специалната комисия.Тя

Из архивите на ДС

86

имайки предвид присъдата на съда и други данни относно политически лик на лицето ще определи само размера на административната мярка и нейния вид.

3.Не се дава никаква възможност за усмотрението на органите на МВР да прави подбор на лицата срещу които ще се вземат административни мерки или по вида и размера на тези мерки.Това смятаме е важно и трябва да се предвиди.

4.Не се предвиждат никакви мерки,които да охраняват държавните интереси по предвидената конфискация,като опис,оценка, предаване на съхранение и т.н.

5.Постановката в инструкцията е само за случаите,когатс изменника е заловен на границата или при подготовката .В т.1 пък се казва,че задачата е да се улесни борбата с изпращаните диверсанти,шпиони и убийци,рекрутирани измежду изменниците на родината Въпреки това положение не се предвижда,какво трябва да се прави срещу тези изменници на родината,които са успяли да избягат,без да бъдат заловени.

472

Също така не се казва нищо,какви мерки трябва да се вземат срещу тези изменници на родината,които сега се намират извън страната,членовете на семейството,на които не попадат под действието на закона,защото изменението му няма обратна сила.

6.Има и други по-дребни неясноти,неточности и грешки в проектоинструкцията.

При това положение инструкцията смятаме,че трябва да се преработи основно и след това отново да се предложи на съответните подделения на МВР да си кажат мнението.

За НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I УДС:
майор - Г.Бенев

Написано в 2 екз.
1 - адресанта
1 - дело
Изпъл.Р.Миларов
ЦК/

82

С П Р А В К А

Предлага се от др.Пом.министър Капитанов заседание на специалната комисия по ТВО,при следния дневен ред:

1.Доклад по извършената работа.

2.Проекто-закон по изселването.

3.Проекто-инструкция по приложение на новия наказателен закон.

4.Решаване на някои текущи въпроси.

В доклада се отчита извършената работа от комисията от създаването й до сега.Посочва се броя на въдворените и превъдворени лица,както и причините за тяхното превъдворяване.Направена е категоризация на изпратените в ТВО престъпници според характера на извършеното от тях престъпление.Също така се посочва броя на изселените лица от 1945 год.до края на 1952 год. с обозначение на причините на тяхното изселване,както и мястото от където са изселени и местото където са презаселени.В доклада се сочат и някои допуснати слабости във връзка с изпратените в ТВО и изселените.

Посочват се и нови задачи поставени на специалната комисия съгласно решението на Политбюро на ЦК на БКП за изселването и превъдворяването на ново местожителство на всички близки,роднини на изменниците на Родината,живущи в София,Пловдив,Сталин,Бургас и граничните зони на западната и южна граници.

1.До 1-ви май да се установят семействата на изменниците на Родината.

2.До 15 май комисията да реши изселването на тези семейства в Добруджа и други места,посочени в приложената таблица - сведение.

3.Предлага се също така,сега да не се създават трудови школи при Министерство на вътрешните работи и специални училища при Министерство на народната просвета за деца на изменниците на Родината поради незначителния им брой,а да се използват един

Из архивите на ДС

от поправителните домове на МВР и един от съществуващите пансиони при Министерство на народната просвета.

Инструкцията за наказателно-административните мерки срещу близки родственици на изменниците на Родината се предлага на основание на Наказателния закон по отношение изменниците. В същата се преповтарят някои от постановленията на закона. Посочва се също така порядъка за оформяване и решение делата на близките родственици на изменниците на Родината, които не се предават на съд.

В инструкцията се посочва, че децата на изменниците на Родината и децата на близките им въдворени в ТВО, от 7 - 14 годишна възраст се изпращат в специални училища на Министерство на народната просвета, а тези от 14 - 18 годишна възраст се изпращат в трудовата школа на МВР, която работи по правилник одобрен от Министъра на вътрешните работи.

В инструкцията се предлага още, деца до 7 годишна възраст, неизлечимо болните и престарели близки родственици на изменника на Родината да се презаседят на ново местожителство, в такъв случай трудоспособните не се въдворяват в ТВО.

24.II.1953 год.

84

С П Р А В К А

По Вашата резолюция,от страна на др.Пом.министър ген.Капитанов се предлага:

1.Трудоспособните близки родственици на изменника,които не са привлечени към съдебна отговорност,да бъдат изпратени в ТВО - Белене.

2.Недвижимите им имоти да се конфискуват.

3.За другото имущество,включително и добитъка да се грижат сами.

4.Децата им от 7 - 14 годишна възраст да се изпращат в специални училища по линия на Министерството на просветата,което било договорено с др.Министър Демир Янев.

5.Децата от 14 - 18 годишна възраст да се изпращат в трудови школи при Министерството на вътрешните работи,за което да се използува един от съществуващите поправителни домове на Министерството на вътрешните работи /не е оказано конкретно кой дом да се използва/.

Др.Пом.министър Капитанов счита,че за сега не е необходимо създаването на специални училища и школи за посочените по-горе деца,поради тяхния незначителен брой.

6.При случай на старци,болни и негодни за работа се предлага,трудоспособните близки на тези лица да не се изпращат в ТВО,а да се презаселят на ново местожителство и да се грижат за тях.

24.II.1953 год.

11

ДО ДРУГАРЯ
ПОМ.МИНИСТЪР-Д.КАПИТАНОВ
Т У К

Др.Пом.Министър,

Съгласно устното Ви нареждане да дам мнение относно подработването на аргоментирано предложение до Ц.К. на Б.К.П., за изпращането на изселници в ТВО, и децата им да се дадат в пансион Ви донасям:

За да може да се изготви едно такова предложение се изисква сериозна подготвителна работа и основно изучаване на въпросите,като някои въпроси се проверят и изучат на самото място::

Как се е изпълнявало до сега решението за изселване на семействата на измениците на родината и др.категорий.

Да се вземат сведения от окръзите,колко семейства на измениците на родината има,които не са изселвани.Органите на Н.М. да дадат сведения как са провеждали изселването.Известни доклади по този въпрос има и в отделението.

Колко души и от къде ива,най-много изселени.Отделението то разполага с тези данни и са подработени,може да отговори всеки момент.

В кои краища на страната има най-много изселени-отделението разполага и с тези данни.Необходимо е да се подработят и систематизират сведенията.

Какво е политическото отражение?-Необходимо е да се вземе мнението на окръжните и околийски управления на МВР,на окръжните и околийски комитети на БКП,а така също и на гранични войски.Освен [illegible] да се [illegible] места и да се провери и проучи този въпрос.За [illegible] на границата да се извърши същото.

Така подработени двата въпроса да се дадат на отдел I-ви,отдел II-ри и отдел XII-ти и си дадат мнението,как при тях се отразява този въпрос.

Възможността за изпращането на откритите врагове в ТВО, да се вземе мнението на др.Пом.Министър-А.Цанев,какви възможности иматсти имат и каква работа може да им се саздаде.А кои лица да се изпратят да се подходи конкретно и се подработи въпроса съе съответните отдели.

12

Да се влезне във връзка с министерство на народното здраве и се вземат сведения:какви възможности имат за настаняването на децата в пансион,колко деца могъ1 да настанят и имат ли възможност да открият нови пансиони.Освен това да се вземе мнението им,какви са последиците от изселването в здравно отношение.За децата от 14-18 год.възраст предлагам да се влевне във връзка с министерството на тежката и леката промишленост и се обмисли въпроса,могът ли да приемат в заводски училища,фабрики,предприятия и пр.,като се вземат в тях предимно децата на изселниците от граничните райони и то на бедните семейства,конкртно да се обмисли този въпрос.

След като така се подработи въпроса,ще може да се види какво има да вършим и какви са нашите възможности.

Предвид на задачите които стоят пред отделението в настоящим момент и сериозноста на този въпрос,предлагам подработването на въпроса да отпочне през м.май т.г.

Из архивите на ДС

Строго Поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

64

И Н С Т Р У К Ц И Я

По приложението на Наказателно-административните мерки срещу изменниците на Родината и членовете на тяхните семейства.

I.ОБЩИ ВЪПРОСИ:

1.С чл.чл.72-а и 72-б от Наказателния закон са въведени най-строги наказания за изменниците на родината и са предвидени административни мерки срещу членовете на тяхните семейства.

Приложението на Наказателно-административните мерки срещу изменниците на Родината и членовете на тяхните семейства е от извънредно важно значение за охраната на държавната сигурност и борбата срещу диверсантите,шпионите и убийците,рекутрирани от средата на изменниците и прехвърлени през нашите граници.

2.Изменник на Родината съгл.чл.72-а от Н.З. се счита всеки български гражданин,който без разрешение на надлежните органи на власта,по какъвто и да е начин напустне пределите на страната,както и български гражданин,включително и военно лице,напустнал пределите на страната с разрешение на надлежните органи на власта,който не не се завърне след изтичане на определения му за пребиваване зад граница срок.

За изменник на Родината се счита и всеки,който се е приготовлявал или е направил опит да извърши измяна.

65

3.Изменниците на Родината,съучастниците им,както и тяхните близки родственици,които са знаели за готвеното престъпление,но не са съобщили своевременно на органите на власта се предават на съд на общо основание за наказание по закона.

4.Срещу членовете от семейството на изменника, ако са живеели заедно с изменника по време на извършване на престъплението или са били на негова издръжка,се вземат следните мерки:

а/ Срещу пълнолетните се произвежда следствие заедно с следствието срещу изменника и се предават на съд за да бъдат лишени от права по чл.28 от Н.З.и постановяване конфискация на имуществото им.Освен това същите се настаняват в ТВО или се въдворяват на ново местожителство.

б/ Непълнолетните от 14 до 16 годишна възраст се настаняват в трудова школа за усвояване на професии на държавни разноски,ако няма кой да се грижи за тях.

в/ Малолетните от 7 до 14 години се настаняват в училище за завършване на 7-ми клас,след което се прехвърлят в трудовата школа за усвояване на професия,ако няма кой да се грижи за тях.

г/ Децата до 7 годишна възраст,неизлечимо болните и престарелите близки родственици на изменника,ако живеят в западната и южна гранична зона или в градовете София, Сталин,Бургас и Пловдив,се изселват от тези места и се заселват на нови местожителства.В такива случаи трудоспособните лица не се въдворяват в ТВО,а се преселват съвместно с малолетните,за да се грижат за тях.Срещу тази категория лица административните мерки по т."а","б",и "в" се вземат тогава, когато това е възможно и целесъобразно.

II.ПОРЯДЪК ЗА ОФОРМЯВАНЕ И РЕШЕНИЕ ДЕЛАТА НА ИЗМЕННИЦИТЕ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТЯХНИТЕ СЕМЕЙСТВА.

5.При всеки случай на установена измяна на Родината,следствените органи на ДС незабавно провеждат следствие,

Из архивите на ДС
479

Из архивите на ДС

ръководейки се при това от установения порядък в "Инструкцията за следствената работа на ДС" утвърдена с заповед на МВР №-С-211 от 26.IX.1952 година.

Следствието започва с арест на всички членове от семейството на изменника,навършили 16 год.възраст,живущи заедно с него.

Арестите се утвърждават от окръжния началник на МВР,за което той донася в Министерството.

Следствието трябва да се приключва в 2-3 дни. С него се изяснява и документира освен факта за измяната,още: кои са близките родственици на изменника,кои са живеели при него,всички установачни данни за същите,за техните деца и имотното им състояние.

6.Следственото дело срещу изменника и неговото семейство се предава на прокурора за даване в съд на изменника и за конфискация на неговото и това на членовете на семейството му имущества,и за лишаване от права пълнолетните членове от това семейство.

7.За всеки член от семейството на изменника, включително и децата,се съставя отделна справка,която да съдържа:

а/ име,бащино,фамилия.

б/ дата на раждане,месторождение,местожителство.

в/ семейно положение,социално положение,професия.

г/гражданство и народност.

д/ образование

е/ политическа принадлежност

ж/ имотно състояние

з/ здравословно състояние

и/ родствена връзка с изменника

к/ живял ли е заедно с изменника,или намирал ли се е на негова издържка по време извършване на престъплението.

В края на справката се обяснява с какво са документирани тези данни/справка от Нар.съвет,медицинско свидетелство,разпити и пр./

67

Справката се изготвя и подписва от следователя и преподписва от Началника на МВР.

8.За всички членове от семейството на изменника се образува специално общо дело.В това дело влизат всички справки по т.7 от тази инструкция,документацията към всяка справка и заверен препис от обвинителното заключение по следственото дело срещу изменника и неговите близки.

9.Така оформеното дело на близките родственици на изменника,подшито и описано,се изпраща на Специалната комисия при МВР,чрез отделение "ВИ" при ДС.

Делото се препраща с предложение за мерките, които следва да се вземат към отделни лица,съгласно т.4 от тази инструкция.

10.Предложението се изготвя след най щателно изучаване на материалите,събрани със следствието.Не се допускат никакви грешки и неточности,както в имената,така и в другите данни за лицата.В предложението трябва обезателно да се каже каква мярка се предлага за всеко лице по отделно: ТВО,трудова школа,училище или изселване.Предложението се съгласува устно с първия секретар на Околииския или Окръжен комитет на БКП и се подписва и подпечатва от окръжния началник на М.В.Р.

11.Специалната комисия при МВР,по доклад на "ВИ" решава делото,като отразява своето решение в протокол.В решението се определя мярката за всяко лице,срока на тази административна мярка,а също така кой,къде и кога ще се изпълни решението.

12.Присъдите на съдилищата срещу изменниците на родината и лицата,включително и близките им,съучастници в престъплението,се изпълняват от затворите по установения за това порядък.

13.Решенията на Специалната комисия за въдворяване в ТВО на работоспособните близки родственици на изменника се изпълняват от трудово-възпитателните общежития на МВР.За тази цел,когато окръжния началник на МВР получи решението на комисията,под коновой праща лицата в ТВО.

Из архивите на ДС

481

Из архивите на ДС

482

68

14.Решенията на Специалната комисия за настаняване в училище на деца от 7 до 14 годишна възраст се изпълняват от специалното училище на Министерството на Народната Просвета.

След като окръжния началник на МВР получи решението на Специалната комисия,нарежда детето да бъде отведено в училището от органите на Милицията със съдействието на местния Народен съвет.Детето трябва да се придружава от свой близък или такъв от Народния съвет.

Категорично се забранява такива деца да се отвеждат като арестанти.

Специалното училище на МНП работи и се ръководи по правилник,утвърден от Министъра на Народната Просвета.

15.Решенията на комисията за настаняване на непълнолетните от 14 до 16 годишна възраст в трудова школа,се изпълняват от трудовите училища на Главно управление на Трудови резерви.

Окръжния началник на МВР,след като получи решението със съдействието на местния Народен съвет,нарежда непълнолетния да се отведе в школата.

16.Решенията на комисията за заселване на друго местожителство близките родственици на изменниците на Родината се изпълняват от Околийските управления на МВР,където става заселването, и се заключава в наблюдение и спазване на установения ограничителен режим.

III.ОТЧЕТНОСТ:

17.Решенията на специалната комисия при МВР,както и за движението на лицата,предмет на тези решения,се държи най строга и точна отчетност.

18.Решените от Специалната комисия дела се предават в "ВИ" под опис на отдел "Архив и картотека" за съхранение и използване от оперативните служби на МВР.

19.Всяко решение на комисията се пише в три екземпляра - единия в делото,втория в окръжното управление, направило предложението и третия за изпълнителя:ТВО,трудова -

69

та школа,училището или околииското управление на МВР при изселване.

20.В ТВО за всяко въдворено лице се завежда лично досие,в което се отбелязват поведението,трудовата дейност и промените за въдворения.

21. В трудовата школа и специалното училище се завеждат за всеки ученик школник кадрово дело.В него се отразяват успеха,поведението,трудовата дейност и всички настъпващи промени в периода на учението.

22.ТВО и трудовата школа,а също така и МНП,са длъжни незабавно да съобщават на "ВИ" за всички настъпили промени,а на всяко тримесечие да докладват на МВР за състоянието на лицата.

23. Във "ВИ" се създава картотека за всички лица,за които има решения на Специалната комисия.В картотеката се нанасят всички промени и се държи точна сметка за движението на лицата.

24.Разпорежданията на тази инструкция се прилагат срещу изменниците на Родината и тяхните близки извършили това престъпление след 13.II.1953 година.

— " —

За бележка: Мин. на Нар. просвета и Гл. управление на Пр. резерви додаха своето съгласие.

МИНИСТЕРСТВО ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
ПОМОЩНИК МИНИСТЪР

София, ... 195.... г.

87

Мнение:

1) Към гл. 4 бук. „а":

Не може едновременно едни и същи лица да има и предаване на съд и настаняване в ТВО и въдворяване на ново местожителство. Или едното, или другото или третото-това да се диференцира, като съответно се измени редакцията.

2) С останалото съм съгласен.

20.5.53 г.

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р О Т О К О Л

№ 34.

София,.....1953 год.

Днес,.....1993 година комисията при МВР в състав:Председателя на Перзидиума на Народното Събрание - Г.Дамянов Министъра на Вътрешните Работи ген.лейтенант - Г.Цанков,Главния Прокурор на Народната Бепублика - Д.Георгиев,Председателя на Върховния съд - Н.Цветковски,Зам.Министъра ген.майор - Г.Кумбилиев,Пом. Министъра ген.майор- Ап.Колчев, Пом.Министъра ген.майор - Хр.Боев и Пом.Министъра ген.майор Д.Капитанов,

1.СТОЯН КРЪСТЕВ ПЕТРОВ -роден в с.Иречеково Ямболско. През 1953 година като войник същият е избягал в Югославия.

Бливки на изменника на Родината са:

а/КРЪСТЮ ПЕТРОВ КАЗАКОВ - баща на изменника - роден през 1902 година в с.Иречеково Ямболско,жител на същото село.Женен с 4 деца.По професия земеделец.Произхожда от средно селско семейство.

Преди 9.9.44 година не е членувал в никакви политически организации.Държанието му към фашиската власте било примерническо и изпълнявал наредбите на местната власт.

След 9.9.44 година остава извън всякакви политически организации,но се е подавал на вражеска агитация.През 1951 година попада напълно под влиянието на вражески елементи в селото следствие на което подава заявление за напускане на ТКЗС.Очертавал се е като лош кооператор вследствие на което стопанския съвет взема решение за неговото изключване.

б/НЕДЕЛЯ КРЪСТЕВА ПЕТРОВА - майка на изменника,родена през 1902 година в с.Иречеково Ямболско, жителка на същото село,домакиня, и помага в земеделските работи на съпруга си.

Преди 9.9.44 година не е членувала в никакви политически организации.След тази дата също безпартийна и политически появи няма.

Из архивите на ДС

в/ИЛИЯ КРЪСТЕВ ПЕТРОВ – брат на изменника,роден през 1928 год в с.Иречеково-Ямболски, жител на същото село.Женен с едно дете,по професия земеделец,но се занимава и с зидарство,която професия е усвоил като войник в трудовите войски.Образование III-ти клас.Произхожда от средно селско семейство.

Преди 9.9.44 година безпартийен.

След 9.9.44 година също безпартийен,но се е движел в среда на опозиционери,но чието влияние е изпаднал и станал член на ЗМС/С но не се е проявявал активно.Бил е член на ТКЗС,но е изключен от последното като вражески настроен и непостоянен в излизането на работата.

486

г/РУСКА ИЛИЕВА КРЪСТЕВА –по баща Енева Костова,снаха на изменника,родена през 1930 година в с.Иречеково-Ямболско,Същата с първия си мъж е разведена,а втория има едно дете на 5 години,момиченце.Произхожда от средно земеделско семейство.

Преди 9.9.44 година не е членувала в политически организации.След тази дата също безпартийна,но се намира под вражеското влияние на съпруга си.

2.АНГЕЛ ГРИГОРОВ МИЛАНОВ – роден на 11.VIII.1931 година в с. Долна студена,Беленско, жител на същото село, не женен.Произхожда от средно земеделско семейство.Образование VII-ми клас/III-ти клас/ По занаятие земеделец.

Преди 9.9.44 година безпартийен.След тази дата известно време не е членувал в никакви младежки организации,а през 1948 год. става член на ДСНМ.На 29.IV.1953 година същия минал нелегално границата за Югославия.

Близки на изменника на Родината са:

а/БОЯНА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА – втора майка на изменника,родена на 2.VIII.1917 година в с.Белцов Беленско,жителка на с.Долна студена Беленско.Произхожда от средно селско семейство.Образование IV-то отделение. по занаятие домакиня.

Преди 9.9.44 година безпартийна.След тази дата не членува в политически и масови организации.Отношението и към правителствените мероприятия са не определени.Ползва се с добро име всред. на селението, честна и другодобива.Първият и мъж е убит в отечественат а война през 1945 година.

б/МИЛАН ГРИГОРОВ МИЛАНОВ - брат на изменника,роден на 10.XI. 1935 година в с. Долна студена -Беленско, жител на същото село.Не женен.Произхожда от средно земеделско семейство.Образование II-ри прогимназиялен клас.

Преди 9.9.44 година е бил дете.След тази дата като ученик в първоначалното училище е бил член на ДПМ.След завършване на учи лището не членува в никакви младежки организации,има неопределено отношение към мероприятията на Народната власт.Като младеж е тих скромен и не много общителен с хората.

в/МИЛАН ДОЧЕВ ВАНЕВ - дядо на изменника,роден на 6.V.1876 година в с.Долна Студена Беленско,жител на същото село,вдовец,Про- изхожда от средно земеделско семейство.Член на ТКЗС,неграмотен.

Преди 9.9.44 година безпартийен,След тази дата също не чле нува в никакви политически организации.Не излиза от домът си,тъй ка- то е с напреднала възраст, в селото се ползва с добро име.

г/ГРИГОР МИЛАНОВ ДОНЧЕВ - баща на изменника,роден на 2.XI. 1907 година в с.Долна студена Беленско, жител на същото село.Женен с 6 деца.Произхожда от средно земеделско семейство.По професия земед лец.Член на ТКЗС.Образование III-то отделение.

Преди 9.9.44 година безпартийен,и прояви от политически характер не е имал.

След 9.9.44 година не членува в никакви политически орга низации,но е бил под влияние на Н.Петковисти.Не взема участие в общественополитическия живот.Няма правилно отношение към правител- ствените мераприятия,но особени противо народни прояви не е имал. В селото се ползва с добро име.Като човек е тих скромен честен и трудолюбив.Слабо просветен.В морално и криминално отношение не е уличен.

д/ДИМИТЪР ГРИГОРОВ МИЛАНОВ - брат на изменника,роден на 20.IV.1946 година-ученик.

е/ПЕНА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА - сестра на изменника,родена на 23.X.1939 година-ученичка.

ж/ МИЛКА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА -сестра на изменника,родена на 17.VI.1948 година-дете.

До момента на бягството сащите са живяли под един покрив с изменника на Родината.

487

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

4

К О М И С И Я Т А - Р Е Ш И :

I.ДА БЪДАТ ВЪДВОРЕНИ В ТВО"БЕЛЕНЕ"ЗА СРОК ОТ 3 ГОДИНИ СЧИТАНО ОТ.....1953 ГОД.ЛИЦАТА:

1.КРЪСТЮ ПЕТРОВ КАЗАКОВ - роден през 1902 год. в д.Иречеково Ямболско.

2.НЕДЕЛЯ КРЪСТЕВА ПЕТРОВА -родена през 1902 година в с.Иречеково Ямболско.

3.ИЛИЯ КРЪСТЕВ ПЕТРОВ -роден през 1928 година в с.Иречеково Ямболско.

4.МИЛАН ГРИГОРОВ МИЛАНОВ -роден на 10.XI.1935 год. в с.Долна Студена Беленско.

5.ГРИГОР МИЛАНОВ ДОНЧЕВ -роден на 2.XI.1907 година в с.Долна Студена Беленско.

II.ДА БЪДАТ ИЗСЕЛЕНИ ВЪВ ВЪТРЕШНОСТА НА СТРАНАТА СЛЕДНИТЕ БЛИЗКИ РОДСТВЕНИЦИ НА ИЗМЕННИЦИТЕ НА РОДИНАТА:

1.РУСКА ИЛИЕВА КРЪСТЕВА -родена през 1930 година в с.Иречеково Ямболско.с детето си.

2.БОЯНА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА - родена на 2.VIII.1917 година в с. Белцов Беленско,жит. на с.Долна Студена Беленско.

3.МИЛАН ДОЧЕВ ВАНЕВ - роден на 6.V.1876 година в с.Долна Студена Беленско.

4.ДИМИТЪР ГРИГОРОВ МИЛАНОВ- роден на 20.IV.1946 година -ученик

5.ПЕНА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА - родена на 23.X[illegible]39 година в с.Долна Студена Беленско-ученичка.

6.МИЛКА ГРИГОРОВА МИЛАНОВА - родена на 17.VI.1948 година в с. Долна стуредана Беленско.

Да бъдат заселени в с.Кочмар Тервелско.

К О М И С И Я :

1.....Г.Дамянов

2.....Г.Цанков

3.....Д.Георгиев

4.....Н.Цветковски

5.....Г.Кумбилиев

6.....Ап.Колчев

7.....Хр.Боев

8.....Д.Капитанов

1.8

По доклада на другарите Г.Дамянов и Г.Цанков
за тазгодишните помилвания.

Към мотивировката:

да се дадат частични и пълни помилвания не само поради вече станала , в известна смисъл, традиция да се дават такива помилвания във връзка с празника 9-ти Септември,а и защото някои присъди са дадени,така да се каже,завишени,седят хора по затворите с години за дребни престъпления.В затворите трябва да останат осъдените за големи престъпления срещу Родината и реда в страната.

Относно рамките на помилванията:

към т.3 - да не се прави изключение и за кулаците.

По реда на подготовката на предложенията за помилванията:

нужно е една комисия на Президиума на Народното събрание да прегледа предложенията; тази комисия трябва да разполага с данните за броя на затворниците,за тяхните присъди и да прецени правилността на предложенията,както и правилността да не бъдат предложени за помилване останалите затворници.За такава комисия предлагам: др.др.Г.Дамянов /М. Ничев/, М.Нейчев, Г.Цанков /Г.Кумбилиев/.

Из архивите на ДС

4 2

Същата комисия следва да прегледа и състава на затворените в ТВО.Моето мнение е ,че ТВО трябва да бъде разтоварено от голяма част на намиращите се в тях.Там трябва за сега да останат само действително опасните за обществения ред хора.Какво е конституционното основание за задържане в ТВО? Моля др.Минчо Нейчев да доложи въпроса в Политбюро,за да го разгледаме. В страната ни трябва да има пълен конституционен ред. Не могат да лежат в затвора хора неосъдени. Да разгледаме и решим този въпрос в ЦК, а за сега да бъде направен преглед на намиращите се в ТВО арестувани и пустнем от тях всички,за които намерим,че можем да сторим това, без особен риск за обществения ред.

Може да не се чака непременно деня на 9-ти Септември. Може и даже е по- целесъобразно да се действува не изведнаж, а последователно и до 9-ти Септември да се свърши с помилванията,без да се вдига много шум. В навечерието на 9-ти Септември т.г. ще обявим кого сме пустнали на свобода. А сега, например, може да се пустнат от всички затвори тези,които ние ще помилваме,като осъдени - малолетни, по непредаване на доставните. А за другите случаи - да се вземат затворите поотделно - разгледали за един затвор - дали помилване, и т.н.Цялата работа ще бъде свършена за два месеца.

/п/ В.Червенков

24.юни 1953 година.

Аналитична таблица за въдворените в ТВО [illegible] към края на месец Август 1953 год.

КРДОПЪЛДЕРСЬНА ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17 от ЗДРДОПЪЛДЕРСЬНА

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО Обр. „Ж"

№ по ред	Политическа принадлежност	ДПС	кръвомъщани	с присъда	Общо въдворени	мъже	жени	агитация и пропаганда	саботаж и вредителство	бандитизъм и тероризъм	бягство през граница	провокация на военнатели	провокация при бягство	шпионаж	дейност преди 9.IX.1944 г.	кражби	немотивани лишения	шпионство и измяна	буржоазно капиталистическо	занаятчийско	служители	селяни и средни селяни	селяни в ТКЗС	кулаци	работници	свободни професии	не трудещи се	занаятчии	селяни	селяни в ТКЗС	кулаци	служители	учащи	работници	свободни професии	българи	югославяни	гърци	евреи	турци	руснаци	арменци	албанци	индо-американци	цигани	до 18 год.	от 18 до 30 год.	от 30 до 50 год.	от 50 год. нагоре	до 3 м.	до 6 м.	до 1 г.	до 2 г.	3 г.	4 г.	5 г.	[illegible]	7 г.	без срок
1	БКП	53	5		58	55	3	1	14	2	5	2	-	3	26	2	3		3	5	8	28		3	11		2	13	7		4	18		13	1	49	2			6					1		7	37	14		1	4	8	13	9	4		19	
2	БЗНС — ОФ	44	2		46	46		2	27	1	-	5	2		7	1	1		-	6	6	25	2		7			4	9		4	14		8	7	45				1							2	33	11				8	28	3	3		4	
3	Безпартийни	387	155		542	486	55	116	28	2	23	5	26	41	150	49	73	29	60	154	64	119		10	130	5	10	133	54	19	10	150	1	130	35	504	12	4	1	9	3				9		108	296	138			40	120	85	26	141	15	115	
4	ДСНМ	10	11		21	14	7	2	2	-	2	2	-	1	-	4	4	4	1	-	4	10		5	1		1	3	1			1	5	8	2	19	1	1								3	18					7	4	3		3		4	
5	БЗНС,ЗМС(Н.Петков)	156	2		158	155	3	80	3	-	9	38	5	5	45	2		1	-	4	35	60	10	5	40	4	-	40	-	8		36	9	35	30	158											30	118	10			16	22	46	20	28	6	20	
6	Социалисти	7			7		7	-	4	-	-	2	-	-	1	-			2	-	3	-		1	1	-	1	1	2		1	-	1	1	-	7											-	4	3				2	3		1		1	
7	Анархисти	17			17		17	1	-	12	-	-	2	-	1	1			-	5	4	5		2	-	1	-	6			1	3		4	3	17											5	10	2				7	2	3		1	4	
8	Легионери	19			19		19	4	5	-	-	-	1	-	9				1	6	1	5			6	-	-	6	2		1	8	2	-	-	19											9	11					1	7	4	5		2	
9	Бранници	6			6		6	1	2	-	1	1	-	1	-				4	-	-	1		1			-	1	2		1	-	1	1	-	6											3	1	2				1	1	-	2		2	
10	Ратници	6			6		6	-	-	2	2	-	-	1	1				2	-	-	-		2	2		-	-	1		2		2	-	1	6											2	4	-			1	1	2		1	-	1	-
11	ВМРО	11			11		11	-	2	3	1	-	2	-	3				1	2	3	4		1			1	-	1		4	3		1	1	7	4											8	3					2	3		2		4	
12	Цанковисти	17			17		17	2	1	1	-	3		-	10				12	-	2	1		2			1	1	2		4	4		2	3	17											7	10					8	1	3		5	
13	Демократи	36			36		36	4	16	1	1	2	1	1	10				-	4	8	13			11		2	8	5		2	8		8	3	32		2		1	1						17	19				10	9	1	9	1	6	
14	Бивши полицаи	60			60		60	-		-		1			59				2	8	12	27		2	7	2	1	8	5		3	21		18	4	60											51	9			4	5	11	5	20		15	
15	Бивши офицери	16			16		16	-		-		-			16				5	3	5	-		2	1		5	2	7			1		-	1	16											8	8			1	6	2	1	3		3	
		10			10		10	4	2	1		-			3				-	2	-	4		1	3		-	2	2			2	1	2	1	9	1										6	4				1	1	2	5		1	
		9	1		10		10	3	3	1		1			1	-	1		-	4	2	3		1			-	4	4		2					10											2	8				1	3	1	3		2	
		3			3		3	1	1	1		-										2			1				3							3											2	1			1	1			1		
	Всичко	867	176		1043		975	221	110	27	44	62	39	53	312	53	[illegible]	34	93	203	157	307	12	33	225	13	24	232	107	27	39	269	22	231	92	984	20	7	1	17	4	-	-	-	10	3	184	614	242	1	74	201	227	76	234	23	207/1	

Началник: _____

ДС АДМИНИСТРАТИВНИ, ПРИНУДИТЕЛНИ И НАКАЗАТЕЛНИ МЕРКИ
I 44
Из архивите на ДС

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Закриване някои затвори, ТВО и уреждане положението на разселените лица.

№ С-233 София, 19 IX 1952 год.

Във връзка с решението на правителството на Народна република България за закриване на затворите в Благоевград, Гоце Делчев, Лом, Видин, Търново, Разград, Силистра, Хасково, Кърджали, Русе, Коларовград, на ТВО в с.Белене, Свищовско и отменяване на изселническия режим на изселените лица,

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се закрият затворите в градовете: Благоевград, Гоце Делчев, Лом, Видин, Търново, Разград, Силистра, Хасково, Кърджали, Русе и Коларовград.

Задължавам Помощник министъра Н.Цачев до 20 септември т.г. да внесе предложение за разместването на затворниците от посочените затвори в останалите затвори, както и по-нататъшното положение на сградите и инвентара на затворите.

Помощник министъра Стоян Гюровда уреди положението на служителите при закриваните затвори, като към уволнение на някои от тях се прибегне само по собствено желание, при нежелание за преназначение или по други сериозни причини.

2. Да се закрие единственото в страната трудово- възпитателно общежитие в с.Белене. В бъдеще въдворяване, както бе практиката до сега няма да се извършва, и всички провинили се вражески и други престъпни елементи трябва да се предават на съответните съдебни органи и наказват съгласно законите в нашата страна.

Размножено 1 екз по вр № 3795/93 г.

436

Началника на I-ви отдел ДС и началника на III-то управление ДС, в 10 дневен срок да представят план с мероприятия за разследване на останалите неосвободени лица от ТВО-Белене, след което да бъдат предадени на съдебните органи.

3. Директора на Народната милиция и началника на Столичното управление на МВР да вземат незабавно мерки и да не се допуска освободените от ТВО злостни криминални престъпници да живеят в София, независимо от това дали преди въдворяването им са били софийски жители.

4. ~~Да се~~ Вдигне изселническия режим на всички разселени лица в страната. Възстановяване жителството на изселените лица от София, Пловдив, Сталин, Бургас, Благоевград и граничните зони по южната и западната граници ще става по изключение и то само с мое разрешение, след добре мотивирано предложение.

Разселените семейства или членове от тях могат да се заселват безпрепятствено където желаят, с изключение посочените по-горе градове и гранични райони, ~~Същите могат да се движат свободно из страната, както всички граждани, като при написка-~~ ~~не сегашното си местожителство уведомят съответното окръжно или околийско управление, където ще отиват, след което окръжните на-~~ ~~чалници МВР да уведомят съответните окръжни началници МВР, където са се отправили изселените, за да ги имат предвид в своята работа.~~

Задължавам окръжните и околийски началници на МВР до 15 октомври 1953 година да доведат до знанието на всички разселени лица точка 4 от настоящата ми заповед.

5. В бъдеще изселването на лица от постоянните им местожителства ще става само по решение на съда

Задължавам началника на Столичното управление на МВР и окръжните началници на МВР до края на м.октомври до докладват за резултатите от изпълнение настоящата ми заповед.

Настоящата заповед отменя окръжно № 774 от 17.IV.1951г. заповед № 13606_П от 1.VIII.1951 година и заповед № 35 от 16.II. 1952 година на МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:
/п/ Панков

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т у к

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от ГЕОРГИ ЦАНКОВ – Министър на вътрешните работи.

ДРУГАРИ,

В изпълнение на решението на Политбюро, на 5 ноември т.г. бяха задържани общо в цялата страна 584 души, от които само по линия на Държавна сигурност 374 души, а по линия на милицията – 190 души.

От задържаните по линия на Държавна сигурност 115 са дейци на бившата земеделска опозиция, 42 са бивши царски офицери, 15 бивши полицаи, 38 бивши фашистки управници и капиталисти, 15 бивши дейци на буржоазни партии, 8 анархисти, от духовенствата и сектите – 10, кулаци – 11, легионери – 29, ратници, бранници, отецпаисиевци и от други бивши фашистки организации и антинародни елементи –96.

Задържаните лица по линия на милицията са предимно опасни криминални престъпници – крадци, рецидивисти, убийци и др.

При арестите от някои от арестуваните бяха изземани материали и документи, които потвърждават вражеската и антинародна дейност на същите. Така, у бившият полицейски групов началник ПЕТЪР ЖИВКОВ, близък на бившия министър ХРИСТО СТОЯНОВ, беше намерен доклад, писан от същия, когото е имал намерение да изнесе на конференция пред опозиционери, каквато не се е състояла.

В квартирата на АСЕН КОНСТАНТИНОВ, бивш деятел на БЗНС/о/ бяха намерени различни печати – на прокуратурата, ОГНС, военната болница и др., както и служебни карти от БДЖ, служебна карта, че работи в Министерство на земеделието /което не е верно/, клещи за пломбиране на вагони и пр.

При обиска в бившият царски флотски адмирал ВАРИМЛЕЧКОВ от гр.Варна, бяха намерени един пистолет с патрони, портрет на царското семейство и брошури с фашистко съдържание.

У бившият активен деец на сектата на устабашевците - АТАНАС СТОЙКОВ, бяха намерени множество данни за движението на ешелони по ж.п.транспорт.

У бивш.деец на земеделската опозиция в с.Долна Диканя, Радомирско, беше намерена карабина, приспособена за бой от близо.

При обиска в бившият царски офицер ГУДЖЕВ са намерени два паспорта на чужди имена, а на свое име паспорт не е имал.

У други арестувани бяха намерени: голям брой фашистка и антинародна литература, някои извадки от наши стопански планове, дневници с вражески изказвания и вражески цитати и др.

В дома на СТРАХИЛ ДИМИТРОВ ГИЧЕВ бяха намерени позиви с лика на баща му, от тези, пуснати с вражески самолети.

В Хасково при обиска на един от задържаните бе намерена ръчна граната.

При обиска на двама от задържаните бяха намерени противозаконно държани 200 долари, 2,160 динари, фракове и др.

Задържането беше проведено при пълен ред, проявена бдителност и висок боеви дух на целия личен състав на органите на ДС и НМ, които взеха участие в нея.

Общо взето арестуваните не оказаха съпротива. Бившият народен представител от опозицията АТАНАС ЛЕПИНСКИ в София отказа да отвори жилището си, което наложи да се проникне у него чрез взлом. Също така прояви известна съпротива бившият групов началник от полицията ПЕТЪР ЖИЛКОВ.

Първите резултати от следствието потвърдиха някои от получените преди задържането им данни за вражески дейност от някои от арестуваните.

Така, бившият банковист д-р НАЙДЕН НАЙДЕНОВ е правил опити да обедини около себе си опозиционери, бивши дейци на буржоазните партии и други фашисти. Той е действувал в контакт с ХРИСТО СТОЯНОВ, а последният от своя страна е възлагал на бившия групов началник от полицията ПЕТЪР ЖИВКОВ да събере около себе си някои бивши полицаи,

на които са разчитали да се опрат при контрареволюционни действия. Д-р НАЙДЕН НАЙДЕНОВ от своя страна е поддържал връзки и е информирал някои бивши висши царски офицери, като о.з.генерал СОЛАРОВ.

Потвърдиха се също така съществуващите данни за оформила се група от бивши капиталисти - на брой около 70 човека, които са се събирали в някои ресторанти в Столицата. Сега се установи, че те организирано си разпределили помежду кой какви чужди радиостанции да слуша и на общи сбирки да се информират и подготвят за участие при усложнена вътрешна обстановка за действия на страната на метежници. Същите са били във връзка с някои представители от ръководствата на бившите демократи, лулчевисти и др.

На всички арестувани се провежда следствие.

След проведените арести враговете са стреснати и са се свили. Бяха отбелязани вече изказвания, че народната власт е здрава власт, че е по-добре да си стоят мирни, изказват съжаление, че поразвързали езиците си и сега можело да пострадат и други.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ: /п/ Т.Цанков
8.XI.1956г.

В е р н о,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ-

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА НАДЗОРНО СТРОЕВИЯ ПЕРСОНАЛ ПРИ ПОДЕЛЕНИЕ 0789 - МВР.

Правата и задълженията на надзорно строевия персонал се определят преди всичко от правилника и инструкцията за вътрешния ред на въ, воренитe,от устава на НМ.Съгласно правилника и указанията на ръководството на министерството на вътрешните работи,основната задача,която стои пред нас,пред надзорностроевия персонал в трудововъзпитателното общежитие е превъзпитанието на въдворените по пътя на създаването в на здрави трудови навици и любов към труда,обществения ред и дисциплината.Трудът в общежитието се явява не само като основно средство за въз танието,но е задължително за всички въдворени.

Цялата наша политико просветна и възпитателна работа,която водим сред въдворените е подчинена до голяма степен на трудово възпитателната задача,да ги огрмотим общо и политически,да ги приучим да уважават и спазват обществения ред.

Ако изходим от член 21 от НЗ,който гласи,че наказателната отговорност е лична и наказанието се налага въз основа на съществуващи закони с цел: 1.Да се обезвредят враговете на народа,2.да се отнеме възможността на дееца да върши друго престъпление,3.да се поправи и превъзпита той към спазване на правилата на социалистическото общежитие и да се въздействува възпитателно върху другите членове на обществото, ще добием ясна представа за задачите на наказателното право на нашата народно демократична страна.

Вследствие на бързото развитие на нашата страна по пътя на социализма с ускорени темпове,икономическото развитие изпреварва общественото съзнание.Известни класови врагове,декласирани неустойчиви елементи в нашата страна,рушители на обществения ред,подхранвани от проловутата "западна демокрация",трябваше да бъдат настанени в трудово възпитателното общежитие.Под ръководството на чуждото разузнаване извършиха събитията в Берлин,Познан и Унгария.Събитията в Унгария през 1956 год.най нагледно показаха кръвната връска,която съществува между политическите врагове на трудещите се и най различните криминални и стопански престъпници които ръка за ръка макар и под най различни форми се борят срещу народната власт,срещу социализма.

Нашата партия изхождайки от опита няма да допусне подобни пр

Из архивите на ДС

498

проявления.Репресивните мерки които се вземат и ще се вземат срещу такива елементи ще накара мнозина от ония които са засегнати от мероприятията на народната власт и живеят с илюзията за реставрация,да се откажат о от своите намерения,а рушителите на реда ще се приучат да го уважават.

Народната власт е силна власт,защото се оглавява от комунистическата партия,която здраво е сплотила около себе си народните маси и успешно строи новия живот,ежедневно се подобрява материалното и културно благосъстояние на народа и никоя сила не ще бъде в състояние да я отклони от този път.Голямото доверие което народната власт и партията са ни гласували на служителите от поделението ни е най голямото право на надзорния персонал с което е дадено възможноста да работим с престъпниците,на рушителите на обществения ред на социалистическата законност,да работим с класововрждебните и неустойчиви елементи.Такова право не на всякиго се дава не на всякиго може да се окаже доверие да работи с такива.Ето защо трябва да се вменява като дълг в съзнанието на всеки служител,че даденото от партията доверие е въпрос на чест и дълг със което не бива в никой случай и обстоятелства да се злоупотребява /каквито за съжеление е имало при нас/ са несъвместими с разбиранията и правилното провеждане на партийната и правителствена политика.

Правата и задълженията на надзорния персонал не могат да се изброят в един хронологически ред от край до край.Ние в това отношение ще се ръководим от правилника,инструкцията и указанията на министерството на вътрешните работи.В зависимост от длъжноста и службата всеки си има свои права и задължения.Чували сме отделни изрази от някои надзиратели какво че задължения имат безоройно много,а права нямат никакви.Това разбира се не почива на никаква истина.Такива настроения са ставали по повод на това че отделни провинения на въдворените дошли в резолтат на нецеле съобразни действия от страна на нашите надзиратели,са накърнили неговот служебно честолюбие и не може правилно и бързо да се ориентира като са склонни да смятат че единствено разрешение на въпроса е в нанасянето на побой.Ние в нашата дейност се ръководим и трябва да се ръководим от законните положения на народнодемократичната власт.Всяко нарушение на законите се преследва и е наказуемо.Достатъчни са правата и законните средства които са в състояние да обуздаят най лошите престъпни елементи, които трябва да почувствуват желязният юмрук на народната власт.За това е нужно преди всичко да се разучи и прилага на дело своите права и задължения,да прилагат творчески даваните му указания,доброто и безупречно нос

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

не на службата на надзорно строевия персонал е от голямо значение за реда и дисциплината всред въдворените, за своевременното и качес вено изпълнение на нормите и поставените им задачи. От това право т бва всеки да се възползува, да иззисква за реда, за работата, да пров рява лично колко и каква работа ~~xxx~~ извършват, да им дава и разпред ля работата, да предлага да бъдат наказвани, да опознава хората, да и чава техните прояви - добри и лоши, техния характер и настъпили про ни в процеса на престоя им тук.. Всичко това може да реши съдбата н въдворения - дали трябва да остане за по дълго време или трябва в скоро време да бъде освободен. Та нима това е мълък въпрос, малко пр во да зависи от нас съдбата на хората по отношение на тяхното осво ждаване от нашата дейност, от нашата работа с тях.

Лично старши надзирателя по доклад на надзирателя има пра во да накаже провинилият се с: бележка, мъмрене и оединяване до 24 ч са. Никой няма право да се разпорежда със съдбата на въдворения, да п превишава своите права и използва служебното си положение. В това о ношения могат да се преведат примери с който се га с въдворена, който открадна пари от лавката на въдво ните, за нанесените побоища от страна на някои от охраната и надзор персонал, които бяха наказани а други уволнени. Такива права никому н са дадени и няма да се дадат. За такива прояви наказват и съдят. Те с в разрез с моралния облик на служителя от МВР.

Надзорния персонал като служители на МВР трябва да пази и високо държи авторитета на службата. В негово лице като униформ мен служител, въдворените виждат преставителя на народната власт, а на та власт е народна и авторитетна власт.. Ето защо при изпълнение на с жебните обязаности, трябва нименуемо да се изхожда от тази постановка да се пази чистотата и авторитета на МВР и народната власт.

Дежурния старши надзирател, дежурния надзирател, както и т които придружават или охраняват въдворените ~~xx xxxxx~~ по работните обекти са длъжни да изпълняват всички изисквания на правилниците съо разно условията.

Задълженията на надзорния персонал са в зависимост от изпълнението на възложените им задачи, в зависимост от това в какъв се тор работят и какви задачи изпълняват.

Из архивите на ДС
499

Из архивите на ДС

500

Когато надзирателя или старши надзирателя е на пост или слу
ба е длъжен да стои неотклонно на поста си и да изпълнява добросъ-
вестно възложените му задачи,да знае във всеки момент кой на къде е
и какво работи,да е стегнат и спратнат.

Дежурният старши надзирател,който е най близкият и пряк начал
ник на своите подчинени отговаря за тяхната подготовка,служебни зад
жения и длъжен да инструктирва надзирателите във връска с работата
през неговото дежурство,да знае всеки надзирател къде се намира и к
во работи,да приема под брой въдворените,да сверява сведенията от п
верката с книгата за движението,да изпраща своевременно за делегации
да прави сутрешна и вечерна проверка.Трябва да се отбележе че не ви
наги са правени както на първи така и на втори качествени проверки,
Не се инструктирва добре надзорния персонал относно предстоящите з
дачи.Поради естеството на работата на първи обект и съществуващото
голямо движение не се контролирват влизащите по работа в обекта въ
ворени или затворници.Това дава възможност да се влиза от всеиго.
ка например без да бъде уведомен началника на поделение заедно с цв
ния лавкажия влиза ветеринарния лекар които са имали пропуск но да
отидат до лавката.Тъй като сиренето което трябва да бъде прегледано
от лекаря се намира във съседство с карцера където е имало хора,са
ли допуснати горните двама без съответното разрешение за това.Не се
правят внезапни периодически проверки на отделни въдворени работили
и манипулирали с продукти и зеленчуци.

Дежурният старши надзирател е длъжен да се изпратят н
работа всички годни въдворени,да държи за чистотата в обекта,да про
нтролирва приготовляването на храната и своевременното и и зпращане
по работните обекти.Ние нямаме основание да взискаме от въдворените
когато не им осигуряваме храна и вода или правим това с голями закъ
нения.Такива пропуски са допускани не веднаж както на първи така и
втори обект.Това оказва лошо отражение в работата.Дежурните в такъв
случай дават най различни "обективни" причини които не са обосноват
ни.Често пъти тези причини сех ~~[illegible]~~ изразяват в неупражняване н
контрол и неуточняване работните групи къде са на работа.

Дежурният старши е длъжен да осигурява щателни проверки
при раздаването на колети,посрещането и изпращането на въдворени по
делегация,освободени или новодошли.

Препис

НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕЗИДИУМ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Президиумът на Народното събрание въз основа на чл.35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл.5, буква "а" от Закона за Президиума на Народното събрание издава следния

У К А З

за някои права на Народната милиция

Параграф единствен. При особено важни случаи спрямо лица, осъждани за престъпления срещу Народната република или такива, които с оглед на миналите и сегашните си антинародни прояви могат да представляват опасност за обществения ред, спрямо рецидивисти, осъждани за престъпления против обществената и личната собственост за разврат, подправка на документи и парични знаци, за насилие спрямо органи на властта или за хулиганство, както и спрямо лица, които нямат постоянно местожителство, съзнателно отбягват да се занимават с обществено-полезен труд или систематически скитат из страната, Народната милиция с разрешение на министъра на вътрешнит работи и с писменно съгласие на Главния прокурор на Републиката, може да взема следните мерки:

а/ принудително установяване на друго местожителство - за определен срок или за постоянно;

б/ забраняване за напускане на местожителството за определе срок;

в/ настаняване за определен срок в трудово-възпитателни общежития, ръководени от Министерството на вътрешните работи под

Из архивите на ДС

502

надзора на Прокуратурата.

Срокът за престоя в трудово-възпитателното общежитие се определя от министъра на вътрешните работи и Главния прокурор.

ЗАБЕЛЕЖКА: Редът в трудово-възпитателните общежития се урежда с правилник, изработен от министъра на вътрешните работи, съвместно с Главния прокурор на Републиката и утвърден от Министерския съвет.

Изпълнението на настоящия указ се възлага на министъра на вътрешните работи.

Издаден в София на 4 декември 1956 г. под № 468 и подпечатан с държавния печат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПРЕЗИДИУМА
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ: /п/ Г.Дамянов

СЕКРЕТАР НА ПРЕЗИДИУМА
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ: /п/ М.Минчев

Вярно с оригинала
НАЧАЛНИК НА КАНЦЕЛАРИЯТА:

Сверил:

Затвори

Строго секретна-

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ 312

ЗАПОВЕД

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ I-182

София, 22 · XII 1956 година

ОТНОСНО: изпълнение на
постановление № 451
на Министерския съвет

В изпълнение на алинея втора от точка първа на 451 Министерско постановление от 3 XII 1956 година,

З А П О В Я Д В А М:

1. Да се устрои ТРУДОВО ВЪЗПИТАТЕЛНО ОБЩЕЖИТИЕ за въдворени в района и сградата на II-ри обект - остров Белене - за мъжете и в сградите на остров "Щурчето" - за жените.

2. Да се обзаведат трудово-възпитателните общежития - II-ри обект и "Щурчето" с домакински, станен и постелочен инвентар за около 2.000 души от домакинския, станен и постелочен инвентар на затворническото общежитие - Белене.

3. Да се определят районите на затворническото общежитие и Трудово-възпитателното общежитие.

4. Да се определят помещения за администрацията за ТВО - Белене.

5. Да се определи начина на риболова, сенокоса и прибирането на сеното от земеделското стопанство в района на Трудово-възпитателното общежитие.

6. Да се уредят взаимоотношенията между затворническото общежитие, Трудово-възпитателното общежитие, Народната милиция, Вътрешни и Гранични войски, като се изготви съгласуван план, относно: охраната, пропускателната система, движението в териториите на отделните общежития, охранителните периметри и зони, местата и начина за провеждане на водопоя за добитъка, залесителните мероприятия, ползуването на столовете.

Из архивите на ДС

313

7. За изпълнение на посочените по-горе задачи НАЗНАЧАВАМ комисия в състав: председател - полковник ГЕОРГИ АРГИРОВ - Окръжен началник МВР Плевен и членове - подполковник ПЕТЪР ВАРКОВ - зам.началник отдел "Затвори" МВР, майор ДОБРИ ЛЕВИЧАРОВ - Зам. началник у-ние Снабдително МВР, подполковник ГЕЧЕВСКИ - от Войските на МВР, ст.лейт ДЕЛЧО ЧАКЪРОВ - зам.началник отделение ВИ-МВР, подполковник ДОЧО КОЛЕВ - началник з.о. Белене и полковник ГЕОРГИ КУМАНОВ - началник на ТВО - Белене.

До 28 декември 1956 година комисията да представи предложение по поставените задачи за утвърждение.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на отдел "Затвори", отделение ВИ, Снабдително у-ние МВР, Окръжно у-ние МВР Плевен, Началника на Войскитé при МВР, началника на з.о. Белене и началника на ТВО Белене, за сведение и изпълнение.

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР МВР -
генерал-майор:

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.

По бр. № 238/19.01.'10
л. 312; 313;

Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:
ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МОР
Полковник: [illegible]
22 XII.56г.Плевен

И Н С Т Р У К Ц И Я

По пропускателния режим и режимните мероприятия на Трудово възпитателното общежитие и затвора в с.Белене,Свищовско.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. За контрола по влизането и излизането на лица и превозни средства в района на Трудово възпитателното общежитие и затвора, както и на о-в "ПЕРСИН" се организира контролно-пропускателна служба.

2. Назначението на контролно-пропускателната служба е да осъществи строг контрол и порядък по отношение допускането на лица и превозни средства към и от о-в " ПЕРСИН" и не се допусне влизането и излизането на лица, които нямат право да посещават ТВО, затвора и обектите на о-в "ПЕРСИН".

3. Контролно-пропускателната служба има задача да не допусне контакт на затворници с въдворени и др.неслужебни лица в района на ТВО и затвора, както и застояването на граждани и др.лица в и в близост на района.

4. Пропускането на лица и превозни средства се извършва срещу установени образци пропуски. Същите се променят и заверяват по реда установен в настоящата инструкция.

5. Ръководството и контрола на пропускателната служба за ТВО, затвора и о-в "ПЕРСИН" се осъществява от Н-ка на ТВО, а тая на 1-ви, 2-ри и 5-ти обекти от съответните началници на обекти.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ И ЗАДАЧИ НА КОНТРОЛНО-ПРОПУСКАТЕЛНАТА СЛУЖБА.

За осъще твяването на контролно- пропускателната система се учредява денонощен наряд- контролно-пропускателен пункт /КПП /,както следва:

За района на ТВО и затвора от личния състав на народната милиция предназначени за вътрешната охрана, състав: 7 мл.сержанти и

Из архивите на ДС

един сержант / к-р отделение/.

За обектите 1-ви, 2-ри и 5-ти от надзорно-строевия състав, за денонощия по трима надзиратели, които се сменят по реда установен от Н-ка на обекта.

7. За влизане и излизане на острова през канала се определят два коридора, първия срещу администрацията на ТВО и затвора, а втория 700 м. източно от гарнизон № 1 на ВВ срещу о-в "Предела". Коридорите се обозначават.

8. За контрола по преминаването на моста / коридор № 1/ се учредява денонощен контролно-пропускателен пост от надзорно-строевия състав на затвора, който се разполага на левия бряг от ръкава на р.Дунав на 80-100 м. източно от монтажната работилница.

9. При наводнение и необходимост за преминаване от коридор № 2 се учредява временен дневен контролно-пропускателен пост от надзорно-строевия състав на ТВО, който се разполага на левия бряг от ръкава на р.Дунав.

10. При належаща нужда/ наводнение, евакуации и др./могат да се установят допълнителни временни контролно-пропускателни постове след съгласуваност между Началника на ТВО и затвора и уведомяване командира на поделението от ВВ.

11. За движение на служебни и други лица получили задача или разрешение да се придвижват към обектите на острова се определят маршрутите:

а/ За I-ви обект

- Маршрут № 1- монтажната работилница, пътя в северно-източно направление към жилищата на обекта;

- Маршрут № 2, само за превозни средства при лоши атмосферни условия / вода , кал и др/- монтажната работилница,пътя северозападно към гарнизон № 3, източно от същия, пътя към жилищата на обекта;

- маршрут № 3- пътя източно от монтажната работилница към Гюиково гърло.

б/ За II-ри обект

- маршрут № 1- монтажната работилница, пътя североизточно към жилищата на първи обект, оборите, жилищата на втори обект;

-Маршрут № 2- само за превозни средства при лоши атмосферни условия- монтажната работилница, пътя северо-западно към гарнизона № 3, пътя към 25 л.застава и тоя към жилищата на обекта.

в/ За граничната застава-маршрутите определени за втори обект.

г/ За поделението на ВВ

– за гарнизони № 1 и 2 – монтажната работилница пътя по южния бряг на о-в Дорсин.

– за гарнизон № 3, монтажната работилница, пътя северозападно към гарнизона.

13. Маршрутите за движение на служебните наряди /войскови, милиционерски и тези от надзорно-строевия състав/ свързани с войсковото прикритие, охраната на границата, конвоирането и съпровождането на работните групи от затворници и въдворени; ежедневно се определят от съответните началници. При определянето на маршрутите и районите на мескоработа и служене за тези в близост на поделението и обектите следва да има пълна съгласуваност особено при нощни и лоши атмосферни условия /мъгла, снеговалеж и др./ с цел да не се допустне контакт между затворници и въдворени и взаимни стълкновения между различните служебни наряди.

14. Плавателните съдове без понтоните на обекти и рибарските лодки на ТВО и затвора се съхраняват през нощта на пристана – десния бряг от ръкава на р.Дунав срещу административната сграда на ТВО и затвора. Същите се охраняват от милиционерския състав, а контрола по прибирането на плавателните съдове се възлага на дежурния офицер по ТВО и затвора. Понтоните на обектите и рибарските лодки се прибират на определени места от началниците на охраната по обектите и се намират под непосредствен контрол на милиционерския състав.

15. Маршрутите на плавателните съдове се определят ежедневно от съответните началници за което преди излизането им се уведомява дежурния по ТВО и затвора и командира на ротата от ВВ в прикритие.

Движението на плавателните съдове превозващи затворници и въдворени без охрана се забранява.

16. Движението на затворници и въдворени през нощта в района на острова с изключение на тези определени за денонощна работа и намиращи се под охрана е забранено.

17. Контролно пропускателния пост в района на ТВО и затвора не допуска едновременно извеждане и въвеждане на групи от затворници и въдворени за конвоирането им извън ТВО и затвора с цел да не се допуска контакт между същите

Да не се допуска извеждане и приемане в ТВО и затвора на затворници и въдворени при нощни условия. При евентуално настъпване на групи се организира охраната им на к.п.гара Бяло-

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

508

не. Малките групи в състав до 20 човека - 12 приемат.

18. Излизанията и влизанията на лица, затворници, въдворени и превозни средства да се извършва през един вход.

За контрол по изпълнението на контролно-пропускателната система и режимните мероприятия периодически, най-малко един път в седмицата се назначават подвижни наряди /дозорни двойки или единични проверяващи/ от милиционерския състав в територията на острова и вътрешни войски в района на бреговата ивица /забранената зона/.

III. РЕД ЗА ДОПУСКАНЕ НА ЛИЦА И ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА:

19. Пропускането на служители на МВР, Министерство на правосъдието, военнослужащи, затворници, въдворени и др.лица се извършва срещу пропуски и служебни документи както следва:

- за служителите от ДС, офицерския състав, от Народната милиция, офицерския и сержантски състав от вътрешни и гранични войски срещу служебните им карти;

- сержантския и редови състав от народната милиция, войските и надзорно-строевия състав срещу постоянни безименни пропуски съпроводени със служебни карти или служебни бележки;

- служителите от администрацията на ТВО, затвора и войските срещу постоянни именни пропуски;

- превозните средства се допускат срещу материални пропуски издавани от съответните началници;

- затворници и въдворени се пропускат срещу специален образец пропуск издадени от началника на ТВО и затвора, а групите за конвоиране и работа извън острова с конвой и охрана;

- войсковите команди се допускат като се проверява само старшия на командата;

- допускането на лица от други служби учреждения, министерства и граждани се допускат само след разрешение от началника на ТВО и затвора срещу еднократен пропуск издаван от дежурния по КПП, като последния уведомява дежурния офицер по ТВО и затвора.

20. Вещите носени от служителите при ТВО, затвора и войските не се проверяват. При съмнение военнослужащите се отправят към командира на ротата - ВВ в прикритие, а останалите служители към дежурния офицер за проверка. Освен това периодически не повече от два пъти в месеца по указание на началника на ТВО и затвора могат да се извършват проверки на багажите изнасяни през КПП. Тези проверки се извършват от дежурния офицер, а за военнослужащите съвместно с командира на ротата - ВВ в прикритие.

21. При влизане и излизане през КПП всички лица и военнослужещи са длъжни предварително да показват пропуските си и служебните карти, при лица на такива последните макар и познати на дежурния и часовия на КПП не се допускат без разрешение на дежурния офицер.

22. За началник на КПП се назначава сержант от милиционерския състав. Той е подчинен на началника на ТВО. Отговаря за организацията и строго спазване на настоящата инструкция. Системно проверява дейността на личния състав определен за изпълнение на КПС.

IV. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЕЖУРНИЯ И ЧАСОВИЯ ПО КПП. РЕД ЗА ЗАДЪРЖАНЕ И ИЗПОТРЕБА НА ОРЪЖИЕ:

Води необходимия отчет на пропуските и документацията по контролно-пропускателната система.

23. За дежурен по КПП се назначава мл.сержант от милицията, който носи службата в продължение на 8 часа и се сменя по реда установен от началника на охраната по милицията. Той при носене на службата е непосредствено подчинен на началника на КПП, а чрез него на дежурния офицер и по старшите преки началници. По време на носене на службата изпълнява заповедите и разпорежданията отдадени му само чрез началника на КПП и дежурния офицер. В дейността си се ръководи от изискванията на настоящата инструкция и задълженията определени в таблицата за особените му длъжности и тия на часовия утвърдена от началника на ТВО – приложение № 1.

24. За часови на КПП се назначава мл.сержант от милицията. Той е подчинен на началника на КПП и дежурния офицер. Изпълнява задачите определени в таблицата за особените му длъжности – приложение № 1.

25. При съмнения в подправка на документи и пропуски или фалшифицирани такива, притежателите им се задържат и предават на дежурния офицер.

Лицата извършващи опити или правещи снимки и тези опитващи се да влязат или излязат извън КПП в района и в близост на ТВО и затвора без разрешение на началника на ТВО /за снимките/ също така се задържат.

26. Обисканите на задържаните лица /без военнослужащите се извършват от милицията на определеното за тая цел място.

27. При обстановка пропускането и излизането на затворници, въоръжени и др. лица през КПП без разрешение на началника на ТВО и затвора се забранява. Войскови и милиционерски състав и служители на ТВО и затвора се ползуват безпрепятствено, а тези, които дежур

509

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ния по КПП лично не позволя се проверяват.

Настоящата инструкция влиза във сила от 15.I.1957 г.

НАЧАЛНИК ТВО:
Полковник:

1. НАЧАЛНИК ЗАТВОРА:
Подполковник:

СЪГЛАСНИ:

2.

510

Печ. в 6 екз.
-6 по списък

Из архивите на ДС

Секретно!
екз. №2

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Ц Л А Н

За вътрешната охрана и отбрана на обектите на ТВО и затвора в с.Белене, Свищовско.

1. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОХРАНАТА:

Непосредствената вътрешна охрана на 1-ви, 2-ри и 5-ти обекти на затвора и ТВО в с.Белене, Свищовско се осъществява от милиционерския състав предназначен за тая цел.

Вътрешната охрана се организира и поддържа със задача:

– да се осигури непрекъсната по време на дежурна охрана на обединения по затворниците на I-ви и V-ти обекти и общежитията на въпорените във II-ри обект;

– да се осигури нелекшо конвоиране на затворници и въпорени от ТВО в затвора по други населени места и затворите;

– да се осъществи наблюдение и ред върху затворниците и въпорените при извеждането им по работните места, по време на работа, завръщането и настаняването им в обектите;

– да се поддържа постоянна бдителност от милиционерския състав предназначен за охрана с цел осигуряване на охраната, спазването на реда по отбраната на обектите и във взаимодействие с войниковото поделение от ВВ и ТВ установява ред при въпиенция и бягства на затворниците и въпорените.

2. ОБЕЗПЕЧАВАНЕ, СЪСТАВ и НАЧИН НА ОХРАНА НА ЗАТВОРА И ВЪПОРЕНИЕ:

Непосредствената охрана на затворниците и въпорените се организира по периметър на външната страна на общежитията както следва:

– 1-ви обект в с-в ЦЕНТЪР на около 2.5 км. източно от [illegible] по острова, поддържа се 4 денонощни трисменни постове, 2 нощни двусменни постове и лице в състав от 15 мл.сержанти за изпълнение на задачи по охранителната служба и принудителното на затворници по работните места;

– 2-ри обект в с-в ЦЕНТЪР на около 4 км.северо-западно от затвора по [illegible], поддържат се 6 денонощни трисменни и

Из архивите на ДС

7 нощни двусменни постове, 4 блок-поста и ядро от 15 мл.сержанти за изпълнение на задачи по конвойната служба и придружаването на въдворе ни до работните места;

– 5-ти обект на около 1.5 клм.източно от с.Белене,поддържат се 5 денонощни трисменни и 5 нощни двусменни постове, 3 блок-пос и ядро от 10 мл.сержанти за изпълнение на задачи по конвойната служба и придружаването на затворници до работните места;

– охрана на администрацията на ТВО и затвора на северния край на с.Белене. Поддържат се 2 денонощни трисменни постове и контро нопропускателен пост и конвоен взвод към ТВО за изпълнение на задачи по конвойната служба.

Освен милиционерския състав определен за охрана и изпълнение на други задачи се разполага с резерв предвиден за разход като седмични почивки и годишен отпуск. Милиционерския състав организирано се строи в две роти съгласно щата.

При усилен вариант на охраняване се поддържат допълнителни постове.

Разположението на постовете съгласно схеми приложения №№ 1, 2, 3 и 4.

Промени в месторазположението на постовете могат да се правят по решение на началник ТВО.

Общ ръководител по охраната на общежитията на ТВО и затвора е началника на ТВО. Непосредственото ръководство и контрол се осъществява от началника на охраната по милицията. Командирите на роти носят отговорност за обучението и възпитанието на милиционерски състав и състоянието на служебно-оперативната дейност – командира на 1-ва рота: обект № 2, администрацията на ТВО и затвора и конвойния взвод; командира на 2-ра рота: обект № 1 и 5.

Месторазположение на командирите на роти в администрацията на ТВО.

За началници на охраната на съответните обекти се определят със заповед на началник ТВО старшия взводен командир. Същите носят цялата отговорност за състоянието на служебно-оперативната дейност, подготовката и възпитанието на личния състав.

На всеки пост се определят граници, които се обозначават с показки и маршрути за движение на часовите. Всеки часови носи отго ка отговорност за охраната и отбраната на поверения му сектор.

Часовите от дневните постове водят наблюдение от наблюдателни кули, през нощ и лоша видимост през деня слизат от кулите и се движат по определения им маршрут.

Задълженията на часовите се определят с таблица за особе-

ните длъжности за всеки обект утвърдена от началника на ТВО – приложения № 5,6,7 и 8. Време за носене на службата от часовите съгласно Устава за постовата и патрулна служба в народната милиция. При резки промени в температурата – 20 и + 30 С и силни ветрове времето за носене на службата да се определя от началника на охраната по милицията

Преминаването от дневно към нощно охранение се извършва съобразно годишните сезони – през зимата след 18.00, а през лятото след 20.30 часа, по заповед на началника на охраната по милицията.

Към усилен вариант на охранение сек преминава по заповед на окръжния началник на МВР, а при обстановка по указание на началник ТВО. Усиленото охранение се осъществява за сметка на резервите и увеличаване времетраенето на службата от 10–12 часа в денонощие. При наводнение на обектите в острова часовите носят охраната от наблюдателни кули.

Личния състав в охрана се въоръжава съгласно щата. Боеприпаси: за пушка /карабина/ по 30 патрона, за автомат по 70 патрона и обикновен пистолет – 16 патрона. В резерв се осигуряват боеприпаси по 0,5 за всички видове оръжие и гранати по една на милиционер, които се съхраняват в дежурните стаи по обектите.

Здаването и приемането на оръжието и боеприпасите се извършва от дежурните по милиция в обектите.

3. РЕД ЗА УПОТРЕБА НА ОРЪЖИЕ И ПРОВЕРКИ ПО СЪСТОЯНИЕТО НА ОХРАНАТА:

Оръжие от часовите се употребява съгласно т.62 от Устава за постовата и патрулна служба в народната милиция и при бягство на затворник или въдворен.

Във всички случаи при употреба на оръжие часовия е длъжен да прецени сам дали да действува с приклад или огнестрелно оръжие.

Проверката на състоянието на служебно-оперативната дейност се организира от началника на охраната. Лично извършва не по-малко от две проверки по обектите, а командирите на роти не помалко от една на проверка в седмицата. Началниците на охраната на обектите са длъжни да извършват не помалко от две проверки в денонощието от които една през нощта, също толкова проверки се извършват от дежурните по милиция в обектите. Проверките се извършват в различно време в денонощието. Повторните проверки на един и същ часови и обект са задължителни. Резултатите от проверките се вписват в постовите книги на обектите. Проверяващите от по-висшестоящите поделения на МВР извършват проверки съпровождани от началника на охраната по милиция, или командир на рота.

513

Провокационни проверки и такива свързани със стремеж за изземване оръжие и др. са забранени.

Началника на затвора може да извършва проверки по състоянието на охраната на 1-ви и V-ти обекти.

4. ОСНОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА:

а/ Началника на охраната по милицията.

В своята дейност се ръководи от настоящия план, уставите и инструкциите по милицията, заповедите и указанията от по-старшите преки началници. Той отговаря за:

- поддържането на надеждна охрана на обектите;
- качествена подготовка на часовите и нарядите за изпълнение на други служебно-оперативни задачи и опазване на държавната тайна;
- анализира състоянието на служебно-оперативната дейност; подготовката и бойната готовност на личния състав по обектите; разглежда по характерни случаи на действия пред личния състав на милицията не по-малко от един път в тримесечие;
- ежедневно докладва на началника на ГВО и затвора за състоянието на охраната.

б/ Командира на милиционерската рота.

Подчинен е непосредствено на началника на охраната по милицията. Той е длъжен:

- да знае ръководящите документи по службата и в съответствие тях да контролира състоянието на охраната на обектите, лично да указва помощ на началниците на охрана по обектите в организацията на служебно-оперативната дейност;
- да съгласува дейността си с тая на началниците на обекти;
- лично да ръководи действията на милиционерския състав при обстановка.

в/ Началника на охрана по обекта.

Той е подчинен на командира на ротата. Носи отговорност за подготовката и възпитанието на милиционерския състав. Длъжен е:

- да знае и лично контролира изпълнението на задачите поставени на милиционерския състав;
- да взиска от личния състав висока бдителност и твърдо знание на задълженията си; също тяхната подготовка за носене на службата;
- лично да извършва боен разчет за действие при обстановка;
- да води книгата за службата на обектите и своевременно предава дежурния наряд;
- да взиска и контролира своевременното изпращане на часовите на пост;

- лично да присъствува при извеждането на затворниците /въдворените/ на работа и при тяхното завръщане в общежитието;

- да организира периодически проверки на нарядите по придружаване на работни групи и тези изпълняващи задачи по конвойната служба;

- да разследва всеки случай на употреба на оръжие от часовите, за което своевременно докладва;

- да проверява изправността на оборудванията и обзавеждането, също и изправността на осветлението.

г/ дежурен по милиция в обектите.

За дежурен се назначава сержант - командир на отделение. Подчинен е на началника на охраната на обекта. Длъжен е:

- да познава района на обекта и разположението на постовете също така задачите на часовите;

- да приема по опис на стария дежурен: книгата за оръжието, документацията, боеприпасите, оръжието и инвентара на обекта;

- навреме да изпраща смените на часовите и наряди за изпълнение други задачи, като ги вдига 15-20 мин. преди смяната и изпращането им;

- следи за изправността на оръжието и боеприпасите, правилното пълнене и изпразване на оръжието като контролира същото да се извършва на определеното за целта място;

- да съобщава задълженията по бойния разчет на завърналите се от пост милиционери;

- по всяко време да знае наличието и разхода на личния състав, оръжието и боеприпасите.

Режимните мероприятия се спазват съгласно изискванията на инструкцията по контролно-пропускателния режим.

5. ДЕЙСТВИЯ НА МИЛИЦИОНЕРСКИЯ СЪСТАВ ПРИ ОБСТАНОВКА:

При обстановка милиционерския състав по обектите се вдига в тревога.

Вдигането в тревога се извършва от съответните началници на охраната на обектите и по-старшите пред тях началници.

По тревога личния състав се вдига в случаите:

- при бягство на затворници /въдворени/ или нападение /засада и от въздуха/ върху охраняваните обект или територията на обекта

- за изпълнение на оперативно бойни задачи;

- за проверка на бойната готовност.

По тревога личния състав в обектите се вдига при обществени бедствия /наводнения, пожар и др./ в района и в близост на обектите.

515

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Началниците на охраната на обектите действуват в съответствие бойния разчет и решението на началника на охраната по милицият

При наличие на сили милиционерския състав във взаимодействие с надзорно-строевия състав действува самостоятелно. При задействуване на поделението от ВВ действуват по плана на същото. Началника на охраната по милицията или съответния началник на охраната на обекта е длъжен да информира командира на поделението от ВВ, или назначения старши началник да ръководи действията, къде, какви по състав и с каква задача наряди са изпратени и сигналите за връзка и взаимодействие с тях.

Взаимодействието се организира от командира ръководещ действията в съответствие плановата таблица утвърдена от по-висшестоящия началник към плана на поделението от ВВ.

За практическото отработване на въпроса по взаимодействието се провеждат тренировачни командни - пробни занятия и учения по плана на Вътрешни войски.

Отпеч. в 6 екз.
мм/

Приложения:
Изп: [illegible]

СЪГЛАСЕН

НАЧАЛНИК Т.В.О.
Полковник: [signature]

НАЧАЛНИК ЗАТВОРА:
Подполковник: [signature]

Строго секретно!

5

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

С П Р А В К А

От Министъра на вътрешните работи - Г.ЦАНКОВ

ДРУГАРИ,

В изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП и на основание Указа за създаване на Трудово-възпитателните общежития /ТВО/ от органите на МВР към 10 февруари 1957 г. са задържани, разследвани и изпратени в ТВО - Белене общо 1120 души, от които 247 са за контрареволюционна дейност и 873 са криминални престъпници - рецидивисти, опасни за обществения ред и морал.

От въдворените в ТВО за контрареволюционна дейност 89 са бивши дейци на земеделската опозиция, 26 са бивши царски офицери, 27 лидери на легиона, 10 бивши полицаи, 20 бивши михайловисти и цанковисти, 7 бивши дейци на буржоазните партии и 68 други бивши капиталистически, кулашки и антинародни елементи.

Характера на развиваната вражеска дейност от въдворените лица преди и особено по време и след унгарските събития се изразяваше предимно в остра вражеска агитация, опити за създаване на нелегални организации и групи, подготовка и опити за терористическа дейност, разпространяване на листовки, призиви за бунт и други престъпления. Тази дейност бе непрекъснато подклаждана и насърчавана от вражеските радиостанции и централи зад граница.

От общия брой на въдворените в ТВО лица за контрареволюционна дейност 232 са провеждали активна вражеска агитация и пропаганда против народната власт и нейните мероприятия и се явяват понастоящем опасни за обществения ред и сигурност в страната, 5 уличаващи се в подготовка на терор върху държавни и местни партийни ръководители, 6 уличаващи се в шпионска дейност и др.

За такава вражеска дейност са въдворени в ТВО: Христо Николов Стоянов – бивш министър и лидер на земеделската опозиция, Константин Владов Муравиев – бивш министър, Никола Костадинов Йотов – бивш министър и ледир от земеделската опозиция, Страхил Димитров Гичев – син на Димитър Гичев, Христо Иванов Манафов – бивш член на централното бюро на демократическата партия, Петър Иванов Кьосеиванов – бивш фашистки народен представител, Христо Колев Йорданов – активен анархистически деец в страната, царския полковник Андрей Андреев, Филип Василев Филипов – бивш член на главното водачество на легионерите, Петър Иванов Живков – бивш групов началник от полицията и други фашистки и буржоазно-капиталистически елементи.

Гореизброените и други въдворени лица се явяваха като обединители на редица вражески елементи. Много от тях, явявайки се вражески авторитети, даваха указания на враговете, които се допитваха до тях, дълго време преди унгарските събития, че трябва да поддържат връзки помежду си под формата на приятелски и други сбирки по различни благовидни предлози, така че да поддържат вражеския си дух и бъдат готови за действия – без да оформят организации, да се чувствуват организирани.

Други се събираха редовно на определени места и време, разпространяваха вражески слухове и предаванията на вражеските радиостанции, заканваха се за отмъщение и особено по време на събитията в Унгария и агресията в Египет, започнаха да се организират бързо за сваляното на народната власт.

Така например, Христо Стоянов, бивш министър и лидер на опозицията под формата, че иска да приобщи групирани около него бивши земеделски опозиционери към Отечествения фронт, интригуваше по отношение на Партията, правеше опити да възстанови опозиционния БЗНС, като вземе връх в земеделския съюз, обявявайки се против сегашното ръководство на същия. Около себе си той започна да групира не само бивши опозиционери, но и бивши полицаи, цанковисти и други.

3-.

Христо Иванов Манафов, бивш член на централното бюро на демократическата партия, заедно с други членове на бюрото, като Паница, Миле Ганчев и други редовно са се събирали на определени места и в уговорено време, където са коментирали по предаванията на чуждите вражески радиостанции и са обменяли мисли около бъдещото положение на тяхната партия, разговаряха за евентуално възстановяване на тяхната партия.

Бившите капиталистически елементи Алберт Фарин, Аспарух Блахов, Визел и други редовно се събираха по ресторантите и кафенетата на Столицата където разпространяваха най-злостни клевети по адрес на Партията, народната власт и Съветския Съюз. В тези сбирки са участвували над 70 други капиталистически и буржоазни елементи.

При задържането и извършените обиски в много от въдворените лица бяха намерени и иззети материали и документи, които свидетелствуваха за тяхното вражеско отношение и готовност при усложнена обстановка да действуват против народната власт. Така например, при обиска на бившия групов началник от полицията Петър Живков бе намерен саморъчно написан доклад предназначен за изнасяне на конференция пред опозиционери, каквато не се е състояла. В домът на Страхил Димитров Гичев бяха намерени позиви с лика на баща му от тези пуснати от вражески самолети. При обиска на Никола Филипов Панев - бивш активен член на опозиционния ЗМС е иззета тетрадка със стихотворения с остро вражеско съдържание.

В редица други въдворени бяха намерени фашистка и инкриминирана литература, записки и бележки с вражеско съдържание, вражески листовки и други.

Тези и други доказателства добити в процеса на разследването, обаче не бяха достатъчни за да бъдат предадени на съд изпратените в ТБО лица.

За всички изпратени в ТБО лица за контрареволюционна и криминална дейност е взета санкция на главния прокурор на Републиката.

М И Н И С Т Ъ Р:

12/56 г.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Съгласно резолюцията Ви:"Да ми се доложи, колко криминални са в ТВО – по окръзи и до кога ще продължава ДНМ да представя със стотици за въдворяване ? Няма ли съд за престъпниците?", сложена върху докладваното резюме, във връзка с оформянето положението на утвърдените от Вас за въдворяване на 18.XI.1956 г., Ви докладвам:

От справката на Директора на народната милиция др.ген.майор Н.Цачев е видно, че броят на въдворените в ТВО лица – опасни криминални престъпници за цялата страна към 10.III.1957 г. са общо 1041-/от тях изпратени в ТВО 961, а за издирване 28, в затвора 33, освободени по болест,майчинство и бременост 8, по оперативни съображения и по искане на прокуратурата 9 и др./.

По окръзи се разпределят както следва:

1.	ДНМ	– утвърдени със зап.-	52,	в ТВО-	29,	за издирване –	13
2.	Благоевград-	–	"	–	18	-"-	16	– " –	– 1
3.	БУРГАС	–	"	–	43	-"-	43	– " –	–
4.	Варна	–	"	–	98	-"-	86	– " –	–
5.	Враца	–	"	–	17	-"-	16	– " –	–
6.	Коларовград	–	"	–	42	-"-	36	– " –	–
7.	Плевен	–	"	–	39	-"-	39	– " –	–
8.	Пловдив	–	"	–	59	-"-	58	– " –	–
9.	Русе	–	"	–	46	-"-	39	– " –	1
10.	София	–	"	–	497	-"-	477	– " –	11
11.	Стара Загора	–			48	-"-	47	– " –	–
12.	Търновград	–			24	-"-	23	– " –	–
13.	Хасковград	–			58	-"-	52	– " –	2

Ръководството на ДНМ счита, че изпращането в ТВО на криминалните престъпници не следва да се счита за завършен процес, тъй като имало редица случаи когато криминалните престъпници – рецедевисти са авторитета множество дребни престъпления, които вършат многократно, но за които от съда получават малки присъди. Считат за целесъобразно, такива активни криминални престъпници и за напред да се предлагат и изпращат в ТВО.

За такива ръководството на ДНМ счита за необходимо и за в бъдаще да излиза с предложение да бъдат изпращани в ТВО.

За сведение

ДЧ/ЕИ

Мнение: 39 4

Съгласен съм с обясненията на др. Цачев-ДНМ. Обаче намирам че неговото обяснение е много кратко и са пропуснати съществени мотиви по необходимоста за най рационално използване на ТВО в борбата срещу криминал. престъпност, хулиганството и непоправимите рецидивисти престъпници. Като например това, че от затворите постоянно излизат такива лица без да дават основание че ще се поправят, като това че в ТВО са задължени да работят и привикват на труд, като това че ТВО е по силно респектираща мерка отколкото съдебната и затворническа процедура, а също и това напр. че след въдворяването в ТВО тук в София (а сигурно и другаде), резко и значително намаля тая престъпност - около 70%, и т.н.

М. Стоянов
23.3.52

/1

Д О К Л А Д

за резултата от проверката на медицинската служба на поделение 0789

От 7 до 11 май т.г. бе направена проверка на поделение 0789 - медицинската служба. Личния състав на службата е: един лекар и един медицински техник, които упражняват ръководно действие и над болницата на въдворените. Според задачите, които стоят пред медицинската служба проверката бе направена в две направления:

Първо направление - работата на мед.служба по отношение служителите на МВР. По обема на работата в тази насока тя работи като окръжен лекар /приблизителен обем еднакъв/.

За сега за личния състав е открита амбулатория в щаба на поделението, която е малка и тясна, в нея спи и лекаря. Оскъдно е снабдена с медико-санитарно имущество. Стерилността на медицинския инструментариум не е на висота. Поради дългото отсъствие на лекар служителите не са свикнали да ходят при служебния лекар. Грижата за личния състав досега е слаба. Провеждана е само диспансеризация, но грижа за почивката, за системно лечение на хронично болните, изпращане в санаториумми не е на висота и трябва правилно да се организира във взаимодействие с окръжния лекар на МВР в Плевен.

Необходимо е в щаба на поделението да се отпусне по-голяма стая за амбулатория, която да служи за лекарски кабинет и превързочна. Необходимо е в обект № 2 също да се разкрие лекарска амбулатория, където да се обслужват служителите, които там не са малко на брой. По заявка на лекаря да се изпрати допълнително медицинско имущество. Във всяко милиционерско поделение да се поддържат винаги в изправност аптечки за спешна помощ и неприкосновен запас лични превързочни пакети. Към щаба на поделението в склад се съхраняват медицински инвентар и аптечно имущество - аптечен шкаф, болничен гардероб, сандъци за бойна готовност, конна санитарна линейка, медикаменти и др., които са останали след разформироването на поделението на Вътрешни войски. Понеже служителите от милицията не могат да получават безплатно медикаменти, е необходимо да се остави съвсем малко количество медико-санитарно имущество в склада при щаба на поделението, а останалото - болничен гардероб, аптечен шкаф, санитарна линейка и др., да се предаде на болницата на въдворените за да се ползуват,а не да се търси допълнително медико-санитарно имущество. По такъв начин ще се предпази от унищожение и санитарна-

•/.

та линейка от унищожаване, понеже е оставена на открито.

Предстои провеждане на диспансеризация на служителите. Дадени са указания на лекаря на поделението как да я проведе и как да следи за резултатите от лечението на откритите заболяли. Необходимо е да се помисли за отделно снабдяване с карти за почивка на служителите от под.0789.

Второ направление - работата по здравеопазване на въдворените става под ръководството на служебния лекар, а на място се провежда чрез въдворени лекари. За база на медицинската служба служи болницата, която отговаря на изискванията. Амбулаторията в нея работи правилно. Лечението на болните се провежда правилно. Не се пишат болничните листове, тъй както се иска от Инструкцията на МНЗ и СГ - за това бе обяснено на лекарите как трябва да пишат болничните листове, за да може в случай на смърт да бъдем напълно на ясно, че е направено всичко възможно за спасяването на въдворените. Аптеката е добре подредена и сравнително снабдена с медикаменти. Зъболекарски кабинет е започнал да работи. Със средните заболявания болницата на въдворените може спокойно да се справи. Трудно е решим въпроса с тежко болните, които се нуждаят от специализирана медицинска помощ. Това се отнася и за туберкулозно болните, които трябва да поддържат пневмоторакс. Има случаи на болни от хронични неличими болести, които не могат изобщо да се изпишат от болницата, и са в тяжест на мед.персонал. В болницата има възможност да се открие операционна - на лице е стая направена за операционна. Необходимо е само медицински инвентар и лекари. За в бъдещеможе да се помисли за разработване на операционна за лечение хирургически страдания с помощта на Военната болница-МВР. С цел подобрение на работата е необходимо да се направи следното:

1. Да се издирят от въдворените всички лекари и зъболекари и се изпратят в болницата на работа.

2. Да се ремонтира пода на помещенията и се снабдят с легла - около 15, за да може да се разпределят болните, както следва: - една стая на туберкулозно болни, една - за инфекциозно болни и останалите - за общи заболявания.

С цел да не се допуска изпращането на въдворените за въздух в Свищов, е необходимо лекаря да се обучи да прави пневмоторакс на туберкулозно болните и за целта му се отпусне пневмотораксов апарат. Рентгенов апарат има в Белене и тъй като служебния лекар е по специалност рентгенолог, може спокойно да изпълнява тази функция. По такъв начин ще се спести излишното изваждане на въдворени от общежитието.

3. Да се открие отделен склад на едрото медицинско имущество.

./.

523

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

2

4. Да се отпусне от Медицински отдел-МВР допълнително медико-санитарно имущество - зъболекарски стол и др.

5. Да се създаде мрежа от санитарни отговорници по чети, които да следят за личната хигиена и хигиената в помещенията и начело на които да има един или двама хигиенисти за цялото общежитие, които да обобщават работата на санитарните отговорници и да се грижат за чистотата в кухнята, банята, пералнята и водоизточниците.

И з в о д и:

1. Направена бе преценка на болните въдворени, изпратени на лечение извън общежитието и се установи, че всички са изпратени по жизнени показания. Към 11.V.1957 г. в болницата имаше 4 въдворени - трима в Свищов, един със счупен крак, един с вода на белия дроб и въздух, болен от туберкулоза с каверна и една жена с гнойно възпаление на вътрешното ухо в тежко състояние, един болен в Плевен с инфаркт на белия дроб.

2. Медицинската служба в под.0789 може да се справи със задачата си по отношение въдворените, като изпраща на лечение извън болницата в обект № 2 само по жизнени показания - затова е необходимо да се обучи лекаря - служебния, да прави пневмоторакси на туберкулозно болните.

3. Необходимо е при изпращане в общежитието да се има предвид здравословното състояние на въдворени изпращаните за въдворяване, особено тия, които страдат от тежки и неизлечими болести и са възрастни, а също и ненормални, които подлежат на лечение в неврологични институти.

4. За в бъдаще може да се помисли за организиране на операционна на обекта и още повече се ограничи изпращането на въдворени извън обекта.

София, 23.V 1957 год.

ИЗВЪРШИЛ ПРОВЕРКАТА: /п/
/кап.Бояновъ/

ГБ/ФГ

524

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично строго секретно!

КАБ. на ЗАМ. М Р СПАСОВ
Вх. № 132/20.IX 1957 година

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

За агентурно оперативната работа по линия на ДС при поделение 0789-МВР с.Белене, Свищовско, за периода от 15.XI.1956 год. до 1.IX.1957 година.

По решение на Партията и Правителството в края на миналата 1956 година бяха взети бързи и решителни мерки по отношение на враждебно престъпните елементи у нас,които във връзка с унгарските събития си бяха разпасали пояса и почнаха да бълнуват за връщане назад към омразното фашистко минало, да заплашват с разплата и убийства, вършейки всичко това под диктовката на вражеската пропаганда от вън и разчитайки главно на помоща на международната реакция, която стоеше на дъното на контрареволюцията в Унгария.

Всички тези класови врагове,бивши царедворци,кулаци,бивши полицаи и царски офицери,бивши опозиционери от съюза на Никола Петков и Гемето,кариеристи и демагоги,някои от които мечтаеха и за министерски кресла, като МУРАВИЕВ и ХРИСТО СТОЯНОВ,намериха правилно своето място в новосъздаденото поделение 0789 с.Белене,Свищовско /бивше ТВО/, като административно наказани- въдворени,тъй като със своето поведение и държание, те явно заплашваха сигурността и обществения порядък в нашата родина. По наличните данни, с които разполагат органите на МВР на дъното на тяхните вражески прояви,които придобиха остра форма в дадения момент,лежеше и лежи класовата им умраза и ненавист към бурно изграждащия се у нас социализъм, към правилната миролюбива политика на Партията и Правителството, към вечната и нерушима дружба със Съветския съюз и народно-демократичните страни.

След важните решения на Септемврийския и Априлския плениуми на ЦК на нашата Партия,когато бяха разчистени някои грешки и слабости в миналото свързани с култа към личността, мнозина от тези врагове явно са искали да се възползуват в своите тъмни сметки в борбата им срещу Народната власт,какъвто типичен е случаят с бившите министри ХРИСТО СТОЯНОВ и МУРАВИЕВ,целейки да нанесат удар срещу единството на нашия народ, срещу единството на Отечествения фронт.

Органите на ДС при поделение 0789-МВР с.Белене, Свищовско въоражени с решенията на Политбюро на нашата Партия за работата на органите на МВР от 1953 и 1957 години,ръководейки се от указанията и заповедите на ръководството на МВР, се заеха с важната задача да разработват въдворените в поделението врагове,а също така и да водят разложителна работа сред онези от тях, които по своя класов

Из архивите на ДС

произход стоят по близко до трудящите се у нас.

Цялостната своя дейност органите на ДС провеждаха в тясно взаимодействие с органите на Народната милиция, които осъществяват охраната на поделението, с органите на ДС от съответните управления и отдели, от където са изпратени въдворените, строго спазвайки законността и партийния морал в процеса на работата при непосредствения прокурорски надзор на местната и главна прокуратури.

Агентурните данни, които получиха органите на ДС при поделението, видно от настоящия доклад, в резултат на проведената работа сред въдворените контрареволюционни елементи показват, че същите са правилно въдворени.

526

I. КОЛКО КОНТРАРЕВОЛЮЦИОННИ ЕЛЕМЕНТИ ИМА В ОБЩЕЖИТИЕТО И КАК СЕ РАЗПРЕДЕЛЯТ.

Първата група контрареволюционни елементи бяха докарани през м.ноември 1956 година за изтърпяване на наложеното им административно наказание. С докарването на първата група се сложи и началото на ТВО. През отчетния период групата на контрареволюционните елементи достигна до 365 човека.

По социален произход се разпределят, както следва:

1. Буржоазно капиталистически	90
2. Занаятчийски	10
3. Служители	50
4. Бедни и средни селяни	121
5. Селяни в ТКЗС	1
6. Кулашки	68
7. Работнически	13
8. Свободни професии	1
9. Без справки	11
ОБЩО	365

Социалното им положение е следното:

1. Не трудяци се	94
2. Занаятчии	29
3. Бедни и средни селяни	46
4. Селяни в ТКЗС	15
5. Кулаци	18

9 8

6.	Служители	95
7.	Учащи	3
8.	Работници	42
9.	Свободни професии	12
10.	Без справки	11
	ОБЩО	365

По политическа принадлежност се разпределят, както следва:

1.	БЗНС/опозиция/	120
2.	Социалисти / опозиция/	2
3.	Анархисти	8
4.	Легионери	29
5.	Белогвардейци	1
6.	ВМРО	12
7.	ДСНМ	2
8.	Цанковисти	10
9.	Демократи	5
10.	Звено	4
11.	Отец Паисиевци	1
12.	Безпартийни	112
13.	Бивши полицаи	16
14.	Бивши офицери	27
15.	БКП/изключени/	8
16.	БЗНС/ОФ/	2
17.	Без справки	11
	ОБЩО	365

По вида на престъпленията се разпределят, както следва

1.	Вражеска агитация и пропаганда	312
2.	Саботаж и вредителство	3
3.	Бандитизъм и тероризъм	6
4.	Опит за бягство през граница	15
5.	Помагачество на нелегални	1
6.	Помагачество при бягство	1
7.	Шпионаж	11
8.	Дейност преди 9.IX.44 год	5
9.	Без справки	11
	ОБЩО	365

По народност се разпределят, както следва:

1.	Българи	313
2.	Македонци	22
3.	Австрийци	1

Из архивите на ДС
527

Из архивите на ДС

10 9

4. Турци..... 16
5. Русначи 1
6. Албанци..... 1
7. Без справки..... 11
ОБЩО.. 365

По възрасти се разпределят , както следва:

1. От 20 до 25 години..... 3
2. От 25 до 35 години..... 84
3. От 35 до 50 години..... 158
4. От 50 нагоре..... 159
5. Без справки..... 11
ОБЩО..... 365

528

Здравословното им състояние е следното:

1. Здрави..... 241
2. Болни и негодни за т.ф.работа... 120
3. Луди..... 4
ОБЩО..... 365

По жителство се разпределят , както следва:

1. Бургаски окръг..... 29
2. Благоевградски окръг..... 28
3. Варненски окръг..... 19
4. Врачански окръг..... 6
5. Коларовградски окръг..... 8
6. Плевенски окръг..... 14
7. Пловдивски окръг..... 30
8. Русенски окръг..... 25
9. Старо-Загорски окръг..... 32
10. Софийски..... 132
11. Търновски..... 18
12. Хасковски..... 24
ОБЩО..... 365

II. С КАКВИ МАТЕРИАЛИ СЕ РАЗПОЛАГА ЗА ВЪДВОРЕНИТЕ/СПРАВКИ-ДОНЕСЕНИЯ/ И С КАКВА АГЕНТУРА/ИЗПРАТЕНА ОТ РАЗЛИЧНИ УПРАВЛЕНИЯ И ВЕРВОВАНА ТУК/.

С пристигането на въдворените контрареволюционери бяха изпратени кратки справки, които отразяваха в миналото вражеската им дейност,главно поведението им и държанието по време на унгарските

Из архивите на ДС

529

събития. Въз основа на тези справки бяха открити дела на всички контрареволюционни елементи. След оформяване на делата се отпочна работа по тях.

През първия период на оформяване общежитието не разполагахме с никаква агентура, което извънредно затрудняване работата по линия на ДС. Това наложи отново да се постави въпроса за изпращане на агентура от различните управления и такава беше изпратена. В това отношение полезна извънредно много проведеното съвещание от ръководството на МВР , на което присъствува Н-ка на поделението и отговорни другари от III-то управление. Там бяха оточнени редица въпроси по начина на работата, съгласувано беше с различните управление колко и каква агентура да се изпрати в поделението, каква агентура да се вербова на място. След това съвещание бяха изпратени допълнително справки, за тези за които нямахме. Изпратена беше и ценна агентура по линия на III-то управление. Така се сложи началото на агентурно оперативната работа.

Изпратената ни агентура се разпределя по окръзи и управления , както следва:

1.	Бургаски окръг.....	1
2.	Коларовградски окръг.....	1
3.	Старо-Загорски окръг.....	3
4.	Търновски.....	1
5.	Хасковски окръг.....	1
6.	II-ро управление МВР - София.....	1
7.	III-то управление МВР - София.....	3
	ОБЩО	11

Освен изпратената ни агентура от различните управления извърши се вербовка на нова такава тук на място от отделните управления, както следва:

1.	II-ро управление МВР- София.....	1
2.	Хасковски окръг...	2
3.	Варненски окръг.....	1
4.	Пловдивски окръг.....	1
5.	ОБЩО.....	5

От оперативния състав при поделението се извърши вербовка на нови агенти, разпределящи се по окръзи , както следва:

1.	Софийски окръг.....	1
2.	Варненски окръг.....	1
3.	Пловдивски окръг.....	1
	ОБЩО.....	3

Из архивите на ДС
530
КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

на тях не им било давано храна по време на задържането им.

Получените агентурни материали са проверявани и сигналите изеснявани.От паралелните проверки,които сме правили на болшинството от агентите, не сме се натъкнали на данни,които да ги уличават в нечестност и неискреност към службата.

Набелязаните кандидати за вербовка са ползувани предварително като доброволни заявители, където в процеса на работата сме ги проверявали, след което сме съгласували със съответните управления на МВР и чак тогава сме извършвали вербовките.На нововербованите агенти сме поставяли задачи от общ характер ,провеждали сме по системни срещи, с цел тяхното укрепване.

Като неосъществени вербовки могат да се посочат случаите с въдворените: от Търновски окръг и от гр.Пловдив.В процеса на подработването на кандидатите изпратихме справки на окръжно управление МВР-Пловдив и Околийско управление МВР - Горна оряховица с предложение за съгласуване на известни мероприятия около вербовките.Посочените управления обаче не проведоха предложените от нас мероприятия , с което се провалиха и вербовките.

Трябва да отбележим , че в процеса на агентурната работа не сме допускали извращения и законни нарушения, като строго сме се придържали към проекто правилника за вътрешния ред на поделението.

Във връзка с по-нататъшното подобряване на агентуранта работа и от там засилване на разложителната дейност,извършване на ценни вербовки ,предлагаме следното:

1. Да се утвърди проекто- правилника като ръководство на действие в по-нататъшната наша работа.

2. При освобождаване да се държи по-строга сметка за поведението и държанието на въдворените тук в поделението,което ще подпомага разложителната работа.

3. Да се разреши провеждането на техническо мероприятие след оглед на място.

4. Да не се изпращат луди и тежко болни,което се използува от врага за провеждане на вражеска агитация.

5. Да се забрани на Околийските управления да провеждат свиждания на въдворени с близките им при изпращане на дела в съдилищата.Главния прокурор да нареди на окръжните и околийски прокурори също да не се разрешават свиждания, тъй като това е забранено с проекто - правилника.

6. Да се разреши за най-активните лидери да се провежда специален режим - изолиране ,получаване на по-малко писма,колети

23

и записи.

7. Да се провежда по активнарсъгласуваност между отделните управления , отдели и ТВО,изразяваща се в подработване на конкретни задачи на агентурата и мероприятия по разработваните обекти.

8. Оперативните работници , които идват в ТВО от съответните отдели и управления, да идват с добре подработени задачи и мероприятия.

9. Болните въдворени имащи нужда за операция, да се разрешава изпращането им в болница.

10. Да се разреши предсрочното освобождаване на отделни въдворени, след предварителна съгласуваност с отделните отдели и управления.

11. Да се разреши провеждането на свиждане на въдворените контрареволюционери с тяхни близки само по оперативни съображения, с цел оперативно ползуване.

17 септември 1957 год.

НАЧАЛНИК ПОД.07[illegible]
Полковник: [illegible]

Из архивите на ДС

Строго секретно - от особена важност! 42

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

на поделение 0789 (Т.В.О) с.Белене,Свищовско.

ОТНОСНО:приемане, настаняване и отпочване следствие на враждебно-престъпните елементи,които ще бъдат изпратени в поделението от София.

Съгласно плана на ръководството на Министерството, в случай на нужда, в поделението ще бъдат изпратени като въдворени:

1. По линия на ДС - общо 1621 лица
2. По линия на НМ - общо 345 лица.

На поделението е поставена задачата да ги приеме, настани и организира разследването им.

Приемането на въдворените ще се извърши по следния начин:

Създава се специална група за приемане в състав:

1. Майор ИВ. ЛАЛЧЕВ - началник на групата
2. Ст.лейт. ТАЧЕВ - пом.началник на групата
3. Лейтенант ГЕОРГИЕВ - взводен командир
4. Група милиционери на брой 20 - от конвойния взвод при поделението.

Така създадената група посреща на гарата групата въдворени, подсилва със своя състав конвоиращата ги група до отвеждането им на 2-ри обект - остров "Персин" и по списък приема въдворените и ги предава на началника на 2-ри обект кап. ГЕТОВ.

Настаняването на въдворените на 2-ри обект също се извършва от специална група в състав:

1. Кап. ГЕТОВ - началник на групата
2. Ст.л.АТАНАСОВ - пом.началник
3. 2-ма ст.надзиратели и 10 надзиратели.

От архивите на ДС

43
22

Групата по настаняването ще има задачата с помощта на началника по снабдяването ст.л. КЪРЧЕВ да приготви помещенията за настаняване и организира прехраната им предварително и при пристигането на въдворените да ги настани в помещенията.

Въдворените по линия на ДС ще бъдат настанени в отделно помещение - специално приготвено за целта на мястото на "оборите", което може да побере до 2,000 човека.

Въдворените по линия на НМ ще бъдат настанени в помещенията където сега се намират криминално въдворени, които могат при сгъстяване да съберат още 500 човека. Младежите се поставят в отделни помещения от възрастните.

На началника на охраната при 2-ри обект кап. ПЕТРОВ се поставя задача да организира охраната на новосъздадения обект на мястото на "оборите", като същия вземе несоходимия брой милиционери от конвойния взвод и за сметка на наличния резерв ползван за работните групи.

Следствие на въдворените първоначално се провежда от група в състав:

1. Зам.началник отдел I-ви при МВР
2. 10 оперативни работници - 5 от III управление МВР и 5 от Окр.у-ние МВР - София.
3. Наличния оперативен състав при поделението - 3-ма оперативни работници.

Групата ще използува работните кабинети на оперативния състав в щаба на 2-ри обект и стаите на новата постройка на място "Въглищарника".

В този състав групата ще води следствие до назначаването на предвидените за целта 6 души следователи, след което последните ще поемат цялата следствена работа.

Така предвидените групи със свои отговорници предварително ще бъдат повикани от началника на поделението и подробно инструктирани за своите задачи. Цялата дейност на групите ще протича под непосредственото ръководство и контрол на началника на поделението.

Началника на поделението за извършеното незабавно докладва на началника на Окр.у-ние МВР гр.Плевен и съответно на Ръководството на Министерството.

8.I.1958 г.
София
2 екз.
ЦС

НАЧАЛНИК ПОДЕЛЕНИЕ 6789 -
полковник: [подпис]

ЦПА, ф. 1 оп. 1 а. е. 3648 л. 1

П Р О Т О К О Л "А" № 33.

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ 21.I.1958 година

Присъствуват другарите: Боян Българанов, Димитър Ганев, Райко Дамянов, Тодор Живков, Иван Михайлов, Борис Тасков, Георги Цанков, Антон Югов, Димитър Димов, Петър Панчевски, Тодор Прахов, Младен Стоянов, Данчо Димитров и Станко Тодоров.

В Ъ П Р О С И
НА ДНЕВНИЯ РЕД:

I. За засилване борбата против хулиганските прояви.
Докладва
др. Тодор Живков

Р Е Ш Е Н И Я:

С цел да се засили борбата против някои зачестили хулигански прояви счита за целесъобразно др. Георги Цанков да организира въдворяването на принудителен възпитателен труд отявлените и вредните за обществения ред и спокойствие хулигани, крадци-рецидивисти и други разложени елементи.

Др. Георги Цанков да вземе необходимите мерки против хулиганските прояви в туристическите хижи, за да се осигури спокойна почивка на трудещите се.

М И Н И С Т Е Р С Т В О Н А В Ъ Т Р Е Ш Н И Т Е Р А Б О Т И

СОФИЙСКО ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ

И Н Ф О Р М А Ц И Я

№ 3

26.1.58г.

ОТНОСНО: Резултатите от операцията по задържане хулигани и други престъпни елементи в София

Към 13 часа на 26.I.1958 година бяха останали за задържане още 154 лица. Допълнително от тях са задържани 23 души или общо остават незадържани към 16 часа 131 лица. Една част от тях са в провинцията.

Наредено е на съответните околийски поделения да ги задържът и изпратят в Софийско окръжно управление МВР. Други са на Витоша и на екскурзии. Оперативните работници определени за задържане то им, ги чакат около домовете им. В случай, че закъснеят със завръщане то им довечера, задържането им ще се извърши утре сутринта. Трети на брой около 60 души са без постоянни адреси и без постоянно местожителство. Тяхното издирване и зацържане ще се организира главно чрез агентурата. За целта е възложено на оперативните работници да набележат мероприятия за установяването, издирване и арестуването им.

При това положение считаме, че операцията е завършена.

Издирването на останалите незадържани обекти ще се извърши от състава на районните поделения и отделите при Софийско окръжно управление МВР.

София 26.I.1958 г.

ЗАМ. НАЧАЛНИК СОФ. ОКР. У-НИЕ НМ-
- Полковник:

Строго секретно!

218

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Др. Кавачев
както говорите -

28.1.58 г.

ДО
ДР.ЗАМ.МИНИСТЪР
ГЕН.МАЙОР М.СПАСОВ
Т У К

ДОКЛАДНА - ЗАПИСКА

ОТНОСНО: възможностите и готовността на поделение 0789-МВР с. Белене,Свищовско за приемане на нови въдворени.

ДРУГАРЮ ЗАМ.МИНИСТЪР,

Съгласно устната Ви заповед да проверя намясто възможностите и готовността на поделение 0789-МВР с.Белене,Свищовско да приеме нови въдворени Ви докладвам:

Понастоящем в поделението има по списък 1168 въдворени от тях 278 мъже - въдворени по линия на ДС /2 изтърпяват присъда в затворническото общежитие в с.Белене/; 798 мъже - въдворени по линия на НМ /78 изтърпяват присъди в затворническото общежитие в с.Белене/ и 92 жени - въдворени по линия на НМ /10 изтърпяват присъди в затвора гр.Сливен/.

В помещенията на сегашния обект могат да се поберат-300 души в помещението на контрареволюционерите; 500 души в помещението на криминалните и 120 души в помещението на жените или всичко 800 мъже и 120 жени. Освен това в пеобразните постройки могат да се поберат 2400 души мъже при нормални условия /едно войнишко легло/. Една от постройките ще се използува за въдворени по линия на ДС в която могат да се поберат 600 души. В случай,че бъдат изпратени жени по линия на ДС ще бъде избита нова врата с оглед да не се допусне свързването им с криминалните.

Пеобразните помещения са ремонтирани и напълно готови с наровете и са електрифицирани. Разпореди се една от стаите да се направи за баня, с оглед изолацията на новите от старите въдворени. Направата

на клозети. Нова кухня и фурна няма да се правят, тъй като сегашната кухня и фурна могат да задоволяват 3000 души. Поделението е набавило необходимите хранителни продукти до края на м.март 1958 година за 3000 души.

Понастоящем поделението разполага с 3200 броя шинели;2300 бр.зимни куртки; 1200 бр.зимни панталони и достатъчно количество долно бельо. Недостатъчен е броят на войнишките канчета, които са само 200 бр.; зимните кепета 120 бр., одеяла 340 бр.: сламеници 700 бр.; губени цървули 800 бр.малки номера; сухарени торби 700 бр. лупати криви 500 бр.; лупати прави 500 бр.; кирки 14 бр. и бракувани варели за направата на отоплителни печки, за което ръководството на поделението предлага да им се изпратят:

1. Войнишки канчета 1500 бр.
2. Зимни кепета 1600 бр.
3. Одеяла 2000 бр.
4. Зимни панталони 500 бр.
5. Сламеници 1000 бр.
6. Сухарени торби 1000 бр.
7. Гумени цървули /голями номера/ 1000 бр.
8. Казани - гюмове 80 бр. от 50 литра, за пренасяне на храната и разливането им.
9. Чирпаци 60 бр. за разливане на храна.
10. Термофонни казанчета 10 бр. за разнасяне храната на милиционерите и надзорно-строевия персонал по работните обекти.
11. Лупати криви 800 бр.
12. Лупати прави 800 бр.
13. Кирки 200 бр.
14. Брадви 100 бр.
15. Жаги 20 бр.
16. Водоноски 4 бр.
17. Телефонни апарати 2 бр. и жица 2000 м., необходими за новия обект.
18. Катинари 8 бр.
19. Каруци 10 бр.
20. Гребни лотки с 18-20 ребра 3 бр.
21. Гребла 24 бр.
22. Пирони и желязо за направата на вишките:

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

а/2 каси 50 кгр. пирони от 15 см.
б/1 каса 25 кгр. пирони от 12 см.
в/1 каса 25 кгр. пирони от 10 см.
г/1 каса 25 кгр. пирони от 8 см.
д/100 кгр.желязо от 18-20 мм.за направата на скоби.

22. Фасонки с чинии за външно осветление 80 бр.
23. Фенери газени/устойчиви на вятър/ 30 бр.✓комплект
24. Газени лампи 50 бр.✓комплект
25. Бракувани варели 12 бр.✓от които ще се приготвят отоплителни печки за помещенията. Необходимо е също така да се изпрати и листове ламарина.
26. Бодлива тел 5 тона
27. Стъкла 300 кв.м.
28. Една помпа - водна 2.5 цола с 18 м.тръби.

Набелязахме също така работните обекти и организацията на работата, така че щом пристигнат на другия ден да работят при определените норми. На първо време ще попълнят естествените ями около помещенията и подигнат площадката с оглед предпазване от наводнение на помещението. След това ще работят изключително по направата на шосето.

Ръководството на поделението предлага отдел "Научно-технически" да извърши регистрацията на лицата още тук, а не след това да се изпраща бригада в общежитието.

Ръководството на поделението също така предлага въдворените да се изпращат на партиди по 100 души добре облечени с топли зимни дрехи; с личните им паспорти, но без други каквито и да е било документи и вещи /има се предвид разни ОФ бележки, удостоверения, ловни билети, военни книжки, скъпоценности, пишущи машини, сабли, ловни принадлежности, парични суми да не се допускат повече от 100 лева и др., които да се връщат на близките им, а не да се изпращат в поделението/. Въдворените да се изпращат с арестантски вагони директно и то да пристигат в Белене сутрин, но в никой случай вечерно време.

Ръководството на поделението предлага ведно с лицата поделенията да изпращат и справки за тяхното въдворяване. Освен това да се изпратят на първо време няколко секретни сътрудници, с оглед разработването им да отпочне веднага.

4.- 721

Да не се допусне изпращането на нервно-болни въдворени, тъй като със своето поведение в общежитието въдворяването им се явява неполитично.

Ръководството на поделението предлага да се направи всичко възможно, щото нововъдворените до 2 месеца да ни бъдат изпращани по делегация. Освен това да се разреши на въдворените веднага по едно уведомително писмо до своите близки.

Относно охраната и надзорно строевия персонал се уточнихме как да се разстанят, но ръководството на поделението моли да им се освободят блокираните 8 длъжности за надзиратели. Др.полковник Аргиров - началник окр.управление МВР-Плевен при беседата си с др.полковник Тричков е казал, че ще командирова 14 милиционери до попълването на щата им.

При изпълнението на устната Ви заповед бях подпомогнат от ръководството на поделението др.др.полковник Тричков, майор Лалчев, капитан Гогов и лейтенант Митев при спазването на пълна тайна.

Горното Ви донасям за сведение и по нататъчно разпореждане.

София, 27.I.1958 г.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "В.И", ДС
- ст.лейтенант:
/Д.Чакъров/

Строго-секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: следствието на задържаните хулигани и престъпници в София.

От проведената операция в София за задържане на хулигани и други лица с престъпни деяния до 29.I.1958 година са задържани всичко 1,085 лица. От тях 893 се намират и разследват в арестите на I-ви отдел, ДС; 105 в арестите на ПНМ и 87 в арестите на районните управления - МВР.

Задържаните 1,085 лица по пол се разпределят така: мъже - 872, жени - 213.

По възраст до 18 години - 49; от 18 до 26 години - 244 лица; от 26 до 60 години - 771 лица и над 60 години 21 лица. Прави впечатление, че най-много от задържаните са лица над 26 години. В повечето случаи това са граждани без здраво семейство, скитници, хора с несериозно отношение към труда, свикнали да живеят леко чрез престъпления. Задържаните младежи до 18 години са предимно такива избягали от училище или изключени ученици, деца на родители с разтрогнати бракове, или деца на такива родители, които също са престъпници. Има и деца на добри родители, но попаднали в лоша среда или останали без достатъчен родителски надзор.

По образование - неграмотни - 44; с основно образование - 533; средно - 269 и висше - 39 лица. Тези цифри показват, че болшенството от извършителите на престъпления са малограмотни лица. Не е малка, обаче и бройката на лицата със средно образование извършили престъпление. Малограмотните извършват най-често груби престъпления, като кражби, изнасилвания, грабежи и др. подобни. Лицата с по-високо образование извършват в повечето случаи по-фини и по-маскирани престъпления, като подправка на документи, присвоявания, спекула и т.н.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

По социално положение:работници - 414; безделници - 237; служащи - 171; занаятчии - 98; студенти - 18 и др. За отбелязване е, че посочената бройка работници не се фабрични работници редовно заангажирани в производството. Такива са много малко. В категорията на работниците тук влизат предимно хамали, каруцари, строителни работници и други изпълняващи обща работа, заангажирани временно, които не са в средата на постоянен здрав работнически колектив. Много от тях се колебаят по средата между безделници и работници, защото не работят редовно. Студентите се занимават главно с незаконна търговия на часовници, найлонови изделия и други вносни или липсващи на пазара вещи.

По престъпна дейност: за хулиганство - 265; за кражби - 363; за измами - 59; за проституция; сводничество и разврат - 194; за спекула - 86; комарджии - 88 и др. Тук трудно може да се разграничи кое лице, каква точно престъпна дейност има. Най-често хулиганите са и крадци и проститутки. Много от крадците са и хулигани и развратници. Спокойствието на гражданите еднакво се нарушава и от хулиганите и от крадците. Хулиганите и крадците са най-голямата категория от задържаните лица. Видно от цифрите на задържаните значително място заема проституцията и спекулата. С проституция се занимават предимно млади момичета и жени, голяма част от които не са софийски жители, избягали от родните си места и потънали в голяма София. Тук преспиват на различни места без адресни регистрации и срещу подслон и храна са готови на всичко.

По политическа принадлежност; безпартийни са - 989; членове на ДСНМ - 86; ВЗНС - 8. От безпартийните 4 са били членове на БКП, в момента изключени. Видно е, че огромното мнозинство от извършители на престъпления са безпартийни хора, които стоят настрана от обществения и политически живот на страната.

Някои от задържаните са с не добро здравословно състояние. Общо 17 души са болни, от които по-тежко - 5 и бременни жени - 3. От болните една жена има киста и трябва да се подложи на операция, един е с отворена каверна, един с ишиас остра форма, един с остра криза в бъбреците, един психически разстроен. По мнение на лекарите трите жени са бременни съответно на по 4 месеца, 3 месеца и 2 месеца.

Из архивите на ДС
541

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Генерал-полковник Г.ЦАНКОВ

Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: Изпълнението на решението на ПБ на ЦК на БКП по прочистването на Столицата от хулигани, криминални престъпници-рецидивисти и други обществено опасни лица.

В изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за прочистване на Столицата от криминални престъпници-рецидивисти, хулигани, сводници, безцелници и други разложили се и обществено опасни елементи, органите на МВР провеоха операция за задържане и изпращане в ТВО Б.л не на горните категории лица.

Операцията се проведе съгласно указанията на ръководството на МВР и утвърдените планове в две главни направления: първо задържане на хулигани от подвижни бригади по обществените заведения и места и второ задържане на предварително набелязани лица

Общо до 10.II.1958 година са задържани 1328 лица. От тях 291 са задържани от подвижните бригади и 1037 от окръжно у-ние на МВР, от които в Столицата 917 и околийските управления на Софийски окръг 120. От задържаните 1145 са изпратени в ТВО и 180 освободени. Девет души извършили по значителни престъпления остават за допълнително разследване и предаване на съд.

От предложените и утвърдени за арест лица до сега не са задържани 49 души поради това, че същите се укриват и 4 поради болест в тежка форма. От укрилите се ежедневно се издирват отделни лица. За някой има вече данни къде се намират и е предстоящо задържането им. На останалите се завеждат разработки за издирван Осем от не задържаните са опасни престъпници, скитници, без постоянни адреси и някой без местожителство. За тяхното издирване и задържане са ориентирани органите на Народната милиция в цялата страна.

Из архивите на ДС

543

Ръководния и редови оперативен и офицерски състав участвувал в провеждането на операцията прояви висока дисциплина, съзнание, упоритост и изцържливост в работата. Всички работеха почти непрекъснато, особено на 25 и 26.I.58 год. Много оперативни работници не си отиваха дома, през цялото денонощие бяха в поделенията или изпълняваха задачи навън. След завършване обхода на подвижните бригади оперативните работници незабавно се включваха в поработката на материалите по други мероприятия. Никой не се оплакваше от умора, никой не искаше почивка.

Операцията показа, че оперативният състав на Народната милиция в Столицата в основному правилно е изучил и опознал своят контингент и, че в случай на нужда по заповед на Партията и Ръководството на МВР заедно с другите служби и работници на Министерството е в състояние за един ден да го обезвреди.

Наред с това операцията показа и някой слабости. На една малка част от набелязани за арест лица не се знаеха последните адреси. Отделни оперативни работници изготвяха предложения въз основа на стари и недостатъчно проверени материали. Имаше случай при които някой оперативни работници не бяха взели под внимание начина на живот и проявите на набелязаните обекти през последно време. Което известно непознаване истинските замисли и намерения на някои от задържаните. Проявиха се и други слабости По мнение на работната група тези слабости се отнасят за около 10 % от изготвените предложения. Ръководството на окръжно управление на МВР си дава ясна сметка и прави необходимите изводи за всички опасности и възможности за извръщения които се крият зад тези слабости на оперативните работници и взима мерки за тяхното разкриване и показване пред състава, с цел мобилизиране на послещния за окончателното им отстраняване.

Работната група без да омаловажава и недооценява констатираните слабости отчита, че ако за подготовката и провеждането на операцията имаше малко повече време и възможност да се извършат някой последни проверки, тези слабости щяха да бъдат значително по-малки.

РЕЗУЛТАТИ ОТ СЛЕДСТВИЕТО

Разследването в определения извънредно къс срок на задържаните лица се оказа доста трудна задача. Следственият

Из архивите на ДС

френската балетна трупа са нарисували на един "бик" пречупен кръст,който е показан на публиката,една вечер докато да го открият.

Наред с това агентурата използвана в килиите и придобита по време на следствието ни информира за замислите и намеренията на някой последствени.Станаха известни замисли за бягство при конвоя,намерения за нападения над охраняващият милиционер,настроението и мнението на последствените и т.н.

Подобни агентурни донесения за криминални престъпления,вражеска дейност или други замисли на задържаните са получени над 100.По тях сега оперативните служби работят,с цел проверка и при потвърждение на донесенията ще се вземат съответни мерки според случая.

На второ място разследването на задържаните хулигани и престъпници позволи по-пълно да се разкрият корените и причинит за хулиганството и престъпността в София.Като основни такива причини се очертават следните:

1. Пиянството.По 90 % от делата за хулиганство гледани в Софийските съдилища,хулиганството е извършвано от лица в нетрезво състояние.Голямо брой от довежданите в дежурните стай на милицията за хулиганство,са също лица в нетрезво състояние.Почти всички разследвани хулигани признаваха,че са допускали хулиганств в пияно състояние.Така група младежи 8-10 души от кв."Бенковски" София,след като изпили на 5.I.58 г. 30 литра вино спрели рейса за София и влезли в саморазправия с пътниците и председателя на местният Народен съвет.Значителна част от задържаните и разследвани хулигани са истински алкохолици,които с пиянството и системните си скандали са омръзнали на околните и почти ежедневно се довежда в милицията.

На увлечението в пиянство младежи са им необходими средства,такива най-често те намират чрез престъпления - кражби, измами,грабежи и други.Не случайно значителна част от криминалните престъпления в София представляват посегателство върху съестни продукти,салам,кашкавал,консерви,цигари и спиртни напитки.Разкриването на такива престъпления показва,че извършителите им са младежи,а целта е пиянство,гуляй и лек живот.

2. Безделието също подтиква една част от младежите и лицата на средна възраст към необмислени постъпки за запълване на многото свободно им време.

Из архивите на ДС

545

Една част от младежите не заети с полезна работа се отдават на скитане по заведенията, сладкарници, кафенета, хотели, градини, паркове и едни от тях от стремеж за "слава", "геройство" и "подвизи" вършат хулиганство, а други запълват безделието си със спекулативни сделки, като причакват чужденците пред хотелите, взимат от тях часовници, найлонови изделия и други вещи и ги препродават. Сред тази категория лица на основата на безделието постепенно се формират най-отвратителни качества. Оформят се хора не способни за обществено-полезна работа, разпространители на поквара и нечестни дела. Тук се плетят и разпространяват вицове, измислят се моди, величае се подражанието на западният начин на живот. С лекият си живот тези младежи отрицателно влияят на голяма част от останалата младеж, развращават я, откъсват я от честният труд и я увличат в блатото на безделието, престъпността и разврата към търсене на по-лек начин на средства за задоволяване на капризите си.

3. Неразделен спътник на пиянството и безделието е разврата. Разследваните хулигани и престъпници разказват не една отвратителна сцена на морално падение. Обикновено явление е, по домовете на разни сводници, проститутки и безделници, да се събират пияни компании - младежи и девойки, да говорят цинизми, да пишат стихове с цинично съдържание, да си разменят порнографски снимки и рисунки, да се съблечат голи и играят хора и танци, да устройват караманьоли и изнасилвания, да спят по няколко момичета при един мъж и т.н. Всичко това е доста "интересно" и "увлекателно" за младежта. Този лек начин на живот и тази заряза с всеки изминат ден разяжда все нови и нови млади души. Следствието показа, че в София има една значителна бройка жени около 500, отдали се на подобен лек живот, много от които са формални проститутки, без квартира, спят от дом на дом, скитат от мъж на мъж и разпространяват венерически болести. Голяма част от тези жени са млади момичета избягали от провинцията и дошли в София да живеят свободно, без надзор и контрол.

Изхождайки от данните по следствието се вижда, че имено на базата на пиянството, безделието и разврата, вирее най-благоприятно хулиганството с всичките му най-тежки последствия.

4. Някой слабости допускани от органите на власта също благоприятствуваха за съществуването и даже разширението на хулиганството. Тези слабости се изразяват в не последователност на ни

Из архивите на ДС

546

вежданите мерки за борба срещу хулиганството и либерализъм допускани от органите на милицията, прокуратурата и съда. През последно време спрямо нарушителите на обществения ред не се взимаха достатъчно твърди и ефикасни мерки. Спрямо някой особено злостни хулигани при намесата на Партията и отговорни ръководители действително мерки се взимаха, включително до предаването на съд, но спрямо ежедневните дребни хулигански прояви, които пораждат тежките хулиганства действително строги и ефикасни мерки не се взимаха. Това обстоятелство до известна степен окуражаваше престъпните и хулигански елементи. Някои от тях схващаха, че милицията ги преследва инцидентно от време на време, примерно по Унгарските събития или други важни събития. В такива моменти обикновено хулиганите се притайваха. Сега например спотаилите се нарушители на обществения ред говорят, че след няколко дни "вятъра" ще премине и пак ще продължи както си е било. Даже честни хора и партийни другари изказват съмнения и опасения да не би тази мярка да е временна и хулиганите отново да си разпасат пояса. За да се внесе система и последователност в борбата на милицията срещу хулиганството е необходимо сформираните по указания на ръководството на МВР групи, за борба с хулиганите, да се превърнат в постоянни такива и подсилени в предпразнични и празнични дни да извършват наблюдения на обществените места, своевременно да пресичат започнали хулиганства и да продължават да представят за ТВО злостни хулигани, тъй като от съда последните не се плашат.

Органите на Съда и Прокуратурата от своя страна проявяват неоправдан формализъм, мудност и либерализъм. За дребни хулиганства, които са най-честото явление, арести и задържания не се разрешаваха, не се разрешават и сега, въпреки решението на ПБ на ЦК на БКП и извършителите на подобни прояви не се подвеждат под съдебна отговорност или им се присъжда условно наказание. Делата за хулиганство обикновено се разглеждат с голямо закъснение, когато деянието е загубило своето обществено значение, поради това, често се изцяват условни или оправдателни присъди. Имаше даже случай когато хулиган посегнал на милиционер се осъжда 8 месеца затвор и след 3-4 месеца е на свобода.

Тази непоследователност мудност и либерализъм не респектира хулиганите и престъпниците, не ги възпира от подобни

проявления,а напротив спомага за тяхното разюздаване и за разширение на хулиганството.

5. Важна причина за голямата престъпност и хулиганството в Столицата е силната концентрация в София на враждебно престъпни елементи,крадци,проститутки,безделници,политически врагове,мародерствали до 9.IX.44 година в провинцията и укрили се след тази дата в София.По данни на окръжно управление МВР-София в Столицата живеят над 4000 криминални престъпници-рецидивисти от които повече от 1000 души са съдени над 10 пъти за престъпления. Над 70 % от тези рецидивисти са дошли от провинцията.Тази внушителна маса престъпници рецидивисти ежедневно и ежечастно оказва разлагащо влияние на хората с които влиза в контакт особено на младежите.В следствието се получиха обилни данни затова,как съдени вече няколко пъти за престъпления лица,поради това,че са известни на органите на милицията и се страхуват да не бъдат заловени за да се прикрият,организират и учат други обикновено непълнолетни да вършат престъпления и кражби и да носят на тях крадените вещи и пари.Подобно разлагащо влияние оказват и отрепките на буржуазното общество,които живеят в София.

6. Не последна по значение причина е домашното,училищно и обществено възпитание на младежта.Значителна част от задържаните младежи са деца на престъпници или на родители с разтрогнат брак оставили децата си без родителски надзор.Такива младежи нямат елементарно уважение към другите хора,нямат правилно отношение към труда и са склонни на авантюризъм.Високите човешки добродетели като честност,правдивост,патриотизъм,трудолюбие у тях са или не развити,или развити съвършено слабо.

Слабост на нашите обществени организации е,че не се заемат конкретно с издирването и помощта на отделните граждани отклонили се от нормалният порядъчен начин на живот и не се проявява упоритост и постоянство за тяхното превъзпитание.

От задържаните лица след провеждане на разследването бяха освободени 180 души.Причините поради които са освободени тези лица са следните:

1. Погрешно задържани едно лице.Задържането е станало в III-то р.у-ние на МВР поради съвпадение на трите имена и годината на раждането.Виновните за неправилното задържане са наказани със строго мъмрене.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

2. Поради напреднала възраст над 60 години и поради липса на значителна обществена опастност-7 души.Тази категория лица имат стари престъпления,били са рецидивисти,но събраните данни за начина им на живот през последно време,показват,че те не са особено опасни.

3. Поради завръщане скоро от ТВО - 3 души.Същите са освободени от Белене преди 2-3 месеца.През това време няма данни да са извършили нови престъпления.Задържането не основателно е извършено,въпреки че са рецидивисти,но за краткият им престой на свобода не е известно да са извършили престъпление.

4. Започнали редовна работа попаднали в средата на здрави работнически колективи на Софийските заводи 16 души.Същите преди са имали тежки престъпления,след последното репресиране, обаче са отпочнали работа.От предприятията се характеризират добре получават високи заплати и има основание да се предполага,че се издържат от труда си.

5. Болни,бременни,сакати-инвалиди - 13 души.В миналите години същите са били опасни престъпници,обаче след разболяването им няма данни за върщени от тях на сериозни престъпления и с освобождаването им се дава възможност по-добре да се грижат за своето здраве.

6. Скоро встъпили в брак 10 души- това са такива лица които са били рецидивисти,но за които след проверките се установи,че от брака насам са заживяли сравнително порядъчен живот и има основание да се очаква,че ще се поправят или най-малкото трябва да им се даде възможност затова.

7. Поради отиване войници - 2 души.В тези случай е взето под внимание,че престъпленията които са върщени от тези млаежи са резултат на слаб родителски контрол,че те произхождат от добри семейства и казармата за тях ще е по-полезна,отколкото ТВО.

8. Филтрирани и освободени 37 души.Това са лица със сравнително по-слаб материал за ТВО,които основателно са задържани,но едно предупреждение за тях е по-целесъобразно,отколкото изпращането им на ТВО.В тази категория влизат жени с малки деца, лица случайно извършили престъпления,заловени спекуланти и други подобни.Освен тях още 97 други лица са задържани и доведени в районните управления на МВР от подвижните бригади по обществените заведения и места.Тези лица след съответни справки също са предупредени и освободени.

548

9. Поради тежко семейно положение 8 души.Това са задържани родители на много деца 5-6,7 за издръжката на които се грижи задържания.Задържането е извършено основателно.Работната група,обаче е отчела,че престъпленията и хулиганството на тези лица не са така значителни и по целесъобразно е предупреждаването и освобождаването им.

10. Освободени от работната група,поради преценка,че в момента не извършват престъпления - 25 души.Това са лица за които има всички данни,че са рецидивисти,регистрирани са по 5,8 и повече пъти,но събраните сведения за начина им на живот през последно време не говорят,че има данни за престъпна дейност.Престъпленията им обикновено са по стари до 1950,1954 година.

11. По оперативни съображения - 64 души.Това са задържани секретни сътрудници или задържани лица за по-маловажни престъпления,които са вербовани за секретни сътрудници от оперативните служби на Държавна сигурност и Народната милиция.Други 22 души на които са извършени вербовки бяха изпратени известно време в ТВО на работа,след което ще се направят допълнителни предложения за освобождаването им.Вербованите за секретни сътрудници за такива задържани на които престъпленията и хулиганските прояви са по незначителни и подлежат на филтриране.Взето е под внимание,че тези лица притежават подходящи лични качества,имат среда и е възможна и целесъобразна вербовката им.

Четири души от задържаните са изпратени в затвора поради това,че по време на задържането им са получени съобщения за влезла в законна сила присъда.

Всички освободени преди пускането им биваха писмено предупреждавани в бъдаще да не допускат повече престъпни и хулигански прояви.Тези предупреждения изиграха огромна роля.Предупредените благодареха затова,че им се дава възможност да се поправят и обещаваха,че ще положат всички усилия да скъсат окончателно с досегашният си начин на живот.Някой предимно жени направо заявяваха че напускат София и ще се приберат при близките си в провинцията от където са дошли.

Едновременно в районните управления на МВР и ДНМ биваха отвеждани от подвижните бригади лица движещи се на обществени места в неприличен външен вид,евстравагантно облечени,подражатели на запада с "япанджаци",тесни панталони,"конски опашки" и други подобни.Такива лица на брой над 60 души без да бъдат задържани

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
550

се подканяха да приведат в порядък външният си вид. За някои от тях бе съобщено в предприятията, учрежденията и учебните заведения, където работят или учат. Оказа се, че тази категория лица са предимно младежи из интелигентските среди, студенти във висшите театрални училища, музикалната и художествена академии, артисти - певици, балерини и други хора на изкуството.

- " -

В резултат на взетите мерки и проведените мероприятия против престъпността и хулиганството, против смутителите на обществения ред и спокойствието на гражданите, сега по улиците на София вече немогат да се срещнат или са изключение лица в неприличен външен вид. Няма ги групите неуредени хулигани по ул. Раковски и бул. Руски. Улиците на Столицата са по-тихи и по-спокойни и това прави добро впечатление на всички граждани. Осезателно се забелязва ново по-нататъшно снижение на престъпността. Всичко това показва, че органите на МВР проведоха много навременни, правилни и ефикасни мероприятия, които безусловно се одобряват и подкрепят от цялото население. За това говорят всички агентурни донесения, това се вижда от изобилната информация в този дух, от многото писма, отправени от редица краища на страната до редакциите на вестниците в София.

Агентурните данни показват още, че голяма част от лицата, които са водили начин на живот близък до този на хулиганите след последните мерки масово са плъзнали по заводите, предприятията, трудово-производителните кооперации, за да търсят работа. Много от тях са започнали такава. Някои, без да са ги търсили органите на МВР, от страх да не би и тях да ги задържат са се укрили и изчакват, като през това време упорито търсят работа. Сега и честните хора и нарушителите на обществения ред говорят за властта с чувство на по-високо уважение. На лице е неимоверно повишение авторитета на властта и особено на органите на МВР.

Проведената операция и получените във връзка с това резултати показват колко навременно, правилно и целесъобразно е решението на Политбюро на ЦК на БКП и колко наложително е да не се

отслабва борбата срещу хулиганството, а да се доведе тя докрай и с това да се отговори да очакванията на населението.

Работната група счита, че акцията за задържането и изпращането в ТВО на хулигани и крадци от Столицата, съгласно решението на Политбюро на ЦК на БКП в основното е завършено. За в бъдаще борбата срещу престъпността и хулиганството ще продължи в рамките на нормалната и ежедневна работа, съгласно указанията на ръководството на МВР.

София, 10.II.1958 г.

РАБОТНА ГРУПА:

Из архивите на ДС

Строго секретно!

201

ДО ДРУГАРЯ
ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР-Ген.майор
М.СПАСОВ
гр. С О Ф И Я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

От полковник ИВАН ТРИЧКОВ-Началник под.0789-
МВР-Белене, Свищовско.

ОТНОСНО: Работата,обстановката,дисциплината и предложение за бъдаща дейност с новопристигналите въдворени.

Др.Зам.Министър,

Във връзка с новопристигналите въдворени при повереното ми поделение Ви донасям,следното:

Идването на първата група въдворени от 4.II.т.г. ни завари напълно подготвени. Групите биваха настанявани в предварително подготвените за целта помещения и още същия ден включени в трудовия процес, разпределени по звена и бригади, със съответните звенови и бригадни отговорници от самите въдворени.Полагаха се и се полагат грижи за общата и лична хигиена и здравеопазване , като за целта се проверяваха медицинските органи. Раздадено е на всички работно облекло и обувки. Редовно и навреме се снабдяват с храна от стария обект, която се разнообразява и е питателна.Раздадени им са съответния постелочен материал.Организирано им е и осигурено редовно къпане. Вземати са всички мерки за очистването им от паразити и заразни болести.

До 20.II.т.г./включително/ са пристигнали 1308 мъже и 234 жени. Младежите до 19 годишна възраст са заделени в три отделни бригади, които са настанени в отделно помещение.Раздадено им е облекло и постелочен материал.Към тях се полагат по-специални грижи.Обезпечено им е помещение, което понастоящем се отремонтира и е пригодено за културно-просветни занимания. Подравнен е терен за игрище за провеждане на физкултурни занимания, което понастоящем се обзавежда.

Поради липсата на помещение за изолирването на девойките въдворени в отделни помещения, се наложи да се построи малка построй-

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014 г. Секретар:

Архивите на ДС

553

~~202/5~~

ка към източната част на него обект, която да побира около 35 жени. Девойки от 14 год. до 21 годишна възраст имаме 31.

Състоянието на дисциплината сред въдворените е добро. Особено сред мъжете новодошли, където дисциплината и реда се провежда на казармени начала и продължават в такъв дух. Включването им в трудовия процес и спазване на горните порядки способствува твърде много за укрепването на реда и дисциплината. За разлика от стария обект при новите дисциплината е много по-добра . Няма забелязани особен род нарушения каквито са правили и правят старите въдворени. Имаме, макар и еденични ,отделни добри прояви от страна на ново-въдворените. Така например, въдворения е намерил 228 лв., които не ги е обсебил, а ги е дал на администрацията, която ги повърна на собственика. Срещат се и еденични случаи на кражби в помещенията.

Общата картина за годността и възрастта на въдворените е следната: при мъжете- от 1316 въдворени 16.7 на сто са юноши, 49 на сто са на възраст от 20-30 години, 30.2 на сто са на възраст от 36-55 години, и 4.1 на сто са от 55 нагоре. От всички мъже 11.5 на сто, поради болест / ТБЦ и др/, инвалиди, сакати, епилептици и др. са негодни за тежка физическа работа и възнамеряваме да ги прехвърлим към стария обект. При жените- от общо 314 / заедно със заварените 94/ въдворени, 3.8 на сто са на възраст до 19 години, 83.1 на сто са на възраст от 20-45 год., 13.1 на сто са на възраст от 45 год. на горе.

Картината на грамотността и образоваността е следната:

При мъжете- 5.1 на сто са неграмотни, 17.3 на сто са полуграмотни, 21.9 на сто са с основно образование, 32.5 на сто са с прогимназиално образование, 17.6 на сто са със средно образование и 5.6 на сто са с полувисше и висше образование.

При жените-9.6 на сто са неграмотни/общо със заварените въдворени/, 8.1 на сто са слабограмотни, 27.4 на сто са с основно образование, 31.8 на сто са с прогимназиално образование, 18 на сто със средно образование и 5.1 на сто с висше и полувисше образование

Към новия обект организирахме курс за огрмотяване.

До сега е направено околовръстна дига около обекта дълга над 520 метра. Изхвърлени са за тази цел над 12 хиляди кубически метра пръст, при завишени норми с 30 %. Жените окопават горските насаждения на затвора.

За по-правилното и добро оползотворяване труда на въдворените и включването им по-пълно в трудовия процес предлагаме следните мероприятия :

1. ПРОИЗВОДСТВО НА ТУХЛИ :

Можем да организираме 20 тухларски тезгяха с по 8 човека,

Из архивите на ДС

554

един при 3000 тухли дневна норма на тезгях или 60000 бр.общо за ден. При 8 месеца работен сезон за нашите условия ще произведем над 2,000,000 тухли, от които ще употребим за наши нужди над 1000000 / за постройката на жилищните блокове за въдворените, за нуждите на Окръжно управление МВР-Плевен и Околийско управление МВР-Свищов и др/. Останалите 1,000,000 тухли ще продадем на РКС-Свищов,от което ще получим един доход от 100,000 лв.

За горното производство ще бъдат заангажирани в работа около 200 човека.

2. КОШНИЧАРСКИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ:

а/Пощенски колетни кошници: Същите са търсени от Министерството на транспорта и съобщенията за пощенски амбалаж.В състояние сме да произведем около 60,000 бройки по 3.60 лв.едната или да реализираме един доход от 200.000 лв.

б/Изработка на таборетки / плетени столчета/,масички, бебешки кошчета,канцеларски кошчета и др.,които могат да се ползуват за обзавеждане на почивните станции на МВР,или продадът на пазара,от което ще реализираме един доход също от 200.000 лв.

В кошничарската работилница ще бъдат заангажирани в работа около 250 човека негодни за тежкофизическа работа.

3. ДЪРВОДЕЛСКА РАБОТИЛНИЦА

Предлагаме дограмата за жилищния блок на въдворените № 2 да бъде изработена в нашата работилница, а дограмата на жилищен блок № 1 ще бъде изработена в ТПК "Червена звезда" гр.Свищов, тъй като там е спуснат наряда за дървения материал.С изработването дограмата за блок № 2 при нас, ще бъде реализирана една икономия от 80,000 лв., които средства биха се платили на външно предприятие за изработването на около 400 $м^2$ дограма.

В горното производство ще бъде използуван труда на 20 дърводелски работници.

4. МЕНТОДОБИВ :

За оползотворяване на дивораст ящата мента в острова и за да създадем работа на слабоболните ,възрастните и негодни за тежка физическа работа въдворени, можем да организираме производство на 100 кгр.ментово масло, от което ще получим 26.000 лв.

5. ИЗКОП,НАСИП и СТРОИТЕЛСТВО:

От годните за тежка физическа работа въдворени ще работят за затвора /Дочо Колев/ 800 човека за направата на дига-път между I-ви обект и II-ри обект, която ще предпази от заливане

I-ви и III-ти обекти.Дигата ще бъде дълга 1400м с 50000 м³ землен насип за направата на която ще се вложат 45000 трудодни, при завишаване дневните норми на въдворените с 30 % в сравнение с нормите на затворниците.

След направата на дигата въдворените ще бъдат използувани за продължаване пътя до II-ри обект.

а/ Обработка на залесените райони- в това мероприятие ще работят за затвора 200 жени и 200 мъже.

в/Строителство.-През годината ще бъдат построени два жилищни блока,една административна постройка и направа на оградите на обектите и на два гарнизона.Ще бъде заангажиран труда на 150 въдворени строители.

6. ДЪРВОДОБИВ:

За добиване на дърва за нуждите на поделението за приготовляване храна на въдворените,за изпичане на тухли и др.,ще работят 100 въдворени.

7. ИЗПЛИТАНЕ НА РОГОЗКИ:

За използуване папура в острова за наши нужди и за нуждите на пазара ще се изработват папурени рогозки, в която работа ще се заангажират 80 жени негодни за тежка работа, а от продукцията ще получим един доход от 20000 лв.

От така посочените производства можем да получим един доход за държавата в размер на 600000 лв. и реализираме икономии от строителството и административната издръжка на поделението в размер на 150.000 лв..

В разпределението на хората предвиждаме известен процент въдворени за попълване на домакинския щат, за текущи нужди и болни.

25 февруари 1958 год.
под.0789-МВРс.Белене.

НАЧАЛНИК ПОДДЕЛЕНИЕ 0789-
Полковник:

555
Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

Д О К Л А Д

От Министъра на вътрешните работи – ГЕОРГИ ЦАНКОВ

Другари,

В изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП за прочистването на Столицата от криминални престъпници – рецидивисти, хулигани, сводници, безделници и други разложили се и обществено опасни елементи, органите на МВР задържаха и известен брой непълнолетни престъпници.

В резултат на положените през миналата година усилия детската престъпност в Столицата намалява, но тя все още е голяма. Доста младежи под 18 годишна възраст по цяли дни и нощи скитат из улиците, висят пред хината и други места, посещават различните танцови забави, питейни заведения и се обособяват в престъпни групи. Към това ги подвеждат младежи проявени в криминално отношение. Освен кражбите които се вършат от непълнолетни има много прояви на хулиганство, главно по улиците, пред киностеатрите, забавите и пр. Но особено благоприятни за прояви от такъв характер са забавите, които се организират в училищата. Там се вършат голями безобразия, като се започне от изкъчените танци, пушенето на цигари, употребяване на спиртни напитки, побойща и други хулигански прояви.

Задържаните младежи са предимно напуснали училище или изключени ученици, деца на родители с разтрогнати бракове, или деца чиито родители са също престъпници. Има и деца на добри ро-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

дители, но попаднали в лоша среда или останали без достатъчен контрол – изпуснати, неподаващи се на училищна дисциплина и неспазващи обществените норми. Това са младежи не заети в производството без трудови навици, които ако не се изолират от средата в която живеят и ако не се проявят особени грижи за възпитанието им, неминуемо ще затъват все по-дълбоко в блатото на престъпността, ще разнасят бацила на заразата и за другите около тях.

Макар и непълнолетни задържаните младежи са опасни престъпници и се налага да бъдат въдворени в Трудово възпитателно общежитие. Между тях има такива, които по активност и майсторство в кражбите не отстъпват по нищо на възрастните престъпници. Много от тях са изпращани по веднаж и два пъти в поправителните домове, но след освобождаването им продължават престъпната си дейност.

Така например – роден през 1941 година едва завършил седми клас става нетърпим със своите хулигански постъпки, както за родителите си, така и за околните. През 1956 година заедно с други като него извършили десет взломни кражби за което е осъден и лежал в поправителния дом в Ловеч. След излизането си от там през 1957 г.наново извършва кражби.

– роден през 1943 г. се очертава като опасен хулиган и крадец. Организатор е на група младежи с които върши престъпления. До сега е извършил над 60 кражби. Не са редки случаите след като е освобождаван от управлението на МВР по непълнолетие още при излизането е залавян наново в кражби. Изпращан е в поправителните домове в Казичене и Рила от където е бягал.

В Трудово възпитателното общежитие такива младежи ще бъдат настанени в отделни помещения, ще образуват отделна младежка бригада и ще работят на отделен трудов обект; ще се полагат грижи по тяхното превъзпитаване, като се организира политическа просвета с изнасяне подходящи беседи; ще се създадът кръжоци по огрмотяване по История и География на България; художествена самодейност; ще се създаде библиотека-читалня с книги и вестници; ще се радиофицира помещението, ще им се прожектират подходящи филми; ще имат волейболно игрище и пр. За тези които имат най-добро поведение и

Из архивите на ДС

правят сериозни усилия да се поправят ще се разрешава свиждане с родителите, а също и домашна отпуска.

Всички тези мероприятия ще окажат благотворно въздействие върху младежите и те ще могат да се върнат в обществото като пълноценни граждани затова предлагам Политбюро на ЦК на БКП да вземе следното,

Р Е Ш Е Н И Е :

Да се въдворят в ТВО с.Белене, Свищовско за срок от една година задържаните непълнолетни криминални престъпници.

М И Н И С Т Ъ Р:

Из архивите на ДС

Строго секретно!

ДО ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП

С О Ф И Я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

От министъра на Вътрешните работи
генерал-полковник ГЕОРГИ ЦАНКОВ.

Другари,

В изпълнение решението на Политбюро на ЦК на БКП за прочистването на столицата от криминални престъпници-рецидевисти,хулигани, сводници , безделници и други разложили се и обществено опасни елементи,органите на МВР задържаха известен брой непълнолетни престъпници.

В резултат на положените през миналата година усилия детската престъпност в столицата намалява, но тя все още е голяма. Доста младежи под 18 годишна възраст по цели дни и нощи скитат из улиците,висят пред кината и други места,посещават различните танцови забави,нитейни заведения и се обособяват в престъпни групи.Към това ги подвеждат младежи проявени в криминално отношение.Освен кражбите ,които се извършват от непълнолетни , има много прояви на хулиганство, главно по улиците,пред кино-театрите, забавите и пр. Но особено благоприятни за прояви от такъв характер са забавите,които се организират в училищата. Там се вършат големи безобразия,като се започне от изкълчените танци,пушенето на цигари , употребяване на спиртни напитки,побоища и други хулигански прояви.

Задържаните младежи са предимно напуснали училище или изключени ученици,деца на родители с разтрогнати бракове или деца, чиито родители са също престъпници. Има и деца на добри родители,но попаднали в лоша среда или останали без достатъчен контрол-изпуснати неподаващи се на училищна дисциплина и неспазващи обществените норми. Това са младежи незасти в производството , без трудови навици, които ако не се изолират от средата , в която живеят и ако не се проявят особени грижи за възпитанието им, неминуемо ще затъват все по-дълбоко в блатото на престъпността, ще разнасят бацила на зараза-

Из архивите на ДС

560

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.06.2014г. Секретар:

та и за другите около тях.

Макар и непълнолетни задържаните младежи са опасни престъпници и се налага да бъдат въдворени в Трудово възпитателно общежитие. Между тях има такива, които по активност и майсторство в кражбите не остъпват по нищо на възрастните престъпници, Много от тях са изпращани по веднаж и два пъти в поправителните домове,но след освобождаването им продължават престъпната си дейност.

Така например, - роден през 1941 год. едва завършил VII-ми клас става нетърпим със своите хулигански постъпки, както за родителите си , така и за околните.През 1956 година заедно с други като него извършили десет взломни кражби, за което е осъден и лежал в поправителния дом в Ловеч. След излизането си от там през 1957 година наново извършва кражби. -роден през 1943 година се очертава като опасен хулиган и крадец.Организатор е на група младежи със които върши престъпления. До сега е извършил над 60 кражби.Не са редки случаите,след като е освобождаван от управлението на МВР по непълнолетие , още при излизането е залавян наново в кражби. Изпращан е в поправителните домове в Казичене и Рила,от където е бягъл.

Ние трябва да споменем и такива факти: при основаване на поделението и идването на групите, още от първите дни започнаха да проявяват своите престъпни наклонности.Ежедневно , ежечасно се крадяха в това число и младежите,чиито престъпления преобладаваха,като дрехи, вещи , пари,хляб от торбите на другарите или съседа си.Голяма част от намиращите се в обекта котки бяха унищожени, като месото им се консумираше или продаваше на други под формата на консерви получени от домашните им. Откраднали бяха торба с брашно от склада,но своевременно заловени и осуетени замислите им. Като че ли цялата тази маса е обединена в тъмен съюз,роден от умразата към обществен ред и дисциплина.Цялата тази сбирщина,зловещ представител и пасивен продукт от гниенето на най-долните слоеве на старото буржоазно-капиталистическо общество,готови във всеки момент да станат оръдие на реакцията и дън и тук, тяхните действия са в разрез с най-елементарните изисквания и приличието на работническата класа. Отдавна са потрошили рамките на здравите морални норми на трудящия се човек и са станали пример на безредие и безкруполни същества ,способни,ако не е здравия юмрук на народната власт, да превърнат улицата и домовете , а тук бараките и обекта, в джунгли.

Всички тези декласирани елементи са търсили обиколни пътища на лично щастие, винаги в страни от трудовия процес.Със съжаление трябва да се отбележи, че голяма част от тези групи дошли тогава

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.10.2014г. Секретар:

криминално въдворени, 38 % са младежи /от 18-30 г./,една част синове и дъщери на разведени родители или сираци без какъвто и да е упражняван родителски и обществен контрол върху тяхните действия и характер.Други са синове на бивши търговци,на разни кулашки елементи, на хора от бившето общество, бивши "манини синчета",приучвани на лек и разгулен живот. Друга част са синове и дъщери на бедни работници и селяни,които заети в своя ежедневен труд, са ги изпуснали още при тяхния растеж.Има и такива,които голяма част са прекарали живота си по затворите.По-голямата част от тях са от градовете.Само от София от всички товага съставляваха 60 %, 25 % от други градове и 15 % от селата /отнася се за криминално -въдворените мъже в началото на м. май 1957 година/.

С проведените мероприятия,включването им в трудовия процес ,тяхните действия и замисли бяха до минимум сведени и ограничени.

561

От изпратените през януари т.г. групи са изпратени юноши и девойки от 14 до 19 години около 167 ,от които 34 момичета.Своевременно се вземаха към тях мерки,съобразно условията и възможностите бяха заделени в отделни помещения,определено им бе отделен район и се отпочна работа с тях.На общи младежки събрания,по отделно за юношите и девойките,са учредени комитети "прелом", на които младежите свободно са посочили и чрез явно гласуване избрали в комитетите ония получили най-голямо болшинство. При младежите ръководството се състои от 7 души , а при девойките от пет.Оповестени са задачите на комитета а така също на всеки един от тях,като завеждащи сектори.Избрани са от всяка бригада по един като членове на другарския съд,който ще има за задача да разглежда отделните провинили се младежи и дейвоки в работата или през останалото време.Тези мероприятия са посрещнати добре от младежите и са на лице първите начални резултати в това отношение. Така например, кражбите които се извършваха между тях намаляха.Проявиха се и дадоха добър пример, младежа
който по погрешка получава колет отнасящ се за друг негов съименник и веднага го връща на администрацията.Провинилите се младежи
са изправени на общо младежко събрание пред другарския съд да отговарят за това, че са се скарали за това , че са се скарали и сбили, за което им е наложено наказание "мъмрене".

Организирано им е просветна работа: прочитане колективно книгата "Педагогическа поема", изнасяне на полит-информации, колективно четене на вестник "Народна младеж". От 1.IV- т.г. ще отпочнат ежедневни курсове за изучаване икономическа география на НРБ,история на НРБ, беседи и доклади, с подбрана подходяща тематика,ограмотяване

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

562

на малограмотните и други, което ще се извършва в приспособеното за целта помещение.Мнозина отчитат своите грешки и пътища ,по които са вървяли и стигнали до поделението.Дават обещание да се поправят и станат добри граждани на Републиката.

Направени са спортни площадки / които поради заливане на острова от водите на р.Дунав за сега не могат да се ползуват/ ,където младежите ще имат възможност да спортуват и укрепват физически.

Младежите ще бъдат включвани в трудовия процес при поделението.Трудът при нас е вземал централно място при изработване на условията,които способствуват за възпитанието на човека.Въздействието на труда е само положително и е видимо и фрапиращо.Ако приемем, че възпитанието е оная съзнателна и планомерна дейност, с която се цели хармоничното развитие на духовните и физически сили на човека, то в този случай можем ли да говорим за някакво възпитателно въздействие в общежитието изобщо и по-специално за възпитателното значение на труда?! Безсъмнено можем.Този отговор следва,затова защото е на лице ,както промяната във физиката на въдворените , така и промяната настъпила в духовният им мир.

Редовно осигурен сън,както и почивка,която единствено и само тя възвръща всички изчерпени сили и укрепва здравословното състояние е от голямо и решаващо значение. Голяма част от въдворените , в това число и младежите, не са могли да разчитат на пълнокръвен сън по различни причини. А така също малцина от тях са се включвали в трудовия процес или в някакъв обществено полезен труд.

Престоя на младежите в поделението, към които е проявено по-специално отношение , ще има възпитателно значение и въздействие, не само върху тях,които изпитват това на собствените си гърбове, но и на останалите вън такива,на които местото им е също в поделението. Отпочнатата с тях работа показва , че може да има резултат,въпреки трудностите в това отношение.Младежите с особен интерес посрещат въпроса за самообразованието и възможностите, които им се предоставят в това отношение, на ония които са ученолюбиви да се подготвят и завършат своето образование. В този смисъл престоят им в поделението няма да бъде напразно, а напротив- с по-голям интерес и загриженост ще се отнасят към тези въпроси,въпросите на тяхното бъдаще.При излизането на такива от поделението ще трябва да се оказва морална помощ от обществено-политическите и масови организации и грижа за тяхното настаняване на работа.

За получаване на по-добри резултати в работата с тях ще се проведат следните по-важни мероприятия, характерни на трудова възпитателна колония , съобразени с възможностите и условията които са на лице:

1. Изолиране на юношите и девойките от останалите въдворени и провеждане на отделна специфична политико-просветна и трудова дейност, с цел да нямат възможност за допир с възрастните и им влияят развращаващо. В основни линии това е извършено,като младежите и девойките са заделени в отделни бригади и в отделни помещения.

2. Учредяване на младежки комитет "Прелом" из средата на младежите и девойките, избран с явно болшинство посредством който ще се организират задачите поставени и провеждани от администрацията за трудово-възпитателното и политико-просветното въздействие на въдворените.Работата на комитета ще се ръководи от политическия офицер и предадените към него трима учители и педагози и надзорен персонал със средно образование. За работата на комитета ще се изготви правилник за организационната структора и методическа дейност на същия.Всеки член на комитета отговаря за определена работа. Ще се изготвят планове тримесечни и месечни ,които на общи сборове с младежите ще се приемат и отчита работата пред тях.В случаите на разглеждане провиненията на въдворените или добри прояви комитета ще влиза в ролятата си на другарски съд , към който се предават и избраните по бригади по един членове и разглеждат на общи събрания случаите и вземане отношение по тях.Комитета ще действува за доброто провеждане на трудовата дейност, и изпълняване на поставените от администрацията в това отношение задачи,ще организирва съревнованието всред въдворените младежи и т.н. Тази организационна единица ще може да изиграе решаваща роля за правилното възпитание и положително въздействие върху младежите, да ги накара да уважават труда и дисциплината , да обичат колектива и обществените порядки / както подобно ставаше по време на бригадирското движение у нас/, щото те правилно да се оформят като добри утрешни граждани на Родината ни.

3. Ще се организира библиотека и читалня , в подходящи за целта помещения, в които младежите ще имат възможност да провеждат културно-просветни занимания и работят за своето самообразование. За ония младежи, които нямат завършено прогимназялно образование ще се създадат курсове за такова с местни сили,а неграмотните и малограмотните ограмотят,като им се даде възможност да се явят на изпити за съответните класове.

За ученолюбивите младежи завършили прогимназялно образование, или няколко класа от горните класове, ако желаят ще им се даде възможност да се подготвят като частни ученици и се явят на изпит за съответния клас.

563

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

564

4. Съгласно плановете на ръководството на поделението ще се организират кръжоци и курсове с политическа и общообразователна тематика, с цел политическото им огрмотяване и повишаване на общата им култура. Същите ще се провеждат с местни добре подготвени сили.

5. Ще се организира колектив на самодейци, художници, музиканти певци, артисти, рецитатори и пр., като за целта ще им се подсигуряват необходимите условия за творческа дейност, с цел разобразяване на ежедневния им живот и култивиране на любов към различните дисциплини на искуството, упоритост и постоянство в работата. Извършена е радиофикация на обекта и ще имр се изнасят ежедневно подработени програми.

6. Ще се организират квалификационни курсове с цел за ориентация в работата , като дърводелство, кошничарство, електротехника и други , със задача същите след излизане от поделението да се ориентират и продължат обучението си в тази насока.

7. Необходимо е да им се прожектират подходящи филми, като за целта ще бъде необходим един киноапарат и киноператор-щатен /или се разреши от местни въдворени или от затвора/.

8. Ще се организира и даде възможност на младежите за активно спортуване, като бъдат обхванати по-важните дисциплини: футбол, волейбол, баскетбол, лека атлетика, шах и други, като за целта следва да бъдат отпуснати съответните средства за закупуване на съответния инвентар.

9. Да се разреши на ръководството на поделението по негова преценка да дават награди на младежите показали добро поведение и дали добра работа, като: а/морални, б/ материални /книги, предмети, парични /, в/ свиждане с домашните и близките им, г/пускане в отпуски до 7 дни.

10. Да се разреши на ръководството на поделението по преценка да разрешава сключването на граждански брак на ония младежи и девойки показали добро поведение, добра трудова дейност, намиращи се в интимни и добри връзки с девойка /младеж/.

11. Да остават в поделението ония младежи, които се осъждат за известни консумирани деяния, да не се изпращат в затвора или малолетния дом, а да седадът на отчет към затвора -Белене и останат в поделението за изтърпяване на наказанието си в същото.

12. Да се отпуснат необходимите парични средства за закупуване на подходяща за младежите литература за библиотека на същите, закупуване на спортни съоражения, които не могат да се направят с подръчен материал.

Провеждането на горните мероприятия ще окаже благотворно въздействие върху младежите,въпреки трудностите които изпъкват в работата с тях и те ще могат да се върнат в обществото като пълноценни граждани.Смятам, че тяхното въдворяване е правилно не само за доказаните проявления вън в обществото, но и за доказаните в различни форми такива в поделението. Затова предлагам, Политбюро на ЦК на БКП да вземе следното,

Р Е Ш Е Н И Е :

Да се въдворят в ТВО с.Белене ,Свищовско за срок от една година задържаните непълнолетни криминални престъпници.

565

МИНИСТЪР-

Ген-полковник:

Из архивите на ДС

Др. Ковачев да се предложи за ПВО. Г. Кумов 19.8.58 г.

Стр.секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО:-лицето ДИМИТЪР ПЕТРОВ СТАМБОЛИЕВ,жив.ул."Цар Борис" № 7-,соф.жител IV р. -София.

ДИМИТЪР ПЕТРОВ СТАМБОЛИЕВ е роден на 16 X 1929 година в София.Произхожда от търговско семейство.Баща му Петър Стамболиев преди 9 IX 44 година е бил собственик на два склада с въглища и дърва.Проявявал се като голям търгаш и експлоататор,всячески се стремел да ощети купувачите,славел се с името на алчен и нечестен човек.В късо време успял да забогатее и да закупи места ,/40 дек/ между Драгалевци и Погребите,където обзавел чифлик и краварник.Притежавал е и овощни градини,които са били национализирани.Бил е собственик и на две моторни товарни коли с ремаркета.

През 1923 година е бил политически пристав в III пилицейски участък,известен,като побойник,пияница и морално паднала личност. След 9 IX 44 година става отявлен враг на Народната власт.Бил е застъпник и агитатор на Н.Петков,за което е въдворяван в ТВО,а семейството му е било изселено във Велинград.

Най-големия му син Атанас през 1942/43 година през бомбандировките е избягал в Италия.Същия се е бил записал преди това,като доброволец срещу СССР.

Морално и политическия лик на Димитър Петров Стамболиев не отстъпва по нищо от тоя на баща му.Вражески настроен към властта, същия изповядва чужда идеология,която умело прекрива.Известен е като побойник и скандалжия.

На 18 VIII 1958 година Димитър Петров Стамболиев се е движил с мотора си по бул."Черни върх".На пресечката между стария и новия път грубо нарушавайки правилата за движение е застигнал колата на др.Младен Стоянов,като е засегнал същата по калника.Вместо да се извини,той се нахвърлил срещу др.Младен Стоянов,като го ударил по лицето два пъти с мушамата,която държал в ръцете си,псувайки го на майка. След намесата на милиционерския орган Димитър Стамболиев не е престанал да псува и ругае с вулгарни думи др. Младен Стоянов, като е проявил недопустимо буйство,за което е бил доведен в управлението.Поведението на Димитър Стамболиев е възмутило гражданството

което осъдило постъпката на същия,като непристойна.

Предвид горното ,

П Р Е Д Л А Г А М;

ДИМИТЪР ПЕТРОВ СТАМБОЛИЕВ да бъде въдворен в ТВО,за срок от 3 години.

София, 19 VIII 1958 година

ПРЕДЛАГА:-НАЧАЛНИК IV Р.У-НИЕ МВР:

полковник/ [signature]

Написано в 5 екз:
изпъл.Велев
нап.КЗ/

Лично др. М. Стоянов ми каза, че го ударил с юмрук в лицето.
[signature]

[signature]

Из архивите на ДС

567

14

Образец № 10

ПРОТОКОЛ ЗА РАЗПИТ

на .....
(обвиняем, свидетел, вещо лице)

Гр (с.) София 20 VIII 1958 год.

Разпита започна ..... ч. ..... м.
(в края на протокола покажи часа на завършването)

.....
(трите имена на водещия разпита, длъжност и чин)

при ..... управление на Народната милиция, разпитах лицето, което на зададените въпроси показа:

(Данните по паспорта)

Име, презиме и фамилно име Димитър Петров Станболиев

Личен паспорт серия ..... № ..... издаден от ..... на ..... 195... г.

Месторождение и дата на раждане София 16. X 1929 год.

Местожителство гр. (с.) София окол. ул. Цар Борис № 7 №

Народност бъгарин

Занятие и къде го упражнява монтьор при Месокомбината

Образование средно

Партийност безпартиен

Социално положение работник

Семейно положение не женен

Съдимост не осъждан

Отношение към обвиняемия .....

Разпитвания бе предупреден за отговорностите по чл. 222 от НК и чл. 60 от НПК при даване на неверни показания или отказ от даване на такива и обеща да каже истината.

Подпис: Станболиев

По същество на делото показвам: На 19. VIII. 1958 г. към 5.40 часа прибирайки се от работа към дома си, заедно с майка си, се случи следното:

С мотоциклет СФ 1537 изкачвах бул. Черновърх по посока „Кръста" пред мен се движеше лека кола марка „Победа", която бе управлявана от един възрастен човек и имаше и един пътник.

Точно над паметника на Съветската

36—20 ВП—262—400000—58

армия, там където шосето се разширява, аз сигнализирвайки с клаксона неколкократно поисках път за надминаване и колата отби в дясно. В последният момент обаче когато вече се бях изравнил с нея шофьора внезапно зави на ляво (направи завой по посока на „Балкански") закачи ме с задния си ляв калник при удара спря и започна да връща назад. Тъй като ме бе притиснал към бордюра аз не можах да запазя равновесие и силно наклоних мотора при което майка ми падна на земята. Первиран от това обстоятелство, а също и от начина по който постъпи шофьора а именно зави без да подаде затова необходимия знак а именно да подаде ръката си или пък да си отвори вратата, аз в момента си позволих да го ударя по главата с една празна торба. Всичко това бе видяно от мъжина граждани а също и от един милиционерски ст. сержант. Пътникът обаче, който беше в колата се нахвърли върху мен и искаше да ми вземе портофела с документите. Ст. сержанта нареди да отидем в управлението и аз след като записах имената на двама граждани видяли случая, качих последния на мотора и заедно слязохме до управлението. Когато оставях мотора пред управлението на КАМ, пътника от леката кола дойде при мен започна да ме дърпа като казваше: „Сега като влезем вътре маничката ще

15

ти еба, ще ти сваля кожата от бой
Последните реплики бяха чути от дежурният
ст. лейтенант, който каза да не се разправяме на улицата. След това влязохме в
управлението.

Шофьора на колата не съм псувал нито
пък той мен.

Горното написах собственоръчно и за вер-
ността му се подписвам

[illegible]

Строго секретно!

211

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ДРУГАРЯ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От Генерал майор МИРЧО СПАСОВ

ОТНОСНО: състоялото се съвещание в Белене с представителите на Министерство на правосъдието, по нашето предложение за прехвърляне на целия остров "Персин" към нашето министерство за нуждите на ТВО

На 13. т.м. под ръководството на др. Министър Ради Найденов, съвещанието се проведе в с. Белене. Присъствуваха от тяхна страна Зам.министъра др. Г.Михайлов, Началник отдела "Затвори" др. Троев и неговия заместник по стопанската работа др. Барков, също така Началника на затворническото общежитие в Белене др. Дочо Колев с няколко негови заместници. От наша страна присъствуваха Началника на ТВО полковник Тричков и помощника му капитан Гогов. На съвещанието присъствуваха другаря Сава Дълбоков и другаря Чушкаров от Окръжния комитет на Партията, също Околийския секретар на Партията-Свищов др. Генов и др. полковник Аргиров - Окръжен началник МВР Плевен.

На съвещанието изложих кратко нашите съображения за необходимостта да ни бъде прехвърлен целия остров на разположение

212.-

при съществуващата обстановка в острова, за да можем да изпълним Правителствените указания по отношение на въдворените лица, а именно: поставени при пълна изолация от обществото, на въдворените да се осигури непрекъсната трудова дейност за тяхното времепрестояване в ТВО.

В настоящия момент вече от един месец насам почти целия остров е залят от Дунава, като помещенията в които се намират нашите въдворени са обкръжени до самите входове с вода и няма никаква възможност за осъществяване на трудова дейност. Обаче западната част на острова, която по разпределението се държи от затворническото общежитие, както в този момент на заливането, така и при всички досегашни няколкогодишни заливания на острова запазва в територията си една площ от около 5-6,000 декара незаливана от Дунава. Върху тази площ може да се работи през всяко време на годината, като се организират различни дейности; не само полевъдство, а също така производство на тухли и евентуално други трудови дейности. За използуване на въдворените за работа върху тази суха площ при сегашното положение това неможе да се осъществи, тъй като водното пространство от обекта в който са настанени въдворените до тази суха площ е около 10 клм., обаче в съседство с нея се намира обекта - помещенията на затворническото общежитие от където по всеко време може да се организират трудови задачи на въдворените при положение, че се намират именно в обекта на затворническото общежитие. Времетраенето на заливането на острова обикновено и ежегодно продължава около 4-5 месеца, а в територията на сегашното разположение на ТВО дори и повече време. При тази обстановка очевидно е за всекиго запознат с това положение, че на остров "Персин" ако се поеме изцяло от нашето министерство за трудовата дейност на ТВО, може през всеко време на годината, през всички сезони да се оплътни напълно трудовите възможности на въдворените с различните съществуващи възможности за трудова дейност, като полевъдство, зеленчукопроизводство, дървообработване, ново лесозасаждане, тухларство, направа на диги с цел опазване на по-голями сухи площи при наводняване, построяване на пътища и др. Ако не се разреши въпроса за предаване на целия остров за нуждите на ТВО, въдворените лица сега на

брой около 2,800 души ще продължават да стоят в бездействие, както сега се намират от един месец насам в такова положение, а това очевидно напълно срива най-съществените указания за превъзпитанието на въдворените чрез ежедневен труд. В случай, че острова изцяло незабавно се предаде на разположение на ТВО върху сухата площ ще имаме възможност да организираме напрегната трудова дейност за всички въдворени без прекъсване.

Опасявайки се, че ТВО неще може да се справи със стопанската дейност на острова, че нямало специалисти за тази цел, че въдворените работели по-лошо от затворниците, че стопанската дейност на острова била свързана с тази на затворническите общежития вън от острова и с други подобни мотиви, представителите на затворническото общежитие и началниците от отдел "Затвори" се противопоставиха за предаване на целия остров към ТВО, като излязоха със свои предложения за съвместна дейност, т.е. да освободят острова от затворници и трудовите дейности да се извършват от въдворените под тяхно ръководство. Освен това направиха и други предложения, ако се реши да бъде предаден целия остров на ТВО, то в такъв случай към ТВО да бъде предаден намиращия се край селото на брега „пети обект", а също и „рибното стопанство" край Никопол, според мен с явна цел да осуетят предаването на целия остров към нашето министерство или най-малко да ни принудят да се съгласим на съвместна дейност. По тези предложения не взеха окончателно становище др. Министър Ради Найденов и заместника му др. Михайлов, като др. Найденов се изказа, че на това съвещание само се обсъжда въпроса.

В наша подкрепа за предаване на целия остров с всичките му дейности осъществяване на пълна изолация за въдворерите от обществото, различните видове трудово стопанска дейност, режима и пр. се изказаха освен нашите представители от ТВО, също така др. Дълбоков, др. Генов и др. Аргиров, като мотивираха следната възможност: заедно с прехвърляне на целия остров към ТВО да преминат към него и съответните стопански специалисти и ръководители от щата на отдел "Затвори", за да може да се осъществи единно командване и ръководство на острова, както по отношение на режима, така и в стопанската дейност на самия остров, като се гарантира произведената селско-стопанска продукция от острова, изразяваща се главно във фуражни култури

573

214.-

предаването й за нуждите на затворническите общежития, намиращи се на брега до с. Белене.

Това становище съвпада и с нашето мнение, което ще даде най-добра възможност както в този момент, така и занапред най-добро организиране и използуване труда на въдворените през всяко време на годината в изпълнение партийните и правителствени указания за трудовото им превъзпитание. При това положение ще може да се осъществи необходимото единоначалие, добър вътрешен ред и максимална полза за държавата от труда на въдворените. При такова решение на въпроса няма с нищо да пострадат както стопанските интереси на затворите, така и общодържавните свързани с изпълнение на стопанските планове.

От друга страна освобождаването на острова от намиращите се в него затворници може да стане незабавно според мнението и на самите другари от отдел "Затвори", като ги прехвърлят на новополучения от тях обект "Рибното стопанство" край Никопол, както и с други техни възможности свързани с последното постановление на Министерския съвет за максимално ангажиране на затворници в различна стопанска дейност по различни обекти в страната.

Въз основа на гореизложеното

П Р Е Д Л А Г А М

1. Да се освободи целия остров "Персин" за нуждите на ТВО, като намиращите се затворници на „обект-първи" бъдат прехвърлени в "Рибното стопанство" край Никопол и тяхния „пети-обект" да с. Белене.

2. Да се прехвърлят към щата на ТВО Белене ръководните кадри и стопански специалисти ангажирани в ръководене стопанската дейност само на острова.

3. При стопанисване на острова от ТВО различните видове фуражна продукция да се предава на затворническите общежития.

София, 14.IV.1958 год.

ЗАМ.МИНИСТЪР
Ген.майор:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

215

Секретно!
Екз. № ...

ДО МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
генерал-полковник Г. Цанков
Т У К

Д О К Л А Д Н А З А П И С К А

от генерал-маиор Мирчо Спасов
Зам. Министър на вътр.работи

ОТНОСНО: осигуряване работа на въдворените и стопанската дейност на остров - Белене.

Другарю министър,

С постановление № 422/30 X 1956 г на Министерския съвет от 1 I 1957 г затворите преминаха на ръководство от МВР към Министерство на правосъдието.

Съгласно постановление № 451/3 XII 1956 г на мин.съвет територията, сградите, добитъка, съоръженията и инвентара в острова на земището с.Белене, Свищовско остават за в бъдеще под разпореждането на МВР.

При предаване на затворите на М-во на правосъдието МВР не взе целия остров, а само една част от територията около II-ри обект, заедно със сградите и всички съоръжения около този обект. Съображенията на Министерството тогава бяха, че то не е в състояние да поеме цялата стопанска дейност на острова и че броя на въдворените тогава беше малък.

Остров Белене има около 40.000 дк. Една част от острова е блатиста - около 5.000 дк, и то главно в раиона на II обект. При напълно сушави години може да се използува 15-20.000 дк обработваема площ, а при средни наводнения - около 8-10.000 дк, а при големи наводнения - около 4-5.000 дк. Площите се засяват

Из архивите на ДС

576

13
216

главно с царевица, зеленчуци, кръмно цвекло, фуражни треви, коноп и др. подобни. При нормални сушави години обработваемата площ може да даде продукция, с която да покрие загубите за 3-4 ненормални години.

Съгласно плана през 1958 г ще бъдат засети 10.760 дк, от които с царевица - 4.000 дк, коноп - 1.000 дк, зеленчукова градина и бостан - 660 дк, фуражни култури - 5.000 дк.

Ще се отглеждат 121 коня, 490 глави едър рогат добитък, от които дойни крави - 170 глави. Свинефермата ще отглежда 2.930 свине, от които 180 свине-майки. На държавата ще бъдат предадени 250 тона свинско месо, 380 т мляко, 30 т месо от едър рогат добитък и 150 т риба.

През м.г. е достигнато 3.200 кгтра мляко на фуражна крава.

До сега са залесени с културни дървесини около 2.500 дк, като през следващите години до 1962 г следва да бъдат залесени около 15.000 дк. Предстои да бъдат изкоренени и почистени около 5.000 дк площ.

Работи се и ще бъде завършен пътя-дига от щаба до застава "Славия" /около 5 км/. Предстои да се започне втора секторна дига от III-ти обект /краварника/ до "Гонково гърло" /старата градина/ около 2 км. Предвижда се и са трасирани да се прокопаят отводнителни и съединителни канали от блато "Средна гора" и блато "Череша" в основното блато "Пиперене".

За изпълнението на всички тези мероприятия и други подобни са необходими повече от 3.000 затворници или въдворени.

Цялата тази стопанска дейност на острова и специално животновъдството и производството на залесителен материал и отчасти полевъдството са планирани и неразривно свързани с оборите, свинарниците, складовете и др. сгради на V-ти обект - край с. Белене. Тази връзка се състои в следното: а/ При големи и продължителни наводнения на острова - V обект приема всички животни и голяма част от затворниците настанени на острова; б/ Острова служи като естествена база за паша на добитъка, производство на тревен фураж, царевица за силаж и др. коренопладни фуражи; в/ при нормални и години със средно ниво на водите острова служи за основна база за производ-

От архивите на ДС

577

217
14

ство на зърнен фураж - главно царевица.

Опита до сега показва, че може да се развива в този размер стопанска дейност на острова и нейното по-нататъшно разширение и подобрение само при условие, че тя се съчетава с базата на брега - V-ти обект. Това беше и основния мотив на М-во на правосъдието при искане и му се даде земята на бившето Рибно стопанство около с.Белене - 3.000 дк.

Понастоящем в острова има около 2.800 въдворени и около 1.800 затворници на острова и V обект. Острова сега е залят и само една малка част от затворниците са заангажирани на работа около добитъка.

Изхождайки от горното, от досегашния опит и даване работа на въдворените,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Стопанската дейност на острова да остане и за в бъдеще на ръководство при затворите, като на работа на острова се заангажират всички въдворени.

2. На въдворените да се даде работа главно: изработване на дигите, каналите, залесяването, изкореняването и почистването на площите, изработване на тухли и друга груба работа.

Постепенно и ако има подходящи сред въдворените да се заангажират в полевъдството, животновъдството и риболова.

3. За целта затвора да опразни сградите на I обект, в който да се настанят въдворени.

4. По-голямата част от затворниците да бъдат изтеглени от острова и настанени на V-ти обект, "Рибното стопанство" и обекта на ДЗС "Сталин" - Белене. На същите ще бъде осигурена работа главно на тези обекти.

21 IV 1958 г.
София

ЗАМ.МИНИСТЪР - МВР -
генерал-майор :
/М.Спасов/

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М. В. Р.
ПОДЕЛЕНИЕ 0789
№ 971
2 VI 1958 г.
с. Белене - Свищовско

ДО ДРУГАРЯ
ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР
Ген.майор М.Спасов
С О Ф И Я

Мин-во №: 298 / 4.VI.58 г.

Ни Др. Зам. М-ри
За сведение и евентуари
преторжен - М.Спасов
9.6.58 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Разстановката,разпределение силите на въдворените при поделение 0789-МВР с.Белене и включването им в работа.

След преминаването на острова изцяло към поделението и полученото разрешение за изкарване на въдворените на работа извън острова, се създадоха условия за промяна на разстановката и включването в работа на всички въдворени.

От общо 2729 човека към 31 май 1958 година са разпределени както следва:

1. В острова на 1-ви обект са преведени за работа 1070 криминално въдворени, които са включени изцяло в полевъдна работа в животновъдната ферма на III-ти обект, гатеристи, рибари,градинари,трактористи,понтонери.Основната работа е полевъдната,където се окопават пролетните култури на стопанството,засяват се нови такива и пр.Тук са преведени въдворени за по-лека физическа работа, на които също се намира такава и се заангажирват ежедневно.

2. На 10.V. т.г. бяха изпратени 204 въдворени на работа за направа шосеен път между селата Драгомирово и Козловец Свищовско.До сега са направили трасе от 3 км. готово за настилка с преизпълнение на нормите 140 процента.

Друга група от тях - 20 души работи тухли за ТКЗС и съвета, и в продължение на 2 седмици са направили около 100 хиляди тухли ръчно и на ръчна преса. Работата продължава.Групата е настанена в оборите на ТКЗС с.Драгомирово.

Местните ръководители оказват съдействие при охраняването на групата и пълното оползотворяване на труда им.

3. От 25 май т.г. на около 5 км. от гр.Свищов бе изпратена група от 200 въдворени,които ще работят на корекцията на шосето идващо от гр.Свищов.

На 31 май ще бъдат изкарани от острова още 50 криминално въдворени за работа на пътя за гр.Свищов.

4. По Ваше нареждане подготвихме група от 100 човека,която ще работи по корекцията на р. Осъм.

5. 115 криминално въдворени са дадени за работа към съвета и ТКЗС на с.Белене, които започнаха производство на тухли за културен дом и дом на ТКЗС.

6. В края на м.април бяха изкарани младежите от острова, които са разстанени на 5-ти обект/ в селото/,изолирани от намиращите се там затворници,които работят тухли и чукане камъни за пътя от 5-ти обект за гара Белене. Ежедневно правят над 7-8 хиляди броя тухли. След изваждането им от острова, включването им в работа и провеждани те разяснителни мероприятия, намаляха проявите на побоища, кражби и др.подобни.

7. На II-ри обект остават 1007 души, от които 262 контравъдворени, 396 криминално въдворени мъже и 349 жени.

Контравъдворените са включени на груба физическа работа: реголване на отводнените от водата места и подготвянето им за посев, пренасяне на пясък за нуждите на новостроящият жилищен блок за въдворените, дърводобив и др. Негодните за тежко-физическа работа болни и старци се ползуват за домакинска работа и събиране на билки.

8. Всички трудоспособни жени са включени в окопаването на тополките, засаждане на слънчоглед и царевица на площи в близост до обекта. Негодните за физически труд се използуват за изплитане на пазарски чанти за износ. Слънцето добре ги изпече и ръцете им са мазолести.

Така като спада водата, ще се наложи до 30.VI.1958 година последователно да ликвидираме Драгомировския, Свищовския и Никополски обекти,тъй като задачите в острова ежедневно нарастват.Годината се очертава , като изключително благоприятна за стопанската дейност в острова поради ранното оттегляне на водата.

До сега са предотвратени два опита за бягство.Единия от 5-ти обект на двама младежи и втория от обекта Свищов, при който беглеца е ранен от охраната, настанен в болница и опасност за живота му няма.

Белене,31 май 1958 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 0789-
Полковник:

Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ДР.ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР
ГЕНЕРАЛ МАЙОР МИРЧО СПАСОВ
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: оперативната работа в поделение 0789-МВР с.Белене,Свищовско.

Трудово възпитателното общежитие в с.Белене се създаде в края на 1956 година. От тогава до днес оперативната работа в общежитието не се контролира и отчита централно от никое поделение. Поради това Ръководството на министерството не е редовно в течение по оперативната обстановка. Административно ТВО е подчинено на окръжния началник МВР-Плевен, но тъй като в Белене са събрани хора от цялата страна към които проявяват интерес и централните поделения на ДС оперативната работа не може и не е правилно да се отчита и контролира от окръжното управление МВР-Плевен.

Ето защо налага се оперативната работа да се ръководи и отчита от поделение в министерството. Най-подходящо в случая е отделение "Въдворяване и изселване" подработващо материалите за въдворяване в ТВО и освобождаване на въдворените.

На основание на горното ПРЕДЛАГАМ да се възложи на отделение "В.И" да ръководи и отговаря за оперативната работа в ТВО с.Белене,Свищовско, което няма да изисква допълнителна щатна бройка.

При това положение правилно ще бъде оперативните работници, които сега обслужват ТВО-Белене и са на щат към окр.у-ние МВР Плевен да преминат на щат към отделение "В.И",ДС.

8.7.58г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "В.И",ДС
- майор:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно!

С П Р А В К А

ОТНОСНО: изпращането на въдворените в ТВО – Белене за разпит в качеството им на свидетели, подсъдими и като страни по граждански дела, от съдилищата и следствените органи.

От статистическите сведения за десетдневие, които се получават от ръководството на ТВО се вижда, че средно в месеца се изпращат в различните съдилища в страната и следствените органи като свидетели, подсъдими и страни по граждански дела, около 125 души въдворени.

Така например: за м.януари – 48 души; м.февруари – 46 ; март – 126; април – 156; май – 155; юни – 230; или всичко за 6.месеца –761 души. В повечето случаи това са нарочно създадени поводи, за да могат въдворените да се поразходят и видят с близки и познати.

Съвършенно ясно е, че при излизането на такова сравнително голямо число въдворени от ТВО се нарушава режима за изолацията им от обществото, понеже отиват почти по всички околни и околийски градове на страната, разбират се ежедневно най-фантастични слухове от вътре на вън и обратно, нарушава се възпитателният процес, разлагането им и пр. Освен това при тези излизания въдворените си уреждат нови такива, успяват да се свързват с близките си посредством адвокатите си.

Такъв е случаят с въдворените АНАТОЛИ АНТОНОВИЧ ПОЗУМЕНЩИКОВ и МАКСИМ ЗЛРКОВ ИВАНОВ, които са писали писма до близките си и са ги предали чрез адвоката ИВАН БАДЖИЕВ.

В едно анонимно писмо до Н.Ка на ТВО – с.Белене-Свищовско, живущите семейства в кооперацията на ул."В.Априлов"14 – София донасят, че въпреки незадължителното явяване на въдворения Димитър Белчев Георгиев, тъй като е имал редовно упълномощен адвокат, делото е било гражданско, но и затова, че самото дело не е било разгледано по същество, защото Белчев и адвоката му умишлено не са внесли необходимата

-мо-

Из архивите на ДС

 196

такса за вещите лица,същият е бил доведен.

Освен това,същият пред съда е говорил безотговорно за реда в ТВО и пр.Имал е възможност да се види с близките си.

Но това е едната страна на въпроса.Другата страна е,че тези разходки струват на държавата значителни средства.Ако се вземат изпращаните по дела за година,получава се средно цифрата 1500 души.Едно пътуване при средно взето разстояние за страната струва 44 лева.Отиването и завръщането на въдворения,както и на конвоиращият го милиционер се заплащат от Вътрешното министерство в размер 176 лв.или за 1500 души се заплаща годишно 264.000 лв.

Като се има предвид,че повечето от делата са за кражби,по които се налагат незначителни наказания,то уместно е да се предложи на Министерството на Правосъдието и на Главната Прокуратура да разпоредят до окръжните и народните съдилища,както и до окръжните и околийски прокуратури да не се насрочват и разглеждат дела на въдворени и да не ги призовават като свидетели,до освобождаването им от ТВО.Само при особени случаи да се призовават въдворени като подсъдими и то с разрешение на Главния прокурор.

София,14.VII.1958г.

ЗАМ.МИНИСТЪР:
Ген.майор:

9

С П Р А В К А

За извършената работа от въдворените при под.0789-МВР с.Белене Свищовско,за времето от м.Май 1958 год.до м.Септември 1958 год.

I.Извършена работа от въдворените при I обект.

1.Окопаване на царевица I и II път с мотика,бране и извозване 753 дек.са вложени 13,563 човеко дни при средна дневна заетос 10 часа.

2.Засята площ 2373 дек.с кръмни картофи,кръмно цвекло,кръмни тикви и бостан,за обработка на които са вложени 6921 човеко дни със средна заетост 10 часа.

3.Жътва на ечимик,овес,вършитба и силажиране е работено на една площ от 456 дек.,за която работа са вложени 10349 човеко-дни.

4.Зеленчуково производство-За обработка на зеленчуковата градина са вложени 11019 човеко дни.

5.За дърводобив и по разчистване площи за залесяване на островит са вложени 23,057 човеко дни,с средна заетост 10 часа.

6.За направа на диги и канали по територията на острова са изкопани 38472 кубика,за което са вложени 25354 човеко-дни .

7.Изваждане на баластра от каналите-2814 кубика,за което са вложени 2762 човеко-дни.

8.За извършване на строителна работа по сградите на обектите са вложени 21024 човеко-дни.

9.За направа на тухли за поделението и ТКЗС с.Белене са вложени 25,238 човеко-дни за направа на 3,200,000 тухли.

10.За трасиране на 6 клм.шосе в с.Драгомирово ,Свищовско са вложени 24000 човеко-дни.

11.За корекция на шосето до гр.Свищов са вложени 27000 човекодни.

12.За корекция на р.Осъм при с.Муселиево са вложени 36000 човеко дни.

13.За извършване на разна друга работа от въдворените са вложени 33967 човеко-дни.

Или общо са вложени 214916 човеко-дни от въдворените при I обект при средна заетост 10 часа.В тая заетос са работили 95%.Останалите 5% са били болни и по делегация.

II.Извършена работа от въдворените при II обект.

1.Превоз на камани с понитони-650 куб.м.вложени 1800 човеко-дни.

2.За направа на дига и прокопаване на канали-34000 куб.м.за коет са вложени 9000 човеко-дни.

3.Прекопаване и залесяване на площи с тополи са вложени 1128 човек дни.

4.Косене на сено за поделението и ДЗС-140 тона за което са вложени 4340 човеко-дни.

Из архивите на ДС

584

5.Жетва и събиране на папур-1050 декара,са вложени 1400 човеко-дни

6.Копане и засаждане на царевица,слънчоглед,тополи-1500 дек.където са вложени 4350 човеко-дни.

7.Сечене на дърва-4500 куб.м.са вложени 3310 човеко-дни.

8.Бране на царевица и слънчоглед на поделението и ДЗС са вложени 3280 човеко-дни.

9.За строежа на сградите на II обект и направа на тухлите са вложени 15000 човеко-дни.

10.За изработка на мебели в кошничарната са вложени 10800 човеко-дни.

11.В дърводелската работилница за направа догмарата на строящите се сгради на острова са вложени 3400 човеко-дни.

12.За инжинерно техническо обслужване по строителството в острова са вложени 3600 човеко-дни.

13.Други дейности за смятка на ДЗС и поделението са вложени 32650 човеко-дни.

Или общо на втори обект са вложени 94050 човеко-дни със средна заетос през дена 8 часа.Нормите са изпълнявани средно от 100 до 115%.

Общата заетост на въдворените от втори обект е 97% от наличния контингент.

III.Работата на въдворените при жен отдела.

1.Изработени 350 бр.малки и големи рогозки,за което са вложени 2500 човеко-дни.

2.Изработени са малки и големи папурени кошнички-1450 бр.,за което са вложени 4800 човеко-дни.

3.Направена е дига при обекта,където е насипано 1323 куб.м.пръст, за което са вложени 1050 човеко-дни.

4.Залесяване и окопаване на тополки,за което са вложени 13000 човеко-дни.

5.Засяване,окопаване и бране на царевица,цвекло и други са вложени 5600 човеко-дни.

6.Извършени други дейности на поделението и ДЗС ,са вложени 3200 човеко-дни.

Или общо въдворените мъже и жени са изработили посочената работа със 339,124 човеко-дни за посоченото време.Средната нарма на изпълнение се движи между 100 и 115%.От всички въдворени мъже и жени средно са излизали на работа 93%.Останалия процент от 7% са били болни и част от тях изпращани по делегация,т.е.за тоя период от време всичко което е било годно за работа е уползотворявало за смятка на ДЗС и затвора,за смятка на поделението и посочените вънкашни обекти.Средната заетост се е движила към 10 часа средно.

НАЧАЛНИК ПОД.0789-МВР:

4

От направения анализ на отчетните данни от дейността на Земеделско стопанство при затвора с.Белене, за времето от 1953-1958 година е видно, че същото обработва една площ в размер на 10760 декара. От тази площ ежегодно се залива за един-два месеца около 4000 декара, която земя след това не може да се използува за засяване на зърнени култури. От реколтираните площи са получени добиви по-високи от средните добиви в околията, това се обеснява с богатата напоена почва на острова и провежданите системно агротехнически и мелиоративни мероприятия.

В дейността на стопанството главен отрасъл е животновъдството, в резултата на което полевъдството се развива и е подчинено на нуждите на животновъдството. Засяват се изключително фуражни култури, като главно място заема царевицата,следвана от ръж за зелено,ечемик,кръмно цвекло,фуражни картофи,фиево семе,фуражна царевица за силаж,кръмни тикви и други. Стокова продукция на стопанството се явява само зеленчуко-производството,дините и малко картофи.Технически култури не се сеят, поради недостига на фураж за животновъдството и оформеното мнение , че за технически култури няма подходящи условия.

В резултат на ежегодните наводнения и унищожаването част от засятите култури, плана за обема на продукцията почти винаги не се изпълнява, в резултат на което за нуждите на развитото в острова животновъдство неможе да се подсигурява нужния фураж.

Главен отрасъл в животновъдството заема свиневъдството и свиневъгояването. Броя на прасетата се движи средно годишно около 3000-3500 броя. Свиневъдството и свиневъгояването се развиват с фураж отпуснат от държавата.

Със собствен фураж стопанството подържа 180 крави, 100 вола, 70 коня и 300 броя млади животни /телета,кончета,юници и юници/.

Поради неизпълнението на плана за обема на продукцията от растеневъдството по посочените по-горе причини, почти ежегодно животновъдството е имало недостиг на фураж, който недостиг е покриван с отклонение на държавния фураж за свиневъдството или закупуване на фураж от други стопанства и предприятия, което се

Из архивите на ДС

586

4 2

отразява върху себестойността на продукцията от животновъдството, което е и главната стокова продукция на стопанството.

По причина на наводненията и недостига на фураж, бе ликвидирано овцевъдството, чувствително намалено птицевъдството, намален бе и броя на кравите, конете и младите животни.

За осъществяване на дейността си стопанството разполага с достатъчно основни средства, солидни обори и краварници в острова, и добър машинен парк, обзаведена ремонтна работилница, разполага с 4 трактора СТЗ НАТИ, 3 болдока и 2 леки трактора. Тракторите са износени, работят у нас още от 1947 година и трябва да се подменят с ДТ 54.

Финансовото състояние на стопанството не е много укрепнало. До 1956 година включително приключваше своята дейност с големи загуби. От 1957 година за пръв път приключи с печалба, в резултат на повишаване от Правителството изкупните цени на селскостопанските продукти и неплатения труд на затворниците / 80 и 75 процента от възнаграждението им/, а също така и в резултат на подобрение организацията на производството.

Чувствителни доходи носи за стопанството риболова, една трета от всички доходи се падат на него. Този сектор се оказва най-доходен и почти без разходи, защото по развъждането и отглеждането на рибата не се правят никакви разходи.

Стопанската и административна дейност се провежда по системата на организацията на ДЗС. Всички инструкции и указания за ДЗС важат и за стопанството. Отчетността се провежда по сметкоплана за ДЗС, заплатите на специалистите се изплащат по таблиците за ДЗС.

При образуването на ТВО с. Белене, съгласно постановление № 451/3.XII.1956 година площите на острова в с. Белене с всички постройки и съоражения, останаха собственост на МВР, като временно на острова се помещаваше и затвора в с. Белене. Стопанската дейност остана да се ръководи от Земеделско стопанство и Затвора. От месец май 1958 година, съгласно разпореждане № I-920/30.IV. 1958 година на МВР и Министерството на правосъдието, затвора се изнесе от острова и поделението зае неговото място, като необходимата работна ръка за провеждане на стопанската дейност се дава от поделението.

За 6 месеца стопанска дейност, провеждана от поделението са вложени 31,210 човеко дни в полевъдството за отглеждането на 7,570 дек. царевица, 200 дек. картофи, 500 дек. кръмно цвекло, 100 дек. кръмни тикви, 300 дек. динен бостан, косене на 2342 дек.

ливади,жътва на 456 дек. ръж и ечемик.

В зеленчуко-производството са вложени 11013 човеко дни за обработването на 300 дек. зеленчукова градина.

За почистване плаца за залесяване и дърводобив са вложени 11870 човеко дни.

За направа на дига 12,040 човеко дни.За направа на напоителни канали 638 човеко дни, за строителството 10,512 човекодни и други.

Поделението пое полските работи в момент , когато се сее-ме и с наличният състав от хора бе в състояние да приключи всички полски работи в срок и качествено.

Резултатите от стопанската дейност,извършена с труда на въдворените, са добри, но се получава едно двуяко ръководство: от една страна работната ръка са хора въдворени,намиращи се в подчинение на МВР,обработват земята собственост на МВР, под контрола и ръководството на надзиратели служители при поделението, от друга, тази земя се стопанисва от Министерството на правосъдието-респективно земеделско стопанство при затвора, което присвоява резултата от труда на въдворените. За една и съща работа се изпращат по двама служители надзиратем и бригадир от земеделското стопанство. За извършване на полските работи отговарят началника на поделението, респективно началниците на обекти и директора на Земеделско стопанство. Явно е, че при това двуяко ръководство не всички стопански въпроси ще се решават своевременно и правилно.

Считаме, че е дошло време от това положение да се излезе. Необходимо е да се приложи в действие 451-во Министерско постановление от 3.XII.1956 година, като поделението стане пълен господар на територията на островите в Белене и поеме в свои ръце и провежда само стопанската дейност, като земеделското стопанство се слее с поделението.

Ако се осъществи горното мероприятия и земеделското стопанство се слее с поделението, и се обособи като помощно стопанство на същото, в организацията на поделението няма да се направи почти никаква промяна. Няма да се направи също така съществена промяна и в отчетността на поделението, тъй като сметко-плана на нашето Министерство е пригоден за отчитане дейността на помощните стопанства. Ще се направят съществени икономии от фонд работна заплата, като ще се съкратят някои административно стопански служби. Ще се внесе по-добра организация на труда и по-ефикасен контрол при изпълнението на поставените задачи.За изпълнението на цялостната стопанска работа,поделението разполага с необходимата работна ръка, има също така и добри стопански кадри с дългогодишен опит.

587

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Изпращаните в ТВО рушители на обществения ред, на социалистическата законност, масово враждебните и неустойчиви елементи мъже и жени, се настаняваха по категории в бригади и звена, съгласно указанията на ръководството на МВР.

От основаването на поделението до 5 ноември 1958 година са въдворени 3384, от които криминални мъже 2557 и жени 399; контри мъже 525 и жени 3. От тях за този период са освободени 738, от които мъже криминални 499 и жени 95, контри мъже 137 и жени 2; починали 12, от които контри 2, криминални мъже 9 и жени 1. Или към 5.XI. 1958 година на лице в поделението са 2747 въдворени, от които криминални -мъже 1948 и жени 303, контри- мъже 386 и 1 жена.

Освобождаването на въдворените е ставало по предложение на ръководството на ТВО, след основна оценка на поведението, държанието и отношението на въдворените към трудът и мероприятията на Партията, и по оперативни съображения, съгласувано с поделенията на МВР в центъра и по места.

От освободените са върнати 9 души криминални от които 2 жени и един контрареволюционер.

Новодошлите само през 1958 година до 5 ноември включително са 1840. За същият период от време са освободени 473. До края на годината ще бъдат предложени за освобождаване около 120 въдворени по наше предложение. Съотношението в такъв случай на влезлите към излезлите ще бъде 4.5. към 1.

Правейки анализ на изминатия път от двегодишното съществуване на поделението, със задоволство трябва да се отбележи положителното въздействие, което бе оказано върху въдворените. Основната задача, която стоеше пред ръководството на поделението, бе превъзпитанието на въдворените по пътя на създаване в тях на здрави трудови навици и любов към труда, обществения ред и дисциплината. Тази задача в началото бе съпроводена с редица сериозни трудности, произхождащи от крайно лошите прояви на известна част въдворени, имащи развращаващо въздействие над останалите, като игране на комар, отказ от работа, ежедневни покупко-продажби на вещи, изнудвания, кражби, побоища и пр. Провеждането на системно разяснителните ни мероприятия и вземане на наказателни мерки по отношение на тези прояви даваха временни , частични резултати. Почти всички се считаха за невинно докарани и непогрешими хора, което ежедневно се опровергаваше от тяхните проявления и осъждането на известна част и изпращането им в затвора. Мнозина считаха, че тяхния престой е временно и ще бъдат незабавно пуснати, независимо от лошото поведение и държание, което имат. Двегодишния престой на задържаните, които

КРДОПБГДОРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДОРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

А 5

бивахa предвъзpастни, а известна малка част освобождавани някаpа
много пъти да се вамислят върху своя минал живот, който водили
вън. Това даде положително въздействие и на следващите свободоми
групи през 1958 година, които побързаха да се ориентират към пазис-
вателните и пpеждавателните на администpацията, пpоявяваxа силно желание
да им се създаде pабота и чpез тpуд да изкупят гpешките и пpестъп-
лениятa допускани в свободния живот.

Особено и pешаващо значение за положителното въздей-
ствие над въдвоpените бе вземането pешение на остpов "Пеpсин" от
ТИО, което даде възможност да бъдат включени всички въдвоpени в
pабота. Изкоpняването на pабота по външни обекти подсили това значе-
ние, тъй като се считаше като наpада и се пpавеше известен под-
боp на хоpата. Затова излезлите по външен обект изявяваxа желание
да не бъдат вpъщани в остpова, даваxа добpа пpоизводствена pабота.
Някои считаxа, че достатъчно е кpатък пеpиод от вpеме, за да се
осъзнаят и неповтоpят гpешките си. Ладежа
е споделил какво, че един ден е достатъчен, за да бъде човек запpя
тен в ТИО и осъзнае дейността си.

Всичко това даваше положителен pезултат. Много от
въдвоpените- мъже и жени, които вън не са pаботили физически тpуд,
тук се включваxа и учеxа в извъpшването на селско-стопанска pабо-
та - изкоп-наспи, дъpводобив, pаботеxа в животновъдните ферми и дpу
Такива като Александъp Икономов, който никога не е pаботил тежко-
физическа pабота дълго вpеме тъpсеше pазлични фоpми на симулация,
създаваше pолеви непpиятности на администpацията, в кpайна сметка
се пpиучи и е pедовен pаботник; или
заше в гpупата на непокоpимите, пpоявяваше дебелоглавие, не иска
ше да излиза на pабота, ежедневно се занимаваше с игpище на комаp
с подчеpтано гpубо и вулгаpно отношение към подвоpния пеpсонал и
администpацията, хвъpляше си хляба демонстpативно пpед дежуpните,
когато му се даде хpяно в показателния кpъг, не само се пpиучи
на pабота, но стана един от добpите въдвоpени. Подобни са пpимеpи-
те с

който е в pедиците на пъpвенците
и дpуги. Такива като , който отначало не
желаеше на pабота, не се поддаваше на дисциплина, сега е в pеди
ците на добpите и дисциплиниpани пpоизводственици.

"Дядо Гоце" кpадец, комаpджия, постоянно укpиваш се и бяга
от pабота, пpез настоящата година минава за един от добpите пpои
водственици. Повечето / част от които са вече освободени/ осъзнаваа
и отчитат своя минал живот и пpичините които са ги докаpали до
ТИО. Въдвоpения - сега освободен, се отписяше

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

590

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

критично към наложеното му наказание, на два пъти е излъчван за първенец на четата, заяви: " Ако бъда освободен един ден и бъда заловен , че пиянствувам, да бъда отново върнат в поделението и никога да не ме пускате". Подобни изявления прави и

- работящ във фурната, /Мишката/ и други.

Мнозина от въдворените в писма до своите близки сочеха причините за задържането им в лошата среда, където са се движили и проявявали. Мнозина получаваха съвети и от домашните си, да си направят равносметка, да имат добро поведение и пр. Така например, бащата на в писмото си от 17 октомври т.г. пише: " Много ни зарадва, и майка ти плака от радост ,като прочетохме в твоето писмо, че си награден с едно извънредно писмо за добра работа. Само така трябва да се стараеш ..." и по-нататък "... излезнеш ли си на свобода, знай че ще те очакват само хубави дни, защото ще знаеш добре да си подредиш живота и ще се откъснеш веднаж завинаги от всички твои "приятели", които те караха в задънена улица". С подобни съвети са се обръщали близките и на други въдворени.

Контравъдворения ВЕАН СТРАХИНОВ в отговор на упрекванията на жена си, в писмото си от 17 септември т.г. пише: "...Послушен и дисциплиниран съм. Мъча се да се самоизолирам и съм се ограничил до голяма степен, с нито един приятел да не дружа. Стремя се и съм се ограничил в приказките си. Въобще далеч не съм този, който бях в миналото и който ти мислиш , че съм. Надявам се, че каквото зависи от тук ще ми се помогне..."

Както в кореспонденцията, така и в беседи с криминално въдворените, голяма част от тях отчитат своите грешки, проявяват критично отношение към тях, заявяват, че няма да ги повтарят. Това е характерно да се отбележи, тъй като малцина от въдворените докарани с първите групи считаха себе си за виновни. Някои от тях считаха че е било необходимо да бъдат докарани в ТВО, за да се опомнят.

Известна част от циганите-биволари и други, като , не само отчита своето престъпно минало, но заявява, че ще заживее отседнал живот, ще се включи в ТКЗС и ще заработи съвестно. Ако в противен случай не стори това, да бъде върнат обратно в поделението. Известна част от тях са добри производственици.

Младежите докарани с първите групи, които отначало се увлякоха в игране на комар, кражби, побоища и други подобни, известна част си направиха сериозен извод, станаха добри производственици, замислиха се за своята съдба. Към тоя път са се ориентирали и по-възрастните. Затова свидетелствуват редица факти, като намаляван

броя на кражбите, формите на комар са единични случаи през тази година. От месец май до септември т.г., за показана добра производствена дейност са наградени 468 мъже с извънредни награди и 147 с извънредни колети; 147 жени с извънредни писма и 78 с извънредни колети. Възнагражденията действуваха възпитателно, в смисъл, че въдворените се включваха още по-активно в съревнованията, работиха със завишени норми, които се изпълняваха.

За всичко това допринасяше провеждането на културно-просветни мероприятия, изнасянето на доклади, беседи, политинформации, провеждането на редица видове кръжоци, курс по огрмотяване, където са огрмотени над 70 души. Редовно се подсигурява абонирването на въдворените със вестници и списания.

Наред с провежданите политико-просветни мероприятия, бяха създадени дисциплинарни бригади по обекти в острова, в които се поставяха провинили се въдворени и работеха на двойно по високи норми от останалите. Тая форма се оказа много подходяща и добра, има възпитателен характер, както за наказаните, така и за останалите.

Трудът оказа благотворно въздействие на въдворените по възпитанието и укрепване на тяхната физика. Създаде се движение за съревнование за изпълнението на поставените задачи, в резултат на което бяха изпълнени в срок и качествено всички селско-стопански мероприятия на острова: жетва, засяване, окопаване, силажиране и т.н. Посредством труда и натовареността на хората, способствуване за затягане на дисциплината, порядъка, укрепване на характерите им. Болшинството от въдворените се радват на икономическия ефект на тяхния труд

Освен цялата работа извършена на острова, бе извършена такава и по външни обекти.

Изработени бяха 4 милиона тухли на ТКЗС-Белене, З.О. с. Белене, Драгомирово, Свищовско, Муселиево, Никополско. Направено бе 6 км. шосеен път за свързване селата Драгомирово - Козловец, Свищовско. Група въдворени работеха по корегиране вариантите на шосето Свищов-гара Орех на стойност над 150,000 лв. Друга група работеше по коригирането на р.Осъм, която работа възлиза на 200,000 лв. Друга група работи по довършване дома на МВР гр. Плевен. Извършена беше работа по отремонтиране казармата на граничния батальон гр.Никопол и МВР, постройка на гранична застава в с. Загражден, Никополско; изграждане на културен дом в с.Белица, Разложко. От 12 юни т.г. работи група от около 130 души на стадион "Спартак"-София. По липса на данни не знаем обема на работата.

591

Из архивите на ДС

А

В с.Белене бе направено ресторант,хотел, сладкарница и кебабчийница на селкоопа, пристройка на среден селскостопански техникум; довършване на ловния дом,направа на детски дом и отремонтиране детския дом в гр. Свищов,направа гараж на МВР и ОК на БКП-Свищов. Окопани са над 1000 дек. царевица на селата Въбел и Брест,Никополско.

Общо по външни обекти са работили общо средно 800 човека, които са давали добра и качествена работа, и са изпълнявали редовно нормите с 160 %.

Изкарването на голямо число въдворени на външни обекти, създаде високо напрежение по изпълнението на мероприятията в острова, което доведе до удължаване на работния ден от 10 до 12 часа, както за въдворените, така и за администрацията.Заангажирани са били в работа 98 % от всички въдворени мъже и жени, а останалите 2 % са били в болница.

592

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА.
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: държането и проявите на въдворените в ТВО- Белене бивши земеделци опозиционери.

В началото на ноември 1958 г. Управление III ДС извърши проверка в ТВО- Белене на държането и проявите на въдворените бивши земеделци-опозиционери с оглед вземане отношение по превъдворяването или освобождаването на някои от тях.

В ТВО- Белене има 98 бивши земеделци-опозиционери,от които 12 са привърженици на Гичев и 86 привърженици на Гемето. По заеманото от тях в миналото положение в бившата опозиция същите са: 15 бивши лидери, между които КОНСТАНТИН МУРАВИЕВ и ХРИСТО СТОЯНОВ - бивши министри, МИНЧО ПАНОВ, СТОЯН БОЖКОВ, РАЧО ДОМУСЧИЕВ, СПАС НАЙДЕНОВ, ЙОРДАН КОВАЧЕВ, ИВАН ГИНЧЕВ - бивши членове на ПП и депутати, 22 членове на бившите окръжни и околийски ръководства на опозицията, 16 активисти на бившия опозиционен младежки съюз и 45 са били редови членове на бившата опозиция.

За наблюдението на въдворените контрареволюционери службата разполага с 21 агенти. Сред бившите земеделци-опозиционери няма агентура. За долавяне на тяхното настроение, поведение и прояви се използват успешно доверителни връзки и кандидати за вербовка из тяхните среди. Трудно е да се извърши вербовка на бивш опозиционер в ТВО, а и те не желаят да работят там, главно поради създаденото настроение срещу нашите сътрудници. В това отношение злостните опозиционери като СТОЯН БОЖКОВ, РАЧО ДОМУСЧИЕВ, СТРАТИ ТОДОРАКИЕВ и др. системно са водили агитация против "продажниците", следили са кои се викат от управата, за колко време и по какъв повод, стараейки се да разкриват сътрудниците на ДС.

От проведените беседи с около 50 въдворени, и срещи с някои кандидати за вербовка, бе изяснена оперативната обстановка в ТВО - Белене, проявите и поведението на бившите земеделци-опозиционери. По своето държане и прояви бившите опозиционери могат да се разграничат в следните категории:

Из архивите на ДС

594

156

Упорито стоящи на вражеските си позиции, обявяващи се открито против мероприятията на Народната власт и на първо място против кооперирането, което според тях се извършвало по насилствен път. В тая група влизат бившите депутати и членове на ПП на бившата опозиция СТОЯН ВОЖКОВ, РАЧО ДОМУСЧИЕВ, СТРАТИ ТОДОРАКИЕВ, ИВАН ГИНЧЕВ, и др. Под тяхно влияние са болшинството от бившия среден кадър на опозицията - членове на окръжните и околийски ръководства, и бившите младежки деятели.

От общо 15 бивши лидери, 12 стоят на вражеските си позиции, от средния кадър 15 и от бившите младежки деятели 14 стоят също на вражеските си позиции. Общо от актива 76 % стоят на вражеските си позиции. Всички те открито държат на разбиранията си и се обявяват против каквото и да е приобщаване към Народната власт. Същевремено са възприели демагогската линия, че са "отечественофронтовци", че не са извършили никакви престъпления и освобождаването им зависело изключително от нас - "ние сме ги били въдворили и когато решим, ще ги освободим". Наред с това същите се стараят да не нарушават установената дисциплина и да изпълняват възлаганата им работа и нормите.

Друга категория, в която влизат СЛАВИ ПОПИГНАТОВ - бивш член на Областното настоятелство в Ст.Загора, КИРИЛ ЙОСИФОВ ПОПОВ и АЛЕКСАНДЪР НАЙДЕНОВ - бивши депутати, ИВАН МАЛАКОВ - бивш председател на опозицията в гр. Елена, МАРИН ХАДЖИЖЕЧЕВ, НИКОЛА ЧАКЪРОВ и ИВАН СТРИХИНОВ - бивши опозиционери от София, бившите младежки деятели ХРИСТО ДАФИНОВ ЦАЧЕВ и ЦОНЮ ТРИФОНОВ КАЗАКОВ, и др. имат добро поведение, разложили са се и някои от тях са депозирали на ръководството на ТВО декларации за приобщаване към Отечествения Фронт. Стоенето на някои от тях повече в ТВО не ще бъде от полза. До сега към такива разложили се нашето отношение и реагиране не е било достатъчно гъвкаво и целенасочено в оперативно отношение. Често пъти съдбата им е решавана книжно, на основание стар "капитал", което особено важи за окръзите, които дават мнение за превъдворяването им.

Типичем в това отношение е случая с ИВАН МАЛАКОВ - 73 год. старец, болен, който като седне или клекне не е в състояние сам да се изправи, който още през пролетта на 1957 г. е подъл декларация за приобщаване и е разлагал и останалите да се приобщават. В края на 1957 г. ръководството на ТВО- Белене е излезло с предложе-

157

ние да бъде освободен, но окръжно управление МВР Търново не се е съгласило и е бил ~~превъдворен~~ за още една година.

НИКОЛА ЧАКЪРОВ - бивш активист на опозицията от София,също се е разложил, отчита грешките си и е готов за честно сътрудничество, агитирал и останалите въдворени, че трябва да се върви в крак с Народната власт. За това му дърпане СТРАТИ ТОДОРАКИЕВ и СТОЯН БОЖКОВ са подработвали "младежите" да го бият, към което същите не са се решили.

Несвоевременното освобождаване на такива разложили се е дало възможност на ТОДОРАКИЕВ, БОЖКОВ, РАЧО ДОМУСЧИЕВ и др. врагове да укрепват някои колебаещи се и да ги възвръщат на вражески позиции.

595

Отношенията между "гичевистите" и привържениците на Гемето не са добри, не общуват помежду си и се отбягват. През миналата година ХРИСТО СТОЯНОВ е правил опити да групира около себе си както от едните, така и от другите, но в резултат на проведените мероприятия е бил разобличен и изолиран. Понастоящем същия не се ползва с авторитет, отношенията му с КОНСТАНТИН МУРАВИЕВ са обтегнати до такава степен, че последния не го желае в бригадата си и не иска да го вижда.

Антагонизма и ненавистта между бившите земеделци-опозиционери, от една страна, и бившите легионери, царски офицери и др. продължава да съществува и не могат да се търпят. Това се изразява и в оценката на международните събития. По време на изборите във Франция, например, докато фашистките елементи са изразявали задоволство, радост и надежда от идването на Де Гол на власт, по голямата част от бившите опозиционери са давали оценка, че във Франция настъпва фашизма и не са го посрещали с радост.

Режима в ТВО- Белене е затегнат, въведена е дисциплина и всички въдворени, освен болните, са разпределени по бригади и ежедневно излизат на работа. Труда им оказва възпитателно въздействие и малко време им остава да се занимават с "политика" и организиране на каквато и да е подривна дейност. Въведена е наказателна бригада, в която се изпращат тези, които нарушават дисциплината. В това отношение, обаче, се е стигнало в някои случаи до нарушение на социалистическата законност, като са прилагани непозволени средства и методи на превъзпитание. Типичен е случаят с ХРИСТО СТОЯНОВ, КРУМ НЕВРОКОПСКИ и АЛЕКСАНДЪР ПЪРШЕВ. Същите са били изпрате-

Из архивите на ДС

596

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

158
8

ни в наказателната бригада и им е била определена прекомерно завишена норма. На ХРИСТО СТОЯНОВ е била определена норма 10 кубика пръст, която той не е бил в състояние да изпълнява, и поради което е бил заставен да работи денонощно. По негови изказвания в продължение на 8 денонощия работил непрекъснато, без да спи. При това на 25.VIII.1958 г. от 21 ч. до 1 ч. след полунощ над него е бил организиран побой. В нанасянето на побоя са участвували въдворени от криминалните, които с тояги, ритници и юмруци са му нанасяли удари по време на работа. Следствие на побоя ХРИСТО СТОЯНОВ три пъти е изпадал в безсъзнание, лявото му око е изгубило зрението и е получил изсипване. Такъв побой по същото време е бил нанесен и над КРУМ НЕВРОКОПСКИ и АЛЕКСАНДЪР ПЪРШЕВ. През това време началника на обекта кап. Горанов и няколко надзиратели са седели на пейка и наблюдавали побоя. Случая е станал достояние на всички въдворени.

В ТВО- Белене е говорено и с някои от въдворените за хулигански прояви жени, с цел подбор на подходящи за вербовка. В разговор с от София, същата заяви категорично, че е изпратена неоснователно в ТВО. Поясни, че въдворяването й е в резултат на създадените отношения между нея и квартиранта й майор , който многократно се бил заканвал да я изпрати в Белене. Посочи, че за заканите на знаела , която знаела и други пред които същия се бил заканвал. От прегледаната преписка на същата по въдворяването й може да се заключи, че има нещо верно в твърденията на . Преписката се състои от едно предложение за въдворяване, в което има повече общи фрази и няма документация. Считаме, че случая заслужава да се провери.

Констатацията ни е, че агентурно-оперативната работа сред въдворените контрареволюционни елементи не е на нужната висота. Недостатъчно се провеждат мероприятия за резултатното им и целенасочено разработване и особено за разлагането им. Поделението е оставено без оперативно ръководство. Другарите се оплакват, че от Окръжно управление МВР Плевен, към което са предадени на оперативно ръководство, недостатъчно са получавали указания и помощ. Също така не са получавали указания и помощ в оперативната работа и от отделение "ВИ".

За подобрение работата сред въдворените контрареволюционери в ТВО- Белене, предлагаме да се проведат следните мероприятия:

159

1. Под ръководството на Отдел "Инспекторат" да се обследва агентурно-оперативната работа в ТВО- Белене.

2. Въз основа разкритите недостатъци и слабости да се разработи съвместно от III управление ДС, Окръжно управление МВР Плевен и Поделението в ТВО- Белене, план на мероприятия за подобрение на агентурно-оперативната работа и резултатното разработване на въдворените контрареволюционери и внасяне разложение сред тях.

Приложение: Молба от ХРИСТО СТОЯНОВ, с която моли, изхождайки от разклатеното си здравословно състояние, да бъде освободен, или ако това не е възможно, да му се създадат условия да се лекува, като бъде освободен от работа.

Нашето мнение е, че ХРИСТО СТОЯНОВ е злостен враг на Народната власт. В молбата си той отново проявява демагогия и неискреност по отношение политическите си позиции и дейност и не трябва да бъде освободен. Същия вече е поставен на лека работа - в кухнята бели картофи.

София, 24.XI.1958 г.

ЗАМ.НАЧАЛНИК III УПРАВЛЕНИЕ ДС -
Полковник:

Изпълнил
майор:

597

Из архивите на ДС

Ни
Др. ген. Кумбилиев
Моля за бележки и преторъки
11.12.58г.

П Р О Е К Т А

ОТНОСНО: състоянието на работата в ТВО-Белене, Свищовско.

От създаването на ТВО до сега са въдворени общо 3384 души. От тях контрареволюционери 526 и 2457 криминални престъпници мъже и 399 жени. През същия период са освободени 781 въдворени от които контри 149 и криминални 632. През това время 12 от въдворените са починали. Или сега към средата на месеца в ТВО има въдворени 2591 от които 377 контри 1904 крим.престъпници мъже и 300 жени. До края на годината има подготвени за освобождаване още около 140 въдворени.

Правейки анализ на изминатият път от две годишното съществуване на общежитието, със задоволство трябва да се отбележи ползотворното въздействие, което бе оказано върху въдворените.

Заангажираността на физически труд на всички въдворени даде положителни резултати. Мнозина от въдворените, които никога през живота си не бяха се занимавали с тежка физическа работа и въобще не познаваха какво нещо е труд се научиха да работят. Някои от тях отначало симулираха, че са болни, играеха на комар, имаха лошо отношение към администрацията, крадеха се един друг, постепенно привикнаха към труда и сега са едни от добрите работници, такива са Иван Методиев, Цанко Александров, Йордан Сотиров, Крум Цветков, Демир Шабанов, Асен Василев, Георги Иванов Радев и много други.

Особено и решаващо значение за положителното въздействие над въдворените беше вземането изцяло за ТВО на остров "Персин", което даде възможност да бъдат включени всички въдворени в работа. Изпращането на въдворени на външни обекти подсили това значение,тъй като се считаше като награда и се правеше известен подбор на хората. Затова излезлите на външен обект изявяваха желание да не бъдат връщани в острова и даваха добра производствена работа.

Сега както в писмата до своите близки, така и в беседи с криминално въдворените голяма част от тях отчитат своите грешки, проявяват критично отношение към тях, заявяват че няма да ги повтар-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

ят. Това е характерно да се отбележи, тъй като малцина от въдворените докарани с първите групи считаха себе си за виновни. Някои от тях заявяват, че е било необходимо да бъдат докарани в ТВО, за да се опомнят.

Известна част от циганите - " биволари" като не само отчитат своята вина, но заявяват, че ще сложат край на скитничеството и ще заживеят заседнал живот, ще се включат в ТКЗС и ще заработят съвестно.

Младежите докарани с първите групи отначало се увлякоха в играене на комар, кражби, побойща и др.по-късно повечето от тях си направиха сериозен извод, станаха добри производственици, замислиха се за своята съдба. Към това са се ориентирали и по възрастните. За това свидетелствуват редица факти. Кражбите и играта на комар са единични случаи през тази година. От месец май до м.септември т.г. за показана добра производствена дейност са наградени 615 с извънредни писма и 225 с извънредни колети. Наградите действуваха възпитателно в смисъл, че въдворените се включваха още по-активно в съревнованията, работеха със завишени норми, които се изпълняваха.

Трудът оказа благотворно въздействие по превъзпитанието на въдворените и укрепване на тяхната физика. Създаде се движение за съревнование при изпълнение на поставените задачи, в резултат на което беха изпълнени в срок и качествено всички селскостопански мероприятия на острова, жетва, засяване, окопаване, силажиране и т.н. Заетостта на въдворените с физическа работа помогна за затягане на дисциплината, порядъка и характера им. Болшинството от въдворените се радват на икономическия ефект на труда си.

Освен цялата работа извършена на острова на земеделското стопанство, дърводобив, залесяване и самообслужване част от въдворените работеха и на външни обекти.

Така например бяха изработени 4 милиона тухли на ТКЗС с.Белене, направено беше 6 клм.шосеен път между селата Драгомирово и Козловец,Свищовско. Група въдворени работят по корегиране на вариантите на шосето Свищов - гара Орешец на стойност над 150,000 лв.Друга група работи по корекцията на р.Осъм, която работа възлиза на

200,000 лв.Работи група по довършване почивния дом на МВР в гр.Плевен, извършена беше значителна работа по ремонтирането казармата на граничния батальон гр.Никопол, постройка на гранична застава в село Загражден, Никополско. Друга група работи за направата на стадион "Спартак" – София на стойност 3,400,000 лв. Освен това в с.Белене бе направено ресторант,хотел сладкарница и кебапчийница на селкопа, постройка на среден селско-стопански техникум; довършване на ловния дом; направа на детския дом в гр.Свищов; Окопани са над 1000 декара царевица на селата Въбел и Брест-Никополско. За всичко това бяха изразходвани 339,116 човеко дни, само за 1958 година.

За всичко това допринася и провеждането на културно-просветни мероприятия – изнасянето на доклади, беседи, политинформации, провеждане на различни видове кръжоци, курс по огрмотяване и др. Редовно се доставят вестници и списанията на абонатите въдворени.

Освобождаването на въдворените почти винаги е ставало по предложение на ръководството на ТВО, след преценка на поведението, държанието и отношението на въдворените към труда и мероприятията на Партията и по оперативни съображения, съгласувано с поделенията на МВР в центъра и по места. Въпреки това от освободените въдворени 11 души са направили нови престъпления и са върнати в ТВО, а неколко са пратени в затвора.

ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА ПО ЛИНИЯ НА ДС

Въдворените по линия на ДС по своите политически схващания и разбирания по минало и настояще поведение са отявлени врагове на Народната ни власт. Повечето от тях са бивши лидери или активни членове на бившите опозиционни и фашистки организации николапетковисти, легионери, демократи, анархисти и др.Работата на ръководството на ТВО се е състояла главно да разработва въдворените врагове и да водят разложителна работа сред тези, които по своя класов произход стоят по-близко до нас.

Сега въдворените по ДС са 377. За разлика от криминалните те много оживено коментират международните събития и ту са с повишено настроение, ту изпадат в отчаяния – в зависимост от отделните събития. Друга част очакват своето освобождение по пътя на чужда интервенция или чрез ООН, но не от нашето правителство.

Из архивите на ДС
600

Наличието на различни политически схващания и разбирания се дължи на различните политически групировки. Така например групата земеделци – Христо Стоянов, Спас Найденов, Кирил Попов, Крум Неврокопски, Александър Георгиев и др.събирайки се по случай Новата 1958 година са си пожелали скорошно идване на власт. В тази връзка Драган Драганов е казал:"Нужно е да се събираме по често, защото изненадите са големи". В същото време такива сбирки са ставали и в другите помещения, където също е имало пожелания за скорошно освобождаване и идване на власт.

Обаче с пристигането на нововъдворените през м.февруари т.г. особено обезкуражи някои от лидерите на отделните групировки, повечето от тях изпаднаха в паника. Докато се изказваха за скорошното им освобождение и даже разтурване на ТВО, сега започнаха да се изказват че тази мярка отежчава тяхното положение. Така например във връзка с пристигане на нововъдворените адвоката Георги Горанов се изказал, че "Закона против детската престъпност е резултат на създалото се безнадежно положение в страната. Новия закон се явил като страшилище за всички. Положението било много тежко и че това не можело да се лекува с лагери и робски труд. Александър Г.Найденов-БЗНС/о/ – бивш народен представител счита че "изпращането на хулиганите на острова е превантивна мярка, която се намира в тясна връзка с международното положение и събитията които се очаквали".

Власаки М.Златков – безпартиен в разговор с Христо Стоянов е казал: "Съветския съюз се чуствува слаб и затова води преговори за мир. Целта му е да спечели време – да се подготви".

Делчо Василев – анархист, е казал:"Да се излезе от ТВО и да си добре въобще, трябва да приемеш евангелието на комунистите,което значи да скъсаш с всичко старо, макар и да си бил величина – да хвалиш само Съветския съюз, да мразиш запада и неговата култура и безропотно да изпълняваш всички желания на комунистите и на сините шапки". Същия се ползува с голям авторитет сред останалите анархисти

Манол Журналов – легионер изказал увереност, че както се развиват събитията Съветския съюз щял да бъде принуден да отстъпи. Изобщо смята, че западните сили превъзхождат изтока и победата е

Из архивите на ДС

неминуемо на тяхна страна.

Стоян Божков смята, че от ТВО ще се излезе само когато човек стане агент, "а аз за паница леща не се продавам" казал той.

Давайки характеристика на някои по-съществени прояви от страна на някои от лидерите от отделните политически групировки , следва да се даде оценка, за самите групировки. И ако трябва да се категоризират в това отношение като по-компактна маса, с най-чести проявления, изразяващи се в нарушаване вътрешния ред, а от там изявяване и своята злоба по отношение мероприятията на нашата власт, това са бившите членове на БЗНС/о/. Самите земеделци опозиционери, когато става въпрос да вземат отношение по събития, от които ще бъдат облагодетелствувани лично те, всички са на едно мнение, но когато се заговори сред тях за участие в едно правителство тогава най-ярко проличава делението им на гичевисти, геметовци и третата група която формално продължава да държи линия на поведение, че е съгласна за сътрудничество със сегашната власт, оглавяваща се от Христо Стоянов.

Оценката, която може да се даде за всяка група по отделно се свежда до следното:

1. В първата група, са оная категория земеделци, които смятат, че от ТВО може да се излезе, не чрез някаква интервенция от вън, а чрез съзнателно и честно отношение към трудовата дейност. Това са въдворени, които отчитат извършените от тях деяния и заявяват, че при евентуално освобождаване те ще се включат активно в строителството на социализма в нашата страна, като с това увлякоха и други въдворени около себе си, изхождащи от другите политически групировки, или безпартийни такива. Трябва да отбележим, че искрените в това отношение през отчетния период бяха освобождавани.Останаха само оная категория, които формално застанаха на такива позиции и не устояха докрай. Това те разбраха, едва когато Христо Стоянов и неговите съидейници Коста Каракостов и Димо Казаков бяха разобличени, а самия Христо Стоянов беше изпратен в дисциплинарната бригада. Болшинството от неговите привърженици правилно разбраха машинациите на Христо Стоянов, вследствие на което го изолираха и заработиха самостоятелно и съзнателно. При една по системна работа по отношение на тия въдворени, които осъзнават провиненията си, ще се постигнат добри резултати.

2. Втората група изхождаща от опозиционерите земеделци,това са гичевистите, начело на която стои Коста Муравиев и присъединилите се към него Минчо Панов, Димитър Атанасов Коцев, Пенчо Йосифов Попов, Иван Йорданов Делийски, Страхил Димитров Гичев, Йосиф Петров Лалов, Марин х.Жечев, Иван Стоянов Малаков, Кирил Петров и др.

С поведението си тази група се стреми да отстоява твърдо позициите на които стоят, вземат резервирано отношение по всички въпроси, изчакват събитията, стремят се да се опазят самите те от разложение и да водят борба по разкриване на нашата агентура. По всички въпроси те се солидаризират, материално се поддържат. С поведението си тази група е спечелила симпатиите на някои от легионерите, като например: Васил Матев Крайчев и Никола Драгиев Кондов. Не са редки случаите да водят интимни разговори с Коста Муравиев. Мнението на Муравиев по отношение на Крайчев е, че това е един добър "бъдещ дипломат". На събитията тая група дава оценка, че те ще бъдат спечелени от Запада. Болшинството от тях смятат себе си за бъдещи ръководители на страната. По време на разпитите се държат твърдо, провокационно, не признават никакви провинения, а държат изградената от тях линия на поведение, че те вече с политика не искат да се занимават, искат да си отпочинат и да бъдат само едни добри граждани на страната. Тая линия на поведение е с цел, да бъдат освободени по-скоро от ТВО. Обаче тяхната злоба и ненавист по отношение на властта, най-ярко проличава от донесенията, които се получават за тях.

3. Трета група това са геметовците, начело на която стоят Стоян Божков Георгиев и Страти Тодоракиев Димитров и присъединилите се към тях Рачо Йонков Домусчиев, Сиво Иванов Чопаров, Димитър Неделков Сираков, д-р Емил Краев Оджаков, Янко Иванов Желев, Никола Панев Филипов и Христо Дафинов Цачев.

Поведението на тази група се свежда до водене на борба срещу ония въдворени, които говорят за приобщаване към ОФ. Представителите на тази група не изпускат случая да обещават на онези въдворени земеделци, които са засегнати от мероприятията на Народната власт, че като дойдат на власт геметовците, ще им върнат земи-

Из архивите на ДС

те и имуществото. Характерно за тази група е, че в болшинството от т тях съществува известна грандоманщина, склонни са на разни побойща, закани, заплахи и други такива.

Освен земеделци опозиционери в поделението се намират и други реакционни елементи, като анархисти, демократи, легионери и други.

За сега легионерите в сравнение с останалите въдворени,изхождащи от отделните политически групировки са най-единни. Подпомагат се един друг, както в материално отношение, така и по време на изпълнение на трудовите норми по работните обекти. Разговорите които са водили до сега с тях, ясно проличава тяхната твърда линия на поведение, че те нямат конкретна дейност за сегашното им въдворяване поради което не се признават за виновни и заявяват, че вече не желаят да се занимават с политика, затова защото тая политика ги е докарала до това тежко положение.

Някои от тях, като Георги Боцов, Васил Матев Крайчев, Никола Драгиев Кондов и други, правят опит за сближаване със земеделците гичевисти. Така например: Георги Боцов възползувайки се от положението като лавкаджия, загрижен от здравословното състояние на Коста Муравиев, по неофициален път доставяше лекарства на последния. Доброто мнение на Муравиев за Крайчев, че той е един добър бъдещ дипломат идва твърдо да потвърди тяхното сближение.

Между анархистите се чуствува също такова сближаване. За сега сред тях на почетно място стои лидерът Делчо Василев Демирев, който по отделно беседва с останалите. Всички го уважават и зачитат. Всичките стоят на твърди вражески позиции и се взаимно окуражават и подкрепят.

Сред останалите въдворени, като офицери, бивши полицаи и другите не се чуства никакво сближаване и никакво сработване по каквито и да било въпроси.

През отчетния период беха въдворени и една внушителна група турци. Останалите въдворени смятат, че тях ги въдворяват затова защото са изявили желание за изселване в Турция. За самите турци първоначалния период беше период на опознаване. Още с идването им,

От архивите на ДС

болшинството от тях са посрещани и предупреждавани от по-рано въдворените турци, като Мехмед Керимов Карачоджуков, Неджети Ахмедов Исмаилов, Ахмед Халилов Календжиев и други, които им говорили, че те трябва да се пазят, да си затварят устата да не говорят много, защото тук имало агенти на Държавна сигурност, които всичко донасяли

Получават се вече агентурни данни, че някои от тях при задържането не са си признали изцяло вражеската дейност, а освен това са укрили вражеската дейност на други турци, които и сега са навън. Видно е още и това, че някои от тях правят изказване, че щом бъдат освободени наново ще направят опит за изселване, ако по тоя начин не успеят – ще избягат.

ПО РАБОТАТА С АГЕНТУРАТА

От основаването на поделението до сега, оперативните работници към същото са извършили 22 ценни вербовки по линия на ДС и 28 ценни вербовки по линия на НМ.

С вербованата агентура в ТВО се е работило системно, упражнявало се е правилно ръководството и възпитание на същата и след като се е преценявало че даден агент е достатъчно укрепнал и заангажиран, се е излизало с предложение за освобождаване и предаване на съответните поделения на МВР.

За по-голямата част от освободената агентура и предадена на различни поделения на МВР, се дава висока оценка от последните, като Разлог, Търново, Благоевград, Русе, Варна и др.

Получени са множество сигнали, по-голямата част от които са с оперативна стойност, интересуващи, както поделението, така и някои управления на МВР в страната. Така например по донесение на агент "Чавдар" са разкрити кражби, възлизащи на около 3000 лева, извършени през 1953-54 година от престъпници сега въдворени в Белене. Кражбите са извършени в София.

По донесението на агент "Енчо" бе разкрита пишуща машина, открадната от престъпник намиращ се в ТВО.Машината е иззета в лицето дадено под съд.

По донесение на ДВ"Голисманов" се започна активна разработване на група престъпници, извършили крупни кражби на платове в гр.Враца. В момента се провеждат съгласувани мероприятия с НМ-Враца за разкриване на горните престъпници.

Строго секретно! 29/1

Др. Ковачев

Няма нужда чак
Турка да ти лекуваме в
София — такива визитности
нямат честните и добри хора от
населението и вие се затрудняти
тяхкова много за престижните.
Достатъчно е лекуването им при всички
случаи в Сватовъ и Плевен, а в краен
случай в Сватовъ и Плевен. Повече нищо
не е нужно и това да се разбере добре —

30.1.59

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: лекуване на въдворени в болницата на МВР-София.

Въдворените в поделение 0789-МВР с Белене се лекуват в лазарета в поделението, болницата в Свищов и тази в гр. Плевен. Но при някои по тежки случаи когато болниците в Свищов и Плевен не разполагат с дадени специалисти или медикаменти налага се болните да бъдат изпращани в болницата на МВР-София. От създаването на поделението до сега имаше редица случаи когато тежко болни бяха лекувани тук. Сега обаче ръководството на болницата ни предупреди, че ако искаме и за напред да изпращаме болни за лечение, необходимо е това да се регломентира със заповед.

Ние считаме, че при някои тежки случаи на основание мнението на лекаря на поделението се налага въдворени болни да бъдат приемани на лечение в болницата на МВР-София след предварително съгласуване по телефона, поради което ПРЕДЛАГАМЕ да подпишете приложената заповед.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "В.И",ДС
- майор: Дивонов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШ. РАБОТИ
ВХОДЯЩ ОТДЕЛ
Вх.№ 908 от 9/III 1959

531

Лично-строго поверително

ГЛАВНА ПРОКУРАТУРА
на
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОТДЕЛ .....

№ П-106
6.III.1959 год.
СОФИЯ

До др.ген.-полковник Г.Цанков
министър на вътрешните работи-ТУК

При отговор пишете винаги на кой точно № на наше писмо и отдел отговаряте!

МВР - ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
ВИ
Вх. №10 от 5.III.59 год.

Въдворяването в трудово-възпитателното общежитие в Белене, с Ваша заповед и с писменото съгласие на главния прокурор на Републиката, става винаги за определен срок: най-често за половин или за една година.

Когато този срок изтече, въдвореното лице следва автоматически да бъде пуснато, освен ако не е постановено превъдворяването му за нов, допълнителен срок. Заповед на министра на вътрешните работи и писмено съгласие на главния прокурор на Републиката за пускането на въдворено лице поради изтичане на срока, за който е било въдворено не са нужни - така както не е нужна нова присъда на съда за пускането от затвора на осъдено лице, което следва да бъде освободено поради изтичане на срока, за който е било осъдено, тъй като самото изтичане на срока е достатъчно основание за пускането.

По тези съображения и с оглед на телефонния разговор, който водих на 5.III.т.г. със заместника Ви, др.Г.Кимбилиев, предлагам в бъдеще да се отмени погрешната досегашна практика, по силата на която се издаваше от Вас заповед и се искаше моето писмено съгласие за освобождаването от ТНО на въдворени лица, срокът на въдворяването на които е бил

6720/57—2000—ДП „Форма 3 рел" НС-364-1957

2 54

изтекъл и за които не е било постановено превъдворяването им за нов срок.

Моля, да ме уведомите за становището Ви по този въпрос.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР:

/ЛТ

Из архивите на ДС

608

ДО ДРУГАРЯ ГЕНЕРАЛ

МИРЧО СПАСОВ

ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР

С О Ф И Я

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСТНО: производствената дейност и извършената работа от въдворените при поделение 0789-МВР гр.Ловеч.

През Октомври 1859 год.стана преместването на поделението от с.Белене в гр.Ловеч.Изпратените тук въдворени бяха включени на рабо та предимно на кариерите и в строителство на жилищния блок на МВР.

Кариерата на пътно управление се оказа изоставена и занемарена предимно поради намиращата се в нея голямо количество пръст.Неумени то на въдворените да работят в кариерите и манипулират с наличните съоръжения от една страна и проявяваната от тях в различни форми па сивна съпротива,спъваше производителността на труда им.За това сред ната месечна продукция до края на 1959 год.е била 2,000 куб.м.камъ

Изхождайки от основната задача за трудовото възпитание и пр възпитание на въдворените по пътя на създаване в тях на здрави труд ви навици и любов към труда,обществения ред и дисциплината,ръководс вото на поделението с помоща на целия личен състав започна постепен но да подобрява работата и повишава трудовото напрежение всред въд-ворените.

Въдворените бяха разделени предимно на четери работни обе та:кариерата на Окръжно пътно управление,асфалтова база,силузите на пром комбината и строителни обекти в града и щаба на поделението.

Започна постепенно да се подобрява организаторската работа и увеличава производството.В резолтат на това през 1960 год.е произ ведено от всички кариери чиста продукция над 100,243 куб.м.камък,ко то превърнат в пари по анализ за добиване на 1 куб.м.камък от един работник възлиза на 1,364,055 лв.,а по цени на предприятието 2,544,046 лв.

Това производство се разпределя както следва:

Из архивите на ДС

1 9 6 0 година

№ по ред	кариера и вид на произв.	произведено в куб.метри	лева за 1 к. метра по анал.	или л е в а	лева по цени на предприятието за 1 к.м.	или лева
1	Окръжно пътно у-ние: ломен камък..	44000	13.03	573320	19.50	858000
2	Асфалтова база: фракция..	18800	16.10	302680	40	752000
3	Промкомбин. силузите: чакъл..	37443	13.03	488055	19.50	731250
	ИЛИ ВСИЧКО	100243		1364055 лв.		2341250 лв

В горната таблица не е отразено получената сипица в резултат от натрошаването на ломенния камък в каменотрошачната машина на силузите възлизаща над 2-3 хиляди куб.метра,която промкомбината продава по 12 лв.кубика.

Не е отразена и работата на въдворените,които са преначукали над 10,000 куб.м.камък на кариерата на пътното управление.ръчно.

Добра работа извършиха и жените въдворени през тоя период които макар и малко на брой 14-16 прехвърлиха и извозиха около 10 хиляди куб.метра пръс.

Наред с това,въдворените през 1960 година бяха включвани и в друга обществено полезна трудова дейност,чиято работа възлиза над 449,532 лв.предимно на градския народен съвет,на сел съвети и ТКЗС от околните села:Казачево Сливек Хлевене.

Изкопан бе канал в скалиста местност 1,000 метра чиято работа възлиза на 7,240 лв;;за главния водопровод на градския народен съвет по водоснабдяването.

Направен е друг водопроводен канал от 800 м.при асфалтова база чиято работа възлиза на 3,360 лв.

В с.Казачево е направен дюкер - прекарване на напоителен канал през р.Осъм и др.чиято работа възлиза на близо 50,000 лв. Тук е направен шосеен път от селото до гарата възлизащ на 25,632 лв.

Направен е шосеен път от 600 м.до строящата се вила на окръжния комитет на БКП,който също от въдворени се работи,за 17300лв

С построяването на жилищния блок на МВР са спестени около 200 хиляди лева.Такава икономия е направена и при построяването на градския стадион.

Добра дейност бе развита към градския народен съвет, разваляне на постройки в града и почистване местата за нови строежи, прокопани бяха канали за водоснабдяване и др. Оказана бе помощ на ТКЗС Хлевене по пребиране на сеното и др.

Изхождайки от опита и постигнатото от миналата година, ръководството на поделението засили напрежението всред въдворените, подобри в някои отношения своята работа в резултат на което и направеното от началото на т.г. до края на месец април даде по добри резултати. То се проличава и от получената продукция от кариерите и извършената друга общо полезна дейност. Това може да се види нагледно от долната таблица:

1961 г

№ по ред	кариера и вид на производство	месец I	месец II	месец III	месец IV	общо производство к.м.	лева по анализа на 1 к.м	лева по цени на предприят.
1	Окръжно п.у/ние: лом.кам.	4095	5306	6305	5121	20827	271376	237426
2	Асвалто базата фракция лом.кам	880 -	2610 -	2770 -	2744 128	9004 128	144964 181	360160 249
3	Промкомбината /силузи/ чакъл	2400	3100	2500	3000	11000	143330	280500
	лом.кам	180	300	1750	1100	3330	42999	54935
	сипица	300	300	-	-	600	8000	8000
	ВСИЧКО	7855	11616	13325	12093 1200	44889 1200	633220	1109970

камъни на склад на кариерата на Окръжно пътно управление:

От горната таблица е видно ежемесечният растеж на производството. В нея не влизат произведената сипица, а така също и част от взетата продукция от обществени организации.

Наред с това, част от въдворените бяха включени в редица обществено полезни работи, които се извършваха предимно на градския народен съвет и селсъветите от околните села. Тяхната работа е изчислена на 177,548 лева. От началото на годината до сега, до края на м. април са извадени 10 хиляди куб.м. баластра и пясък за нуждите на градския народен съвет- стадиона за селата Казачево, Хлевене Сливек, завод 14, вилата на профсъюзите и др.

Из архивите на ДС

611

Из архивите на ДС

612

Група въдворени, работящи на ново строящият се път София Варна, който обект е предимно скалиста маса, от декември м.г. до края на месец април т.г. са изведили над 10 хиляди куб.м. камъни, равняващ се на 130 хиляди лева по цена на работника.

Направен е в стопанството на ТКЗС Хлевене 3,200 кв.м. кал- даръм. Група въдворени работиха на един клм от вилата на БКП за направа на язовирирен зъб, предимно скалиста маса. Изкопани са за водопровод, за парни и телефонни инсталации и др. около 500 м.

Почистена е около 10 дек. сълкъмова гора, за паркови насаждения и др.

Общо взето, оказваната помощ на съседите и обществените организации се посреща със задоволство от ръководителите и населението

Ако направим една равносметка на извършената работа от въдворените, разхода, изразходваните средства за храна, а също и за заплатите на служителите ще получим следната картина.

го дина	приход производств. стойност от кариерите	разход		салдо	ЗАБЕЛЕЖКА
		заплата на служители	храна на въдворени		
1960 г.	1999275	840000	299574	859701	на базата на 187 въдв.
1961 мес I II III IV	635220	280000	118548	236672	на базата на 232 въдв.
	2634495	1120000	418122	1096373	

От тази таблица се вижда, че направените разходи за заплатите на служителите от държавата и изразходваните средства за храна на въдворените не само че се покриват, но остава и една внушителна сума от 1,096,373 лв. към която ако се прибавят извършената от въдворените безплатна работа закръглена на обща стойност 627,080 ще получим 1,723,453 лв. като приход за народното стопанство за времето от 1.I.1960 до 30 април 1961 год.

От всичко това следва, че ако пътно управление достави всички ония съоръжения необходими за добиване на камък ще увеличим значително производствената дейност на кариерата.

НАЧАЛНИК ПОДЕЛЕНИЕ
0789-МВР
/майор/

Др. Министър, 17 66

До м. Април т.г. от въдворените на кариерата в Ловеч, като изработени реално в полза на държавата има над 3.000.000 лв., при въдворени лица около 200 души. Това е чиста печалба за държавата след като е приспаднато издръжката на въдворените и охраната възлизаща на около 1.800.000 лв.

За сведение.

М. Стоянов

25.5.61 г.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С В Е Д Е Н И Е

ОТНОСТНО: извършената работа от въдворените при поделение 0789-МВР гр.Ловеч от X.1959 -30.IV.1961 г.

№ по ред	Година, кариера и вид на производството	произведено в кубически метра	лева по анализ за 1 м³	или л е в а	лева по цени на предприятието за 1 м³	или л е в а
	1 9 5 9 г					
1	Окръжно пътно управление:					
	ломен камък....	.5000	13.03	65150	19.50	97500
2	Промкомбинат-складите:					
	чакъл.....	2000	13.03	26060	25.50	51000
	синица....	200	-	-	11.60	2320
	1 9 6 0 г					
1	Окръжно пътно Управление:					
	ломен камък...	44000	13.03	573320	19.50	758000
2	Асфалтова база:					
	фракция.....	18800	16.10	302680	40	752000
3	Промкомбинат-складите:					
	чакъл.....	37443	13.03	487882.29	25.50	954796.50
	синица....	3740	-	-	11.60	43384.
	1 9 6 1-г /до 30 април/					
1	Окръжно пътно управление:					
	ломен камък.	20827	13.03	271376.52	19.50	406526.50
2п	Асфалтова база:					
	фракция.....	9004	16.10	144964.40	40.	360160.
	ломен камък....	128	13.03	1667.84	19.50	2540.85
3	Промкомбинат- складите:					
	чакъл..	11000	13.03	143330	25.50	280500.
	ломен камък....	3330	13.03	43389.90	19.50	64935.
	синица.....	600	-	-	11.60	6960.
	ВСИЧКО.....	156072		2059820.95		3780622.85

Из архивите на ДС

ИЗВЪРШЕНА РАБОТА ПО ДРУГИ ОБЕКТИ

№ по ред	година и вид на извършената работа	количество	цени по Е.Н.Р.	лева	общо лева
	1 9 5 9 г.				
1	Изкоп- за откриване на кариерата от жените...	2000 м³	8.45	16900	16900
2	За блока на МВР: общи работници III разр.	650 човеко	18.64	12116	12116
	зидари V разряд.....	500 ч.дни	25.20	12600	
	Добиване пясък.....	1500 м³	9.60	14400	
					39116
3	Постройка за охраната -в обекта.....	-	-	22036	22036
	1 9 6 0 г.				
1	Изкоп - от жените за откриване на кариерите	10000 м³	8.45	84500	84500
2	Направа главен водопроводен канал на Гр.Нар. съвет-скален терен1000	800 м³	9.05	7240	
	Водопров.канал в рай на на Асфалтова база..	480 м³	7.23	3360	
	Събаряне на постройки в града за сроеки..	-	-	1200	
					11800
3	На стадиона - земна маса.и.др.....	-	-	200000	200000
4	На ТКЗС с.Казачево-направа на сифон /дюкер/ през река Осъм.....	-	-	50000	
	Направа мосеен път Казачево-гара Казачево	-	-	25632	
					75632
5	Строеж на вила на БКП и мосеен път до нея...	-	-	50000	50000
6	О.С.О.-изкоп -земна маса.....	1000 м³	8.45	8450	8450
7	На почивния дом на завод 14-земна работа-направа на спортна площадка,изкоп за шадравани др.....	-	-	1000	1000
8	Извършена работа на блока на МВР за.....	-	-	160890	160890
9	Извършена работа на път Ловеч Севлиево: изведени камъни....	3000 м³	13.03	39090	39090
10	Косене и пребиране на сено на ТКЗС Хлевене..	-	-	3800	3800
11	Направа на кухня комбинат в обекта.....	-	-	40000	40000
	ЗА ПРЕНОС.....			753214	

Из архивите на ДС

616

1	2	3	4	5	6
	П Р Е Н О С.....	.....	.....	=753214	753214
	1 9 6 1 г. /до 30 април /				
1	Изкоп от жените за разкриване на кариерите...	6000 м³	8.45	50700	50700
2	Пътя -Ловеч -Севлиево:				
	хумен камък.....	7000 м³	13.03	91210	
	изкоп-земна маса	2000 м³	8.45	16900	
					108110
3	Строеж на видата на БКП	-	-	31000	31000
4	Работа на язовир:				
	направа на зъб-скалиста маса.....	1293.60м³	29.	37514.40	
	отводнителен канал....	268.80м³	7.23	1923.42	
					39437.82
5	Извеждане на баластра и пясък за:				
	стадиона.....	3500 м³	9.60	33600	
	Градски Нар.съвет	500 м³	9.60	4800	
	Видата на БКП...	500 м³	9.60	4800	
	Казачево ТКЗС...	1000 м³	9.60	9600	
	Хлевене ТКЗС....	250 м³	9.60	2400	
	Сливек ТКЗС.....	250 м³	9.60	2400	
	Завод 14.....	1500 м³	9.60	14400	
	О.С.О.Ловеч.....	2000 м³	9.60	19200	
	За обекта.....	500 м³	9.60	4800	
					96000
6	На почивната станция на профсъюзите с.Сливек...				
	земна маса.....	1000 м³	9.42	9420	
	направа на тротоар	-	-	1000	
	канализация измазване и др.....	-	-	2000	
					12420
7.	Изкоп на водопров.канал в с.Хлевене - съвета...	1000 м³	7.20	7200	
	Направа на кладеръм на ТКЗС-то.....	3200 м³	1.90	6080	
					13280
8	На градския народен съвет изкоп за подземна инсталация - телефон и парно	60 м³	8.72	523.20	523.20
9	Събаряне на постройки и почистване за строеж...	-	-	450.	450.
10	Направа ограда на стадиона и подравняване на тренировачното игрище	-	-	4200	4200
	ИЛИ ВСИЧКО Л Е В А.....			1111385.02	

Из архивите на ДС

617

Р Е К А П И Т У Л А Ц И Я

№ по ред	Вид на производството.	л е в а по анализ	лева по цени на предприятието
1	От кариерите.....	2059820.95	3780622.85
2	От друга извършена работа.....	1111335.02	1111335.02
	В С И Ч К О	3171155.97	4891957.87

КРАТКА РАВНОСМЕТКА
на изразходването за поделението

№ по ред	година	Приход производствена стойност	разход заплата на служители	разход храна на въдворени	салдо	ЗАБЕЛЕЖКА
1	1959 г	169262.	170000	59914.80	- 65645.	на базата на 187 въдворени
2	1960 г	2039044.29	840000	299574.	+ 899470.29	
3	1961 г април	962849.68	280000	118548	+ 564301.68	на базата на 232 въдворени
		3171155.97	1295000	467036.80	1409119.17	

НАЧАЛНИК ПОД 0789-МВР
МАЙОР:

1

С П Р А В К А

ОТНОСНО:- изпълнение на заповед
№ I-45 от 15 март 1960 година.

С получаване на заповед № I-45 от 1960 година Окръжното ръководство и тези на поделенията му набелязаха и проведоха редица мероприятия за намаление и пресичане на хулиганските прояви, обезпечаване на добър обществен ред и сигурност на територията на окръга.

Заповедта беше разгледана пред целия състав на Окръжно управление и тоя на участъците. По указание на окръжното ръководство, при разглеждането й в Управлението и участъците беше направен задълбочен анализ за състоянието на хулиганство в духа на заповедта.

На занятия с К.О. и О.Р.по служебната квалификация тя бе неоднократно разгледана и разяснявано нейното правилно изпълнение.

Прегледани бяха всички налични материали от агентурата, от помощния апарат на К.О. и бяха анализирани всички данни в резултат на което се изготвиха списъци на известните с хулигански прояви и наклонности лица. На ОР и КО бяха възложени задачи за издирване на нови такива, с което бяха допълнени и самите списъци. На агентурата и помощния апарат се поставиха задачи да наблюдават поведението и проявите им, като своевременно сигнализират органите на НМ.

Уточнени бяха и уязвимите за хулигански прояви места, които се взеха на по-добър контрол от нашите органи по места.

Наред с посочените мерки от наша страна, съгласувано с местните партийни, комсомолски и ОФ комитети бяха проведени и редица профилактични мероприятия. На по-голяма част от набелязаните с хулигански прояви лица са съставени протоколи съгласно чл.16 от УНМ, а останалите са предупредени устно. Тази мярка от наша страна не е еднократна. КО и ОР почти редовно посещават същите и им обръщат внимание за примерно поведение. В повече населени места с помощта на ръководствата на партийните, комсомолските и ОФ организации са проведени събрания на които са изнесени доклади за борба срещу хулиганщината, като много от лицата-хулигани, са разобличавани на самите събрания.

Сатиричния състав на МВР-Ихтиман изнесе редица спектакли в района на Ихтиман, Елин-Пелин и Сливница с подходяща програма срещу хулиганството и антиобществените прояви. На много места се използува местният печат.

Като се има предвид, че хулиганските прояви в окръга се извършват в по-голямата си част от пияни лица, тази година в съответствие със закона за ограничаване на пиянството и заповедите на МВР и ДНМ, бяха взети и допълнителни мерки за борба срещу нарушителите на този закон.

Някой от дръзките хулигани бяха изпратени в затвора, други в обекта Ловеч, а тия които са извършили хулигански прояви макар и да не са рецидивисти-хулигани са предавани на съд и осъждани със затвор или глоба.

Добра помощ в борбата срещу хулиганствата и въвеждане на добър обществен порядък ни оказват и ДОТ. На много места за целта, същите подържат постоянни постове.

Тези мероприятия и проведените други форми на борба срещу антиобществените прояви, спомогнаха хулиганските прояви да намалеят, а станалите такива не са дръзки, както през миналата 1960 година.

За първото шестмесечие на 1961 година в Софийски окръг са станали 25 хулигански прояви/някой от тях неправилно са квалифицирани като хулигански такива/ срещу 35 за първото шестмесечие на 1960 година.

619

Из архивите на ДС

Общо на територията на окръга има вече по-добър порядък в това отношение.

София, 5.VII.961 година

ЗАМ. Н-К ОКРЪЖНО У-НИЕ МВР:- полковник

нап.в 3 екз.
изп.майор Цветков
РЗ/

Из архивите на ДС

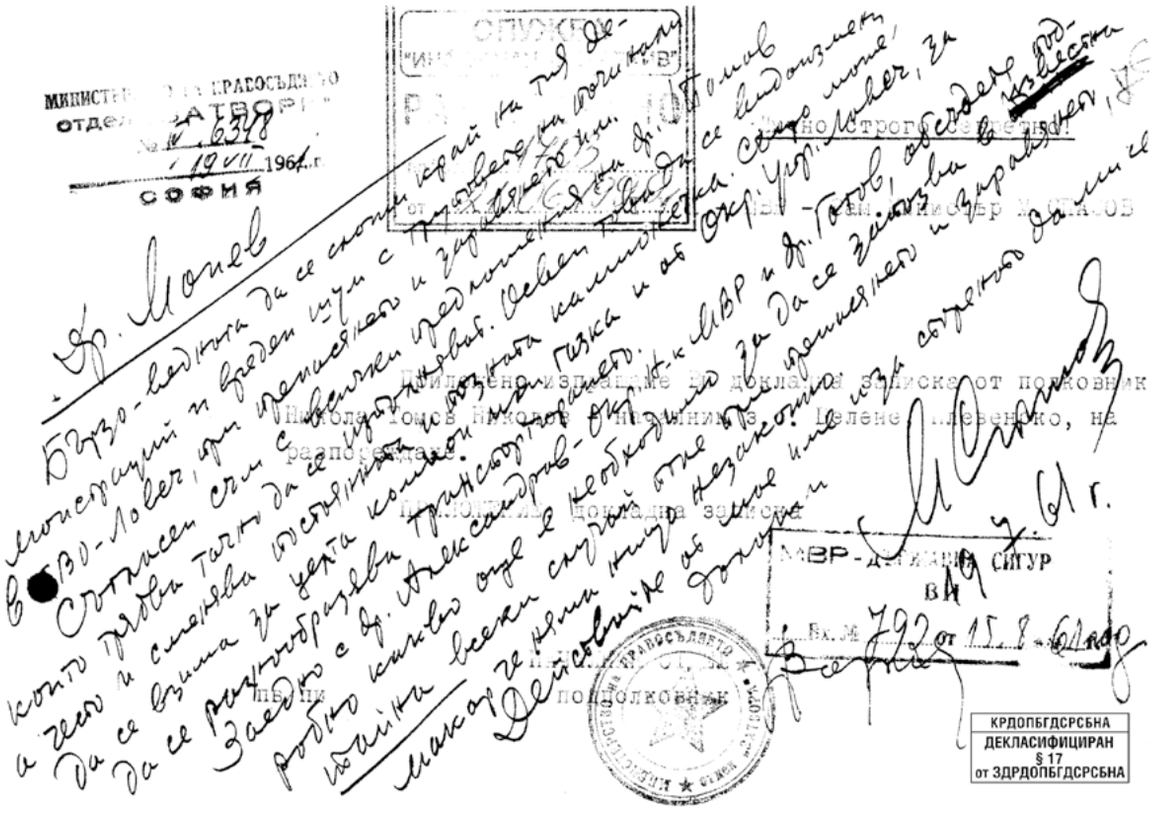
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
ОТДЕЛ ЗАТВОРИ
№ 6318
19 VII 1961 г.
СОФИЯ
МВР-ДЕПАРТАМЕНТ СИГУР
ВХ. № 792 от 15.8.61 год.
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДРУГАРЮ ЗАМ.МИНИСТЪР,

Съгласно резолюцията Ви:"Др.Чакъров дайте сводка колко хора има сега в Ловеч и как е решен въпроса с ангажирането им с работа?", Ви докладвам, че към 26.VII.1961 г.в ТВО има общо 930 души от които 811 мъже и 119 жени. До 25.VII.т.г. въдворените работеха на следните обекти: кариерата, силозите, асфалто-базата,на новостроящата се вила на Окръжния комитет на БКП - Ловеч, постройките на новостроящата се сграда на Градския народен съвет - Ловеч, на шосето за Севлиево, тухларната фабрика Баховица, на стадиона и постройките в обекта. Освен това 180 души работят на новият обект с.Трудовец - Ботевград.

След резолюцията на др.Министър от 24.VII.961 г въдворените в Ловеч 750 души работят само на кариерата, силозите, асфалто-базата и по постройките в обекта, тъй като без разрешение на др.Министър въдворените нямат да се извеждат на външни обекти. При това положение работа има, но инструментите недостигат.

Др.полковник Александров - началник окръжно управление МВР-Ловеч ще постави въпроса пред др. Министър, за възобновяване на обектите - тухларната фабрика и стадиона.

Горното за сведение.

София,27.VII.1961 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ на М.В.Р.
гр. СЛИВЕН
Вх. № 2794 Изх. №
Получено на 11 VIII 1961 Год.

Препис. 1

Лично строго секретно!

МВР
ОТДЕЛ "ИНСПЕКТОРАТ"
№ I-1688
10.VIII.1961 г.
София

ДО ДИРЕКТОРА И ЗАМ.ДИРЕКТОРИТЕ
НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ДО НАЧАЛНИЦИТЕ И ЗАМ.НАЧАЛНИЦИТЕ
ПРИ ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ МВР

За всеки * главно

Съобщавам Ви следното за напред да има точно и правилно разбиране, а именно:

Както Ви е известно ТВО с № 0789 като поделение е ликвидирано от Правителството. На това основание въдворяване на лица в ТВО няма вече и не може да има занапред Поради това не е необходимо занапред да изпращате такива предложения по досегашните образци, съгласувано с прокурори и пр. Всичко това по досегашната практика напълно отпада и не съществува вече.

Обаче за отделни изключителни случаи по отношение на лица проявени и доказани безспорно като непоправими рецидевисти-престъпници, за които въз основа на солиден доказателствен материал се вижда, че с никакви законни средства не могат да бъдат поправени и полезни за обществото, то за такива лица изпращайте обосновани преписки , за да Ви се дадат указания как да постъпвате с тях. За тази цел изпращайте справки лично на Директора на НМ, който ще докладва на мен.

Ако се наложи на някое поделение да се допита по въпроси свързани с ТВО, писмата да се изпращат до поделение 1248-МВР, а не до отделение "ВИ" ДС, тъй като последното не съществува.

ЗАМ М-Р НА ВЪТР.РАБОТИ
-Ген.лейтенант: /п/ М.Спасов
София, 10.8. 1961 година

Верно,

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно!

28

П Р А В И Л Н И К

ЗА

ТУДОВАТА ГРУПА - ~~[illegible]~~

на Ръководство кчм подел. 1248 - МВР.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

~~1. В Трудовата група се приемат само закоравели престъпници - рецидивисти, безнадеждни пияници и хулигани, които със своите деяния и поведение се явяват особена опасни за обществото.~~

~~Приемането на лицата в Трудовата група става по предложение на обществеността, ако лицата продължават да вършат остри противообществени деяния, след като се положени всички необходими усилия и грижи за тяхното поправяне.~~

1. Лицата в Трудовата група се изпращат за неопределено време, с цел да им се отнеме възможността да вършат нови престъпления и антиобществени деяния, до тяхното пълно поправяне.

2. Общежитието на Трудовата група се устройва ~~в непосредствена близост до~~ на Добрич местата за работа, съобразно санитарните изисквания, с необходимите жилища, комунално-битови и други помещения, с подходящо ограждане и охрана на раона на общежитието.

Охранителните мерки на Трудовата група се организират под отговорност на ръководството на Трудовата група и съответния Окръжен началник на МВР.

Дислокацията на охранителните сили се утвърждава от Окръжния началник на МВР.

3. За лицата в Трудовата група главното и единствено възпитателно и поправително средство е тежкия физически труд.

4. Лицата в Трудовата група са длъжни да изпълняват точно и неотклонно всички установени правила, ред и дисциплина и грижливо да стопанисват и опазват социалистическата собственост.

5. Спрямо лицата от Трудовата група немогат да се прилагат мерки причиняващи физически страдания или унижение на човешкото достойнство.

РЕЖИМ В ТРУДОВАТА ГРУПА:

6. Режимът в Трудовата група е строг.

3

Лицата се поставят при строга изолация от обществото при постоянен и усилен денонощен надзор над тях,с цел да се предотвратят всякакви нарушения на реда и дисциплината и не се допуска бягство от групага.

7.За осигуряване на установения ред и дисциплина и съответно тежък и напрегнат физически труд конкретно за всяко лице от Трудовата група,могат да се налагат съответно подходящи принудителни и наказателни мерки.За крайно упорити и непоправими нарушители на трудовата дисциплина,да се докладва по служебен ред с предложение.

без определен работен час и норми

Строго се забранява на охранителния състав да допуска грубости,своеволия и извращения.

8.При всеки нововъзникнал въпрос,свързан с режима и живота в Трудовата група,който ръководството не е в състояние да реши,незабавно да докладва по служебен ред и чака указания.

9.За болните лица от Трудовата група се полагат съответно необходимите грижи,както и за поддържане на добра хигиена в общежитието,против паразити,епидемични заболявания и др.

10.Лицата от Трудовата група почиват един ден през седмицата.

Почивката може да се взема на два пъти по половин ден и на смени,съобразно нуждите на производството.

11.Лицата от Трудовата група имат право:

а/Да се явяват лично при началника на Трудовата група, като поискат това устно или с писмена молба,да получават писма,да получават пари и храна от вън.

Нормите за писмата,парите и храната се определят от ръководството на Трудовата група,конкретно за всяко лице, като поощрение,без да се допускат излишества,самоидръжка и др.

б/Да се ползуват и разпореждат с личното си имущество и пари по установения от законите и този правилник ред.

в/Да държат в помещението,където са настанени най-необходимите битови предмети,упоменати в списък одобрен от ръководството на Трудовата група.

12.На лицата от Трудовата група е забранено:

а/Да играят хазартни игри.

б/Да продават и купуват помежду си вещите с които разполагат или да си правят други услуги срещу заплащане.

в/Да викат,ругаят и употребяват цинични и вулгарни думи

Из архивите на ДС

625

Из архивите на ДС

~~10~~ 4

и да се бият помежду си,да пеят,свирят и скандират.

г/Да замърсяват,драскат и рисуват по стените,подовете, мебелите,книгите и други предмети в района на Трудовата група.

ТРУДОВО ВЪЗПИТАНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА:

13.Поправянето и превъзпитанието на лицата от Трудоват група е основано на тежък и напрегнат обществено полезен труд.Всеки ~~трудоспособен питомец~~ е длъжен да работи, съгласно Т. 7.

14.Трудовата натовареност на лицата от Трудовата група се определя съобразно с физическото им състояние и трудоспособност и с мнението на лекаря.

при случай на нужда

15.На работното място на лицата от Трудовата група се създават условия,съобразно изискванията на правилата по хигиената и техническата безопастност на труда и Т. 7 и 13.

16.Лицата от Трудовата група се организирват в работни групи, ~~За [illegible] на работните групи [illegible] лица [illegible] [illegible]~~,които се намират под непосредствено ръководство и контрол на администрацията на Трудовата група.

17.Трудовата група работи за сметка на други ведомства, а е на издръжка на държавния бюджет.

МАТЕРИАЛНО-БИТОВО ОСИГУРЯВАНЕ И МЕД.ОБСЛУЖВАНЕ:

18.На всяко лице от Трудовата група се предоставя определено спално място и постелни принадлежности.Помещенията се обзавеждат еднотипно.

19.Общежитието на Трудовата група трябва да има кухня, баня - перална, ~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ и спомагателни помещения.

20.На всички лица от Трудовата група се осигурява храна по таблица № 12 ~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~,съгласно заповед на Министъра на Вътрешните работи на Н.Р.Б. № - И 105 от 1.III 1955 година.

21.Лечението на лицата от Трудовата група е безплатно.

Медицинската служба в Трудовата група провежда лечебно профилактични и противоепидемични мероприятия, ~~съгласно действуващите разпоредби по здравоснабването,а така също и све заповедите, инструкциите и методическите указания на министерството на Народнот здраве и социалните грижи.~~

За оказване на медицинска помощ на лицата от Трудовата група при тежки случаи,се разрешава използуването на болницата на

115

МВР – София и привличане на медицински персонал от същата. [redacted]

ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ТРУДОВАТА ГРУПА:

[redacted].

22. На освободените, ако нямат парични средства се осигурява безплатен превоз до местожителството на семейството им, близките им или до предишното им мястопребиваване, а така също и необходимата храна за път.

[redacted] Когато освободените лица нямат необхидимите за сезо на дрехи, бельо и обувки, осигуряват им се безплатно.

[redacted].

23. След освобождаване на лицата, началника на поделение 1248-МВР – София увидомява съответните окръжни поделения на МВР, които от своя страна едновременно с оперативните мерки, оказват съдействие на обществените организаций за полагане на цялостни и активни грижи и възпитателни мероприятия върху освободените лица.

РЪКОВОДСТВО НА ТРУДОВАТА ГРУПА:

24. Ръководството на Трудовата група се осъществява от поделеление 1248 – МВР – София, и Окр. Н-к МВР.

25. Трудовата група се ръководи от началника на групата и негов заместник /о.р./.

26. Прекото изпълнение на режима, реда и трудовата дейност се осъществява от надзорно-строеви състав.

27. Охраняването на обекта и работното място се изпълнява от милиционерски състав под ръководството на окръжно управление на МВР.

Да се отпечати в два екз., един за подел. 1248, а другия за ръководството на Труд. група и Окр. Н-к. МВР.

28.2.62 г.

[signature]

Из архивите на ДС

ПО ПРАВИЛНИКА
=-=-=-=-=-=-=-=-=-=

<u>за трудовата група гр.Ловеч</u>

1.По точка 1 и 2 от правилника нямам възражение - могат да остэнат.

2.Към точка 3 да се изброят точно правата и задълженията на началника на групата, по отношение на питомците и охранителния състав, правата и задълженията на окръжния началник МВР и неговите заместници по ДС и НМ - конкретно.

3.Към точка 7 - да се определи точно в какво и как да се изрази усиления и строг режим, тъй като има разлика от този определен за затвора и арестите.

4.Към точка 9-та да се определи точно какви грубости, своеволия и извращения не бида са се допускат от ръководния и охранителен състав там.

5.Точка 11 да се разшири и да се определи при какви степени на заболяване как да се постъпи и къде да се прилага лечението, от кого - кога на място, кога в какви болнични заведения.

6.Към раздела "Трудово възпитание и организация на труда" да се определят точки по задачите на охранителния и надзорен персонал - кои от охранителния състав да извършват охранителната работа и кои да определят работата, да ръководят и да надзират, кой да организира тези задачи.

7. 26 и т.22 да се определи кой ще дава мнение и предложение за освобождаването, след като вече са се оправили и по какви поводи.

8. Т.23 и 24 да се разширят, като се определи точно от къде и по какъв път да се набавят и отчетат необходимите средства.

9.Към т.25 да се определи от къде и какъв ще бъде придружителя.

10.Предлагам настоящия правилник да се съгласува с др. Директор на НМ и др.Н-к на отдел Охранителен при ДНМ.

17.II.1962г.
Ловеч

ПОДПОЛКИВНИК:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Б 13

Строго секретно

Б Е Л Е Ж К И

по проекта за правилник за трудовата група при Окръжно управление МВР – Ловеч

1.Проекта за правилник в предлагания вид е изготвен не конкретно за ТГ – Ловеч, а са засегнати и въпроси, към които ние в Ловеч нямаме пряко отношение, а се отнасят до всички органи на МВР в страната.Такива ,според мен, са: т.т. 1-ва и 2-ра от раздел "Общи положения" и т. 22 от раздела "Освобождаване от трудовата група".

Считам, че тези въпроси са от компетентността на Ръководството на МВР и то може да ги уреди по друг начин съобразно обстоятелствата – със заповед, окръжно или чрез устни разпореждания.

2.Разделите в правилника трябва да се изменят.Например, раздела "Права и задължения на лицата от ТГ" считам за излишен. Ако той остане, то би трябвало неговото съдържание да го доведем до знанието на въдворените в ТГ.Режима ,който трябва да съществува в ТГ засега и поведението на въдворените.А това поведение се явява задължение на персонала.

3.Раздела "Ръководство на трудовата група" е много общ и по мое мнение неправилно са поссчени само мястото на поделение 1248-МВР и това на Ръководството на групата.Мястото на Окръжното ръководство съвсем е игнорирано. Ако се счита, че трудовата група трямва да премине на пряко подчинение на поделение 1248 – МВР, то аз нямам никакви възражения, но това трябва да се отрази и в щата.

Из архивите на ДС

4.В проекта не са разграничени правата и задълженията на различните длъжностни лица от ръководния състав, а така също и на милиционерския състав. Без това правилникът не би могъл да изиграе ползотворна роля за укрепването на единоначалието и повишаване на личната отговорност.

ОКРЪЖЕН Н-К МВР: /Полковник/

Отпечатано 1 екз.
Изпълнил:К.Александров
Написа:Мавродиева
20.II.1962г.
Ловеч

630

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 34
18

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

За допълнение към правилника за трудовата група на ръководство към поделение 1248 - МВР София

1.Към точка 7 където се казва ....." без определен работен час и норми", да стане:" като продължителността на работния ден е до 10 часа съобразно сезона."

2. Да се открие нова точка със следното съдържание:" за неизпълнение на трудови задължения за нарушаване реда и дисциплината в трудовата група питомците се наказват дисциплинарно в зависимост от степента на вината им". Според степента на провинението дисциплинарните наказания са: мъмрене на саме, мъмрене със забележка на вечерна проверка, ограничаване правото на колет, кореспонденция и пари, изолиране в уединителна килия до 14 денонощия, изолирване в уединителна килия на хляб и вода до 14 денонощия;

За онези, които са физически здрави умишлено не изпълняват определените им трудови норми да бъдат оставени след работното време за доизпълняване на възложената му норма.

3.От точка 7-ма да се вземе изречението и прибави, като нова алинея на точка 13: " за крайно упорити и непоправими нарушители на трудовата дисциплина, да се докладва по служебен ред с предложение".

4.Към точка 11-та буква "а" втори раздел да стане:" питомците имат право да пишат и получават по 1-но писмо в месеца; пари веднаж в месеца не повече от 10 лева, колет с хранителни продукти не повече от 4 кгр./ преработени плодове или в сурово състояние се счита за хранителни продукти/На третия месец могат да получат по един колет с дрехи, бельо, обувки, тоалетни принадлежности и др., които не влизат в броя на колетите с храна.

5.Към точка 11-та да се прибави нова подточка със следното съдържание: " да получава третосрочно горно облекло и бельо, като личните цивилни дрехи и бельо при пристигането му се предават, опаковат и с протокол от 4 екземпляра се предават в сграда на ТГ за съхранение.

При освобождаване питомеца получава предаденото облекло.

Из архивите на ДС

632

3-5/18

6. Да се включи нов раздел в правилника или раздела " трудово възпитание и организация на труда да се разделят на две, като в единия раздел се разработят въпросите за културно-масовата и възпитателна дейност и на художествената самодейност. В този раздел могат да се имат предвид следните текстове:

а/ Ръководството на трудовата група организира на питомците курсове за огрмотяване и кръжоци за изучаване история на НРБ, география и др.

С цел ликвидиране общата и политическа неграмотност посещението в курсовете за огрмотяване, както и тия за малограмотни е задължително за всички неграмотни и полуграмотни питомци на възраст до 50 години.

Питомците завършили курса по огрмотяване се подлагат на изпит и на издържалите последния се дава свидетелство за завършен курс или завършено съответно образование, по образец даден от Министерството на Народната просвета и култура.

б/ Наред с курсовата работа в трудовата група се организира литературно просветна работа в помещението, която се изразява в гласно четене на вестници, научно-популярни и художествени произведения.

в/ Със силите на питомците към трудовата група се устройват концерти, литературни вечери, литературно обсъждане, жив вестник, които трябва да отговарят на политико-възпитателното въздействие.

Забранява се отстраняването на питомците от участието им в културно просветната работа, като мярка за дисциплинарно наказание. Последното може да стане само при изключителни случай и с изрично съгласие на Окръжния началник или началник на трудовата група.

7. За по-резултатно провеждане на политико-просветната работа в нея, чрез различни комисии се включва актив от средата на питомците.

Отпеч. в 2 екз.

ПРЕДЛАГА,

НАЧАЛНИК ТРУДОВА ГРУПА-МВР: /подпис/

майор

МИНИСТЕРСТВО
НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
КАБИНЕТ НА МИНИСТЪРА
№.....
..... 196.... год.
СОФИЯ

20

ДО
ВСИЧКИ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР
В СТРАНАТА

XXII конгрес на КПСС и Ноемврийския пленум на ЦК на БКП с нова сила поставят задачата за цялостно прилагане на ленинските принципи и норми в партийния и държавен живот, като се изкоренат издъно и за винаги погрешните и порочни остатъци от обстановката при култа към личността.

За органите на МВР това има силата и значението на неотложна, заповедна и нетърпяща никакви компромиси задача, която трябва да се изрази в ликвидиране без остатък на всичко онова което не само мирише, но е в състояние да напомня за култа към личността на Сталин и Червенков.

Органите на МВР могат да изпълняват своите задачи на висотата на изискванията само когато получават най-широка подкрепа и помощ от страна на народа.

На сегашния етап от социалистическото изграждане на страната са създадени условия, които извикват необходимостта някои от функциите на МВР постепенно да преминават в ръцете на нашата общественост. Това е обективна закономерност в социалистическото развитие и този процес непрекъснато ще се развива и разширява.

Постоянно възрастващата сила на общественото въздействие сега е в състояние да превъзпитава и връща към полезен труд хора, които са се отклонили от релсите на здравия трудов живот. Същевременно по необходимост органите на МВР вземат принудителни мерки спрямо злостните, дълбоко покварени престъпници-рецедивисти, хулигани, пропаднали пияници и побойници, след като от обществеността са употребени всички възможни мерки за тяхното превъзпитание и поправяне и продължават да повтарят своите противообществени деяния.

В тази именно борба на обществеността и на органите на МВР срещу антисоциалните елементи, хулигани и престъпници, трябва

Из архивите на ДС

да съществува най-пълно сътрудничество, взаимодействие и взаимопомощ.

Органите на МВР в никакъв случай не трябва да пристъпват към принудителни мерки преди да са изчерпани всички усилия и мерки на обществеността за поправително въздействие върху лицата и без обществеността да е поискала това.

От друга страна, нашите органи трябва да оказват всичкото необходимо и възможно съдействие на обществените организации в тяхните усилия за превъзпитание на лицата излезли от релсите на здравия трудов живот.

Във връзка с това да се вземат под внимание и строго провеждат следните основни положения:

1. Всички поделения на МВР които имат сега обекти в трудовата група - Ловеч, да поставят на обсъждане пред съответните обществени организации деянията на същите и се вземе отношение да останат в трудовата група или се освободят.

Органите на МВР да дадат на разположение всички материали, които дават пълна представа за образа и деянията на отделните лица. Това да се извърши без каквито и да било внушения от нашите органи.

При обсъждането трябва да се взема под внимание и времето прекарано в трудовата група, здравословното състояние, както и поведението и степента на превъзпитателното въздействие върху лицата от трудовата група.

Решението за лицата трябва да бъде взето от колектив, който може да изрази общественото мнение - то трябва да бъде взето отговорно, обективно и прецизно.

2. В бъдеще предложения за изпращане в трудовата група, да се правят само по решение и искане на обществеността, след като са положени достатъчни усилия и грижи за поправянето им.

Всички предложения да се връщат, ако тези условия не са спазени.

Същото се отнася и за предложенията за изселване, или за отменяване заповедите на вече изселени лица.

3. За лицата, които ще бъдат освобождавани от трудовата група, необходимо е да се набележат системи от мероприятия за по

Из архивите на ДС

нататъшни грижи и превъзпитание, като се има следното:

Опитът показва, че принудителните мерки - затвори, Трудово поправителното общежитие, трудовата група - Ловеч и др.оказват своето превъзпитателно влияние, макар за различните хора в различна степен, но това са само първоначални стъпки. Когато те отново се върнат в обществото, необходимо е веднага да бъдат поети от обществените организации и спрямо тях да се полагат конкретни, всестранни и системни грижи.

Между многобройните и най-различни мероприятия и средства, които обществеността ще прилага спрямо лицата, елементарни, но необходими мерки, които на първо място и непременно трябва да се вземат са:

Да се уреди жителството, ако са останали без жителство; да се настанат на квартира, ако нямат такава; да се устроят на подходяща работа; да се заобикалят от здрава трудова среда; да се натоварат отделни хора или колективи с обществено поръчение да полагат постоянно внимание и грижи върху лицата, за създаване на здрави трудови навици и развиване на културни интереси; да се наблюдават и своевременно и по подходящ начин да се реагира на всички прояви и тенденции които дават израз на стари порочни навици и стремежи.

В това отношение органите на МВР могат да бъдат полезни със своя сравнително богат опит, който следва най-широко да предават, със своята бдителност и своевременно съобщаване на всички сигнали и данни за лицата, без онези които имат важна оперативна стойност, с постоянните активни и всестранни връзки и взаимопомощ с обществеността.

Необходимо е тези въпроси да се поставят и съгласуват със съответните партийни органи и всичко това се извършва по тяхна санкция.

Настоящето да се доведе до знанието на целия личен състав от МВР за изучаване строго спазване и изпълнение.

М И Н И С Т Ъ Р:

Др. Александров-Лолеч

Изпращам Ви този екз. за най точно и строго изпълнение от Вас и Ръковод. на Труд. Група.

Използвам случая да Ви обърна внимание, за най точно и безупречно изпълнение по режима, труда и бита в Труд. Група, на всички мои указания извън тук приложения правилник.

1.3.62 г.

18

С П Р А В К А

ОТНОСНО: лицата намиращи се понастоящем в трудовата група на МВР в гр.Ловеч.

В трудовата група в гр.Ловеч понастоящем се намират общо 253 лица, от които 223 мъже и 30 жени. От тях 195 са българи, 56 цигани, 1 евреин и 1 арменец. По възраст тези лица се разпределят както следва: до 30 год. – 19; от 30 до 40 год. – 97; от 40 до 50 год. – 95 и над 50 год. – 42.

Този контингент произхожда от всички окръзи на страната, като най-голямото болшинство са от гр.София – 69 лица, от Врачански окръг – 19, от Пловдивски – 15, Старо Загорски – 18, Софийски 17, Търновски и Русенски по 12, Бургаски – 9 и от останалите окръз от 1 до 8 лица.

От всичко намиращите се в групата лица 12 са от 3 месеца, 15 от 6 месеца, 159 от 1 година, 24 от 2 години и 43 над 2 години. От тях 157 са изпратени за първи път, 70 за втори път и 26 за трети и четвърти път.

Всички задържани лица без изключение произхождат от най-тежките престъпни категории – злостни крадци рецидивисти многократно осъждани и бивали в затворите по 10-15-20 и повече пъти, организатори на престъпни групи, извършители на системни и тежки – остри хулигански прояви, изнасилвания на девойки и деца и други, педерасти и крайно разложени типове станали нетърпими за обществеността, постоянни пияници и побойници, убийци и садисти, антиобществени ~~почти всички са~~ нетрудови елементи.

За намиращите се сега ~~Този критерий за изпращането~~ в трудовата група ето и ~~се под~~ такива ~~крепя и от~~ цифрови данни които показват, че от всички ~~намиращите се там~~ лица 100 са осъждани за вулгарни престъпления над 10 пъти /някои от тях по-вече от 30 пъти/, 70 са осъждани между 5 и 10 пъти. 74 до 5 пъти и само 9 не са били осъждани.

Сиро най вулгарни дъгогодишни проститутки, сводници – жени и мъже

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 92-113

УТВЪРЖДАВАМ:

ЗАМ. МИНИСТЪР - М В Р

/ генерал - лейт./

С О Ф И Я

Г Р А Ф И К

на работния ден за питомците в трудова група при Окръжно управление МВР-ЛОВЕЧ.

Питомците работят 6 дена в седмицата и почиват 1 ден. Почивния ден ще се определя от служебното ръководство съобразно нуждите на производството.

Предполагаемите часове за работа на питомците в 24 часието ще бъдат около 10 часа, като през това време им се осигурява и необходимата почивка

Работното време, почивките и времето за ежедневна лична хигиена ще бъде съобразявано в зависимост от сезоните на годишните времена и продължителността на денът, а именно:

I. ЗИМЕН СЕЗОН - начиная от 1 ноември до 31 март.

1.	Сутрин -ставане от сън	6 часа
2.	Тоалет и измиване	от 6 до 6.45 ч.
3.	Закуска	от 6.45-7.00 ч.
4.	Сутрешна проверка	от 7 -7.15 ч.
5.	Започване работа.....	от 7.45 ч.
6.	Предобедна почивка	от 10.00-10.15 ч.
7.	Обед и обедна почивка	от 12.00-13 ч.
8.	Следобедна почивка	от 16.00-16.15 ч.
9.	Прекратяване на работа	от 17.15 ч.
10.	Вечеря	18.30 ч.
11.	Вечерна проверка	18.50 ч.
12.	Лягане да спят	19.00 ч.

ЗАБЕЛЕЖКА: Продължителността на работния ден през зимния сезон ще се движи от 8 до 10 часа, в зависимост от продължителността на деня. Посочените в предложението 8 часа се отнася за времето, когато продължителността на деня е най-малка.

23
12

В зависимост от това ще се изменя и часа за ставане,започване и приключване на работата и пр. като ще се приближава към тези определени за летния сезон.

II. ЛЕТЕН СЕЗОН - начиная от 1 април до 31 октомври

1.Сутрин - ставане от сън	5		часа
2.Тоалет и измиване .....от	5 до	5.45	часа
3.Закуска ..... от	5.45 до	6	часа
4.Сутришна проверка ..... от	6 до	6.15	часа
5.Започване работа	6.30		часа
6.Предобедна почивка ..... от	10.00 до	10.15	часа
7.Обед и обедна почивка ..... от	12.00 до	14.00	часа
8.Следобедна почивка .... от	16.00 до	16.15	часа
9.Прекратяване на работа.....	19.00		часа
10.Вечеря .....от	19.30 до	20.00	часа
11.Вечерна проверка ..... от	20.45 до	21.00	часа
12.Лягане да спят	21.00		часа.

Р Е К А П И Т У Л А Ц И Я

I. ЗИМЕН СЕЗОН

1. Работа на обекта	8 часа
2. Дневна почивка	5 часа
3. Сън	11 часа

II. ЛЕТЕН СЕЗОН

1. Работа на обекта 10	часа
2. Дневна почивка	6 часа
3. Сън	8 часа

Отпеч.в 2 екз.
1-под.1248
2-ТГ
30.III.1962 г.
гр.Ловеч

ПРЕДЛАГА,

НАЧАЛНИК ТРУДОВА ГРУПА -МВР: / м а й о р /

СЪГЛАСЕН,

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: / полковник /

Из архивите на ДС
639

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно!

39
13

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

От майор ГОГОВ - началник на ТГ при Окръжно управление МВР - Ловеч,

ОТНОСНО: - нуждите и възможностите за подобряване на битовите условия за питомците в трудовата група.

Най-тежко и неотговарящо на изискванията по хигиената е положението със спането и храненето. В спалното помещение спят много хора, а при лошо време в спалните помещения се и хранят.

За да се създадат по-добри условия е необходимо:

1. Да се построи помещение, поне навес, което да се устрои за столова и може да се използува и за провеждане на разяснителна работа и за художествена самодейност.

Ако се приеме сегашния числен състав на ТГ за нормален, то помещението би следвало да има приблизителни размери 20 м. дължина и 8 метра ширина.

2. Сегашното оборудване на спалното помещение е нехигиенично и непозволява поддържането на необходимата чистота. Необходимо е спалното помещение да се обзаведе с легла и подходящи постелни принадлежности.

Наличните спални помещения, обаче са недостатъчни да съберат състава, ако в тях се поставят легла. Помещенията могат да съберат около 60 двойни легла на които могат да спят 120 души. За останалите ще се наложи да се построи ново спално помещение с размери 16 м. на 9 метра.

Трябва да кажа, че ако се наложи такова строителство, то, то трябва да се извърши извън сега съществуващата ограда.

За строежа на тези две помещения ще са необходими приблизително следните количества от основните строителни материали:

камък - 120 - 150 м3
тухли - 70 - 75.000 бр.
цигли - 11 - 12.000 бр.
цимент - 6 - 7 тона.
желязо - 1 тона
дър. материал-60- 70 м3.

Строежите могат да се извършат с наличната работна ръка, а така също и добиването на камъка и инертните материали. Срещу труд ще могат да се получат тухлите и циглите. Снабдяването с дефицитните материали трябва да се извърши централно.

30.III.1962 г.
гр.Ловеч

НАЧАЛНИК ТРУДОВА ГРУПА-МВР:
/ м а й о р/

Из архивите на ДС

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

28/13

УТВЪРЖДАВАМ:

ЗАМ. МИНИСТЪР - М В Р

/генерал - лейтенант/

_____1962 год.

С О Ф И Я

П Л А Н

за културно-просветната дейност, която ще се проведе всред питомците при трудовата група - МВР Ловеч за II-то тримесечие на 1962 година.

Провеждането на масово-разяснителна, културно-просветна и друга дейност от подобен характер има за основна задача да улесни превъзпитанието на въдворените чрез обществено-полезен физически труд.

Като целесъобразни се считат, както провеждането на политическа агитация, така също и индивидуалната възпитателна работа.

М Е Р О П Р И Я Т И Я

А. Да се изнесат следните беседи:

1. Борбата на Съветския съюз и другите социалистически страни за запазване на мира в света.

Срок - 15.IV.1962 г.
Отг. - капитан Кисьов.

2. Програмата на КПСС, програма която разкрива светло бъдаще на цялото човечество.

Срок - 13.V.1962 г.
Отг. - майор Христов.

3. Колониалните народи пред прага на своята нова история.Помощта на СССР оказвана на страните освободили се от колониално робство.

Срок - 27.V.1962 г.
Отг. - подполк.Божков.

4. Ролята и местото на всеки трудов човек от социалистическото общество.

Срок - 29.IV.1962 г.
Отг. - капитан Атанасов.

27/15

5. Развитието на нашата родна промишленост и селско стопанство - плод на правилната политика на БКП и помощ на СССР.

Срок - 10.VI.1962 год.
Отг. - капитан Атанасов.

6. Как да се предпазим от летните епидемични заболявания.

Срок - 24.VII.1962 год.
Отг. - ст.лейт. Трифонов.

Б. Информации по международното положение:

Информациите по международното положение да се изнасят два пъти в месеца, като се подбират 2-3 от най-важните въпроси от международен и вътрешен характер. Продължителността на информациите ще бъде 15 - 20 минути.

1. На 8 април 1962 г. - отговорник капитан Атанасов
2. На 22 април 1962 г. - -"- капитан Атанасов
3. На 6 май 1962 г. - -"- капитан Кисьов
4. На 20 май 1962 г. - -"- ст.лейт.Трифонов
5. На 3 юли 1962 г. - -"- майор Христов
6. На 17 юли 1962 г. - -"- подполк.Божков

В. Привличане на питомците в масово-разяснителна и възпитателна дейност.

1. Да се привлечат питомци и се изградят три комисии:

първата - за културно-просветна дейност и художествена самодейност.

втората - за поддържане на вътрешния ред и хигиена.

третата - за организацията и отчитането на производствената дейност и за придобиване на трудова специалност.

Срок за изграждане на комисийте- - 15 април 1962 г.
Отг.- Началник ТГ.

2. Комисийте да разработят свой мероприятия и съставят план за работата през тримесечието, които да се утвърдят от ръководството на ТГ.

Срок - 25 април 1962 г.
Отг. - за първата комисия-вз.к-р
- за втората комисия-медицинския техник.
- третата комисия-Н-к ТГ.

643

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

28/17

3. Периодически, в зависимост от нуждите, да се провеждат беседи с отделни питомци, проявили недисциплинираност, нетрудолюбие или по повод на въпроси от семейния им живот и др.подобни.
Отг. - ОР при ТГ.

Отпеч. в 2 екз.
1- подел.1248
2- ТГ
30.III.1962 г.
гр.Ловеч

ПРЕДЛАГА,

НАЧАЛНИК ТРУДОВА ГРУПА-МВР: /майор/

СЪГЛАСЕН,

ОКРЪЖЕН НАЧАЛНИК МВР: /полковник/

59

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 123

София, 20.IV. 1962 год.

НАЗНАЧАВАМ комисия в състав: председател генерал-майор ПЕТКО СТОЯНОВ - Директор на Народната милиция и членове: АНГЕЛ ВЕЛЕВ - зам.главен прокурор на НРБ и полковник ИВАН ХРИСТОВ ЧУКОВ - началник поделение 1248-МВР, която да приведе в изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за трудовата група - Ловеч.

М И Н И С Т Ъ Р: 17.4.62 г.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР НА Н.Р.БЪЛГАРИЯ : 20.IV 1962 г.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т-124
21.IV.62

ДО
ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ,
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОКРЪЖНИТЕ И СТОЛИЧНО
УПРАВЛЕНИЯ НА МВР В СТРАНАТА

Във връзка с решението на Политбюро на ЦК на БКП за раз формироване на трудовата група в гр.Ловеч, необходимо е да се извърши следното:

Незабавно да се влезе във връзка със съответните народн съвети и обществени организации за да се обсъдят и вземат всички необходими мерки за възпитателно въздействие върху лицата които се освобождават от трудовата група в гр.Ловеч.

Най-елементарните, но необходими мерки, които на първо място и непременно трябва да се вземат са:

- Да им се осигурят квартири ако нямат такива;
- да се устроят на подходяща работа;
- да се заобиколят от здрава трудова среда, като отдел хора или колективи поемат обществено поръчение за постоянно превъзпитателно въздействие, създаване на здрави трудови навици и развиване на културни интереси в тях.

Същевременно органите на МВР трябва да ги наблюдават и своевременно да сигнализират обществеността, когато се забележат прояви и тенденции, които говорят за пробуждане на стари порочни навици и стремежи.

Ако въпреки всичко продължават своята престъпна дейност да се действа съобразно закона и заповедите на Министерството.

ЗАМ. МИНИСТЪР: Бояжиев

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДР.ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ Д.ДИКОВ
Т У К

ДОКЛАДНА – ЗАПИСКА

ОТНОСНО: изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за разформирането на трудовата група – Ловеч.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

В изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за разформирането на трудовата група – Ловеч и съгласно Вашите указания, назначената със заповед от Вас и Главния прокурор на НРБ комисия в състав: председател ген.майор ПЕТКО СТОЯНОВ – Директор на НИ и членове: АНГЕЛ ВЪЛЧЕВ – Зам.Главен прокурор на НРБ и полковник ИВАН ХРИСТОВ ЧУКОВ – началник поделение 1248-МВР извърши следното:

Др.зам.министър ген.майор Д.Борачев на 19.IV.1962 год. по телефона даде указания на окръжните началници на МВР да влезат във връзка със съответните народни съвети и обществените организации за изпълнението на решението на ПБ на ЦК на БКП във връзка с настаняването на работа и по-нататъшните възпитателни мерки върху освободените от трудовата група лица. В този смисъл бе изпратено и писмо до съответните поделения на МВР, които се задължават до 15 май т.г.да докладват пред ръководството на МВР за положението на освободените лица.

Комисията беше инструктирана и от завеждащ отдел "Административни органи" при ЦК на БКП др.Бъчваров, а в работата на същата присъства и инструктора от отдел "Административни органи" при ЦК на БКП др.полковник Тодор Терзиев.

2.- 40

Преди да замине за трудовата група комисията се запозна с наличните материали за лицата намиращи се в трудовата група – Ловеч.

На 23.IV.1962 год.комисията замина за трудовата група на жените в с.Скревена, Софийски окръг и проведе беседа с всяка по-отделно. Във водените беседи им бе съобщено, че тяхното освобождаване става по решение на ЦК на БКП, след което същите бяха освободени. От с.Скревена до София бяха превозени с рейсова кола, а от София до съответните им места с кредитни билети. Всички жени на брой 30 бяха освободени. Нито една не бе оставена за съд.

При потеглянето на рейсовата кола от с.Скревена, Софийски окръг, освободените жени скандираха – "БКП, БКП"! "Да живее ЦК на БКП!".

На 24.IV.1962 г.комисията отпочна работата с освобождаването на мъжете от трудовата група – Ловеч. Освобождаването им се проведе в продължение на 3 дни. И тук комисията беседва по-отделно с всеко лице, като на всички беше съобщено, че тяхното освобождаване става по решение на ЦК на БКП. При беседването, освободените говореха с признателност за решението на ЦК на БКП. Беше им казано по места да се явят в Народните съвети за да бъдат настанени на работа. На всички освободени бяха дадени кредитни билети за пътуване и суха храна за път.

Освободени са общо 239 души, от които 30 жени и 209 мъже.

Предадени на съд 5 души мъже.

На края комисията проведе събрание с личния състав на трудовата група – Ловеч, пред които беше направено кратко съобщение за решението на ЦК на БКП за разформироването на трудовата група – Ловеч. Освен това на същите беше съобщено къде в момента има вакантни места и възможностите за настаняването им на работа.

Оказа се, че от наличните 73 души милиционери от личния състав ще бъдат настанени в системата на МВР 41 души съобразно възможностите и предявените от тях желания. Останалите 32 милиционери не желаят да заемат предложените им длъжности и са съгласни да бъдат уволнени.

От офицерския състав на брой 6 души, двама се уволняват по Решението на ЦК на БКП и трима се предлагат за уволнение,

поради липса на подходящи длъжности.

Комисията възложи на Окръжно управление МВР-Ловеч да опише наличното движимо и недвижимо имущество на трудовата група и съгласувано с управление "Тил"МВР да направи предложение пред ръководството на МВР, за понататъшното стопанисване на същото.

С разформирването на трудовата група - Ловеч се съкращават 97 щатни бройки, което заедно с разходите по лагерниците щедонесе 180000лв.икономии на държавата по бюджета за 1962 година.

Решението на ПБ на ЦК на БКП за органите и всички служители от МВР има силата и значението на твърдо и заповедно предупреждение за строго и безусловно спазване на социалистическата законност и правов ред, за най-висока партийност в тяхната работа

София, 5.V.1962 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

1.

ЧЛЕНОВЕ:

2.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: разформиране на трудовата група-Ловеч и нейния филиал край с.Скравена, Софийски окръг.

№ 152 София, 8 V 1962 год.

Политбюро на ЦК на БКП в заседанието си на 5 април т.г. осъди като порочен и несъвместим със социалистическата законност и морал установения режим в трудовата група край град Ловеч, реши да бъде разформирана трудовата група край гр.Ловеч и в с.Скравена и задължи ръководството на Министерството да направи необходимите изводи и вземе мерки за изкореняване докрай на порочните методи, за най-строго спазване на социалистическата законност в страната от всички органи на Министерството на вътрешните работи, за внасяне на още по-голяма партийност в работата на всички органи и служители на МВР.

В изпълнение на решението на Политбюро на ЦК на БКП

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Съкращавам щатните бройки за трудовата група край гр.Ловеч предвидени по щата на МВР за 1962 година.

Началникът на управление Кадри-МВР до 10 май т.г. да направи предложение за преназначаване на вакантни места личния състав от трудовата група и за наказание на провинилите се служители.

2. Началникът на управление Тил-МВР до 10 май т.г. да се разпореди за предаване на движимото и недвижимо имущество, числящо се на трудовата група край гр.Ловеч.

3. Окръжните началници на МВР да оказват пълно съдействие на партийните комитети и народните съвети за настаняване на подходяща работа на всеки бивш въдворен и да полагат усилия, помагайки на обществеността, за тяхното превъзпитание.

4. Задължавам началниците на всички поделения на МВР да набележат и провеждат непрекъснато мероприятия за изкореняване докрай

и без остатък на всякакви порочни методи в работата, за най-строго спазване на социалистическата законност, за внимателно отношение към гражданите.

Препис от заповедта да се изпрати на началниците на всички поделения на МВР за най-строго изпълнение.

М И Н И С Т Ъ Р:

Из архивите на ДС

Вх.№ 3859 от 12.IX.1964 г.

76

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
№ 37
София, 28 август 1964 год.

ДО
МИНИСТЕРСТВАТА, КОМИТЕТИТЕ
И ВЕДОМСТВАТА
ИЗПЪЛНИТЕЛНИТЕ КОМИТЕТИ НА
ОКРЪЖНОТЕ НАРОДНИ СЪВЕТИ
ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Извлечение от Протокол
№ 33 на заседанието на
Министерския съвет на
24 август 1964 година.

Министерският съвет на заседанието си от 24.VIII.
1964 година във връзка с утвърждаване на проектозакон за амнистия
реши:

Задължава министерствата, ведомствата и изпълнителнит
комитети на Народните съвети и препоръчва на обществените организа-
ций да вземат мерки за ликвидиране последиците, свързани с изпращан
то на граждани в трудово-възпитателни общежития, като се премахне
задължението да се вписва това обстоятелство в документите на тези
граждани.

ЗА ГЛ.СЕКРЕТАР НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ:/п/ не се чет

Сверил:Й.Николова

Верно, /п/ Н.Стойнов/

Оригинал на докладa предаден от комисията.

ПРОЕКТ!

Май 1990 г.

Д О К Л А Д

на обществено-държавната комисия за подпомагане разследването по извършени престъпления в лагерите край гр. Ловеч, Скравена и на други места

Установяването на истината за извършенията и престъпленията, извършвани в така наречените "трудово-възпитателни общежития" в Ловеч, Скравена и редица други места, е от изключително значение както за обективното и точно разкриване и разследване на техните извършители, така и за осветляване на тази мрачна страница от историята на България. Започналият на 10 ноември 1989 г. процес на обновителни демократични промени изисква на народа да се каже цялата неподправена истина, без да се спестяват имената и ролята на лицата, участвували в тези трагични събития било то като извършители на злодеянията, било като техни вдъхновители, било като жертви или пострадали от тези злодеяния. Комисията счита, че наред с установеното до сега е необходимо да се изясни истината и за лагерите в Белене и на други места, за извличане на горчиви, но необходими поуки за бъдещото правово, демократично и цивилизовано общество в България. Тази истина е нужна също така и за недопускане на политически спекулации и игри със съдбата на хора, които са били лишавани от свобода, а някои са загубили и живота си, противопоставяйки се на сталинизма и тоталитаризма.

Издирени са нови архивни материали, изслушани очевидци на събитията в лагерите, събрани и обработени писмени свидетелства и документи, публикувани или излъчени материали в средствата за масово осведомяване.

В резултат на работата на обществено-държавната комисия, бе установено следното:

На 11 януари 1945 г. регентите на България Венелин Ганев, Цветко Бобошевски и Тодор Павлов, в името на негово величество царя са издали укази № 8 и № 9, с които са утвърдили в Наредба-закон постановление № 1 от 20.12.1944 г. на Министерския съвет за създаването на трудово-възпитателни общежития, в които да се настаняват принудително следните лица:

а/ осъждани за престъпления от общ характер /неполитически повече от един път/, ако са опасни за реда и сигурността в страната;

б/ проститутки, сводници и сутеньори;

в/ изнудвачи и комарджии;

г/ просяци и безделници, и

д/ лица, опасни за държавния ред и сигурност.

В указите е отбелязано, че настаняването става с мотивирана заповед на министъра на вътрешните работи по доклад на директора на Народната милиция.

Утвърденото с указите постановление на Министерския съвет е прието по предложение на министъра на вътрешните работи Антон Югов. Министерският кабинет под председателството на К. Георгиев, който го е приел и предложил на регентите, е бил в състав от министри, принадлежащи към следните политически партии: 4-ма от "Звено", 4-ма от БЗНС, 4-ма от БРП/к/, 2-ма от БРСДП, 2-ма независими и 1 от Радикалната партия.

Видно от доклада на инспектора от Държавна сигурност Желязко Троев, завеждащ трудово-изправителните селища до министъра на вътрешните работи от 19 април 1945 г. и от доклад на инспектора Тодор Миленков, завеждащ трудово-възпитателните общежития, също до министъра на вътрешните работи, изготвен в края на същата година се разбира, че по същество създаването на лагерите е започнало непосредствено след 9 септември 1944 г. До излизането на наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития в селищата по ДС са били въдворени 3298 лица, а са били освободени 2959 и са останали 339. В тези селища са въдворявани и 245 лица, взели участие в корпуса на Александър Цанков, 317 белогвардейци, взели участие в сформирания от немците корпус в Югославия, както и 326 членове на семействата на осъдените от Народния съд /последните са били задължени само да се разписват в съответните служби, че не са се отклонили/.

След излизането на Наредбата-закон за трудово-възпитателните общежития, видно от наличните документи и от посочените доклади, не е достатъчно ясно колко и къде са били съответно въдворявани попадащите под нейните удари лица. Установено бе, обаче, че капацитетните възможности на селищата по ДС са били съответно: на това в Дупница - за около 1800 души; на това край язовир Росица - за около 1500 души, а приемните възможности на селището в Бошуля не са посочени. В лагерите към т.нар. "Униформен отдел", т.е. подведомствени на милицията /също три/ са били настанени съответно: в ТВО Перник - 400 лица; в ТВО Росица - 600 лица и в ТВО "Бошуля" - 100 лица.

По-конкретно, според Заповед № 2038^{II} /14.08.1945 г. на министъра на вътрешните работи по това време в ТВО са били настанени за срок от шест месеца 220 "политически опасни лица".

На 21 септември 1945 г. регентите издават Указ № 56, с който по предложение на Министерския съвет /в почти същия състав/ се учредява фонд "Трудово-възпитателни общежития" при Министерството на вътрешните работи. В този указ предназначението на трудово-възпитателните общежития е редактирано, като формулировката "лица, опасни за държавния ред и сигурност" от Указ № 9 е променена в "лица, политически опасни за реда и сигурността на страната".

През следващата 1946 година е създадена единна служба "Трудово-възпитателни общежития" с Централно управление и пет поделения: в Перник, Росица и с. Поручик Геново /Ножарево/, в с. Бошуля - Пазарджишко и ТВО Петропавловски манастир за жени. Някои от посочените ТВО са имали свои клонове, създадени в различно време. ТВО Перник в София - тухларницата в Красно село, мините в Богданов дол и Куциян; ТВО Росица - тухларна в Плевен и ТВО Ножарево - в селата Заград, Кофалджа, Босна, Бащино и Главиница, Тутракан.

От доклада за устройството на трудово-възпитателните общежития и състоянието на фонд "Трудово-възпитателни общежития" към 15 ноември 1946 г. на началника на службата Миленков се разбира, че средната численост на въдворените през годината във всички ТВО е бил около 1500 души.

Архивни материали и други данни за състоянието на лагерите през 1947 година не бяха намерени, а през следващата 1948 година Великото народно събрание е приело закон за прехвърлянето на затворите, поправителните домове и възпиталищата за непълнолетни от Министерството на правосъдието към Министерството на вътрешните работи, в резултат на което е създаден отдел "Затвори и ТВО" при Министерството на вътрешните работи.

От архивите на ДС

657

До началото на 1949 година дейностите въдворяване в ТВО и на ново местожителство и освобождаване на въдворените са били осъществявани от специализирана служба "Въдворяване и изселване". След 19 февруари 1949 година всички тези дейности са извършвани от Отдел "Затвори и ТВО". Непосредственото ръководство и контрол по въдворяването до средата на същата година е осъществявано от помощник-министъра на вътрешните работи Руси Христозов, а след назначаването му за министър - от помощник-министрите Иван Райков и Л. Ангелов.

С Постановление № 1 от 27.04.1949 г. Министерският съвет е задължил Министерството на вътрешните работи да разкрие трудово-възпитателно общежитие на остров Персин, до с. Белене, Свищовско.

Както се вижда от перспективния план за работата на ТВО Белене, през лятото на същата година е предвидено изграждането на няколко бараки от плетени пръти за около 300-400 души. Към 15.10. 1950 г., видно от доклада на Крум Бинев, началник отделение в Дирекция ДС, въдворените са били общо 1097 души, от които 357 са били превъдворени повторно. По социално положение 56.9 % от въдворените са били работници, служещи, бедни и средни селяни. Мотивировката за въдворяването на работниците е, че са участвували в преследването на партизани, сътрудничели са на полицията или са правили опити за нелегално преминаване на границата. Въдворените чиновници са били предимно за вражеска пропаганда и анархистична дейност, а бедните и средни селяни - за участие в нелегални групи, полицаи в миналото, вражеска пропаганда и за подпомагане на бандити.

Над 21 % от въдворените са били индустриалци, търговци и кулаци. Фабрикантите са били 21 човека и са били въдворени за вражеска пропаганда, а намиращите се в лагера 110 ученици и сту-

Из архивите на ДС

денти са въдворени за опити да преминат нелегално границата или за участие в нелегални организации. В лагера е имало и чужденци - 22 белогвардейци, повечето за участие в корпуса в Югославия и 14 гърци, бивши партизани, уличени в шпионаж.

Според политическата им принадлежност най-голям е бил броят на въдворените, членове на БЗНС "Н. Петков" и безпартийните. Намиращите се в лагера 74 членове на буржоазни партии са били въдворявани най-често за подпомагане на семействата на осъдените от Народния съд и за вражеска пропаганда. Значителен е бил броят и на анархистите - 87, които са въдворени за дейност против БРП/к/ около нейния V конгрес. В лагера е имало и 39 членове на БКП, които са охарактеризирани като провокатори или помагачи за нелегално преминаване на границата.

По случай 9 септември 1949 г. от лагера в Белене по решение на правителството са били освободени 140 души предсрочно, а през 1950 година са освободени бившите народни представители във Великото народно събрание от групата на БЗНС "Н. Петков" и членове на Постоянното присъствие на съюза Асен Тончев Паянтов, Тодор Лазаров Стоянов и Нино Николов Чакърски.

Данни за въдворени в други лагери по това време в посочения доклад няма, но от цитирания брой на общо освободените през 1949 година, който е 585 души, представляващи 28,1 % от всички въдворени, би могло да се предположи, че общата численост на лагеристите по политически мотиви по това време е бил около 2000души, а оттук - следователно извън ТВО Белене в други лагери въдворените са били около 320 души. В доклада е посочено, че от ТВО Белене след създаването му са правени множество опити за бягство, като са реализирани само 9 случая.

Из архивите на ДС

Както личи от посочения доклад и от други документи с по-късна дата е видно, че през 1950 и 1951 година не са били редки случаите да бъдат принудително въдворявани в лагери лица, без да е налице изискващата се според действуващия закон заповед на министъра на вътрешните работи или упълномощен от него помощник-министър. По този повод помощник-министъра Ангел Цанев е изготвил доклад до министъра на вътрешните работи Георги Цанков, в който го сигнализира, че до 21.12.1951 г. в ТВО са се намирали 141 въдворени, без заповеди и съответни справки за техните провинения. Редакцията на Цанков е била изложена в резолюция върху този доклад: "Др. пом.-министър Чолаков - Абсолютно забранявам да се пращат арестувани в ТВО без заповед, подписана от мен или упълномощен пом.-министър". От своя страна Делчо Чолаков е разпоредил на началника на отново възстановеното от началото на 1951 година отделение "Въдворяване и изселване" при Държавна сигурност Стефан Папалезов на тези задържани да бъдат издадени заповеди или пък да бъдат освободени.

През м. октомври 1951 г. Президиум на Народното събрание е издал Указ № 513 /не публикуван/, с който се одобрява Инструкция за работата на комисията, която разглежда следствените дела на арестантите, подлежащи на въдворяване в ТВО. Самата инструкция е подписана от председателя на Президиума на Народното събрание Георги Дамянов на 12 юли с.г. Съставът на комисията, определен от тази инструкцията, предвижда включването на министъра на вътрешните работи, помощник-министрите по Държавна сигурност, Главния прокурор на републиката, Председателя на Върховния съд и един член на ЦК на БКП.

В доклад до министър-председателя Вълко Червенков, министърът на вътрешните работи Георги Цанков на 30 юли 1952 г. го информира, че в ТВО към тази дата са се намирали 2323 лица, от които

2248 мъже и 75 жени. От съдържанието на доклада личи, че най-много са били въдворени през предходната 1951 година - 1459. През другите години средно са били въдворявани между 200 и 300 души. Както се сочи в доклада, към датата на неговото изготвяне от началото на 1951 година от ТВО са освободени 2374 въдворени.

Основанията за въдворяване на лицата, намиращи се в лагерите според този доклад са били следните: 279 от въдворените са били ятаци и помагачи на бандити или на шпиони и диверсанти, прехвърлени в страната; 262-ма са бивши полицаи, вършили убийства, изтезания и др. престъпления преди 9.09.1944 г., но укрили се от Народния съд или за вражески прояви след това; 243-ма са разпространявали злостни слухове и са вършили вражеска пропаганда, разпространявали анонимки и др.; 173-ма са бивши царски офицери, извършили престъпления преди 9.09.1944 г. и укрили се от Народния съд, но с вражеска дейност след това; 170 са участвували в нелегални контрареволюционни групи и организации; 98 са били сътрудници на полицията; 91 - сътрудници на чужди разузнавания; 66 са били бивши водачи на ратници и легионери с активна антинародна дейност преди въдворяването; 65 са бивши министри или водачи на буржоазни и фашистки партии; 47 са били провокатори и предатели в БКП; 43-ма - анархисти с активна дейност; 41 - активисти на ВМРО /Иван Михайлов/; 41 са чужденци, влезли нелегално в страната; 26 са въдворени за опит да преминат нелегално границата и 5-ма са бивши белогвардейци, участници в корпуса в Югославия. Най-голям е бил броят на въдворените ръководни и активни привърженици на Никола Петков и Коста Лулчев - 529 души.

По същото време, според този доклад, в ТВО са били въдворени и 141 криминални престъпници, рецидивисти, сводници и проститутки.

Из архивите на ДС

661

Върху доклада има резолюция от В. Червенков, в която се разпорежда да се подготви списък за освобождаване на въдворени в ТВО лица. С предложение от пом.-министъра на вътрешните работи Д. Капитанов са освободени 598 души.

Очевидно след смъртта на Сталин през пролетта на 1953 г. отношението към институцията въдворяване и към самите въдворени е започнало да се променя в положителна посока. В своите бележки по доклада на Георги Дамянов и Георги Цанков за предвиждащите се помилвания по случай 9.09.1953 г., още на 24 юни с.г. Вълко Червенков пише: "Моето мнение е, че ТВО трябва да бъде разтоварено от голяма част на намиращите се в тях ... Какво е конституционното основание за задържане в ТВО? Моля др. Минчо Нейчев да доложи въпроса в Политбюро, за да го разгледаме. В страната ни трябва да има пълен конституционен ред. Не могат да лежат хора неосъдени. Да разгледаме и решим този въпрос в ЦК, а сега да бъде направен преглед на намиращите се в ТВО арестувани и пуснем от тях всички, за които намерим, че можем да сторим това, без особен риск за обществения ред."

В доклад до Политбюро на ЦК на БКП от 21.08.53 г. Георги Дамянов, д-р Минчо Нейчев /министър на външните работи/ и Георги Цанков предлагат от намиращите се в лагера Белене /по това време вече единствен в страната, тъй като останалите са закрити последователно преди това/ въдворени 1917 души на два етапа да бъдат освободени общо 1496 лица, от които 119 криминални. В същото време е предложено останалите 421 лица, от които 68 криминални, да бъдат предадени на съд.

Препис-извлечение от решение на Политбюро на ЦК на БКП от 4 юли 1953 г., прието единогласно от Антон Югов, Борис Тасков, Вълко Червенков, Георги Дамянов, Георги Цанков, Георги Чанков, Енчо

Из архивите на ДС

662

Стайков, Минчо Нейчев, Райко Дамянов и Тодор Живков, което е било одобрено след седмица и от пленум на ЦК на БКП, трябва:

"- От ТВО да се пуснат всички, освен най-опасните за социалния ред елементи. Да се обсъди и реши въпросът изобщо за целесъобразността на ТВО като институт ..."

- мерки за пълно разложение на николапетковисткото подполие;

- мерки за усилване на борбата за пълна законност ... и за висока революционна бдителност."

На 19 септември същата година, след решение на правителството, министъра на вътрешните работи Г. Цанков издава Заповед № С-233, с която закрива затворите в Благоевград, Гоце Делчев, Лом, Видин, Велико Търново, Разград, Силистра, Хасково, Кърджали, Русе и Шумен. Със същата заповед се закрива ТВО Белене, като е разпоредено, че в бъдеще въдворяване няма да има, а всички провинили се вражески и други престъпни елементи трябва да се предават на съответните съдебни органи и наказват съгласно законите.

В продължение на три години - от есента на 1953 до есента на 1956 година въдворяване в лагери не е имало.

През втората половина на м. ноември 1956 г. във връзка с унгарските събития, правителството на Антон Югов е приело постановление на Министерския съвет № 451 от 3.12.1956 г., с което на Президиума на Народното събрание е предложен проектоуказ за изменение и допълнение на Указа за Народната милиция и за бъдещето на територията и имуществото на бившия лагер на остров Белене.

На следващия ден, 4 декември, е издаден Указ № 468 на Президиума на Народното събрание, подписан от неговия председател Георги Дамянов и секретар Минчо Минчев, с който на Народната мили-

ция с разрешение на министъра на вътрешните работи и с писмено съгласие на Главния прокурор на републиката се дава възможност да взема следните мерки:

- принудително установяване на друго местожителство - за определен срок или за постоянно;

- забраняване за напускане на местожителството за определен срок;

- настаняване за определен срок в трудово-възпитателни общежития, ръководени от Министерството на вътрешните работи под надзора на Прокуратурата.

Мотивите към този указ третират "особено важни случаи спрямо лица, осъждани за престъпления против Народната република или такива, които с оглед на миналите и сегашните си антинародни прояви могат да съставляват опасност за обществения ред, спрямо рецидивисти, осъждани за престъпления против обществената и личната собственост, за разврат, подправка на документи и парични знаци, за насилие спрямо органи на властта или за хулиганство, съзнателно отбягват да се занимават с обществено-полезен труд или систематически скитат из страната."

В изпълнение на цитираните указ на Президиума на НС и постановление на МС, заместник-министърът на вътрешните работи Апостол Колчев е издал Заповед № I-182/22.12.1956 г., с която се разпорежда устройването на трудово-възпитателно общежитие за въдворени на остров Персин - за мъже, и на остров Щурчето - за жени, общо за около 2000 души. За началник на ТВО Белене е назначен полковник Георги Куманов.

От справка на министъра на вътрешните работи Георги Цанков до Политбюро на ЦК на БКП, от 12.02.1957 г., е видно, че

Из архивите на ДС

663

към тази дата в ТВО Белене "са задържани 1120 души, от които 247 за контрареволюционна дейност и 873 - за криминални престъпления, рецидивисти, опасни за обществения ред и морал. От въдворените за контрареволюционна дейност 89 са бивши дейци на земеделската опозиция, 26 са бивши царски офицери, 27 лидери на Легиона, 10 бивши полицаи, 20 бивши михайловисти и цанковисти, 7 бивши дейци на буржоазни партии и 63 бивши капиталистически, кулашки и антинародни елементи". Мотивирайки основанията за въдворяването на тези лица, Георги Цанков изтъква, че характерна за тяхната дейност била предимно "острата вражеска агитация, опити за създаване на нелегални организации и групи, подготовка и опити за терористическа дейност, разпространение на листовки, призиви за бунт и други престъпления по време и след унгарските събития." За такава дейност в ТВО били въдворени Христо Стоянов - бивш министър и лидер на земеделската опозиция, Константин Муравиев - бивш министър от царското правителство, Никола Йотов - бивш министър и лидер на земеделската опозиция, Страхил Гичев, син на Димитър Гичев, Христо Манафов - бивш член на централното бюро на Демократическата партия, Петър Кьосеиванов - бивш фашистки народен представител, Христо Йорданов - активен анархистически деец, царския полковник Андрей Андреев, Филип Филипов - бивш член на главното водачество на легионерите, Петър Живков - бивш групов началник от полицията и др.

Поради преминаването на затворите от Министерството на вътрешните работи към Министерството на правосъдието от 1 януари 1957 година и наложилото се паралелно съществуване на затворническото общежитие на Първи обект на остров Персин с ТВО за мъже под ведомството на Министерството на вътрешните работи, на 30.04.1958г. е издадена съвместна заповед на министрите на вътрешните работи

Из архивите на ДС

Георги Цанков и на правосъдието Ради Найденов под № 920, с която затворниците са изтеглени от острова, а сградите на Първи обект са предоставени на ТВО за въдворени. По това време отговарящ за въдворените е зам.-министърът на вътрешните работи Мирчо Спасов.

Съставът на въдворените по политически причини и за криминални прояви през 1957 и 1958 година се е променял твърде динамично.

Според докладна записка на Г. Цанков от м. септември 1959 г. в изпълнение на Решение на Политбюро на 27.08.1959 г. са били освободени всичките 276 въдворени по политически съображения, както и 981 от задържаните за криминални деяния. В ТВО са останали 166 лица, определени като непоправими рецидивисти и с тях се слага началото на лагерите край Ловеч и Скравена.

От наличните архивни материали не може да се състави пъл на картина за условията, при които са били третирани въдворените в лагерите и преди всичко този в Белене. От изявления на лагеристи те са различни от Ловеч и Скравена, но и тук са допускани жестокости и беззакония. Така например, отправяйки остра критика към поведението на ст. лейтенант Петър Гогов, началник на Втори обект, началникът на общежитието майор Марин Ханджийски пише в отчетния си доклад за второто тримесечие на 1954 г. следното: "Там /на II обект/ се чувствуват като самостоятелни губернатори. Ст.лейт.Петър Гогов, без да уведоми началника и без да има заповед, изпраща затворници в карцера". В същия доклад се посочва, че и началникът на Първи обект, където са настанени криминални престъпници, също допуска извращения: "Началникът на I обект, ст. лейт. Иван Гюров, вероятно не надниква в лазарета, щом в последния момент изпраща

затворници в болницата на Втори обект, които след няколко дена умират".

Върху докладна записка на началника на отделение "Въдворяване и изселване", майор С.Иванов, с която той предлага най-тежко болните лагеристи да бъдат лекувани в болницата на МВР в София, Мирчо Спасов поставя резолюция от 30.01.1959 г.: "Няма нужда чак тука да ги лекуваме в София - такива възможности нямат честните и добри хора от населението, а вие сте се загрижили толкова много за престъпниците. Достатъчно е лекуването им при всички случаи в лазарета на отделението, а в краен случай - в Свищов и Плевен, повече нищо не е нужно и това да се разбере добре".

Установено бе, че от есента на 1944 г. до м.април 1962 година по документи намерени в архива на МВР, през лагерите /включително Ловеч и Скравена/ са преминали 23 531 лица, от които 21 442 мъже и 2089 жени. Най-голям е броя на лагеристите в Белене 9 933 лица. Като правило въдворяването е ставало без присъди, с решения на особени юрисдикции - комисии, изграждани на основата на законови и подзаконови нормативни актове, за които бе споменато по-горе.

От общия брой 23 531 лица, по политически причини са 14 647 по криминални и аморални 6190 и за 2694 няма данни.

Характерно е, че за началния период 1944-1948 г. от общо въдворените 8 160 души по политически причини са били 6 143 лица, по криминални и аморални 1647 и за 370 няма данни. През последния период 1958-1962 г. от общо въдворените 3 363 лица, по политически причини са 701, по криминални и аморални 2 633 и за 19 няма данни.

Според намерени документи в архива в лагерите за цялото това време са починали 157 лица /без Ловеч и Скравена/. Тези данни не са окончателни, те се нуждаят от прецизиране в по-нататъшната работа на основата на новопридобити писмени и устни доказателства.

Обществено-държавната комисия смята, че:

- самото съществуване на лагерите противоречи на Конституцията и правата и политическите свободи на гражданите;

- надделяването на конюнктурната политическа целесъобразност над закона при създаването на лагерите с Наредбата-закон още през 1945 година, е недопустимо;

Из архивите на ДС

667

- по-нататъшното деформиране на подменения с административни процедури законен наказателен процес за лишаване от свобода на лица, извършили престъпления е довело до разправа с политически неудобни за режима лица. Не са пощадени и някои бивши членове на правителството, гласували за създаването на лагерите, а по-късно въдворени в тях, като Асен Павлов, Григор Чешмеджиев и др.; до груби нарушения на човешките права, включително и до отнемане живота на отделни лагеристи;

- за нарушаването на законите и режима в лагерите е допринесло и наличието сред лагерната администрация на хора с ниски професионални и нравствени качества.

Макар, че в много архивни документи бе констатирано наличието на явен стремеж у редица представители на Министерството на вътрешните работи и на администрацията на лагерите към недопускане на извращения както в процедурата по въдворяването, така и по време на пребиваването на задържаните в лагерите, в повечето случаи е надделявал субективизмът и подчертаното старание за добра оценка от по-висшата инстанция в "борбата с врага". Ето защо всички усилия за спазване на установения ред при въдворяването и за подобряване на бита и условията на труд на лагеристите са изгубвали значението си на фона на доминиращата атмосфера на беззаконие и насилие. Дори двукратните актове на правителството за закриване на лагера в Белене през 1953 и 1959 година, като резултат на формирало се убеждение в неговата противоправна същност и като средище на извращения и престъпления, не е станало повод да се потърси персонална съдебна отговорност от главните виновници за нарушенията на човешките права в лагера. Този подход лежи в основата и на създаването на лагерите в Ловеч и с. Скравена.

Из архивите на ДС

668

Въз основа на работата, която обществено-държавната комисия извърши, могат да се направят следните предложения:

- В съответствие със законите на страната да бъде потърсена наказателна административна и гражданска отговорност от всички виновни длъжностни лица, за създаването и съществуването на лагерите и нарушението на човешките права.

- Парламентарната комисия по деформациите да вземе принципно решение за реабилитирането на всички репресирани по политически причини без присъди и въдворени по административен ред в лагерите.

- Да се задължи Министерството на вътрешните работи да издава по образец удостоверение за въдворяваните, за които разполага с данни.

Специалната комисия се разграничава от всички противоречиви и целящи сензация материали в средствата за масово осведомяване. Както до сега тя ще огласява по официален ред установените от нея данни, факти и обстоятелства, свързани с предмета на нейната дейност.

Единодушно и категорично членовете на Комисията и участвувалите в нейната работа, независимо от политическата си принадлежност и служебно положение, не приемат и осъждат идеите и практиката на лагерите като средство за лишаване от свобода и "възпитание" на хора, дори и извършили престъпления, а още по-малко като средство за политическо подтискане на едни хора от други.

С П И С Ъ К

на Специалната комисия за подпомагане разследването на извършените престъпления и извращения в лагерите край град Ловеч, Скравена и др.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Ген.-полковник АТАНАС СЕМЕРДЖИЕВ -
министър на вътрешните работи

И ЧЛЕНОВЕ:

1. АНГЕЛ НИКОЛОВ - Комисия по партийна етика на БСП
2. ВАСИЛ ГАДЖАНОВ- в. "Вечерни новини"
3. ДИМИТЪР БАТАЛОВ-Клуб на репресираните след 1945 г.
4. проф. ДОБРИН МИЧЕВ - Институт по история при БАН
5. ЖЕЛЕЗАН РАЙКОВ - УС на БЗНС
6. ИВАН ВИКТОРОВ - Национален съвет на ОС
7. ИВАН КОНСТАНТИНОВ - Българска телевизия
8. ИВАН НЕВРОКОПСКИ - БЗНС "Н. Петков"
9. ген.-майор КРАСИМИР САМАНДЖИЕВ - МВР
10. ген.-майор ЛЕОНИД КАЦАМУНСКИ - Национална следствена служба
11. полковник ЛИЛЯН КОСТАДИНОВ - МВР
12. ЛЮБЕН ДИНОВ - Съюз на репресираните комунисти

13. ЛЮБОМИР СОБАДЖИЕВ - Движение за Гражданска инициатива
14. ген.-майор ПЕТКО КИПРОВ - МВР
15. СВЕТОЗАР ПАВЛОВ - журналист
16. полк. СНЕЖАНА ТРЕНДАФИЛОВА- МВР
17. ген.-майор СТОЯН СТОЯНОВ - МВР
18. майор ТАНЧО ЧАЛБУРОВ - МВР
19. полк. ТОДОР БОЯДЖИЕВ - гл.секретар на МВР
20. полк. ХРИСТО ВЕЛИЧКОВ - Директор на милицията
21. полк. ЦВЯТКО ЦВЕТКОВ - МВР

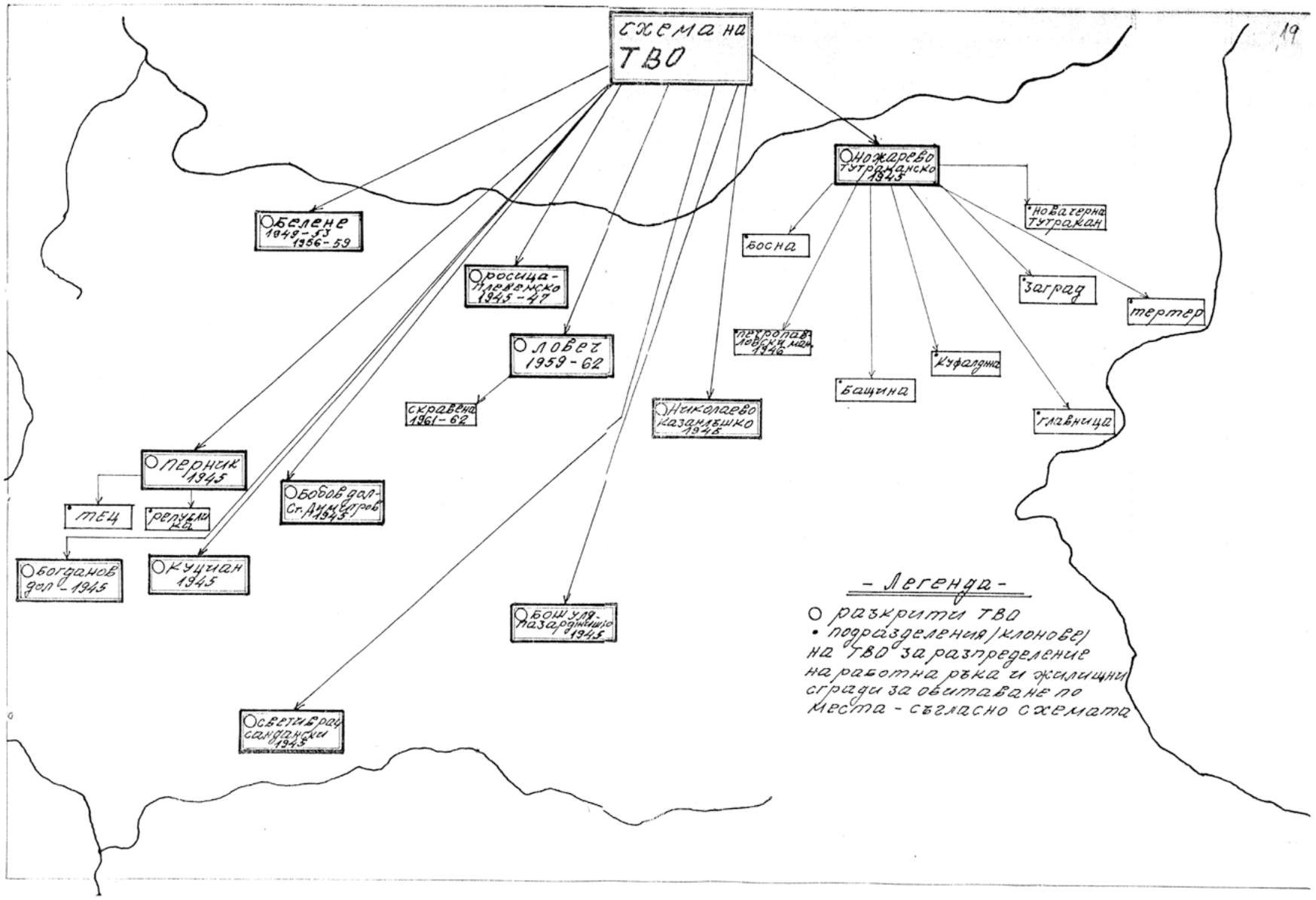
19
Схема на ТВО
Белене 1949-53 1956-59
Росица-Плевенско 1945-47
Ловеч 1959-62
Скравена 1961-62
Перник 1945
Тец
Република
Богданов дол - 1945
Куцчан 1945
Бобов дол - Ст. Димитров 1945
Светиврач сандански 1945
Бошуля-Пазарджишко 1945
Николаево Казанлъшко 1945
Ножарево Тутраканско 1945
Босна
Петропавловски ман. 1946
Бащина
Куфалджа
Главница
Заград
Тертер
Новачерна Тутракан
- Легенда -
○ разкрити ТВО
• подразделения (клонове) на ТВО за разпределение на работна ръка и жилищни сгради за обитаване по места - съгласно схемата

схема № 1

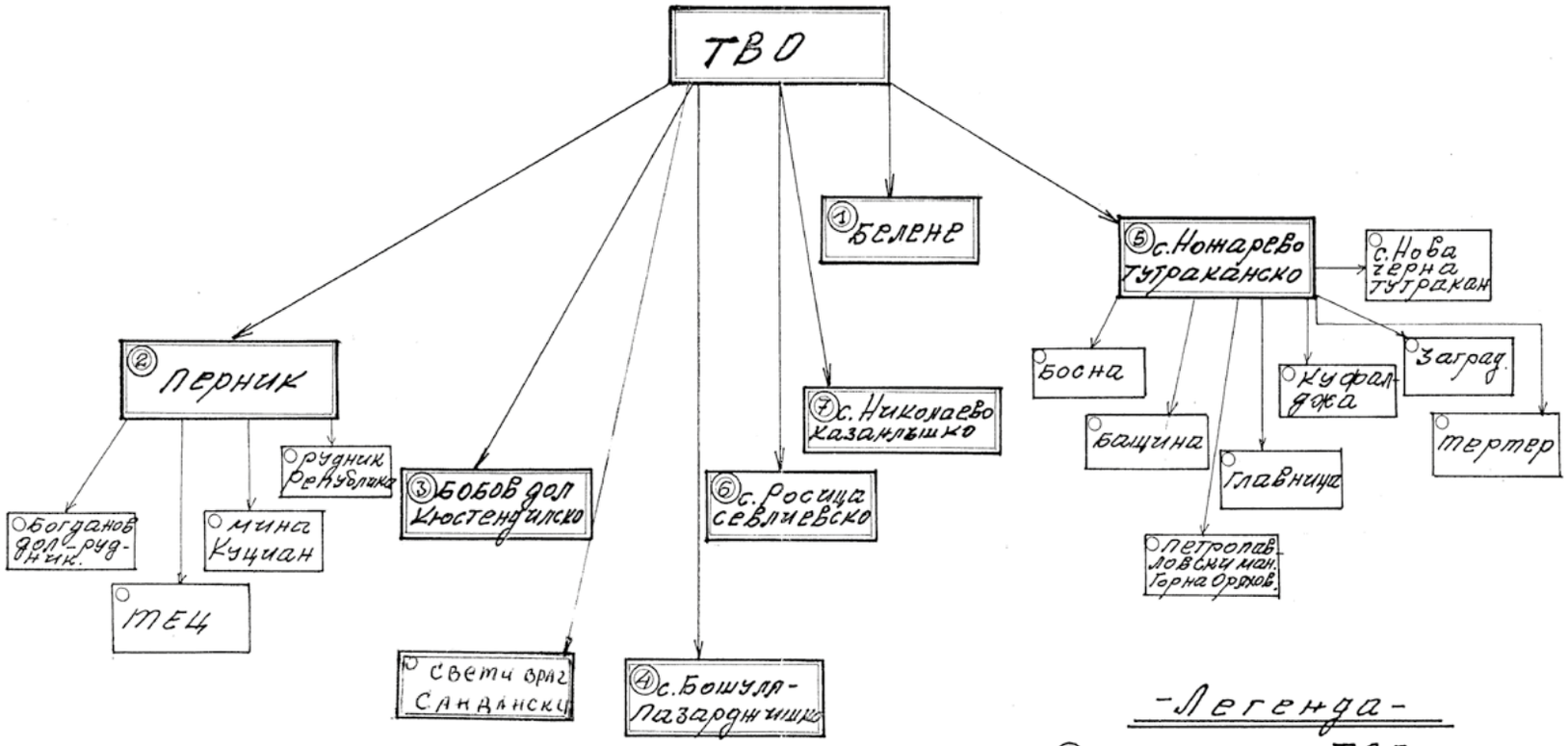

-Легенда-

◎ разкрити ТВО
○ подразделения/клонове/ на ТВО за разпределение на работници и ползвано жилищни помещения, по места - съгласно схемата

Ѿв

23

Отдѣлъ „ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТЬ"
Вх. № 10294 отъ 13.IX 1945 год.

ДО ГОСПОДИНА НАЧАЛНИКА НА
СЛУЖБА "ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ"
ДИРЕКЦИЯ НА НАР.МИЛИЦИЯ
С О Ф И Я.

ОБЛАСТНО УПРАВЛЕНИЕ-НАР. МИЛИЦИЯ
С-ВА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТЬ
№ 1440
11.IX 1945 г.
гр. Горна Джумая

В отговор на радиограма н-р.1603/ 6.IX.1945 год.Ви, донасям следното:

Затворническия лагер се намира всред една дива изолирана местност в околностите на мина "ПИРИН" самата местност е голям хендек около който са издигнати почти отвесни брегове високи повече от 200-300 метра.

Жилищното помещение на арестантите е обградено с двуметрова телена мрежа.Обекта на работата се намира на около 500 метра от жилищното помещение.

Лагера е образуван на 19.VII.1945 год. тук в настоящия момент се намират 123 затворника с присъди от 15 до една година строг тъмничен затвор издадени от Народния съд.

Затворниците работат на каменна кариера на две смени,едните почват работа от 6 часа до 14 часа и вторите от 14 часа до 22 час през нощa. През време на работата затворниците се охраняват от двама милиционери и двама въоръжени цивилни вардияни,освен тук има придадени трима тъмнични надзиратели.От направената от мен проверка са могли да подържат редовни връзки с селяните от с.Брежани отстоящо само на 3 километра от лагера. Охраната е не само крайно недостатъчна но и крайно не организирана.Втората смена работи до 22 часа през нощa и стига да пожелаят могат да избегат от лагера когато си пожелаят.От откриване на лагера до днес прокурора не е посетил нито веднаж лагера; Въпреки избегването на един арестант преди един месец,който в последствие беше заловен.От страна на прокурора и директора на затвора не са взети никакви мерки за ефикасната охрана на лагера,в следствие на което избягаха на 2.IX още трима човека,които по всека вероятност са се прехвърлили в Родопския балкан.

Свиждането с затворниците става всеки ден и по всеко време на деня,като разрешително за това се издават не само от прокурора а и от коменданта на мина "ПИРИН" и от неговия заместник.

Въобще в лагера няма установен никакъв режим.Затворниците тук не са нищо друго,освен обикновени работници.До сега от страна на Директора и тъмничните власти не е искано никакво съдействие от нас ,освен при случаите на избегалите арестанти.

При така сложените условия в лагера няма да бъде чудно никак ако избягат голяма част от лагеруващите там арестанти.

Горното донасям за сведение.

ИНСПЕКТОР ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ /Ан.Миладинов/.

Областна народна милиция О. Ф. Гор. Джумая

69

Многоуважаеми г-н Никола Тетков,

Макар и обезправен по закона на народния съд, позволявам си да Ви привлича вниманието върху някой прояви на органите на Мин. на Правосъдието и на Народната Милиция, който са в разрез с програмата на О.Ф, както и с законноста в страната. Отнемайки част от скъпоценното Ви време, аз Ви моля да се застъпите за нас, което ще бъде преди всичко проява на човещина и справедливост.

Първия въпрос е, защо сме изпратени тук от затворите на брои 150 души пол. затворници в каменната кариера на мина „Пирин" с. Бреждане-Горно-Джумайско. По закон ние като пол. затворници не можем да бъдем изпращани на работа, освен по наше собствено желание. Никой от нас не е желал да дойде тук и копае камани, когато не знае защо е осъден. Между нас има и възрастни хора съвършенно негодни за физическа работа. Всички те обаче са минали през нечовешките инквизиций на Милицията и днес са с разклатено здраве

На второ място изниква въпроса - като работим на частно предприятие, защо не ни се плащат полагаемите възнаграждения-надници. Според правилника на затворите, на работниците се плаща 50% от изработените надници като останалите 50% остават за подобрение блага та на затворниците. До сега не сме получили нито лев, а едва ли някога ще получим

На прехрана сме към мината, с пор-

цион 70 лв. Продуктите които се влагат в казана никога не костуват определената сума и въобще храната е крайно недостатъчна. Дава ни се обед и вечер по една порция стар фасул, ориз или някаквв зеленчук, а „понякога" и говеждо месо. Готви се толкова безвкусно, особено когато ориза е мухлясал, че всички изхвърляме храната си. Въобще каквото се влага в казана е без какъвто и да е контрол, свързано с явни кражби на продукти - незакона икономия. При това положение - ежедневна 8часова тежка физическа работа, организмите ни са подложени на бързо изтощаване, а мнозина от нас формено гладуват. Като резултат на недохранване и прекален разход на физическа енергия идват множеството заболявания.

Въпросът с медицинската помощ е един от най болезнените. Жината макар и длъжна по закон, както и управата на Горно-Джумайския затвор не дават никакви медикаменти. И ние сме длъжни сами да си търсим и купуваме такива. Поради ненавременна медицинска помощ, един наш другар заболя тежко и на път за Горна-Джумая почина. Чудим се всички, как в една работническа България могат да се оставят работници на толкова тежка работа без медицинска помощ, още по-вече Съветския Съюз, даде на държавата ни толкова много медикаменти.

Отношенията на изпратените затворнически надзиратели, охрана и минни надзиратели са под всякаква човешка търпимост. Двамата ни надзиратели с първоначално образование - единия бивш метач в Горно-Джумайските хали, а другия ратай в някои си чифлик. Може да имате представа как ще пре-

Из архивите на ДС

възпитават в О.Ф. идей една група от хора вишисти. Те-надзирателите чувствувайки се слаби в култура и образование, мъчат се с силата на терора да наложат власта си. Затова и не подбират средствата за този терор - жувни, ругатни, закани за побоища, викане, късане писмата, карциране, наказване с извънредна работа на карцерата, забавяне връчването на колети и записи, забрана свиждане с близките ни, и какво ли не още. А ние с нищо още не сме заслужили тези обноски. Работим най-добросъвестно, и строго съблюдаваме установения вътрешен ред.

Охраната се ръководи от един младеж за който спокойно може да се каже, че е с болни нерви. Той е бивш смазвач на вагонетки в мината. Заблуден в своята власт той е загубил човешкия си образ. Фактически той командува, живота и работата ни тук, а те са поставени под знака на съмнителната сигурност. Дневните и нощни стрелби са обикновено развлечение, пиянството е редовно всеки ден, терора също и над всичко това стоят заплахите му, че ще хвърли бомби в помещенията ни за спане, нанася тежки побойща. Ето двама от нашите другари стоят полумъртви на легло вече цяла седмица, без всякаква помощ.

На края пък Коменданта и Директора на мината узакониха и разрешиха побойщата. Всичкия този тормоз и несигурност за живот тласнаха някои наши другари към престъпление и ето вече 6 души избягаха в планината.

Работим с собствено облекло и обувки, който вследствие характера на работата, скоро се износиха. Сега никои не ни дава работно облекло, а и никой не взема

грижата скъсаното наше да се изкърпи. А есента дойде, времето застудя, валят проливни дъждове. Жилищните условия са невъзможни. Постройката е дървена с пропаднал под, нехигиенична, с пробит покрив, непроветлива и тълна. Гадове се въдят от всички родове и спалното ни помещение е поскоро менажерия. Малкото дворче е свинарник, кучкарник, а карцера и обор на магарета! Вонята от клозета е нетърпима, но никои не дава грам вар за обеззаразяването му.

Картината не би била пълна, ако не надникнете по наровете и видите бледите лица на болните и гладни затворници с по 40° температура принудени въпреки това пак да отуват на работа. Всичко това се казва О.Ф превъзпитаване!

Накрая завършвайки горното описание на тази противозаконна каторга, аз Ви моля в името на човещината, справедливоста и законноста в страната, да направите онова което можете за нашето връщане по затворите. Моля да дадете гласност на писмото ми!

28-IX-1945 год.
с. Брежане-Горно-Джумайско.

С почит
Стоян Т. Стоянов.

188

Д О К Л А Д

Относно общото състояние и организация на затворите.

1.С изменение на закона за работата на затворниците от 29.III.47 год.,респективно чл.3 от същия закон,законодателя не прави разлика в режима на затворниците,в връзка с това дали те са осъдени за политически или криминални престъпления. Обаче, вследствие разложителната дейност на някой категории затворници, като вулгарните престъпници,рецидивистите и непоправимите " политически"престъпници се е наложила практиката да се организират към някой затвори/Сливенския,Пазарджишкия и Кюстендилския/дисциплинарни отделения.В Сливенския ~~и Пазарджишкия~~ затвор се пращат предимно"политически" затворници,а в Пазарджишкия и Кюстендилския предимно криминални такива.~~Къ~~ В тия отделения се прилага и по строг режим.

Необходимо е въпроса с категоризирането на затворниците и и режима по отношение на същите да се уреди целостно с един нов общ правилник за затворите и следин нов правилник за прилагане закона за работата на затворниците.

2.Обща констатация е ,че администрирането на затворите не е на подобаваща висота.Самата административна дейност е свързана с понятието затвор и като такава не се нрави на всекого.Поради това и поради малките заплати подреждането на персонала и създаването на постоянен кадър в ръководството на затворите става трудно.

Необходимо е чрез битовото подмагане и други възнаграждения да се подобри положението на персонала при затворите,за да се привлекат постоянни и качествени кадри в затворното дело.

3.Културно просветната и политическа работа в затворите е сложена на здрава идейна и научна основа.Същата обаче се провежда откъслечно,не достатъчно в връзка с събитията на деня и текущата политика.

Съществуването на църквите към затворите и техното поддържане е в противоречие с здравия мироглед за една правилно провеждана културно просветна работа.Църквите към затворите се използват като свърталища за реакционните елементи и биват използвани от тех както за място,където свободно могат да разменят мисли и пускат слухове,а така също и за подковаване на случайно попаднали между тех затворници.

Необходимо е да се запланира културно просветната и политическа работа в всички затвори,координиране на същата с едно централно общо ръководство.

Да се създадат и развият библиотеки с достатъчно подбрани научна и художествена литература.

Да се уреди въпроса за съществуването на църкивите при затворите.

4.Трудът като обществено възпитателен фактор е задължителен за всички затворници.Към всички затвори се организират работилници и стопанства съобразно с условията и възможностите Освен в работилниците и стопанствата на затворите,поради излишна работна ръка пускат се затворници и на външна работа.Доходите от тех са доста големи,обаче охраната и режима към тех са доста слаби.

Пускането на затворници за работа по учреждения,болници и други места създава хаос в режима на затворниците и излага затворното дело.

Необходимо е да се организира охраната на затворниците работящи вън от затворите.Да се ограничи пускането на затворници на външна работа и по възможност да не се пускат такива по учреждения,болници и др.места където въобще охраната е невъзможна.

5.Здравната дейност в затворите общо е много слаба.Единствено в Софийския централен затвор има обзаведена болница с постоянен персонал.Обслужването на другите затвори става от лекари с възнаграждение с седмични визити.Вследствие на това и поради лошите хигиенични условия в по вечето затвори заболяванията са чести явления.Има случаи и на епидемични заболявания.

Необходим е по ефикасен здравен контрол,както по отношение на самите затвори,а така също и по отношение на лекарското обслужване .

6.Преместване на затворниците.

По силата на чл.21 от общия правилник за затворите осъдените се задържат в най близкия затвор до последното местожителство на затворника.Поради липсата на места в некой затвори тоя принцип не може да се спази,поради което се правят постоянни искания за премествания,които остават неудоволетворени.

Разместване на затворници става според възможностите за такова разместване,поведението на затворниците или нуждата от специалисти за некой затвори.

7.Помилваният на затворниците се движат по постановленията на общия правилник за затворите от 1938 година.Върховната комисия/чл.561 от с.пр./се състои от главния прокурор при В.К.С,от Председателя на Соф.ап.съд,Прокурора при Софап.съд и началника на нак.отдел при М-во на правосъдието.С новата реорганизация на съдебното дело,както и с прехвърлянето на затворите към Министерството на вътрешните работи необходимо е състава на тая комисия да се уреди на ново.

Предложения за помилвания става от особената комисия/чл. 559 от общия правилник за затворите/чийто състав е;Председателя и прокурора при обл.съд,един съдия посочен от общото събрание на обл.съд,директора и лекара на затвора.

~~Някъде в комисията участия и свещениците.~~

След 9.Септември участие в тая комисия вземат и представители на О.Ф.комитети.

Необходимо е да се уточни състава на особената комисия при новата реорганизация на слежбите,както и да се уточнят фукциите и правата на всеки член от тая комисия.

Правени са предложения в тая комисия да участва и милицията както и държавна сигурност.

8.Отпуски на затворници.В чл.253 от общия правлник за затворите е уредена материята за пускане на ПОСЛЕДСТВЕНИ затворници при изключителни случаи на смърт или агония на близки на затворници.

Използването на този текст е създало опасните за затворното дело прецеденти,с ходатайство на слините на деня,да се пускат в "отпуска" и с влезлите в законна сила присъди затворници.

679

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Отпуските на затворниците са несъвместими с целите и задачите поставени на затворите.Необходимо е да се ликвидира с тая практика.

9.Командировка на затворници.Създадена е практика в много затвори да командироват затворници по "служебна работа"на затворите.Много често явление да се натоварват затворници с отговорни работи и се пращат сами без охрана в"командировка",да се поверяват на същите парични суми и права да извършват от името на затвора разни покупки и др.

От архивите на ДС

21 - VII - 47 г

ПРОЕКТ

142

Н А Р Е Д Б А

ЗА УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ В ЗАТВОРИТЕ

На основание чл.чл.131 и 470-501 от Общия правилник за затворите за системното и резултатно провеждане на учебно-възпитателната дейност в затворите, нареждам:

I. РЪКОВОДНИ НАЧАЛА ЗА УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

ЦЕЛ.

§ 1.

В духа на прогресивните схващания, изтъквани все по-напреден план в съвременното наказателно право и затворно дело, наказанието със затвор не е само възмездие за извършено престъпно деяние или нарушение, а и средство за поправяне и възпитание на затворника.

§ 2.

Главната цел на възпитателното въздействие върху затворниците е да се просвети умът, засили волята и облагородят чувствата им, за да се заглушат по този начин антисоциалните склонности, порочните и престъпни страни в тяхния характер.

§ 3.

Системата на учебната и възпитателна дейност в затворите трябва да бъде насочена към разясняване и усвояване от затворниците на законосъобразността в природата и в развитието и живота на човешките общества.

На затворниците трябва да се даде възможност да осъзнаят вредата от миналия им порочен живот и престъпно поведение за самите тях, за близките им и обществото и да се убедят в ползата, която ще имат ако ръководят законосъобразно своето поведение.

Върху чувствената природа на затворниците трябва да се въздействува по начин такъв, че те да схванат ясно предимството на духовните блага пред безогледното задоволяване на инстинктите и долните страсти. От особено значение е, затворниците да не бъдат само поучавани към предпочитане на духовните блага, а да им се създава възможност непосредствено да ги изпитват.

Целта на наказанието, като средство за поправяне не може в никой случай да бъде парализирането изцяло на волевия живот у затворника. Целта трябва да бъде да се депресират и овладеят само вредните и престъпни нейни прояви, а да се насърдчават и подхранват социално-отправените и положително-творческите.

Съзнанието за малоценност у затворника и състоянието на пълна апатичност, в което той може да изпадне са не само безцелни, но и вредни и затова целта на възпитателното въздействие е да поддържа духовната му бодрост и да

Из архивите на ДС

682

443

затвърдява у него убеждението, че той е напълно способен да живее редовен и законосъобразен живот и, че само така той ще може за в бъдеще да се ползува от плодовете на своя труд, от уважението на близките си и обществото и от благата и радостите на живота.

СРЕДСТВА

§ 4.

Средствата за постигане на възпитателната цел трябва да бъдат умело подбирани и използувани, като се има предвид, че се касае за особен вид учебно-възпитателна дейност/на затворници и при затворническа обстановка/ и на второ място - с оглед на особеностите на самите затворници.

§ 5.

Възпитателните средства трябва да бъдат напълно съгласувани с постановленията на Общия правилник за затворите, като за използуване на по-особени възпитателни методи и средства извън рамките на Правилника за затворите, макар и в духа на настоящата наредба, но не предвидени в конкретните й постановления, се иска одобрение от Министерство на правосъдието.

§ 6.

Средствата за обучението и възпитанието на затворниците трябва да бъдат избрани и категорицирани според времетраенето на различните наказания, възрастта на затворниците, грамотността или степента на тяхното образование, професионалната им принадлежност, общата им култура и вида на деянието за което са осъдени.

§ 7.

Средствата за обучението и възпитателното въздействие над затворниците могат да се избират само от обсега на следните по-главни видове:

а/ Класово обучение за огрмотяване или разширяване на умствения кръгозор на затворника.

б/ Беседи от учителя и ръководния персонал на затвора.

в/ Беседи от затворници, научно подготвени или специалисти в известна област.

г/ Беседи от външни лица, известни със своята научнопопуляризаторска или обществено-възпитателна дейтелност.

д/ Художествени литературни четения от известни писатели.

е/ Хорово пеене /затворнически хор/.

ж/ Литературно-музикални забави, изцасяни от затворници.

з/ Прожектиране на картини и филми с образователна и възпитателна стойност.

и/ Уреждане на културно-просветна група от затворници.

к/ Поддържане на библиотека и читалня.

л/ Спортни игри и състезания.

м/ Индивидуално напътване и подпомагане за самообразование за усвояване на някоя полезна практическа дейност или занаят, или на известно художествено умение/рисуване, свирене на инструмент и др./

н/ Организиране на курсове за професионална ориентировка и подготовка на затворниците.

о/ Съревнуване между затворниците при организирането и провеждането на някои от изброените деятелности или занимания.

§ 8.

Прилагането на учебните и възпитателни средства трябва да бъде напълно съгласувано с установения вътрешен ред в затвора и да не влизат в противоречие с никое друго законно постановление.

144

III. ОРГАНИЗАЦИЯ И РЪКОВОДСТВО НА УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ.

ОСНОВНО ПОЛОЖЕНИЕ

§ 9.

Организирането и ръководенето на учебната и възпитателна дейност със затворниците се извършва според постановленията и в духа на настоящата наредба.

ДИРЕКТОР

§ 10.

За поставяне в изпълнение и правилното провеждане на тази наредба носи отговорност директора на затвора.

683

УЧИТЕЛ

§ 11.

Подробният план на организацията и непосредственото изпълнение на учебно-възпитателната дейност се възлага на учителя при затвора. Той носи пряката служебна отговорност за успеха на тази дейност.

§ 12.

За учители на предвидените щатни места при местните затвори се назначават лица с правоспособност на редовни прогимназиални учители, а при Софийския централен затвор - с такава на редовен гимназиален учител по педагогия.

Учителят при затвора трябва да има високо съзнание за голямата социална и хуманна стойност на задълженията, които му се възлагат.

При изпълнение на поставените му задачи учителят трабва да се ръководи не от правилото за формално запълване на предвиденото за учебно-възпитателна работа време, а да влага при разработването на тези задачи старание, въодушевление и всичкото си педагогическо умение.

Учителят трябва да изпълни с такъв дух своята работа, че часовете на занимания да не бъдат чувствувани от затворниците като досадни и натрапени, а като приятно очаквани и желани от всички. Държането и начина на работата му със затворниците трябва да бъдат такива, че те да виждат в неговото лице не само обикновен технически ръководител за огрмотяване, а уважаван и обичан възпитател.

Учителят трябва да си постави като главна задача и тази - правилно да приценява и задоволява духовните нужди на различните категории затворници.

Особен такт и умение се изискват от учителя при възпитателното въздействие над по-интелигентни затворници и особено на онези от тях, които имат или са имали неприязнено отношение към политическия ред и законност на Народната република България. Върху правилното политическо възпитание на затворниците той трябва да обръща особено сериозно внимание, като избягва догматично и заплашително да им внушава желаната насока на разбирания и поведение, а им въздействува със системна разяснителна работа и убеждаване. Върху въпроси, по които сам не е напълно добре осветлен или са от естество, което далеч надхвърля неговите права и задължения на учител-възпитател, той трябва да проявява особена предпазливост, като тактично ги отклонява или да им дава нуждното осветление и разрешение при друг удобен случай и чрез други по-подходящи и законно-позволени начини и средства.

Особено е необходимо учителят да бъде внимателен и отзивчив към изповедите или проявите на затворници със силно подтиснато душевно състояние.

Из архивите на ДС

145

Спрямо тях той трябва да обмисля и подбира най-подходящите средства за душевното им облекчаване и укрепване. Ако той констатира болезнени прояви от същия вид, неизвестни на управлението на затвора, длъжен е да уведомява за това своевременно директора и лекаря на затвора.

За успешното справяне с възложените му възпитателски задачи, учителят трябва да полага старание за постоянно допълване и разширяване на педагогическата си култура, най-вече на познанията си по психология и особено на психологията на затворниците.

§ 13.

Учителите се ползуват с всички общи права и задължения на другите служители при затворите.

При възможност учителят се ползува от безплатна квартира, осветление и отопление в затвора.

Учителите при затворите ~~се~~ ползуват само лятната ваканционна почивка, предвидена за учителите в редовните основни училища.

§ 14.

Учителите са длъжни да водят класово или групово обучение на затворниците най-малко в задължителния брой часове, предвиден в Правилника за народните основни училища/прогимназиалната степен/ - 24 часа седмично. В минималния брой задължителни учебни часове се включват и общите беседи, ако са предвидени в редовната ~~в редовната~~ седмична учебна програма.

Незаетото в обучение част от дневното работно време, установено за държавните служители, учителите са длъжни да използуват в подготовка и изпълнение на другите свои обязаности, предвидени в настоящата наредба.

§ 15.

Учителите водят задължително дневник, в който отбелязват учебната си и възпитателна дейност.

В дневника се вписват оформените класове и учебни групи, с които се водят отделни часове на обучение. За всяки клас или група се вписват поименно редовно участвуващите затворници-курсисти. В дневника редовно се отбелязват отсъствията, прилежанието и поведението на затворниците през часовете на обучението, както и кратко описание на преподадения учебен материал.

В отделна част на дневника се вписват хронологически всички други образователни и възпитателни начинания, водени лично от учителя или провеждани под негово ръководство.

§ 16.

Вписаният материал в учебно-възпитателния дневник се заверява в края на всяка седмица от директора на затвора.

§ 17.

В края на всяко тримесечие от учебния период, въз основа на внесения материал в дневника, учителят прави писмен доклад до директора на затвора за резултатите от учебно-възпитателната си дейност.

В края на годишния учебен период учителят представя обстоен доклад за хода, особеностите и резултатите от учебно-възпитателната работа през изтеклата година чрез директора на затвора на затвора до Министерство на правосъдието - наказателна част. Директорът на затвора изпраща доклада с мнение върху изложеното.

ВЪЗПИТАТЕЛСКИ СЪВЕТ

§ 18.

За по-пълното и успешно разрешаване на поставените възпитателни задачи, при всеки затвор се образува възпитателски съвет.

Във възпитателския съвет участвуват директорът, поддиректорът, учителят и главните надзиратели при затвора.

Из архивите на ДС

685

§ 19.

Възпитателският съвет се събира на заседание в определено време и когато е необходимо под председателството на директора на затвора.

На заседанията на възпитателския съвет се обсъждат необходимите възпитателни мерки, дават се мнения, препоръки и приценки върху цялостната учебно-възпитателна дейност в затвора.

Учителят води протокол за заседанията на възпитателския съвет.

УЧЕБНО ВРЕМЕ

§ 20.

За редовна учебна година в затворите се определя времето от 1 октомври до 31 март.

Годишният учебен период се разделя на две полугодия /първо полугодие: м.м. X, XI и XII и второ полугодие: м.м. I, II и III./

През времето извън главния годишен учебен период се уреждат късосрочни курсове за огрмотяване и общообразователни беседи.

§ 21.

Годишният учебен план, учебната програма и воденето на класовото и групово обучение трябва да се предвиждат и изпълняват така, че всяко полугодие да представлява закръглен образователен срок.

§ 22.

Дневното учебно време се определя в седмичната учебна програма.

В зависимост от броя на класовете и учебните групи и на местните условия в затвора занятията с тях могат да се водят ежедневно или през ден.

§ 23.

Учебните занятия с всяки отделен клас или група, съставени от затворници, незаети в организираните работилници, предприятия и във външна работа, се водят през обикновеното работно време най-много по 3 часа дневно.

Със класовете или групите, съставени от затворници, заети в организираните работилници или във външна работа, обучението се води най-много по 1 час дневно в извън работно време.

§ 24.

Всяка учебна година завършва с изпитна беседа пред длъжностните лица от затвора и поканени от правосъдната власт, като се демонстрират добитите учебно-възпитателни резултати и разяснят в устен доклад от учителя.

УЧЕБНИ КЛАСОВЕ И ГРУПИ

§ 25.

За успешното провеждане на учебно-възпитателната дейност и в зависимост от броя и състава на затворниците, както и от местните условия при даден затвор, се съставят от желаещите затворници учебни класове и групи.

§ 26.

Класовете се съставят от 30 до 50 редовно следващи курса на обучението затворници. В групите участвуват най-много до 15 души затворници.

Всяки клас или група трябва да представлява отделна образователна степен.

§ 27.

Според образователната степен класовете и групите се разпределят на:

а/ Класове или групи за неграмотни.

б/ Класове или групи за степента на основното образование.

в/ Помощен клас или група.

Из архивите на ДС

686

147

В зависимост от броя на оформените групи и броя на участвуващите в тях затворници-курсисти обучението може да се води слято.

§ 28.

Разпределянето на затворниците за обучение в съответните класове и групи се извършва по приценка на учителя.

В началото на всяка учебна година/или полугодие/ учителят проверява в няколко пробни учебни часове грамотността и знанията на желаещите да следват курса на обучението затворници.

Меродавни за приценката по разпределянето трябва да бъдат знанията и общото културно ниво на затворника, независимо от това дали са придобити в училище или самостоятелно в живота.

§ 29.

Помощният клас или група се уреждат с цел да улеснят новопостъпващите през течение на учебния период затворници за успешно следване в редовните класове и групи. Всяки новопостъпващ затворник, желаещ да се обучава, престоява в помощния клас или група толкова време, колкото е необходимо за да се приобщи и успешно обучава в съответния редовен клас или група.

В помощния клас или група се приемат и всички желаещи да се обучават затворници с най-краткосрочни наказания, за които е безцелно следването в редовните класове и групи.

§ 30.

Затворниците работници от организираните работилници, предприятията и при възможност тези, които се изпращат на външна работа, се поставят в отделни класове и групи.

§ 31.

Всички следствени затворници, както и тези с доживотна или смъртна присъда се изключват от класовото или групово обучение.

До колкото е възможно учителят дава напътствия и улеснява личните желания и старания за самообразование на първата категория от споменатите в този параграф затворници.

УЧЕБНО-ВЪЗПИТАТЕЛЕН ПЛАН, МАТЕРИАЛ И ПРОГРАМА

§ 32.

Задачата на системното класово/групово/ обучение е да опресни и допълни полезните знания на затворниците, а чрез това да им създаде верна представа за живота, взаимоотношенията на хората, гражданските отговорности и здравеопазването, както и да улесни практическите им нужди и да повиши качествената им и продуктивна работа в работилниците и предприятията на затвора.

§ 33.

В началото на всяка учебна година учителят изработва подробен учебно-възпитателен план, в който конкретно се установяват:

а/ Броят и степента на учебните класове и групи в зависимост от наличния брой и състава на подлежащите на обучение затворници.

б/ Видът обема и разпределението на учебния материал за съответните класове и групи.

в/ Главните възпитателни средства и начинания, които ще се застъпят и проведат през течение на годината.

Годишният учебно-възпитателен план се обсъжда и приема от възпитателския съвет и чрез директора на затвора се представя за уведомление и одобрение в Министерство на правосъдието.

При нужда, поради промяна в условията, учебно-възпитателният план може да се видоизменя или допълня в началото на второто учебно полугодие.

148

§ 34.

С оглед на поставените общообразователни задачи на обучението в затворите задължително се изучават следните учебни предмети: 1.български език /писане,четене и бълг.литература/,2.смятане/аритметика/,3.геометрия,4.българска история,5.българска география,6.природознание,7.обществознание/гражданско учение/,8.здравеопазване/лична,трудова и обществена хигиена/ и 9.история на културните придобивки.

§ 35.

Учебният материал се избира от кръга на предвидения такъв за степента на народното основно образование и се приспособява към особените изисквания на поставената учебно-възпитателна цел в затвора.

§ 36.

Седмичната учебна програма се изработва съобразно същите изисквания и в зависимост от наличните условия и начините по които се води обучението в затвора.

БЕСЕДИ.

§ 37.

За постигане главната цел на възпитателното въздействие върху затворниците общите беседи имат извънредно важно значение.Те трябва да се застъпват и провеждат планомерно,като се избират най-подходящите теми,които могат да събуждат жив интерес у затворниците и едновременно да имат действителна образователна и възпитателна стойност за тях.

§ 38.

С изнасянето на беседите е задължен преди всичко учителят при затвора. Задължени се считат в това отношение директорът,поддиректорът и лекарят при затвора,както и другите подходящи длъжностни лица.

Затворници с проверени качества също е желателно да бъдат използувани за изнасяне на подходящи беседи.

За лектори могат да бъдат поканвани и известни външни лица,като при такива случаи се иска надлежно разрешение от Министерство на правосъдието или Прокурора при областния съд.

§ 39.

Беседите могат да бъдат масови - за всички или за голяма част от затворниците,или ограничени,на по-специални теми,интересуващи от практическа полза за по-малък кръг затворници.

§ 40.

Темите на беседите трябва да бъдат избирани не едностранчиво,а от всички области на науката и живота,които могат да влияят за просветлението и възпитанието на затворниците.

Като ръководно начало при избора на темите трябва да се имат предвид следните по-важни и общи въпроси: 1.Задълженията и правата на затворниците, 2.Задълженията и правата на гражданите,3.Лична,трудова и обществена хигиена, 4.Политическо възпитание,5.Важни събития в историята,6.Социални недъзи и борбата с тях/престъпност,алкохолизъм,венеризъм и др./,6.Стопански и професионален живот,7.Възпитание на детето и пр.

За повод и теми на беседите трябва да се използуват всички по-важни дати,свързани с исторически лица и събития,както и общонародни празници.

БИБЛИОТЕКА

§ 41.

Добрата прочитна книга е едно от най-мощните средства за душевното

687

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

149

ободряване, самообразованието и възпитанието на затворника.

Върху обогатяването, редовното поддържане и масовото използуване на затворническата библиотека трябва да се обръща най-голямо внимание.

§ 42.

Уредбата, поддържането и обслужването на библиотеката при затвора се възлага на учителя. Негово задължение е подбора и снабдяването на библиотеката с нови книги.

В помощ на учителя за библиотекарската служба директорът на затвора може да назначи някое от длъжностните лица или подходящи затворници.

§ 43.

Учителят води за книгите от поверената му библиотека: 1. библиотечна книга - списък на книгите, 2. азбучен каталог или картотека, 3. раздавателна библиотечна книга, 4. списък на липсващите и повредени книги и 5. статистически дневник за броя и характера/съдържанието/ на раздадените книги, а също и за категорията на затворниците, които са ги ползували/по вид на престъпното деяние и срока на наказанието/.

688

§ 44.

Библиотеките при затворите се поддържат от нарочни кредити за целта, от дарения на външни лица и издателства и от доброволни вноски на затворниците.

§ 45.

Желателно е при всяка библиотека да се образува нарочен отдел за служащите при затвора, който да се поддържа с подбрани книги за тяхното културно и професионално усъвършенствуване.

§ 46.

В края на всяка месечна година учителят представя писмен доклад на директора на затвора за състоянието на билиотеката и ползуването от книгите.

ПРОСВЕТНА ГРУПА

§ 47.

За улесняване и насърдчаване образователната и възпитателна дейност при затворите, разрешава се организирането на просветни групи, в които затворниците участвуват по желание.

§ 48.

Всяка просветна група се ръководи от учителя при затвора и има конкретни културно-просветни задачи: обслужване на библиотеката, подпомагане огрмотяването и самообразованието на затворниците, изнасяне на беседи и литературно-музикални забави, полезно използуване на свободното време и пр.

За дейността и ръководството на просветната група затворници се изработва правилник, който се приема от възпитателския съвет и одобрява от Прокурора при областния съд.

ГРИЖИ ЗА МАЛОВРЪСТНИТЕ ЗАТВОРНИЦИ

§ 49.

Ако в даден затвор има отделна група от маловръстни затворници, учителят и възпитателския съвет полагат най-голямо внимание и старания върху учебно-възпитателната дейност спрямо тази група според постановленията и препоръките на настоящата наредба.

§ 50.

За дейността си по отношение обучението и възпитанието на маловръстните затворници учителят представя отделен доклад или я излага обстойно в

150

специална част на общия си доклад.

III. НАБЛЮДЕНИЯ И ПОПЕЧИТЕЛСТВО НАД ЗАТВОРНИЦИТЕ.

НАБЛЮДЕНИЕ ВЪРХУ ПОВЕДЕНИЕТО

§ 51.

За целите на поправителната и възпитателна функция, която се възлага на затворите, както и за нуждите на известни психологически и социално-правни проучвания, учителят при затвора има задължението да извършва наблюдения върху поведението на затворниците.

§ 52.

Учителят извършва наблюденията си във всички случаи, при които служебното му положение позволява непосредствен контакт със затворниците.

За наблюденията се използуват и всички сведения, които могат обективно да се дадат от другите служители при затвора.

§ 53.

Наблюденията трябва да се насочват към всички характери прояви на затворниците досежно: поведението им при изпълнение установения режим в затвора, душевното им състояние във връзка с вида на извършеното престъпно деяние, взаимоотношенията с другите затворници и персонала, влиянието на труда в организираните и неорганизирани работилници, душевното състояние в различно време през течение на едно наказание, влиянието на дисциплинарните наказания, въздействието на обучението и другите възпитателни грижи, отношенията със семейството и други външни близки, порочни наклонности и слабоволие, особени научни или професионални интереси, обществено-политическа заинтересуваност, художествени, религиозни или други духовни интереси и пр.

§ 54.

Данните от наблюденията учителят е длъжен сам лично да вписва подробно и системно в нарочен дневник.

Сведенията в този дневник не могат в никой случай да се използуват като обвинения или доказателства за налагане на дисциплинарни мерки. Същите сведения не могат да стават достояние на частни лица, лично заинтересувани от поведението на затворниците.

Същите данни се държат на разположение само на директора на затвора и други по-виши длъжностни лица от ведомството на Министерство на правосъдието и само по тяхно нареждане могат да стават достояние и използуват от други лица.

§ 55.

Желателно е данните от наблюденията да се обработват с оглед да един или няколко поставени принципни въпроси и излагат в отделен доклад, който се представя чрез директора на затвора в Министерство на правосъдието.

ПОПЕЧИТЕЛСТВО

§ 56.

В кръга на възпитателските задължения на учителя се включват и грижите за моралното и социално попечителство над известни затворници.

§ 57.

Попечителството има особено значение към края на изтърпяване на наказанието спрямо по-слабохарактери, с разстроено здраве и недостатъчно професионално или материално подсигурени затворници.

689

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

151

§ 58.

Спрямо поменатите в предхождащия параграф категории затворници учителят е длъжен да проявява особени старания за правилното им осветляване върху бъдещите им възможности и условия на живот, като ги напътва към най-подходящата за тях трудова и жизнена среда, посочва им средствата от които могат да се ползуват и правилата, които трябва да следват за да си осигурят сносно лично, семейно и обществено положение.

§ 59.

При възможност учителят, чрез поискано съдействие от управлението на затвора или на други учреждения и власти, полага грижи за реално попечителство над крайно нуждаещи се от покровителство затворници, като улеснява тяхното настаняване, след освобождаването им от затвора, в морално и икономически благоприятна жизнена среда.

690

§ 60.

Резултатите от попечителната дейност учителят отбелязва в годишния си доклад.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

М. В. Р.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
НА
НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

№ 4410
15. XI. 194 г.
СОФИЯ

ДО ГОСПОДИН
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
София МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
Т У К.

Господин Министре,

Днес,когато целия български народ е в напрежение, за изпълнение задачите на двегодишния стопански план,към поставените в затворите най-зли врагове,има с нищо неоправдано снисходително поведение,което предизвиква дразнение в безпристрастните граждани.

В затворите в страната ни има една обща разпуснатост.Затворниците не са в състояние да почуствуват затвора. Използвуване на физическия им труд послужи за развитие на една разпуснатос и безотговорност.Много от директорите не са на своето място.

1/Директора на затвор ,не провежда контрол над затворниците и подведомствените му.Всякога е пиян,безхарактерен човек.Готов е да освободи който и да е затворник щом му даде пари или продукти.Затворниците си ходят много често в отпуска по домовете от 5 до 10 дена.Получил е досега от затворниците 80,000 лв. за да им облекчи живота в затвора, като ги пусне в стопанството на работа без да имат право за това.

2/Бившия директор на затвор също е така формен пияница, не провежда контрол.Като администратор е лош.Занимава се изключително с мошеничества и черна борса.Същия е продал 700 кгр. нахутово семе притежание на затвора на черна-борса.За тая му дейност има съставен акт от народната милиция.Покровителствува до безобразие затворниците осъдени от народния съд.От 19 затворника нито един няма в затвора. Всички са настанени като "чиновници" по съда,в общината и други учреждения,без всякакъв контрол от страна на затворническата управа.

3/Директора на затвор

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 07.08.2014г. Секретар:

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014 г. Секретар:

също не провежда контрол.Като администратор е лош.Занимава се изключително с пиене и получаване на продукти от затворници за пускането им в отпуска,

4/Деловодителят Пейчо М.Христов и архиваря Никола СТ. Филчев на Шуменския затвор са закоравели фашисти.След 9.IX.1944 г. си остават на същата длъжност с същите начини на действие спрямо О.Ф. власт./Да спъват всички мероприятия на О.Ф. от каквато и форма да се провеждат и те с каквото могат/.

Убийци осъдени от Народния съд на смърт се пуснаха от затвора за "примерно държание".Други осъдени на доживот са помилвани и останали с по 2-3 год.От затворите Сливен,Бургас,Стара-Загора Кърджалии,Пазарджик и Кюстендил-затворниците си ходят по домовете без охрана и разрешение,а с разрешение и без охрана си ходят от всички затвори.Ето и някои от многото факти:

1.От Централния затвор Генчо Иванов Туевски от с.Правец Ботевградско,осъден на доживот за подмамване и предаване на 16 ятаци в последствие избити.След 14 месеца престой в затвора бива освободен.

2.В.Ц.З.-Лазар Дамянов от гр.Ботевград осъден на доживот организирал план за убиване на 17 ятаци.Свободно без охрана се разхожда из Софийските улици и му остават още две години за излежаване.

3.От Варненския затвор Горги Андреев Чулеманов осъден на смърт.Избягал в Ромъния,в края ва 1945 год.бива заловен и след 9.месеца затвор освободен от Варненския затвор за "добро поведение"-както се изрази той.

4.В Ц.З. капитан Ботев от гр.Ботевград,убиец на десетки партизани и ятаци.По застъпничество осъден на доживот.Остават му още три години за излежаване.

5.От затвора-Шумен осъдения на 12.1/2 год.затвор за черна борса фабриканта на трикотажна фабрика Пенчо Иванов Тепавичаров от гр.Габрово,на 11.VII.1947 год.взема отпуска за 10 дни.Директора на затвора Здравко Попов му разрешава да дойде в София без охрана.Идва и като редовен гражданин се настанява в хотел"България"стая № 112, отива в домът на на ъгала на на любов където бива заловен от наши органи.При следствието се установи,че той е редовен отпускар.По късно дошел в София и директора на затвора Здравко Попов и се настанил в същата стая при Тепавичаров,като пътните и дневните му разходи са се поемали от последния.

Такива факти се намират почти в всички затвори в по-голями или по-малки форми.

Горното Ви донасям за знание и разпореждане.

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР:

89-1

Министерство на вътрешните работи

ЗАПОВЕД

№ 351-Я

По списъка утвърден в 14.VII.1955 г. от др. зам. м-р Тюрв за отсъдата се счита загубила значение и понятия подлежат на връщане.

Въпреки неколкократните категорични нареждания на Министерството на вътрешните работи да не се пускат на външна работа затворници, осъдени за политически престъпления, някои директори на затвори допускат грубо нарушение на тия нареждания. Така на 11 т.м., директора на Старо-Загорския затвор е пуснал трима затворници осъдени с тежки присъди от Народния съд, които възползувайки се от небрежността на придружаващия ги надзирател, са успели да избягат. За да се сложи край на подобно небрежно и престъпно отношение към нареждания на Министерството на вътрешните работи,

З А П О В Я Д В А М:

1. Никакъв затворник, осъден за политическо престъпление и затворници, осъдени за тежки криминални престъпления да не се извеждат за изпълнение на каквато и да било работа извън затвора. Изключения могат да се допускат само с писменно разрешение от Пом. Министра на вътрешните работи - др. Любен Ангелов. При това, извеждането на такива затворници извън затвора трябва да бъде обезпечено със силна охрана и с писменно нареждане кой за тях е отговорен.

2. Без да се употребява каквото и да е насилие и грубости, решително да се ликвидира с всякаква разпуснатост и вредно либералистично отнасяне към затворниците. Да се вземат срочни мерки за затягане на реда и дисциплината в затворите. Извършилите престъпления трябва да чувствуват, че не се намират на почивка, а изтърпяват наказание.

3. За небрежно и престъпно нарушение на категорично нареждане на Министерството на вътрешните работи, уволнявам дисциплинарно директора на Ст.-Загорския затвор ДЯНКО ПЕНЕВ ДЯНКОВ, който веднага да бъде предаден на съдебните власти.

Настоящата заповед възлагам за изпълнение на Пом. Министра - др. Любен Ангелов и отдел затвори. Същата да се прочете от директорите пред персонала на затворите в Народната република.

София, 13 май 1948 година.

М И Н И С Т Ъ Р:

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 109

За незабавното започване стройтелните обекти към Министерството на вътрешните работи в гр.София,

З А П О В Я Д В А М:

1. Софийският централен затвор да дава ежедневно в 6•30 часа сутринта, начиная от 29 април затворници за обща работа, както следва:

а/ за "пристройка М.В.Р." - 40 души
б/ за "Интендантските складове" 100 "
в/ за изваждане пясък и чакъл на всички стройтелни обекти 60 "

2. Директора на Народната милиция да осигури охраната на затворниците, като милиционерите се дават по възможност от едно поделение с оглед получаване на храната им от едно място.

Затворниците и милиционерите да си носят съдове за храна и хляб. Храната на затворниците да се получава от Затвора.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Директора на Народната милиция, Н-ка на Отдел Интендантство и Н-ка на Отдел Затвори и Трудово-възпитателни общежития, за сведение и изпълнение.

гр.София, 12 . V . 1949 година.

М И Н И С Т Ъ Р:

Препис. 32

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ВП

На № 332/7.II.48 г.

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ - Централно управление

11-то постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 25 февруари 1948 година, протокол № 31.

Да се предаде безвъзмездно на Министерството на вътрешните работи от Министерството на народната отбрана СЛИВЕНСКИЯ ВОЕНЕН ЗАТВОР с всички домакински вещи и предмети, целия жив и мъртав инвентар /без конете/ включително работилници и стопанства, както и подобренията извършени от Министерството на народната отбрана след приемането на затвора от Министерството на правосъдието.

ОТГОВОРЕН СЕКРЕТАР:/п/ Ат.Войнов

Верно,

с. Твърдица, 30 май 1948 год.

До ПОМОЩНИК-МИНИСТРА на
МИНИТЕ И ПОДЗЕМНИТЕ БОГАТСТВА
Б-е-ф и я

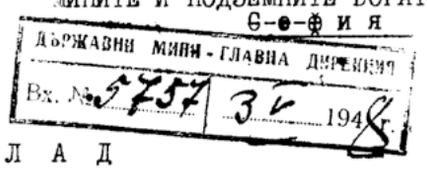

Д О К Л А Д

Другарю пом.Министре,

Поради социалното положение на работниците-миньори, които работят в мините ни включени в обединението "БАЛКАНБАС", а именно; че те са дребни земеделски стопани, и с настъпването на летния работен сезон, масово се самоотлъчиха, което е видно от тук приложената таблица по месеци, за март, април и май.

Употребени надници по месеци общо за обединението средно дневно:

Март	Април	Май до 25.V.
1652	1609	1288

Сравнително май с месец март, то през м-ц май имаме употребени средно дневно с 364 надници в по-малко, което се отразило върху производството както следва:

За м-ц март изпълнението на производствения план е 104.13%; за април 90%; за май 78%.

Производителноста на надница е намалела за м. май сравнително март както следва:

за март - 0.369 т.; за април 0.328; за май 0.313 тона или с сравнително май с март в по-малко с 56 кгр.

При съществуващото положение, ние рискуваме не само да не изпълним производствения си план, но и голяма част да изостанат от заплануваните подготовки, което ще се отрази също така за производството ни през 1949 година.

Като се има предвид особеностите на мините като добивно промишлено предприятие, което се намира под влиянието и натиска на подземните атмосферни условия, какво, че изоставените макар и за кратко време работни места, почват да се разрушават и в последствие за тяхното възстановяване, за да се приведат в изправност и станат отново възможни за експлоатация, ще бъдат необходими двойно повече средства, и ще се употреби извънредна работна ръка.

За да се преодолеят горните загуби, необходимо е набавянето на работна ръка /поне общо/.

От опита който имаме до сега, ние предлагаме и молим Вашето ходатайство пред Министерството на Вътрешните работи, да ни бъдат отпуснати необходимото количество затворници за общи работници, което ще ни помогне за стабилизиране на производството и осигуряване подготовките.

Съобщаваме Ви също за сведение, че още от 1946 година при мина "Х.Димитър" гара Чумерна, Сливенско, работят затворници от Сливенския и Старо-Загорския затвор.

Условията при които работят са следните; за които бихме дали и някой препоръки за бъдещата работа с въпросните хора:

1/ Предприятието плаща установената надница по надничния блок;

2/ 90% от стойноста на основната надница, предприятието внася на затвора;

3/ 10% от стойноста на надницата се плаща на самия затворник;

4/ Затвора плаща 90 лв. порцион на затворник;

м.о.

5/ Сумите за наднорменото производство и прогресивката към него, получават затворниците напълно;

6/ Получават квартира от мината, също ползуват и стол;

7/ Надзирателя е от затвора, а му плаща мината;

8/ Завивки не им дава затвора, а и от мината няма достат.

Правим предложение, охраната да бъде усилена /повече надзиратели/ макар и за смятка на предприятието.

От затвора да им се дадат нуждните завивки.

По горните начала и условия, в настоящия момент можем да приемем затворници за работа веднага при следните наши мини:

1. Мина "Георги Димитров" с.Николаево, Казанлъшко - 15.
2. Мините "Твърдица-Кардиф" с.Твърдица, Нова-Загорско с. - 150 души;
3. За мина "Чумерна" след един месец, може да се приемат 50 души /петдесет/.

Като Ви изнасяме горното, молим Ви да вземете под внимание и направите нуждните постъпки пред Министерството на Вътрешните работи, за удовлетворяване на молбата ни.

В очакване:

ДИРЕКТОР:
/К.Стефанов/

Из архивите на ДС

152

ПРАВИЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НАКАЗАНИЯТА И ОСИГУРИТЕЛНИТЕ МЕРКИ.

I. О Р Г А Н И.

Чл.1.При Министерството на вътрешните работи се създава управление на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталища,с назначение да обединя,организира, ръководи и контролира дейността по изпълнение на наказанията,наложени с присъди на съдебните власти и други несъдебни органи,които издават наказателни актове /наказателни заповеди,наказателни постановления и др./,трудово-възпитателната дейност,осигурителните мерки,поправителната и възпитателната дейност.

За тая цел в страната се организират затвори,трудово-възпитателни общежития,поправителни домове и възпиталища.

Дисциплинарните наказания не подпадат под разпоредбите на тия правила и се уреждат по реда на законите,правилниците и наредбите,които предвиждат техното налагане и изтърпяване.

Задържаните за издирване на престъпни деяния /дознание или следствие/ се държат в определените за това места при учрежденията,при които се разследват.

Чл.2.С задържаните в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителни домове и възпиталищата,се извършва просветна и възпитателна работа за техното политическо,обществено,трудово или нравствено поправяне и превъзпитание.

Чл.3.Организацията и службата на Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата при Министерството на вътрешните работи,както и на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,се уреждат с правилници одобрени от Министра на вътрешните работи.

153

Чл.4.Щата на служителите при Управлението на затворите, трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,както и на служителите при затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата се уреждат с бюджета на държавата и се разпределя с наредба на Министра на вътрешните работи.

Назначенията,преместванията,повишенията,уволненията и дисциплинарните наказания на служителите по ал.I,се урежда с правилник одобрен от Министра на вътрешните работи и съгласно разпоредбите на закона за държавните служители и закона за щатните таблици на държавните служители.

Чл.5.Никой не може да бъде задържан в затвор,трудово-възпитателно общежитие,поправителен дом или възпиталище,без влязъл в законна сила акт,издаден от определените в закона органи на държавата.

Чл.6.Всички органи на държавата и граждани са длъжни да оказват съдействие на органите по изпълнение на наказанията,осигурителните мерки,принудителната трудово-възпитателна и поправителна дейност.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА.

Чл.7.Влезлите в законна сила присъди,с които се налагат смъртни наказания,незабавно се изпращат на прокурора при Областния съд,за надлежни разпореждания,който разпорежда изпращането на присъдите на началника на затвора.

Чл.8.Изпълнението на присъдите,с които се налага смъртно наказание,се извършва под непосредственото ръководство на прокурор при Областния съд или негов заместник и в присътствието на секретаря му,началника на затвора или негов заместник и един лекар.

Осъденият се охранява от затворническа охрана,а ако тя е недостатъчна -от милиционери или войници.

699

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

700

154

Ако осъденият пожелае преди изпълнението на присъдата, може да се допусне при него свещеник от неговото вероизповедание.

Чл.9.При изпълнението на присъдата прокурорът нарежда на секретаря да прочете присъдата.

След това разпорежда да се изпълни присъдата.

След изпълнение на присъдата,трупът на осъдения се освидетелствува от лекаря и се съставя протокол,който се подписва от прокурора,секретаря му,началника на затвора и лекаря.

Чл.10.Присъдите,с които се налага смъртно наказание се изпълняват в определените за това места при затворите,сутрин рано, в непразднични дни не публично,чрез обесване,освен ако друг закон не установява друг ред за изпълнение смъртното наказание,което се оказва в присъдата.

Чл.11.След изпълнение на смъртното наказание,прокурорът разпорежда да се изпрати препис от протокола на съда и да се извърши погребение на трупа на осъдения.

Чл.12.Влезлите в законна сила присъди,с които се налага наказание,лишение от свобода /строг тъмничен затвор,тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа или запиране/,се изпращат на прокурора при Областния или съответно при Околийския съд, за надлежни разпореждания по техното изпълнение,които незабавно разпореждат изпращането им на началника на затвора в техния район.

Влезлите в законна сила наказателни актове /наказателни заповеди,наказателни постановления и др./на несъдебни органи,с които се налагат наказание,лишение от свобода,както и актовете на съдебните или други определени в закона органи,с които се заменят наложени глоби,с лишение от свобода /тъмничен затвор,запиране и пр./,се изпращат на началника на затвора в техния район.

Началникът на затвора незабавно прави искане до органите на Народната милиция или други определени в закона органи,да задържат и му изпратят лицата,на които е наложено да изтърпят наказанията.

155

Чл.13. Осъдените на строг тъмничен затвор,тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа,се държат в отделни за всяка категория тъмнични помещения.

Политическите затворници също могат да бъдат държани в отделни помещения.

Осъдените на повече от пет години строг тъмничен затвор, се държат в единични помещения.

Чл.14.На затворниците се дава безплатна храна и формено облекло,определени с наредба на Министра на вътрешните работи.

На осъдените на тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа или запиране,може да се позволи да ползуват свои дрехи,постоянно или през определено време.

На затворниците може да се позволи през определено време да получават храна,пари и други предмети от близките им,ако не са лишени от такива за дисциплинарни нарушения или с заповед на Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата.

Чл.15.На затворниците се позволява през определеното в правилника време да се свиждат със своите роднини,близки и адвокатите си.

На затворниците се позволява да правят всекакви молби, заявления,жалби,тъжби,оплаквания и др. до Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,до началника на затвора,съдебните места и други учреждения,за което им се осигурява възможност и нуждите пособия.

На затворниците се позволява да пишат писма до роднините близките и адвокатите си,по реда на правилника,освен тези с влезли в законна сила присъди,които са лишени за това от Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата.

Чл.16.Осъдените на тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа или запиране,след като са изтърпяли половината

Архивите на ДС
701

Из архивите на ДС

702

156

от наказанието си и ако има добро поведение,с разрешението на Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,могат да бъдат пускани в отпуск.

Чл.17.Не осъдени лица могат да бъдат задържани в затворите,ако има възбудено срещу тех наказателно преследване и е постановено мерка за неотклонението им от следствие и съд,задържане под стража,или такава мерка определена условно,до изпълнение известни условия за неотклонението им от следствие и съд.

Неосъдени могат да бъдат задържани в затворите,ако по реда на закона е постановено да бъдат задържани до изплащане на глоби или други наказателни задължения.

В такива случаи,преписи или извлечения от постановленията за тия задържания се изпращат заедно с задържаните лица на началника на затвора,а ако определените задържани лица са свободни, началникът на затвора прави искане до органи на Народната милиция, или други определени в закона органи,да задържат тия лица и ги изпратят в затвора.

Чл.18.Присъдите и наказателните актове,с които се налагат наказания и глоби или конфискации,ако по реда на закона не е определен орган,който да ги изпълни и реда за техното изпълнение,се изпълняват от данъчните власти,по реда за събиране преките данъци.

Изпълнението на присъдени обезщетения и парично удовлетворения,се извършва по реда на закона за гражданското съдопроизводство.

Съдебните и деловодни разноски,според произхода им,се събират съответно по реда на ал. I или II.

Чл.19.Присъдите,с които се постановява лишение от права по разпореждане на съда,се изпълняват от надлежните органи.

Присъдите,с които се постановява обнародването им,последното се извършва по разпореждане на съда.

Чл.20.Изпълненията на присъдите и наказателните актове трябва да се извършва точно,съгласно разпорежданията в тях. При

157

съмнение или затруднение в изпълнението, въпросът незабавно трябва да се отнесе до органа, който е издал присъдата или наказателния акт.

III. ОТЛАГАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАКАЗАНИЯТА, ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЗАТВОРНИЦИТЕ.

Чл.21. От правилото за незабавно изпълнение на присъдите, се допускат следните изключения, когато изпълнението е относно личността на осъдения:

а/ в случай, че осъденият страда от болест, която е пречка за изпълнение на присъдата спрямо него;

б/ изпълнение наказанието над бременни жени и до 45 дена след раждането;

в/ ако осъденият избяга, докато се улови;

г/ с постановление на надзорния прокурор, изпълнението на присъдите над земеделски стопани през време на усилена полска работа може да се отложи до два месеци, ако са осъдени с лишение от свобода за не повече от три месеци и няма опасност да избягат.

Чл.22. Привеждане в изпълнение на наказания относно личността на осъдения, с влезла в законна сила присъда или влезъл в законна сила акт на несъдебен орган, се изключва:

а/ когато самото наказателно преследване е прекратено, поради амнистия;

б/ когато осъденият умре;

в/ когато осъденият е помилван;

г/ когато се измине определената в закона давност.

Чл.23. Амнистията е законодателен акт и заличва престъпния характер на деянието.

Амнистираните затворници се освобождават по разпореждане на съда, който е постановил присъдата или по разпореждане на органа, който е постановил наказателния акт, предвидените в които деяния се амнистират.

Из архивите на ДС
703

Из архивите на ДС

704

Чл.24.Помилването е акт на държавния глава,с който осъденият се освобождава от изтърпяване наложеното му наказание.

Помилванията се извършват по доклад на Министра на вътрешните работи,въз основа на решение на комисия в състав: един помощник-министър от Министерството на вътрешните работи, Главният прокурор на Народната република или негов заместник,един представител на Националния съвет на Отечествения фронт и началника на Управлението на затворите,тредово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталища.

При нужда може да се разпореди да се съставят комисии при затворите в състав: местният прокурор или негов заместник, началника на затвора,един представител на Околийския комитет на отечественофронтовската организация и тъмничния лекар.

Чл.25.Давността изключва изпълнението на наказанието:

а/след изтичане на 25 години,ако определеното в присъдата наказание е смърт;

б/след изтичане на 20 години,ако определеното в присъдата наказание е строг тъмничен затвор не по-малко от 10 години;

в/след изтичане на 15 години,ако определеното в присъдата наказание е строг тъмничен затвор не по-малко от 5 години;

г/след изтичане на 10 години,ако определеното в присъдата наказание е строг тъмничен затвор до 5 години,тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа или запиране;

д/след изтичане на 2 години,ако виновният е осъден за нарушение.

Чл.26.Давността на наказанието започва:

а/от деня на встъпване на присъдата или наказателният акт в законна сила,а ако изпълнението на наказанието е започнало, то от деня,когато осъденият е избягъл;

б/от деня,когато пресрочното освобождаване е отменено.

Ако по законни причини изпълнението на присъдата или наказателният акт е отложено,или лицето по други причини е затворено,то давност не тече.

459

Давността на наказанието не се простира върху допълнителните наказания.

Чл.27.Когато едно лице изтърпява наказание и за него се получат две или повече присъди или съответно наказателни актове, то началникът на затвора прави искане до органите,които са ги издали да определят на осъдения, по началата на съвокупност, едно общо наказание.

Чл.28.Във всички случаи,когато осъденият трябва да бъде предсрочно освободен,поради амнистия,помилване,ревизия на делото или други законни причини,то това се прави по разпореждане на надлежните органи,за изпълнение на чиито актове е задържано лицето.

Освобождаване на задържани лица поради изменение мерката за неотклонение от следствие и съд,поради изпълняване на условия за неотклонение от следствие или съд,прекратяване наказателното преследване,оправдаване на подсъдимия или внасяне на присъдената му глоба, се извършва по разпореждане на надлежните органи, за изпълнение на чиито актове е задържано лицето.

Задържаният за неизплащане на присъдена му глоба всекога има право да се освободи от затвора,като предварително изплати остатъка от глобата.Тоя остатък от глобата се отнася към цялото й количество,тъй както остатъкаот затвора към целия негов срок.

Чл.29.Осъдените на лишение от свобода /строг тъмничен затвор,тъмничен затвор,принудителна трудово-възпитателна работа или запиране/,могат да бъдат пресрочно освободени:

а/ако са изтърпели поне 3/4 от наложеното им с присъдата им наказание,а за осъдените на смърт или доживотен строг тъмничен затвор,ако са изтърпели поне 15 години затвор и

б/ако със своето поведение са дали доказателства,че са се поправили.

Чл.30.Не могат да бъдат пресрочно освободени осъдените за измена, предателство,шпионаж,вредителство,диверсия,престъпления

705

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

706

160

против обществения ред, престъпления против властта, общо опасни престъпления; кражба,грабеж,палеж,измама,изнудване,обсебване или укриване.

Чл.31.Пресрочното освобождаване се извършва по заповед на Министра на вътрешните работи,въз основа доклад на комисия в състав: прокурора при местния Областен съд, началника на затвора, представител на Околийския комитет на отечественофронтовската организация и член на управата на Околийския народен бъвет.

Чл.32.На пресрочно освободените се дават удостоверения съгласно правилника.

Те се намират под надзор на Народната милиция до где трае срока на наказанието наложено в присъдата.

Чл.33.Пресрочното освобождаване може да бъде отменено с заповед на Министра на вътрешните работи по доклад на комисията по чл.31,въз основа на сведения и доказателства,които й се представят от Народната милиция или други органи.

Чл.34.Наказанието се счита изтърпяно,ако изтече срока му преди да бъде издадена заповед за отменяване предсрочното освобождаване.

Затворник пред срочното освобождаване,на който е отменено,не може повторно да бъде пресрочно освобождаван.

Времето изтекло от деня на издаване заповедта за предсрочно освобождаване до отменяването му,не се смята в срока на наказанието.

Чл.35.Сроковете на наказанията се ще определят в присъдата или наказателният акт с пълни дни,седмици,месеци и години. А се изброяват като се сметат годините и месеците по календаря, седмиците от 7 дни,а денят -от 24 часа.

Началото на сроковете започва:

а/за ония,които се намират под стража по същото дело, по което е издадена присъдата от деня,когато тя влезе в законна сила;

Из архивите на ДС
707

б/за останалите от деня,когато бъдат задържани за изпълнение на присъдата.

Чл.36.Щом изтече срока на наказанието,осъдените незабавно се освобождават.

IV.ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИ ОБЩЕЖИТИЯ, ПОПРАВИТЕЛНИ ДОМОВЕ И ВЪЗПИТАЛИЩА.

Чл.37.Заповедите за задържане и изпращане на едно лице в трудово-възпитателно общежитие се изпращат на органите на Народната милиция,която задържа лицето и заедно с препис от заповедта го изпраща на началника на трудово-възпитателното общежитие.

Чл.38. В трудово-възпитателните общежития могат по нареждане на Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата да бъдат изпращани и лица,които са осъдени на принудителна трудово-възпитателна работа. Там те се държат в отделни групи.

Чл.39.Трудово-възпитателните общежития се охраняват от отделение на Народната милиция или от въоръжена охрана.

От задържаните в трудово-възпитателните общежития може да се формират групи за охрана.

Чл.40.Разпоредбите на чл.чл.14-16 важат и за задържаните в трудово-възпитателните общежития.

Чл.41.Заповедите за задържане в трудово-възпитателни общежития подлежат на незабавно изпълнение,освен тези по чл.21 т.т.а-в.

Чл.42.Задържаните в трудово-възпитате ни общежития могат да бъдат пресрочно освободени,ако са изтърпяли поне половината от определеното им време за задържане и са дали доказателства, че са се поправили.

Предсрочно освободените се намират под надзор на Народната милиция и ако нарушат условията,под които са били освободени, те могат да бъдат отново задържани и изпратени в трудово-възпитателни общежития.

Из архивите на ДС

708

Чл.43.Щом изтече срока на задържането в трудово-възпитателните общежития,задържаните се освобождават незабавно.

Чл.44.Маловръстните престъпници,както и тези маловръстни, които проявяват склонност към порочен живот или са изложени на нравствена поквара,поради средата,в която живеят,или са морално застрашени с присъда или постановление на съдилищата за маловръстни,могат да бъдат изпращани в поправителни домове или възпиталища.

Режимът за пребиваване на маловръстни лица в поправителни домове или възпиталища,както и мерките за техната просвета, превъзпитание и поправяне,се извършва съгласно разпоредбите на закона за съдилища за маловръстни.

V.РАБОТА НА ЗАДЪРЖАНИТЕ В ЗАТВОРИТЕ,ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ,ПОПРАВИТЕЛНИТЕ ДОМОВЕ И ВЪЗПИТАЛИЩАТА.

Чл.45.Работата е задължителна за всички задържани работоспособни лица в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,независимо дали са осъдени или не

Всички затворници и възпитаници подлежащи на временна трудова повинност,отработват последната в затворите и трудово-възпитателните общежития.

Чл.46.Всички затворници осъдени на повече от пет години строг тъмничен затвор,както и останалите,за които това е наредено от началника на затвора,работят само в района на затвора.

Такива затворници могат да бъдат изпращани на работа вън от затворите,само в случаите определени от Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата и със строга охрана.

Останалите затворници могат да бъдат изпращани на работа вън от затвора само по реда на правилника.

Чл.47.Работата на задържаните в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата се

163

определя съобразно техната подготовка,сили,пол и възраст,за което те се разделят на групи.

Техната работа трябва да бъде производителна.

На тех могат да се дават такива работи,за да могат да добият трудова подготовка,да обикнат труда и да може,след като бъдат освободени да станат полезни граждани.

Чл.48.За използуване труда на задържаните в затворите, трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталища,при тия заведения се създават работилници и стопанства.

За тая цел затворите,трудово-възпитателните общежития, поправителните домове и възпиталищата се снабдяват с достатъчно земя от държавния поземелен фонд,общинските земи и мерите,с намалени цени или безплатно.

Тия заведения се снабдяват с предимство с елитен разплоден добитък и сортови семена за посев от държавните стопанства.

Те се снабдяват с предимство с инструменти,съоръжения, материали за работилниците и стопанствата и пр., а също така могат да ползуват такива и под наем или на учрежденията и предприятията,за чиято сметка работят.

Чл.49.За провеждане работата на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата се назначават за постоянно,като надничари или под уговаряне,нуждните ръководители,като агрономи,животноведи,ръководители,майстори и др.

Тия лица могат да бъдат плащани в натура от добивите на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата.

Чл.50.Произведението от стопанската дейност в затворите, трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,се продава по пазарни цени.

Чл.51.Трудът на задържаните в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата,може да се извършва и в разни държавни,обществени и други предприятия, като фабрики,мини,кариери,шосета,пристанища,строителни и стопански предприятия.

709

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

1614

Чл.52.Задържаните в затворите и трудово-възпитателните общежития,могат да получават възнаграждения и премии за своя труд по наредба одобрена от Министра на вътрешните работи.

Тези възнаграждения се разпределят,като една част им се изплаща по месечно на същите,друга част може да се изпраща на близките им,а останалата се внася на влог в Българска народна банка и може да се изтегли при освобождаването им или с разрешение на Управлението на затворите,трудово-възпитателните общежития, поправителните домове и възпиталищата,както това е уредено с наредбата по ал.I.

710

Задържаните в поправителни домове и възпиталища получават възнаграждение,съгласно разпоредбите на закона за съдилища за маловръстни.

VI. ФОНД ЗАТВОРИ И ВЪЗПИТАЛИЩА.

Чл.53.При Министерството на вътрешните работи се учредява "Фонд затвори и възпиталища",който се управлява от Министра на вътрешните работи.

Уредбата на фонда и начина на изразходване на средствата му се определят с правилник,одобрен от Министра на вътрешните работи.

Средствата на тоя фонд се внасят на влог в Българска народна банка.

Чл.54.Приходите на " онд затвори и възпиталища" не се включват в бюджета на държавата.

Чл.55.Средствата на " онда затвори и възпиталища" се набират от:

1.Сумите,които се получават от работата на затворниците и възпитаниците;

2.Продажба на произведенията на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

105

3.От отпускани от държавата суми по бъджета,за организиране и подобрение работата на задържаните в затворите,трудово-възритателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

4.От сумите добити от продажбата на веществени доказателства по делата,а също и веществени доказателства подлежащи на връщане,ако не са намерени лицата,на които принадлежат;

5.От приходите на продавниците в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

6.От продажлата на заловени предмети,които са забранени да се внасят в затворите,трудово-възпитателните общежития, поправителните домове и възпиталищата;

7.От сумите и предметите заловени при игране на хазартни и други забранени игри;

8.От продажба на бракувани,числящи се по инвентара вещи;

9.От продажлата на вещи на умрели затворници,на които не са намерени наследниците да им бъдат връчени;

10.От приходи от стопанската дейност на затворите, трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

11.От лихвите на влоговете на Фонда и

12.От разни постъпления.

Чл.56.Сумите на"Фонд затвори и възпиталища" се изразходват с заповед на Министра на вътрешните работи за следните цели

1.За постройка на затвори,трудово-възпитателни общежития,поправителни домове и възпиталища;

2.за поправяне и поддържане на съществуващите такива;

3.за постройка и поддържане на работилници,стопански сгради и др.

4.за създаване на болници при големите затвори,обзавеждането и снабдяването им с лекарства;

5.за постройка на учебни сгради и обзавеждането им;

711

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

712

164

6.за набавяне на машини,инструменти,сечива,уреди,семена, торове и др. за работилниците и стопанствата и за поддържането им;

7.за оборотен капитал на работилниците,стопанствата и продавниците:

8.за устройване на изложби;

9.за набавяне на превозни средства;

10.за подпомагане обществените мероприятия за борба с престъпността;

11.за уреждане библиотеки,набавяне книги,списания,вестници за школи,музеи,беседи,както и набавяне на пособия,във връзка с просветната и възпитателна дейност;

12.за плащане наеми,възнаграждения за услуги и други работи;

13.за плащане възнаграждения и премии на задържаните в затворите,тредово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

14.за плащане извънщатни служители;

15.за купуване мебели и канцеларски потреби;

16.за купуване на недвижими имоти или заменяне на такива за нуждите на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата;

17.за застраховка на имоти,култури и др.;

18.за лекуване на болни затворници и възпитаници и

19.за други разходи по затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата.

VII ДИСЦИПЛИНАРНИ НАКАЗАНИЯ.

Чл.57.Затворник,който избега,изтърпяното му наказание преди това не се зачита,а ако е изтърпял повече от три години,то не се зачитат три години.

Задържаните в трудово-възпитателни общежития,поправителни домове и възпиталища,които избягат,времето,което са стояли в тредово-възпитателните общежития,поправителните домове или възпиталищата,преди бягството им,не се зачита.

167

Чл.58.Задържаните в затвори,трудово-възпитателни общежития,поправителни домове и възпиталища,които са изпратени в една група на работа вън от затворите,трудово-възпитателните общежития, поправителните домове или възпиталищата,са длъжни да се следят взаимно за неотклонението си и при бягство на някой от тех,на останалите се налагат дисциплинарни наказания.

Чл.59.Задържан в затвор,трудово-възпитателно общежитие, поправителен дом или възпиталище,който подбужда или организира другарите си към неподчинение,бягство,нарушение на реда,дисциплината,нарушение в работата,повреди на имущества,уреди или други материали,се наказват с заповед на Управителя на затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата, с продължение срока на задържането му до 6 месеци.

За това наказание правилата на съвокупност не се прилагат.

Чл.60.Задържаните в затворите,трудово-възпитателните общежития,поправителните домове и възпиталищата отговарят за поверените им уреди,инструменти и други предмети и при повреждане или загубване заплащат стойността им и се наказват дисциплинарно.

Чл.61.На задържаните в затворите и трудово-възпитателнит общежитий,за извършените от тех дисциплинарни нарушения,се налагат следните наказания:

а/напомняне;

б/мъмрене;

в/извършване домакинска работа не по ред;

г/лишение от право на изпращане и получаване писма;

д/лишение от право за получаване храна и други предмети от вън;

е/лишение от разходка за време до 20 дена;

ж/лишение от свиждане;

з/оставяне при режим на намалена храна;

и/лишение от възнаграждение до два месеци;

713

Из архивите на ДС

1168

к/изолиране до 20 дена;

л/поставяне белезници само денем за не повече от три часа;

м/поставяне верига за срок до един месец;

н/задържане след изтичане срока на наказанието до 6 месеци;

о/конфискуване на суми и забранени вещи;

п/незачитане изтърпяно задържане /чл.57/

Тия наказания се налагат по реда на дисциплинарен правилник.

714

Чл.62.За изпълнение на настоящите правила,Министра на вътрешните работи издава правилници и наредби.

Настоящите правила отменят чл.чл.14,15 ал.III,17,18 ал.ал.II и III,мм. 19-25,27 ал.II, 29 ал.ал.II и III,76-79 и 86 от Наказателния закон,чл.чл.598-616 и 686 ал.I от Закона за наказателното съдопроизводство,Закона за работата на затворниците, Закона за Фонд"Трудово-възпитателни общежития" при Министерството на вътрешните работи,който фонд се слива в "Фонд затвори и възпиталища",Закона за прехвърляне затворите,поправителните домове и възпиталища от Министерството на правосъдието към Министерството на вътрешните работи,правилника за приложение закона за работата на затворниците; Правилника за службата на"фонда за подобрение затворното дело в България" и общия правилник за затворите.

ЕК.

11.

До Министра на вътрешните работи

Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: допуснатите слабости във връзка с администриране на затворите,стопанската работа при същите и отношенията с началниците на МВР по места.

На административната работа по затворите се гледа,като на странична работа.Стопанските мероприятия са ангажирали почти изключително вниманието,на директорите на затворите,надзорния персонал,а до голяма степен и вниманието на канцеларския персонал.

Вследствие на това,допуснато е безразборно искарване на затворници на работа по външни обекти,което даде възможност на опасни затворници да направят бегства.

Има случаи въпреки изричните разпоредби и заповеди да не се изкарват политически затворници на външна работа,такива са изкарвани без разрешение:Русе,Видин,Враца и др.

Почти във всички затвори не се спазва определения режим на кореспонденция,свиждане и получаване на храна за работящите.

Увеличение броя на затворниците не дава възможност да се проведе килиен режим за повече от 75% от същите.Нормалния капацитет на разполагаемите и използувани затвори може да побере най-много 8.000 души,а затворниците в настоящия момент надминават 14.000 души.

За спални помещения се използуват външни постройки,коридорите по затворите и др.Като облекчение идват организираните външни обекти.

Особено тежко е положението в Софийския затвор,който има нормален капацитет за 800 затворника,а в настоящия момент само ангажираните във вътрешните предприятия надминават 1.200 души.Като се вземат предвид голямия брой наследствените затворници,използуването на една част от затвора от ДС явствува,че положението с помещенията в Софийския затвор

Из архивите на ДС

716

е доста тежко.

Една основна слабост в администриране на затворите е безразборно използуване на затворниците,като сътрудници на отделните служители.Масово явление е,че даже отчетни лица предоверяват работата си на затворници.В това направление се вземат мерки от отдела,обаче, кадър за конкретна проверка липсва в настоящия момент.

За висота на хигиената в затворите не може да се говори.Липсват достатъчно съоръжения и препарати за едно ефикасно почистване и обезвъшчаване.В много затвори липсва и достатъчно вода:Лом,Ловеч. Има затвори,чиито клозети не са канализирани:Пловдив и Бургас.

Политико-просветната работа не е особена,като самостоятелна, планова и методична,а се упражнява повече като допълнително,странично задължение на директора на затвора или възпитателя,където има такъв.

Дисциплината по затворите,по специално всред надзорния персонал е слаба.Има затвори,където директорите не могат да се справят с надзорния персонал или трудно се справят:Лом,Видин и Пловдив. Корупцията,пиянството и др.лоши прояви през 1949 г.взеха доста големи размери,което наложи да се вземат строги мерки.Беха уволнени доста служители и дадени под съд:Шумен,Сливен,Враца,Сталин и др.

Тия и ред други слабости биха били избегнати до голяма степен, ако се осигури един по ефикасен и непосредствен контрол над затворите.Това може да се осъществи само от окръжните началници на МВР с началниците на МВР по места.

Необходимо е е дно правилно инструктиране на окръжните началници на МВР,за да се сложи в хармония и пълно иерархическо единство между служителите на МВР по места.

Това се налага,особено след като имаме на лице изложените погоре слабости и от друга страна станалите недоразумения в някои затвори.

Пълното несработване,довело до непримирима вражда,между директора на Разградския затвор и началника на МВР в същия град,ще доведе неминуемо до дезорганизиране на работата в същите.

Властническото разпореждане,особено за личното облагодетелствуване води също до опасни последици.В случая с Неврокопския началник на милицията,който заповедва на директора на затвора,въпреки възраженията на същия да му се направи гардероб,би бил показателен и той ще трябва своевременно да се лекува.

Ако окръжните началници на МВР вземат под непосредствен контрол работата по затворите,да подбират нисшите кадри от надзорния и канцеларския персонал,да контролират поведението на същите,да на-

Из архивите на ДС

717

лагат наказание,да проверяват лично или със своите органи,реда,режима,бита в затворите много от посочените слабости ще бъдат избегнати.

В резултат на недостатъчното сътрудничество между окръжните и околийски управления на МВР от една страна и управлението на ТВО в работата на последните съществуват следните слабости:

1.Охраната не е на нуждната висота.Не се полагат достатъчно и компетентно грижи за повишаване квалификацията,както на милиционерите,така и на командирите в трудово-възпитателните общежития.

Дирекцията на народната милиция не е включила нито строево, нито в учебно-политическо отношение охраната на общежитието към поделенията си с инструктаж и контрол.

Това трябва да стане незабавно,като на практика се осъществи ръководството и охраната на ТВО пряко от окръжните управления на МВР.

Последните да извършват назначенията,уволненията и разместванията на милиционерите.

2.Политическата и агентурно-оперативната работа в общежитията до сега бе предоставена почти изцяло на отделение ТВО с изключение до известна степен само на Димитрово.

Отделение ТВО нямаше дори персонална възможност централно да се грижи и развива тази дейност.

Нито ДДС,нито ДНМ чрез своите поделения в окръзите полагаха до сега някакви грижи.Не считаха общежитията,като особени обекти за обслужване,нито даваха помощ на възпитателите по места.

Политическият отдел при ДНМ и досега не е проявил интерес към възпитателната и културно-просветна работа в ТВО.

Към горните причини,като се прибави липсата на подготвен и достатъчно възпитателски кадър в общежитията,политическата и възпитателна работа в последните още не е поставена на нуждната висота,а някъде мъчно може да се говори за такава.

3.Не малко слабости и недостатъци общежитията имат в досегашната си стопанска дейност,както по вина на отделни служители,така и поради вредителство и саботажническа дейност от страна на въдворените.

Тия слабости и недостатъци на време биха се отстранили,ако органите на ДДС и ДНМ вземеха под особено наблюдение,контрол и разработка общежитията и в това отношение.

До сега нямаме нито един случай на разкриване нередности в ТВО от органите на ДНМ и ДДС по стопанската дейност.Нещо повече разкрити разкрити от управленията на общежитията злоупотреби и др.

Из архивите на ДС

нарушения и предадени на органите на ДНМ за разследване и подвеждане под отговорност се протакат с месеци и година.

Така: 1.Ръководителят на стопанството в с.Бащино,Тутраканско,за присвояване,злоупотреба и фалшификация,разкрити от служители в ТВО - Ножарево е предаден на органите на милицията в гр.Тутракан,уволнен веднага и повече от половин година нито е задържан,нито е подведен под отговорност и предаден на съдебните власти.

2. Магазинер от ТВО - Димитрово,за злоупотреба и фалшификация на сума над 100.000 лева е уволнен от общежитието и предаден на околийското управление на МВР - Димитрово с достатъчно материал. От там е освободен и близо половин година не е подведен под отговорност.

София,18.II.1950 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ

718

ЗА ДР.МИНИСТЪР

5

В Ъ П Р О С И

за конференцията с окръжните началници МВР

1.Да се обърне внимание на окръжните началници МВР,че те недостатъчно полагат грижи за работата и ръководството над затворите.

2.Има случаи на сериозно несработване между някои Околийски началници МВР и Директорите на затвори. Разград.

3.Има случаи от страна на началници на милицията грубо да се разпореждат на директорите на затворите за изпълнение на тяхни лични поръчки в работилниците на затворите.Неврокоп началника на милицията.

4.Все още има случаи Окръжните началници МВР да изпращат хора в ТВО без съответно оформяване на документите.София,Г.Джумая.

5.Да се поеме организацията и ръководството на охраната на общежитията направо от ДНМ чрез окръжните управления.

6.Към окръжните управления не се води точна отчетност навъдворените в ТВО и на местожителство лица поради което не се отговаря на време на наши искания да дават окръжните управления мнения за освобождаване и превъдворяване на въдворените от тях лица.

7.Да се уреди въпроса за ползуване на произведенията от стопанствата които от "Народен страж" преминаха към фонд"Затвори и ТВО".

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ
ЗАТВОРИ И ТВО:

До другаря
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ
С Ъ В Е Т

Т У К.-

С-539
7III 502

Д О К Л А Д
от Министра на вътрешните работи.

Относно: прехвърлянето на керам. предприятия "23 декември" и "А.Н.Стоянов" на МВР - отдел затвори и ТВО.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Министерството на индустрията с писмо № II-8-5291 от 28.декември 1949 година даде съгласието си за преотстъпване в полза на Министерството на вътрешните работи = отдел "Затвори и ТВО" одържавените керамични предприятия "23 декември ",намиращо се в землището на гр.Лом и "АВР.Н.Стоянов" - в землището на гр.Враца.

Рационалното използуване на същите предприятия от отдел "Затвори и ТВО",респ.затворите в гр.гр.Лом и Враца,които ще осигурят и необходимата постоянна и квалифицирана работна ръка, ще спомогне напълно за изпълнение и преизпълнение на производствените планове на посочените предприятия за 1950 година,като се подобри качеството на керамичните произведения и снижи себестойноста на същите.

Ето защо,моля,ДРУГАРЮ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛЮда внесете настоящият доклад в Министерския съвет,който ако го одобри да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

Одобрява се да се прехвърлят безвъзмездно,съгласно чл.1 от закона за държавните предприятия,с актива и пасива им,от Министерството на промишленоста към Министерството на вътрешните работи,фонд "Затворно дело и ТВО",респективно към затвора в гр.Лом одържавеното керамично предприятие "23 декември" - гр.Лом и към затвора в гр.Враца одържавеното керамично предприятие "Авр.Н.Стоянов" намиращо се в гр.Враца.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:/п/Р.Христозов.

ПРИЛОЖЕНИЕ: писмо № II-8-5491 - М-вона индустрията.
писмо № 55 - БКП .- окол.комитет Враца
писмо № 65 - БКП - окол.комитет Лом.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

№.....

..... 19..... г.

СОФИЯ

1

До Другаря
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Т___У___К_

При отговор да се указва № и отдела

Д О К Л А Д

от РУСИ ХРИСТОЗОВ, Министър
на вътрешните работи

Другарю Председател,

По силата на постановление на Министерския съвет Министерството на вътрешните работи беше задължено да формира работна група от 3000 затворници и въдворени, която да участвува в изработването на отводнителните и напоителните канали в Никопол – Беленската низина, до 1 май т.г.

С ново постановление се задължава Министерството на вътрешните работи да прехвърли, след 1 май т.г., тази група за работа по каналите в Брълянската низина.

За изпълнение задачите по първото от тези постановления Министерството на вътрешните работи организира група от 3000 души с която до 1 май и по специално до 27 май взе участие и завърши изработката на каналите и съоръженията в определените й участъци.

През този период, поради изтичане на срока на наложените наказания на затворници и въдворени и по други причини, съставът на групата биде намален до 1200 души.

С този състав трябваше и можеше да се премине на каналите в Брълянската низина. Вместо това на тази наша

група е възложено да изработи отводнителни и напоителни канали и съоръжения в нов участък в Никопол, Беленската низина, който не е бил подготвен и по първоначалния план изключен за изработка през пролетта. В изпълнение на тази задача групата ще бъде ангажирана до края на месец септември т.г.вследствие на което не може да премине на работа по каналите в Брълянската низина.

Вероятното правителствено решение за помилване на затворници и въдворени за 9 септември т.г.ще постави в невъзможност Министерството на вътрешните работи да формира група за работа в Брълянската низина след месец септември тг.

Като имате предвид това, моля Другарю Председател, да внесете настоящия доклад в Мин стерския съвет, който ако приеме, да одобри следното

Из архивите на ДС

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

1. Задължава се Министерството на вътрешните работи да завърши напълно землените работи и съоръжения по напоителната система в Беленската низина с затворници и въдворени до есента на 1950 година.

2. Същото Министерство се освобождава от задължението да участвува с 1500 затворници и въдворени в прокопаването на каналите на Брълянската низина.

М И Н И С Т Ъ Р :

/Р.Христозов/

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ
И ДОГОВОРИ

София 6-IX-1950

СЕКРЕТАРИАТ
№ 002528 — 7.IX.1950

До Министерството на вътрешните работи

Т у к .

Министерството на външните работи изпраща на Министерството на вътрешните работи, тук приложени, преписа от писмото на Секретариата на ООН от 7 юли т.г. във връзка с ревизията на съвкупността от правилата за третирането на затворниците, както и приложените към него документи, изработени от Международната наказателна и изправителна комисия: въпросник, бюлетин и правила за третирането на лицата, които са задържани или са в превантивно задържане.

Министерството моли, след съответно проучване, да бъде изготвен отговора на писмото и въпросника и да му бъде изпратен, за препращане по предназначение.

Приложения: 4.

ПЪЛНОМОЩЕН МИНИСТЪР:
/Ед.Арие/

Препис

14

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЕДИНЕНИТЕ НАРОДИ
Лейк-Съксес, Ню Йорк

Към № СОА/183/5/02 7 юли 1950 г.

Генералният секретар на Обединените народи поднася своите почитания на Негово Превъзходителство Министъра на външните работи на Народна република България и има честта да обърне неговото внимание върху следната препоръка, формулирана от Комисията по социалните въпроси на петата й сесия по въпроса за ревизията на съвокупността от правилата за третирането на затворниците:

"Комисията одобри ревизията на съвокупността от правилата за третирането на затворниците, изработени от Международната наказателни изправителна комисия и приети през 1935 г. от Обществото на народите. Комисията реши, че Международната наказателна и изправителна комисия би трябвало да се натовари с предварителните работи на ревизията и тя покани Генералния секретар да сътрудничи с този организъм за препращането на нейния въпросник до правителствата. Тя също така покани Генералния секретар да се съвещае с Комисията за правата на човека, с правителствата, със специализираните институти и с Международните организации, които са заинтересовани с оглед на изработването на една съответна международна конвенция върху нормите-минимум за третирането на затворниците, които са били задържани от полицията които очакват осъждането си и произнасянето на присъдата или които са били осъдени от един съд; тази конвенция ще бъде предложена за одобрение на съответните органи на Обединените народи". /Документи E/1568, E/CN.5/185, стр.5/

Тази препоръка биде одобрена от Стопанския и Социален съвет на 17.II.1950 г.

Впрочем, Международната наказателна и изправителна комисия представи на ООН въпросника, който тя приготви, за да служи за база на ревизията на съвокупността от правилата за третирането на затворниците и на правилата за третирането на лицата в положение на арест или на предварително задържане. Тези последни правила трябва да бъдат по дефиниций включени в съвокупността от правила за третиране на затворниците.

В изпълнение на цитираната по-горе препоръка, Генералният секретар има честта да съобщи тези документи на държавите-членки на ООН и на държавите-нечленки, съобразно с резолюцията на Общото събрание № 39/I/, за да се запознаят те с тях и да направят своите забележки. Получените отговори ще бъдат предадени на Международната наказателна и изправителна комисия, за да й се позволи да предприеме предварителната работа на ревизията.

Текстът на съвокупността от ревизирания проект на правилата който ще бъде редактиран и приет от Международната наказателна и изправителна комисия, ще бъде съобщен на ООН, която ще го препрати на

Негово Превъзходителство
Министър на външните работи
Министерство на външните работи
София - България

-/-

15

правителствата, за да представят те своите забележки. Генералният секретар на ООН веднага, щом като ще притежава тези отговори, ще установи текста на Съвокупността на правилата, като се съвещае с Международната наказателна и изправителна комисия, с Комисията за правата на човека, с заинтересованите специализирани институти и с компетентните международни организации. Този текст ще бъде предложен за разглеждане от Комисията за социалните въпроси, държейки сметка за забележките, които са били представени върху ревизирания проект.

Генералният секретар, впрочем, има честта да изпрати, тук приложено, едно копие от цитираният по-горе въпросник и документите, които го придружават, на Министъра на външните работи на НР България, молейки го да го разучи и да извести своите забележки. Тъй като е важно тази работа да бъде завършена колкото се може по-скоро, Генералният секретар би желал да получи отговорите на въпросника преди 30 септември 1950 година.

За верността на превода,
Легационен аташе:
/Б.Грюнберг/

Из архивите на ДС

Превод от френски 4

МЕЖДУНАРОДНА НАКАЗАТЕЛНА И ИЗПРАВИТЕЛНА КОМИСИЯ

ВЪПРОСНИК

който да служи за база за ревизиране на
СЪВОКУПНОСТТА ОТ ПРАВИЛА ЗА ТРЕТИРАНЕТО НА ЗАТВОРНИЦИТЕ

В приложение на една резолюция,взпрнета от Международната наказателна и изправителна комисия /МНИК/ на 6 август 1949 година имам чест да помоля Вашето Правителство да има задължението да ми изпрати отговор наследващите въпроси. Получените отговори ще бъдат изпратени на подкомисията на МНИК натоварена да предприеме подготвителната работа по ревизията.Когато това ще бъде осъществено,Комисията ще одобри изцяло окончателната редакция набъвокупността от правила и ще подложи текста,който ще бъде възприет от Обединените народи ,с оглед на по-нататъшно действие за приемане. Като се има предвид важността която има тази задача да бъде разрешена в най-кратък срок,ще бъда щастлив отговорите на настоящия въпросник да бъдат доставени колкото е възможно по-скоро.

Съвокупността от правила за режима на затворниците ще трябва да има за цел,в рамките на възможното,всички лица,които са лишени с свобода или защото са обвинени в извършването престъпления,или защото изтърпяват наказание.Първата редакция на Съвокупността от правила,възприета от МНИК в 1933 година и утвърдена от Обществото на народите през 1934 година,не е посветила може би цялото желано внимание на категорията затворници,които са арестувани от полицията или които очакват следствие или осъждане.Третиранетона тези лица в замяна на това, е предмет на едно по-къснешно проучване от страна на Комисията и известни принципи относително тази проблема са включени в "Мерките,които ще могат да бъдат предложени ,с оглед за покровителствуване свидетелите и обвиняемите срещу насилията и другите средства на физически и душевни принуждения",правила предложени от МНИК и възприети през 1939 година от Техническата организация,сътрудничеща на ОН. Войната попречи на последната да предприеме по-нататъшна дейност в това отношение , но казаните правила не са запазили от това по-малка стойност и могат навреме да бъдат изместени в ревизираната редакция на Съвокупността от правилата.Ето защо предлаганият въпросник е придружен от два документа

1. Оригиналната редакция на Съвокупността от правилата и

2. Изключение от допълнителните правила ,които третират ревизират третирането на лицата задържани за проверка,следствие илисъдене.

Във вашия отговор на въпросника ,благоволете,следователно да разгледате тези два документа,като представляващи двете части на едно цяло.

1. Някои правила представляват ли мъчнотии

а/ принципно;

б/ практически за кадъра на Вашата сегашна наказателна система?

/Благоволете да имате задължението да дадете достатъчни обяснения за предмета на правилата,които Вие желаете да поставите в тази рублика/.

2. Считате ли ,че по принцип е желателно включването в Съвокупността от правилата една серия от правила,отнасящи се до наказателните разпити /следствия,разследвания/,до преследването на престъпленията и до въпросите на правото,съгласно първата част на "Правилата за режима на задържаните лица и за предварителното задържане"?

3. Има ли други въпроси като тези,които се съдържат в Съвокупността от правила,които по Ваше мнение би трябвало да бъдат предмет на правила,годни за генерално приложение,било под формата на присъединяване допълнителни правила,било под формата на изменяване на вече съществуващи правила?

/Благоволете също тук да имате задължението да дадете подробни обяснения по предмета на правилата,които желаете да се поставят в тази рублика/.

4. Считате ли ,че е желателно да фигурира като анекс към Съвокупността от правилата,извлечение от някои принципи,основани върху действителни тенденции,отнасящи се до третирането на лица,лишени от тяхната свобода,принципи ,чието прилагане да бъде факултативно и приспособени към законодателството и към особеностите характерности за всяка страна,но които биха служили за ръководство на страните,желаещи да реформират наказателната си система?

5. Ако Вашето правителство е изработило след 1935 год. Кодекс от правила за третирането на затворниците,благоволете да имате задължението да приложите един екземпляр към Вашия отговор.

Приложени документи:

1. Съвокупността от правила за третиране на затворниците 1935 г.
2. Правила за третирането на лица затворени и при превантивно задържане.

/Извлечение от правилата,предложени от МНИК и одобрени от Техническата организация,сътрудничеща с ОН- 1933 г.,относно мерките за покровителствуване на свидетелите и обвиняемите с/щу насилията и др.средства на физически и морални принуждения/.

727

Из архивите на ДС

5

МЕЖДУНАРОДНА НАКАЗАТЕЛНА И
ИЗПРАВИТЕЛНА КОМИСИЯ /МНИК/

ПРАВИЛА ЗА ТРЕТИРАНЕТО НА ЗАДЪРЖАНИТЕ ЛИЦА
/ЗАТВОРНИЦИ/
И В ПРЕДВАРИТЕЛНО ЗАДЪРЖАНЕ

За евентуално поместване в Съвокупността от правилата за третирането на затворниците

Ч А С Т I

Правила отнасящи се до наказателното разследване и до преследване престъпленията и до въпросите за право.

1.

Поведение пред съдебната власт

Законодателствата трябва да изискват щото задържаният да бъде доведен пред съда /съдията/ най-късно в 24 часа след арестуването му. и да го разпитат също в 24-те часа,ако законните основания за арестуваните или за предварителното задържане са изпълнени.В случаи,където е необходимо,да се разшири /удължи/ срока от 24 часа за разследването на тези законни основания,така също когато арестуването става в сила или предварителното задържане е заповядано заповедта относно това трябва да е писмено мотивирана и да се връчи на задържания.

2.

Известни основни принципи за спазване от полицията

В своята мисия да издирва престъпленията,да нарушенията,да събира доказателства и да подпомага компетентните власти,полицият трябва във всички случаи:

а/да известява на заподозряното лице фактите,които му се приписват;

б/ да зачита правото на обвиняемия,да не отговаря;/да мълчи/;

в/ да се въздържа от всички средства противни на смисъла на чл.3.

3.

Непозволени средства

Законите трябва строго и специално да забраняват да се пристъпва към физически или душевни принудителни средства,към насилия,заплашване или каквото и да е обещание,към измама или коварни маневри,към измамливи внушения,към измамливи или внушаващи въпроси,за повлияване показанията на едно лице,особено за да се принуди дажеприях обвиняемият да признае.

В частност ,трябва да бъде забранено да се злоупотребява с правото за призоваване и да се допуска понасянето от обвиняемия

или свидетеля продължителни разпити, без да им се позволява да почиват или да се нахранят нормално.

4.

Полицейски арести

Полицейските арести трябва да се поставят под контрола и преката власт на съдебните органи. Затварянето в тези места трябва да трае твърде малко.

5.

Известяване на семейството

Властите трябва да бъдат задължени да известяват непосредствено след арестуването, семейството на обвиняемия.

6.

Подаване молби и официални проверки

Освен молбата против заповедта за затваряне или искането за временно освобождаване, които законът трябва да признава на задържаното лице, властите трябва да бъдат задължени от закона официално да се уверяват чрез чести проверки, дали поддържането на затвора /арестуването/ е допустимо и необходимо.

7.

Времетраене на предварителния арест

Задържането трябва да бъде съкратено колкото се може повече. То не трябва да трае в никакъв случай по-дълго време отколкото съществуват законните основания, които го налагат /опасност от заговаряне-уговаряне- или за бягство, опасността която представлява за обществото свободния подсъдим/, нито би трябвало да надминава половината от минимума на наказанието лишаване от свобода, предвидено от закона за нарушението, което определя преследването.

Задържането поради опасност от наговаряне трябва да бъде ограничено от закона на около един месец, с изключение в случаите, допускащи една изключителна широка проверка.

8.

Времена освобождаване

Временната свобода трябва да бъде давана на обвиняемия, по молба или служебно, веднага щом състоянието на разследването позволява това, с или без гаранция /поръчителство/ или други задължения за обвиняемия.

Определяйки гаранцията, властите трябва да бъдат задължени да взимат под внимание особено икономическото състояние на обвиняемия.

Временната свобода трябва, освен това, трябва да бъде предоставяна във всички случаи, където предварителното задържане може да бъде избегнато или съкратено чрез една или няколко от следва-

729

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

щите мерки, особено: задължението до да не напуска определеното място на пребиваване или да пребивава в определен район или да се представя редовно на някоя официална служба или настаняването под надзор на полицията, временно изземане на документите за самоличност, задължение за обвиняемия да се явява веднага щом като бъде необходимо.

2.

Включване предварителното задържане в наказанието

Законите трябва да предвиждат възможността за включване в наказанието предварителното задържане.

10.

Управление на местата за арест

730

Чиновниците, поставени за пазене на обвиняемите трябва да бъдат абсолютно независими от властите, натоварени с разследването.

Ч А С Т II

Правила, визиращи третирането на задържаните в предварителен затвор.

11.

Режим на предварителния затвор

Задържаните в предварителния затвор трябва да бъдат строго отделени от осъдените затворници.

Особено малолетните подсъдими трябва да бъдат отделени от възрастните - предварително задържани - и настанени по възможност в специални заведения.

Подсъдимите трябва да бъдат държани отделно един от друг.

12.

Права и възможности за подсъдимите

Подсъдимите трябва да имат право да носят собственото си облекло, костюмите, дадени евентуално от държавата трябва да се различават ясно от тези, които носят осъдените.

Обвиняемите трябва да имат правото си доставят на своя разноски удобства и неща, доколкото са съвместими с целта на задържането и поддържането реда в затвора.

13.

Работа

Възможността да работят трябва да бъде осигурена на подсъдимите, ако искат, оставяйки им възможността да си доставят подходящи занимания, по свой избор.

14.

Сношение с защитата

Защитникът трябва, безразлично в кой процедурен момент, под резерв на едно изключително запрещение от няколко дни, да има право свободно да се свързва с обвиняемия, където и да е мястото, в

което се намира.

15.

Връзка с външни лица

Посещенията и кореспондирането ,също както и четенето на вестници и на книги трябва да бъдат позволени,доколкото не е в ущърбна разследването.

16.

Средства за принуждения

Средствата за принуждение не са допустими,освен в случай на необходимост,за да се попречи избягването на обвиняемия или когато той представлява опасност за живота или телесната неприкосновеност на другиму.

Подсъдимият трябва да се явява свободен ,придружен само от пазачи,пред следствените власти.

17.

Регистриране на подсъдимия

Във всички затвори трябва да се води регистър ,подшит и с пронумерувани страници,където да бъдат вписвани сведенията за самоличност /идентификация/ на подсъдимия,принадлежащите му предмети, както и денят и часът,на затварянето и освобождението му.

Периодични отчети

Преди някой да бъде представен на директора на затвора трябва да се впише в регистъра заповедта въз основа на която е задържан.

Периодически отчети за всичко относно положението на обвиняемия /зачитането на разпорежданията при които се намира,евентуални премествания и пр./,трябва да бъдат изискани от надзорната вла

731

Извлечение
от Сборника от документи по Наказателната
и изправителна материя

Б Ю Л Е Т И Н
на Международната наказателна и изправителна комисия
том XXI ,кн.3/4 март 1947 г.

I.

Съвокупност от правила за режима на затворниците./1933 г./

По инициативата на английската делегация,Комисията беше установила в 1929 година първата редакция на една Съвокупност от правила за третирането на затворниците.Този текст възбуди живия интерес на ОН,който го изпрати за разглеждане, от правителствата на държавите -членки и нечленове,така също ина някои международни официални и частни организации.На базата на докладите и забележките,Комисията в 1933 година публикува един поправен текст.Тази втора редакция беше изпратена на правителствата на членовете и нечленовете посредством ОН,което ги замоли "ако са в състояние да имат предвид да зачетат в законите си и съществуващите правила или в изработваните ,одобрението и практическото прилагане ,изцяло или отчасти на този правила" След тва двойно съгласуване благосклонно за възприемането Съвокупността от правила ,Събранието на ОН от 1934 година взема решение за улесняване поставянето на практика препоръките на Международната наказателна и изправителна комисия./МНИК/.Две възможни мерки бяха предложени за тази цел: или Съвокупността от правила да се постави в една международна конфенция за третиране на затворниците,или да се одобри Съвокупността от правила в формата на резолюция,коканваща правителствата на членовете и нечленове на ОН да приспособят назакателните си системи изцяло или в тази част,в която това още не е сторено.Този последен начин изглеждаше ~~Тазихнаследнихнаших~~ най-възприемлив,бидейки най-лесно сключването на по-сетнешна конвенция,когато едно голямо число от държави,последвайки препоръките на Събранието ,биха съгласувати своите наказателни системи със Съвокупността от правила.

Петата комисия на ОН "Единодушно изрази ,че Събранието трябва да даде одобрението си на Съвокупността от правила и да приеме принципа ,че заради правата на хуманния и научен порядък,третирането на всички категории затворници никога не трябвада бъде по-низко от минимума ,който международната наказателна и изправителна комисия е възприела с такова старание.Без да желае да решава предварително възможното сключване занапред на една международна конвенция за третиране

на затворниците,Петата комисия,запазвайки изцяло по-сетнешните изуч-вания на този въпрос,предложи на Събранието една резолюция,възприета впрочем от него,която имаше следното съдържание:

"Събранието ,запознавайки се с резолюцията,възприета от Международната наказателна и изправителнакомисияпрез август 1934 года,за Съвокупността а преработените правила за третирането на затворниците ;

отбелязвайки ,че тази Съвокупност от правила съдържа един минимум ,под който никой наказателен режим накоято и да е държава не трябва да пада;

отбелязвайки,че би било особено желателно да се направят усилия за подобряване третирането на затворниците ,надвишаващо този минимум,така както това е направено в много страни:

1. Препоръчва на правителствата да вземат под внимание Съвокупността от правила,изработени от МНИК,като минимум за третиране на всички лица ,лишени от свобода.

2. Моли правителствата,да вземат предвид възможността да приспособят към тази Съвокупност от правила свой наказателен режим, в случай че е под предвиденията в казаните правила минимум;

3. Вярва,че правителствата в които икономическото или финансово положение представлява временна пречка да се приспособят към този минимум,ще трябва да се постараят да го достигнат щом като обстоятелствата ще позволят това,и в един колкото е възможно по-кратък срок.

4. Натоварва Главния секретар:да

а/ да изиска от правителствата да съобщават по възможност годишно и в случай на нужда,с помощта на съответните асоциации,достигнатите опити и всякакви други наблюдения ,имащи отношение било до приложението на Съвокупността от правилата,било до реформите,които са реализирали изобщо в наказателната област;

б/ да представят на Събранието изложение по тези въпроси и да съобщават получените информации от компетентните органи на другите правителства,на МНИК!

Събранието от 1935 година на ОН по предложението на Петата комисия възприе една резолюция,казваща това,което се посочваше в изложението от Съвокупността от правилата:

"Събранието .....изразявайки задоволството си за начина по който се е развило сътрудничеството между ОН и Техническата комисия,която се занимава с проблемите на наказателния и изправителен порядак върху един интернационален план!

733

Из архивите на ДС

Из архивите на ЦС

8

отбелязвайки, че никой лишен от свобода под каквато и да е форма на неговото задържане, не трябва да бъде подложен на един режим противоречащ на Съвокупността от правилата за третиране на затворниците, изработени от МНИК и препоръчана на правителствата от Събранието 1934 година;

отбелязвайки, че най-широка публичност трябва да бъде дадена но на тези правила във всяка държава:

Натоварна Главния секретар:

1. Да помоли правителствата, които възприемат Съвокупността от правила за третиране на затворниците да дадат на същите правила цялото възможно разпространение чрез официално публикуване или по друг начин;

734

2. Да извести на правителствата, че вниманието на Събранието е привлечено върху информациите целящи да докажат съществуването в някои части насвета на различни осъдителни факти, които не само са съпротивни на Съвокупността от правила, но които не зачитат принципите на разумно третиране на затворниците, като:

а/ фактът на лишаване задържаните от възможността да изповядват религията си и да разговарят на саме със свещеник или изпълнител от тяхния религиозен култ;

б/ относно насилие и други средства на физическо принуждение, било в полицейските участъци, било в арестите или в други места на задържане, с оглед да се изтръгне признание или доказателства;

в/ използуваме затворниците в работни групи при условия, които се приближават до робството;

г/ продължителното им недохранване, поставящо в опасност здравето и живота на затворниците;

д/ задържането на жените в изправителни заведения, които не са пряко надзиравани от служители от тяхния пол.

3. Да изрази на правителствата надеждата, че такива практики ще бъдат премахнати където и да съществуват.

Главният секретар е помолен да съобщи на всички държави-членове и нечленове на ОН настоящата резолюция, както и извлеченията от Наказателните и изправителни въпроси, представени на Събранието от Петата комисия".

На базата на тази резолюция на ОН по въпроса за режима на затворниците МНИК е получавала ежегодно, с посредничеството на ОН, изложенията на правителствата върху изпълнението на Съзокупността от правилата и върху осъществени реформи в наказателната област.

1/ Добре да се отбележи тук,че ЮНИК в своята сесия през август 1946 година е възприела,по предложение на полската делегация,към което се е присъединила чехословашката и холандска делегации,една резолюция със следното съдържание:"Международната наказателна и изправителна комисия,разглеждайки Съвокупността от правилата-модел за режим на затворниците,редактирани преди Втората световна война,като един минимум,който трябва да се спазва от администрацията на затворите във всич ки цивилизовани страни,изразява убеждението,че неспазването същността от тези правила представлява насилване /ограничаване/ на правата на човеците."

СЪВОКУПНОСТ НА ПРАВИЛАТА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ЗАТВОРНИЦИТЕ

Изработени в 1925 година и ревизирани 1930 година от ЮНИК

ПРЕДВАРИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Правилата,съдържащи се в това описание са посветени на практическа цел.Те представляват главни директиви ,които препоръчителе да се следват в приложението на всички наказателни системи,при каквито и да било социални и икономически условия.

В своята цялост тези разпореждания никак не съдържат предписването на едно определено положение,но се простират само да покажат минималните условия ,на които трябва да отговаря от хуманна и социална гледна точка третирането на затворниците.

Ако,между изработените правила има някои ,чието изпълнение би било затруднено от обстоятелствата,особено в твърде малките затвори,очевидно желателно е числото на подобни затвори да бъде сведено до възможния минимум.Обаче,може да има условия ,особено в редко населените страни,където разстоянията са големи и съобщенията -ограничени което прави задържането в такива затвори необходимо.В подобни случаи уместно е да се внушават основните идеи и да се прилагат правилата в възможната степен.От друга страна,изпълнението на някои правила,особено тези,отнасящи се до индивидуалното третиране на обвиняемите ще бъде посрещнато по-лесно поради едно твърде силно натрупване на затворници в едно и също заведение.Препоръчително е пр.,да се избягват твърде големите затвори.

Под названието "затворник" са подведени изобщо всички лица, които са лишени от свобода и са поставени в един затвор/арест/ на каквото и да е основание.Названието "затвор" е употребено в най-широк смисъл на думата.

Ако в някои страни местата,предназначени за предварително задържане на арестувани от полицията лица не са посочени с това

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

736

названите основните идеи, които са за база на правилата, трябва изцяло да бъдат следвани, доколкото е възможно.

I.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ И ОТДЕЛЯНЕ

1. Доколкото е възможно отделните категории и групи затворници трябва да бъдат държани в различни затворници. Там, където товане може да стане, затворите трябва да бъдат наредени по начин, позволяващ да се разделят затворниците.

В разпределянето на затворниците трябва да се държи сметка за естеството на престъпленията.

Лъжете-затворници винаги трябва да бъдат отделени от жените-затворнички.

Задържаните в предварителен затвор трябва винаги да бъдат отделени от затворниците -осъдени. В страните, където съществува затваряне за дългове, както и арестуване за други основания, лицата които са обект на такива мерки трябва да бъдат отделени от останалите затворници.

Непълнолетните затворници винаги трябва да бъдат отделени от по-възрастните. Трябва да се отделят, освен това, затворниците, които са още моралнозапазени от тези, чийто характер, имайки предвид тяхния минал живот, естеството на престъплението им или други основания, дава да се вярва, че ще упражнят лошо влияние върху останалите.

2. Обикновено трябва да се поставят затворниците да спят в отделни килийки. Ако това не е възможно, препоръчително е, да спят в спални помещения, наредени по начин, осигуряващ разделянето им.

Когато се ~~[illegible]~~ използуват общи спални помещения трябва да се снабдят със специален надзор за през нощта.

Т Р Е Т И Р А Н Е

Общи идеи

3. В третирането на затворниците трябва да се държи сметка за характера на престъплението.

Затворниците отедна и съща категория по принцип трябва да бъдат подложени на еднакво третиране.

При прилагането на това третиране трябва да се съблюдава индивидуалността на всеки един от тях. За тази цел трябва задържаните, когато се касае за наказание, чието времетраене не е твърде късо, да бъдат подложени на физическо и душевно изследване от лекар-специалист.

4. Третирането на затворниците трябва да има за главна цел да ги приучи на ред и на работа и да ги укрепи морално.

Третирането на малолетните затворници трябва да ги вдъхновява от специални мерки да се обслужи тяхното обучение и тяхното оформяване. Когато те са още във възраст на физическо развитие, това трябва също да представлява предмет на особени грижи.

Отежняванията и омекчаванията на режима не трябва да бъде допущано, освен съгласно определените от закона правила или след предписание на компетентните административни власти. Затворниците, които имат да изтърпяват присъда с времетраене достатъчно дълго, трябва да бъдат подготвени да се интересуват от собственото си издигане през периода на задържането. За тая цел трябва да им се отстъпва прогресивно известна отговорност, давайки им привилегиите, произтичащи от тази отговорност и оставяйки ги да участвуват в определянето на бъдещето им през задържането, през времето на евентуалното условно освобождаване и след окончателното освобождаване.

От момента на влизането им в затвора, затворниците трябва да бъдат посветени на правилата, отнасящи до поведението и правата им.

Изглежда за препоръчване да се дава времена свобода, когато състоянието на здравето на затворника и други важни основания го изискват.

Специални категории

5. Режимът за затворниците в предварителен затвор, както и за задържаните за дългове лица и за арестуването на други основания в страните, където такива мерки съществуват, трябва да изключват всяко ограничаване на свободата и всяка строгост, които не са изисквани от специалния характер на затварянето или от поддържането на реда.

Пазене ценности

6. Всичките парични средства и всеки ценен предмет притежаван от един затворник трябва да бъдат иззети и запазени от директора или от служител, натоварен от него. След като бъде съставен точен опис за тях, те трябва да бъдат пазени на сигурно място, за да бъдат върнати на затворника, когато ще бъде освободен, доколкото не ще му послужат за разноски, които не му са позволени. Същото се отнася до парите, които в течение на задържането той може да получи отвън.

Облекло и постелки

7. Облеклото и постелките трябва да бъдат доставени от администрацията, с изключение на случаите, където затворникът има право да използува свои лични вещи. Те трябва да бъдат пригодени за климата и състоянието на здравето на задържания.

737

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

738

Хранене

8. Администрацията е задължена да доставя на затворниците храната в количество и качество достатъчни за поддържане здравето им и обикновените им сили.

Всеки затворник трябва да има възможността да се снабдява с вода за пиене всеки час.

Храненето на затворниците е поставено под надзора на лекаря на затвора.

Работа

9. Принудените да работят затворници трябва винаги да бъдат снабдени с работа. Другите затворници трябвада имат възможността да работят, ако пожелаят това.

10. Доколкото е възможно работата трябва да бъде поучителна и от естество, което да позволява на затворниците да се препитават е след освобождението им.

При принуждаване затворниците да работят трябва да се държи сметка за границата на възможността.

11. За тяхната физическа и духовна издръжливост, за професия та, която са упражнявали преди затварянето им и ако е възможно, за тяхното влечение.

Работата, извършвана от непълнолетните затворници трябва да има възпитателен характер и доколкото е възможно да служи за тяхното обучаване в занаята.

11. Изпълнението на работата създадена в затвора трябва да бъде организирано, доколкото е възможно по начина на изпълняването им навън.

Между различните форми на организиране затворническите работи има място за препоръчване, особено от гледна точка на професионалното обучение на затворниците, режийната система.

Предписанията, постановени за покровителствуване на живота и здравето на свободните работници, трябва еднакво да бъдат съблюдавани ни в затворите.

12. Що се отнася до времето на ежедневната работа на затворниците, продължителността на работния ден, трябва да се определи максималните часове, в които може да варира съобразно различните категории затворници, видът на извършваната работа.

Работното време трябва да бъде установено по начин, че да остава винаги свободно време за специалните задачи при обучението и за социални грижи.

13. Трябва да се дава на затворниците възнаграждение за извършената работа.

11

душевна болест да бъде открит и да бъдат взети необходимите мерки.

23. Трябва да се бди за запазване телесното и душевно здраве на затворниците. Това отношение лекарят трябва да прегледа всички затворници в определени интервали от време. Медицинското изследване трябва да се отнася, между другото, до въпроси за узнаване дали затворникът е способен да работи и дали режимът на изолираност представлява опасност за здравето му, така също да се отнася до откриване съществуването на заразителни болести, особено туберкулоза и венерически болести.

24. Лекарят трябва да прави, по правило, обиколки всеки ден за да посети болните затворници, които се нуждаят от това и всички затворници, които се оплакват от болест.

За болните затворници, както и за бременните жени медицинският режим и необходимите грижи трябвада бъдат признавани. Трябва да има специално помещение пригодено за тези, чието състояние го изисква

Един достатъчен запас от медикаменти трябва да бъде на разположение на нуждите на медицинската служба.

25. За всеки затворник, който не се използува за работа навън, трябва да се предостави най-малко половин час на ден за разходка на открито, ако температурата му позволява.

По-дълго време за упражнение на открито трябва да бъде осигурено за малолетните затворници, които се намират още във възраст на физическо развитие и за тези, за които лекарят ще определи това необходимо продължение, в съответствие с здравословното му състояние.

Препоръчително е да се установят гимнастически упражнения за затворниците, законто е явно, че са необходими и специално за малолетните затворници.

26. Лекарят трябва да бди дали санитарните служби на болницата функционират добре и да прави доклад на директора за всеки недостатък, щом като това би помогнало.

Нравствено и интелектуално издигане

27. Всеки затворник трябва да има, поправило, възможността да задоволява нуждите на религиозния си живот, доколкото обстоятелствата го позволяват.

Не трябва да се забранява на никой затворник контактът с определен представител на верои поведанието му.

Ако затворът има голямо число затворници от една и съща религия, трябва да им се осигури един специален религиозен служител.

Из архивите на ДС

739

Из архивите на ДС

740

28. Затворниците, изтърпяващи доста дълго наказание трябва да получават културно обучение, доколкото това образование изглежда полезно.

Всички малолетни затворници трябва да получават образование съответно на възрастта им.

29. Всеки затвор[illegible] трябва да има достатъчна библиотека от книги, предназначена за използуване от затворниците. Книгите трябва да бъдат особено от поучителен и забавителен характер, и четенето им да е позволено на затворниците още от задържането им.

30. Администрацията трябва да [illegible] на затворниците възможността да се държат в течение на най-важните събития, които стават в света. Този принцип се прилага най-вече при затворниците, изтърпяващи по-дълго наказание.

Отношение със свободния свят

31. Затворниците трябва да имат случаи да се съобщават със своите родители и с приятелите, заслужаващи доверие, под необходимия контрол. Трябва да се предприемат разпоредания, за да се позволи това съобщение в периодически интервали, както и за получаване на посещения, така и чрез кореспонденция.

32. На затворниците от чуждестранна националност трябва да се позволява да поддържат отношение с дипломатическите и консулски представители на държавата, чиито поданици са.

III.

ДИСЦИПЛИНА

Дисциплинарни наказания

33. Дисциплинарните наказания както по естеството си, така по приложението си, не трябва да се различават от разпорежданията на закона или от предписанието на компетентните административни власти.

34. Законът или разпореждането на компетентната административна власт трябва да определят лицето или властта, които ще притежават правото да налагат дисциплинарни наказания.

35. Преди да се наложи едно наказание, трябва да се постъпи по начин, щото да бъде разследвана основно работата и затворникът да има случай да изрази всичко, което той желае да каже в своя защита.

Ако лицето или компетентната власт за налагане дисциплинарни наказания не говори езика на затворника, трябва да дадат на последния преди да го накажат, възможността да им изложи своята защита чрез преводач.

36. Желателно е да се сполучи, дото телесното наказание повече да не се среща между дисциплинарните наказания.

Ако, в някои страни, като изключение, телесното наказание е още прилагано, начинът на изпълнението му трябва да се регулира с закона. Телесното наказание, ако е приложимо, не трябва никога да се прилага без лекаря да е констатирал че затворникът може да го понесе. Изпълнението трябва да се извършва под надзирател и под личния контрол на директора и лекаря.

37. Желателно е да се постигне повече да не се прилага между дисциплинарните наказания поставянето в килия лишена от светлина.

Аков някои страни, като изключение, поставянето в килия лишена от светлина е още приложимо, ограниченията които то доставя трябва да бъдат определени с закон.

38. Дисциплинарните наказания, които по естеството си или поради състоянието на затворника може да имат вредни последици за здравето, така както и намаляването на храната от обикновения размер и лишаването и намаляването движенията на открито, не трябва да бъдат прилагани за повече от един период строго ограничен и съгласуван с мнението на лекаря. Максималното му времетраене за което може да се прилагат тези наказания, трябва да е определено от закона.

Средства за принуда

39. Средствата за принуда, като букани, вериги и усмирителната риза не трябва да бъдат употребявани като наказание, но единствено да служат за временна контрола на буйните затворници и само когато са необходими за да им попречи да причинят вреда на себе си или на другиго или да продължават да причиняват вреда. Те трябва да бъдат свалени когато обстоятелствата го позволят и не трябва отнов во да бъдат използувани, освен когато затворникът отново почне своите буйства.

Средствата от този вид трябва да бъдат направени по одобрен модел от Централната наказателна администрация.

40. Веригите или спонките, които имат за цел да лишат затворника от използуване на крайниците му, но само да му попречат да избяга, трябва винаги да бъдат леки и направени според модел одобрен от Централната наказателна администрация.

Когато тези части са употребени, директорът и другите надзорници трябва да бдат да бъдат използувани по начин непричиняващ наранявание или контузване.

Жалби и оплаквания

41. Всеки затворник трябва да има всеки ден възможността да отправя искане или оплакване до директора на затвора или неговия заместник.

741

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

43. Всеки затворник трябва да има случай да отнася оплаквания по законен път до висшестоящите власти, вън от затвора.

IV.

П Е Р С О Н А Л

42. Изборът на вътрешния персонал на затвора трябва да се прави с най-голямо старание само относно способностите, но също и особено що се отнася до характера им.

Препоръчително е да се организират теоритически и практически курсове за персонала, както и периодически сбирки, където ще бъдат третирани нашите им въпроси.

44. Всички служители на затвора трябва да изпълняват службата си по примерен начин. Тяхното задължение не е само да държат затворниците под добро наблюдение, но да упражняват върху им поучително влияние, посредством собственото си поведение.

45. Във всички големи заведения, директорът трябва да живее в /затвора/ същия двор или в непосредствена близост на затвора, и службата му да е несъвместима с други задължения.

Когато много малки затвори са подчинени на един директор, последният трябва да ги посещава често. Всеки от тези затвори, трябва да има начело отговорен надзирател, който да живее там.

46. Директорът трябва да говори езикът на затворниците, по начин да може да се разговаря с тях без помощта на преводач.

Пом. директорът и доколкото е възможно другите надзиратели на затвора трябва да знаят да говорят на по-голямата част затворници. Също когато се налага трябва да се прибягва до помощта на преводач.

47. С оглед да се осигури на всеки затворник възможността-уреждане култа на религията, редовно трябвада се допуска в затвора религиозен служител и, в рамките на възможното да се улесняват за изпълняване религията.

Най-вече, този религиозен служител трябва да има възможността редовно да разговаря насаме с всеки затворник от своето вероизповедание

48. Към всеки затвор трябва да има лекар.

В големите затвори той трябва да живее в района на затвора или в непосредствена близост с затвора. В тези, които са твърде малки за да е справедливо назначаването на лекар, изключително предназначен за обслужване затвора, трябва да им прави чести посещения и да живее достатъчно близо, та в случай на нужда да бъде довеждан незабавно.

Признава се, че затворните лекари, освен тези, които са посветени изключително на тази служба, трябва да имат специални познания по психиатрията.

742

49. В затворите, където е възможно да се организира обучение на затворниците, подготвени лица трябва да бъдат ангажирани за тази цел.

В затворите, предназначени за малолетните престъпници персоналът трябва да обгръща един или няколко надзиратели, натоварени да дават подходящо обучение.

Освен това, препоръчително е в затворите, където това е указано, да има персонал натоварен да подготвя затворниците за социално превъзпитание.

50. Обслужването на затворите за жени трябва да бъде поверено, доколкото е възможно, без изключение, на служителки. Влизането в затворите за жени или в отделенията предназначени за жени трябва да бъде забранено за служителите мъже, освен когато се налага за изпълнението на службата. В такъв случай трябва, ако не се касае до директора или лекаря или на вероизповедния служител, винаги да бъде придружен от служителка.

51. Служителите никога не трябва да употребяват оръжието си, нито да упражняват насилие на под погледа на затворниците, освен в случай на законна отбрана или в случай на опит за бягство, когато това не може да бъде отстранено по друг начин.

52. Служителите, постъпили отскоро на служба, преди да бъде поверено обслужването на затворниците, трябва да бъдат инструктирани достатъчно време, за задълженията и отговорностите на работата им.

53. Администрацията трябва да употреби всичко, за да възбуди служителите, както и във общественото мнение основателното убеждение, че тази служба налага тежки отговорности и че има значително социално значение.

V.

ПОДПОМАГАНЕ НА ОСВОБОДЕНИТЕ ЗАТВОРНИЦИ

54. Подпомагането за периода следващ освобождението заслужава най-сериозно внимание. Тази помощ трябва да започне още през времето на затвора и трябва да бъде организирана на базата на едно грижливо изучаване характера на затворника, условията му на живот, както и тези на родителите му. Това трябва да има за цел да даде на освободения възможността да поведе за в бъдещ лоялен и редовен живот.

55. Трябва да се улеснява, доколкото е възможно, създаването във всички селища, където е местонахождението на един или няколко затворнически домове, на един благотворителен комитет, който да се грижи за подпомагането на освободените затворници, особено посещавайки ги и подпомагайки ги да влязат в обществото и да намерят отново едно място между почтените хора. Желателно е отделните местни комитети да извършват редовни отчети, с оглед координиране усилията им.

743

Из архивите на ДС

1951 год

Предварителен проект. 75

ОБЩ ПРАВИЛНИК
за
ИЗПРАВИТЕЛНО-ТРУДОВИТЕ УЧРЕЖДЕНИЯ.

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ.

Чл.1.Задача на наказателната политика на Народно-демократичната република България е да пази установения от Конституцията държавен и обществен строй и осъществяването от него социалистическо строителство,от посегателствата на класово-враждебни елементи и от престъпленията на декласирани и неустойчиви елементи от средата на трудящите се.

Чл.2.Съответно на това изправително-трудовата политика има за цел:

а/да постави осъдените в условия,които преграждат възвожноста им да нанасят вреда на социалистическото строителство и

б/да ги превъзпитава и приучва към обществено полезен труд, организиран на началата на постоянното социалистическо съревнование и ударничество.

Чл.3.Наказанието се изтърпява в места за лишаване от свобода и в места за поправителен труд.

Чл.4.Местата за лишаване от свобода са затворите и трудовите колонии от различен тип,където се изпращат осъдените според тяхното трудово положение,възраст и успешност в изправлението.

Чл.5.Последствените и временно изпратените затворници се държат отделно от останалите затворници.

Чл.6.Провъзгласеното от Конституцията на НРБ задължение за обществено полезен труд за всички граждани се разпростира и върху лишени от свобода,способни на труд.

Чл.7.Политико-възпитателната работа всред лишените от свобода е задължителна.

Чл.8.Трудът на лишените от свобода,политико-просветната работа,режимът и системата на привилегии във всички места за лишаване от свобода не могат да се съпровождат нито с причиняването на физически страдания,нито с унижаване на човешкото достоинство.

Чл.9.В изправително-трудовите учреждения се приемат само лица, за които има официално предписание от прокуратурата или съда.

Чл.10.Жени,осъдени на лишаване от свобода или поставени в предварителен затвор се приемат ро тяхно искане заедно с децата им на възраст под 2 години.Това право не се сдазва,ако в интереса на следствието майката трябва да бъде отделена от детето си.След навършване на 2 годишна възраст,децата се дават на свободния родител,а ако няма такъв,същите се изпращат в детски дом.

Чл.11.След приемане на затворници същите се изпращат веднага в карантинна стая,където се подлагат на щателен медицински преглед и проучване.

Намерените за болни се изолират и подлагат на лечение.

Г Л А В А I.

КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА ЗАТВОРНИЦИТЕ.

Чл.12.Според социалното им положение и произход,характера на извършеното престъпление,мотивите по които е извършено то,размера на наказанието и степента на класовата опасност,затворниците се делят на две категории.

Чл.13.Всяка категория затворници от своя страна се подразделя по принципа на прогресивната система на три разряда:I - начален,II-среден и III- висш разряди.

Чл.14.Начинът на категоризиране и разпределение на категории и разряди се определя по инструкция,изработена от отдел"Затвори и ГВО" при МВР.

Чл.15.Режимът на свиждания,кореспонденцията,получаването на храна от вън,характера на работата,режима на разходи,разстановка по помещенията и др.подобни се поставят в зависимост от категорията и разряда в която е поставен затворника.

Г Л А В А II.

ИЗПРАВИТЕЛНО-ТРУДОВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ.

А.Общи разпореждания.

Чл.16.Изправително-трудовото въздействие на затворниците бива:

а/Политико-възпитателно въздействие.

б/трудово-възпитателно въздействие.

Чл.17.Изправително-трудовото въздействие има за задача превъзпитаването и приспособяването главно на затворниците,произхождащи от средата на трудящите се,към трудово общежитие,към постоянна упорита

745

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

746

и колективна работа,като ги подпомага:да изкоренят залегналите в тях изживелици на миналото в бита,съзнанието и поведението им;да повдигнат политическото им,културно и класово съзнание и да укрепят съпротивителната им воля срещу порочни навици и престъпни склонности.

Чл.18.Отговорник по изправително-трудово въздействие е началникът на затвора.Негов помощник и отговорник по обезпечаване изправително-трудовото въздействие е зам.н-ка по политическата част.

Чл.19.Изправително-трудовото въздействие се осъществява чрез:

а/провеждане на практика изправително трудовата политика

б/устройване периодически методически съвещания с помощниците и сътрудниците на началника на затвора за обсъждане на плана за работата и другите затворни-политически въпроси;

в/организирване практическото изучаване личноста на затворниците и ставащите в тяхната психика и поведение изменения;

г/организиране,насърчаване на социалистическото съревнование и отчитане на същото с награждането на проувибите се като ударници и отличници:

д/сключване на колективни трудови договори между работниците-затворници;.

Б.Политико-възпитателно въздействие.

Чл.20.Чрез политико-възпитателната работа се цели да се ликвидира общата политическа неграмотност на затворниците и да се повиши равнището на културния уровен,както и да се обезпечи изпълнението на поставените производствени задачи.

Чл.21.Политико-възпитателното въздействие се провежда при условия на най-голяма достъпност на културно-просветните занимания.

Чл.22.Към лишените от свобода се прилагат възпитателно-изправителни мерки в съответствие с индивидуалните им способности и характера на извършеното престъпление.

Чл.23.Забранява се отстраняването на затворниците от участието им в културно-просветната работа,като мярка за дисциплинарно наказание. Последното може да стане само при изключителни случаи и с изрично съгласие на началника на затвора и на заместник началника по политическата част.

Чл.24.С цел да се ликвидира общата и политическа неграмотност, посещаването на курсовете за огрмотяване,както и тия за малограмотни е задължително за всички неграмотни и малограмотни затворници на възраст до 50 години.

Чл.25.Ползуването от услугите на учебно-възпитателната служба,учебните пособия,тетрадки,учебници,моливи,хартия и др.,посещението на кино,театър и др.литературно-музикални забави,устройвани в затвора е безплатно за всички затворници от средата на трудящите се.

Състоятелните затволници заплащат посещението на уреждапите по-горе културни забавления.

Чл.26.При всеки затвор се отделят помещения за курсова/училищна/работа и такива за масово-политико-просветна работа,надлежно обзаведени и пригодени за целта.

Чл.27.Според нуждата,при затворите се организират курсове за:

а/неграмотни

б/малограмотни

в/курсове за професионално-производствен тип.

Курсовете за неграмотни и малограмотни се водят по програмата на Министерството на народната просвета.

Чл.28.Затворници,завършили курса по обучението от един или друг тип,се подлагат на изпит и на издържалите последния се дава свидетелство за завършен курс или завършено съответно образование,по образец,даден от Министерството на народната просвета.

Чл.29.Наравно с курсовата работа при затворите,се организира килийна литературна просветна работа,която се състои главно в гласно четене на вестници,научно-популярни и художествени произведения,както и беседи върху престоящи или минали лекции,доклади и др.

Чл.30.Ръководителите на извънкурсовата работа ръководят същата във форма на лекции,на клубна работа,библиотечна,кръжочна или килийна такава с доклади по политическа просвета и научно-популярни лекции. Същите организират специални кръжоци- общообразователни,литературни, музикални,спортни,за кооперативна пропаганда,санитарни и др.

Чл.31.Със сили на самите затворници се устройват при затворите концерти,литературни вечери, спортни упраждения,литературни обсъждания,жив вестник и др.,които трябва да отговарят на задачите на политико-възпитателното въздействие.

Чл.32.Изправително-трудовото въздействие се провежда чрез културен съвет на лишените от свобода,избран от средата на самите лишени от свобода,под председателството на зам.началника по полит.част. Културсъветът се избира на общо събрание на лишените от свобода и се състои от различни секции,като:масово,производствена,културно-масова, санитарно-битова,редакционно-издателска и др.

747

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

748

49

Културсъветът и неговите секции действат въз основа на инструкции, издадени от отдел "ЗАТВОРИ И ТВО" при МВР.

Чл.33. Масово-производствената секция на културсъвета ръководи провеждането вред лишените от свобода ударничеството, социалистическото съревнование и други социалистически методи за организиране на труда.

Чл.34. Културно-масовата секция ръководи политическата и културно-просветна работа, работата по развиване обществеността вред лишените от свобода и дейността на тяхните обществени организации, а така също обслужването на лишените от свобода с училище, кино, библиотека театър и др.

Чл.35. Лишените от свобода, от числото на класово враждебните елементи, не могат да се избират на ръководяща работа. Във всичко останало по отношение на политико-възпитателната работа, те не подлежат на никакво ограничение.

Чл.36. В помощ на културсъвета се създава колектив на коридорите килиите и по предприятията от отговорници, със задача, да въвличат в ежедневна активна трудово-изправителна и политико-възпитателна работа затворниците.

В. Трудово въздействие.

Чл.37. Трудовото въздействие е възпитателен процес, професионална школа и подготовка за колективен трудов живот и има задача за упражнява чрез съзнателна и доброволна трудова дисциплина в предприятията, стопанствата и учрежденията на затвора, изправително въздействие върху поведението на затворника.

Чл.38. Най-ярко проявление на трудовата дисциплина е включването на затворника в социалистическото съревнование и добиване званието ЖДАРНИК или ОТЛИЧНИК.

Чл.39. Задълженията на лишените от свобода, включени на работа по предприятията и стопанствата са:

а/добросъвестно за изпълняват възложените им работи в стопанствата или предприятията;

б/ежедневно да покриват трудовите си норми, да се стремят да надвишават същите, да усвояват работното си време и да увеличават производителността на труда.

в/да дават висококачествена работа при възможно най-голяма икономия на материали, труд, електроенергия, спомагателни материали гориво и др.

80

г/да спазват общите правила,които осигуряват нормална обстановка в предприятията или стопанствата;

д/да се отнасят с особена грижа към имуществата на предприятието.

Чл.40.Работата на затворниците трябва да бъде обществено-полезна,без да вреди на здравето им и да се извършва при условия,които не са противни на обществения ред или безопасност на затворите.

Чл.41.При постъпването на работа в определените предприятия или стопанства на затвора,всеки затворник се класира според категорията на професионалната му подготовка - като чирак,калфа,работник,майстор и пр.

Чл.42.Неизпълнението на трудовите задължения от страна на затворниците носи за последните дисциплинарна отговорност.

Чл.43.За всички работи от производствен характер,а така също и постоянните работи по обслужването на затвора,изпълнявани не по реда на дежурството,затворниците-работници получават процентно възнаграждение,определено от отдел"Затвори и ТВО".

Г.Организация на труда.

Чл.44.Организацията на труда на затворниците трябва да съдействува за запазването и повишаването на тяхната квалификация,както и за получаване квалификация от онния затворници,които не са имали такава. Тя трябва да олезпечи изпълнението на производствените планове.

Чл.45.При постъпване на работа и определение вида на същата, управлението на затвора се ръководи от влечението на затворника към една или друга работа,неговите познания,професионална квалификация, състоянието на здравето му и възможноста на същия да си служи с придобитите знания при излизането му от затвора.

Чл.46.Трудът на затворниците се намира под покривителството на закона за хигиената и безопасноста на труда.

Чл.47.При злополука/по смисъла на закона за общественото осигуряване/ със затворник-работник в предприятие или стопанство на затворите,затвърника или неговите наследници получават от фонд"Затвори и ТВО" еднократно възнаграждение в размер .....
.....
.....

749

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

750

Чл.48.Управлението на затвора взема мерки,щото всички способни на труд затворници да бъдат настанени на работа.При липса на работа за всички в затворните предприятия и стопанства,трудът на свободните се използува като масово производителен труд в онези участъци на социалистическото строителство,където се чувствава най-голяма нужда от работна ръка.

Чл.49.В организираните при затворите курсове за професионално производствена квалификация на първо място се приемат затворници от средата на трудящите се и то преимуществено такива от работнически произход.

Д.Мерки за поощряване и премиране.

Чл.50.За дисциплиниран и особенно високо производителен труд се предвиждат два вида поощрения - морални и материални награди:

а/публична похвала

б/даване свиждане,кореспонденция и получаване на храна от вън свърхустановените норми;

в/премиране с пари или вещи и

г/обявяване заслужилия за"ударник" или"отличник".

За работата си в предприятията или стопанствата на затворите, затворниците се ползуват с намаление на срока на наказанието- считано от 20 работни дни за 30 изтърпяни,само за дните,през които те действително са работили.

Чл.51.Счита се,че един затворник действително е работил,ако е покрил трудовата си норма най-малко толкова пъти,колкото присъствени дни е бил на работа през месеца.Ако затворникът работи и изкара помалък месечен процент от трудовата си норма,то на-същия се признават за работни дни такъв процент от присъствените му през месеца работни дни.

Чл.52.На заболял през време на работа затворник се признават работни дни по нормата на месеца,предшествувал заболяването му докато трае лечението му,но най-много в продължение на три месеца,само ако заболяването му има характер на злополука.

ЧЛ.53.Стопанска и производствена дейност или друга такава,за която няма определена трудова норма се счита за свършена по норма,ако при обективно-допустимия брой работници и при действително уплътняване на работното им време,се изпълнява плана..

Из архивите на ДС

751

Е.Трудови книжки.

Чл.54.Всеки затворник-работник трябва да бъде снабден с трудова книжка по даден образец,в която да се отбелязва извършената от него работа по месечно,мястото или предприятието където е извършена тази работи,квалификацията на работника,стойноста на извършената работа и размера на изплатената на работника дума.

Чл.55.Означените в трудовата книжка на затворника-работник дни,трябва да съответстуват на означените за същия в книгата за работни дни.

Ж.Материална отговорност за затворниците-работници.

Чл.56.За виновно или по небрежност нанесена повреда на машини, уреди,инструменти или материали,за липса на такива,както и за повреда и липса на други затворни имущества,виновният заплаща стойноста им , независимо следващата се дисциплинарна или наказателна отговорност.

Чл.57.Материална отговорност по предшествуващия член се установява от началника на затвора,след събиране на всички необходими доказателства и след изслушване обясненията и защитата на затворника.

Чл.58.От възнаграждението на затворниците,които работят със затворно имущество,материали,инструменти и др.в работилниците и предприятията се удържа месечно 5%,като гаранция за евентуални щети.Тези удръжки се внасят на личен влог в касата на затвора и стоят под секвестър до освобождаването на затворника.

З.Дисциплинарни мерки.

Чл.59.Мерките за дисциплинарно наказание имат възпитателна задача.Те трябва да са лишени от всякакви признаци на мъчителство.

Всяка дисциплинарна мярка,която противоречи на тези задачи или е нецелесъобразна се забранява.

Чл.60.За нарушаване на реда и дисциплината на затвора,установени с настоящия правилник,с окръжни предписания и разпореждания на органите на затворното управление,както и за непралично,непокорно или недисциплинирано държание вън от затвора,затворниците се наказват дисциплинарно в зависимост от степента на вината,важноста и значението на нарушената наредба,обстоятелствата при които е станало провинението, категорията и разряда към които принадлежи затворника,както и предишното поведение.

Чл.61.Преди да се наложи дисциплинарно наказание,началникът на затвора трябва да направи надлежна проверка и да изслуша обясненията на затворника.

Из архивите на ДС

752

83

Чл.62.За всяко наложено наказание се издава кратка писмена заповед още същия ден,която се съобщава на наказания,като препис от нея се прилага към досието му,друг се закача на видно място в затвора,а трети препис се изпраща в отдел"Затвори и ТВО".

В наказателната заповед се вписва името на затворника,провинението му,наложеното наказание и мотивите за това.Същата се подписва от началника на затвора.

Чл.63.Дисциплинарните наказания по степента на тежеста си са;

а/бележка;

б/бележка с предупреждение за по-строго наказание;

в/вървене направено при проверка и нанесено в личното досие на затворника;

г/лишаване от право на кореспонденция - най-много до 3 писма за получаване и 3 писма за изпращане;

д/Ограничаване или лишаване от правото на свиждане или за получаване на храна от вън,както и от правото за разпореждане със сумите които се числят на негова сметка най-много за времето до 3 свиждания.

е/заплащане стойноста на виновно-повредени уреди,машини и инструменти,материали или друго затворно имущество или причинени щети;

ж/конфискация в полза на фонд"Затвори и ТВО"на вещи, забранени да се внасят в затвора или на суми и вещи,придобити на комар.

з/изолиране в отделна килия до 14 денонощия;

и/преместване в друг затвор;

к/отменяване отчасти или изцяло на зачетени работни дни;

л/Понижаване в разряд или категория.

Чл.64.Правото да налага дисциплинарни наказания принадлежи:

а/на началника на затвора и в негово отсътствие -на неговия заместник по п.а до п.е на чл.63.

б/на началника на отдел"Затвори и ТВО" и на неговия заместник по п.и до л от същия член.

Чл.65.Всяко длъжностно лице от затвора,което констатира дисциплинарно провинение на някой затворник,е длъжно да иска чрез непосредствения си началник дисциплинарното наказание на провинилия се.

Във важни случаи,нетърпящи отлагане,длъжностното лице може да вземе предохранителни мерки,които отбелязва в рапорта си с обяснение причините за това.

84

Чл.66.Предвидените в чл.63 дисциплинарни наказания могат да се налагат или постепенно или всяко едно за пръв път,според важността на случая,като се спазва правилото:за едно провинение-едно наказание, при изключенията,предвидени в следващите текстове.

Чл.67.Ако някой затворник извършва систематически дисциплинарни провинения по п.п.1 до 8 на чл.63 и не проявява воля да се поправи,след като се определи за последното провинение подходящо дисциплинарно наказание,същото може да се удвои и едновременно с това да му се наложат още две други наказания,предшествуващи по степен наложеното му такова или да се поиска от отдел"Затвори и ТВО" налагане на наказания по п.п."и" до "л"от чл.63.

Чл.68.Дисциплинарните наказания по чл.63 п."е" и "ж" са допълнителни наказания и се налагат едновременно с главните наказания.

Чл.69.Освен посочените в настоящия правилник дисциплинарни наказания,не се допускат никакви други такива под каквато и да било друга форма.

Чл.70.Ако в продължение на 1 година от налагането на някои от дисциплинарните наказания предвидени в п.п."в" до"д" и "з"на чл.63 от този правилник,затворникът не извърши друго дисциплинарно провинение и поведението му свидетелствува за неговото изправление,наложеното му наказание може да бъде заличено от наложилия наказанието му,било по молба на затворника,или служебно.За заличаване на наказанията се издава заповед,като препис от същата се слага в досието на затворника, вторият препис се залепва на лично място в затвора и третия се изпраща в отдел"Затвори и ТВО".

Чл.71.Правото на чл.70 се отнася и за затворници,наказани дисциплинарно по чл.68 ,ако в продължение на 2 години същите не извършат никакво дисциплинарно провинение.

Г Л А В А III.

ВЪТРЕШЕН РЕД В ЗАТВОРА.

А.Общи разпореждания.

Чл.72.Затворниците са длъжни да изпълняват точно всички правила,разпореждания и заповеди относно реда и режима в затвора или в мястото,където работят,издавани от администрацията на последните. Те не могат да се позовават на неоснователността или незаконността на нарежданията и да откажат или отлагат изпълнението им,освен ако те налагат очевидно престъпни деяния.

753

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

85

Чл.73.Веднага след постъпването,всеки затворник трябва да бъде запознат с правата и задълженията,които му дават настоящия правилник и издадените в изпълнение на същия наредби.

Чл.74.Затворниците са длъжни да се отнасят с почитание към всички служностни лица в затвора и тия на служба в отдел"Затвори и ТВО".Те се обръщат към всекиго от тях,без разлика на служебното им положение с обръщението"другарю",като употребяват уважителната форма "Вие".

Чл.75.Забрануват се личните услуги между затворници срещу заплащане с пари,храна или по друг начин.

Чл.76.Всеки затворник има отделно легло или определено място за нощуване в помещенията за нощуване на затворниците.

754

Чл.77.Затворници,които се подозират в полови извращения се поставят в различни килии.

Чл.78.Болните от туберкулоза и други заразни болести се поставят в отделни килии,по възможност болнични килии,за да се избегне общуването им със здрави затворници.

Чл.79.На видно място,подходящо и достъпно за всички затворници се поставя кутия за оплакване идо нея друга кутия за проста и препоръчана кореспонденция.

Чл.80.Кутията за оплаквания и кореспонденцията се отваря всеки ден в 8 ч.сутринта от главния дежурен надзирател,който предава веднага съдържанието йм с рапорт на началника на затвора.

Чл.81.На затволниците се дават всички възможни условия на писане на заявления,жалби и оплаквания.

Молбите,жалбите,отговорите и всички други книжа,които затворникът подава чрез управата на затвора до съдебищата и други административни учреждения,още същия ден се завеждат в регистъра на затвора и веднага се отправят за местоназначението им.

Чл.82.Срочни книжа и такива с важни последици за затворника, може да се подават и направо в канцеларията на затвора,като със същите се постъпва съгласно предходния член.

Б.За реда в килиите.

Чл.83.Затворниците се настаняват в килии,съобразно категорията и разряда към който са причислени.

Чл.84.Режимът в килиите се определя с отделна инструкция от отдел"Затвори и ТВО".

86

Чл.8' .Най-хигиеничните и приветливи килии се дават на затворниците по предимствата на категоризацията.

Ударниците,отличниците,рационализаторите и тия с добро поведение се ползуват с предимство пред останалите затворници от категорията и разряда в който принадлежат.

Чл.86.Затворници,които действуват развращаващо върху другите затворници или ги тероризират,се поставят в специални общи килии или под особено наблюдение.

Чл.87.Бременните жени,след петия месец на бременоста,кърмачките през всичкото време на кърмене и всички жени,които имат деца при себе си на възраст до 1 година,се поставят в добре обзаведени килии.

Жените след родилния период,в течение на 6 недели,се държат в отделни болнични килии и получават болнична храна.

Чл.88.Затворникът може да държи в килията си само предмети от най-широко употребление,от тези които са упоменати в списъм,одобрен от отдел"Затвори и ТВО" и то при условие,че няма с това да се пречи на съкилийниците му.В килията може да се внасят мебели,за които има разрешение от управата на затвора и са вписани в инвентарния опис на килията.

Чл.89.Началникът на затвора,по изключение може да разреши на някои затворници да внесат и други вещи за лично или общо ползуване. В такъв случай веща се вписва в инвентарния опис със забележка,че е частна и кому принадлежи.

Чл.90.Забранено е закачването и облепването на хартии и снимки по стените на килиите,освен на календар или такива художествени произведения,които са в идейно политическа връзка с изправително-трудовото въздействие,върху затворниците,с разрешение на ръководството на затвора.

Чл.90.Затворниците са длъжни да стават от сън,да отиват на работа,на разходна и на храна по дадени сигнали,според определеното време в наредбата за вътрешния ред на затвора.

Чл.91.Пушенето в килиите е забранено,освен ако за това са съгласни всички съкилийници.

Чл.92.Забранени са всякакви хазартни игри между затворниците. Позволени са игрите:шах,домино/дама и то при условие,че ще се играе без всякакъв материален интерес.

Чл.93.Забранено е:

1.качването на креватите,масите,столовете,за да се гледа от тях през прозореца на килиите;

2.плюенето,храченето и секненето по пода и по стените на килиите и коридорите.

755

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

756

87

3.Писането,чертането,драскането,рисуването по стените мебелите,книгите и др.предмети,както и замърсяването на стените из целия двор по какъвто и да билон начин.

4.псуването,викането,ругаенето и употребяването на цинични вулгарни думи и изрази.

5.всяко действие или бездействие,което нарушава правилата на съвместното житолство и другерските отношения между затворниците.

Чл.94.Следствените затворници се отделят от другите затворните и се държат пи такъв начин,че да нямат вредни общения за хода на следствието им.

Чл.95.Препращаните затворници се поставят по възможност в специални отделения или килии,но така,че да бъдат отдалечени от останалите затворници.

Чл.96.Младежите се поставят по възможност в отделни килии, за да се избегне въздействието на възрастни затворници.

Чл.97.Разместването на затворниците от една килия в друга става само в извънредни случаи и при преминаването им в друга категория или степен на разряд,само по разпореждането на началника на затвора.

В.Облекло и вещево доволствие.

Чл.98.На затворниците се дават по възможност,безплатно затворническо облекло,бельо,обувки и друго вещево доволствие.

Затворниците имат право да ползуват с разрешение на началника на затвора,свое лично горно и долно облекло и обувки,които могат да поправят в работилниците на затвора срещу заплащане на общо основание.

Чл.99.Затворническо облекло и други вещи и доволствия се дават по предимствата на прогресивната категоризация,като ударниците, рационализаторите,отличниците и откривателите се ползуват с приемущество пред останалите затворници от категорията и разряда,към който принадлежат.

Г.Храна.

Чл.100.Затворниците и децата на затворничките,които са при тях получават безплатна храна по разписание,размер и оклад,определени по одобрени от Министерския съвет таблици или от Министерство на вътрешните работи-отдел"Затвори и ТВО".

88

Чл.101.Затворниците,които работят в предприятия,работилници, стопанства и др.,както и болните получават храна по подобрен оклад.

Чл.102.Храната,която се дава на затворниците трябва да бъде питателна и разнообразна.

Чл.103.На затворници,които се изпращат на път за късо време се дава суха храна,предвидена в таблиците.

Чл.104.На затворници,работящи на групи,далеч от затвора за по-продължително време,може да се дават полагащите им се продукти,за приготовлението на храната на място,където се работи.

Чл.105.Всеки ден в кухнята на затвора и тази на болницата наред с длъжностните лица дежури и по един затворник,представен от кул съвета,който е длъжен да следи,щото определените продукти по оклада и съответната таблица за деня да се получават точно по размер,вид и количество от домакинството,да се вложат също така в казана за тогвене и от тях да се приготви и разлее правилно и питателна храна на затворниците.

За констатираните нередности,под страх на дисциплинарна отговорност,дежурния затворник е длъжен да направи съответната бележка в ежедневния протокол и да донесе за това в кулстсъвета.

Чл.106.Всеки затворник има право да получава храна от вън по нормите,определени от отдел"Затвори и ТВО" при МВР,според категоризацията и разряда му.

Чл.107.Началникът на затвора може да разреши на болни затворници да получават по-често и диетична храна,ако лекарят на затвора е дал мнение за това.

Чл.108.Всеки затворник може да си доставя от продоволствения магазин при затвора хранителни продукти и др.предмети с каквито последния разполага,без ограничение,освен ако е лишен от такава със специална заповед.

Чл.109.Правото за получаване на храна от вън е лично правоц То не може да се отстъпва другиму под каквато и да било форма.

Нарушенията на това право се наказват дисциплинарно.

Чл.110.Едновременно с храната си затворникът може да получи плодове или сурови зеленчуци в размери,определени от отдел"Затвори и ТВО".Затворникът може да получи облекло,бельо,обувки,тютюн,кибрит,сапу и др.принадлежности по размери необходими за обикновения начин на живеене.

Чл.111.Получаването от затворниците на храна и др.вещи,както и връщането на такива се преглеждат от администрацията на затвора,за да не се допусне внасяне или изнасяне на забранени вещи,питиета,писма

757

Из архивите на ДС

758

81

записки и др.подобни.

Чл.112.За получаваната храна,плодове и др.се води точен отчет,като се следи да се спазят точно определените норми.

Внасяната за затворника храна и други вещи се предават на последния срещу разписка,която същият връща на изпращача след подписване,а връщаните от него вещи - срещу разписка от получателя.

Д.Кореспонденция.

Чл.113.Всеки затворник има право на кореспонденция съобразно определените норми от отдел"Затвори и ТВО" при МВР,с изключение на случаите,когато е лишен от това право по дисциплинарно наказание или по нареждане на съдебните или следствени власти.

Чл.114.Правото на получаване и изпращане на кореспонденция в определените норми е лично право и не може да се преотстъпва другиму под каквато и да било форма.Нарушенията на това право се наказват дисциплинарно.

Чл.115.Никакви писма или бележки,отправяни от затворник или до затворник не могат да бъдат доставени на адресанта преди да бъдат проверени от администрацията на затвора и подпечатани с контролния печат.

Чл.116.Затворниците водят кореспонденцията си на български език.Изключение се допуска за ония затворници,които не знаят български език,обаче,в този случай писмата се проверяват от доверен преводач. Направените за това разноски са за сметка на изпращача.

Чл.117.Изпращаната от затворниците кореспонденция до защитниците им и получаваната от тях такава във връзка с търсената правна помощ не се включва в броя на кореспонденцията,предвидена в определените норми.

Чл.118.Изпращаната и получавана кореспонденция трябва да бъде написана ясно и четливо и да не съдържа повече от 2 стр.на обикновен формат по даден образец.

Чл.119.При постъпването си в затвора всеки затворник получава контролен номер на партидата под който може да води кореспонденцията си.

Чл.120.Във всеки затвор се води книга за кореспонденцията и колетите,в която се открива партида за всеки затворник под съответния контролен номер,в която се отбелязват трите имена на затворника, нормата на кореспонденцията и тази на колетите с храна.

Получаваната и изпращата кореспонденция и колети се отбелязва спрямо разрешената норма.

Чл.120.Ако на името на някои затворник се получи едновременно по-голям брой кореспонденция от разрешения му такъв,на него се предоставя правото да избере коя кореспонденция да получи.Останалата кореспонденция му се предава постепенно,като се използува максималния размер на разрешената му норма или по негово нареждане,означено върху писмото,кореспонденцията се връща на подателите.

Чл.123.В броя на разрешената кореспонденция не се включва бандеролната кореспонденция/книги,списания/вестници и др.печатни произведения.

Чл.124.Получаваната бандеролна кореспонденция подлежи също така на проверка и се подпечатва с печата"проверено".

чл.125.Длъжностните лица,натоварени с контрола на кореспонденцията са длъжни да пазят тайната на кореспонденцията.Когато с изпращаната или получавана кореспонденция може да се засегне реда или дисциплината на затвора,режима,устройството или населението на затвора, да се разкрие дисциплинарно или наказуемо деяние,контролните органи са длъжни да донасят за това с рапорт на началника на затвора.

Чл.126.

Е.Свиждания.

Чл.126.Всеки затворник има право на свиждения по нормите определени от отдел"Затвори и ТВО" при МВР,съобразно категорията и разрадя си,освен ако не е лишен или ограничен с това по дисциплинарен ред или по нареждане на съдебните и следствени власти.

Чл.127.До свиждане се допущат близките на затворника,познати на същия и лица,които имат служебно отношение с него.

Затворника решава да приеме ли или да откаже едно свиждане в границите на разрешените му такива.

Чл.128.Извънредни и свърхнормата свиждания се допускат при изключителни случаи на отделни затворници по разрешение на началника на затвора.

Чл.129.Свижданията са два вида:посредствени -за затворниците от ниските и средни разряди на двете категории и непосредствени,за затворниците от висшите разряди на двете категории.

Чл.130.Началникът за затвора може да разреши непосредствени свиждания и на затворниците от останалите разряди,но само като мярка за поощрение.

Чл.131.Непосредствено свиждане може да бъде разрешено по изключение от началника на затвора,когато посредственото свиждане представлява затруднение за затворника или за неговите посетители,поради физическото им състояние,глухота,преклонна възраст и др.подобни.

759

Из архивите на ДС

760

Чл.132.Свижданията се извършват в присъствието на представител на затвора.Разговорите се водят на български език.Времетраенето им се определя с инструкция на отдел"Затвори и ТВО".

Когато лицата/затворникът или посетителя/не знаят български език,разговорът се провежда чрез преводач,одобрен от управата на затвора.Разноските за преводача за са сметка на заинтересованите лица.

Чл.133.Не се допускат до свиждане лица в нетрезво състояние.

Чл.134.В затвора се води специална книга за свижданията, където в специална графа се означава нормата за всеки затворник и станалите свиждания.

Чл.135.Свижданията на затворници с техни близки става срещу бележка за свиждане,издадена от началника на затвора или от упълномощено за това от него лице,в която се вписва името на затворника и имената на посетителите.

Свиждането на затворник със затворничка и обратно,става по общия ред на свижданията.

Чл.136.При свижданията не се позволяват да се водят разговори от които може да произлезе вреда за правната сигурност на страната, разстройството на изправително-трудовото възпитателно то въздействие или пречки за разкриване на дадена истина по дадено обвинение.

Чл.137.Свижданията на адвокат със затворник във връзка с правната защита на същия не се броят в числото на свижданията на затворника,които той има по определената норма.

Чл.138.Когато длъжностното лице иска свиждане със затворник във връзка с служебни въпроси,то може да получи такова от началника на затвора,ако последния намери искането за основателно.Разрешеното свиждане в такъв случай става в отделна стая,но в присъствието на надзирател или друго длъжностно лице в затвора.

Такова свиждане не се включва в нормата на свижданията на затворника.

Ж.Разходна на затворниците.

Чл.139.Затворниците имат право на разходка всеки ден в двора на затвора,съобразно категорията и разряда в брой и по време,определени със специална инструкция от отдел"Затвори и ТВО"при МВР.

Чл.140.По изключение времето за разходка на някои затворници може да се продължи по предложение на лекаря на затвора и извън времето определено за категорията им.

Чл.141.Разходката не може да почва сутрин преди разсъмване и трябва да свършва след обяд преди стъмване.

42

Чл.142.През време на разходката затворниците са длъжни да спазват приличен вид и другарски отношения помежду си и да не си пречат един на друг.

Чл.143.Времето за разходка може да се употреби за физически упражнения от ония затворници,които желаят това.

3. Вечерна проверка.

Чл.144.Всяка вечер,не по-късно от 21 часа,дежурният главен надзирател прави проверка на затворниците и установява наличния им брой за сверяване със списъка на затворниците.

Чл.145.Ако се установи разлика между броя на затворниците по общия списък и тоя намерен при проверката им,главният надзирател е длъжен да издири незабавно на какво се дължи тази разлика,точно кои затворници не са на лице,причините за това и да вземе незабавно необходимите мерки за издирването или залавянето им,ако има основание да се продполага,че са в бягство,като веднага съобщи зартова на началника на затвора.

И.Преместване на затворници.

Чл.146.След приемането на едно лице в затвора,преместването му в друг затвор за изтърпяване наказанието може да стане само по нареждане на отдел"Затвори и ТВО".

Чл.147.Изпращането на затворници временно в друг затвор може да стане по искане на съдебните органи,прокуратурата или следствените власти,ако това искане е направено по установения ред.

Чл.148.Когато затворник се премества за постоянно в друг затвор,началника на затвора препраща едновременно с него досието и документите му по придружаващия го милиционер,а сумите с които разполага на личен влог,превежда на името на затворника чрез пощенската станция,до началника на затвора.

Чл.149.На затворници,които се преместват в друг затвор се дава храна в натура според оклада,за колко дни ще продължи пътуването му до определения затвор.

Чл.150.Затворници,които нямат собствени дрехи и обувки,получават такива годни за носене от затвора,който го изпраща.Затворът изпращач отчислява,а затвъра получател -зачислява по надлежния ред дадените на затворника вещи.

Чл.151.Болен затворник не може да бъде изпратен в друг затвор без предварителен преглед от лекаря на затвора.В случай на тежка или заразна болест,както и при опасение,че пътуването може да

761

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

762

предизвика усложнение в болеста на затворника,началника на затвора отлага изпращането му до неговото оздравяване,като за това съобщава своевременно на отдел"Затвори и ТВО".

Това правило важи и за жените кърмачки или след петия месец на бременоста.

Чл.152.За всеки затворник,който се препраща в друг затвор се съставя открит лист,с който той се предава на конвоиращия го милиционер.В открития лист се отбелязват трите имена на затворника,месторождението и местожителството му,къде и по чия заповед се изпраща, следствен ли е или осъден,необходим ли е усилен надзор,особените му белези и фотографическа снимка или отпечатък на палеца му.

Чл.153.Преди затворниците да тръгнат на път съответното длъжностно лице от затвора ги предупреждава за последствията,които ги очакват в случай на бягство или опит за бягство,като им дава напътствия,как да се държат през време на пътуването.

Г Л А В А IV.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИСЪДИТЕ.

А.Общи разпореждания.

Чл.154.Присъдата се счита изпълнена,когато осъденото лице изтърпи наложеното му наказание,съгласно доспозитива на присъдата без каквито и да било отклонения от нея.

Чл.155.В срока на наложеното наказание се включват признатото намаление в полза на затворника от работни дни,намалението по реда на помилването и приднатия предварителен затвор.

Чл.156.Когато някои престъпни деяния се амнистират,изтърпяването на наказанието се прекратява само при писмено нареждане на Прокурора.

Б.Изпълнение на смъртните присъди.

Чл.157.Присъдата,с която е поставено смъртно наказание се изпълнява по нареждане на прокурора.

Чл.158.Щом се получи в затвора такова нареждане,началника на затвора е длъжен:

1.да определи лицето,което ще извърши разстрела и мястото,където ще се извърши изпълнението на присъдата.

2.да предупреди лицето,което ще извърши разстрела за точния час,когато ще трябва да се яви за изпълнение на присъдата;

94

3.да се съобщи на лекаря на затвора да се яви на определеното място в затвора.Ако затворническият лекар отсъствува,началника на затвора уведомява съответния прокурор,за да бъде поканен на негово място друг лекар по реда на закона за наказателното съдопроизводство.

4.да предупреди началника на охраната на затвора за предстоящето изпълнение на смъртна присъда,като му съобщи и часа на изпълнението.

5.Да назначи надзиратели,които ще бъдат на служба при изпълнение на смъртната присъда,като определи на всеки работата, която има да върши.

Чл.159.В определения час за изпълнение наказанието,началникът на затвора нарежда да бъде събуден и изведен от килията затворника спрямо когото подлежи да се изпълни присъдата.

Чл.160.Осъденият се отвежда на мястото,определено за изпълнение на наказанието с военна или милиционерска стража,в зависимост от това,кой изпълнява службата по охрана на затвора.

Чл.161.Когато се заведе осъдения на мястото на наказанието, прокурора поръчва на придружаващия го секретар на съда да прочете гласно присъдата/диспозитива без мотивите/,след което смъртната присъда се превежда в изпълнение.

Чл.162.Тялото се откарва веднага в местните гробища за да бъде погребано,за което началника на затвора трябва да предупреди съответната власт.

Чл.163.Останалите от затворника дрехи,вещи и ценности се предават на домашните му срещу подпис върху описа на същите,един екземпляр от които се прилага към затворното досие.

Чл.164. мъртното наказание се изпълнява в делничен ден,рано сутрин преди разсъмване.

Чл.165.При изпълнение на смъртното наказание присъствуват само служебните лица,определени от началника на затвора.Допускането на външни лица при изпълнение на смъртното наказание става само с разрешение на МВР отдел"Затвори и ТВО".

Чл.166.Сведения или съобщения относно изпълнението на смъртното наказание се дава само на Министерство на вътрешните работи.

В.Освобождаване и изписване на затворници.

Чл.167.Затворникът се освобождава от затвора:

1.когато изтърпи наложеното му наказание.

2.когато бъде амнистиран.

3.когато бъде помилван.

763

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

764

95

4.когато последва нареждане от власта,която е наредила задържането му.

Чл.168.Изтърпяването на наказанието се установява от началника на затвора и не се нуждае от никакво потвърждение.

Чл.169.За изчисляване края на срока за лишаване от свобода се спазват следните правила:

а/сроковете изчислявани в години и месеци свършват на съответното число на последния месец,а ако този месец няма съответно число в последния ден на този месец.

б/ако изтичането на срока пада в ден на почивка - освобождаването става в надвечерието на този ден.

Чл.170.Устно,телефонно или телеграфно нареждане за освобождаване на затворник не подлежи на изпълнение,от когото и да изхожда то.

Чл.171.Постановлението или заповедта за освобождаване се провежда в изпълнение в деня на тяхното получаване в затвора,но най-късно до вечерната проверка.

Ако нареждането за освобождаването се получи след вечерната проверка,то се привежда в изпълнение веднага на другия ден.

Чл.172.Преди освобождаването на затворника по една от прочините упоменати в чл.168,началника на затвора е длъжен да провери дали същия не се задържа по друга присъда или разпореждане на власта.

Г Л А В А V.

ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЗАТВОРНИКА.

Чл.173.За всяко престъпно деяние извършено от затворник, докато изтърпява присъдата си,същия отговаря на общо основание по съответните закони.

Чл.174.Всеки затворник има право да се яви при началника на затвора,като заяви за това лично нему чрез надзирателя на отделението или с особена писмена молба.

Чл.175.Всеки затворник има право всякога да подава молби, жалби,заявления и пр.за защита на своите интереси или да прави устно или писмено оплакване срещу неправилните и незаконосъобразни действия на администрацията,длъжностните лица и надзорната служба при затвора чрез началника на затвора до отдел"Затвори и ТВО".За подобни оплаквания същият не може да бъде наказван дисциплинарно,освен ако се установи,че те са клеветнически и злонамерени.

96

Чл.176.Забранява се подаването на колективни молби,оплаквания и протести.

Чл.177.Писмените оплаквания,молби,жалби и др.книжа се подават в канцеларията на затвора или се пущат в определената за това кутия и се адресират до началника на затвора или чрез него до съответните места и учреждения.

Чл.178.Администрацията на затвора е длъжна да препрати веднага подадените молби и заявления,а след почумаване на отговор по тях да го съобщи на заинтересования срещу подпис.

Чл.179.Ако книжата,подадени от затворници се отнасят до оплаквания против личния състав на затвора или срещу порядките в затвора или предприятията и са отправени до отдел"Затвори и общежития" визираната служба или лицата трябва да дадат едновременно с препращането им своето обяснение по същноста на работата.

Чл.180.По всички молби,жалби и оплаквания против личния състав или порядките на затвора,отправени до други учреждения,началника на затвора нарежда да се произведе кратко дознание,което изпраща заедно със самото оплакване до отдел"Затвори и ТВО" на разпореждане.

Чл.181/Включен по предложение на прокурора М.Димитров/.Общият надзор за правилното изпълнение на присъдите над затворниците се осъществява от прокурорите.

Г Л А В А VI.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НАКАЗАНИЕТО ПОПРАВИТЕЛЕН ТРУД БЕЗ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА.

Чл.182.Местата за изтърпяване наказанието"поправителен труд без лишаване от свобода" са:местослуженето/местоработенето/ на осъдения и специално организираните от МВР за тази цел места:

Чл.183.На местата,организирани за тази цел изтърпяват наказанието осъдените,на които не е определено в присъдата мястото на изтърпяване наказанието.

По местослуженето или местоработата си изтърпяват наказанието осъдените,на които това е постановено в присъдата.

Когато осъденият е променил местоработата си,съдът наново определя мястото за изтърпяване на наказанието.

Чл.184.Въз основа на присъдата,изпратена от прокурора,началника на затвора,който се намира най-близо до местослуженето на осъдения,регистрира осъдения най-късно в тридневен срок от получаване на присъдата и съобщава на осъдения мястото и датата на изтърпяване на наказанието.Същевременно той съобщава и на началника на предприятието

765

Из архивите на ДС

766

97

или учреждението където осъдения ще изтърпява наказанието.

Чл.185.Ако при изтърпяване на наказанието се окаже,че осъденият има изгубена работоспособност повече от 50% ,началникът на затвора отнася въпроса пред съда за заменяване на поправителния труд с лишение от свобода.

Освидетелствуване на това става от комисията при ДИО с представител на ръководството на затвора и представител,посочен от осъдения,ако последния пожелае такъв.

Чл.186.Осъдените на изтърпяване наказанието не по мястоработата им могат да бъдат изпращани на сезонна работа в затворническите общежития от селско-стопански тип,градини,ферми и други,отделно от затворниците.

Чл.187.На осъдени,изпращани на поправителен труд по-далеч от 10 клм.от постоянното им местожителство се дава в мястото на работата жилище и храна.

Разноските за храната и жилище са за сметка на осъдения,но не могат да бъдат повече от 50% от следващото му се за работа възнаграждение.

Чл.188.Ограниченията,установени за затворниците като:разпределяне на деня извън работно време,свиждания,кореспонденция,получаване храна и др.не се прилага на осъдените на поправителен труд.

Чл.189.Удлъжките в размера,определен от присъдата,се правят върху пълния размер на заплатата,определена върху трусовите норми и щатни таблици за всички видове работа.

Намаленията от неизпълнението на нормата са за сметка на осъдения.

Чл.190.При изтърпяване на поправителния труд се спазват разпоредбите на трудовите закони.

Чл.191.Осъдените на поправителен труд бременни и кърмачки се ползуват с всички привилегии,установени за бременни жени и кърмачки в законите.

Чл.192.Изтърпяването на поправителния труд по месторабо тата се извършва под надзора на началника на предприятието или учреждението където осъдения работи и началника на затвора,където се води на отчет осъдения.

Началникът на предприятието следи за редовноста в работата, прилежноста и прудоизпълнението.За нередности,грешки и показана неработоспособност той донася на началника на затвора.

Чл.193. За неявяването за отбиване поправителен труд,за неспазване на правилника за вътрешния ред на предприятието,стопанството

98

или учреждението,за повреждане на дадените за работа материали,машини инструменти,за недобросъвестно изпълнение на работата и за нарушаване трудовата дисциплина,срещу виновния се вземат следните мерки:

а/мъмрене,

б/преместване на друга работа или

в/искане чрез прокурора до съда,който е издал присъдата за заменяване поправителния труд без лишаване от свобода с наказание-лишаване от свобода,ако осъдения с поведението си проявява явно нежелание да работи.

Тези мерки се вземат от началника на затвора,когато осъденият изтърпява наказанието не по месторабoтенето си,а срещу изтърпяващия наказанието по месторабoтене - от началника на затвора в съгласие с ръководителя на предприятието или учреждението,където осъденият изтърпява наказанието си..

С вземане на горните мерки осъденият не се освобождава от наказателна и материална отговорност за деянието.

Чл.194.Постоянните места за отбиване на поправителен труд се ръководят от началника на затвора,в района на който спадат.

Чл.195.До организиране на постоянни места за отбиване на поправителен труд,за такива ще служат стопанствата и фермите при затворите,като се спазват всички разпоредби на тази инструкция.

Из архивите на ДС
767

Строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

за работата на управление "Затвори и ТВО пред колегиума на Министерството на вътрешните работи внесен на 20 март 1953 година от началника на управлението подполк.В.Кьосовски

Другарю Министър, другари,

до създаването на управлението - м.февруари 1952 година съществуваха два отдела: Стопански и Административен, които работеха самостоятелно. Предвид неправилното състояние в ръководството над поделенията, Министерството създаде Управление, което да обедини и координира задачите поставени от Партията Правителството пред затворите и трудово-възпитателните общежития в страната. Заедно с това, ръководството на Министерството решително изкастри множество не свойствени предприятия, с които се бяха обременили бившите отдели и изпускаха основните задачи, стоящи пред тях: строг режим и охрана на престъпниците и тяхното трудово и културно-политическо възпитание, въвеждане на строга възпитателна система сред административния и надзорно- стройви персонал, за неговото маркс-ленинско възпитание, за издигане на политическата му съзнателност до равнището на стоящите пред него задачи; укрепване и изчистване апарата от случайни и стари служители, разлагащи го със своите предишни привички на морално и битово падение, влизащи във връзка с престъпниците, готови на подкупи и др.чужди деяния, с което подриваха авторитета на служителите в МВР; за внасяне на партийност в апарата на управлението и в поделенията и разгръщане на смела критика и самокритика по слабостите и техните носители, което беше и си остава слабо място у нас; за честна и преданна работа в органите на Министерството, за вярност и преданост към нашата партия, нашия Централен комитет, начело с нашият генерален секретар на ЦК и Министър Председател на републиката - др.Вълю Червенков, на вярност и преданост към КПСС: към великото дело на И.В.Сталин

Тази основни задачи стояха, стоят и ще стоят занапред пред ръководството на управлението.

Из архивите на ДС

769

Как се преустрои ръководството на управление "Затвори и ТВО", за да обхване тези основни задачи?

Ръководството работеше и работи в тесен състав от 4-5 другари. В този състав, съгласно плана разрешаваше и разрешава основните въпроси идещи от Министерството. В по-широк състав ръководството на управлението работеше със служебния и партиен актив, където се поставят непосредствени задачи за изпълнение, с което се мобилизира целият състав на управлението. Този метод съчетаваше и колективността и единоначалието.

Заедно с това структурата се изменяваше съответно изискванията и в съгласие с указанията на ръководството на Министерството. В първото полугодие на миналата година съществуваше схема, която не даваше инициатива на отделните отделенията да работят по-дс и съгласувано, поради което се допускаше несъгласуваност между Снабдително и Планово отделения по домакинско материално техническо снабдяване. Чямаше делови връзки и си работеха едва ли не всеки за себе си. В резултат се получаваше, че някои поделения имаха огромни количества запаси, а други нямаха. Ръководството на управлението след, като анализира и намери причините измени схемата така, че да има пълна съгласуваност между отделенията и службите, което дава добри резултати. От Административно отделение неговите статистически служби се изисква по голяма оперативност по отношение изготвяне статистическите сведения за отеналите изменения в движението и състава на затворниците, които сведения да дават своевременно на съответните отделения за правилното планиране и снабдяване поделенията с хранителни и други продукти. За сега тази схема отговаря на задачите стоящи пред нея.

Подготвяха се решения, които излизаха в заповеди и окръжни до поделенията от ръководството на Министерството и управлението. Така например се подработиха ред въпроси за изпълнение заповед № 3 от 3.I.1952 год.на др.Министър - ген.лейт.Г.Цанков и се взеха сериозни мерки по охраната на затворниците, за ликвидиране на бягствата, като не остана нито един случаи, без да се подхвърли на анализ за причините и да се взиска от виновните. Повдигна се личната отговорност пред ръководния състав в управлението и по места, който метод се пренася и сред служителите. Ръководния апарат при поискване на отговорност не се опитва да се крие зад обективни причини, което беше до потърсване в съзнанието и привичките на административните служители преди.

Из архивите на ДС

770

2

Борбата за изпълнение заповедта на др.Министър изигра и играе решаващо значение за повдигане на революционната бдителност, а така също и за политическото възпитание на кадрите. Изчезна вредното разбиране, че "щом има затворници, ще има бягства" в болшинството от ръководния и надзорно строеви персонал.

Или борбата за изпълнение постановлението на Министерския съвет и заповета на др.Министър за сделно-разрядната система в промишлените предприятия у нас, също изигра огромна мобилизираща, а заедно с това и възпитателна роля на нашия кадър. Подработването на задачите поставени в 756-то постановление на Министерския съвет и неговото изпълнение също въоръжи апарата за срочно изпълнение на важни решения на Правителството и даде опит и увереност в силите си и силите на колектива, как трябва да се изпълняват важни решения. Такава роля изигра и изпълнението на редица заповеди на др.Пом. Министър - ген.майор Анг.Цанев, по промишлените предприятия, по режима, по бдителността сред служителите и т.н.

Но наред с тези и други успехи, ръководството и лично аз, допуснахме не малко слабости, които ако бяхме разкрили по навреме, щяхме да дадем още по-добри резултати. Какви слабости аз допуснах?

Аз недостатъчно оборнах внимание на изучаване личните качества на отделните ръководители в управлението. Допуснах излишно доверие т.е. не проверявах, не се задълбочавах към работата на всеки ръководител. Не изучавах, особенно в началото на моята работа метода, стила в работата на отговорните другари в отделенията, отделенията и службите, чак в последно време анализирах тези методи, при помощта и указанията на Партията и ръководството на Министерството.

В резултат на личната проверка и на изпълнението не разкриха повърхностните и безотговорни методи на кадъра, който се е впил в костите им от дълги години. А аз не можах да видя това навреме. Оказа се, че в практиката някои служители постъпват нечестно подвеждат в планирането, подвеждат в отчетността, каквито случаи разкрих в работата на др.капитан Миленков, който не еднократно е критикуван и наказван за своите обещания и повърхностна работа, а така също др.др.капитан Д.Ликов и ст.лейт.Стоил Ангелов. При разбора на допуснатите грешки последният заяви, "че ние така нагаждаме сведенията от преди 950 година". Съществува у мен и мекушавост към кадрите, което пречиза тяхното възпитание. Задоволявам се с разобличаване, критикуване на съвещанията, или общите събрания, особенно

Из архивите на ДС

771

мекo и снисходително постъпих към Миленков и Коен за някои нарушения, като вземах на себе се. Къде е все пак причината, за да допусна аз тези слабости? Дали не съм виждал тези допуснати грешки, или просто съм ги замазвал. Не. Всяка слабост съм виждал и веднага съм я излагал пред колектива. Но не съм я поставял? Меко. Защо, защото се боех от това, че ако поставя рязко въпроса изведнаж ще се допусне паника, смущение, падане на ръцете, което се и получи в др.др.Миленков и Коен. След като почнах да търся лична отговорност от всеки отговорник, тези другари почнаха да си търсят работа на друго място. Това е причината, за да не поставя въпроса по решително, като често вземам някои безобразия на плещите си. Тъй съм разсъждавал и действувал, но като узнах деловите качества на ръководния кадър. В последно време другарите разбраха, че по съвему не може да се работи и почнаха да работят по задълбочено, вземайки лична отговорност.

От изключително важно значение е постановката на партийно-политическата работа в управлението и в поделенията. Основна слабост в партийно политическата работа и изробните партийни органи се заключава в това, че те все още не вземат инициатива в свои ръце и по своя линия в тесен контакт със служебните ръководители да разгъват работата по мобилизация на трудящите се за изпълнение служебните и производствени задачи. Борба с бюрократическите прояви в учрежденията не се води, или слабо се води. Борба за внедряване на революционна бдителност, въвеждане на желязна партийна и държавна дисциплина сред служителите се води още слабо. Не е влязло в практиката на партийните организации, не да призовават по свои почини служащ към ред и взискателност. Ако в областта на пропагандата провеждат сравнително добре работата си, то в областаа на организационните въпроси изостават много.

Има партийни организации, с които можем да се похвалим като в затвора Ст.Загора. Там другарите работят дружно. А партийното бюро взема инициатива към затягане на служебната дицциплина не жали време, разглеждат всички случаи на проявени слабости и грешки на комунистите. Те регулярно и по план свикват своите съвместни съвещания и на тях смело критикуват слабостите допуснати от служащи ръководители, какъвто беще случая с допуснатата грешка от зам.началника по полит.част да допусне затворник в София на в външна работа и да избяга при наличните данни, че небивало да дойде в София. В последно време се прояви и партийното бюро при

Из архивите на ДС

772

3

управлението. В тесен контакт със служебното ръководство се взема мерки към отделните служители, отслабващи служебната дисциплина, като се провеждат събрания и се разкритикуват постъпилите на отдел ни служители, какъвто беше случая с разкритикуването опита на др.Анг.Кузманов да понатисне книгикуващите го Гаджев и З.Григорова Или борбата със закъсненията на работа. Партийната организация проведе борба заедно с Профкомитета и ДСНМ, което ще изиграе съществена роля аа поддигане дисциплината в управлението. Практиката показа, че където служебните ръководители отбягват от партийните организации и не ги зачитат, там се дохожда до провал в работата. Примера с Коларовград, Сливен са ясни доказателства. В техните организации критиката беше сведена здо положение на парадност, формално признаване и апелиране да критикуват, а когато се дойде-ше да се критикуват ръководителите-комунисти, последните забраняват по най-различни начини/бившия началник на затвора Коларовград е забранявал да се критикуват офицерите/. За издигане партийната работа до равнището на стоящите политически задачи зависи не малко от служебните ръководители, които са длъжны да показват пример в изпълнение служебните си и партийни задачи, да съдействуват активно за укрепването на партийното ръководство и да си помагат един на друг. Слабост проявяват още и зам.началниците по полит част в това, че те не отчитат за нужно да работят съвместно с парт.организации. Полит.отделение по старата схема беше към Административния отдел, а сега към управлението и работата ще тръгне по добре. По партийному се разкриваха грешките и слабостите на останалите другари от ръководството на управлението, които се заключаваха именно в повърхностен поход към поставените имнадачи, липса на лична отговорност, работа без особенна напрегнатост, замазване отделни грешки, безкритично отношение към себе си и към другарите си, прояви на еснафщина и т.н. Тези съществени недостатъци не са ликвидирани още и наивно би било да се твърди обратното. Особенно делова критика се разгърна по носителите на слабости на отчетното годишно събрание и в съвещанията при Пом.Министъра др.Анг.Цанев. Смело се изнесоха и разкритикуваха проявените слабости от др.майор П.Марков, който можеше да оказва голяма помощ на управлението, а така също той сам се разкритикува за безгрижното и повърхностно отношение конкретно по изработването на заявките и бюджета за 1935 год. и разкри причините за своите грешки, като сам призна, че формално се е отнесъл благодарение старите привички на безотговорност и безконтролност. Критиката и самокритиката се

разгръщат смело и по-смело, а душителите се разобличават, ръководството на управлението прави всичко, за да закрепи достигнатото и заедно с партийното ръководство да тласнат това движение с голями крачки напред по указанията на Партията и Министерството.

Под огъня на разгърналата се критика се разкриха изпадналите в демобилизационно настроение др.др.Миленков, Коен, Ликов и Марков. Тези именно настроения се отразиха отрицателно по изпълнението на Министерско постановление за изработването на счетоводе които беха предадени със закъснение. Разкри се също така бюрократично отношение към преписките по поделенията, особенно в отделение "Снабдяване", в Стопанския отдел, за което ръководството на управлението изпрати бригада която обследва работата по отношение снабдяването. Този въпрос в борба с бюрократизма се постави с всичка сериозност пред целия апарат в управлението.

Разкриха се и се взеха мерки против колебливото и неуравновесено становище в ръководителите на Стопанския отдел по изпълнение на 55-то МП по свинеугояването. Не се знаеше действителната база, колко и кога се залагат свине за угояване, съставен беше книговен план, който не издържаше никаква твърдост, което се отразяваше за изпълнението на утвърдения план за I и II трим. на 1952 год. В резултат на тази борба 55-то постановление бе изпълнено с чест, а сега ритмично следва неговото изпълнение за 1953 г. Потвърди се указанието на др.Червенков, че причините на подробна практика се крият в лошите методи на работа - даваха се голи и дълбоко непроверени обещания от нашите ръководители, който метод се разкри, а носителите му беха разобличени и заставени да работят реално, без фантазии. Тук му е местото да подчертая, че отделните ред години са провеждали работата с тези колебливи методи, почиващи на едностранчиви настроения и недовеждане делата докрай, на които се дължат много неуредици от минали години, носители на което зло са Т.Миленков, Д.Коен по стопанските въпроси.

В борбата за издигане дисциплината сред ръководящия апарат се разкри примиренчество и недооценка на ред сигнали по поделенията за неблагополучия, както в ръководството, така и в личното поведение на редица началници на затворите. Ръководителите на отдел Административен и-к отдел Анг.Кузманов и гл.инспектор капитан Д.Кирчев не можаха да разкрият фактите на неморална и вредна практика в ръководството на Сливенския затвор: прояви, както от началника и неговия заместник по полит.част, такива и от

773

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

надзирателите и от партийния секретар, всички наказани и уволнени за връзката със затворници-контра-революционери, което се разкри по-късно. Също така за неморални връзки със затворнички ще бъдат съдени още трима надзиратели.

Не отстъпващи по своето същество бяха случаите и в общежитието Димитровград, за които случаи също се взеха мерки от ръководството на М-вото, уволнен беше началника и зам.началника за безобразните действия и пристъпна бдителност, разгласяване на държавна тайна, но повтарям, към ние разкрихме цялата тази критика, за която е имало признаци и сигнали още в 1951 год.

Взетите решения по подобни случаи бяха сведени до всички поделения, за да се избегнат и не се повтарят повече. Причината за късното разкриване и вземане навреме мерки се дължи именно на това обстоятелство, че изпращаните ръководители по места др.др. Кузманов, Кирчев и инспекторите, отивайки по места не докрай изслушват хората, които дават тези сигнали, изслушват с предвзето мнение и решение, че това са клюки и насъскване на ръководителите, извънредно и безрезервно доверие се даваше на някои началници на затвори, като се държеше на тяхното минало и оттук се пристъпваше не за разбор на сигнала по същество, а към оказване защита на "нападнатия". Това пренебрежително отношение, проявено от нашите другари по сигналите се поднасяше пред ръководството на управление то в невинна форма, омаловажения и клюки. Другарите конкретно не разглеждаха въпроса, и ако установяваха клюка, и нея да я проанализират, за да видят какво се крие зад тази клюка, не подхождаше се с остротата на революционната бдителност с болшевишку безпристрастие; с гледна точка на правилно възпитание на кадрите, а се вземаше едва ли не страна, което е неправилно и такъв метод довежда до провал в работата и проваляне на отделни ръководители, каквито са случаите не само в Сливен и в Димитровград, а и с Ломския началник където изпратихме две комисия, а така също и с Коларовградския.

Грешката на ръководителите от управлението се заключава още и в това, че те не са привикнали, като ходят в поделенията да се свързват с местните парт.органи: ГК и ОК на БКП и с Окръжните и Окол.управления на МВР. Тези грешки в по-малък размер, но все още не повтарят от някои с Извода е ясен - безпристрастно и до край да се проверяват всички сигнали, като се вземат бързи мерки, съгласувани с местните парт.органи и управления на МВР. Никакво смеле

важаване и вземане под защита нещото и да е. Още по смело разгръщане на критиката и самокритиката, особенно в поделенията. Още по задълбочено и внимателно вслушване в масите и заедно с местните парт.органи и органите на МВР да се вземат съгласувани и същевременни мерки към всички сигнали, без каквото и да е протакане.

Слабо място в управлението си остава главното счетоводство.

Ако сравним работата на счетоводството с предишните години, сега работят много по-добре. С голям зор, но се работи по упорито, по грижливо, но има много още да се желае. Аз работя година вече в управлението, а титуляр главен счетоводител нямаме, който да държи счетоводно-финансовия сектор здраво в ръцете си. Изпълняващ длъжността главен счетоводител Ст.Кузманов няколко пъти дава рапорти да бъде освободен от този пост, тъй като се чувствува слаб, не знае работата, едва успява и то с опашки да свързва двата края. В управлението счетоводството е сложно. Отчитат се 6-7 отрасли на промишлеността, земеделското с-во, учреждения и др. с месечни баланси почнаха да работят през 1952 год., те се дават късно, а без месечни баланси изготвени в ажур трудно се контролира и ръководи от служебното ръководство. В 1952 год.намерихме и предложихме 4-5 кандидати и никой не бе оформен. Сега сме представили вече трети месец трима кандидати за гл.счетоводители, но още няма резултат. За нас в управлението е нужен главен счетоводител, който да знае работата си и да направлява всички сектори, да изисква от служителите, което ние искаме.

Изводите и предложенията могат да бъдат следните:

1. Слабо звено през 1952 год.бе взискателността, контрол и проверка на дадените задачи и тяхното изпълнение в срок. Недостатъчно търсене на лична отговорност, особено в първата половина на годината.

2. Слаба критика и самокритика сред апарата на своевременно разкриване на слабостите и грешките в ръководителите отдолу.

3. Отсъствие на системна борба от целия колектив за ликвидиране на вкоренило се благодушие, кръгова порука, примиренчество към слабостите, наличие на либерализъм в раководството на управлението, чиито грешки и слабости и аз пролявах. За да се избегнат допуснатите слабости от направените изводи зак.пред, нужно е решително скъсване с подобни методи на работа.

Да се въведе строг режим в отчетността на дадени задачи. Да се повдигне на висока партийна принципност, взискателност към

775

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

776

5

всеки служител. В основата да залегнат болшевишки метод и стил в работата. Решително внедряване на критиката и самокритиката, за да се разбие в пух и прах и либерализма в примиренчеството към най-малката проявена слабост. Кадрите да се разучат не формалнои по познанство, а по техните делови и политически качества и се активизират в своята работа и поведения. Да се влеят нови счетоводни кадри в гл. счетоводство, в това число и гл.счетоводител. За служебния и ръководен кадър да се организират курсове по усвояване на квалификацията и специалността.

КАК СЕ ПРОВЕЖДА РЕЖИМА, ОХРАНАТА И БИТОВОТО УСТРОЙСТВО?

Към 31.XII.1952 год. в затворите е имало 16.752 затворници. От тях окончателно и неокончателно осъдени 14.376 затворника и следствени 2.376.

Кои и при са бедни

От осъдените 5093 са задържани за контрареволюционна дейност шпиони, саботаж, диверсантска дейност и др., а 9283 за криминална дейност.

От следствените 390 са задържани за контрареволюционна дейност, а 1983 за криминална дейност.

От всички затворници мъже са 16209 и 543 жени.

Затворниците осъдени за контрареволюционна дейност са настанени предимно в затворите: Коларовград, Сталин, Плевен, Ст. Загора, Пазарджик и Белене и по отношение на същите се провежда по строг режим.

От 1950 год.всички затворници бяха категоризирани съобразно характера на извършените престъпления, като осъдените за контрареволюционна дейност се поставиха в I-ва категория, а осъдените за криминална дейност бяха поставени в II-ра категория. Всеки новопостъпил затворник попада в съответната категория, съобразно характера на извършеното престъпление.

В зависимост от степента на опастонста на извършеното престъпление, размера на наказанието, обществената укоримост, политически мироглед и показаното поведение преди и след взизане в затвора, затворниците от двете категории се делят на три разряда.

Разстановката на затворниците и режима по отношение на същите са изградени на базата на така установената категоризация.

Напрегнатостта на нашите стопански планове в промишлените предприятия в затворите и стремежа да бъдат включени колкото се може повече затворници на работа в тях, дават своето отражение върху провеждане на определения съответно категоризацията режим. Наложи се известно смесване на затворниците в стопанските предприятия, като за

сметка на това се засили и пренесе контрола над затворниците в самите предприятия и обществия, съответно се разстановиха работниците от затворите.

При тази обстановка възможността за създаване на известни връзки за провеждане на вражеска агитация и редица домогвания са големи. В това отношение не малки опити са предотвратени, а виновните затворници са наказвани и разобличавани.

С категоризацията се целеше да се създаде такъв режим какъвто съществува на категорията и разряда, да се създаде жив интерес и перспектива сред затворниците и стремеж за преминаване в по-благоприятни разряди, чрез подобрение на поведението и трудови постижения. Категоризацията и прекатегоризацията изиграе и играе не малка роля в производителността на труда и във възпитанието затворниците.

Ръководствата по места не използуват достатъчно категоризацията и прекатегоризацията като оръжие за изграждане на поведения сред затворниците. Ръководителите не виждат какъв интерес проявяват самите затворници към категоризацията. Не си служат достатъчно още с нея, а и от управлението не е направено всичко, за да се разясни голямото значение на този изпитан метод, взет от практиката на Съветския съюз, за внедряване на диференцирана система от режим сред затворниците и въдворените.

Освен това, извършената категоризация до сега страда от липсата на прецизност, много е формална. При извършването ѝ не се правят необходимите проучвания, нужните наблюдения, а се задоволяват само с данните които се откриват в присъдата. А още повече губи своето предназначение щом като не се върши прекатегоризацията на базата на настъпилите в даден затворник, особено за тези, които работят в предприятията.

Свиждания, кореспонденция, получаване на колети и храна отвън, разходките и включването на външна или вътрешна работа за различните категории и разряди са различни. За I категория режима е по утежнен спрямо II категория. За първите резряди режима е по тежък спрямо втория и третия.

За проявилите се с добро поведение затворници, с трудови постижения или с актове на особено доверие, за известно по-късно или по продължително време затворника може да получи режима на по благоприятния разряд. Това особено много стимулира затворниците към усилена трудова дейност и участие на културния фронт.

Като важна задача пред управлението е стояла и стои ликви-

Из архивите на ДС

777

Из архивите на ДС

778

дирането на бягствата. До като през 1950 год.имаме отбелязани 170 бягства, през 1951 - 78, през 1952 год. са отбелязани само 28 бягства. Това намаление на бягствата дойде като резултат на затягане съзнателната дисциплина, след сериозните мерки, които се взеха от ръководството на нашето Министерство с Ваша заповед № 3/3.I.1952 г и със заповед № 212/1952 год. и 43/52 г.на др.Пом.Министър Анг.Данев.

Макар и малко, допуснатите бягства през 1952 год.говорят за наличие на все още сериозни слабости и грешки, за наличието на все още низка, слаба бдителност и надзорно строевия персонал и административните ръководства по места и управлението.

От тези 28 бягства през годината, 25 са на затворници и 3 на въдворени.

От всички избягали до сега не са заловени само четирма.

Извода е ясен, че взетите и разработени мерки по изпълнение на Вашата заповед са ефикасни, но не са доведе докрай.

Съществува самоуспокоение сред ръководителите на отделни затвори и общежития/София, Белене, Димитрово/

БИТОВО УСТРОЙСТВО

Наличното облекло - долно и горно за затворниците и въдворените е недостатъчно. Намиращото се в затворите и общежитията облекло е много износено, старо и изпокъсано. Особенно окаяно е положението с облеклото в общежитията: Белене, Димитрово и Димитровград,където всички затворници работят тежък физически труд. Голям процент от затворниците носят собствено облекло. Наличното облекло се раздава по предимство на бедните работящите.

В такова състояние се намира и постелъчния материал.

Хигиената и чистотата при наличните възможности е добра. По добра е в новите затвори: Ст.Загора, Бургас, Плевен и др. Личната хигиена на затворниците не е навсякъде добра. Особенно в затворите: където водата е недостатъчна/Кърджали, Бургас, Ловеч, Кюстендил и др./ Изпирането на долното бельо втези затвори е доста затруднено. В повечето от затворите е организирано общо изпиране. Някъде изпирането се извършва от затворник. Бръсненето на затворниците не става редовно, главно по липса на бръсначи.

Към някои от затворите/София, Сливен и Коларовград/има добре уредени болници и болнични отделения, амбулатории и аптеки, завеждани с изключение на София от лекари и аптекари-затворници. В по-малките затвори има уредени амбулатории също обслужвани от лекари

или фелшери - затворници.

Затворите до сега се обслужваха 2-3 пъти седмично от външни доверени лекари, на които се плащаха възнаграждения. За тази година въпроса с тяхното възнаграждение вече е уреден и те ще посещават затворите. Помоща от външни лекари е наложителна.

Открит стои въпроса с туберколозно болните. Техният брой надминава 200 души, поради което се налага да се организира специално поделение, което същите да бъдат изпращани да изтърпяват наказанието си и лекувани и същевременно изолирани от останалите здрави затворници. Предложение в това направеление сме направили. Вземат се мерки, и този въпрос да се уреди.

Прехраната на затворниците и въдворените не е уредена добре. Готви се в повечето случай еднообразна храна.

Как се снабдяват % на собств. произв.

Поради недоставяне на предвидените продукти, определените оклади на затворниците в някои затвори не се използуват/Разград, Димитровград, Сталин и др./ и се правят икономии отпрехраната. Това разбира се не се отразява на затворниците, които получават от вън храна, но по-тежко се понася от бедните и особенно от ония затворници, които нямат близки.

Основна вина за лошата еднообразна и недостатъчна храна носят ръководствата на затворите и по специално домакинствата, които не полагат необходимите усилия да снабдяват затворите с продукти от местния пазар/Димитровград, Видин, Враца и др./

О Х Р А Н А

може би всички затвори трябва да се охраняват от В.В.

Външната охрана на затворите е обезпечена от вътрешни войски и народната милиция. Затворите: София, Сталин, Плевен, Бургас, Пловдив, Ст.Загора, Хасково и Благоевград се охраняват от вътрешни войски, а останалите затвори и общежития от милицията. Охраната обезпечена от вътрешни войски е по-добре организирана. Поставени са достатъчно постове. Дисциплината е на висота. Не така стои въпроса с охраната обезпечена от НМ. Недостатъчни постове /Враца, Ловеч, Видин, Пазарджик/, дисциплината при милицията не е добра./Димитровград, Белене/.

Взаймоотношенията с охраната и управленията на затворите са добри.

Из архивите на ДС
779

Из архивите на ДС

780

Вътрешния надзор се обезпечава от надзорна охрана - надзиратели и ст. надзиратели. В по-голямите затвори е организирано вътрешна постова служба. В повечето затвори вътрешно постовата служба се разтроя във връзка с направените съкращения в надзорния персонал. Дисциплината сред надзорния персонал не е добра. Случаите на корупция, услуги на затворници, битово разложение, пиянство, не са редки /Сливен, Враца/. Трудно става подбора на надзорния персонал. Не се идва в затворите да се служи с охота, поради което често се попада на случайни служители, без особенно да се изисква от тях. Повече от 1700 затворници работят по външни строителни обекти със слаба охрана, често сами с надзирател /Долни Богров, Атия, Църква, Созопол, Ботурча и др.

Въпроса за охраната/външна и вътрешна/ на външните обекти стои много сериозно пред нас. Характера на самите обекти; строежи, мини и др. налагат затворниците да работят пръснати, а това още повече усложнява техната охрана и надзор.

МАЛОВРЪСТНИ ЗАТВОРНИЦИ

Към 31.XII.1952 год. имаше 214 маловръстни нарушители, от които осъдени 104 и следствени 110, задържани и изтърпяващи наказанието си в организираните при управлението "Затвори и ТВО" поправ.домове.

От тях юноши - 183 девойки 31.

По характера на извършените престъпления болшинството от тях са за извършени кражби.

Болшинството от децата произхождат от бедни семейства с и без родители.

Поправителните домове не са организирани в битово отношение добре. Не е добре организирана и поправителната и възпитателна работа Липсват работилници, където да се заангажира вниманието на децата. Учебната работа не е достатъчна.

За лошата работа в поправ.домове има вина управлението по специално Политическото отделение. Вина имат и самите ръководители на домовете. И трите началници на поправдомовете са възрастни служители и на възложената им работа гледат по чиновнически. Но главната причина за все още несъздадените условия за правилно трудово и просветно въздействие е факта на ограничението и присъдите, при което питомците не могат да изкарват какъвто и да е курс. С изти

чането на срока питомеца излиза от поредата да курса. Този въпрос по инициатива на ЦК на БКП се подготвя, за да се внесе ясност и даде перспектива по възпитанието на малолетните престъпници в страната.

ПОЛИТИКО-ПРОСВЕТНА РАБОТА СРЕД ЗАТВОРНИЦИТЕ И ВЪДВОРЕНИ

Политико-просветната работа сред затворниците и въдворените по места се провежда от зам. началниците по полит. част, чрез култ. съветите" и затворническите активи, възлизащи на около 750 затворника и въдворени, от които 630 осъдени за криминални деяния. В състава на културсъветите и затворническия актив се включват най-добрите, с показано положително отношение към правителствените мероприятия. Чрез културсъветите се провежда редовен организационен живот.

В подбора на затворници за културсъветите са допуснати и с явни врагове, трайчокостовисти и др., които ръководят културно-просветната работа и завеждат важни сектори в същата.

Болшинството от трайчокостовистите са натоварени с ръководството на кръжоците, с нагледната агитация и изнасяне на редица доклади.

Физическите възможности, а и политическата подготовка на зам. началничите по полит. част не са достатъчни да могат да контролират изцяло"културната" дейност на тия сътрудници, поради което за тях се открива възможността да провеждат схващанията си сред затворната маса без да има опасност да бъдат разкрити.

За подбора на състава на културсъветите е спусната специална инструкция, обаче началниците на затворите и зам.началниците на полит. част не я спазват. Въпреки многократните подмени на неподходящите членове на културсъветите, намират се още такива, на които началниците на затворите, а и О.Р. държат да бъдат включени в тази работа.

Сред затворниците и въдворените редовно се изнасят доклади политически, общообразователни, стопански и др. теми.

Само през IV-то тримесечие на 1952 год. са изнесени 340 доклади.

По тях са зададени над 5000 въпроса и са направени над 1000 изказвания.

Друга форма на масово агитационна работа са килийните събеседвания и читки, в които се проявява голям интерес.

Важен дял в превъзпитанието на затворниците и въдворени имат кинопрожекциите и самодейните трупи.

Към всеки затвор и общежитие има добре организирана библиоте

781

Из архивите на ДС

782

ка, снабдена с най-новата прогресивна художествена и научна литература.

Само през IV-то тримесечие на 1952 год. са прочетени 62.000 книги /19 х.тома марксическа литература 12 х.т. общо научна и 31 х.т. художествена литература/.

Умело се използува като средство за агитация за популяризиране великите строежи на комунизъма, социалистическите строежи в нашата страна, а така също и за разобличаване на вражеските елементи чрез стършелите и карикатурните табла. За IV-то тримесечие на 1952 год. са изработени над 2000 стенвестници и агиттабла, над 5000 лозунга и плакати, 150 стършели и карикатурни табла, диаграми и пр.

За 1952/53 год. са подготвени 300 пропагандисти, които ръководят 250 кръжока по КПСС, БКП и пр. и са обхванати 4000 затворника и въдворени.

За затворниците с по-малка политическа подготовка са изградени 16 читателски групи с около 200 души.

Организирани са курсове и кръжоци за изучаване на руски език ГСО, авиомоделизъм и пр.

Във връзка с ликвидиране неграмотността през 1952 год. бяха организирани 83 курса за неграмотни с 1430 курсанти и 59 курса за малограмотни с 844 курсанти. Завършиха успешно 1100 от всички включени в курса за малограмотни и неграмотни.

ПО РАБОТАТА СРЕД СЛУЖИТЕЛИТЕ ПО ПОДЕЛЕНИЯТА1

В края на 1951 год. възникна въпроса за партийно-политическата работа сред административно строевия персонал. Създадоха се централни квалификационни курсове, през които минаха 295 ст. и мл. надзиратели началници, зам. началници и стопански ръководители.

Резултатите от курсовете проведени през 1952 год. са задоволителни. Те спомогнаха за изясняване и опресняване на много служебни въпроси, за обмяна на служебен опит. Чрез тях се създаде навик в служителите да четат, да се самообразоват. Наред с централните квалификационни курсове бяха организирани и такива по места за всички служители.

Провежданите централни и местни курсове по подобрение квалификацията на надзирателите, не само, че дава общо издигане, но даде възможност особено да се отличат в службата не малко надзиратели.

Така напр. надзирателя ЙОРДАН ПЕТРОВ ЙОРДАНОВ - Коларовградския затвор е съумял да залови писмо с важно съдържание, което затворник се опитал да изпрати скрито по адвоката навън.

Във Врачанския затвор се разкри на място престъплението - подготовка за писане на позиви против изборите на 14 декември, с което се предотврати тяхния замисъл в зародиша.

Надзирателя БЛАГОЙ СОТИРОВ - затвора Благоевград е предотвратил изнасянето на писмо от затворник. Такива случаи на висока бдителност има и в другите затвори и общежития.

Слабостта, както в управлението така и по места се заключава в неразбиране и популяризиране на отличилите се надзиратели сред всички служители. Не може да се скъса с едностранчивите методи в обществената работа - да се издигат положителните страни, за да се равняват по тях. И Политическото отделение в това число, едва напоследък по указания на полит.отдела при Министерството се преустрои да търси в положителни примери в надзорния персонал. Иначе тях ги интересуваше само слабости и грешки - отрицателните страни. Тази слабост се преодолява и наред с добрите ще се разкриват и слабите страни.

Контрола и проверката на местните квалификационни курсове е слаб. Макар и да се дават централно темите за разглеждане, липсва литература и подготвени лектори, особено по материали по затворното дело поради което обслужваните не получават добра подготовка по същите въпроси.

Много от преминалите в централните кур сове са освободени от длъжност и на тяхно място постъпват изключително слабо подготвени политически служители.

Подготовката, политическото превъзпитание на служителите по поделенията не е поставена на необходимата висота. Не се работи достатъчно със служителите, особено с надзорно строевия персонал, не им се изясняват служебните задачи, не се заостря тяхната политическа бдителност, поради което случаите на провали, особено сред надзорно строевия персонал са много чести. В сравнение с минали години случаите на нарушения са по-малко, но все пак има случаи, с които се нарушава както Правилника, така и законите в страната, а така също и революционната бдителност. Редко са но има случаи когато надзиратели влизат във връзка с затворниците и им услугват/Сливен, Димитровград и пр.

Главна вина за лошата работа сред служителите и по специално с надзорно-строевия персонал носят зам. началниците по полит. част, които въпреки инструкциите и постоянните указания, предоставят политическото възпитание на служителите на просветните звена и не работят живо и конкретно с тях.

783

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Вина за лошото състояние на работата е надзорния персонал носи и управлението и по специално Политическото отделение, което също не може да улови тая задача с необходимата енергия.

За РАБОТАТА НА ЗАТВОРНИЦИТЕ

Към 31.XII.1952 год. от 16.752 затворника сабили ангажирани 9.257 души.

От тях на вътрешна работа 3.765 и на външна 5.492.

25% от работниците затворници са осъдени за контрареволюционна дейност и 75 % за криминални деяния.

През летния сезон броя на работниците стига 75 % до 80 % от общия брой на всички затворници и въдворени.

784

Затворниците са ангажирани в 8 дървообработващи предприятия 2 обувно сарашки, 2 шивашки, едно хлебарско, и 2 минни предприятия, едно земеделско стопанство и няколко строителни обекта, обслужващи строежите на Министерството на вътрешните работи.

Промишлените предприятия работят по план спуснат от ДПК и отчитат производството си пред същата. Земеделското стопанство е организирано на базата на Държавните земеделски стопанства.

Предприятията в които са ангажирани затворниците през 1952 г. постъпиха следната производствена дейност:

а/производствена програма

Производствения план се изпълни по неизменни цени от 1939 год. общо за всички отрасли 109 %.

Изпълнението на производствените програми, с изключение на I-то трим. е било ритмично.

Колебанията в изпълнението на производствените програми за I-то трим. на 1952 год., както и за I-то трим. на настоящата година се дължи на липсата на стегната организация в началото на производствения период, на несвоевременно доставяне на машинен-парк /София - шивашка р-ца, Сливен куфарочантаджийската р-ца/ на несвоевременно подготвяне на достатъчно квалифицирана работна ръка, на несвоевременно доставяне на материално-техническа база, и особено на суров дървен материал през I-то тримесечие на н.г.

Догонване на неизпълнението на производствената програма се дължи на вземането на мерки за това догонване и на присъщата още за нашето производство щурмовщина.

Трябва да се отбележи, че за наличието на известна дезорганизация в производството през наличния период на производството се дължи и на многократните промени на производствените програми на предприятията, поради промените на заявките за изкупвателните организации, особенно от МВР.

Всички предприятия работят по установени и утвърдени трудови норми. Нормите на предприятията на управлението, в сравнение с нормите на вѣншните предприятия са далеч по-високи.

В резултат на подобрение метод на разработване на трудовите норми през 1952 год. същите бяха повишени за 1953 г. общо за промишлеността с 17% при изискване съгласно П-1025-то постановление на МС средно с 9 %.

Промишлените предприятия работят по утвърдени от ДПК разходни норми.

В края на 1952 год. бе въведена поточната система в редица предприятия, а до 31 март т.г. същата ще бъде въведена основно във всички предприятия на управлението. Този почин разкри неизчерпаеми възможности в повдигане производителността на труда, снижение на себестойността и увеличаване на производството.

Подготвя се въвеждането на механизиран конвейр в шивашкото и обущарско предприятия при затвора София. В обущарското същият вече е пуснат.

Поощрява се рационализаторското движение. През годината са разгледани 230 рационализаторски предложения, голяма част са още в проучване. Годишния икономически ефект на внедрените рационализации възлиза на сумата 379.746 лева.

Работата по организиране на рационализаторското движение не е задоволителна. Не се работи достатъчно за организиране творческите инициативи на работниците и затворниците. Взети са мерки за подобрение състава на технико-икономическите съвети и са дадени указания за подобрение на работата на същите.

Почина на Левченко и Муханов бе въведен през месец април м.г. за пръв път в обущарското предприятие при затвора София. Положителните резултати увлекоха и останалите предприятия, където същият почин бе въведен. През 1952 год. вследствие въвеждането на почина на Левченко и Муханов са реализирани икономии за сума 953.935 лв.

В предприятията при затвора Плевен и Сталин въвеждането на този почин изостава, нещо което се отрази върху икономията на същите предприятия.

785

Из архивите на ДС

786

Производствено техническото-отделение не направи всичко възможно да популяризира и в тези предприятия същия почин.

От. 1.VII.1952 год. бе въведена сделно-разрядната система в 8 дъводелски, 1 обущарско , 1 куфаро-чантаджийско, 1 тъкачно и 1 трикотажно предприятия. Тя даде добър резултат. Повиши се производителността на труда.

Внесено е постановление за въвеждане на сделно-разрядната система и в останалите предприятия.

Квалификация и квалификационни курсове

Във всички производствени предприятия през 1952 год. бяха организирани квалификационни курсове. През тях преминаха 679 производствени-затворници.

Понастоящем работят 18 квалификационни курса с 1.038 курсиста

Резултатите от квалификационните курсове са добри. Повдигна се общата квалификация на работниците, създадоха се нови производствени кадри.

По изпълнение плана на труда, фонда на раб. заплата и снижение себестойността

Изпълнението плана на труда, фонда на раб. заплата и снижение себестойността е важно правителствено указание. То произтича от Ленинското-сталинско учение. Промишлените предприятия на Министерството с чест изпълниха тези важни икономически показатели.

По фонда на работната заплата за персонала е изпълнено	91.5%
а по фонда на раб.заплата само за работниците изпълнено	95.2%
Средно годишна изработка за 1 раб. е нарастнала с	19.7%
а средната работна заплата с	10%

Реализирана е икономия във фонда на работната заплата от 1.396.564 лева.

Посочените икономии на фонда на работната заплата и на средно списъчния брой на производствения персонал се дължи на повишаване производителността на труда, особено на въвеждане на сделно-разрядната система и от части на низките норми, което е дало отражение при изчисление на фонда на раб. заплата и средно списъчния брой на работниците.

Плана за снижение себестойността за 1952 год. е преизпълнен. Общо за промишлеността при план 5.3% и постигнато снижение 9%. Реализирани са икономии при план 2.363.000 - 4.109.000 лева.

От всички предприятия не са изпълнили плана за снижение себестойността дърводелското предприятие при затвора гр. Бургас Сталин и Враца. Неизпълнението на плана при тези предприятия се дължи на лошата организация на производството и лошата отчетност.

По плана за материално-техническото снабдяване

Плана за материално-техническото снабдяване е изпълнен, поради извънпланово набавяне на дъски широколистни, дъски иглолистни, фурнир, плоски стъкла, туткал, твърди лицеви кожи и пр. Не е изпълнен плана за камени въглища - черни и лигнитни, главно поради липса на железопътенхххххх превоз - вагони. Снабдително отделение и неговия началник др. Будинов запланира, но не осигури необходимите за извозване на камени въглища вагони. Той не сигнализира ръководството и управлението, поради което плана за въглища не бе изпълнен.

По изпълнението плана на земеделското стопанство.

Плана за засяването на пролетните и есенни посеви през 1952 год. бе изпълнен срочно. За срочно изпълнение на плана стопанството се класира на второ място в Свищовско околия, като особено съкрати сроковете на прибирането на реколтата и предаването на държавните доставки. Поради засушаването не бяха изпълнени плановете на добиви, поради което и стопанството завърши със загуби. От засятите 1200 декара просо и 1000 дк. конопи вобще не поникнаха, а от засятата 4170 дк. царевица поникна само 745 дк. която се разви много слабо.

Земеделското стопанство преизпълни всички задължителни държавни доставки, с изключение на риболова и изпълнението на 1254 МП по доставката на свинско месо за нуждите на МВР.

Не се изпълни плана за риболова поради ниските води на р. Дунав през 1952 г. и слабия контрол на риболовната група, осъществяван от ръководството на ТВО Белене.

Плана за свинефгояването по 55-то МП е изпълнен , а тоя по 1254-то МП не е изпълнен, поради невъзможността да се закупят и заложат прасета за угояване, но и това което се организира, "ТИЛ" не можа да го закупи и се отказа и остана 25 % от плана на МВР не изкупен.

Вследствие необичайно голямите води на р. Дунав през м. януари т. г. острова бе залят и се наложи евакуацията на добитъка в крайно недостатъчните помещения на външните обекти в с. Белене.
Поради простиване и крайно лошите условия, при които бяха поставени прасетата и овците, въпреки взетите мерки от ръководството на ТВО

787

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

788

измряха над 500 малки прасета и средни прасета, няколко стотин кокошки, овце и агнета. Бързата ветиринарна помощ ограничи развитието на болестта дифтирит по кокошките и пневмонията по прасетата, обаче не можа да се предотврати от никакви ваксини и ветиринарна помощ.

Голяма част от добитъка е прехвърлена обратно на острова и сега се намира при по благоприятни условия.

Ръководството на земеделското стопанство не е достатъчно подготвено и не може да обхване цялостно полевъдната и животновъдна работа в стопанството. Липсват необходимите специалисти - агрономи. зоотехници, лесовъди, въпреки наличния щат. Началника на общежитието др. майор Ст.Китов и зам. началника по стоп.част лейт. Любен Данев полагат неимоверни усилия по ръководството на земеделското стопанство но техните възможности са недостатъчни.

Основна задача на Планово икономическия отдел при управлението за 1952 год. бе и си остава в 1953 год. осигуряване изпълнението на производствените планове на пром. предприятия, зем. стопанства и предприятията за масова работа.

Успоредно с тази дадача пред Планово икономическия отдел стои и задачата за максимално включване в работа на затворниците и въдворените.

Организирани бяха затворническите общежитие при мини - Димитровъ и Димитровград, като в минно производство се включиха повече от 2000 затворници.

Организирани бяха строителни групи по строежите на МВР, където броя назаангажираните затворници стигна на 1500 души. Само Софийския затвор имаше над 1200 затворници на външни обекти, които дадоха добра работа по строежите, правене на тухли и т.н.

Организира се затворническа група в Белене, със задача да се отпочне изграждането на дигата на остров "Персим", обаче добра работа не дадоха. Не можаха да създадат организация на работа от една страна, а от друга забрани да се работят почти два месеца, както на затворниците, така и на въдворените, благодарение на паниката, създадена от ред ръководители, за което пропадна и сено и зеленчук, а се отрази на дърводобива.

Производствените планове на пром. предприятия за 1952/53 г. бяха изградени въз основа на проектите и представени от предприятията и заявките на изкупвателните организации. Общо взето плана бе съобразен

съобразен с производствените мощности на предприятията с изключе ние на дърводелското предприятие в гр. Сталин и хлебарската р-ца в София, на които за 1952 г. бяха отпуснати неточнени планове а за 1953 г. същото безобразие се отрази на шивашкото предприятие София и куф.чантаджийското предприятие Сливен, плана на които не бе съобразен с машинния-парк и наличието на квалифицирана работна ръка, като ръководствата на тези предприятия пропуснаха не малко време в очакване на машини и работници. Това стана причина да се бяга по предприятия, за да се намерят над 40 машини за шива шката р-ца София и извикат квалифицирани ратворници - шивачи от др. затвори през м.м. януари и февруари, които трябваше да се извърши през ноември и декември м.г.

Освен това бяха допуснати и следните слабости:

1. Не се води непримирима порледователна борба за навременното получаване на заявката за специалното производство на МВР и МНО. Вина за това имат , както бившия началник на Стопанския отдел др. Т.Миленков, др. Ликов началник планово отделение и др. Варков сега началник на Планово икономическия отдел. Те се отнесоха примиренчески към този въпрос, считайки, че Планов отдел МВР няма да допусне забавяне и чакаха всичко само да дойде, като обвиняваха ту Планов отдел, ту "ТИЛ", а в себе си не се заглеждаха.

Късното получаване на заявката затрудни оточняването на материалите с обединенията и неизпълнението на производствения план през 1-то тримесечие на 1952 и 1953 г.

2. Въпреки, че през 1951 г. имаше сигнали, че не се пласир рат памучните чорапи, допусна се същите да бъдат планирани и през 1952 г. Поради това, през годината бяха срещнати сериозни затруднения при пласирането им, които в последствие бяха преодолени. Вина за това има др. Будинов, който като ръководител тогава при пром. отделение бе известен за затрудненията в пласимента на тези чорапи и за необходимостта от тяхното боядисване.

3. Слабост бе проявена и при разпределянето на материали те за 1-то трим. на 1952 г. по предприятия. Единствено материалите з за специалното производство бяха разпределени въз основа на производствената програма. Подобни слабости са допуснати и за 1953 г.

4. Подценен бе и плана за извън номенклатурните материали за 1952 и 1953 г. Същият бе представен на Планов отдел - МВР. Последния обаче не сключи навреме генералните договори с обединенията Плановото отделение отделяше повече внимание на наблюдаваните от ДПК.

789

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

790

материали и не прояви настойчивост пред Планов отдел за уреждане въп роса с тези материали.Предостави въпроса за снабдяването с такива ма териали почти изключително на Снабдително отделение и като послед- ствие бяха:затормозяване производствената дейност на предприятията, последните започнаха сами да се снабдяват с някои извънноменклатурни материали и по късно,когата им се отпуснаха по план от наша страна, се отказваха,тъй като или се бяха снабдили,или нуждата от същите бе вече минала.

5.Плана за материално-техническо снабдяване за 1952 год.,по отрасъл "Домакинство" е изработен от много форми спуснати от Планов отдел МВР,което се отрази и на качеството му.

Не бе организирана предварителна проверка на заявката на по деленията от отговорни другари в управлението.Вина тук имат преди всичко др.др.Стоил Ангелов,като началник служба тогава,която се зани маваше с този план.

6.Разпределението на утвърдения от Министерския съвет за ма териали по отрасъл "Домакинство" за I-то тримесечие в частта му за храните не бе извършено съобразно броя на хората.Допусна се известно презапасяване с хранителни продукти на някои поделения /Коларовград, Ножарево/и недостиг на такива в други.

Служителите от този сектор не можаха да проявят оперативно ст при разпределянето на хранителните продукти.Разместванията на за- творниците по затвори бе голямо и успоредно с това трябваше да се ра зместят и материалите.

7.По отрасъл "Домакинство"поделенията през цялата година с малки изключения пращаха слаби отчети,не спазваха сроковете,следст вие на което и отчета за пред Планов отдел МВР,а напоследък за пред управление "Тил"-МВР бе непълен.Решителни мерки за подобряване отчет ността не бяха предприети.Др.Ангелов и Ликов се задоволяваха с пис- мени и устни сигналифна които и служебното ръководство не обърна се- риозно внимание.Едва напоследък бяха предприети порешителни стъпки в това направление.

8.При утвърждаването на плана за труда се допуснаха известни грешки,вследствие непознаване на трудовите норми,както от Планово от отделение,така и от Производствено-техн.отделение.На някои предприя тия /обущарска София/е утвърден по голям средно списъчен брой работ- ници,отколкото са необходими и предприятията свободно изпълняваха производствения си план с много по малък брой работници.

9.При изграждането на плана за снижение себестойността на място не се оказа нуждната помощ.Задоволихме се само с писменна инструкция без да се съобразим с обстоятелството,че тази материа бе съвсем нова трудна и непозната за нашите предприятия.

10.Приет бе план за свинеугояването за нуждите на МВР,без да има за това необходимия материал за залагане.Въпреки положените усилия през годината за набавяне на такъв материал,това не можа да стане,на пазаря липсваха свине.Същият план,при същите условия се прие и за 1953 година.

ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ И ОТЧЕТНОСТ

През отчетната 1952 година фонда разви стопанската си дейност с 17 предприятия от които 2 преминаха към народните съвети,3 селско-стопански предприятия,27 предприятия за КБДО и 3 ликвидации,или всичко 50 предприятия.Действуващите предприятия отчетоха своята стопанска дейност при следните показатели:

Промишлените предприятия изпълниха финансовите си планове с 131.5%. Това се дължи на голямото напрежение,което им се даде и спомогна да се издължат с невнесените вноски във фонда срещу печалбата за 1951 година,които представляват 63.5% спрямо плана,или плана бе изпълнен с 195.1%. Преизпълнението се дължи също така и на разликите в цените на изделията.

Селско-стопанските предприятия изпълниха финансовия план с 48.1 %,а предприятията за КБДО - 80.2 %.

Голямия успех за изпълнението на финансовите планове от промишлените предприятия се дължи на постоянния контрол,провеждан на място повечето и по важните предприятия,на акцията по 756-то М.Г и на проверката на балансите за 9-месечието от балансовата комисия.

Неизпълнението на финансовите планове от земеделските предприятия се дължи на това,не бяха заляти от водите на Дунав близо 1700 дк.засяти площи,5.700 дк.непоникнали поради суша,недостатъчния брой свине за угояване и неосигуряване извозването на дърводобива.

Предприятията за КБДО не изпълниха финансовия си план поради това,че голямата им част от плана представляваше плана на общежитието Димитровград,а също не можа да изпълни плана си поради неплащане извършената работа на минното предприятие "Марбас",което между впрочем още продължава да не плаща,за да покрият разхода за фонда на работната заплата у тях в минната.

791

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Плана за данък върху оборота е изпълнен от промишлените пред - приятия - 97 %,земеделското с-во 149 % и предприятията за КБДО - 76%,.

За изпълнението на плана върху оборота бе издадена заповед на др.Пом.Министър и бяха спуснати няколко окръжни от управлението.Същия не бе изпълнен,поради неизпълнение плана за реализацията по планирани цени на изделията и намалението на данъка от 20% на 10% за мебелите. Неизпълнението на плана от предприятията за КБДО се дължи също на неизпълнението плана за реализацията и от автротранспорта,тъй като поделенията на фонда не можаха да осигурят работа на автопарка.

Плана по § § 3 и 4 е изпълнен близо 58 пъти.Това голямо преизпълнение се дължи на големите разлики в цените особено на изделията от специалното производство.П

792

През годината предприятията значително подобриха икономиката на оборотните си средства,но някои от тях вие пак изостават и изпадат във финансово затруднение.

За свеждане на оборотните средства до рамките на норматива се положиха максимални усилия,както от поделенията,така и от управлението, особено след излизане на 756-то Министерско постановление.

Към 31.XII.1952 год.,не са могли да сведат оборотните си средства до норматива от всичко 15 предприятия 5,средствата на които са вложени в мъчно пласируема готова продукция като:Дърводелска р-ца Враца,Ловеч,Сталин,Ст.Загора и София и 3 предприятия,на които превишението на норматива им е в материали за временни нужди -Дърводелска р-ца Бургас и Плевен и шивашка р-ца София.

Залежалата продукция при промишлените предприятия от 824.186 лв.на 1.I.1952 год.,бе намалена до 528.640 лв.към 31 декември с.г.; залежалите материали от 926.225 лв.на 124.123 лв.,а дебиторната задължялост от 1.181.011 лв.на 416.207 лв.Залежалата продукция се състои главно от непланирано и недоговорирано производство през годините 1949,50 и 1951 год.,като кошничарски изделия,пирография,детски играчки момен камък и др.Голяма част от които имат вече овехтял вид от много стоене,което затруднява пласмента им.С въвеждането на единни държавни цени им се повишиха цените и с това се попречи за бързото им пласиране.

През годината управлението предприе решителна борба по ликвидиране на дебиторната задължялост,които в голямата си част датират от минали години.За целта се пуснаха редица окръжни с подробни указа-

ния за уреждането им.Сказана бе помощ на място на поделенията с голяма численост "дебиторна задължнялост"като затворите:Враца,Видин,Лом,Ножарево,София и др.В резултата на тази акция постоянно стояща пред управлението бяха уредени множество задължения по доброволен или съдебен ред.Други бяха установени и заличени,съгласно 756-то постановление и решението на У.С.на фонда.Останалите дебиторни задължения в голямата си част са съдебни.

По този начин замразените оборотни средства в дебиторна задължнялост бързо се освобождават и спомагат за нормалната работа на предприятията,обаче ръководствата на предприятията още недостатъчно воюват за бързото ликвидиране,както на залежалата продукция,така и на дебиторната задължнялост.Борбата предстои не само с дебиторите а и с виновниците,които са допуснали и не воюват с тези нередности.

През отчетната година от стопанската дейност промишлените предприятия реализираха чиста печалба от 15.945.413 лв.;предприятията за КБДО 656.068 лв.,а земеделското стопанство загуба 727.226 лв.,или общо за всички чиста печалба от 15.844.225 лева.

Голямата печалба на промишлените предприятия е резултат на голямото повишение на производителността на труда на работниците 18.8% на постигнатия 7.1% снижение себестойността на продукция,на внедрените в повечето от предприятията системата на верижното производство,на основните почини на Левченко и Муханов,на внедрените рационализации и новаторства,на подобряване технологическия процес,на промени в цените и др.

Финансовата дейност на предприятията и централата се ръководи от Главното счетоводство при управлението.

Структората на главното счетоводство е изградена на базата на сектори със строго разпределена дейност,а именно:Счетоводен инструктаж, "финансово-планово отчетен","Вътрешно ведемствен финансов контрол", "Бюджет и бюджетен контрол",Централно счетоводство"и Ликвидация.

Като по важни сектори са следните:

Сектор "Счетоводен инструктаж" -сектора има за задача да запознава счетоводните работници в центъра и по места със счетоводната отчетност в курсове по места и организирани централно.Да издава и снабдява поделенията с ръководни инструктивни материали по счетоводната отчетност,за подобряване работата,по напълно научен методологичен начин, ползувайки се от българска и съветска литература.Сектора не бе попълнен и единствения инструктор не можеше да обхване всички предприятия пора-

Архивите на ДС
793

Из архивите на ДС

794

ди това,че в повече от времето си заместваше отсъствуващи счетоводители на предприятията,а така също и бе включен в комисии по обследване на предприятия.

Щата на сектора се състои от двама служители,от които единия изпълнява длъжността главен счетоводител.

Сектор "финансово-планов отчетен"-същия има за задача да проверява и предлага за одобряване на проекто-финансовите планове на предприятията.Да следи за най-строго изпълнение на фин.планове,а именно: плащанията от предприятията към държавата и фонда,спазване на нарматива на оборотните средства,лимитни и извънлимитни капиталовложения,чрез десетдневна и месечна оперативна отчетност;да проверява и анализира месечните,тримесечни и годишни баланси.

Сектора обхвана и постави на добра отчетност предприятията,като постоянно полагаше усилия за подобряване икономиката на предприятията.

Сектор "Вътрешно ведомствен контрол"-задачите на сектора са да организира и провежда поне по една ревизия на всяко предприятие годишно. Ревизиите да обхващат финансовата и материална част.Щата на сектора бе попълнен през III тримесечие на годината.

Резултатите от ревизиите са добри.С провеждането им значително се подобри финансовата дисциплина на ревизираните предприятия.От ревизорите обаче се изисква да подобряват своята квалификация за по експедитивна и качествена работа.

Осигурен бе постоянен контрол по изпълнението на финансовите планове чрез десетдневна,месечна и оперативна отчетност.Изпращаха се служители от управлението,които оказваха помощ на ръководствата на предприятията за обръщаемостта на оборотните средства,което много помогна да се приберат 18.000.000 лв.излишни оборотни средства и внесат в приход на Републиканския бюджет.

Издавани бяха заповеди,окръжни,инструкции,с които на предприятията се даваха ясни указания във връзка с подобряването и спазването на финансовата им дисциплина.Изграден бе вътрешно ведомствен сектор и финансов контрол при управлението,с което се постави началото на контрол и ревизии на планови основи,съгласно 2910-то М.П.Проведоха се 43 касови ревизии и 6 касови и материални на поделенията.

Изградена бе също към управлението ликвидационна група със задача да оточни и ликвидира неоточнените сметни отношения от минали години на фонда с други поделения на Министерството,държавни предприятия и

подотчетни лица.С излизане на 756-то М.Н. работата на групата по разчистване на сметките следваше да се ускори.Към същата се предадоха в помощ и други служители да спазване разпоредбите на постановлението.Заличени бяха несъбираемите вземания,одобрени от УС,взаимоотношенията с поделенията на Министерството бяха оточнени,изравнени и заличени съгласно постановлението.За подотчетните лица бяха изготвени ревизионни актове.

На отчетниците по бюджета при затворите,във връзка с касовата дисциплина,отчетността по прехраната,както и по парична реформа се спуснаха инструкции за подобряване и строго спазване отчетността,като се дадоха и указания по места от служителите на управлението.

В началото на годината в София бе проведен курс за запознаване с новия сметко-план и новата счетоводна техника пред счетоводителите на предприятията при затворите.Предприятията бяха насочени да провеждат вътрешни квалификационни курсове и такива се проведоха в затворите:Сливен, Пазарджик,Белене и др.

През годината на нужната висота е била отчетността на шивашката р-ца при Софийския затвор.Същата е представяла винаги качествени отчети и баланси в сроковете,а дори и предсрочно.Добра отчетност е имало и при обущарската и дърводелската работилници-София и дърводелската -Плевен.

Наред с постиженията бяха допуснати и съществени слабости,като: неосигуряване редовен и своевременен счетоводен инструктаж в центъра и по места,с което да бъдат подпомагани поделенията в счетоводната им отчетност.

Не се проведоха системни занимания за повишаване служебната квалификация на счетоводните работници.

Не се провеждаше достатъчно задълбочен анализ на месечните баланси и форми и се допуснаха пропуски при контролирането на нормативите и оборотните средства и дебиторната задължялост.

Не се назначиха своевременно опитни финансови инспектори,за да се провеждат по бързо и качествено финансовите ревизии,а с наличните ревизори не се работеше,не се изискваше подобрение в тяхната работа от гл.счетоводител.

Не се направи преценка,че щата на сектор "Бюджет и бюджетен контрол"ще бъде недостатъчен,за де се проверяват своевременно отчетите по прехраната,а се допусна да стоят непроверени отчети и от 1951 година,

795

Из архивите на ДС

796

Причината е изцяло в несвоевременен контрол от ръководството на тл.счетоводство и управлението,както това се откри в последно време,с което се оказа голяма помощ на групата.

Не се назначи счетоводител на управлението,които да обхване цялостно ръководството на финансовата дейност на фонда.

Лоша отчетност се е водила през годината в дърводелските р-ци Бургас и Враца,шивашката р-ца Сливен,КБДО,Димитровград и земеделското с-во Белене,въпреки че най-голяма помощ от управлението през годината е указвана на Белене.

Работата по ликвидацията на закритите предприятия не се задвижи бързо,особено на ликвидацията на ТВО-Ножарево.

Щата от 8 души не бе попълнен,а през цялата година работи само един щатен слушател с няколко затворници,които са слабо подготвени и често подменяни.В този състав персонала не бе в състояние да уточни и уреди сметките на подотчетни лица,магазинерите,домакините и държавните предприятия,които са задължени с х.лв.

Все пак ликвидационната група положи доста усилия и можа да постави голям брой сметки в известност,което помогна да се заведат над 80 дела пред арбитража,но още стотици сметки стоят неоточнени,като доста от тях стоят с грамадни суми открити.

ТВО като отделен фонд до края на 1949 год.,с началник на счетоводната служба Д.Коен е установило счетоводството на ТВО-Ножарево да се води централно в София до 1948 год.,след което се е прехвърлило в Ножарево.По този начин отчетността не е отразявало своевременно състоянието на общежитието и се е допущало много неуредени сметки,които впоследствие са прехвърлени в Ножарево.

Отчетността на общежитието е била възлагана на въдворени счетоводители и магазинери и много малко свободни,без да се създаде здрава организация на първичната документация за отчитане на материалите,произведенията и труда.Всички закупвани хранителни припаси и горивни м-ли не са били заприходявани,нито пък изписвани при раздаването им.Много доставки не са били заплащани своевременно при получаването им,а някои са били изобщо получавани в общежитието.Реколтата също не е била заприходявана при добиването й,а това се е вършило чак при продажбата й,което е давало възможност на магазинерите да злоупотребяват.Налага за придвижение материали,произведения и имущество до и от общежитието не са били заплащани редовно,за което сега сме изправени пред съда от "Деспред".

При закриване на общежитието се е допуснало да не се опише цялото имущество на ДЗС, което се е водело на домакините и сега същите стоят открити със стойността им.

Дейността на общежитието за 7 години не е била водена и отчитана редовно и се е давало възможност в тази анархия на всеки, какво то поиска да върши. Така счетоводителя Колохов -бивш въдворен, по цели дни е пиянствувал и вършел безобразия, като по голямата част на операционните му бележки са несъстоятелни. Начетените домакини, жители на съседни села са имали възможност да злоупотребяват с имуществото на общежитието, без да се прави някакъв контрол от където и да било.

На цялата тази хаотична отчетност началника на общежитието Н. Дяков е бил чужд. Той не е провеждал никакъв контрол за съгласуваност между производството и отчетността. От него е била отричана отчетността като необходимост. Такова отношение към отчетността е имал и директора на с-вото Гърков. На отношението за отчетността на Дянков и за нейното състояние от ръководството на Стопанския отдел тогава, респ. н-к финансово счетоводно отделение Д. Коен, не е провеждан системен, здрав финансов контрол. Лично той е посещавал много пъти общежитието и е виждал вършените безобразия, без да вземе на място бързи, решителни мерки за отстраняване на допусканите нередности.

В подобно състояние е била и отчетността на бившето строително предприятие. Същото е поело незавършеното строителство на "Високи строежи", просъществувало е една година и е продало строежите на Държавно стройобединение-София. Същото през 1951 год., е развило строителна програма за около 600 мил. лева /стари пари/, която огромна дейност не можа да се обхване от непопълнения неквалифициран отчетнически апарат. Това обаче е спомогнало да се заведе такава отчетност, която в никакъв случай не е отразявала действителното състояние на строителството. Не е имало никаква система в първичната документация по отчитане на материалите по складовете и строителните площадки. Пренасяли са се материали от един строителен обект на друг, без това да се отразява по книгите. Сега се откри електромотор, закупен но не заприходен още през 1950 год., и понастоящем се намира в М-то, където обслужва водната инсталация.

Плащало се е на работниците през всяко време на месеца, без да се спазва системата определена с постановление два пъти през месеца. При изплащане на редовните заплати се е пропущало да се одържат дадените аванси.

797

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

798

Не се е спазвала наредбата за даване аванси на подотчетните лица.За такива са били поставени съвсем погрешно гл.директор и гл. счетоводител,а и някои от останалите счетоводители.При тази обстановка гл.счетоводител с първите си помощници наивно са заблуждавали останалия персонал и под формата на аванси,като полотчетни лица,са успели да злоупотребят с около 23.500 лв.

При такава първична документация,естествено представения от него баланс на управлението за 1951 год.,се установи,че не е вярно извлечен и бе върнат за изправление.

С взетите мерки от управлението по отношение отчетността и финансовото състояние се възложи на Д.Коен да контролира всички извършвани разходи и по бързото туряне в ред отчетността за приключване. Гл.счетоводител Д.Цеков,чуствувайки опасността от разкриване на извършените от него злоупотреби,прибягна първоначално към отпуск по болест,а впоследствие си даде оставката,тъй като бяха назначени нови счетоводители,които отрекоха неговата организация на отчетност и се натъкнаха на големия безпорядък.Същият бе освободен през м.юни 1952 година от др.Пом.Министър и новите счетоводители поеха оточняването на счетоводните записвания.През м.септември 1952 год.,излезе 756-то М.П. за ликвидиране предприятието в срок до 30.XI.952 год.,Този кратък срок и при тази объркана отчетност на действителния големия обем на строителство,бе невъзможно да се извърши цялостна ликвидация.От новоназначените служители се положиха усилия,особено през м.м.септември октомври и ноември 1952 година,но поради много лошо провежданата отчетност,не можеше да се изготви ликвидационен баланс,а само оточняване на погрешните записвания.Също така има голям брой начетени подотчетни лица и магазинери,чийто сметки трудно се оточняват.

Друго закрито предприятие бе Автостанцията.По решение на УС от м.януари 1952 год.,същата следваше да се закрие и за тази цел колите се предадоха с материалите на гараж № 10 МВР.

При прехвърляне обаче на незавършеното строителство от строителната организация на Държавна стройобединение,последното поиска да м му се осигури транспорт за строителните материали.Предадените коли на гаража се върнаха обратно и предадоха на КБДО към Соф.затвор,който да осигурява транспорта.

Със заповед от управлението,а впоследствие от др. Пом.Министър Автостанцията се предава с всички активи и пасиви на КБДО към 1.VII.1952 година,с допълнителен финансов план и щат.

Предаването протече с известно забавяне,което от своя стра забави и изготвянето на баланса.

За дейността си макар и непостоянна за периода от 1.I.до 30 юни 1952 година,автостанцията е реализирала една печалба от 5.918 лв

Това предаване на Автостнацията към КБДО София създаде изв затруднения в стопанската и финансова дейност,виновници за която са Миленков и Д.Коен,които протакаха ликвидацията на това предприятие.

Др.Министър,както се вижда,новосъздаденото управление работ при изключително трудни условия,преодолявайки не само производствен административни трудности в своята ежедневна работа,но и в борба с ло шото наследство на неуредици.

През годината управлението работи със щат от 149 служители,но тези трудности и борбата с тях ни ориентираха не към раздуване на щата а към неговото решително и рязко съкращение.Днес щата е доведен до единици,а фактически работят по малко,но по напрегнато и се справят задачите.Това обстоятелство ни подсказва,че щата за 1954 год.,ще мо и ще трябва да се съкрати още,като едновременно решително се укрепи качествено и в това се заключава задачата пред ръководството на упра влението.

В това направление много помогна Вашата заповед по провежда на служебните атестации и по подработване годишните заявки,бюджет и щатове за следната година.Уверени сме,че управлението ще постигне много по добри резултати,отколкото сега.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ:
/подполк.В.Кьосовски/

799

Из архивите на ДС

50 3

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№.....

След разглеждането доклада на управление "Затвори и ТВО" Колегиума на Министерството на вътрешните работи констатира:че новосъзданото управление "Затвори и ТВО"при МВР е правилно.Управлението постигна възложените му задачи,обедини и кординира ръководствата на всички поделения,внесе еднаквост в системата на служебната,производствена, политико възпитателна и административна работа по режима и работа сред надзорно строевия персонал.Проведе диференцирани едномесечни квалификационни курсове с ръководящия персонал тук в центъра и по места.

Изработи нов правилник - ръководство за затворната политика в страната,а така също административен такъв за служебния ръководен кадър,в които правилници се внесоха нови демократически принципи както във възпитанието на надзорно строевия персонал така също и във възпитателната политика сред престъпниците.

Въведе се категоризацията и прекатегоризацията-прогресивна система стимулизираща затворниците и въдворените към изправление.Води се борба за висока бдителност към затворниците в резултат на което намалиха извръщенията,бягствата и т.н.

Производствено финансовите планове по всички показатели в основном бяха изпълнени и преизпълнени предсрочно от болшинство предприятия за изминалата 1952 година.Повиши се борбата за изпълнение постановленията на правителството и Министерството.Успешно се внедряват почините на Съветските стахановци.

Но наред с горните достижения управлението неговото ръководство и ръководствата по места допуснаха и немалки слабости.Все още не са ликвидирани старите методи в практическата работа и борба за точно изпълнение на правителствените и задачите поставени от ръководството на Министерството.Не се води и не е внедрена системна работа по усвояване на новия болшевишки стил и неговото внедряване ежедневно провер ката на изпълнението.Не се води борба за довеждане почнатата работа до край.Допуска се мекушавост към виновниците допускащи грешки и слабости,на лице е либералното отношение към нередностите и техните носи-

тели.Все още благодушието,безразличието и повърхностното отношение към важни задачи в ред ръководители не е ликвидирано.Не е внедрена критиката и самокритиката широко сред служителите в управлението и по места.Има случай на ограничаване Сталин и Коларовград.Не са ликвидирани причините за подвеждане в отчетноста:производствена,домакинска и материално техническа.Повърхностно се води планирането и снабдяването.Не се води строго съгласуване и съответствие между финансовия и материално техническите планове,с което са възможни нарушенията на държавната финансова дисциплина.Допуска се щурмовщина в изпълнение на производствените планове,слаба е борбата за ритмично изпълнение на плановете,слаба е борбата с брака.За високо качество на пусканата продукция.

Не е доведено докраи внедряването на категоризацията и прекатегоризацията за затворниците и въдворените.

Допускат се нарушения по съставите на културсъветите и техните активи където намира място проявата на врагове на народа и на тях се дава трибуна макар и сред затворниците.В тази връзка се допуска не съгласуваност и нарушение на едноначалието по затворите и общежитията.

Недостатъчно умело и своевременно се проверяват сигналите за лошото поведение на отделни случай на извръщения от надзорния персонал случайте с Сливен,Димитровград и др.,не задълбочена и обективно се прави анализ за конкретните прояви с които се допустна надзиратели да създават връзки със вражески настроени затворници.Сливен. Политико-просветната работа все още не е поставена така,че тя да служи за правилно възпитание на трудовите елементи.Все още се допускат слабости където се избягва упората в културсъветите и техните активи,на затворници произлизащи от работнически,бедни и средни семейства.

Не се води отчет ежедневен за провежданата политико-просветна работа по места,слабо ръководство се указва на зам.началниците по полит.част от политическото отделение при управлението.Последното не е още укрепено.

Управлението допуска безгрижния към отделните проблеми към затворната политика в страната,особено е изостанало детското общежитие и възпитанието в него.

Слабо и нерешително се търси работа на затворниците от всички категории независимо наличието на обекти в които може и трябва да бъде оползотворен тяхният труд.

За подобрение работата в управление "Затвори и ТВО"

Из архивите на ДС

З А П О В Я Д В А М:

1.Решително и без остатък,в къс срок,да се скъса със слабостите в метода и стила на ръководството на управлението тук и по места.Да се разгъне смела,решителна и делова критика и самокритика. Душителите на критиката да се разкриват и ми се докладва лично на мен Критиката по слабости,по нередностите да се разгъне широко,като не се огаждат лицата допуснали безобразията,критика да се упражнява не само по виновниците,но и по онези които укриват запазват слабостите и техните виновници.

Да се поведе решителна и безпощадна борба за бързото и в срок изпълнение на Правителствените и Партийни решения,за срочно изпълнение заповедите на Министерството,като се въведе отчет контрол и проверка на задачите в управлението и по места.

Отг.н-к у-нието

/подполк.В.Кьосовски/

2.Да се усйли плановата и системна работа и контрол към надзорно строевия и административно управленческия апарат за повишаване на служебната квалификация по пътя на създаване курсове,обмен на опита и т.н.

Да се ликвидират и не допускат случай на извръщения на Партийната и Правителствена политика като се изкоренят и най-малките опити за създаване връзки с затворниците за лични облаги и услуги. Виновниците на подобни опити да се привличат към съдебна отговорност бързо без каквото и де е протакане.В изпълнение на горното да се изработи инструкция срок 20 май.За всеки случай да бъде уведомено ръководството на Министерството.

Отг.н-к отделение административно

/капитан Д.Киричев/

3.Политическото отделение да разработи план за целокупната политическа и политико -просветна работа както за зам.началниците,така и тяхното отношение и ръководство над култсъветите,като се ръководи от това,че трибуна на бившите лидери на троцкисти,траичокостовци,николапежковисти,анархисти и др.шпиони и изменници да не се дава.Освен това,изнасящите се лекции доклади в събрания,кино и печата да се проверяват от началниците и зам.началниците на затворите и общежитията.

Съставите на култсъветите да се измени.Там където са проникнали шпиони изменници от горната паспина да се изхвърли и заменят.

Отг.н-к полит.отделение

/ В.Вълков/

4.Да се усили бдителноста от цялият апарат,тук и по места. Да се усуетяват опитите в самия зародиш за бягство и всички вражески действия,да се повдигне личната отговорност сред административно строевия и надзорен персонал на още по високо стъпало за поверените им участъци,за строг режим и висока бдителност по опазване на затворниците и въдворените.Да се заведе ред в пропускателната система в затворите така,че да не се допуска нито един случай без проверка, на влизащите и излизащи от затвора,както граждани,така и още повече затворници.Най щателна проверка на влизащия конен и автотранспорт в териториите на затворите в промишлените предприятия.Управлението организирано да проверява и да не чака сигнали от други органи.

Отг.н-к административно отделение

/капитан Д.Киричев/

5.Категоризацията като прогресивна система да се провежда безусловно от всички поделения в страната,а управлението да вземе под особен контрол и отчет неиното провеждане.Като търси лична отговорност за непровеждането или изоставянето и.Своевременно да се вземат мерки към виновниците нарушаващи указанията на Министарството,по категоризацията и прекатегоризацията.Към вражески настроените затворници да се прилага режима одобрен в правилника,заповедите за наказание на затворниците и въдворените да се съгласуват и одобряват от управлението лично от началника или неговия заместител.

Отг.зам.н-к управлението

/М.Димитров/

6.Да се укрепи едноначалието в затворите и строго се спазва от всички органи на МВР,като не се допускат случай на несъгласувани и необмислени действия вътре в затворите и общежитията,по всички линии.Всеко действие или мероприятие за провеждане в затворите и общежитията продиктувано от целесъобразноста и в интерес на службата да се съгласува и санкционира от ръководството на Министерството за което да се информира началника на управлението.

Отг.зам.н-к управлението

/М.Димитров/

7.Да се вземат всички необходими мерки за ритмичното изпълнение на производствените планове в промишлените предприятия.Управлението да извършва проверки по предприятията и окаже помощ на ръковод ствата на място.Недопустимо е наличието на щурмовщината в предприятията за което нема никакви причини,освен лошото планиране,лошото снабдяване слабия контрол и т.н.Да се проведе още по свирепа борба

803

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

за доброкачествена продукция като не се допуска бракувани изделия в предприятията на МВР. Брака да се изправя за с/ка на виновните лица допуснали го.

Отг.плоново икономически отдел
/майор П.Варков/

8.Да се създаде атмосфера на нетърпимост към разхитителите на материалите в предприятията и домакинствата при затворите, а така също и към онези които ги причиняват и ги укриват. Да се въведе строг режим на икономии по всички показатели и в всички звена по управянето и по места.

Да се внесе пълен ред в първичната отчетност и документации към основните и спомагателни материали и се упражнява система и строга взискателност към отговорните лица.

Отг.гл.счетоводител на управлението
/Ст.Кузманов/

9.Да се разработи план за използване затворниците от I категория в стопанството остров Персии с.Белене за усилена работа на дигата. За максимално използване труда на затворниците. Заедно с това да се изпратят 400 затворници на промишленото строителство в Росен и да се търсят и други обекти.

Да се вземат всички мерки за изпълнение държавните планове от земеделското стопанство в правителствените срокове.

Отг.н-к у-нието и н-к план.иконом.отдел.
/Късовски и Варков/

10.Задължавам управлението да вземе под специален отчет основните задачи стоящи пред него и информира ежемесечно ръководството на Министерството.

Отг.н-к управлението
/подполк.В.Късовски/

С о ф и я, 1953 година.

М И Н И С Т Ъ Р:
/Генерал лейт.Г.Панков/

Да се разгледа работата на отдела под ръководството на др. Кумбилиев в присъствието на др. др. Гюров, Чолаков, Бакинов, Думков и др. определени от др. Кумбилиев. Да се подготви и проведе предложеното съвещание.
2 IV 53.

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

За състоянието на агентурно-оперативната работа по затворите и ТВО - обслужвани от отдел IV-ти при Управление III-то ДС.

Отдел IV-ти при Управление III-то С е длъжен агентурно оперативно да обезпечава 22 затвора, 2 затворнически общежития и ТВО - Белене.

Към началото на 1953 год. в тези 25 обекта изтърпяват наказание около 19.000 затворници и въдворени, от които 7.590 са контрареволюционери и 11.410 -осъдени за криминални престъпления.

От общия брой на репресираните 2.286 са въдворени и останалите 16.714 са затворници, от които-осъдени 14.380 и следствени 2.334.

От посочения брой на контрареволюционните елементи 7.590 - осъдени са 5.093, следствени 390 и въдворени 2.107.

В затворите Коларовград, Сталин, Плевен, Пазарджик, Стара-Загора, Сливен и ТВО - Белене са концентрирани най-злостните и закоравели контрареволюционери.

Голяма част от наказаните, макар разобличени и поставени в затвора или на острова Белене, продължават да провеждат активна вражеска дейност. Неразоръжените и с неразкрита напълно вражеска дейност, търсят начини да се свържат с техните съидейници и привърженици, като ги сигнализират за това което е разкрито по тяхното следствие или търсят тяхната материална и др. подкрепа. Такива опити врага прави постоянно и по всички затвори и общежития се мъчи да създаде канали за кореспондиране, внасяне и изнасяне на непроверени материали с вражеско съдържание.

Оперативния състав на отдела отбеляза известни успехи в това отношение, но все още не е разкрил всички канали, за да ги прехване и използва оперативно.

Из архивите на ДС

806

8

Врага не се отказва и от бягствата.През 1952 год. бягствата от затворите в ТВО намаляха в сравнение с предишните години,но бяха допуснати 13 бягства,от които 4 души са незаловени.Тези бягства станаха предимно от ТВО-Белене и външни по-слабо охранявани и неохранявани обекти,главно от криминални затворници с по-леки присъди.

През същата година оперативния състав на отдела е получил около 30 сигнала за бягство.Благодарение на проведените агентурно-оперативни мероприятия и взетите мерки бягствата се предотвратени.

Допустнахме,обаче да се проведат диверсионни и саботажни актове от страна на вражеските елементи,като този в затворническото общежитие Димитрово в рудник"Димитър Благоев",където през м.май с.г бяха нарязани 5 каучукови транспортни ленти за извозването на въглища.За този диверсионен акт нашият оперативен работник Хараланов, обслужващ този обект нямаше никакви сигнали.Бяха разследвани трима затворника към окръжно управление,но се уплиха и не бяха открити извършителите на този акт.

В з.о.-Димитровград също имаше допуснати аварии и саботиране изпълнението на плана,в резултат на замислена и провеждана вражеска дейност.Там своевременно бяха набелязани и проведени агентурно-оперативни мероприятия,вследствие на което двама затворника разобличени и бяха подведени под съдебна отговорност,а на друг е предстоящо подвеждането под такава за саботиране на производствения план и повреждане умишлено на машините съоръжения.

В дърводелската работилница на Софийския затвор бе зачестено изгарянето на лагерите на машините,но благодарение на взетите от нас мерки,съвместно с администрацията на затвора,това бе прекратено.

Вражеската дейност на затворниците и въдворените се провежда вече по-законспирирано и е по-замаскирана.Докато през 1951 г те открито заставаха на вражески позиции и демонстративно се обявяваха против политико-превъзпитателната работа и другите мероприятия провеждани от страна на администрацията на затворите и общежитията сега привидно се отказват от своите разбирания,изявяват"желание" за вземане участие в политико-просветната работа,изпълняват нормите в производството и се стремят да бъдат"примерни" при изпълнението на разпоредбите на администрацията.Разбитат на американска агресия на балканите и реставрация на капитализма у нас.

9

Но и маше известен брой контрареволюционни елементи, които открито изразяват своята вражеска дейност, като саботират политико-просветната работа, разпространяват еднотипни слухове за война, за "мощта" на империалистическия лагер и клевети срещу страните с Народна демокрация и Съветския Съюз. Такава дейност развиват най-вече геметовците, гичевистите, михайловистите, бившите офицери и легионерите. Николапетковиста: ДИМИТЪР БАТАЛОВ в Плевенския затвор организирал съкилийниците си да провеждат едноминутно мълчание за Н. Петков; СТЕФАН РАЧЕВ от затвора гр. Сталин написа на стената вражески надпис и направи опит да събере парични и други помощи за подпомагане на съидейниците си; ХВИСТО БОЖКОВ от Софийския затвор, въпреки честите му наказания в режимното отделение, непреставаше да събира парични и други средства за подпомагане на н. петковистите. Михайловистите КИРИЛ ПЕЙЧЕВ, ГЕОРГИ ТОДЕВ, СТЕФАН м. НИКОЛОВ и др. от Коларовградския затвор организирано пишеха възпоменателни листове по различни поводи и дати "история на македонското движение" и разпространяваха вражески слухове. В същият затвор лулчевистите направиха опит да съставят устав на социалдемократическата партия.

Главната причина за допускане на горепосочените случаи на вражеска дейност бе липсата на качествена агентура, изхождаща из техните среди и не използване своевременно и достатъчно възможностите на наличната такава.

Осъдените гр. костовци през този период промениха на няколко пъти своето поведение, отношение и държание спрямо мероприятията на Партията и правителството. Първоначално почти всички държаха линия на "невинно" осъдени и очакваха ревизия на техните присъди. В последствие някои от тях направиха завой, като отчитаха и подчертаваха вината си спрямо Партията и Народната власт.

Тази промяна във вражеската линия на затворниците и въдворените се дължи на взетите административни мерки, възпитателната работа и нашето по-гъвкаво маневриране с наличната агентура, което се подобри през втората половина на миналата година. Същевременно оперативния състав на отдела отбеляза редица успехи в агентурно-оперативната работа, тъй като в състава на отдела бяха включени от другите отдели на управлението оперативни работници с по-добра политическа подготовка и служебна квалификация. Започна да се прилага повече комбинативност в работата, в резултат на която в Плевенския затвор бе реализирана разработка и разкрита югославска резидентура.

807

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

10

Очертава се да бъде разкрита американска такава по р-ка"Ванилия". Получиха се в Софийския затвор важни сигнали за нелегална организация навън,която събира шпионски сведения и замисля заговорническа дейност.Разобличен бе до край италианския агент ,който не бе се разкрил при следствието на V-то управление.

Същевременно се подобри координацията и съгласуването с другите управления и отдели,в резултат на което в Софийския затвор бе реализирана камерна разработка,при която на обекта бе раскрита нова шпионска дейност.Реализирани са и други камерни разработки,при които се получиха добри резултати/Калчев с масоните и др.т./

Но тези резултати са още начало,което предстои да се разшири и подобри.Те говорят колко много трябва още да се работи, за да разобличим до край врага.Подобри се обезпечаването на агентурните разработки с качествена агентура.Голям брой от разработките се водят на важни обекти,представляващи оперативен интерес,но заедно с това трябва да се отбележи,че общият брой на водените разработки е малък в сравнение с наличието на неразоръжените вражески елементи както и не активното водене на редица разработки.

808

СЪСТОЯНИЕ НА АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА.

В края на 1952 год. в затворите и ТВО намиращите се 7.590 контрареволюционери се разпределят по политическа окраска както следват:

Н.Петковисти,геметовци и гичевисти	-	2.533
Фашистки орг.и бивши хора	-	741
Полицаи	-	147
Трайчо кост.троцк.и анархисти	-	164
Легионери	-	146
Михайловисти	-	99
Духовенство	-	55
Бивши членове БЗНС о.ф.	-	459
Изключени БКП и ДСНМ	-	507
Безпартийни	-	2.042
Шпиони	-	149
Други	-	468
Всичко:		7.590

ЗАБЕЛЕЖКА: Освен зарегистрираните само като шпиони 149 души,са установени много шпиони и в другите окраски,като н.петковис

Из архивите на ДС

809

ти,тр.костовци,духовенство и др.чието основно обвинение или присъда не са били за шпионаж.

От така посочения по-горе вражески контингент по затворите и ТВО,оперативния състав на отдела води на оперативен отчет 260 обекта и на помощен отчет 1.774.Оформянето на последният е отпочнато от втората половина на 1952 год.,в които са включени предимно злостни контрареволюционери и ще завърши към средата на 1953 год.

Взетите на оперативен отчет обекти по затворите и ТВО се разпределят както следва:

Обекти	Контрареволюционери	Разработки
Белене	3.736	52
Соф.затвор	540	22
Коларовград	869	53
Плевен и Ловеч	604	26
Сталин	635	16
Ст.Загора	257	12
Пазарджик	383	12
Сливен	125	5
Пловдив	135	8
Димитровград	17	4
Благоевград	25	6
Бургас	51	6
Кюстендил	35	3
Търново	34	6
Враца	83	10

Воденитв 241 разработки са недостатъчни и с тях не се обезпечава цялостно и активно разработване и наблюдение на всички контрареволюционери и др.врагове по затворите и ТВО.Разработват се сега най-отявлените врагове.Не само,че съвсем малък брой от репресираните по затворите и ТВО се разработват,но и в редица обекти вражеския контингент не е оформен напълно и не са издирени оние неразоръжени врагове,представляващи оперативен интерес,за да бъдат взети на разработка и разобличени до край.Това се констатира в ТВО-Белене,затворите София и Стара-Загора.

От общия брой на контрареволюционерите,гемеговците,н.петковистите и гичевистите са най-голям брой и проявяват активна дейност.Воденте 72 разработки по тези линии са крайно недостатъчни.

Из архивите на ДС
810

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

12

Не малък е броя и на бившите хора и царски офицери,между които има 14 бивши генерали и доста царски полковници и подполковници,а по тази линия се водят само 65 разработки.

Правилно е,че повечето от наличните разработки са на обекти,които при следствието не са разкрили напълно вражеската си дейност.Останалите разработки се водят на обекти с установена вражеска дейност в самите затвори и общежития.Но има още неразкрити врагове вред затворниците,които водят активна вражеска дейност и това е съществена слабост на отдела.

Оперативният състав на отдела подобри воденето на разработките,обезпечени бяха до голяма степен с агентура,отпочна се провеждането макар и на агентурни комбинации,но това е все още недостатъчно.По-добри резултати получиха в своята работа ст.разузнавача ,инспектора ,разузнавача и др.

В Плевенския затвор др. в резултат на агентурни комбинации разкри резидентурна група на югославското разузнаване и получи важни данни за съществуването на американска такава.

И-ра през втората половина на годината извърши реализация на три разработки,откри 11 такива на важни обекти и вербова 35 сътрудника,от които 18 се оказаха ценни агенти.

Разузнавача извърши три реализации на разработки,обектите по две от които бяха доразобличени и получиха нови присъди за развиваната от тях вражеска дейност.

Някои работници от оперативния състав на отдела не работиха активно по разработките,не воюваха за придобиване на ценна агентура и не достатъчно използваха възможностите на наличната такава,следствие на което не получиха резултат в работата.

Разузнавача ръководен от началника..... ..... по водените от него 5 разработки не получи агентурни данни за разработваните обекти,през годината е вербовал само един неценен сътрудник,лошо ръководи предадената му на връзка агентура.

Разузнавача ,на ръководство при н-ка..... ..... който през цялата 1952 год. не бе открил нито една разработка,а и водената от него активна разработка от началото на 1951 год. не получи съществени данни за вражеската дейност на обекта,а до м.ноември миналата година не бе вербовал нито един сътрудник,едва към края на годината вербова трима информатори и

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

откри едно ОНД.Лошо ръководи и възпитава агентурата.

Така работиха и разузнавачите
/освободени от длъжност/.

Лошо работиха работниците ръководени от кап.В.Панев и е в лошо състояние агентурно-оперативната работа в ТВО-Белене. Началника на отделението капитан Васил Панев,вместо да работи честно споредс с ръководството на отдела и не изпълняваше нарежданията,за което бе снет и понижен в инспектор,в резултат на нето но го отпущане и приказки за идване в София опер тивния състав на отделението там се отпусна и водеха малко разработки,които са в лошо състояние.Плановете и мероприятията в тях са шаблонни и не се изпълняват.Агентурата която се използва по тях не е качествена. Такива разработки са"Лисица","Маряяна","Сенко","Реставратор" и мно го други.Голяма е моята вина и особенно тази на началника на отдела майор В.Димов,че късно взехме мерки за отстраняването на Панев и поправянето на положението,въпреки,че го хванахме няколко пъти в лъжа.Главната причина за допустнатите слабости и нерезултатното водене на разработките е слабата взискателност и контрол от ръководството на отдела в лицето на др.В.Димов над оперативния състав за по-активното водене на същите.Една част от оперативния състав на отдела,който отива по места да оказва помощ на съответните оперативни работници не се заангажирват достатъчно с работа по разработките,а в много случаи извършват констатации,дават указания и съставят планове на същите,без да упражняват ежедневен действен контрол като ръководители за срочното и качествено изпълнение на мероприятията.Такива слабости допускаха др.Ялъмов,др. Ангел Рангелов,др.Н.Вутов,Ангел Маринов и др.

Слаба помощ и контрол се оказва от страна на окръжните и околийски началници МВР на съответните наши оперативни работници поради което не се изпълняват редица мероприятия по разработките и не се оживява работата по разработване затворниците с врагове те по места.

За отбелязване е,че липсва съгласуваност между много отоперативните отдели,следствените поделения и нашият IV-ти отдел защото първите не се интересуват пов чо за съдбата на техните обекти след изпращането в затворите и ТВО и не изпращат справки за тяхното държание и поведение,с мнение за своевременното им вземане на оперативен отчет.

Из архивите на ДС

812

СЪСТОЯНИЕ НА АГЕНТУРНО-ИНФОРМАЦИОННИЯ АПАРАТ.

Количествено агентурно-информационния апарат значително нарастна.Особенно през втората половина на 1952 год. след включването на отдела в III-то управление,когато се постави сериозно въпроса да се увеличи броя на агентурния апарат и подобри качеството на същия.

С помощта на отчета въведен през второто полугодие,оперативния състав подобри своята работа,както по завеждане на нови разработки,така и по набиране компроматериал за провеждане на ценни вербовки.

Броя на агентурния апарат сравнен с този на 1951 год. почти се удвои.В началото на 1953 год.наличният агентурен апарат се състои от 733 сътрудника.Процента на агентите през годината значително се покачи в сравнение този на информаторите.

Броя на резидентите ни обаче е крайно недостатъчен и некачествен.Ръководството на отдела,въпреки предупрежденията и нашата подценяваше на практика въпроса за резидентите.Друга причина за това е,че оперативния състав на отдела през първото полугодие вербоваше резиденти само от средата на надзорният персонал по съответните обекти,които в повечето случаи не можеха да изпълняват функциите на такива,поради заеманото от тях положение,ниският им културен уровен и политическа подготовка.През втората половина на годината отделазапочна вербовката на резиденти из средата на затворниците и въдворените,но недостатъчно.Недостатъчна гъвкавост бе проявена и при използването на резиденти,като се прехвърлят от един затвор в други.

Наличният агентурен апарат по своята численост не е малък - на всеки 12 репресирани се пада по един сътрудник.Но този наличен апарат не обезпечава пълното им разработване,защото е неправилно разставен и качеството му е незадоволително.Част от агентурата е негодна и подлежи на изключване от агентурният апарат.В ход е прочистване на същата.

Напоследък оперативният състав подобрява качеството на вербовките.Започна се по-задълбочено изучаване на кандидатите, търсене и набиране компроматериал за същите и процента на вербовките на компро-база започна да се покачва.Вербоват се агенти с перспектива,съгласувано с другите оперативни подделения.Над 85%

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

15

от вербовките са на постепенно привличане и разложение на подбраните за вербовка кандидати,следствие режима и условията при които са поставени.Редица от тези агенти след излизането им на свобода работят много добре-"Стахан","Същият" и др.

През изтеклата година оперативния състав на отдела е придобил 468 сътрудника или средно на оперативен работник се падат по 12 сътрудника придобити.А от общият брой на наличната агентура се падат средно на оперативен работник по 18 сътрудника да държи на лична връзка.Голям недостатък бе,че при придобиването на агентура оперативният състав се е стремял да гони количествено постижение,без да подобри достатъчно качеството на същата.

Добри постижения по придобиване на агентура през годината имаха

и др.

Голяма част обаче от оперативния състав допуска сериозни слабости в това отношение и особенно при придобиването на качествена агентура в обслужваните от тях обекти.Такива са

и др. Някои от тези оперативни работници са вербовали през годината по 2-3 сътрудника,а само един.

Допускаше се и тая слабост при придобиването на агентурата,да се вербоват тия,които сами се предлагат или лесно биха отишли на вербовка,но без или със слаби възможности,макар,че в това отношение има значително подобрение.Също така поради неудачен подбор и незадълбочено проучване на кандидатите за вербовка някои така безцелно и безпринципно вербовани,впоследствие преминаха на предателство,каквито са сътрудниците"Явашев","Радецки","Младен" и др.

Ръководството и възпитанието на агентурата е все още незадоволително,но в резултат на взетите мерки и контрол от ръководството на отдела над оперативния състав,получи се известно подобрение.

Основна слабост при ръководството и възпитанието на агентурата се допуска при срещите със същата,тъй като честите срещи на едно и също място предизвикват съмнение в обектите,поради което се налага същите да бъдат провеждани по-редко,което пък от своя страна понижава дисциплината и активността в работата на аген-

Архивите на ДС
813

Из архивите на ДС

814

тите.Оперативните работници трябва да обмислят комбинация при всяка среща,за да не разшифроват сътрудника,което не винаги спазват. Затова не малък брой сътрудници са разшифровани,като"Плевенски", "Цветков","Градинар","Калъча","Острец","Младен" и много други.Някои от тях са разшифровани главно по вина на бившия групов началник Рачо Иванов,който е уволнен и осъден.А за дезинформаторството на агент"Младен" има вина и груповия началник Ради Ламбов,който улеснил тази вражеска линия на агента,като не докладвал на ръководството за искането на агента да му бъде изготвен фиктивен обвинителен акт.

Най-големия недостатък в отдела си остава шаблона в работата с агентурата.Ръководителите и опер.работници не проявяват достатъчно гъвкавост,изобретателност и комбинативност,за да срещат по-често агентурата,без да я разшифроват,недостатъчно използват възможностите на режима,за да съгласуват мероприятия с администрацията,така,че да има най-добър резултат.

Освен горните случаи има и други,които говорят,че оперативния състав на отдела не провежда системна проверка на агентурата,в резултат на което се идва до разшифровка,предателство и отказ от работа на някои сътрудници.Имаше случай,когато оперативния работник Рачо Иванов създаде фамилярни отношения със сътрудници и тяхните близки;оперативният работник Атанас Цветков,който сподели със сътрудника"Жоро",че о.р.Кръстю Спасов нямал желание за работа,тъй като не получил офицерско звание и пр.

Главната причина за това отношение на оперативните работници към работата е липсата на ежедневен контрол над тях от ръководството на отдела-тяхното положение на самостоятелни работници в много отношения.

Въпреки,че през годината отметката на агентурата в отдела се подобри със създаването на помощна картотека към същия,не всички мероприятия провеждани от оперативния състав по движението на агентурата се отчитаха,поради което в момента отдела не може да каже точния брой на предадените камерни агенти на следствените поделения.Но точни са данните и на предадената агентура на другите оперативни поделения,поради изтърпяване на наказанието или помилването им.Отчетени са само около 126 сътрудника,между които и голям брой ценни такива.

От така посочената работа с агентурата е видно, че оперативния състав на отдела има подобрение в подбора, вербовката, ръководството и възпитанието на агентурата, но е необходимо особенно да подобри качеството на придобиваната агентура и рационално да използва възможностите на наличната такава.

Особенна трудност оперативният състав среща в провеждането срещите с агентурата, тъй като същата се намира непрекъснато по местоспане и месторабота заедно с обектите, което ограничава възможност за редовни и продължителни срещи, тъй като всяко отсъствие предизвиква подозрение у затворниците, а от друга страна стремежът срещите да бъдат краткотрайни пречи на правилното ръководство и възпитание на агентурата. Това улеснява обектите да влияят политически и разколебават нашите сътрудници. Не малко от тези обекти са били кадрови разведчици и резиденти на капиталистическите разузнавания, други минавайки през следствието са разкрили част от методите на нашата работа, особенно при тяжното камерно разработване. За преодоляването на тази трудност ще помогне до голяма степен и усилването на политическата и превъзпитателна работа всред наказаните.

Оперативния състав на отдела полага усилия за преодоляване на тази трудност с привеждането на част от наличната агентура в резидентури. Търсене на най-различни начини за зашифровано провеждане на срещите с по-ценните сътрудници, които се ръководят пряко от оперативните работници, което изисква доста време по-голяма гъвкавост и съобразяване с режима. Необходимо е да се усили борбата против шаблонните начини на срещи и работа, като групового повикване на затворници при предаване колети, писма и пр. По-добре да се легендира и зашифрова всяка среща, всеки разпит, всяка връзка и повикване.

ПРИЧИНИ ЗА ЛОШОТО СЪСТОЯНИЕ НА РАБОТАТА В ОТДЕЛА.

Основна причина за лошото състояние на агентурно-оперативната работа в затворите и ТВО е, че оперативния състав по места работи без близък непосредствен контрол и ръководство. Окръжните начолници малко обръщат внимание на работата в затворите, подценяват същата и я считат за маловажна /работа с "вързани" хора, както се изразяват мнозина от тях/, въпреки, че при правилно съчетаване тя е много резултатна.

Ръководството на отдела не осигури редовен контрол и помощ на всички оперативни работници по места, поради недостатъчната опе-

Из архивите на ДС

815

Из архивите на ДС

816

ративност и мекушавост на др.В.Димов,който бавно се преустройва,а и защото до м.ноември 1952 год. оперативният състав и ръководство на центъра не беше напълно комплектуван.

В редица затвори се оказа,че оперативните работници са неподходящи,без служебна квалификация и оперативни качества,а подобрите такива бяха често подменявани,което предизвика текучество сред оперативният състав и оголванеппа обектите,без такъв за продължително време,като Сливен,Стара Загора,Русе,Хасково,Търново,Враца,Сталин,Плевен,Коларовград и другаде.

Не достатъчно работи оперативният състав по установяване и прихващане каналите за връзките на обектите от затвора с вън и обратно,не се използват достатъчно други методи в тази насока освен агентурата,като проверката на писмата и колетите на затворниците,които в много случаи не се провеждат задълбочено и щателно.Необходима е на агентурата да се използва повече за установяване и прихващане връзките на обектите с техните близки и съобщници,намиращи се на свобода,щателна проверка на кореспонденцията на същите, колетите които получават и лицата които идват на свиждане на същите

Слабата работа на отдела се дължи в голяма степен на лошата организация в работата.Др.Димов много разчита на готови отработени хора,малко работи за възпитанието и квалификацията на оперативният състав,с какъвто вече е подсилен отдела от другите отдели на управлението.Оперативният състав на отдела,който отива по места не винаги оказва ценна практическа помощ на работниците там,защотоне се задълбочава и лично засяе в провеждане на мероприятия, с които да покажат на оперативните работници на място,как да се работи и да придвижат разработките напред.Недостатъчно осмислят и предават опита на долу.Началника на отдела др.В.Димов,който много пъти е посещавал ТВО-Белене и на когото беше съвършенно ясно какво е положението там,прояви мудност и не беше достатъчно настойчив и взискателен към началник отделението В.Панев-не излезе своевременно с конкретни предложения и не взе мерки за мобилизиране и активизиране на оперативният състав там и наказване на началника на отделението,а търпя това докато на всички стана ясно вече,че там работата е в най-лошо състояние от всички останали обекти обслужвани от отдела.Вместо да се мобилизира оперативният състав на борба с обективните трудности,често се вървеше по линията само на констатации на тези трудности.

19

Др.Димов търпи груповия началник Р.Ламбов да го лъже и не взема мерки,не прави изводи от него и работата му.

Слабата работа на отдела се дължи и на лошия стил и метод на работа.Оперативният състав се плъзга по административни и маловажни задачи,а изпуска редица важни такива и работата по разработките,особенно в провеждане на настъпателни мероприятия и комбинации за довеждането им до резултатен край.

Др.В.Дончев все още не е овладял работата,бавно навлиза в нея и не е хванал основното в агентурно-оперативната работа.

Особеностите в нашата работа,с които трябва да се съобразяваме са,че обектите които разработваме са доста разнообразни - и по културен уровен и по извършените от тях престъпления,събрани заедно по килии или месторабота те все още имат възможност да наблюдават и проверяват тези с които общуват,така,че лесно да разкриват нашите сътрудници.От друга страна много оперативни работници нямат необходимата служебна подготовка и не успяват да провеждат удачни комбинации за надхитряне на врага при провеждането на мероприятия, свързани с разработването на обектите.От нашите оперативни работници се изисква по-голяма гъвкавост,комбинативност,както при срещите, така и при провеждане на останалите агентурно-оперативни мероприятия.Това започна да се получава след някои разместванията на опер.работници.

Непровеждането на служебни съвещания с целият оперативен състав от страната за обменяне на опит.От началото на миналата година се отразява неблагоприятно и не съдействува за обогатяване опита на работниците.

С оглед ликвидиране на допусканите до сега слабости и за подобряване на агентурно-оперативната работа на отдела е необходимо да се направи следното:

1.Оперативните работници на отдел IV-ти по места да бъдат ръководени преко от началниците на III-те отделения при Окръжните управления МВР,като отчитат работата си така,както се отчита и по другите линии на III-то Управление.

2.Да се активизира работата по разработките,като се подработят нови мероприятия за тяхното придвижване напред.По-важните разработки по места да се вземат на ръководство и действен контрол от оперативният състав на отдела в центъра.

817

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

818

3.Да се подобри подбора и вербовката на качествена и перспективна агентура,която да е в състояние да обезпечи по-успешно да разработва обектите,водещи се на разработка.Вербовките да се съгласуват с ръководителите на съответните линии и поделения по места и в центъра.

4.Да се прочисти наличната агентура от предатели и баласт като се излезе с предложение за изключването на установените такива от агентурния апарат.

5.Ръководството на IV-ти отдел и оперативният състав от центъра да оказват системна помощ,контрол и ръководство на оперативните работници по места и то главно по воденето на разработките,чрез внедряване в ежедневната им работа на по-голяма гъвкавост,маневреност с агентурата и комбинативност при провеждането на мероприятията по тях.

6.Оперативните работници по места да искат своевременно справки от съответните Окръжни и Околийски Управления на МВР,както и от другите поделения за контрареволюционните елементи,които се изпращат в затворите и ТВО,като вземат мнение за линията на работа и отношение по новопостъпващите обекти.

7.Да се свика съвещание по IV-ти отдел с оперативният състав,работещ в затворите и ТВО в страната,на което да се изнесе доклад и набележат мерки за подобрение на работата,за обмяна на опит в работата,което да бъде проведено не по-късно от края на м.април 1953 год.

25.III.1953 год.
С о ф и я

НАЧАЛНИК III-ТО УПРАВЛЕНИЕ ДС:
полк./Б.Думков/

5 екз.
ИГ

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Да се раздаде още днес
Заседание на колегиума
в вторник 13 т.м. начало 9 ч. сл. об.
Да ми се върне материала
е бележните на инспектората.
Да се гредуждат другорите
заседанието още днес.
9 IV 54

Д О К Л А Д

На комисията по проверка състоянието на работата в поделенията на у-ние "Затвори и общежития" и даване препоръки за нейното подобрение.

Съгласно утвърденото предложение от др. Министър на Вътрешните работи от 28 ноември 1953 год. за задълбочена проверка на състоянието на работата на управление "Затвори и общежития" и неговите поделения в страната, комисията назначена за целта извърши проверка по следните основни въпроси:

Как се прилага правилника за затворите, одобрен от Министерски съвет през август 1952 год., категоризация и прекатегоризация на затворниците, използване труда на същите, вътрешния ред на затворите и пр.

Какви форми на просветна работа се провеждат и има ли диференцираност в превъзпитателната работа към контрареволюционерите и към криминалните затворници.

Състоянието на финансово-производствената дейност: планиране и финансиране, материално техническо снабдяване, залежала продукция и материали и състоянието на ликвидационната комисия за "Ножарево".

Какво е състоянието на агентурната работа по затворите кадрови въпроси и др.

В изпълнение на горните задачи и съгласно заповед № С-748/7.XII.1953 год. комисията в продължение на 20 дни посети управлението и затворите в Плевен, Сталин, Враца, Сливен, Бургас, Кюстендил и София, общежитията в Белене и Димитрово, поправителните домове за непълнолетни престъпници в Русе и Казичене, където констатира следните нередности по приложението на правилника:

1. Основният документ и ръководство за действие на управлението и неговите поделения по отношение лишението от свобода се явява правилника за реда на изтърпяване наказанията в затворите, одобрен от Министерски Съвет, който третира трите деятелности: вътрешния ред, категоризация и битови условия, политико-

Из архивите на ДС

820

превъзпитателната работа и финансово-производствената дейност и съгласно който затворниците се делят на две категории: първа категория - контрареволюционери и втора категория - криминални, с по три разряда за всяка категория. Така например: чл.11 от правилника гласи- режимът на свиждане, кореспонденция, получаването на храна от вън, включването на работа, режимът на разходките, разпределението по помещения и др. подобни, се поставят в зависимост от категорията и разряда, в които е поставен затворника. Съгласно чл.чл.85 и 86 младежите и следствените затворници също така се поставят в отделни килии.

Разстановката на затворниците, обаче, не е съобразена с горните указания, а почти на всякъде е направена съобразно производствената дейност. Вътрешната разстановка на затворниците в Сливенски, Бургаски, Сталински, Плевенски и др. е съобразно правилника, но в работилниците и на разходка категориите и разрядите са обърканни, а в Софийския затвор и Белене въобще не е правен опит да се направи разстановка съгласно правилника.

Началниците на затворите и общежитията, без изключение, категорично заявиха, че от тях не се търси отговорност за нарушение на правилника в това отношение, а такава се търси само за неизпълнение на стопанските планове. Така например: началника на стопанския отдел при управлението др. майор Петър Варков недвусмисленно е заявил по телефона на началника на затвора в гр. ст. Загора, че като началник на затвора за по-нататъшното му оставане ще се съди по това как той е изпълнил производствения план на предприятието при затвора. Нещо повече: Началника на Софийския затвор и неговия заместник по административната част заявиха пред комисията, че при изнесения от тях доклад пред ръководството на управлението по режима за вътрешния ред /разстановката и др./ в поверения им затвор те са подчертали, че в Софийския затвор въобще не може и дума да става за режим и такъв не съществува, на което не им се давати никакви указания за спазване на правилника, които им се търси отговорност за нарушението му. Същите побочиха, че има случаи когато началника на политическото отделение при управлението-др. Вълков е настоявал да се преместят всички контрареволюционери от Софийския затвор, но началника на стопанския отдел при управлението е превеждал други такива от други затвори в Софийски затвор, мотивирайки се, че изостават стопанските планове. Това идва да подчертае от една страна,

че в управлението няма съгласуваност по различните деятелности и от друга, с тия си действия управлението само способствува за срываното на правилника.

Категоризацията на затворниците става редовно, но на редица места това са върши формално. Често пъти началника на Плевенския затвор и неговия заместник, вместо да съберат комисията, пишат на затворническите досиета категорията и разряда и с това се ликвидирва въпроса, а за прекатегоризация въобще не може да се говори, което показва, че на редица места не са върши системно наблюдение на затворника, за да се определи правилно и на време отношението към него, което ина политическо значение, особенно за младежите затворници, които се остават долго [illegible] разряд без помилване.

Няма дефиниран подход при поставяне затворниците на работа в затворите София, Плевен, Бургас, Сливен, Сталин и др. За главни счетоводители, плановици и така нататък са назначени закоравели врагове, тр. костовисти, осъдени от Народния съд и др. с тежки престъпления.

Когато се говори за бдителност на затворите, куриозни са случаите в Плевенски, Сливенски и Софийски затвори, където на телефонните номератори са поставени затворници. Много от работящите затворници в канцеларните и работилниците имат на бюрата си телефони и при направения опит на комисията в Сталин, затворника който работи в канцеларията взе телефонна връзка с окръжното управление, въпреки, че там на номератора е надзирател. Можем да си представим и на останалите места какво става. В Плевен, Враца и София ведомостите за изплащане заплатите на служителите са изготвят от затворниците, а във Враца по-реда боледуване на касиера през цялата 1953 год. затворник е изплащал заплатите, като е теглил пари от банката. В Сливен и Бургас за лавкаджии са поставени затворници, осъдени за надчет на крупни суми. В Софийския затвор ежедневно на изпъзат десятки затворници из града без охрана, за да [illegible] от директорите на предприятията и административните ръководители, като разносвачи на хляб, закупчици, куриери и пр. С право се говори, че в Софийския затвор може параход да влезе ако имаше вода. В присъствие на комисията на 12.XII. 1953 год. в Белене на острова влязоха около 700 селски каруци от околията за извозване на дърва. Началника на Плевенския затвор е пускал затворници из града на мач и т.н.

Кои и как се извърчва категоризацията

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

822

Спо, зимуването на помещенията от Плевен, началник на същия затвор, с разрешение на др. Вълков от управлението е пуснал колективи да ремонтират театъра в града. Зле е, че затворниците, без да вземе необходимите мерки. Членове на тия, които се връзки във връзка с затворници/б.с. на ДС/ и се помнят сведения за откриване, изпълнение на присъдите, изучават и т.н., които е крайно и неразумно за такъв затворници, дали се намират в същия затвор. Помещенията получили последно время дъски, за Коларовския затвор се подготвя пиеса, съвместно с затворници и служителки.

Относно наказателните мерки трябва да се каже, че такива се налагат, но от допускани редица слабости. Началникът на Плевенския затвор е подал над 400 заповеди за наказване над 330 затворници, някои от които наказани по две и три пъти през годината, главно за невземане участие в полит.-възпит. работа. В Белене са издадени над 1100 заповеди и т.н. Не винаги е имало конкретен индивидуален подход към затворниците. На редица млади оперативни работници, които обслужват затворите през главата на съответния началник се предават затворници в изолаторите/Белене, Стара, Плевен, Димитрово и др./. Горните случаи идват да подчертаят, че оперативните работници не познават правилника, не се съобразяват с него и липсва съгласуваност с административното ръководство. Някъде административните ръководители не смеят да влизат в пререкания с оперативните работници от ДС. Така например: др. майор Хаджийски - началник ТВО-Белене пред представители на управленията е заявил: "А бе може да им се противопоставим, но тогава, че са изпратили някой дежурен и те ме предат".

В някои случаи ръководството на управлението в стремежа си да не изостави производствената дейност, разместват затворниците от един затвор в друг, без да съгласуват това с оперативния състав, който обслужва съответния затвор и по такъв начин се пречи на агентурно-оперативната работа./случая с пребиването на тр. костовистите в Белене/.

В тая връзка следва да се отбележи, че управлението полагат усилия, за превеждане на затворници през нощта и неприлично: примера с минните кашлеци, които се превеждат в Белене ми лично не дае затворническия общежитие в мините. Там се изпращат също така и голям брой неработоспособни хора.

Конвойната служба е правилно организирана, обаче, в Белене и Димитрово ветрегната охрана е слаба. В Белене при напускане на затворниците на работа 100-130 или 500 души се дава по един картечар на

за охрана,където много лесно могат да му вземат закуските и горе-
е в Димитрово вътрешната охрана и подвеждането до мините,където за-
творниците работят заедно с вътшни работници се намират от колични-
те четири надзиратели и много пъти охраната ответ или се връщат от
работа без надзиратели.Помещенията за охраната в Гол-не са близко
до помещенията на затворниците и при евентуално организирано напа-
дение,оръжието/тежки и леки картечници и автомати/ може да се вземе
от затворниците.Почти на всякъде,където инспекцията провери нямат из-
готвени планове за вземане на необходимите мерки при евентуален бунт
на затворниците.

Санитарното обслужване/с изключение на Кремиковци и болни-
цата в Софийски затвор / общо взето е лошо.В Белене това е предос-
тавено на лекарите контрареволюционери и поради отсъствието на
контрол от щатен лекар,се злоупотребява с медикаменти.Общите лекари
при лекуването на затворници предпочитат и покровителствуват съиг-
дейниците си-затворници врачове.Битовите условия са лоши.С право ня-
кои другари,които са посещавали второ отделение на Софийски затвор
го нарекат"„Зеленият кръг на ада".Там са събрани в затворените поме-
щения 725 души,без разлика на пол,възрасти и категории,а понякога са
стигали и до 900 души,които живят на три етажа/най-долният е на ни-
вото без одеяла и дюшеци/ и се пада на човек по един куб.м.въздух
Подобно е положението и в затворническото общежитие в Белене,където
в един барак-ай-малките,които са от средно по 100 души.В затвор-
Враца 10 жени,всички осъдени за криминални престъпления и леки от тях
планове на ТКЗС са настанени в цивилно помещение без
печка.В Бургаския затвор,където лятно време затворниците
и затворничките са принудени да живеят на един двор,зимно време от
25 декември в гр.Стелин не беше пуснато отопление на затворни-
ците.Помещенията в Димитрово са кубави,но некъртени и замърсени и
не приличат на помещения за хора,въпреки,че съгласно чл.28 от пра-
вилника за реда на изтърпяване наказанията в затворите,труда на
затворниците се намира под покровителството на гл.7,отдел II на
Кодекса на труда и издадените въз основа на тях наредби и правилни
ци.Въпреки това,обаче началника на стопанския отдел при управле=
нието-Петър Варков заяви пред комисията,че Кодекса на труда не важи
за затворниците.Ръководството е искало от управлението да се от-
пуснат средства за ремонт на общежитието в Димитрово,но последното
не е разрешило.Затворническото облекло в някои затвори не е доста-
тъчно,особено бельото и не винаги се подхожда класово при разда-
ването му.

Какво пов на конкре? Кои ли кодекс- за човеш- ците?

823

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

824

Храната на затворниците, като се има предвид големите икономии, не е достатъчна. На неработящите се дава по 200 гр. хляб, определено още при кулончата система. Много затворници подвигат "богат урожай, а хляб няма". Към 35% от затворниците не работят.

Комисията счита, че при спазване правилника за получаване храна от вън следва да има дефиринциран подход и при снабдяване с продукти от лавката. А сега какво се получава: ограничава се получаването на храна от вън, но пари могат да се получават неограничено и да се закупуват от лавките неограничено количество най-различни продукти, като нашкавал, сирене, св. мас, конфитюри и др. каквото има в изобилие по лавките, с което се дава възможност на заможните да живеят добре. Така например, в Плевенския затвор затворника Владимир Ангелов Джогов от гр. Сталин в [illegible] получава [illegible] от различни градове с подателя на [illegible]. Затворника Георги Т. Георгиев от гр. Гяла [illegible] 4 месеца е получил 4800 лева. Спекулантите на анилинови бои Кирил Иванов Бояджиев и Иван Денчев Кавалерски във Врачанския затвор си получават редовно по 300-400 лева месечно. Освен това [illegible] от затворниците получава достатъчни [illegible]: захар, рибено масло, мед, чисто масло, желязно вино и др.

При слагане продуктите в казана контрола от страна на администрацията е слаб/Плевен, Бургас, Враца и др./ В Плевенския затвор всички работници в кухнята за осъдени за надчет и когато продуктите се изписват от склада не се слагат през същия ден в казана. Във Враца сводението за продуктите го изготвя и подписва затворника магазинер, който не винаги отбелязва килограмите на изсочените продукти. В кухнята също не се отбелязва броя на затворниците върху черната дъска, тъй като това било държавна тайна. Закуската в Белене се дава от вечерта и същата се изяжда от большинството затворници веднага и сутринта те остават без закуска. Поради хроническия глад в Белене, затворниците които работятя на фермата изяждат част от полагаемата се ярма за добитъка. В Бургаския затвор [illegible] не можа да даде обяснение [illegible] в казана, тъй като на сведението не беше отбелязано това.

Както от вижда от изложеното до тук, ръководството на управлението в стремежа си да движи само стопанските въпроси се е абстрахирало от останалите членове на правилника и вътрешния ред в затворите е нарушен, почти срутат.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар:

2. Ако по първия основен въпрос за вътрешния ред в затворите работата е поставена така зле и провалена, то политико-превъзпитателната и трудово-изправителна дейност в управлението и неговите поделения стои малко по-добре. С тази работа се занимават зам.началниците по политическата част и в съгласие с началниците на затворите, ръководейки се от правилника са изградени почти във всички затвори и затворнически общежития, културни съвети вред затворниците, които организират и провеждат превъзпитателната работа сред лишените от свобода; отговорнически комитети, които се изграждат вред работищите затворници в предприятията, ръководени от култ.съветите; командирски и ученически комитети, които се занимават с превъзпитателната работа вред низшестоящите престъпници. В по-голямата част от затворите и затворническите общежития съставите на култ.съветите са сравнително добре окомплектувани. Към тях са привлечени предимно затворници за надзет, бивши членове на БКП и ДСНМ, други показали добро поведение и стремеж за поправяне и т.н.

Актива с който работят култ.съветите и комитетите се състои от пропагандисти от фермите и килийни отговорници по производствените бригади, работилници и учебни стаи.

Началниците, обаче, и техните заместници по политическата част в по-голямата част от затворите се отнасят формално при утвърждаването на съставите на култ.съветите и комитетите. Така например: във втори обект в Белене за член на култ.съвета и отговорник по нагледната агитация, за пропагандист по БКП и библиотекар е утвърден затворникът контрареволюционер ,който води разложителна дейност в култ.съвета и вред затворниците. За ръководител на кръжока по КПСС е утвърден -бивш офицер, осъден от Народния съд за убийствата на партизани и др. В Сталинския затвор от всичко 12 пропагандисти и 3 беседчици, 10 са закоравели контрареволюционери и само 5 криминални. Тези пропагандисти и ръководители на просветни звена са -осъден за шпионаж, ръководи кръжок по КПСС и полит.знания първа година;

-осъден за вредителство, н.петковист, ръководи кръжок по ТКЗС;

за деяния преди 9.IX.1944 год. ръководи кръжок по БКП. За изнасяне на беседи са определени ,н.петковист и -също н.петковист. Като се има предвид, че пропагандистите контрареволюционери всички са първа категория-първи разряд може да си представим качеството на тихата политико-превъзпитателна работа сред лишените от свобода. Такива случаи са фрапиращо

Из архивите на ДС
825

Из архивите на ДС

826

отношение и притъпена бдителност към превъзпитателната работа има и в затворите Враца, Кюстендил и др.

За формално отношение на ръководството на управлението и и политическо късогледство по провеждането на политико-превъзпитателната работа сред лишените от свобода може да се съди и по това, че ръководството не е полагало грижи и не е мислило върху изграждането на просветните форми, които на дело да служат за превъзпитанието на затворниците, съобразено с извършените от тях престъпления и класов произход, а на право механически са пренесени в затворите установените просветни форми в партийните и отечествено-фронтовски организации, което е неправилно и погрешно. При това не се е вземало под внимание, че те в тези си просветни форми ще превъзпитават затворници от които една част са закоравели врагове на партията и народа. Така например: отделение политическо при управлението е дало указания за провеждането на превъзпитателната работа сред лишените от свобода просветните звена да се изграждат така, както и в о.ф. организации, в които да се изучава-историите на България и СССР запознаване с нашата социалистическа Родина и държавно устройство на НРБ, икономическа и политическа география на СССР, странито с народна демокрация, биографиите на Ленин, Сталин и Димитров, полит. школите първа и втора година, историите на КПСС и БКП, курсове по руски и др. чужди езици, читателски групи и т.н. Тези указания на отделение политическо не се изпълняват, което е потвърдило погрешноста в тяхното съставяне. Прилагането на просветните форми е различно В затворите Сталин и Плевен са изградени от пет до седем просветни форми, в които се изучават историите на КПСС, БКП, полит. школи първа и втора година, полит. икономия и др. А в затворите Враца, Кюстендил, Бургас, София и др. са изградени само по две просветни форми- ТКЗС, социалистическа форма на селското стопанство у нас и СССР- страна на строящия се комунизъм.

При окомплектуването на просветните звена и провеждането на учебните занятия в почти всички затвори, които посети комисията липсва дефиринциран и класов подход, както за ръководители на звена, така и за участвуващите в тях. За ръководители на просветни звена се поставят затворници-закоравели врагове на народа. Други недостатъчно проверени и със слаба политическа подготовка. Окомплектуването на просветните звена става по спални и работни помещения, като някъде надминава по 200-300 и 500 затворници, без оглед на възраста, показаното поведение, категории и разряди. Включват се

младежи с малки престъпления, заедно с закоравели престъпници-рецидивисти и контрареволюционери. Например: второ отделение при Софийския затвор, където има над 700 затворници всички участват в едно просветно звено. Други със средно и висше образование и т.н. При това положение не може да се очакват особенни резултати в превъзпитателната работа. Нещо повече-политико-превъзпитателната и трудово-изправителната дейност сред лишените от свобода в Софийския затвор е предоставена на култ.съвета. Изнасяните беседи, лекции, доклади и др. не се подготвят грижливо и конкретно и вместо да се пишат и проверяват от зам.началниците по политическата работа, те се изнасят от затворниците по въпросници, при което има възможност свободно да говорят разни глупости.

Зам.началниците по политическата работа там/трима на брой без тези в предприятието/ не упражнявят достатъчно контрол и не полагат необходимите грижи за подобряване на политико-превъзпитателната работа. В тях се забелязва вредно предоверяване на затворниците в това отношение. Запитани от комисията зам.началниците по политическата работа по какви причини не преглеждат материалите, те отговориха, че това е огромна работа и са набирали много страниц за четене.

Във възпитателния дом за непълнолетни престъпници в с. Казичене определено трябва да се каже, че там несе работи добре за превъзпитанието на младежите. Ръководството на управлението няма авторитет всред питомците. Липсва всякаква дисциплина и се ширят различни прояви на престъпни наклонности. Това се обяснява до известна степ и с факта, че там няма създадена производствена дейност която да заангажирва по-голямата част от вниманието на питомците и да оказва влияние за тяхното превъзпитание. Голяма част от вратите на помещенията в поправителния дом са разбити и без брави, със счупени прозорци на стаите и коридорите, направени са дупки по стените, изкъртено е дюшемето на никои от спалните помещения, в което се крият цигари, ножове и др. Общежитието е добило вид на сборище от младежи, с различни характери и наклонности, което ги насочва към престъпни деяния.

Пред началниците и зам.началниците по политическата работа при затворите София, Сливен, Бургас, Димитрови и др. не е стоял младежкият въпрос и класовия подход към онези затворници, които произхождат от средата на трудящите се. Младежкият въпрос е цела проблема за управлението, тъй като броя на младежите затворници до

Из архивите на ДС

827

Из архивите на ДС

828

25 год.възраст надхвърлят 30% от общия брой на затворниците.

Въпреки указанията на управлението,все още в някои от моговите поделения/Сталин,Кюстендил и др./се допуска да се поставят в килиите на затворниците-портрети,табла,бюстове на видни наши и съветски партийни и държавни ръководители и дейци.По стените в коридорите се окачват неподходящи и недействащи възпитателно сред лишените от свобода лозунги.

В почти всички затвори и общежития,които посети комисията,началниците и техните заместници по политическата работа не осигоряват конкретно и диференцирано изнасяне на доклади и полит.информации сред затворниците.Ползването на библиотеките и разпространението на български и съветски вестници и списания,дава се неограничено на всички лишени от свобода,без оглед на категорията и разряда,и класовия произход,дали е трудящ или народен враг,закоравел шпионин и пр.да се ползват от тази духовна храна.Най-много български и съветски вестници и списания се получават и четат от контрареволюционери,с което им се дава възможност да коментират по своему събитията и да влияят със своето участие в учебните занятия отрицателно на по-слабите и с по-низка култура затворници.

Липсата на класов подход при поставяне на затворници на ръководни места в политико-просветната работа е нарушение на нашите принципи,а също така и на чл.19 от правилника,който гласи:"Лишените от свобода из средата на класово-враждебните елементи не могат да се избират на ръководяща работа".

Слабостите по политико-превъзпитателната работа сред лишените от свобода се дължат до известна степен и на слабата идейно-политическа подготовка и низкият културен уровен на служителите в поделенията на управление"Затвори и общежития".Ръководството на управлението от своя страна не е полагало грижи и не достатъчно се е интересувало от този въпрос-от повишаване квалификацията и партийната закалка на служителите и преди всичко на надзорно-строевия персонал.Политическата просвета се провежда от партийните организации по линия на партийната просвета.Учебните занятия се провеждат на низко политическо ниво.Няма организирани курсове за повишаване квалификацията на служителите.Партийните комитети по места не оказват необходимата помощ и контрол за подобряване на партийно-политическата работа и повишаване на идейно-политическия уровен на служителите,както при управление"Затвори и общежития" така и на моговите поделения.Не се работи и със семействата на служителите.

3. Въпреки, че ръководството на управлението се е отдало главно на финансово-производствената дейност и тя не е в добър ред. Ръководствата на затворите и общежития по места са изготвили общи годишни финансови планове по издръжка на затворите, които са изпращани на управлението за одобрение. Същото не е одобравало тези планове, а се е задоволявало само с пускането на отделни тримесечни планове, които не съответствуват на годишните. Финансовите планове, както годишните, така и тримесечните за 1953 год. са изготвени формално, без задълбочен анализ по преценка на необходимите кредити по отделните параграфи и точки, което положение е допринесло да има неусвоени кредити и преразходи почти във всички затвори и общежития за 1953 год., а именно:

а/Софийски затвор е искал за трите тримесечия по издръжката на затвора сумата на 308.533.300 лева. От управлението му се спускат 3.245.350 лева, или е искано в повече 287.950 лева и въпреки това има неусвоен кредит за трите тримесечия 622.900 лева, от които само за прехрана 526.000 лв.

б/Плевенски затвор е искал общо сумата 595.960 лева, а му се спускат 505.910 лева, искано е в повече 90.050 лева и въпреки това има неусвоен кредит за трите тримесечия 83.700 лева, от които за прехрана 7.330 лева.

в/Белене е искало общо сумата 3.865.060 лева за трите тримесечия, а му се спускат 3.568.880 лева или е искано в повече 296.180 лева и въпреки това има неусвоен кредит 809.000 лева, от които само за прехрана 752.150 лева, и преразход 8520 лева.

г/Сливенския затвор е искал за трите тримесечия общо сумата 1.492.480 лева. Спусната му е сумата от 1.366.800 лева, или е искано в повече 125.680 лева и въпреки това има неусвоен кредит 120.000 лв. от която сума за храна 69.500 лева и преразход 46.600 лв.

д/Димитрово- общежитието е искало общо сумата 2.081.030 лева, а му е спусната 2.030.930 лева, или е искало в повече 49.100 лева и въпреки това има неусвоен кредит за 194.340 лева, от които само за храна 147.980 лева и преразход 4.300 лева. Такова е положението и в другите затвори. Неусвоените кредити по прехраната се дължат в повечето случаи на неоправдани икономии и от несложени необходимите продукти в казана, поради липса на такива в даден момент. Тези икономии са идвали и от там, че при замяна на едни продукти с други, както това се предвижда в заменителните таблици, ръководствата на затворите са влагали в казана само картофи и постни

Из архивите на ДС

829

Из архивите на ДС

зеленчуци.Така например,в Плевенския затвор през м.м.септември и октомври на 1953 год. 57 пъти е готвено картофи,19 пъти боб,4 пъти месо за работещите и два пъти за неработящите затворници.Използването на заменителните таблици в затворите е ставало много често,като в някои от тях е станало система.

Одържаните суми по ведомостите на затворниците/70-80%от изработеното/ не са внасяни своевременно в фонда на управлението. Така например общежитието в Белене не е внесло 1.986.622 лв. и Враца - 112.000 лв. ,които средства употребяват като оборотни,поради това,че управлението не им спуска на време необходимите кредити,а и също не търси отговорност от ръководствата на поделенията за навременното превеждане на сумите.

830

За 1953 год. управлението е спуснало корегирани финансови производствени планове на стопанските предприятия към затворите и общежитията по неизменни цени от 1939 год. Тези планове за много от предприятията са били завишени/нереални/,поради това,че не са съобразени с машинния парк и производствените възможности,квалифицирана работна ръка и работни помещения и складове.При това положение,неизпълнението на плана е било неритмично.Щурмовщината на работата е била почти постоянно явление към края на всеки месец.Особенно при изпълнение на производствените планове,което се е отразило зле върху качеството на продукцията.

Като най-куриозни случаи за няколко-кратно корегиране на производствените планове през 1953 год. могат да се посочат тези на шивашкото и дърводелското предприятие на Софийския затвор - на шивашкото предприятие е завишен плана почти два пъти-от 7.440.000 лева на 14.107.000 лв. и на дърводелското предприятие от 32.000.000 лева на 36.330.000 лв.

В стопанските предприятия към затворите през 1953 год. се е работило извънредно по два-четири и шест часа на ден и в празднични и неделни дни по устни нареждания на началниците на затворите или директорите на предприятията.Заплащането на труда е ставало по сделно-разрядната система-извънредния и нощен труд се е заплащал като нормален или въобще не се е заплащал,с изключение на Софийския затвор,където вложения труд в празднични и неделни дни се е заплащал като редовен труд без съответните увеличения.

Вложения труд за поправка на залежала дефектна продукция е ставало на бригадирски начала и не се е заплащало на производствениците.Като най-куриозни случаи за изплащане на бригадирския

труд за поправка на дефектна продукция може да се взимат Плевенския и Бургаски затвори,където са удържали суми от другите затворници-производственици или са им намалявали работните часове за сметка на бригадирите,извършили поправката на дефектната продукция.Не се изпи вани и вложените материали за тези поправки,а същите са взимани от икономите,които не са предявали своевременно на магазинера срещу редовна складова квитанция,а към края на всяко тримесечие/Плевен, Бургас,Враца и София/.

При това положение не може да се говори за снижение на себестойността,не може да има преразход на фонда на работната заплата и икономия на материали за икономически показатели не може и дума да става.

831

С напрегнати производствени планове се работи и в Беленското свиневъдно и земеделско стопанство.Тези стопанства през 1953 г. се очертават да приключат с големи загуби.Свиневъдството от загуба в себестойност на кгр.месо от 9.50 лв. колкото им коства,а ще го продадат по 7.50 лв. и при продажбата ще се получи загуба от около 800.000 лева. От смъртност на животновъдството на около 210.000 лв. До 12.XII.953 год. са умрели 1778 свине,от които прасета до два месеца 1197 бр.,от два до четири месеца 362 броя и свине за угояване 106 броя. Умрели птици 7112 бр.,от които малки пилета 5772 бр.,кокошки и петли 2000 бр. и т.н. Умрели овце 144 бр от които агнета до отбиването 75 бр.,отбити 8 бр.,родени през 1952 год. 61 бр.,телета родени миналата год на- 4 бр.,тези и други загуби се равняват на годишната заплата на 20 лекари,а в това стопанство няма нито един цивилен щатен лекар.

Смъртността на животновъдството се дължи предимно на лошите условия на гледане,липса на необходимите постройки,а и тези които имат са недостатъчно,недобри,нехигиенични,влажни и студени.

Тракторният и автомобилен парк през 1953 год. ще приключи с загуба от 213.000 лв.,която се дължи предимно на износените машини и от честия ремонт на некомпетентни техници/затворници/.

Ръководството на общежитието в Белене за да изпълни наряда си към държавата е закупило от месоцентрала Русе 20.000кгр. свинско месо по 9.60 лв. и в същия момент предават това месо на месоцентралата за издължаване наряда си към държавата и то по 7.60 лева килограма.С тази книжна и неоправдана манипулация се нанася щета на стопанството в размер на 40.300 лева.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
832

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

Строителството на жилища и дигата в Белене се правят безпланово и примитивно. Няма изгледи да завършат скоро постройките, нито дигата. Последната не е проучена и до сега е построена само около 1 клм. дължина, а острова представлява 46.000 дкр. земя и може да си представим ако продължава да се работи както до сега ще бъдат необходими много години за довършването и. Дигата трябва да бъде проучена добре, защото на места има песъчливи почви, които трябва да се имат предвид при построяването.

Според изказванията на отговорни служебни ръководители на общежитието в Белене пред комисията, стопанството в Белене върви по пътя на Ножарево.

За 1954 год. още не са спуснати плановете за производството и материално-техническото снабдяване от управлението. Не са давани наряди за материали. Това забавяне неминуемо ще даде сериозно отражение върху производството и то още в началото на годината.

Говорейки за Белене по опазване и размножаване на животни въдството трябва да отбележим че цялата работа е поверена на затворника-ветеринарен лекар , по убеждение цанковист, осъден за спекула.

Плановете за материално-техническо снабдяване се спускат на време от управлението. Нарядните писма, обаче, се изпращат много по-късно-към средата или края на втория месец от тримесечието. Това положение е създало сериозни смущения в производството и снабдяването, особено в началото на първото тримесечие. Управлението не е можало да осигури доставка на голяма част от извън номенклатурни материали, поради пропуск да се запланира за същата година и поради няколкократно изменение на производствените планове от плановия отдел при МВР, което е станало причина някои от предприятията да потърсят доставките на такива по извън планов път.

От направената проверка в стопанските предприятия на затворите се констатира, че има залежала продукция и материали за около 3.250.000 лв./мебелната, шивашка и обущарска работилници в София, Врачански, Плевенски, Бургаски, Сливенски и др. затвори/.

Констатира се също, че управлението е пускало много късно кредити за храна на затворите. Така например: на Врачанския затвор за първото тримесечие се превежда сумата на 27 март, за второто на 7 май, за трето тримесечие на 12 август и за четвърто тримесечие на 10 декември 1953 год. Такова е положението и с другите затвори, поради което се е стигнало поделенията да използват суми от фонда за

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар:

оборотни средства или да правят неоправдани икономии от храната на затворниците.

Ръководството на управлението не е следило за правилно спускане на нарядните писма за материали и продукти от управление Снабдяване при МВР,като е допуснало да се получи с нищо неоправдан и кръстосан превоз към следните затвори:

а/Софийския затвор получава от Белене 2.500 кгр. олио,от Плевен 2000 кгр.захар и 900 кгр.сирене и предава такива на Димитровс 1000 кгр.фасул, и 700 кгр.брашно,на Лом - 500 кгр.фасул,на Благоевград 500 кгр.брашно и 500 кгр.фиде и на Враца -200 кгр.фиде и 96 кгр.сирене.

б/Димитрово -общежитието е получило от Плевен 14.500 кгр. мариалад,от Тил-МВР,София-6.000 кгр.мармалад и от Кюстендил 8700 кгр. или всичко 29.200 кгр.,а е предало през същата година на Сливен 2000 кгр.,на Пазарджик 600 кгр.,на Пловдив 600 кгр. и на София-8700 кгр.

в/Плевенския затвор е получил от Сталин -3000 кгр.мармалад и 2000 кгр.макарони,от Горна Оряховица,300 кгр.захар,от Коларовград 500 кгр.олио,от Враца,4300 кгр.мармалад и от Търново 900 кгр.захар Такова е положението и с останалите затвори и общежития.

Отговорник на така допуснатите слабости по снабдяването и кръстосаните преводи са главно ръководствата на управление Снабдява не при МВР и управление"Затвори и общежитие".

Ликвидационната комисия за Ножарево няма определен срок за ликвидиране на сметките.Ликвидацията е започнала от 1.I.1952 год. след предаването на стопанството към министерството на земеделието с ликвидатор Димитър Марков,който е работил до 3 юни 1953 год. и се е занимавал само с уточняване сметките на дърводелската работилница,мелницата,маслобойната и авто-парка към Ножарево,а по сметката на земеделското стопанство,което е най-голямото и най-забърканото предприятие нищо не е работено.След 3 юни 1953 год. за ликвидатор е назначен затворника и двама помощници цивилни лица.Тази комисия е работила върху сметките от 1951 год.,а за 1950 -1949-1948 год. въобще не е работено.

В счетоводството на Ножарево има много неотчетени,неточнени и спорни вземания,поради липса на първични документи,като например:БНБ-208.367 лв.,управление ТВО-София- 218.482 лв. и разни домакини 812.645 лева.По сметки под отметни лица,кредитори и спорни

Из архивите на ДС

833

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

вземания стоят неуточнени около 6.862.000 лв.

Според мнението на ликвидатора затворник ,ликвидацията не можела да завърши не по-рано от 1 юли 1955 год

За лошия ход на ликвидацията е причина голямото текучество на заетите лица в ликвидацията,недоброто по отношение към работата и лошата практика на управлението да назначава затворници които могат да направят големи поразии,като унищожат някои документи.

В ликвидацията на КБДО към управление"Затвори и общежития има неуточнени суми по разни сметки-подотчетни лица,кредитори,дебитори и други,общо за 1.356.390 лева.Не ликвидирането на тези сметки до сега се дължи на лошата отчетност-незавеждане картони на отделните сметки и недостатъчна подготовка на счетоводния кадър по места към затворите,от където се вземат и изготвят първичните документации.Ликвидацията също не разполага с архивите на ликвидиращите предприятия на затворите,което спъва работата на същите. Главна вина за неблагополучието в тези предприятия има ръководството на управлението.

И сега един от виновниците за това състояние на стопанската дейност на управлението-началника на стопанския отдел др. Варков в обясненията си пред комисията каза,че в своите действия се е ръководел изключително от постановленията на Министерски съвет и от членовете на правилника за затворите.Може да се помисли, че тези постановления и правилници са виновни за тези безобразия в стопанската работа на управлението и неговите поделения по места които комисията имаше възможност да види и изнесе в доклада си.

4. По агентурно-оперативната работа.

През първата половина на 1953 год. оперативния състав е обслужвал 22 затвори,2 затворнически общежития и ТВО-Белене,където са изтърпявали наказанията си около 10.000 затворници и въдворени, от които около 7500 контрареволюционери.С широкото помилване което даде правителството през август 1953 год. излязоха на свобода над 6000 затворници и въдворени и голяма част от затворите бяха закрит Главна задача на оперативния състав през изминалата година е била разработката на неразоръжилите се шпиони и контрареволюционери, изтърпяващи наказанието си в затворите Коларовград,Плевен,София, Сталин,Пазарджик и ТО-Белене,където бяха концентрирани най-злостните и закоравели от тях.

Из архивите на ДС
834

17

Главните форми на вражески действия в затворите през годината са били: саботажите в стопанската дейност, подготовката за бягства и извършване на такива /главно в Белене/, търсене нелегални начини за свързване със свои съидейници вън и създаване канали за внасяне и изнасяне на материали с вражеско съдържание. Голям брой контрареволюционни елементи са изразявали открито своята вражеска дейност със саботиране политико-просветната работа, разпространяване слухове за предстояща война и клевети срещу СССР/главно н. петковистите/.

В резултат на вредителството в стопанската дейност е бил нарушен технологическия процес при производството на въглища в 30-Димитрово, в 30-Белене, в скотовъдната ферма измира голям брой добита но оперативния състав и до сега не е установил причините и виновниците за това.

Легионерите в Коларовградския затвор са правили опит да вербоват нови членове, излагайки преработената си и "нова програма", без оперативните работници да успеят да разкрият тази организирана дейност.

Бившият опозиционен лидер Иван Костов дава директива на съмишлениците си за съгласувана пасивна съпротива на всички контрареволюционни елементи в затвора срещу администрацията на затворите.

Трайчокостовистите, троцкисти и лулчевисти продължават да държат линия на двуличници и непопълно разобличени антинародни елементи.

В своята работа през годината оперативния състав е имал редица успехи, след като са били включени опер. работници с по-добра политическа подготовка и служебна квалификация. Прилагането на по-голяма комбинативност в работата и маневриране с наличната агентура. Създаването на изкуствени канали и други е довело до доразвиване на следствието на някои обекти, разкриване на чужди резидентури, предотвратяване на бягства. Така например са предотвратени общо около 60 бягства. В Плевенския затвор е разкрита югославска резидентура. По реализираната разработка "Ванилия" се разкрива шпионска организация от бивши хора и царски офицери, по които са работили опер. работници Борисов, Рангелов и Момчилов.

Камерното разработване на обекта "Катил"-крупен шпионин, под ръководството на о.р. Тонев довело до разкриването престъпните му връзки с много обекти, намиращи се на свобода, предимно бивши

Из архивите на ДС

835

Из архивите на ДС

836

търговци и индустриалци.

Инспектор Гайчев чрез резултатно намерено разработване на обекта "Укривател" в Коларовградския затвор е получил данни за местонахождението на бандит, който е заловен. Чрез аг. "Медаров" е разкрит канал за Югославия. Реализирани са и други разработки. Разкрити са също така редица злоупотреби с крупни суми, примерите с Белене и Димитрово - в първото 96.000 лв. и в второто 23.000 лв и т.н.

Има подобрение в координацията на действията с другите оперативни управления и отдели. Но тези успехи са крайно незадоволителни, като се има предвид големия контингент от закоравели и неразоръжили се врагове на народа, намиращи се в затворите.

Докато първоначално разработките са откривани стихийно и без достатъчно основание и оперативен интерес, напоследък е въведен по-добър порядък, като се откриват разработки на действително закоравели и неразоръжили се врагове, предимно из средите на бившите крупни буржоазни елементи. Така например, от намиращите се в началото на годината около 7.500 души, осъдени за контрареволюционни деяния, оперативния състав е водил на опер. отчет 236 обекта - число недостатъчно, но освен това голям процент от тях не се представляват оперативен интерес. Някои бивши генерали, полковници, подполковници и други не са били разработвани, което показва, че опер. състав пере изучавал добре контингента и не се е насочвал правилно, прилагайки класовия подход.

Понастоящем след помилванията общата число на осъдените за контрареволюционни деяния представлява около 35% от общия брой на затворниците и от тях са взети на разработка около 250 обекта или 6% от броя на контрареволюционерите. От новооткритите разработки през годината 50% са на крупни бивши буржоазни елементи, около 35% на дребно буржоазни и средно земеделски среди, а процента на социално близките нам среди е под 19%. Повечето от наличните реки са на обекти, които при следствието не са разкрили напълно вражеската си дейност.

Главната линия към която е насочено вниманието на оперативния състав е н. петковисти, които представляват около 35% от затворниците контрареволюционери. Не на всякъде се отделя, обаче съответното внимание на тях. В Плевен се води само една р-ка, а в София се разработват около 6% от техния брой и т.н.

Агентурата в сред затворниците се придобива обикновено

на базата на постепенното привличане/90%/ и на друга база из средите на надзорния персонал.

Обслужването на персонала и криминалните затворници е слабо.Там се работи само по сигнали.

От общия брой на агентурата около 45% е включена по разработки,а останалите за обща информация.По отношение общия брой на затворниците,контрареволюционери,сътрудниците представляват около 12%.

От наличната агентура едва около 25% е с възможност, ползваща се авторитет вред вражеския контингент.Съвършено малка част от агентурата е предадена на резиденти,които се използват от надзорния персонал.Правени са опити с вербовки на затворници за резиденти,които не са дало добри резултати.Това има своите удобства и предимства/тъй като се избягват разшифровки при срещите,но е сетълено само като опит.По-голямата част от разработките не са обезпечени с ценна агентура.Има оправдание от опер.състав,че по-голямата част от ценните сътрудници били освободени с помилванията а и с тези ценни сътрудници,които се използват сега не винаги се разработва подходяща линия на поведения,с оглед провеждане задълбочени мероприятия по разработките.Допускат се неудачни вербовки,като агент"Камен",вербован от о.р.Стойчев,за разработката на тримата въдворени бивши генерали,който е с много слабо зрение и слух.Незадълбоченото проучване на кандидатите за вербовка е довело до разшифровка на нашите методи и предателство,като агентите"Лесев" вербован от о.р.Райчев и аг."Янков" от Тонев и др.Не добре подготвените и провеждани срещи е довело до разшифровка на редица сътрудници,като: агент"Младен"-на ръководство при Тонев,"Костов" и др. Средно на о.р. се падат по 10 вербовки през годините и по 20 с.с. на лична връзка.

Анализирайки разстановката на наличната агентура по линии трябва да се каже,че по н.пътническите се използва по р-ки и за обща информация около 50% от агентурата/сравнително добре/,но по такива важна линия по тр.костовските се работи вяло и несистематично и не се полагат необходимите усилия за установяване целта им дейност.

Контрола над опер.работници по места се извършва от София и окръж.у-ния.Въпреки зап.135 окръжните началници слабо контролират опер.работници,като казват,че нам обектите са вързани.Чувствайки този слаб контрол,опер.работници са се разпуснали/Плевен, Враца,Сливен/.Взаимоотношенията между надзорния персонал и опер. работници не почиват на всякъде на здрави основи.В Плевен между

837

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

838

опер.работник Цветков и началника на затвора се забелязва семейственост,а другаде незачитане административното ръководство на затворите от страна на опер.работници.Комисията счита,че по затворите се изпратени по-слабите опер.работници,които не винаги успяват на време да реагират по всички сигнали и освен по р-ките да умеят да хвърлят по-широк поглед върху живота в затвора,за да се явят като първи помощници на началниците там.

Тока изградения аг.апарат в затворите не е малък по брой.Но в качествено отношение е слаб.Ни опер.състав на ДС не е в състояние да узнава намеренията на закоравелите контрареволюционери и да вземе предварителни мерки.Усилията на опер. състав трябва да се насочат към придобиване на такава ценна агентура,правилно да направят нейната разстановка по-най-важните линии и се поеме на пълна връзка от най-подготвения и квалифициран кадър от ДС,обслужващ затворите.

5.Въпроса с кадрите при затвора не стои много добре макар че там се концентрират най-закоравелите врагове на Народната власт, контрареволюционери и криминални рецидивисти.Въпроса с окомплектуването на кадрите не е стоял с нужната сериозност при у-ние Затвори и общежития и у-ние Кадри при МВР.

При изготвянето на щата не винаги се е изхождало от реалните нужди,следствие на което някъде той е надуван. Така например щата на у-нието за 1953 год е бил 111.През годината ръководството на у-нието се е убедило че част от служителите нямат достатъчно работа, не изпълняват работния ден. В административното отделение през 1952 год са работили 16 души, през 1953 са работили 12, а през 1954 год? е предвидено да работят 7 души. За стопанските предприятия в Белене е предвидено щат от 480 души от които една част е предвидено да се попълнят с затворници. През годината са назначени само 125 души, останалите са вакантни, което води до разхлабване на работата и до замръзяване на парични средства през годината.

Най-голямата част от стопанските предприятия при затворите щата за ръководен персонал е прекомерно голяма. Така при дърводелското предприятие при Соф. затвор е следния:1 директор 3 зам. директори 3 н-к отдели и 8 н-к отделения. На много места по стопанските предприятия на затворите са назначени затворници за първите 80% а за вторите 10%.

В повечето случаи практиката е била да се назначават служители в управлението и по места особено от надзирателския

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.2021 г. Секретар:

персонал от др. подразделения на МВР, след като не са се справили с работата си. Така например н-ка на плевенския затвор Борислав Тодоров, н-ка на бургаския затвор, бившата секретарка на ДС Бургас сега деловодителка в затвора, много надзиратели са били по-рано най-слабите служители и милиционери при съответните поделения, а се изпращат в затворите дето влизат в досег, ръководят и "възпитават" едни от най-закоравелите врагове на народа. Голяма част от този персонал не е можал да се справи и в затвора, следствие на което са уволнени /случаите в Плевен, София и др./.

В резултат на не доброто подбиране на служителите и не достатъчните грижи за тяхната политическа и служебна кфалификация има случаи на нарушения по места и изразяващи се във връзка с затворниците, използване на служебното си положение, нарушение на служебната дисциплина и социалистическата законност. Така например н-ка на Плевенския затвор, е вземал гардероб от дарводелната, който и до сега не е платил, В дома му прислугва затворник, вземал е цигулка и поставка за радио, които след употреба върнал, систематически закъснява при идване сутрин на работа, не реагира на допуснатите слабости на служителите, такъв е случая с самоволното отсъствие на 6 дни от работа на служителката . Той не взема строги мерки за нейното дисциплинарно наказание, а се задоволява само да я мъмри и когато бе запитана от комисията има ли заповед за нейното наказание, той отговори, че има, а при проверката се оказа, че такива няма. Надзирателя от Сливенския затвор влезъл в връзка с жена на затворник, надзирателя от същия затвор вземал пари от затворници,

надзирател от Бургаския затвор получил грозде от близки на затворник и един път оставил сами работещите затворници на обекта -"Атия". надзирател на същия затвор приел да го чете от бивш затворник за да не докладва на ръководството за извършено деяние от затворника куриер, също карал затворниците да му гледат собствените прасета. Надзирателя от затвора Сливен изнесел конфискувани вещи от затворник без протокол и същия след това изчезнал. Надзирателя от Соф. Затвор е вземал дограма за себе си от дърводелната, но част от нея не е фактурирал и не е платил. Надзирателя от Соф. затвор е влезал в връзка с затворник контра-революционер на който е правил различни услуги за което последния му е дал 2 часовника. В Врачанския затвор почти целия персонал си е шил дрехи за себе си и за членове от семейството си без да заплаща. В З.О. Белене н-ка на охраната ве-

839

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС
840
КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 07.08.2014г. Секретар:

дно с др. служители от Окръжно у-ние МВР Плевен са хвърлили бомби в Дунава да ловят риба за себе си, а след това бомбите отчитат като негодни. Има неморални прояви в някои от затворите като Бургас, Слиев, София, нанасяне побои над затворници и заспиване на пост.

Проверката на служителите не е вършена с необходимия такт и на много от тях липсват пълни проучвания и спец. проверки в резултат на което има служители с компроматериал, така ръководителя на обект затвори З.О. Белене е бил преди 9.IX.44 год. криминален реицивидист, а като надзирател в общежитието Димитрово е правил услуги на затворник за които близките на последния са дали жито на , видно от проучването от родния му край, надзирателя в З.О. Белене е бивш общински полицай, чиновничката при същото общежитие е морално не издържана, а нейния съпруг който е ръководител на обект първи при общежитието е подписал капитолантска декларация пред полицията. Лейт. ръководител на обект в З.О. Белене систематически пие и не се ползва с авторитет пред гражданството. Служителката статистичка в затвора Сливен се развела с съпруга си който е бивш офицер, а понастоящем подържа връзка с мъж политически съмнителен.

Критиката и самокритиката не на всякаде е била на необходимата висота. Така съществуващата атмосфере на работа в у-нието не е позволила да се решават основните и текущи въпроси колективно и да има здраво отношение между ръководителите. Причините за създалите се не здрави отношения др. Варков, Вълков и с др. които има възможност да беседва комисията не казаха откровено кои са, но все пак може да се каже, че те се създават след идването на Димитров на работа в у-нието. Същия в качеството си на зам. н-к у-ние е успял да види някои нередности вършени преди това по стопанска линия, поради което реагира. Същевремено се е увлекал и считал, че някои служители са случайно на работа в у_нието и нищо не вършат и пр. С тази проява на нетактичност и избухливост той е противопоставил някои от служителите ~~си~~ против себе си. Началника на у-нието др. Кьосовски не е успял да навлезе и обхване цялостно работата и да ръководи авторитетна= същата, той вместо да се опре на цялия колектив, респективно на ръководителите се е уриентирал и опирал в повечето случаи на др. Варков, считайки същия за вещ по всички въпроси, тъй като е един от старите служители в управлението. Не зачитал и не се съветвал достатъчно

с др. Димитров, не го търсел като един от първите му помощници. От своя страна Димитров смята същото за Късовски и не го чувствал като началник. Има случаи когато Димитров вместо да докладва както е прието на Късовски, той оставя материялите, казва подпиши и си излиза. Получавайки се тези отношения никой от ръководителите не е направил необходимото да се разведри атмосферата и се ликвидират тези отношения. Напротивдр. майор Варков каза пред членове на комисията, че той съзнателно е дезавоирал Димитров до последния момент. Когато един от партийните членове се е изказал на партийно събрание, че атовете се ритат, а магаретата страдат Късовски вместо да използва този случай и да постави въпроса открито той го замазва, като се противопоставя на това изказване. Партийното бюро също не е взело мерки да подпомогне ръководството в това отношение, да се разведри атмосферата въпреки,че са знаели и виждали, това не са направили и на годишното партийно събрание както заяви сам партийния секретар.

В резултат не на недостатъчния колективен метод при решаване на въпросите последните са решавани едностранчиво, непълно, и не са довеждани до край, а също и указанията и ръководството над останалите началници по места не е било пряко, действено и резултатно.

Какъв е бил стила и метода на ръководството при раз_ решаване на някои по важни въпроси се вижда от следното: когато се поставя въпроса за създаване на стопанско предприятие в общежитието за малолетни в Казичане, ръководството на у-нието не се заема сериозно и цателно да обмисли и придвижи в определен срок, а се възлага само на др. Вълков да го движи който не е специалист в това направление и не отговаря за стопанската дейност на у-нието. Ревултата е на лице. На 19.XII.53 год. др.Вълков и др. Варков пристигат в Казичане вечерта и в присъствието на членове от комисията Вълков да реши въпроса за един два часа, а др. Варков заяви че в случая е само слушател. Излиза така, че вместо ръководителя по стопанските въпроси да движи това, то се заема др. Вълков, който е началник по политическото отделение. Такива са случаите при решаване на въпросите за изготвяне на инструкция по политико-просветната работа и щата за 1954 год. При изработването на същия Късовски не е викал Димитров за да вземе участие.

Не по добре е било осъществявано ръководството по места и даване указания. Ръководено е в повечето случаи книжно като са издадени повече от 130 окръжни през годината по различни въп-

841

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

842

роси. В изказванията си пред комисията зам.н-ка по административната част при Соф. затвор др. Михайлов каза, че е имало случай, когато началника на стопанския отдел при управлението др. Варков е нареждал устно да се работи в предприятията без да се съобразява с правилника. А зам. н-ка по стопанските въпроси др. Ракеев при същия затвор пред комисията заяви, че при изоставане на стопанските планове са питали Варков да работят ли в празднични и неделни дни и извънредно. Същият им разрешил устно, но когато са искали писмено разрешение последният е отговорил, не, а в разговор между другото е казал "недейте иска това, което не сме Ви забранили".

В последно време ръководството на управлението е започнало да практикува изслушване на доклади на началници на някои затвори. Но това заслушване в повечето случаи е било формално. Така при изслушване на доклада на н-ка на затвора Сталин присъстващите ръководители са се изказали само по наказанията които е налагал началника на затворниците, без да се задълбочат и подхвърлят на анализ и критика тези слабости. Ръководството на управлението на практика фактически е захвърлило приложенията на правилника и не е търсило отговорност по места.

С този начин на ръководене и неспазване правилника, авторитета на управлението по места е понижен, което се вижда и от изказванията на началника на З.О. -Белене др. Ханжийски, който заяви пред комисията, че не вярва в способностите на ръководството на управлението, а началника на З.О Димитрово кореспондира с началника на З.О. Димитровград за да обменят опит по някои служебни въпроси без да се отнесат до управлението за помощ.

Как ръководството на управлението гледа на своите служебности които са обект на внимание на ръководството на Министерството се вижда и от формалното отношение към комисиите, които до сега са правили обследване на управлението. Така например др.др. Кесовски и Варков пред членове на комисията заявиха, че и преди са идвали комисии дигали патардия и топурдия но резултата не е имало а последния каза, че и настоящата комисия няма да даде резултат и се съмнявал в нея тъй като нямало в тази комисия тесни специалисти

Липсва критика и самокритика в затвора Плевен, където служителите не смеят да критикуват началника. Така партийния секретар лично заяви пред комисията и на събеседованието, че го е страх да критикува началника да не го уволни.

Битовите условия и грижите в това отношение за надзирателския персонал и милиционерите са недостатъчно, особено в

София и Белене. Много от надзирателите при Соф. затвор нямат квартири поради което са разделени с семействата си с години, което дава отражение на работата, а има случаи вече на проваляне по морална линия и разводи. В Белене милиционерите се третират наравно с тези на управленията, докато там условията са съвсем други - по тежки.

И З В О Д И

В досегашната си дейност, ръководството на "Управление затворите и общежития" и ръководителите на затворите по места, независимо от постигнатите успехи по някои линии; извършена е в основни растановка на лишените от свобода по категории по отделните затвори и общежития, броя на бягството от затворите и общежитията са ограничени, производствените задачи и планове се изпълняват, някъде са създадени добри и образцови предприятия, но все още се допускат сериозни слабости и недостатъци.

Началника на управлението - др. подполковник Късовски не е овладял работата на същото, липсва му колективния метод на ръководство, не е взисквано достатъчно от служителите при изпълнение на поставените им задачи, не е търсена отговорност при нарушение или неизпълнение на задачите. В ръководството на у-нието няма единство, напротив създадена е атмосфера на безпринципри борби и кавги.

Правилника удобрен от Министерския съвет за реда на изтърпяване наказанията в затворите, не е служил като ежедневно ръководство както на ръководството на управлението, така и на местните ръководители на затворите.

Допуснато е режима провеждан над затворниците и въдворените да бъде подчинен на производствената и стопанска дейност провеждана по затворите и общежитията. В интереса на изпълнението на производствените планове, допуснато е да се съберат на едно место контра-революционери и криминални, следствени и отсъдени и от двете категории с което се е нарушил правилника и режима на затворите и общежитията.

Не се води системна политико-просветна и разяснителна работа вер д надзорно строения персонал по следния не е доста-

Из архивите на ДС

843

Из архивите на ДС

844

точно проучен и подбран, следствие на което нарушенията на дисциплината и извръщенията в режима не са редки случаи.

Политико-превоспитателната работа всред затворниците е незадоволителна. Липсва диферинцираност при провеждането на същата с оглед насочването й главно към подлежащите на превъзпитание затворници и изолация и пречупване волята на злосните контрареволюционери, трайчо костовисти и др.

Младежите затворници които преставляват около 35% от общия брой на затворниците, не са били обект на внимание и младежкия въпрос не е преставлявал проблем за управлението.

На комисията прави впечатление, че в затворите и общежитията се намира голям процент затворници, които са попаднали за дребни нарушения, предимно за надчети и кражби на малки суми, произхождащи главно из средата на трудящите се, а осъдените за бягство намиращи се в Белене от 440 души; от буржоазен произход 6 души, от кулашки 42 души, от занаятчийски семейства 10 души, от работнически 33 души, от средни селски 150 души, бедни селяни 150 души и др. Това обстоятелство обаче не е правило впечатление на ръководството на управлението при провеждане на политико-просветната и превъзпитателна работа което показва, че липсва анализ на работата в управлението.

Финансовата и производствена дейност в поделенията на управление затвори и общежития независимо, че е взела връх над останалата дейност не е в добро състояние. Същата се ръководи при много случаи книжно. Често пъти ръководството на управлението при даване на указания и нареждание бягсаст отговорност.

Управление затвори и общежития в своята дейност за въздействие на затворника е заучило и прегърнало само една глава от правилника, за "трудовото въздействие" и фактически се е превърнало в една студена бездушна и бюрократична дирекция на предприятие, при която линеят останалите глави от правилника и не между става дума за някакви сериозни опити на политическо и педагогическо въздействие над затворниците, изхождайки от класови, пролетарски позиции.

Главната причина за всички неблагополучия в работата на управлението и неговите поделения е преди всичко липсата на партийност и политически поглед върху нещата.

За подобрение на работата комисията,

27

П Р Е Д Л А Г А:

1. Да се задължи ръководството на отдел "Затвори и общежития" в срок от 15 дни да представи за утвърждаване от ръководството на Министерството обобщена инструкция на основата на правилника утвърден от Министерския Съвет за изтърпяване наказанията по затворите, с оглед цялостното приложение на правилника.

2. Ръководството на отдел "Затвори и общежития", под непосредствения контрол на др.Пом.М-р Н.Цачев, в срок от 3 месеца да проведе план за цялостната разтановка на затворниците, като за целта се определят подходящи затвори за съответните категорий, с оглед отделянето на най-злостните контрареволюционери в отделен затвор, закоравелите криминални престъпници и рецидевисти в друг и младежите подлежащи на превъзпитание в отделен затвор.

3. За да се осигурят достатъчно и постоянно продукти за прехраната на затворниците ръководството на отдел "Затвори и общежития" да излезе с предложение за увеличаване текущия запас от хранителни продукти в затворите за един месец, а в общежитието "Белене" за 3 месеца.

4. Да се обърне по-сериозно внимание на политиковъзпитателната работа всред затворниците, като се подхожда диференцирано при провеждане на същата. Да се насочва вниманието към подлежащите на превъзпитание и изолация и пречупване волята на злостните контрареволюционери и трайчо-костовци.

5. В срок от 1 мес. ръководството на "Затвори и общежития" да представи предложение за утвърждаване от Пом.М-р Н.Цачев под какви форми трябва да се провежда просветната работа всред затворниците.

6. Злостните контрареволюциони елементи да се лишат от радио, кино и преса. С такива привилеги да се ползват само тия от контрареволюционерите, които на дело показват, че подлежат на превъзпитание.

7. В лавките при затворите да се продават само най-необходимите материали и продукти, като: цигари, конци, игли, хартия, копчета, ножчета за бръснене, салам, халва, лимонада, зеленчуци, конфитюри и се преустанови продажбата на масло, мед, бял хляб, кашкавал, сирене, маслини, захар и др. като се осъществява известен контрол при продажба на продукти на закоравелите врагове на народа.

8. Ръководството на отдел "Затвори и общежития" да обърне по специално отношение на младежите попаднали в затвора поради увлечение или заблуждение, с оглед престоя в затвора да им укаже положително въздействие и те да си излизат от затвора като възродени граждани, а не

Из архивите на ДС

845

Из архивите на ДС

846

престъпници.

9. Ръководството на отдел "Затвори и общежития" да изучи техническите възможности и условията в затворите и общежитията и посочи в каква насока ще се развиват предприятията и стопанствата. Да се изготви и внесе предложение за утвърждаване от ръководството на Министерството до края на месец юни 1954 год., за да се усигори рационалното използване труда на затворниците, при което труда да бъде действително елемент за тяхното превъзпитание.

10. До края на месец август 1954 год. отдел "Затвори и общежития" да изготви перспективен план за развитието на стопанството в Белене", които да включва проучването и изграждането на дигата на остров "Персин", строежи на пътища и помещения, земеустрояване, водоснабдяване и електрификация.

11. Труда на затворниците заети в предприятията и стопанствата да се заплащат в проценти от 15-25% съгласно определените норми. Надномения и извънреден труд на затворниците да се заплаща в проценти до 20% съгласно инструкцията.

12. Ръководството на отдел "Затвори и общежития" да излезе с предложение за увеличение на дневната хлебна дажба на 500 гр. за неработящите работници. Да се изготви предлажение ~~за~~ искане за отпускане допълнително храна за увеличение дажбите на затворниците.

13. През 1954 год. да се извърши основна материална и финансова ревезия на всички стопански предприятия в ликвидация, на отдел "Затвори и общежития" и подделенията му. Ревизията да се извърши от финансово-ревизионния отдел при Стопанско у-ние МВР и финансово-счетоводния отдел при МВР.

14. Да се извърши в най-кратък срок ликвидирането на "Ножарово като в едномесечен срок се доложи на ръководството на Министреството в какво състояние се намират дебиторните вземания от частни лица и обществени предприятия и какви мерки са взети за тяхното ликвидиране.

15. Да се прекрати с практиката да се назначават затворници на отговорни и възлови щатни таблици, като ликвидатори, главни счетоводители, плановици, себестойчици, магазинери и телефонисти. Управление "Кадр. и поделенията му да подменят затворниците заемащи горните длъжности с щатни служители. Щата по предприятията към "Затворите и общежитията" да се вземе на отчет от съответните отделения "Кадри" при Окръжните у-ния така както и останалите служители при отдел "Затвори и общежития".

16. Административната, стопанска, политическа и агентурна работа да се концентрира на една място под ръководството на Н-ка на отдел

"Затвори и общежития" като същия в срок от един месец представи за утвърждаване инструкцията за агентурно-оперативната работа по затворите.

17. За несправяне с работата да бъдат освободени от длъжност подп.Васил Късовски-досегашен Н-к на управлението, Н-ка на Плевенския затвор-К-н Борислав Тодоров и Н-ка на общежитието в Казичане-ст.лейт.Тодор Костов.

18. За грубо нарушение на правилника за изтърпяване наказанията на лишените от свобода, за несработване и дезавойране на някои ръководители и неправилно ръководство да бъде освободен от длъжност сегашния Н-к на Стопански отдел при управлението др.Майор Петър Марков, като на мястото му бъде привлечен сегашния Н-к Софийски затвор др.Майор Георги Москов.

30.XII.1953 год.
С О Ф И Я

К О М И С Я:

1. /Майор Н.Жеков/

2. /Майор В.Димов/

3. Зам.Н-к отдел-/Д.Мишев/

4. /Ст.лейт. Н.Цурев/

5. /ст.лейт.Левачки/

Написано в 3 екз.
1 екз.....
2.екз.....
3 екз.....

847

Из архивите на ДС

П Р О Т О К О Л

№ 11

На заседанието на Колегиума състояло се на 13 април 1954 година.

ПРИСЪСТВУВАТ: Др.Министър Г.Цанков, др.Зам.Министър Г.Кумбилиев и другарите Пом.Министри: А.Колчев, Ст.Гюров, Х.Боев, Каракачанов и др.Цачев, членовете на Колегиума др.др.Гилин, полк. Думков и полковник Мурджев; присъствуват и др.др. Д.Чолаков,полк. Н.Спасов, полковник Костов, подполковник Ефтимов, майор Траянов и майор Георгиев.

По точка 1-ва подполковник Ж.Троев, П.Варков, Ст.Ангелов подполковник Късовски, В.Димов, М.Димитров, майор Жеков, Д.Мишев.

По точка 2-ра полковник Стойчев, подполковник Тодоров, Георгиев, майор Аладжов, подполковник Шейков, майор Петров, майор Иванов, майор Пенков, Ников, Христов, Райдовска и Стойновски.

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Разглеждане доклада на комисията, която е проверявала работата в поделенията на бившото управление "Затвори и общежития"
2. Разглеждане доклада за работата на "Медицинския" отдел и лечебните заведения на МВР.

ИЗКАЗАХА СЕ:

1.Др.Министър Г.Цанков – трябва да се спрем на някои основни въпроси:

– Режима в затворите на какво трябва да се подчинява – на стопанската дейност или на друго нещо. Неправилно е режима в затворите да се подчинява на стопанската дейност. Нашите затвори не приличат на нищо. Една по-голяма част от затворниците излизат навън. Ако е необходимо да се прегледа отново правилника, но да се въведе ред в затворите. На затворниците може да се дава работа при известни условия.

– Кой трябва да възпитава затворниците – неправилно е разни контрареволюционери и т.костовци да изнасят лекции, на тях нетрябва да се възлага такива. Режима на един затворник трябва да бъде по различен от гражданина който е на почивка. Затворника трябва да бъде информиран от нас, а не да им се дава на разположение радио, кина и пр.. Затворниците трябва да се възпитават от затворници, които не са стояли на антипартийни позиции. В тази връзка трябва да се определи тематиката за възпитанието на затворниците. За тази цел трябва да се представи план за утвърждение, а не всеки началник на затвора да си прави и утвърждава сам плановете.

– Трябва ли да се прилага Кодекса на труда в затворите. На затворниците трябва да се въведат норми, а Кодекса на труда неможе да се прилага за тях. В тази връзка трябва да се уточни, кои от пунктовете на Кодекса на труда може да се прилагат в затвора.

– За оперативните работници които обслужват затворите – същите правят безобразия, като наказват затворници и пр.. Тези безобразия трябва да се премахнат и пресекът. О.р-ци имат свои задачи, а не подменят административния ръководител в затвора.

– Трябва ли да се назначават на отговорни длъжности в затвора затворници – това е извръщение, затворника може да се използва само за куриерска работа.

– По въпроса за злоупотребите, за надчетите и пр. – за целта да се потърси отговорност на лицата извършили тези безобразия и затова трябва да се предадат на прокурора.

Може да се свика съвещание на началниците на затворите и оперативните работници които обслужват затворите, на което да се изнесе настоящия доклад за да се сигнализира пред тях в какво състояние се намира работата за да могат да се взимат мерки.

Цялата отговорност за това лошо състояние на работата пада върху др.Кьосовски, Димитров и Варков. Тук не е имало ръководство за това вие трябва да си видите допуснатите грешки и си вземете сериозни бележки.

2. Др.Д.Чолаков – децата които се възпитават в Казичене се бият и затова там трябва да се подобри възпитанието. Трябва да се обърне внимание на др.В.Димов, тъй като той е вече стар работни Не е правилно дет[illegible] е записано в доклада, че н-ците на затворите не смеели да се карат на о.р-ци.

Отдел ИНСПЕ[illegible]

Из архивите на ДС

3. Полковник Думков - инструкцията за работата на оперативните работници обслужващи затворите трябва да мине за мнение. Може отделно с оперативните работници да се говори.

4. Др.Варков - у нас не можаха да се въведат такива изправителни учреждения каквито има в СССР.

/Др.Министър Цанков казва на Варков това свое изказване да го уформи в предложение./

Др.Варков - трябва по някакъв начин да се обезпечат тези затворници, които получават злополука в процеса на работата. По въпроса за заплащане труда на затворниците - ако ние намалим това заплащане, то трудът на затворниците ще спадне, тъй като това е единственото поощрение в тяхната работа. Трябва да се разреши въпроса за заплащане на икономиите които правят затворниците на гориво и др. в процеса на работата.

Трябва да се реши въпроса, трябва ли да се изплаща премия на тези затворници които понастоящем работят на длъжности, като счетоводители и пр., които длъжности са вакантни.

5. Др.генерал Гилин - и до сега при нас не е разрешен въпроса по охраната на затворите, тъй като не се спазва режима по охраната. В решението трябва да се включи точка с която да се задължат съответните началници да оборудат затворите по всички правила. В Кюстендил и Пазарджик нашите войници, които носят охраната са поставени в много по-лоши условия отколкото самите затворници. Смятам, че трябва да се категоризират затворите.

6. Др.Зам.Министър Кумбилиев - в първа точка където е казано за създаването на обобщен правилник - това незнам доколко е целесъобразно да се създаде.

В проекто-решението да се каже категорично, че това което се дава на затворника за храна да се спазва най-точно, тъй като правителството отпуска тези дажби и провежда своя политика.

Смятам, че възнаграждение на труда трябва да има.

Не е правилно да се ограничава напълно някои стоки в лавката на затворниците, този въпрос трябва да се разреши.

Не е ясно как ще се разобличават злостните затворници, както е записано в проекто-решението.

Не е правилно да се пише, че навсякъде затворниците трябва да се превозват с превозно средство.

Някои от функциите на бившия III-ти отдел към III-то управление трябва да преминат към IX-ти отдел.

Из архивите на ДС
850

7. Др.Пом.Министър Гюров – в затворите не се изпълняват плановете, за това в решението трябва да се заплануват мероприятия осигуряващи изпълнението на същите.

Относно тези служители които трябва да се предадат на прокурора за извършени от тях злоупотребления, предлагам преди това да се състави комисия за финансова ревизия и тогаз да се предадат на прокурора. Плановете за превозите да се движат от отделението за превозите. Много от въпросите които са залегнали в настоящото проекто-решение са неподходящи.

8. Др.Ст.Ангелов – партиен секретар на отдела –предлагам и от нашия отдел да се изпращат служители в школите на МВР за квалификация и обучение.

9. Др.М.Димитров – не е правилно да се хвърля всичката вина само върху др.Кьосовски, тъй като той получи лошо наследство. Варков също има голяма вина за допуснатите слабости.

Към затворниците трябва да се подхожда диференцирано.

Предлагам главния счетоводител да се подмени, тъй като той не е добър човек.

РЕШИ СЕ да се свика съвещание под ръководството на др.Цачев, което да се състои в срок от 10 дни, на което да се изнесе настоящия доклад и проекто-заповедта.

По точка 2-ра:

ИЗКАЗАХА СЕ:

1. Др.Полковник Стойчев – трябва да се реши въпроса със създаването на санитарно хигиенен институт при МВР.

2. Др.Министър Г.Цанков – в проекто-решението има повече пожелания без да са посочени отговорници и в същото много документи се предвижда да се издадат допълнително. Ако е необходимо да се разработи един документ, а повече понастоящем трябва да работим Документи имаме достатъчно издадени.

В СССР трябва да се изпращат на специализация лекари, може да се изпращат и в демократичните страни, но също така трябва и в нас лекарите да се специализират.

По искането за увеличението на Административния персонал др.Гюров трябва да прегледа този въпрос.

По създаването на хигиенен институт – това ли е най

Из архивите на ДС
851

М. в. р.
отдел ЗАТВОРИ
№ IV. С. 5170
30 IV 1956
София

53

ОСОБЕНО МНЕНИЕ

От подполковник [illegible], член на комисията по заповед № I-182 от 22.XII.1956 година, относно изпълнение на 451 постановление на Министерския съвет.

От председателя на комисията д-р [illegible] подкрепен от другите членове, които след 1 януари 1957 година остават в системата на МВР се предложи административната сграда на земеделското стопанство да се предаде за съвместно ползване от затворническото общежитие и трудово възпитателното общежитие.

Останалите членове от комисията изхождащи от отдел "Затвори и затворническото общежитие Белене, не се съгласиха с това предложение, като от своя страна предложиха ползваната до сега административна сграда от затворническото общежитие Белене, оперативния състав и народната милиция, да бъде освободена от затворническото общежитие, като освободените помещения се заемат от ТВО-Белене по следните съображения:

1. Преди всичко отдел "Затвори" и затворническото общежитие Белене не са съгласни след 1 януари 1957 година на съвместно обитаване в една сграда с ТВО-Белене по следните причини:

а/ без да се отричат редицата мероприятия, които ще следва да се съгласуват между затворническото общежитие Белене и ТВО-Белене с нищо неможе да се оправдае механичното сливане на затворническото общежитие от ръководеното от него земеделско стопанство. Ние считаме, че затворническото общежитие Белене не трябва да се устрой в една сграда заедно със земеделското стопанство, което е и правилно, като се изхожда от това, че затворническото общежитие и земеделското стопанство ще имат едно ръководство, с обективни и взаимно допълващи се задачи, че същите се намират в непосредствена зависимост и отношение на непрекъснат контрол и взаимодействие.

б/ ръководството както на затворническото общежитие, така и това на ТВО ще има непрекъсната работа с различен контингент - затворници и въдворени, които в процеса [illegible] ще бъдат викани в канцеларите за справки, обяснения, следствия и пр., а това би дало възможност хем да се върши в една сграда за създаване на нежелателни връзки.

в/ Обитаването и използването на една сграда от две различ-

54

ни организации, произлизащи от две отделни министерства ще предизвика неминуемо редица недоразумения във връзка с по-нататъшното използване на помещенията, както и тяхното недържане.

2.В сградата в която сега се намира затворническото общежитие са устроени службите на ДС и Народната милиция, които от 1.I.1956 година остават на ръководство на ТВО Белене. Стаите, които ще освободи затворническото общежитие, са предостатъчни за устройване на всички служби на ТВО Белене. Ако се приеме обратното то:

а/Ще трябва да се местят пет служби в новата сграда;- затворническото общежитие, ТВО Белене, което вече е устроено в половината от нужните му стаи в административната сграда на затворническото общежитие, милицията, службите на ДС, а земеделското стопанство което е устроило половината от службите си в недовършената още нова сграда ще трябва да се мести в сградата където посочените по-горе служби са вече устроени.

б/Новата сграда и след довършването и което ще стане не по-рано от м.февруари е недостатъчна да побере всички служби на затворническото общежитие, на ТВО, милицията, и ДС, нещо което ще предизвика много болями недоразумения между ръководствата на затворническото общежитие и ТВО.

3.Сградата в недовършена сграда, част от която сега се обитава от земеделското стопанство е на земеделското стопанство. Същата се изгражда със средства и материали на земеделското стопанство, отчетена и включена в уставния фонд на земеделското стопанство.

4.Повече от 6 години служителите на земеделското стопанство работиха при крайно лоши условия. Службите на съдото бяха устроени в най-нехигиенични сгради, тъмни и влажни, свърталища на мишки и жаби. В последните три години колектива на земеделското стопанство и [illegible] огромни усилия не жалейки ни време ни труд и подпомогнати от ръководството на отдел "Затвори" изгради, макар и незавършена-исканата сега от ТВО Белене сграда.

Над 200 служители от затворническото общежитие Белене и земеделското стопанство Белене недоумяват и [illegible] с нищо да си обитат, как така, след като с [illegible] енергия изградиха една сграда, която ще им осигури спокойна работа, други служители, които [illegible] с [illegible] на тяхните усилия да обитават същата сграда. [illegible]

Из архивите на ДС

3.- 55

Белене, то сградата на земеделското стопанство ще следва да се освобождава от земеделското стопанство, нещо което е напълно логично, морално оправдано и политически издържано.

По останалата част на предложението в изпълнение на заповед I-182 от 22.XII.1956 година е постигнато съгласие.

РЪКОВОДИТЕЛ НА ДСН ПРИ ЗАТВОРИТЕ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ: Дарков
/подполковник/

СЪГЛАСЕН: Димитриев
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ: -
/полковник/

ПРАВИЛНИК

ЗА

ТРУДОВО-ПОПРАВИТЕЛНИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ
И ЗАТВОРИТЕ В Н. Р. Б.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
№ 146
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
от 17 юли 1961 год.

ОТНОСНО: Утвърждаване на правилници

На № 140 от 1. VI. 1961 год.

ДО МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
ГЛАВНАТА ПРОКУРАТУРА
ОКРЪЖНИТЕ НАРОДНИ СЪВЕТИ

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ ПОСТАНОВИ:

Утвърждава приложените:

Правилник за трудовопоправителните общежития и затворите в НРБ;

Правилник за изпълнение на наказанието „поправителен труд без лишаване от свобода";

Правилник за наблюдателните комисии при окръжните народни съвети по превъзпитание на лишените от свобода и настаняване на работа след освобождаването им.

4

Изпълнението на първия правилник се възлага на министъра на правосъдието, на втория — на главния прокурор на НРБ и на третия — на изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и на градските народни съвети в София, Пловдив и Варна.

Председател на Министерския съвет: (п.) А. ЮГОВ

Главен секретар на Министерския съвет: (п.) Н. МАНОЛОВ

за Началник отдел обща канцелария: (п.) СТ. ЦОНЕВ

ПРАВИЛНИК

за трудово-поправителните общежития и затворите в НРБ

1. Настоящият правилник урежда организацията на трудово-поправителните общежития и затворите, режима в тях и начина на изтърпяване наказанието лишаване от свобода.

2. Местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода са:

а) трудово-поправителните общежития и

б) затворите.

Непълнолетните до 18-годишна възраст изтърпяват наказанието лишаване от свобода в поправителни домсве за непълнолетни.

3. Изпълнението на наказанието лишаване от свобода в трудово-поправителните общежития и затворите има за цел:

а) да поправя и превъзпитава лишените от свобода, като ги приобщи към честен трудов живот;

б) да отнеме възможността на лишените от свобода да вършат нови престъпления.

4. Основни средства за поправяне и превъзпитаване на лишените ст свобода са: строго спазване на установения в трудово-поправителните общежития и затворите ре-

жим, задължително участие в обществено-полезен труд, прилагане на поощрения и дисциплинарни наказания, общообразователно и професионално обучение и провеждане на политико-възпитателна работа.

5. Трудово-поправителните общежития се уреждат в места, отговарящи на санитарните изисквания, и в непосредствена близост до местата за работа на лишените от свобода, с необходимите жилища, комунално-битови и други помещения, с подходящо ограждане и охрана на района на общежитието.

6. Дейността на трудово-поправителните общежития и затворите, свързана с поправянето и превъзпитанието на лишените от свобода, се осъществява под контрола на наблюдателни комисии при народните съвети.

7. Лишените от свобода се ползуват от всички законно установени права, с изключение на тези, от които са лишени с присъдата, и на тези, които не могат да се осъществяват поради лишаването им от свобода.

8. Лишените от свобода са длъжни точно и неотклонно да изпълняват всички установени за тях правила и грижливо да стопанисват и опазват социалистическата собственост.

9. Към лишените от свобода не могат да се прилагат мерки, причиняващи физически

страдания или унижение на човешкото достойнство.

10. Трудът е задължителен за всички трудоспособни лица, лишени от свобода, и администрацията на трудово-поправителните общежития и затворите е длъжна да вземе всички мерки, за да бъдат заети в обществено-полезен труд.

11. За работата си лишените от свобода се ползуват с намаление на срока на наказанието съгласно чл. 23, ал. II от НК, но само за дните, през които са работили и покрили трудовите норми.

Ако лишеният от свобода работи и изкарва по-малък процент от трудовите си норми, признават му за работни дни съответен процент от присъствените му през месеца дни.

При липса на трудови норми работните дни се признават при добросъвестно изпълнение на възложената работа и уплътняване на работното време.

12. Отчитането и изчисляването на работните дни на лишените от свобода се извършва от администрацията на трудово-поправителните общежития и затворите.

13. Местните народни съвети настаняват на работа освободените от трудово-поправителните общежития и от затворите лица съобразно с тяхната квалификация, не по-късно

от двуседмичен срок от деня на пристигането в местожителството им.

14. Надзорът за съблюдаване на законността в трудово-поправителните общежития и затворите се осъществява от органите на прокуратурата съгласно чл. 3 от Закона за прокуратурата.

ПРИЕМАНЕ, НАСТАНЯВАНЕ И ПРЕМЕСТВАНЕ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА

15. В затворите се приемат само следните лица:

а) осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда;

б) обвиняеми или подсъдими, за които е определена мярка за неотклонение „задържане под стража“ с постановление на прокурора, с постановление на следователя, утвърдено от прокурора, или с определение на съда.

16. В трудово-поправителните общежития се изпращат от затворите само лица, осъдени на лишаване от свобода, след определяне на режима им.

17. Децата на лишените от свобода майки се настаняват в детски ясли, устроени в трудово-поправителните общежития и затворите, до навършване на възрастта, допустима от чл. 275 от НПК, а децата над тази

възраст се предават на близките на лишените от свобода. Ако няма такива близки, изпълкомът на съответния народен съвет ги настанява в детски ясли или домове.

18. Обвиняемите и подсъдимите се задържат в онния затвори, в които са изпратени от прокурора, следователя или съда, а осъдените — по възможност в най-близкия затвор или трудово-поправителнс общежитие по местожителството им.

19. Лишените от свобода се поставят в помещения съобразно с определения им режим.

20. Обвиняемите и подсъдимите, за които има изрично писмено предписание от органите на прокуратурата или съда, се изолират един от друг.

21. Лицата, които страдат от полови извращения или буйствуват и тероризират другите, се поставят в отделни помещения и под особено наблюдение.

22. Болните от заразни болести и лицата, които безпокоят другите, се поставят в отделни, а болните — по възможност — в болнични стаи.

23. Младежите се поставят в отделни помеещния за живеене, организирани на производствени звена и бригади.

24. Бременните жени след петия месец на бременността, кърмачките през време на

кърменето и майки с малки деца се поставят в подходящо уредени и добре обзаведени помещения.

25. Преместването на лишените от свобода от един затвор в друг или в трудово-поправително общежитие се извършва по нареждане на отдел „ТПО и затвори".

По искане на съда, прокуратурата или следствените органи обвиняемите, подсъдимите и осъдените може да бъдат временно изпращани от един затвор в друг в интерес на съдебното дирене или следствието.

26. Лишените от свобода болни и бременни жени не може да бъдат изпращани в друг затвор или в друго трудово-поправително общежитие без преглед и заключение от лекаря на затвора или трудово-поправителното общежитие. В случай на тежка заразна болест, както и при опасение, че пътуването може да предизвика усложнение в болестта им, началникът отлага изпращането до подобряване на здравето им, като за това съобщава своевременно на заинтересованите служебни места.

РЕЖИМ В ТРУДОВО-ПОПРАВИТЕЛНИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ И ЗАТВОРИТЕ

27. Режимът в трудово-поправителните общежития и затворите осигурява най-благоприятни условия за поправяне и превъзпитаване на лишените от свобода.

Той се изразява в:

а) подходяща изолация на лишените от свобода от обществото и постоянен надзор над тях, както и предотвратяване на всякакви нарушения и престъпления от тяхна страна;

б) точно и неотклонно изпълнение на задълженията им и строго спазване на дисциплината;

в) диференцирано настаняване на лишените от свобода: отделно мъжете от жените; младежите от възрастните; осъдените за контрареволюционни престъпления от другите; осъдените за първи път или за втори път, но за по-малко опасни престъпления, от осъдените за особено опасни престъпления и рецидивистите;

г) най-резултатна организация на работата по превъзпитаване и поправяне на лишените от свобода, задължителното им включване в общественополезен труд, професионална квалификация и преквалификация и провеждане на политико-възпитателни мероприятия.

28. В трудово-поправителните общежития и затворите се прилагат следните видове режими: общ режим, строг режим и лек режим. Режимът се определя: за новопостъпилите в

зависимост от характера и тежестта на извършените от тях престъпления, наложеното наказание и степента на обществената опасност от тях, а за изтърпяващите наказанието си — в зависимост от поведението и трудовата им дейност.

29. В трудово-поправителните общежития и затворите може да има един от установените режими, или отделения с различни режими (общ, строг или лек), като се осигурява изолация между тях.

30. Определянето и изменянето на режима на лишените от свобода се извършва от комисия, назначена от началника на общежитието или затвора.

31. На лишените от свобода, които проявяват буйство и застрашават личността на останалите лишени от свобода, или оказват физическа съпротива на длъжностните лица, като временна мярка, може да се поставят белезници.

32. Основният режим в трудово-поправителните общежития и затворите е общият режим.

На общ режим се поставят:

а) обвиняемите и осъдените за по-леки престъпления;

б) преминалите от строг или лек режим, в интерес на тяхното превъзпитаване, в общ режим.

Лишените от свобода на общ режим:

— настаняват се предимно в трудово-поправителни общежития, живеят в общи помещения на казармени начала, осигурява им се работа както непосредствено в производството, така и в здравното и културно-битово обслужване в общежитията и затворите,участвуват в професионалното и техническо обучение, както и във всички просветни и културни мероприятия;

— държат се под охрана и надзор;

— подлагат се на обиск, а кореспонденцията, колетите и пратките им се проверяват;

— разполагат с личните си пари до 200 лева месечно за задоволяване на личните си материални и културни нужди;

— могат да ползуват собствени дрехи и постелочни материали;

— имат право на две свиждания на месец по 20 минути с близките си, получават и изпращат по две писма на месец, получават по две пратки от по 5 кг с хранителни продукти на месец и толкова с плодове и сурови зеленчуци.

В случай на производствена необходимост, на отделни лица, лишени от свобода, може да бъде разрешено да се движат без охрана при условие, че нямат нарушения на установения режим и че са изтърпяли не помалко от една трета от срока на наказание-

то. Това не се отнася за ония, които са осъдени за тежки контрареволюционни и други престъпления и за рецидивистите.

33. На строг режим се поставят:

а) осъдените и обвинените за най-опасни престъпления, както и рецидивистите, извършили тежки престъпления;

б) бегълците от затворите и ТПО;

в) осъдените за престъпления, извършени в затвора или ТПО;

г) осъдените за по-леки престъпления, които системно се отклоняват от работа или имат много лошо поведение или дезорганизират режима.

Лишените от свобода на строг режим:

— изтърпяват наказанието си в затворите или в специално организираните трудовопоправителни общежития за строг режим;

— държат се под усилена охрана и постоянен надзор;

— включват се в работата, но се забранява ползуването им в апарата на общежитията и затворите;

— носят повишена дисциплинарна отговорност, а в случай на отказ от работа — се превеждат на обикновена хранителна дажба;

— подлагат се на щателен обиск, а кореспонденцията, колетите и пратките им обстойно се преглеждат;

— имат право на едно свиждане на месец от 20 минути, на разходка два часа на ден, на писма едно на месец и на една хранителна пратка от 5 кг на месец и на толкова плодове и сурови зеленчуци;

— могат да бъдат лишени от право да носят собствено облекло.

Не могат да се поставят на строг режим бременните жени, кърмачките и тежко болните затворници.

34. Осъдените на смърт се поставят под усилен строг режим. Поставените под усилен строг режим се държат при най-усилена охрана, по начало в отделни килии, постоянен надзор, повишена дисциплинарна отговорност и могат да получат свиждане, разходки, пратки, кореспонденция само с разрешение на Министерството на правосъдието или на Главната прокуратура.

На същия режим се поставят и тези затворници, за които има такова разпореждане от Министъра на правосъдието или от Главния прокурор.

35. На лек режим се поставят:

а) осъдените за първи път за по-малко опасни престъпления за срок до 3 години.

Отделни такива лица по мотивирано решение на комисията, определяща режима, могат да бъдат поставени в общ режим, ако това бъде признато за необходимо в интерес на тяхното поправяне и превъзпитание;

б) преведените от общ режим, след изтърпяване на не по-малко от една трета от наказанието, при условие че са имали добросъвестно отношение към труда и примерно поведение;

в) лицата, преведени от поправителните домове за непълнолетни, след достигане на 18-годишна възраст, ако са имали добро поведение в тези домове.

36. Лишените от свобода, поставени на лек режим, се държат в трудово-поправителни общежития под надзора на администрацията на общежитието.

Освен правата, ползувани от лишените от свобода на общ и строг режим, поставените на лек режим:

— отиват и се връщат от работа под наблюдение на надзирателя, а при нужда и възможност — под самоохрана;

— ползуват се от личните си вещи и пари и имат право на три свиждания на месец по 30 минути, а на кореспонденция и колетни пратки — без ограничение;

— подлагат се на обиск, а кореспонденцията, колетите и пратките им се проверяват само когато това е необходимо.

ТРУДОВО ВЪЗПИТАНИЕ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРУДА ИМ

37. Поправянето и превъзпитанието на лишените от свобода е основано на общественополезен труд. Всеки трудоспособен, лишен от свобода, е длъжен да работи.

38. Трудът на лишените от свобода се организира въз основа на прилагането на съвременна техника и широкото разгръщане на социалистическо съревнование.

39. Организацията на труда на лишените от свобода трябва да съдействува за получаване, запазване и повишаване на тяхната професионална квалификация и за осигуряване изпълнението на производствените планове.

40. Към трудово-поправителните общежития и затворите се организират промишлени и земеделскостопански предприятия, работни обекти и други за включване на лишените от свобода в работа, срещу която получават трудово възнаграждение.

В предприятията на други министерства и ведомства работата на лишените от свобода се организира с договор, одобрен от Министерството на правосъдието, сключен между администрацията на трудово-поправителното общежитие или затвора и ръководителя

на предприятието, на което ще се работи, при спазване на нормативните актове, уреждащи правата на съответните категории работници.

41. Трудовите условия на лишените от свобода се определят от трудовото законодателство, правилата за хигиената и техническата безопасност и от настоящия правилник.

42. При злополука, настъпила в процеса на работата, вследствие на която лишеният от свобода е станал временно нетрудоспособен, признават му се работни дни по нормата на месеца, предшествуващ злополуката, докато трае неговото лечение, но най-много до три месеца, а в особено тежки случаи — до 6 месеца въз основа на мнението на лекаря.

43. Лишените от свобода се привличат на работа съобразно с физическото им състояние и трудоспособност, определени от лекаря, професионалната им квалификация и наклонностите им към една или друга работа.

44. При постъпване на работа лишеният от свобода се поставя в разряд, длъжност (група) по щатна таблица, съответствуващи на неговата професионална квалификация, въз основа на които се изчислява възнаграждението за положения труд по действуващите в страната системи на заплащане.

45. Когато лишените от свобода работят на други министерства или ведомства, последните заплащат заработеното трудово

възнаграждение по действуващите системи на заплащане труда, които са в сила за съответните отрасли на народното стопанство, заедно с всички начисления и привилегии, важещи за работниците.

46. За всяка работа от производствен характер, а така също и за някои от постоянните работи по обслужване (определени от администрацията в рамките на утвърдените за това кредити) лишените от свобода получават възнаграждение, определено със заповед на Министъра на правосъдието, съгласувана с Министъра на финансите.

Лишените от свобода, включени в работа по реда на дежурството във връзка с битовото устройство и подобрение на местата, където живеят и работят, както и за изпълнение на други подобни задачи, не получават възнаграждение.

47. За повишаване на производствената квалификация на лишените от свобода и за обучаването им в нови специалности, по правило без откъсване от основната им работа, се създават школи и курсове за професионално-техническо обучение.

В предприятията на други министерства и ведомства обучаването на лишените от свобода на нови производствени професии и повишаването на квалификацията им се извършва от администрацията на тези пред-

приятия и става за сметка на същите предприятия.

Професионално-техническото обучение на лишените от свобода се осъществява по общо установените програми. За получената производствена специалност и квалификация им се дават съответни документи.

48. Лишените от свобода, които са работили най-малко 8 месеца без прекъсване по тяхна вина в предприятията, работилниците, обектите и службите в затворите и трудово-поправителните общежития, добиват право на годишна почивка по установените размери за годишен отпуск съгласно разпоредбите на Кодекса на труда за съответната категория труд. През време на почивката те се третират като работници, без да получават трудово възнаграждение.

49. Бременните жени, лишени от свобода, имат право на 120 календарни дни почивка поради бременност и раждане, от които 45 дни преди раждането, ако преди това са работили. На тях по време на почивката се признават работни дни по нормата на предшествуващия месец и им се дава храна като на работещи.

50. Лишените от свобода се ползуват по общоустановения ред от седмична почивка и намален работен ден, както свободните работници, като не работят и в празничните дни.

51. Лишените от свобода, включени в работа, са длъжни:

а) добросъвестно да изпълняват възложените им задачи;

б) всекидневно да изпълняват трудовите си норми, да уплътняват работното си време и да увеличават производителността на труда;

в) да дават висококачествена работа при възможни най-големи икономии на основни и спомагателни материали, труд, електроенергия, гориво и др.;

г) да се отнасят с особена грижа към общественото имущество, като го опазват от повреда и разхищение;

д) да спазват правилата по хигиената и техническата безопасност на труда, както и общите правила, които осигуряват нормална и културна обстановка на работното място.

52. Лишените от свобода, които системно се отклоняват от работа и умишлено не изпълняват трудовите норми или възложената работа, получават храна по обикновени дажби.

53. Върху полагащото се възнаграждение на лишените от свобода се налага запор съгласно разпорежданията на ГПК.

54. Лишените от свобода носят имуще-

ствена отговорност за причинените от тях щети, както следва:

а) за повреда, унищожаване или загуба по небрежност на оръдия за производството, за повреждане на работния и продуктивния добитък, за недоставяне на ценности, предадени за пазене — в размер на причинената щета, но не повече от една средна месечна заработка на причинителя на щетата;

б) за повреда по небрежност на хранителни продукти, материали, полуфабрикати и изделия — в размер на причинената щета, но не повече от една трета от средната месечна заработка на причинителя на щетата;

в) ако щетата е причинена в резултат на умишлена дейност — в пълен размер на действително причинената щета.

Удръжките за причинените щети се правят от полагащото се на лишените от свобода възнаграждение.

ПОЛИТИКО-ВЪЗПИТАТЕЛНАТА РАБОТА СРЕД ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА

55. Политико-възпитателната работа сред лишените от свобода е насочена към превъзпитаването им в дух на строго спазване социалистическата законност и правилата на ссциалистическото общежитие, на честно отношение към труда и опазване държавната и обществената собственост, към повишаване

съзнателността и културното равнище на лишените от свобода.

56. Политико-възпитателната работа за лишените от свобода е задължителна. Тя се организира и провежда от политическите органи при трудово-поправителните общежития и затворите.

В политико-възпитателната работа сред лишените от свобода могат да вземат участие и представители на местните обществени организации.

57. Политико-възпитателната работа се осъществява чрез:

а) провеждане на лекции, доклади, четения и беседи на политически, естествено-научни, литературни и други теми; устройване на просветни кръжоци, издаване на стенни вестници, организиране на радиопредавания и др.;

б) разгръщане на социалистическото съревнование, провеждане на срещи с челници и новатори в производството и разпространяване на техния опит;

в) провеждане на културно-масови мероприятия и развиване на художествена самодейност; организиране на библиотеки, читални, клубове, прожекции на филми, провеждане на физкултурна и спортна работа;

г) индивидуално-възпитателна работа;

съобразно с възрастта, подготовката и възприемчивостта на лишените от свобода.

58. За лишените от свобода се организират мероприятия по повишаване на общото им образование съвместно с органите на народната просвета. Обучаването на малограмотните е здължително. Общообразователното обучение се провежда без откъсване от работа.

59. За развиване инициативата на лишените от свобода при провеждане на културната и масово-производствената работа и за да се използува положителното влияние на колектива за превъзпитаване на лишените от свобода, се изграждат съвети на колектива и други самодейни органи като масово-производствена секция, културно-масова секция, санитарно-битова секция и други.

60. Резултатите от политико-възпитателната работа с лишените от свобода се вземат предвид при атестирането им.

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА

61. Лишените от свбода имат право:

а) да получават работа, съответно възнаграждение и почивка по реда, установен в този правилник;

б) да се занимават с творческа дейност пред свободното си време и получават хонорар в пълния му размер за научните си открития, изобретения, рационализаторски предложения, литературни и художествени произведения;

в) да се явяват лично при началника на общежитието или затвора, като поискат това устно или с писмена молба;

г) да подават молби и жалби за защита на своите права или оплаквания за неправилни и незаконсъобразни действия спрямо тях. За подобни оплаквания, освен ако представляват злоумишлена клевета, лишените от свобода не могат да бъдат наказани дисциплинарно;

д) да пишат и получават писма, да имат свиждане, разходка, да получават храна отвън по определените за режима им норми.

Следствените затворници до получаване на обвинителния акт имат право на свиждане, писма и храна отвън само с разрешение на прокурора.

По време на гледане делото им подсъдимите се ползуват от тези права с разрешение на съда;

е) да се ползуват и разпореждат с личното си имущество и пари по установения от законите и този правилник ред;

ж) да държат в помещението, където са настанени, най-необходимите битови предме-

ти, упоменати в списък, одобрен от администрацията на общежитието или затвора;

з) да ползуват книги от библиотеката на общежитието или затвора, да купуват книги и да се абонират за вестници, списания и др чрез администрацията на общежитието или затвора;

и) да играят на шах, домино и други подобни игри.

62. Лишените от свобода са длъжни:

а) да изпълняват точно всички правила, разпореждания и заповеди относно реда и режима в трудово-поправителните общежития, затворите и местата, където работят;

б) да се отнасят с уважение към всички длъжностни лица и тези, които посещават служебно общежитието, затвора или работното място;

в) да се отнасят добросъвестно към възложените им задачи;

г) да се грижат за опазване на социалистическата собственост;

д) активно да съдействуват за подобряване бита и санитарно-хигиенните условия на местоживеенето и месторабо тата.

63. На лишените от свобода е забранено:

а) да играят на хазартни игри;

б) да продават и купуват помежду си вещите, с които разполагат, или да си правят други услуги срещу заплащане;

в) да викат, ругаят и употребяват цинични и вулгарни думи;

г) да замърсяват, драскат и рисуват по стените, подовете, мебелите, книгите и други предмети в района на общежитията, затворите или работните места;

д) да внасят предмети, които могат да послужат за самоубиство, нападение или бягство;

е) да извършват каквото и да е действие или да допускат бездействие, което нарушава съжителството и добрите отношения между лишените от свобода.

ПООЩРЕНИЯ И ДИСЦИПЛИНАРНИ НАКАЗАНИЯ

64. За особени прояви на дисциплинираност, трудови постижения и други положителни прояви на лишените от свобода се дават следните поощрения:

а) публична похвала;

б) разрешаване на извънредно свиждане, кореспонденция, пратка от храна и др.;

в) награди в пари или предмети;

г) като изключителна мярка за поощрение — домашен отпуск до пет денонощия.

Наградата по буква „г" се дава от началника на затвора със съгласието на съответния прокурор.

Времето на отпуска се зачита при изтърпяване на наказанието.

65. За неизпълнение на трудови задължения, нарушаване на реда и дисциплината, за неправилно, непокорно и недисциплинирано държане лишените от свобода се наказват дисциплинарно в зависимост от степента на вината и важността и значението на нарушената нредба със следните дисциплинарни наказания:

а) бележка с предупреждение за по-тежко наказание;

б) мъмрене;

в) извънредно дежурство по почистване на помещението до три дни;

г) лишаване от правото за получаване и изпращане на писма, получаване на храна, отвън и свиждания до размер на три пъти;

д) изолиране в килия до 30 дни с излизане на работа;

е) изолиране в наказателна килия до 14 дни, на твърдо легло, при обикновена дажба храна, без право на получаване храна отвън, ползуване на лавка, разходка, кореспонденция, преса и свиждане;

ж) преместване в по-тежък режим;

з) преместване дисциплинарно в друго общежитие или затвор.

Наказанията се налагат след изслушване на лишения от свобода. За всяко наказание, без това по буква „а", се издава кратка мотивирана писмена заповед.

Дисциплинарните наказания се налагат с цел да поправят и превъзпитат лишените от свобда.

66. Наказанията се налагат:

— от началника, а в негово отсъствие от заместника му, по буква „а" до буква „ж" включително;

— от началника на отдел „Затвори" или от неговия заместник по всички пунктове.

67. Предвидените наказания могат да се налагат според важността на случая и без спазване на реда, като се съблюдава правилото: за едно провинение — едно наказание.

68. Ако лишеният от свобода извършва систематически дисциплинарни нарушения и не проявява воля да се поправи, след като му е било наложено наказание по буква „е" на т. 65, същото наказание се удвоява.

Не могат да се налагат, под каквато и да било форма, други наказания, освен предвидените в този правилник.

69. Ако лишеният от свобода по време на изтърпяване дисциплинарното наказание даде доказателства ,че съзнава вината си и че се ппправя, изтърпяването на наказанието може да бъде прекратено. За целта се издава заповед.

70. Акс в продължение на една година от налагане на дисциплинарното наказание ли-

шеният от свобода не извърши друго дисциплинарно провинение, наложеното му наказание се заличава.

71. Изпълнението на наложеното дисциплинарно наказание може да се отложи за срок до три месеца, ако лишеният от свобода не е извършвал систематически нарушения на правилника и ако налагащият наказанието счете, че за поправянето на лишения от свобода не е наложително да изтърпи дисциплинарното наказание.

72. Ако до изтичане на определения изпитателен срок лишеният от свобода извърши друго нарушение, за което му се наложи дисциплинарно наказание, той изтърпява отделно и отложеното му наказание. В противен случай отложеното наказание не се изтърпява.

МАТЕРИАЛНО-БИТОВО ОСИГУРЯВАНЕ И МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

73. На всеки лишен от свобода се предоставя определено спално място и постелни принадлежности.

Помещенията на лишените от свобода на строг режим се обзавеждат еднотипно.

В помещенията на лишените от свобода на общ и лек режим се създават подобрени жилищно-битови условия, като в това отношение се използува и инициативата на лишените от свобода.

На бременните жени и кърмящите майки се създават подходящи жилищно-битови условия.

74. Всяко трудово-поправително общежитие и затвор трябва да има надлежно обзаведена кухня, столова, баня-пералня, бръснарница, помещение за съхраняване на личните вещи, сушилня за дрехи, а така също и спомагателни помещения.

В трудово-поправителните общежития и затворите трябва да има и помещения за провеждане на политико-възпитателна работа и обучение с необходимите пособия.

75. На всички лишени от свобода се осигурява храна по таблици, утвърдени от Министъра на правосъдието, съгласувано с Министерството на финансите. Храната трябва да бъде достатъчна по калориен и химически състав, питателна и разнообразна.

7 . Жените-родилки получават усилена дажба храна по специална таблица в течение на четири месеца преди и четири месеца след раждане.

77. В трудово-поправителните общежития и затворите се организират необходимите лечебни заведения.

78. Лечението на лишените от свобода е безплатно.

79. Медицинската служба в трудово-по-

правителните общежития и затворите по въпросите на организацията и провеждането на лечебно-профилактични и противоепидемични мероприятия работи в съгласие с действуващите разпоредби по здравеопазването, а така също и със заповедите, инструкциите и методическите указания на Министерството на народното здраве и социалните грижи.

За оказване медицинска помощ на лишените от свобода се разрешава използуването на лечебните заведения на органите на здравеопазването и привличането на техния медицински персонал.

ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИШЕНИТЕ ОТ СВОБОДА

80. Лишените от свобода се освобождават от трудово-поправителните общежития и затворите:

а) при изтичане срока на наказанието, установен в присъдата;

б) при предсрочно условно освобождаване от съда;

в) по амнистия;

г) по помилване;

д) по определение на съда или по постановление на прокурора.

81. При изчисляване срока на изтърпяване наказанието се вземат предвид признатото от намаление от зачетените работни дни, намалението от помилване и предварителното задържане.

82. На освободените се дават служебни удостоверения за изтърпяване на наказанието и за получената квалификация и специалност; предават им се парите по личната им сметка, личните документи, ценности и вещи. По молба на освободения може да му се издаде характеристика.

83. На освободените, ако нямат парични средства, се осигурява безплатен превоз до местожителството на семействата им, близките им, роднините им или до предишното им местопребиваване, а така също и необходимата храна за из път.

84. Когато освободеният няма необходимите за сезона дрехи, бельо и обувки, осигуряват му се безплатно.

85. Освободените, които се нуждаят поради физически недъг или болест от помощ, се съпровождат от придружител.

86. Един месец преди освобождаването на лишения от свобода началникът на затвора или трудово-поправителното общежитие уведомява председателя на съответния народен съвет по местожителството или последното му местопребиваване за настаняване на работа на освободения. В уведомлението се дава кратка характеристика на освободения и данни за неговата квалификация.

87. Освободеният се държи на отчет от администрацията на затвора до получаване на сведения за настаняването му на работа.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СМЪРТНИТЕ ПРИСЪДИ

88. Смъртното наказание се изпълнява от администрацията на затвора в присъствието на прокурора. След изпълнение на присъдата смъртта се констатира от лекар.

За изпълнение на смъртното наказание се изготвя протокол, който се подписва от присъствуващите.

89. За изпълнение на смъртната присъда администрацията уведомява народния съвет по местонахождение на затвора за съставяне на акт за смърт.

Личните вещи се изпращат на близките чрез народния съвет.

РЪКОВОДСТВО НА ТПО И ЗАТВОРИТЕ

90. Местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода се организират и ръководят от Министерството на правосъдието.

Това ръководство се осъществява чрез отдел „Трудово-поправителни общежития и затвори“ при Министерството на правосъдието.

91. ТПО и затворите се ръководят от началник и негови заместници.

Лишените от свобода в ТПО и затворите се организират в отряди под непосредственото ръководство на началник на отряд.

За ръководство на отряда се избира отряден комитет измежду лишените от свобода.

92. Прякото изпълнение на вътрешната охрана, режима и превъзпитателната работа се осъществява от надзорно-строевия състав, който трябва да е със съответна строева и педагогическа подготовка.

93. За подготовка на ръководния и надзорно-строевия състав се организират школи и курсове към Министерството на правосъдието при надлежно разрешение.

94. За уреждане подробностите по приложение на настоящия правилник Министърът на правосъдието издава необходимите инструкции.

95. Настоящият правилник отменя Правилника за реда на изтърпяване наказанията в затворите.

Настоящият правилник е одобрен с постановление № 146 на Министерския съвет от 17 юли 1961 година.

Главен секретар на Министерския съвет: (п.) Н. МАНОЛОВ

Вярно,

за Началник отдел обща канцелария (п.) СТ. ЦОНЕВ

ПРАВИЛНИК

за наблюдателни комисии при окръжните народни съвети по превъзпитание на лишените от свобода и настаняване на работа след освобождаването им

1. При изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и на градските народни съвети в София, Варна и Пловдив се създават наблюдателни комисии за провеждане обществен контрол над дейността на затворите и трудово-поправителните общежития, за полагане грижи за семействата на лишените от свобода, както и за настаняване на последните на работа след изтърпяване на наложеното им наказание.

Наблюдателните комисии са подчинени на изпълкомите на съответните народни съвети и за своята дейност се отчитат периодически пред тях.

2. В наблюдателните комисии се включват представители на окръжните (градските) народни съвети, профсъюзите, комсомолските и отечественофронтовските организации, здравните органи, органите на просветата и културата и други обществени организации и ведомства под председателството на председателя или заместник-председателя на изпълнителния комитет. Наблюдателните комисии избират един от своите членове за секретар.

3. Съставът на наблюдателните комисии се утвърждава от изпълнителния комитет на окръжния (градския) народен съвет, като числото на членовете се определя съобразно с нуждите.

4. Наблюдателните комисии имат следните задачи:

а) осъществяват постоянен обществен контрол за спазване социалистическата законност в дейността на местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода";

б) подпомагат администрацията на тези места по превъзпитание на осъдените на лишаване от свобода чрез включването им в общественополезен труд, подобряване на бита им, чрез производствено-техническо обучение и повишаване на общообразователното им равнище;

в) привличат обществеността за превъзпитание на осъдените на лишаване от свобода;

г) полагат грижи за семействата на лишените от свобода, като им осигуряват работа, жилище, възпитаване на малолетните и непълнолетните им деца и др.;

д) предлагат преместване на осъдени от

по-тежък на по-лек режим на изтърпяване на наказанието и обратно, или от едно място на друго;

е) дават мнение за помилване и за условно-предсрочно освобождаване;

ж) съдействуват за настаняване на работа излезлите от затворите и трудовопправителните общежития и полагат грижи да не се отклоняват от нормалното развитие.

5. Наблюдателните комисии, или натоварени от тях за това членове, имат право да посещават местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода", да се запознават с личните дела на осъдените, да говорят с тях и да искат от администрацията изяснения, справки и сведения, необходими за тяхната работа.

6. Предложенията на наблюдателните комисии за подобряване работата на местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода", както и за отстраняване на недостатъците се изпълняват от администрацията им. При несъгласие въпросът се отнася до Министерството на правосъдието.

7. Заседанията на наблюдателните комисии се свикват от председателите им, когато това е необходимо, но не по-малко от един път в три месеца.

8. В заседанията на комисията участвуват и съответният прокурор, началникът на

затвора или трудовопоправителното общежитие и председателят на окръжния съд.

9. Материалната издръжка и техническото обслужване на наблюдателните комисии се осигуряват от изпълкома на съответния народен съвет.

Настоящият правилник е одобрен с постановление на Министерския съвет № 146 от 17 юли 1961 г.

Главен секретар на Министерския съвет: [п.] Н. МАНОЛОВ

Вярно,
за Началник отдел обща канцелария: [п.] СТ. ЦОНЕВ

З А К О Н

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА

(Обнародван ДВ,бр.30 от 15 април 1969 г.,
изм. и доп.,бр.34 от 1974 г.,бр.84 от
1977 г.,бр.36 от 1979 г. и бр.28 от 1982 г.)

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1(1) Този закон урежда изпълнението на наказанията, наложени от съдилищата с влезли в сила присъди.

(2) Правилата, уреждащи особеностите на изпълнението на наказанието лишаване от свобода в специално създадените за тази цел поделения на Народната армия и Строителните войски, както и правилата по изпълнението на наказанията, които засягат военните права на военнослужащите, трудослужещите и запасните, се уреждат с правилник, издаден от Министерския съвет.

Чл.2(1) Изпълнението на наказанията има за цел:

а) да поправи и превъзпита осъдените към спазване на законите и правилата на социалистическото общежитие;

б) да въздейства предупредително върху тях;

в) да им отнеме възможността да вършат други престъпления и

г) да въздейства възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото.

(2) Изпълнението на наказанията не може да има за цел причиняване на физическо страдание или унищожаване на човешкото достойнство на осъдените.

Из архивите на ДС

876

Чл.3. Органите, натоварени с изпълнение на наказанията, са длъжни незабавно да уведомят прокурора, който им е изпратил присъдата, за началото и края на изпълнението.

Чл.4(1) Прокуратурата упражнява надзор за спазване на законността при изпълнение на наказанията съгласно Закона за прокуратурата.

(2) Прокурорът има право да се запознава с цялостната работа по изпълнение на наказанията и да прави предложения за подобряването ѝ.

(3) Органите по изпълнение на наказанията са длъжни да оказват пълно съдействие на прокурора при осъществяване на дейността по предходните алинеи, да му предоставят необходимите материали и дават исканите сведения и обяснения.

(4) Администрацията на местата за лишаване от свобода е длъжна:

а) да осигури на прокурора по всяко време достъп в затворите, поправителните домове и трудово-поправителните общежития и възможност да разговаря с лишените от свобода в отсъствие на други лица;

б) да изпълнява нарежданията му относно спазването на установените правила за изпълнение на наказанието.

Чл.5(1) Съдилищата имат право да се запознават с работата по изпълнение на наказанията и да правят предложения за подобряването ѝ.

(2) Органите по изпълнение на наказанията са длъжни да оказват на съдите пълно съдействие при осъществяване на дейността по предходната алинея, да им предоставят необходимите материали, да дават исканите справки и сведения, да им осигуряват достъп в затворите, поправителните домове и трудово-поправителните общежития и възможност да разговарят с лишените от свобода.

Чл.6(1) Организирането на възпитателната работа с осъдените на поправителен труд и задължително заселване, с

предсрочно и условно предсрочно освободените и условно осъдените, както и контролът върху нея се осъществяват от съответния районен съд.

(2) Съдът може да възложи на съответните обществени организации или на отделни лица с тяхно съгласие възпитателните грижи за осъдените.

(3) (Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Министерството на правосъдието, съгласувано с Министерството на вътрешните работи и Министерството на финансите, определя случаите и реда за заплащане възнаграждение на натоварени с възпитателни грижи лица.

Чл.7. (Изм. - ДВ, бр.84 от 1977 г., бр.36 от 1979г. и бр.28 от 1982 г.) Органите на Министерството на вътрешните работи, народните съвети, кметствата и всички държавни органи, осъществяващи учебни, възпитателни, медико-санитарни и други подобни дейности, в рамките на своите функции съдействуват за постигане целите на наказанията.

Ч А С Т П Ъ Р В А

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Г л а в а п ъ р в а

МЕСТА И ОРГАНИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Чл.8(1) Наказанието лишаване от свобода се изпълнява в затвори и в поправителни домове за непълнолетни.

(2) (Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Към затворите могат да се създават трудово-поправителни общежития от закрит, полуотворит и открит тип, а към поправителните домове - трудово-поправителни общежития от закрит тип.

Чл.9. Затворите, поправителните домове и трудово-

Из архивите на ДС
877

Из архивите на ДС
878

поправителните общежития към тях се създават и закриват със заповед на министъра на вътрешните работи. Те трябва да отговарят на охранителните и санитарните изисквания и да имат необходимите жилищни, комунално-битови и други помещения.

Чл.10(1) В затворите и поправителните домове се настаняват следните лица: а) осъдени на лишаване от свобода с влязла в сила присъда; б) обвиняеми и подсъдими, на които по съответния ред е определена мярка за неотклонение "задържане под стража".

(2) (Изм. - ДВ, бр.84 от 1977 г.) Положението на лицата по буква "б" от предходната алинея в местата за лишаване от свобода се урежда с наредба, издадена от министъра на вътрешните работи съгласувано с министъра на правосъдието и главния прокурор.

Чл.11. Жените изтърпяват наказанието лишаване от свобода в отделни затвори и поправителни домове.

(2)(Отм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.)

Чл.12(1) (Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Рецидивистите изтърпяват наказанието в отделни затвори и трудово-поправителни общежития.

(2) (Предишна алинея 3 - ДВ, бр.34 от 1974 г., изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Рецидивистите, настанени в затворите и трудово-поправителните общежития по алинея първа, могат да бъдат премествани в друг затвор или трудово-поправително общежитие само в изключителни случаи, ако са се поправили и ако няма опасност да окажат отрицателно влияние върху другите затворници.

Чл.12а(1) (Нов - ДВ, бр.34 от 1974 г., изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Осъдените за първи път на лишаване от свобода до една година за умишлени престъпления или до три години за непредпазливи престъпления изтърпяват наказанието в трудово-поправителни общежития от открит тип.

(2) Осъдените за първи път на лишаване от свобода

от една до три години за умишлени престъпления и осъдените за непредпазливи престъпления извън случаите по предходната алинея изтърпяват наказанието в трудово-поправителни общежития от полуоткрит тип.

(3) С наредба, издадена от министъра на вътрешните работи съгласувано с министъра на правосъдието и главния прокурор, прилагането на ал.1 и 2 може да се изключи по отношение на отделни категории осъдени.

(4) Лишените от свобода, които изтърпяват наказанието в трудово-поправителните общежития по предходните алинеи, могат да бъдат премествани в затвор или в трудово-поправително общежитие от закрит тип от Министерството на вътрешните работи само в случаите по чл.55.

Чл.12б. (Нов - ДВ, бр.34 от 1974 г. изм., бр.84 от 1977 г., отм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.)

Чл.13(1) За млади пълнолетни затворници могат да се обособяват отделни затвори и трудово-поправителни общежития.

(2) (Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Младите пълнолетни, които изтърпяват наказанието си в затвори и трудово-поправителни общежития за възрастни, по възможност се настаняват в отделни помещения и се организират в отделни производствени бригади и звена.

Чл.14. В затворите и поправителните домове могат да се обособяват изолирани отделения за лишени от свобода, страдащи от психически разстройства.

Чл.15(1) Осъдените на лишаване от свобода изтърпяват наказанието си по възможност в най-близкия до местожителството им затвор или поправителен дом, като се спазват разпоредбите на предходните членове.

(2) Преместването на лишените от свобода от един затвор или поправителен дом в друг става само по нареждане на Министерството на вътрешните работи при наличието на

Из архивите на ДС
879

Из архивите на ДС
880

важни съображения за това.

(3) Лишените от свобода не могат да бъдат премествани, когато съществува опасност от сериозно влошаване на здравословното им състояние.

(4) (Нова - ДВ, бр.28 от 1982 г.) Разпределението на лишените от свобода по затвори и поправителни домове се урежда с наредбата по чл.12а, ал.3.

Чл.16(1) (Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.) За началници на затворите и трудово-поправителните общежития се назначават лица с висше юридическо образование, а при липса на такива кандидати - с друго подходящо висше образование.

(2) За началници на поправителните домове се назначават лица с висше юридическо или педагогическо образование.

Чл.17.(Изм. - ДВ, бр.28 от 1982 г.)(1) Към затворите и поправителните домове се създават комисии в състав: председател - началникът на затвора или поправителния дом, и членове - съдия от окръжния съд,заместник-началници, представител на наблюдателната комисия и психологът на затвора или поправителния дом.

(2) В комисията се включват и отрядните началници, когато се разглежда положението на затворниците от техния отряд.

(3) В комисиите към поправителните домове се включва и представител на окръжната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

(4) На заседанията на комисията присъствува прокурор от окръжната прокуратура.

(5) Комисиите изменят режима на лишените от свобода в границите на определения от съда и правят предложения за предсрочно и условно предсрочно освобождаване.

Чл.18(1) Лишените от свобода се разпределят по отряди.

бода се прилагат разпоредбите за съответната отговорност на работниците и служителите.

(2) По отношение на пълната имуществена отговорност за вреди, причинени от лишените от свобода, се прилагат общите разпоредби.

Глава девета

УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА В РАБОТАТА НА МЕСТАТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

Чл.93. В работата по поправянето и превъзпитанието на лишените от свобода се привлича обществеността чрез наблюдателни комисии, комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, младежките и други обществени организации по местоизпълнение на наказанието, месторабота и местоживеенето на осъдените, поемане на шефство от страна на предприятия и организации, провеждане на срещи с изтъкнати представители на науката и изкуството, челници в производството и други подходящи форми.

Чл.94(1) Наблюдателните комисии се създават към изпълнителните комитети на окръжните народни съвети. В състава им се включват представители на окръжните народни съвети, профсъюзите, младежките и отечественофронтовските организации, здравните органи, органите на просветата и културата. В тях могат да се включат представители и на други обществени организации и ведомства.

(2) В заседанията на наблюдателните комисии участвуват представители на окръжната прокуратура, окръжния съд, окръжното управление на Министерството на вътрешните работи и началникът на затвора или поправителния дом.

(3) Наблюдателните комисии се председателствуват от председателя или заместник-председател на изпълнителния комитет на окръжния народен съвет.

(1) Съставът на наблюдателните комисии се утвърж-

881
Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

882

дева от изпълнителните комитети на окръжните народни съвети.

Чл.95. Наблюдателните комисии имат следните основни задачи:

а) осъществяват обществен контрол върху работата по поправянето и превъзпитанието на лишените от свобода;

б) подпомагат администрацията във възпитателната работа с лишените от свобода;

в) правят предложения за изменяване на режима и за преместване на отделни затворници;

г) правят предложения и дават мнения за помилване;

д) участвуват със свой представител в комисията по чл.17;

е) подпомагат семействата на лишените от свобода, включително при възпитанието на децата;

ж) съдействуват за настаняване на работа и за битово устройване на освободените от местата за лишаване от свобода и полагат грижи за тяхното добро поведение и правилно развитие.

Чл.96. Членовете на наблюдателните комисии имат право да посещават затворите и поправителните домове, да се срещат с лишените от свобода и да разговарят с тях, да се запознават с необходимите им документи и други материали и да искат от администрацията справки и сведения.

Чл.97. Предложените от наблюдателните комисии мерки за подобряване на работата в местата за лишаване от свобода се провеждат от администрацията. При несъгласие на администрацията наблюдателните комисии отнасят въпроса за решаване от Министерството на вътрешните работи.

Чл.98. Материалната издръжка и техническото обслужване на наблюдателните комисии се осъществява от изпълнителните комитети на окръжните народни съвети.

Чл.99. Обществените организации по месторабота и

65

МВР
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 1701
22. IV 1975 г.
гр. ВАРНА

Строго секретно!
Екз. № 1

УПРАВЛЕНИЕ VI-ДС
23 АПР 1975 г.

Др. Ангелов
Строго за изпълнение
по телефонен разговор
23.IV.1975 г.

С О Ф И Я – УПРАВЛЕНИЕ VI ДС, НАЧАЛНИК ОТДЕЛ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Моля, разпореждането Ви чрез отделението, обслужващо затворите, да бъде направена по възможност следната справка:

– Кои лица – български граждани от турски произход от Варна и окръга са съдени за политическа дейност през периода 1970 – 1975 година.

– Кои от тях в момента изтърпяват присъди и къде.

Горното ни е необходимо с оглед осъществяване наблюдение на тази категория лица, установяване и контролиране връзките на намиращите се в затворите.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ МВР
ПОЛКОВНИК:
21.IV.1975 година

Отпечатано в 2 екз.
№ 1-адресата
№ 2 – Кд
Изпълн.Т.Тодоров
Написала: Илиева
Варна, 21.IV.1975.

Строго секретно!
Екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Др. Ангелов
Докладвано на др. Станчев К-д.-25
19.XI.1975 г.

ДО ДРУГАРЯ НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ VI ДС
Т У К.-

МЕР—УПРАВЛЕНИЕ VI-ДС
9632 9 ЮЕ.1975
Вх. № ..... 19 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: състоянието на лишените от свобода чужди граждани намиращи се в затвора - София.

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

Напоследък зачестиха осъжданията на чужди граждани,нарушаващи митническите разпоредби на НР България.След приключване на следствието им,към тях се взема мярка за неотклонение "ЗАДЪРЖАНЕ ПОД СТРАЖА". До гледане на самото дело,те се изпращат в затвора София, независимо на кой КПП е извършено престъплението.

За тяхната изолация се наложи да бъдат настанени в VII-мо отделение,а по-късно - да бъдат прехвърлени в VIII-мо отделение за спане.Това се наложи,тъй като обстановката в VII-мо отделение е много сложна,а именно:Там са изолирани всички обвиняеми,подсъдими и осъдени за престъпления против НР България.В VIII-мо отделение са настанени най-опасните престъпници,осъдени за убийства,тежки хулигански престъпления,измяна на Родината и др.

Горното обстоятелство пречи да се провеждат агентурно-оперативни мероприятия-в това число и ЖС-"РОДОПИ" стационарно,дава се възможност на осъдените наши граждани да се свързват с лишените от свобода чужди граждани,да вземат адреси,уточняване на канали и начини за измяна на Родината,доставка на фиктивни документи и пр.

Затворът в София е пренаселен.В момента лишените от свобода чужденци наброяват 87 души и тази цифра с всеки изминат ден се увеличава,а не намалява.

Съобразно горе изложеното предлагам лишените отсвобода чужди граждани да бъдат приведени в затвора Пазарджик ,където е подготвена специална сграда,изолирана от лишените от свобода български граждани.

8.VII.1975 год.
С О Ф И Я
Нап.ДЙ

ПРЕДЛАГА НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:
-полковник:

Из архивите на ДС

Др. Ценов,

Теодоси Беляковски
белоемигрант, починал в
затвора. Известно е на
близките му.
27-XII-75 г. Ценов

МИНИСТЕРСТВО
НА
ПРАВОСЪДИЕТО

№ 17360
19 XII 1975 г.
СОФИЯ

Др. Чернев
Кой е тоди Бекчиловски и за какво е съден.
25.XII.1975

ДО
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ГРИГОР ШОПОВ
ПЪРВИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

VI у.-ние
95

МВР — ВОДЕ. ... 17065
Вх. № 1504 / 23 XII 1975 г.

№ 15335 23.12.75

Приложено, изпращаме Ви писмото на Ернст и Валтруад Хагер на разпореждане.

КД-25
5.I.76

ПЪРВИ ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР:
(Ат. Войнов)

Ернст и Валтрауд Хагер
7065 Винтербах
Германщрасе 23
ГФР

Винтербах, 10.XII.1975 97

До
Нейно превъзходителство
г-жа министър на правосъдието
на НРБ
Министерство на правосъдието
София

Ваше превъзходителство,

Ние сме много загрижени за тежката участ на Теодоси Беляковски. Искаме да го зарадваме и да му изпратим пакет. Затова се осмеляваме да Ви попитаме, в кой затвор се намира Беляковски. Искаме също така и да Ви помолим да ни съобщите дали е необходимо специално разрешение за изпращането на пакета. Ако е така, бихте ли били така любезни да ни изпратите скоро такова разрешение.

С благодарност Ви поздравяваме

От архивите на ДС

Вх. №4617 23.4. 76 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

София 22. IV 1976 г.

ОТДЕЛ К о н с у л с к и

№ 24618

При отговор, пишете винаги № и дата

МВР — ПОДЕЛЕНИЕ 7065
24. IV. 1976
Вх. № 498 / 197 г.

ДО
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ: "ЧЕТВЪРТИ"
ГРАДЕ: МВР-СЕКРЕТАРИАТ
С О Ф И Я

Прилагаме изпращаме ви по разпореждане, в превод на български език, писмо от Мади Букема-Лангенберг относно задържани според него лица в България-Белене и Бяла.

Прилежение: едно

Посланик:
/Й.Тошков/

ВЯРНО:

Из архивите на ДС

Айндховен,март 1976г. 44

Уважаеми г-н посланик,

неотдавна аз научих обезпокоителни новини от България и се чувствувам принуден /а/ да се информирам за тяхната достоверност.

Отношението към затворниците в българските затворнически лагери било много лошо.Концентрационният лагер Белене се назовава по име.Там били задържани невинни хора,които излежавали доживотни присъди само поради принадлежността им към отделна народностна група или че не желаят да променят [illegible] имената си /помаци/,които са от турски произход.

Освен това изглежда че [illegible] в България е възможно напълно здрави хора да изчезват в психиатрични заведения /Бяла/.

Считам,че тази информация определено не свидетелствува за спазване на декларацията за правата на човека.В нея между другото се заявява,че всеки човек има право на лична свобода и никъде не може да бъде насилван да промени например името си.

Чух,че общото число на затворниците в Белене възлиза на 1,300 от които 500 помаци и 400 македонци,които не са признати като етническо малцинство и дори един комунист-десидент-грък.

Още веднаж се чувствувам задължен да изразя своето безпокойство, защото никой човек на земята не трябва да живее затворен и без свобода.

Аз от сърце се надявам,че тази ситуация "ако тя е вярна" ще се подобри,защото аз съм убеден,че такива неща не са благоприятни и за туризма.

С приятелски поздрави,
Мади Букема-Лангенберг

M. Boekema Langenberg
Gen. Vichersiaan
Eindhoven

Брой 239 27 октомври 1976 година стр. 17

АНТИБЪЛГАРСКО СЪОБЩЕНИЕ НА МАОИСТКИ ВЕСТНИК В ПАРИЖ

ПАРИЖ, 27 октомври (Кор. на БТА) - Под заглавие "Няколко случаи на репресии в България" маоисткият ежедневник "Котидиен дю Пьопл" пише: "Противно на това, което заяви Тодор Живков, ръководител на Българската комунистическа партия, пред в. "Монд" от 4 август - "понастоящем у нас няма нито един политически затворник", ние знаем, че българските затвори съвсем не са празни. Разбира се, както много други правителства, българското правителство е подписало заключителния акт на Хелзинки.

Следват имена на "осъдени и арестувани в България лица" - същите имена, които се съдържаха в разпространения позив в деня на митинга в "Мютюалите".

МС

Из архивите на ДС

892

233

МИТИНГ В ЗАЛА МЮТЮАЛИТЕ В ПАРИЖ

ПАРИЖ, 22 октомври (Кор. на БТА) – В препълнената зала "Мютюалите" в Париж на сношния "митинг за освобождение на политическите затворници и арестанти в Съветския съюз, Чехословакия, Уругвай, Чили и Боливия" говориха 13 оратори и бяха прочетени много приветствия. Между ораторите на този митинг бе и членът на ЦК на ФКП Пиер Жюкен, който ръководеше делегацията на партията. В състава на делегацията бяха и членът на ЦК Еме Албер и заместник-директорът на Центъра за марксически проучвания Жан Еленшайн.

Присъствието на делегацията на ФКП бе многократно аплодирано. Много от ораторите подчертаваха факта, че за първи път френската комунистическа партия участвува в такъв митинг и за първи път на митинга са представени "всички политически течения". Тези оратори, както и публиката, придаваха на митинга открито антисъветски характер, поставяха на еднаква плоскост Съветския съюз и Чили, социалистическите и фашистките страни. Тук се говореше много повече за "политическите репресии" в Съветския съюз, Чехословакия и други социалистически страни, отколкото в Чили.

Оратори на митинга бяха представители на организациите-инициаторки на тази акция. начело с Амнести Интернешънъл, Комитета на френските математици, Международния комитет против репресиите, Лигата за правата на човека, Комитета против специалните психиатрически болници в Съ-

МС

./.

280

Из архивите на ДС

893

234

ветския съюз, както и бившият съветски гражданин Плющ и бившият чехословашки гражданин Иржи Пеликан.

Особено голямо внимание бе отдадено на речта на члена на ЦК на ФКП Пиер Жюкен. След като заяви, че ФКП настоява да бъдат освободени споменатите политически затворници, Жюкен продължи: "Между тези шест души трима са граждани на социалистически страни. По този въпрос искам да говоря искрено. Нашият 22-ри конгрес, състоял се през февруари тази година, определи ясно целите на дейността ни. Той уточни основните черти на оригинален път за нашата страна към френски социализъм. Тази независимост на ориентацията и дейността не отслабва с нищо нашата солидарност с другите комунистически партии и по-специално с тези, които вече са повели народите си по пътя на социализма. От друга страна тази солидарност не ни пречи да изразим нашето мнение по това, което ни се струва погрешно в политиката на тази или онази социалистическа страна.

Някои осъждат насилията върху правата на човека, извършени в тези страни, като в същото време отказват да действуват, когато свободата е потъпкана в страни, в които управляват техни приятели. Тъй като ние водим принципна политика, смятаме, че в борбата за свобода не трябва да има дискриминация. Това е въпрос, по който няма да отстъпим.

Впрочем, не можем да приемем, че в Съветския съюз или в Чехословакия са преследвани, затваряни и интернирани граждани за това, защото са изразили своите мнения. Ние никога няма да се съгласим в която и да било страна да се прибягва в името на социализма до методи на насилия над правата на гражданите. Действувайки по този

МС ./.

Из архивите на ДС

894

235

начин, имаме съзнанието, че подпомагаме прогреса на социализма, неговото влияние и авторитет в света. Ние мислим искрено по този въпрос, че Съветският съюз, понесъл толкова жертви и осъществил толкова грандиозни дела в полза на свободата, само ще израсне и ще засили световното влияние на комунизма, ако сложи край на тези репресивни мерки".

Едновременно с това Пиер Жюкен енергично се противопостави на слагането знак на равенство между режима в Съветския съюз и в Чили или Уругвай, като добави: "Има режими, основаващи се на репресиите и терора. Това са случаите с Уругвай и Чили. Има други, в които злоупотребата с властта и насилието над елементарните права са в противоречие с природата на режима. Това са случаите със Съветския съюз и Чехословакия. Никой никога не ще може да ни накара да идентифицираме едните с другите. Така ние формулираме всякога, когато е необходимо, нашата критика по един или друг аспект на съветската реалност, но не участвуваме в кампаниите на постоянни лъжи и клевети за цялостно дискредитиране на Съветския съюз, каквито са кампаниите на антисъветизма. Ние ще бъдем винаги антифашисти, но никога антисъветисти."

На площада пред залата и в самата зала по време на митинга бяха разпространявани много позиви, възвания и други "документи" за терора в различни страни, между които са почти всички социалистически страни. Разпространяван бе и

МС ./.

Из архивите на ДС

236

Брой 236 22 октомври 1976 година стр. 11

"Апел на българския комитет против репресиите", озаглавен "Свобода на политическите затворници в България". В този апел, който започва с напомнянето за "трагичната смърт на скулптора с голям талант Александър Гигов в затвора в Луковит на 8 септември 1974 година", се призовава световното обществено мнение да действува, "за да не бъдат оставени да умрат в затворите" следните лица, така, както са изброени в апела:

Анархистът Христо Колев Йорданов, изпратен на принудително местожителство в родното си село Балван, активистът на БЗНС николапетковист Петър Пасков от село Суворово, Варненско, намираш се в затвора в Пазарджик, социалистът Веселин Иванов Косовски - в софийския централен затвор, за когото се застъпил и канцлерът Шмидт, политическият затворник от турското малцинство Фуад Ибрахимов, осъден на смърт, но заменена с доживотен затвор, анархистът Любен Джерманов, интерниран в село Окорш, Силистренско, политическият затворник Паско Пасков? от Суворово, Варненско, политическият затворник Ангел Стоянов Станков в затвора в Стара Загора, анархистът Атанас Кисов, затворен в село Семерджиево, Русенско, анархистът Александър Марков? затворен в село Хума, Разградско, осъдените за шпионаж и намираши се в затвора в Стара Загора Петър Стефанов и Петър Савовски? и осъденият за конспирация срещу режима Георги Здравков Касабов, намираш се също в старозагорския затвор, и интернираният за цял живот в Белене Христо Иванов Христов, американски гражданин от български произход.

МС

./.

Из архивите на ДС

896

238

Брой 236 22 октомври 1976 година стр. 12

По време на митинга председателствувашият Лоран Шварц между другите съобщения, които направи, каза, че в организационния комитет на митинга са били получени безспорни данни, че практиката на изпращане в психиатрични болници противници на режима се разпространила и в България, където стотина души били изпратени в такива болници. За разпространението на тази практика в България спомена в речта си и бившият съветски гражданин Леонид Плющч.

Днес органът на Френската комунистическа партия "Юманите" публикува пълния текст на речта на Пиер Жюкен и дава най-широко място от всички парижки ежедневници на сношния митинг, наречен от "Фигаро" "митинг срещу тоталитарните режими".

МС

Строго секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОПРАВКА

ОТНОСНО: Разпространени в Париж печатни материали с данни за репресирани български граждани, отразени в бюлетин на БТА бр.239 от 27.X.1976 г.

На 21.X.1976 г. на състоял се митинг в зала "Мютюалите" - Париж, е бил разпространен "Апел на българския комитет против репресиите", озаглавен "Свобода на политическите затворници в България".

В разпространения апел и в статия "Някои случаи на репресии в България", поместена в маоисткия ежедневник "Котидиен дю Пьопл", са посочени имената на следните български граждани:

1. Александър Илиев Гигов, бивш анархист, но уважаван и признат талантлив скулптор. Поради незаконно притежаване на огнестрелно оръжие и закани да го употреби, е бил наказан с изселване за 1 година от София. Починал е от естествена смърт в София на 8.X.1974 г.

2. Христо Колев Йорданов - активен анархист. За провеждане на системна противодържавна агитация и пропаганда, обработка и подтикване други лица към терористични действия, е изселен завинаги от София и заселен в родното му село Балван, Великотърновски окръг.

3. Атанас Илиев Кисьов – анархист от гр.Перник. За системно разпространяване на клевети и хули по адрес на отговорни партийни и държавни ръководители и обработване на лица в анархистически дух, е изселен през 1974 г. за 5 години с принудително заселване в с.Семерджиево, Русенски окръг

4. Любен Иванов Джерманов – активен анархист от гр. Перник. За противодържавна пропаганда бе изселен за 3 години в Габровски окръг. Поради изтичане на наказанието му, предстоящо е завръщането му в гр.Перник.

(5) Петър Пасков Атанасов – бивш активен деец на БЗО, водил непрекъснато борба срещу НРБ. Осъден е на 12 години лишаване от свобода за шпионаж в полза на турското разузнаване. Получил е и втора присъда в затвора за подготовка и провеждане на терористични действия по отношение на отговорни държавни ръководители. Наказанието изтърпява в затвора в Ловеч. Има остатък от наказанието 8 години".

6. Мехмед Фуат Ибрахимов Юмеров – осъден като резидент на турското разузнаване на смърт. Присъдата му е била заменена с 20 години лишаване от свобода, след което по договореност с турското правителство е бил предаден официално на турските власти.

(7) Петър Георгиев Стефанов – бивш член на БКП, осъден на 20 години лишаване от свобода за шпионаж в полза на разузнаването на ГФР. Присъдата си изтърпява в затвора – Стара Загора. Има около 10 години остатък от наказанието.

8. Веселин Иванов Косовски – роден на 26.VI.1946 г в София, осъден на 4 години лишаване от свобода за това, че е осъществил бягство през граница и се е поставил в услуга на чужда държава. Отправя закани за отмъщение. Предстои да бъде освободен през януари 1977 г.

9. Ангел Стоянов Станков - роден на 25.IV.1953 г. в с.Скрът, Благоевградско. Осъден през 1972 г. на 12 години лишаване от свобода за това, че след като е осъществил бягство през граница, е издал на чужди държави сведения, представляващи държавна и военна тайна. Наказанието си изтърпява в затвора Стара Загора. Предстои да изтърпи още 4 години.

10. Георги Здравков Касапов - роден на 18.I.1950 г. в с.Ветрен, Пазарджишки окръг, бивш член на ДКМС. На 21 .X. 1969 г. е осъден на 20 години лишаване от свобода за терор. Присъдата изтърпява в затвора Стара Загора. Има остатък от наказанието около 11 години.

11. Лице Александър Марков няма. Има Александър Методиев Наков - анархист от гр. Перник. За анархистична дейност през 1974 г. е изселен за 5 години в с.Самуил, Разградски окръг.

12. Лице Петър Савовски няма. Има Стефан Димитров Савовски, роден на 18.I.1919 г. в с.Буново, Софийско, бивш външно-търговски работник. На 17.V.1975 г. е осъден на 15 години лишаване от свобода за икономически шпионаж, подкуп и противодържавна агитация и пропаганда. Наказанието си изтърпява в затвора Стара Загора. Има остатък от наказанието около 6 години.

13. Христо Иванов Христов - роден на 23.07.1937 г в гр. Плевен, изселен през 1974 г. в ДЗС "Белене" за 3 години От 17.IV.1975 г. е презаселен за 3 години в с. Славяново, Плевенско. Изселването му е извършено от окръжно у-ние МВР-Плевен. Няма данни да е гражданин на САЩ, но е бягал през граница и от Югославия е ходил в САЩ.

Доразмножено в 1 екз. за VII отдел.

Н-К V ОТДЕЛ VI У-НИЕ ДС:
Полковник [signature]

Из архивите на ДС
899

89

Секретно!
Екз. № 9.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

5970 | 3/127

МИНИСТЕРСТВО на ...
Вх. № 12898 от 10.12.1976 г.

С319
10 XII 1976 г.

за помет

И Н Ф О Р М А Ц И Я

по пакои въпроси на затворното дело в НРБ

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦИА
Вх. № 7672 от 10.12.1976 г.

Наказателното изпълнение се осъществява съгласно Закона за изпълнение на наказанията, Правилника за приложение на неговата част I-ва и Правилника за положението на обвиняемите и подсъдимите в местата за лишаване от свобода. Освен тях по различни направления на затворното дело са издадени редица други нармативни актове, като например Правилникът за постовата и конвойна служба на надзорно-строевия персонал и редица заповеди на Министъра на правосъдието и Министъра на вътрешните работи.

Наказанието лишаване от свобода се изтърпява в 11 затвора, разпределени почти равномерно на територията на страната, два поправителни дома за непълнолетни и 22 ТПО (несамостоятелни поделения към затворите), от които 10 са създадени съгласно чл.12а ЗИН (за краткосрочници). Съществуват обособени затвори за жени (в Сливен), за рецидивисти – по чл. 12 ЗИН(в Пазарджик, Враца, Белене, I-ви обект и Бобов дол, една смяна) и за осъдени за престъпления против НРБ(Ст.Заг...

Към 1.XII.1976 година положението в местата за лишаване от свобода е следното(посочваме за сравнение и данните за 1975 година към същата дата):

		1976 г.	1975 г.
Общ брой затворници		12667	12392
От тях:	осъдени	10967	10894
	подсъдими	1065	993
	обвиняеми	635	505
От общия брой на затворниците са задържани:			
	за престъпления против НРБ	169	169
	за криминални и стопански престъпления	12498	12224
	жени	842	773
	непълнолетни	407	388
	от тях момичета	38	27
	Краткосрочници	1189	1220
Към 1.XII.1976 г.,респ.1975 г. общия брой на рецидивистите по смисъла на чл.158 ЗИН е		4826	4865
Общ брой на рецидивистите по чл.12 ЗИН(Наредба И-785/74 и Заповед № 410/76 г.		1925	1910

Както се вижда от посочените данни, общия брой затворници са се увеличили в сравнение с 1975 г. с 2.2%, само на осъдените - с 0.7%, жените лишени от свобода - 8.9%, непълнолетните - 4.9%. Най-голямо е увеличението на непълнолетните момичета - 40.7%. Броят на задържаните рецидивисти е намалял с 0.8%. За сметка на това обаче, рецидивистите задържани в специализираните за тях затвори са се увеличили с 0.8% а това са най-тежките и трудни за възпитателно въздействие затворници. Броят на краткосрочниците по чл.12а ЗИН е намалял с 2.5%.

От изложената картина е видно,че тя не се променя съществено в броя на отделните категории задържани в местата за лишаване от свобода. Налице е обаче, известна тенденция към увеличение - общо и на опасните престъпници, която се наблюдава от няколко години, и която следва да бъде взе-

901

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

902

мана предвид при общата оценка на оперативната обстановка, съответно – при разработваните мероприятия за повишаване ефективността на изтърпяване наказанието лишаване от свобода.

През десетте месеца на 1976 г. са освободени от местата за лишаване от свобода 9010 затворника – с 5% по-малко от същия период на 1975 г. От тях поради изтърпяване на наказанието са освободени 73.1%, условно предсрочно освободени 17.5%, по помилване 0.5%. Останалите са освободени по други причини. Данните показват общо взето законността и целесъобразността на освобождаването от местата за лишаване от свобода.

За десетмесечието на 1976 г. са преведени от един в друг затвор 2019 затворника. Преместването на лишените от свобода се извършва от отдел "Затвори" съобразно основните формуляри за досие при спазване изискванията на Заповед № 867 от 1972 г., Наредба И-785/74 г. и Заповед 410/76 г. на Министъра на правосъдието. Обикновено от един в друг затвор се преместват лишени от свобода с оглед местоживеене, избягване на зловредно влияние, осъществяване на общообразователно и професионално обучение, по желание да работят в мините Бобов дол както и за удовлетворяване на утвърдени искания от министерства и други ведомства за осъществяване на определена стопанска дейност.

2. Съгласно чл.19 т.1 от ЗИН "Външната охрана на затворите, поправителните домове и трудово-поправителните общежития се осъществява от органите на Министерството на вътрешните работи". А чл.22 т.2 от ЗИН задължава органите на същото министерство да "вземат необходимите мерки за изолация и охрана" на затворниците изпратени на лечение в болничните заведения извън местата за лишаване от свобода.

С оглед на улесняване тази дейност и създаване възможности за по-маневрено използване на силите за охрана, на

основание чл.19 т.3 от ЗИН, Министерството на правосъдието прие да осъществява външната охрана на поправителните домове и трудово.поправителните общежития,наред с задължението му да обезпечава вътрешната охрана на местата за лишаване от свобода, в изпълнение на т.2 от същият текст.

Създадените условия за охрана на затворите са сравнително добри. Класическите затвори са оградени с високи и дебели каменни стени. Някои от тях, като затвора в гр.Враца и затвора в гр.Ловеч са оборудвани със сигнално-охранително съоръжение К-55. Предстоящо е оборудване включително с промишлена телевизия на затвора в гр.Стара Загора.

С лека обикновена стопанска ограда е ограден затвора в гр.Сливен, а поправителния дом в гр.Бойчиновци с висока телена мрежа.

Във всички затвори са монтирани диспечерски уредби, които осигуряват постоянна телефонна връзка на постовите милиционери и надзиратели с дежурните командири на отделения и главни надзиратели. В затвора гр.София е внедрена комбинирана сигнално-охранителна диспечерска уредба тип "Шлиска".

Вътрешният ред в затворите Варна и Стара Загора се обезпечава от пулт за дистанционно управление. Всички врати в корпусите им са автоматизирани. В останалите затвори, това е направено само на входните врати.

Отделно от инженерно-техническите съоръжения, за охрана на затворите се използват и стражеви кучета.

С изключение на трудово-поправителното общежитие в гр.Плевен, което е оградено с железобетонна ограда, останалите общежития имат огради от бодлива тел. ТПО "Рудина" към затвора гр.София, ТПО "Разделна" към затвора Варна, ТПО "Черна гора" към затвора Стара Загора, ТПО "Атлант" към затвора Ловеч и ТПО "Баня" към затвора Пловдив също са съоръжени със сигнално-охранителна техника К-55.

903

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

И докато в тези поделения и в предприятията на тяхна територия са създадени подходящи условия за надзор и охрана на затворниците, то извън тях, с малки изключения, почти липсват такива. По разпореждания на висшестоящи партийни и държавни органи, началниците на затворите са принудени да извеждат на външна работа затворници, без да се съобразяват с изпълнението на разпоредбите на чл.61 ал.2 ЗИН, за осигуряване условия за охрана, за провеждане на режимна и политико-възпитателна работа. В много случаи, те са заставени за сметка на сигурността и вътрешния ред в местата за лишаване от свобода, да снемат постове, за да осигуряват най-елементарен контрол на дейността на тези групи. Обикновено на един надзирател се поверяват за надзор и охрана 10, 15, 25, 30 и повече затворници.

904

Към 1.XI.т.г. например,повече от 3890 затворника работят на над 300 работни места на които няма създадени най-елементарни условия за надзор и охрана. Само на територията на Голяма София тези места са над 80, в това число и строителните групи към МВР, които се охраняват от пенсионери. На практика въпросите по надзора и охраната на затворниците се подценява.

Във вътрешния ред на местата за лишаване от свобода и в дисциплината на надзорно-строевия персонал, през последните години настъпиха съществени положителни изменения. Болшинството служители се отнасят с чувство за отговорност към изпълнението на поставените задачи, проявяват бдителност, съобразителност, инициатива и находчивост.

От началото на годината до сега, само в затворите Варна и Стара Загора са предотвратени 14 замислени и подготвени бягства на затворници. Съвместно със силите от външната охрана са разкрити още десетки други престъпления и нарушения, като кражби, хазартни игри, опити за непозволени връзки с

граждани, за изнасяне или внасяне на непозволени вещи и предмети, които не им се следват по право и т.н. Взаимодействието между външна и вътрешна охрана в тези затвори е пълно.

На фона на тези най-бегло посочени успехи обаче, съществуват сериозни слабости. Наред с прояви на притъпена бдителност от някои служители от надзорно-строевия персонал, на безотговорно отношение към изпълнението на задачите и на недисциплинираност, условията за работа на голяма част от затворниците благоприятствуват извършването на прояви несъвместими с наказанието лишаване от свобода. Те пряко и косвено влияят върху дисциплината и поведението на затворниците и върху цялостната дейност на поделенията. Много са случаите на употреба на алкохол, на установяване на неправомерни връзки с граждани, на снабдяване с неразрешени вещи, предмети и средства.

Макар, в сравнение с миналата година да са избягали 19 затворника по-малко, допускането на 49 бягства от 59 затворника (представляващи 0.4% от общия брой) е обезпокоително.

От избягалите затворници, 26 са използвали ограничената възможност на охраната за контрол и наблюдение на дейността им и разпръснатостта им по работни места. В резултат на притъпена бдителност и неизпълнение на елементарни задължения от охраняващите ги служители са избягали 16 затворника, в това число 8 от строителните обекти, складове и почивни станции на МВР.

След употреба на алкохол и под негово въздействие са избягали 10 затворника, а 7 са били поставени при условия на чл.12а от ЗИН, т.е. на самоохрана.

Избягалите затворници са предимно млади. От тях 10 са на възраст до 20 години, 40 - до 30 години и 9 над 30 години. Болшинството избягали имат сравнително малки присъди.

Из архивите на ДС

905

Из архивите на ДС

906

Само 15 са осъдени на 5 и повече години лишаване от свобода. Според характера на извършената престъпна дейност те се разпределят така: 31 са осъдени за кражби, грабежи и измами, 11 за бягство от казармата, зад граница и от затворите, 7 за изнасилване, 2 за убийство и опит за убийство, 1 за присвояване и 5 за други престъпления.

Само 18 от избягалите затворници са били заловени в продължение на 24 часа и 6 са се завърнали доброволно. Някои от останалите затворници дълго време са се укривали и вършели престъпления.

За осъществяване на замислените и подготвени бягства, особено благоприятно условие представлява недостатъчната координация и взаимодействие, в това число и взаимна информираност между оперативно-издирвателните органи на МВР и системата на отдел "Затвори", между вътрешната и външна охрана.

Особено характерно е извършеното на 5.XI.т.г.бягство от затвора в гр.Бобов дол. Много от плановете за съвместни действия на силите в случаи на обстановка са остарели, непълни. По тях не се провеждат редовно практически занятия със състава.

За отстраняване на посочените в тая връзка слабости, понастоящем специалисти на ДНМ и отдел "Затвори" извършват съвместна проверка и оказват практическа помощ на поделенията по места.

3. Системата на отдел "Затвори" през 1976 г. има щат общо 2225 бройки, от които 80 на отдел "Затвори".

Към началото на м.декември 1976 г. има неусвоени, в отдела 5 и в поделенията 104 щатни бройки.

Съставът по партийна принадлежност, образование и възраст е следният:

офицерски състав - членове на БКП и ДКМС - 92%

с висше и полувисше образование - 76%

сержантски състав – членове на БКП и ДКМС – 78%

средно, общо, специално техническо и друго професионално образование – 23%.

На възраст до 40 години са 64%.

Успоредно с постигнатите добри резултати по усвояването на щата се срещат и сериозни трудности и нерешени въпроси както и някои слабости, които се отразяват върху подбора, проучването, разпределението и възпитанието на кадрите.

Ограниченият брой кандидати за работа в системата дължащ се на трудностите и сложността на задачите, принуждава ръководствата на затворите да подхождат понякога компромисно по отношение на възрастта, образованието, подготовката, и пригодността за работа. В резултат се назначават редица служители от офицерски състав без необходимите политически, делови и нравствени качества, които в последствие биват освобождавани от работа.

Ограничените възможности на кадровите работници при подбора на кандидатите до известна степен се дължат и на съществуващите все още слаби връзки с МВР – управление Кадри. Затруднено е извършването на по-пълни проучвания на кандидатите от отдалечените окръзи без помощта на съответните окръжни и районни управления на МВР, които в повечето случаи отклоняват исканите проучвания. Затова често пъти се приема за достатъчно изпратеното от селските общински народни съвети или други масови организации, което в по-голямата си част не дава пълна и ясна класова политическа и делова характеристика на кандидата.

Тези обстоятелства налагат необходимостта да се установят по-тесни връзки и се създадат близки и непосредствени взаимоотношения между управление Кадри-МВР и отдел "Затвори". По такъв начин биха се решили и редица въпроси

907

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

908

свързани с обучението и служебната квалификация на служителите от системата чрез използване най-целесъобразно богатата учебно-възпитателна база; създаване на Катедра по затворно дело към ВСШ "Г.Димитров" на МВР; разкриване на паралелка в средното милиционерско училище в гр.Пазарджик за подготовка на надзиратели; включване в учебните планове на МВР на петмесечните квалификационни курсове за обучение на надзорно-строевия персонал, организирани по линия на ВСШ "Г.Димитров"-филиал милиционерски курсове; използване на всички форми и други пособия от управление за политическо възпитание при Дирекция на Народната милиция за провеждане на политико-възпитателна работа с кадрите в системата на затворите.

Необходимо е да се отбележи и обстоятелството, че при назначаване на зам.началници по режима в затворите и поправителните домове се допускат неоправдани компромиси. На тези длъжности се устройват обикновено служители на МВР, които са показали незадоволителни резултати в служебната си работа, следствие на което се е наложило тяхното пренасочване в друго направление. След назначаването им в съответния затвор обаче, те продължават да допускат съществени слабости и нарушения, в резултат на което някои от тях впоследствие бяха уволнени (бившите зам.началници по режима в Ловеч - Таню Костадинов, в Пазарджик - Васил Дулчев и в Бойчиновци - Георги Недялков, уволнени за груби нарушения на дисциплината и използуване на служебното си положение за лично облагодетелствуване).

Това се дължи главно на неправилното разбиране и подценяване значението и важността на задачите, осъществявани от тези ръководни длъжностни лица.

В някои поделения са създадени нездрави отношения между зам.началниците по режима и началниците на затворите. Причините са незачитане единоначалието и едностранно решаване на въпросите по агентурно-оперативната работа (затвора Белене), а някъде се извършват незаконосъобразни действия, какъвто е случаят в Бургас.

Посочените по-горе кадрови недостатъци несъмнено оказват неблагоприятно въздействие върху цялостната работа в затворите, в резултат на което се стига и до някои нежелателни последици, пречещи нормалното осъществяване на общите задачи в борбата с престъпността, възложени на отдел "Затвори" и Дирекция на Народната милиция.

Конкретни предложения за подобряване цялостната работа и взаимодействието между двете министерства са направени в отделна справка, подготвена за обсъждане на съвместната среща на 26.XI.1976 година.

909

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-
генерал-лейтенант:

Отпечатано В 3 екз.
№ 1 -М-во правосъдието
№ 2 - МВР
№ 3 - отдел "Затвори"
Изготвил: Г.Кръстев
Написала: Д.Йосифова
София _____ 1976 г.

Изпратено в 13 екз
10.12.76 год.

Из архивите на ДС

5971 3/128 99
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Стр.секретно!
Екз. № 9

МВР—УПРАВЛЕНИЕ VI-ДС
Вх. № 9936 10. XII. 1976 г.

Д О К Л А Д

За състоянието на агентурно-оперативната работа по линия на ДС и НМ в затворите на страната.

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦИАО
Вх. № 7674 от 10.12.1976 г.
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Вх. № 12874 от 10.XII.1976 г.

Оперативната обстановка в затворите се характеризира със стремеж в някои от лишените от свобода лица към създаване на нелегални групи и организации за борба против народната власт, бягства от затворите и зад граница; замисли и опити за терористични действия; провеждане на вражеска агитация и пропаганда и друга престъпна дейност. Една част от осъдените влизат в затворите неразоръжени при следствието и съда, остават на вражески позиции, прикриват своите съучастници, съидейници и връзки в страната и зад граница, организирват се в политически групировки, обработват неукрепнали затворници и ги подтикват към вражеска дейност против народната власт.

През последните две години бяха реализирани 8 групови дела на оперативна разработка в затворите,по които обектите се подготвяха чрез насилствени средства да избягат от затвора, да извършват терористически и др.остри форми на вражеска дейност.

В затвора Пазарджик бе реализирана група от 5 затворници, която се подготвяше, след освобождаване на двама от тях, да отвлекат отговорен партиен ръководител и да поставят

Из архивите на ДС

911

условия пред Държавния съвет на НРБ за освобождаване на останалите членове от групата от затвора и безпрепятственото заминаване в капиталистическа страна.

В затвора Кремиковци група от 3 затворника, изтърпяващи присъди за опит за бягство през граница, се подготвяха да застават по насилствен начин охраняващия ги наряд да ги освободи, след което да овладеят автобус, превозващ деца на дипломатически представители и да поставят условия пред правителството за безпрепятственото им заминаване на Запад.

В началото на 1976 г. бе разкрита група от 3 затворника, изтърпяващи присъди в затвора Бобов дол за опит за бягство през граница и други криминални престъпления, която бе подготвила саморъчни бомби за ликвидиране на охраната и осъществяване на бягство от затвора и зад граница.

В затвора Белене бе разкрита нелегална протурска националистическа организация, създадена от 3 затворника, български граждани от турски произход, която си поставила за цел - чрез бунт и въоръжено въстание да създадат турска автономна република на територията на 7 окръзи в Североизточна България.

През януари 1975 г. бе разкрита нелегална група от 4 граждани на капиталистически страни, изтърпяващи присъди в Софийския затвор, която си бе поставила задача да организира отвличането на български дипломат в Атина или в Лондон и под заплахата за убийство, да принуди българското правителство да ги освободи от затвора.

В последните няколко дни се самозапалиха двама затворници от Старозагорския затвор и се получиха данни за намерение да се самозапалят още 6 души от същия затвор, което вече може да се окачествти като опит да се дискредитира наказателната политика на НРБ.

Из архивите на ДС
912

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

Лишените от свобода лица изтърпяват наказанията си при четири режима: лек, общ, строг и усилено строг. Правилникът за приложение на закона изисква лицата, поставени на различни режими да се настаняват в отделни помещения, като по възможност се осигурява изолацията помежду им. Това изискване в условията на затворите не навсякъде се спазва.

Съществува известно различно тълкуване в определяне категорията "рецидивист" в смисъла на ЗИН и НК, което дава възможност за извеждане на рецидивисти на слабо или почти неохранявани обекти.

В производствена дейност са заети 10,916 затворника, от които 3,198 работят в корпусите на затворите, 471 работят в обекти на затворите и 7,337 работят на 322 външни обекти по договор с различни предприятия. Само Софийският затвор изпраща затворници за работа на 81 външни обекти.

На много обекти затворниците работят на малочисленни, разпръснати групи, особено по линия на строителството, като на отделни места работят и по 1-2 затворници.

В корпусите на затворите нощуват 6,832 затворници. Вън от затворите - 5,903 затворници.

При такъв режим и организация на труда се срещат сериозни затруднения по осигуряването на надеждна охрана и контрол върху поведението и проявите на лишените от свобода лица на работа на външни обекти, при слаби охранителни мерки на осъдени лица за тежки престъпления. Такъв е случаят с превеждането от отдел "Затвори" от Софийския затвор в затвора Бобов дол на затворника , осъден на 20 години лишаване от свобода за бягство от страната и след за убийство на длъжностно лице и грабеж. В резултат на притъпената бдителност на надзорно-строевия и охранителен състав същият успя да избяга от затвора и зад граница.

Из архивите на ДС

913

Сериозни слабости се допускат от надзорно-строевия персонал в затворите, което довежда до осъществяване на бягства и извършване на други престъпления.

През 1975 г. от затворите в страната са избягали общо 78 затворници, от които 7 осъществиха бягство зад граница.

До края на м.ноември 1976 г. са избягали 53 затворници, от които 2 зад граница.

През октомври т.г. на външен обект в гр. Септември са работили 12 затворници, охранявани от 3 надзиратели. Поради слабата бдителност и формално изпълнение на задълженията си, със закъснение от два часа е установено, че един от затворниците е избягал.

В навечерието на 7 ноември, на 5.XI.1976 г., се осъществи групово бягство от 7 затворници от затвора Бобов дол.

За издирването и залавянето на тези бегълци само за една съвместна акция между Окръжно у-ние МВР Перник и Кюстендил бяха ангажирани над 1000 трудещи се от народното стопанство плюс силите на окръжните управления и Гранични войски.

Това групово бягство се осъществява също в резултат на слабости в охранителната дейност на надзорно-строевия състав и на притъпена бдителност на началника на затвора.

Още на 18.X.1976 г. ОР обслужващ затвора, е получил агентурно сведение, че някои от затворниците /посочват се имената на част от избягалата група/, се готвят да избягат от затвора. Със сведението е запознат незабавно началникът на затвора, който въпреки този сигнал не е предприел никакви мерки за предотвратяване на бягството.

В показанията си един от задържаните от тези беглеци Боньо Бонев при следствието сочи, че много разлагащо въздействие оказва върху затворническата психика фактът, че постовите "спят" или "дремят" по време на службата. Когато знаели, че

Из архивите на ДС

914

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

съществуват такива големи пропуски в охраната, започвали да мислят за бягство и се възползуват от подобна обстановка.

Бягства на затворници се допускат не само от работните обекти, но и при конвоирането им по различни поводи.

По време на бягствата в много случаи избягалите затворници извършват престъпления против народната власт, кражби, изнасилвания, измами и бягства зад граница. Показателен е случаят с избягалия от Софийския затвор , извършил 56 взломни и обикновени кражби до залавянето му в продължение на 2 месеца.

Съществуват не малко слабости и уязвими места по отношение на физическата охрана и техническите охранителни съоръжения на затворите, ТПО и външните обекти, където се извеждат затворници на работа. Това създава възможност и условия, както за организиране на бягства, така и за осъществяване контакт на затворници с външни лица.

Съгласно заповед № I-3650 от 4.VII.1970 г. на Министъра на вътрешните работи, агентурно-оперативното обслужване на затворите в страната се възлага на органите на ДС и НМ.

Организацията на оперативната работа, съобразно изискванията на тази заповед, се осъществява от съответните окръжни у-ния на МВР, на чиято територия има затвори.

Оперативният състав по линия на ДС обслужващ затворите е от 5 ОР, от които 3 в Стара Загора и 2 в София. В останалите затвори обслужването по линия на ДС се осъществява на териториален принцип от определен ОР, по съвместителство по линия на VI управление ДС към окръжните управления на МВР.

За подобряване на организацията и издигане на по-високо ниво агентурно-оперативната работа по линия на ДС, по предложение на ръководството на VI управление ДС, през месец март

104

тази година в V отдел на управлението ни по решение на ръководството на министерството се създаде отделение от 5 ОР за работа по най-важните обекти, оказване помощ и контрол на окръжните управления МВР.

Към 1.XI.1976 г. изтърпяват присъди в затворите 621 лица, от които за престъпления против НРБ 171, концентрирани предимно в затвора Ст.Загора и 450 осъдени по чл.чл. 279 и 386 от НК за подготовка, опит и бягства през граница.

На оперативен отчет по линия на ДС се водят 10 ДОР, 1 ДОП и 5 ДОН, а останалите на списъчен отчет.

Съвместно с ВГУ, III управление, отдел "Следствен" ДС, Софийско градско и окръжните управления на МВР се провеждат съвместни агентурно-оперативни мероприятия за доизясняване престъпната дейност на обектите, разкриване канали и провеждане на активни наши мероприятия.

Разработката и наблюдението на обектите и контингента се осъществява от 119 агенти и ДЛ.

От посочените данни е видно, че оперативният отчет по линия на ДС е малък и не съответствува на вражеските проявления. Едновременно с това и агентурното обезпечаване е незадоволително. В тези две направления е насочено вниманието на оперативните работници обслужващи затворите.

По линия на НМ затворите се обслужват от 15 оперативни работници /зам.началници по режима на отделните затвори/ и 3 нещатни оперативни работници в затворите Пазарджик, Варна и Враца.

Към 15.XI.1976 г. в местата за лишаване от свобода е работено по 600 оперативни дела по линия на НМ. Част от тях са предадени на териториалните поделения на МВР, поради освобождаване на обектите от затворите или трудово-поправителните общежития. В момента на отчет се водят 400

Из архивите на ДС
915

Из архивите на ДС

916

оперативни дела, открити съгласно Инструкцията за борба с рецидивната престъпност или по писма на поделения на МВР. Поголяма част от тези дела са ОПД. Активни агентурни дела са 76, от които са реализирани 12 за цялата страна.

Секретният апарат на НМ се състои от 238 СС и 331 доверени лица. Средно през годината един оперативен работник /зам.началниците по режима и тримата следователи в затвора гр. София/, е водил на отчет и ръководил по 18 СС. Посредством този секретен апарат досега са разкрити допълнително над 500 престъпления непризнати по време на предварителното производство и съда. На териториалните поделения са предадени за оперативна проверка 1,017 агентурни сведения.

Агентурно-оперативната работа по линия на ДС и НМ не отговаря на повишените изисквания на настоящия етап. Оперативният отчет не отговаря на оперативната обстановка. Агентурният апарат е недостатъчен в количествено и качествено отношение. В някои случаи не се реагира своевременно на сигналите и се допуска извършването на престъпна дейност от лишените от свобода лица.

За подобряване на агентурно-оперативното обслужване на затворите, ограничаване възможностите за бягства и извършване на други престъпления от лишените от свобода лица, считаме за целесъобразно:

1. VI управление ДС да усили агентурно-оперативната си работа по затворите, като подобри взаимодействието и координацията с ДНМ и другите заинтересовани поделения на министерството.

2. Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието съвместно да решат въпроса за оборудване на затворите и поправителните домове с надеждни сигнално-охранителни съоръжения.

3. Да се обсъди от ръководството на Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи и Главна прокуратура на НРБ преминаването на затворите на принципа "затвор-режим", т.е. осъдените на "усилен строг режим" да бъдат в отделен затвор, "строг режим" в друг затвор и т.н.

4. Представители на Министерство на правосъдието, Министерство на вътрешните работи, Комитета по труда и работната заплата към МС и Главна прокуратура на НРБ, да преразгледат разстановката на затворниците за 1977 г. и се съкратят онези работни обекти, за които не са създадени условия за надзор и охрана.

5. С цел да се подобри работата по усъвършенствуване надзора и режима на осъдените и изтърпяващи наказание лица в затворите, за изолация на рецидивистите и най-опасните затворници и повишаване ефективността от политико-възпитателната работа, особено над младежите и за първи път влизащи в затворите лица, комисия с представители от МВР, Министерство на правосъдието, Гл.прокуратура, Върховния съд и специалисти-юристи, социолози, педагози, психиатри и др. да извърши проверка и анализ от резултатите по приложение на Закона за изпълнение на наказанието, като внесат предложение за подобряване на работата в тези насоки.

НАЧАЛНИК VI УПРАВЛЕНИЕ ДС
Ген.лейтенант _____

Отпеч.в 2 екз.
№ 1-Секретариат МВР
№ 2-VI у-ние ДС

10.XII.1976 г./ВТ
Протокония в 13 екз - 10.12.

Из архивите на ДС
917

246

ИЗ ПРЕДАВАНЕТО "РАДИОХРОНИКА НА РАДИО "ДОЙЧЕ ВЕЛЕ"

РАДИО "ДОЙЧЕ ВЕЛЕ", 2 януари (18.15 ч.) -

Основаният преди няколко години по инициатива на група борци за граждански права Международен комитет срещу политически преследвания публикува в Париж материали за преследване по политически причини на хора в Латинска Америка, в Полша, в Съветския съюз и в други държави, намиращи се под диктаторски режими, и една документация-брошура за положението на политически преследваните и наказвани заради техните убеждения хора в България.

В брошурата се казва:

В България, страната на розите, съществуват затвори, лагери за принудителен труд и психиатрични клиники. Иван Сираков, изселен от родния си град София през януари 1968 г., е бил въдворен на постоянно местожителство в Бяла, Северна България. Той успя да избяга през есента на 1974 година в Австрия. Според него в Бяла има голяма психиатрична клиника, където много български интелектуалци, несъгласни с политиката на правителството, са задържани без никакво медицинско основание. Втората е близо до София, на четвърти километър, и носи името "Научно-изследователски институт за неврология и психиатрия". Това е институт, който е един от най-меродавните сега в България. Той не е снабден с модерна апаратура и в хигиенно отношение е под равнището на съвременните изисквания. Разделен е на два отсела - неврологичен и психиатричен. Негов директор е професор Ганчо Ганев. Началникът на психиатричното отделение е доктор Кирил Милев, компетентен специалист, безпартиен. Част от отделението му се ръководи от проф.Петко Дончев, активен член на Комунистическата партия, ЦО

направил светкавична кариера благодарение на партийните си връзки, Той се занимава предимно с двайсетте легла, запазени за подследствени от Софийския затвор. Професор Дончев ръководи също и психиатричната клиника в Курило. Там негова заместничка е д-р Марина Александрова, също член на партията. Там работи и д-р Славкова, братовчедка на Иван Славков - зет на Тодор Живков и директор на Българската телевизия. Към персонала на тази клиника се числят и четирима болногледачи и четирима милиционери. Те носят под белите си престилки палки, които употребяват често. Така наречените болни биват лекувани с лекарства, произведени в България или в Съветския съюз.

В документацията се сочат поименно няколко задържани в психиатричната клиника по политически причини, между които и международно известният български спортист Веселин Иванов Косовски, чийто случай е описан така:

На 8 май 1975 г. Косовски посещава своята приятелка в Източен Берлин и бил арестуван от органите на сигурността на ГДР. Той притежавал издаден от властите на ГФР редовен емигрантски паспорт. В ГДР Косовски бил затворен в продължение на 23 дни, след което бил предаден на българите. Това става в грубо нарушение на Женевската конвенция за политическите бежанци от 1951 година. В продължение на два месеца Косовски бил "лекуван" в психиатричната клиника на четвърти километър, след което благодарение на интервенцията на канцлера на ГФР Хелмут Шмидт и в резултат от възмущението сред общественото мнение на Запад бива преместен в софийския затвор. На 29 октомври 1975 година той е изправен пред михайловградския окръжен съд и бива осъден на 5 години лишаване

ЦО

Из архивите на ДС
919

Из архивите на ДС

от свобода. Въпреки че делото му попада под общата амнистия,Косовски излежава сега присъдата си.

На страница трета от документацията на Международния комитет срещу политическите преследвания е отпечатана схематична карта на България, на която са нанесени всички известни на този комитет затвори и концентрационни лагери. Следва списъкът им.

920

Софийски централен затвор. Окръжни затвори – във Враца, Плевен и Ловеч. Градски затвор в Белене. Окръжни затвори – Бургас, Варна, Стара Загора, Пловдив, Пазарджик, Градски затвор – Бобов дол и женски затвор в Сливен.

Затвори за непълнолетни: изправителен дом за юноши в село Бойчиновци, Михайловградско, изправителен дом за девойки в село Подем, Плевенско.

Военни затвори: дисциплинарен батальон за войници на активна служба в Ихтиман; дисциплинарен батальон за офицери в София; дисциплинарен затвор за трудоваци, осъдени на повече от една година – в село Чернево, Варненски окръг; дисциплинарен батальон за войници, осъдени на по-малко от една година – в Медникарево, Старозагорско.

По наши сведения, четем по-нататък в документацията, понастоящем в българските затвори излежават наказания около 50 000 затворници, от които около 15 000 криминални. Рекордът държи плевенският окръжен затвор с 5000 затворници. В по-голямата част от затворите има както политически, така и криминални затворници. Причините за осъждането на политическите затворници са най-различни – от разказан политически виц или невинна подигравка с партийни функционери до

ЦО

опит за бягство през граница, участие в организации, истински или измислени за сваляне на властта и т.н. Има и осъдени по обвинения за шпионаж или само за това, че са завързали връзки със западни чужденци.

Условията за живот в затворите са ужасни. От 1973 година насам всички затворници са задължени да работят през време на излежаване на наказанието си. Те са напълно изолирани от обществото и лишени от възможността редовно да получават писма. Два дни, в които се работи, се смятат за три дни излежано наказание. Храната в затворите е бедна на калории, медицинското обслужване - оскъдно. Съществуват само две болници за затворници - в София и в Ловеч. В извънредни случаи болни затворници се изпращат за кратко време в обикновени болници, където се охраняват най-осторожно. Затворниците с оглед на наказанието им и на поведението им в затвора са подложени на различни режими: обикновен, тежък и много строг. Всеки от тези режими определя правото на затворника на посещения, писма и колети, които може да се получават на месец. Разходките в затворите траят по един час дневно, което време може да бъде ограничено за някои на 45 минути или дори на половин час според настроението на началника на затвора. Затворниците имат формално правото да се оплакват пред прокуратурата, което в никакъв случай не значи, че оплакванията им действително се разглеждат.

В затвора Белене напоследък са задържани много българи-мюсюлмани. Те са задържани за по няколко години често с целите си семейства. В документацията са изброени по-

ЦО

Из архивите на ДС
921

Из архивите на ДС

922

250

именно 30 такива българи-мюсюлмани.

Документацията на Международния комитет срещу политическите преследвания отделя място и за трудовите наказателни лагери в България. Под заглавие "Концентрационните лагери"(тук става въпрос за истинското им име, не по украсеното название "трудово-възпитателни общежития") в документацията четем: Що се отнася до концентрационните лагери, условията за работа и за живот там са невъзможни. Задържаните там биват често бити, те са недохранени, измъчвани. Първите по-големи лагери бяха създадени непосредствено след края на войната. Един от най-ужасните и най-големите е лагерът Белене, в който в известни периоди имаше по няколко хиляди лагеристи. В момента той съществува още под формата на затвор, построен близо до лагера. Това е мястото, където са въдворени така наречените противници на режима - враговете.

Концентрационните лагери са или близо до някое ДЗС или до някой голям строителен обект. В годините между 1949 и 1953 година броят на задържаните там надхвърли няколко десетки хиляди души. Много от освободените през 1952 и 1953 година лагеристи бяха отново въдворени там, след събитията в Полша и в Унгария през 1956 година.

Днес в България има няколко по-малки концентрационни лагера. Остава се с впечатлението, че властите предпочитат да разпръскват политическите си противници в различни затвори, за да могат те да бъдат по-добре наблюдавани и охранявани. Някои от останалите сега лагери са Белене и Ножарево в Добруджа. Общият брой на изселените и на задържаните в концентрационни лагери в България несъмнено надминава 20 000 души.

ЦО

КД-25
13 VI 1977 г.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Рег. № 2119 Вх. № 69
11. МАР. 1977 19 год.
СОФИЯ

С П Р А В К А – ОБЗОР

по осъщественото бягство на група затворници от затвора в гр. Бобов дол

През 1971–1976 г. от затворите в страната са избягали общо 474 затворника или средно на година се падат по 79 бегълци .

В настоящия обзор ще се опитаме да разкрием някои характерни особености в подготовката, специфични само за бягствата от затворите и в светлината на осъщественото бягство на групата от затвора в Бобов дол, да подчертаем голямото значение на тези особености за оперативната работа на органите на МВР и за охранителната работа на администрацията на затворите.

По целите и подбудите на бягствата бегълците от затворите се определят на две основни категории:

Едната категория затворници, главно рецидивисти, осъждани за криминални престъпления, бягат от затворите за да извършат някои общи кражби, измами, изнасилвания, да пияньствуват и пр. За тази категория бегълци най-характерното е, че те не извършват предварително щателна подготовка за своето бягство. Обикновено те използуват отдалите им се възможности и лекомислено се отклоняват. Често пъти те сами се завръщат или ги довеждат техни близки обратно в затвора.

Из архивите на ДС

924

Другата категория бегълци е от затворници, осъждани на лишаване от свобода за различни престъпления и нарушаване на обществения ред. Обикновено те са авантюристично настроени лица и попаднали под влиянието на чуждата пропаганда се стремят към бягство от затвора за да изоягат след това зад граница.

Нашият анализ на някои успешно осъществени или замислени бягства от затворите на лица, падащи в тази категория, ни разкрива някои характерни особености в стадия на подготовката и в стадия на практическото осъществяване на бягствата, които намираме за целесъобразно да посочим в настоящия обзор.

За разлика от първата категория бегълци, тази категория от тях извършва предварително щателна подготовка за успешното осъществяване на бягството си от затвора. Още в стадия на замисъла и в стадия на подготовката те прецизно изучават опита на избягалите преди тях затворници.

Освен това непрекъснато търсят слабите страни във физическата охрана и в техническите съоръжения, приложени в охранителната система на затвора. Изучават навиците на надзорно-строевия персонал и на милиционерите от външната охрана и търсят отрицателните им качества. Особено голям интерес проявяват към всеки от тях как носи постовата си служба и спазва ли стриктно заповедите и правилниците по охранителните работи на затвора.

Както за всички вражески и престъпни елементи в затворите и извън тях, така и за тази категория бегълци не е без значение да знаят кои са секретните сътрудници на ДС и НМ сред затворниците. Затова те внимателно наблюдават дейността и работата на администрацията на затвора и особено на зам.началника по режима. Следят кои затворници от кого от ръководството на затвора се извикват, по какъв повод и къде, в чий кабинет ги

Из архивите на ДС

викат. Засичат времето на всеки извикан затворник в администрацията и пр. В това отношение им правят впечатление и много дребни на вид неща и всеки заподозрян бързо го изолират от себе си.

С повишен интерес наблюдават всеки новопристигнал в затвора цивилен гражданин и със завидна бързина установяват от кое учреждение е той. Ако е от Министерство на правосъдието или от прокуратурата не проявяват особен интерес към работата му в затвора, но ако е от ДС или НМ стават осторожни и следят всяко негово действие. Стремят се да разберат причините за неговото пристигане и най-вече с кого ще се среща в затвора.

925

Някои от тази категория бегълци в стадия на подготовката си за бягство от затвора и в практическото му изпълнение замислят убийства на надзиратели или милиционери от външната охрана за да обезпечат успешното си бягство. Други, по примера на международни терористични организации и екстремистки групи, замислят отвличането на отговорни партийни и държавни ръководители и за откуп на живота им, да предявяват условия на правителството.

Поради тези и други характерни особености в подготовката и в практическото осъществяване на бягствата си от затвора , тази категория бегълци се очертава особено опасна. За органите на ДС и НМ , натоварени със задачата за оперативното обслужване на затворите в страната , е от значение всеки сигнал за бягство, независимо от каква категория са бегълците. За тях всеки беглец от затвора е потенциален престъпник. След бягството си всеки от тях е годен да извърши обири, взломни и обикновени кражби, измами, убийства, изнасилвания. Да извършва терор, диверсия и други престъпления с контрареволюционен умисъл.

Из архивите на ДС

926

Не само по тези причини органите на МВР са задължени бързо да реагират на получаваните сигнали за бягство от затвора. Това се налага и от обстоятелството, че за издирването и залавянето на бегълците от затвора се изразходват много сили и държавни средства. А бегълците през време на укриването си нанасят на народното стопанство щети за стотици хиляди лева загуба.

Както е известно, на 5 ~~ноември~~ 6 ноември 1976 г. между 2.30 и 2.45 ч. от затвора в гр. Бобов дол избяга група от 7 затворници. Затвора в гр. Бобов дол се намира в североизточната част на града на около 300 метра от районното у-ние на МВР. В него изтърпяват наказание "лишаване от свобода" между 680 и 700 затворници от Кюстендилски, Благоевградски и Перишки окръзи. Съгласно заповед № 867 от 1972 г. на Министъра на правосъдието, тук изтърпяват наказанието си и онези затворници от останалите затвори , които са изявили желание за миньорски труд и са годни за такъв. През учебната 1974-75 г към затвора е открито основно вечерно училище и по този повод са били прехвърлени затворници от другите затвори, които подлежат на задължително обучение.

Съгласно заповед № 785/1974 г. на Министъра на правосъдието, в затвора Бобов дол са концентрирани и рецидивисти за една работна смяна в каменовъгленатата мина "Бобов дол", които наброяват между 250 и 280 затворници. С изключение на една малка част от затворниците, които са заети в домакинството на затвора и за някои строителни работи, всички работят под земята в рудниците "Миньор","Бобов дол" и "Мламолово" на три смени.

Бягството си от затвора групата осъществи по време на трета /нощна/ смяна, която започва работа от 24 ч. в руд-

Из архивите на ДС

5. Да се препоръча на ръководството на Министерство на правосъдието мотивирано да предложи пред Министерския съвет за предоставяне на затвора отделен рудник в каменовъгления басейн "Бобов дол" за добив на въглища, без участието на цивилни миньори.

Съвместната работа на затворници с цивилни миньори под земята пречи не само на агентурно-оперативната работа, но особено много трудности се създават на политико-възпитателната и режимната работа на администрацията на затвора и пр. Много чести са случаите на внасяне на алкохол от цивилните и продаван на затворниците. Внасят се и други непозволени за затворниците съгласно режима вещи.

927

Н-К V ОТДЕЛ, VI У-НИЕ ДС
Полковник:_____

Нап. в 1 екз.
1-за р-вото
изп.Чернев
нап.Савова
София,10.III.1977 г.
М. № 1461

Предложен.
Настоящия екз. е върнат
13.VI.77

СТРОГО СЕКРЕТНО!
Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ОКР. У-НИЕ МВР
/полк.ЙОРДАН ТУНЧЕВ/
КОПИЕ: ОК НА БКИ - ПАЗАРДЖИК
КОПИЕ: МВР VI-ТО УПРАВЛЕНИЕ - СОФИЯ
/полк.АНГЕЛ ЧЕНОВ/

ПАЗАРДЖИК

Другари,

В затвора гр.Пазарджик изтърпяваше наказанието си лишаване от свобода затворника ГЕОРГИ АТАНАСОВ ЗАРКИН, роден на 3.III. 1940 год. в с.Бели Искър, Софийско. Произхожда от селско семейство. Баща му преди 9.IX.1944 год. е членувал в партията на Александър Цанков. През 1923 год. е участвувал в убийството на комунисти. След победата на 9.IX.1944 год. същият е ликвидиран.

Георги Заркин е завършил Селско-стопанския техникум в гр.Ихтиман и първоначално е работил в ТКЗС "Самоковска комуна", а по-късно във вестниците "Самоковска комуна", "Софийска правда" и "Поглед".

С присъда № 119/1966 год. на Софийския окръжен съд е осъден по чл.95 от НК на 6 години лишаване от свобода, затова че е образувал и ръководил група, поставила си за цел да подрони, отслаби и събори Народната власт.

С присъда № 20/1969 год. на Старозагорския окръжен съд е осъден на 5 години лишаване от свобода по чл.108, затова че в същият затвор е разпространявал клеветнически твърдения засягащи държавния обществен строй в НРБ.

Напоследък изтърпяваше присъда № 102/1974 год. на Ст. Загорския окръжен съд от 8 години лишаване от свобода по чл.108 от НК, затова че в затвора Ст.Загора е образувал нелегална група с цел да подрони и отслаби властта в НРБ и да върши диверсии. Очертал се като мързелив и недисциплиниран затворник, не изпълнявал разпорежданията на администрацията и не спазвал вътрешния ред. Умишленно подготвял други затворници да извършват бягство и измяна на Родината. Отправял гнусни клевети и измислици по адрес на наши партийни и държавни ръководители. По характер бил зъл, отмъстителен и имал враждебно отношение към Народната власт, Партията и социалистическия строй,

писал лозунги с антипартийно съдържание, говорил по адрес на наши партийни и държавни ръководители, че били убийци, че продали България на СССР, че всичко се изнасяло за Съветския съюз, а това деморализирало останалите затворници. За да не влияе повече отрицателно на останалите затворници през м.февруари 1975 год. беше приведен в поверения ми затвор.

С идването си в затвора гр.Пазарджик, нито за минута не престана да мисли как да ни навреди. На ляво и дясно пред затворниците продължаваше да клевети Народната власт, коментираше написаното в пресата, но все в полза на враговете - подтикваше наново затворниците към терор на наши видни партийни ръководители, организираше бягство на затворниците. Продължаваше да пише статии и позиви и правеше опити да бъдат изнесени на вън, евентуално публикувани в чуждата преса.

Така например напоследък беше написал около 1520 реда или 80 печатарски листа-статии под заглавията: "Комунистически морал и неговата същност"; "100.000 часа в плен на смъртта"; "Комбинат за деца"; "Бунтове на безнадежност", в тях най-злобно клевети наново нашият строй.

Ето няколко реда от тези шедьоври, на които би завиждял и самият Солженицин. "Без преувеличение мога да кажа, че комунистическото здружение е най-голямата червена мафия, която познавам със сборище Москва. Особено похвални успехи в това отношение имат тираническите режими и на първо място продажните лакеи на България начело с жандарма Живков и още много и много гнусни клевети, които недвусмисленно доказаха, че имаме работа не с обикновен престъпник и заблуден човек, а един закоравял враг на Народната ни власт.

През м.юли 1977 год. направил опит да пробие стената на затвора с помощта на желязо, счупено от леглото, с цел да избяга.

За тези му деяния е изолиран на основание чл.85 от ЗИН. Но по интересното е, че се намираха хора в негова защита. На основание чл.4 от ЗИН един от зам.прокурорите упражнява надзор по спазване на законността в затворите. За такъв е определен др. Неко Кадийски. При идването му в затвора през м.юли 1977 год. му е обяснено не за първи път, че имаме изолиран затворник, а това е Заркин, за много лошо поведение с надзорно-стройвия състав и за вражеско държане и поведение, независимо че е изтекъл двумесечният срок той продължава да е в същата килия, като всички правни положения се

Архивите на ДС
929

Из архивите на ДС

930

спазват /престои на открито, свиждания, вестници и т.н./ но не сме в състояние да го пуснем при другите затворници с цел да не ги демо-рализира. Той привидно се съгласи с мене, но с писмо № 94 от 20.VII. 1977 год. ни пише бързо! "При извършената проверка се установи, че затворника ГЕОРГИ АТАНАСОВ ЗАРКИН е бил изолиран в единична килия на основание чл.85 от ЗИН за срок от два месеца с начало на изолация от 3.V.1977 година.

Както преди тази дата, така и след изтичане срока на наредената изолиране, статута на Заркин на изолиран затворник не е променен. Нещо повече, същия направи оплакване, че е лишен от редица други права, като това да получава вестници, да се среща и разговаря с началника на затвора, да прави свиждания, да излиза редовно на разходка на открито и др.

Горното е грубо погазване правата на затворника гарантирани с чл.23 от ЗИН.

С оглед на това и на основание чл.41 ал.I от Закона за прокуратурата и чл.4 ал.IV буква "б" от ЗИН,

Н А Р Е Ж Д А М:

Незабавно да се отмени статута на изолиран затворник по отношение на ГЕОРГИ АТАНАСОВ ЗАРКИН, като се вдигнат от него всич ки допълнителни ограничения на правата му, за които няма законно основание.

За стореното от Вас ни уведомете в еднодневен срок.

Зам.окръжен прокурор /п/ Н.Кадийски

Това Кадийски го писа без да разговаря след това с мене, като началник и със зам. н-ка по режима и н-ка на отряда или даже със старшината отговарящ за следственото отделение, където се намира килията на Заркин, а се е базирал само на онова, което му е казал той.

На 29 с.м. вечерта към 23.00 часа затворника Заркин се качил на леглото, хванал се за перваза на прозореца и започнал силно да вика "Убийци"! "Това са убийци"! "Началника на затвора и той е убиец"! "Те ще ме убият"! На поканите да престане да вика и нарушава реда, той не се подчинил. За това му деяние бил наказан от началника на затвора и преведен в наказателна килия № 4. На 6.VIII.

Из архивите на ДС

1977 год. надзирателя старшина Благо Димитров Пачев му отнесъл вечеря и го поканил да отиде до тоалетната, но Заркин отказал. Старшина Пачев заключил наказателната килия, взел ключовете в себе си и се прибрал да почива. През нощта нито той, нито пък някои друг е ходил при затворника, нито пък е вземал ключовете от старшина Пачев. Сутринта на следващия ден последния отишел в наказателната килия, за да изведе Заркин до тоалетната и намерил същия починал.

От съдебно-медицинската експертиза и заключението на съдебния лекар е видно, че затворника Георги Заркин е починал вследствие на остра сърдечна съдова недостатъчност, на базата на белодробно-сърдечно-съдова слабост на базата на сърдечни заболявия: трахеобронхит, бронхопневмония, коронаро склероза. Касае се за Скоропостижна не насилствена смърт.

Не се установиха никакви действия на длъжностни лица от администрацията на затвора, които да са в причинна връзка със смъртта на затворника Заркин.

С оглед на това наказателното преследване се прекрати на основание чл. 21 ал.I т.1 от НПК, поради липса на данни за извършено престъпление.

На следващия ден /7.VIII.1977 год./ капитан Пенов от затвора, съобщава на Кадийски за смъртта на Заркин, той без да разпитва със съжаление казал: "Неможахме да му помогнем на този човек"

За да избегнем евентуален политически скандал и неприятности ние помолихме военният прокурор да разреши да погребем ние трупът. /Законодателя не е предвидил къде да става това на затворниците при евентуална смърт/. Военният следовател ст.л-т Демирев ни правилно разбра и се съгласи това да стане в гр.Пазарджик в присъствие на близките. Ние им съобщихме и Заркин беше надлежно погребан в Пазарджишките гробища в тяхно присъствие. На следващият ден Кадийски идва в затвора и в деловодството пред служителите др. к-н Пенов, Ив.Маринова, Ф.Минкова, говорил че ако бил разбрал по-рано щял да разреши да го погребат в родното му село и казал. "Вас Ви е страх и от умрелите", но с това не престава неговото застъпничество и безпринципна защита в полза на Заркин и под формата на сведение съобщава за неговата смърт и на прокурора от Главната прокуратура Дончев, който от своя страна изпратил изложение до главния прокурор-респективно до др. генерал л-т Капитанов военният прокурор. В изложението на Дончев се казва, че сме имали нечовешки отношения към

Из архивите на ДС

Заркин, бил е изтезаван, малтретиран, вследствие на което е последвала смъртта и следва да се потърси съдебна отговорност от длъжностните лица в затвора.

Наред с това бяха написани и редица други несъществуващи или по-скоро измислени обвинения, като това че не сме предавали дрехите на близките му и ценностите. На базата на този сигнал на нова сметка дойдоха представители от Военна прокуратура гр.Пловдив, започнаха разпити, вследствие които създадоха не здравословна атмосфера за работа. Разпитаха се затворници и кой не знаеше за смъртта на Заркин и той се научи, започна да се шуми в затвора за следствие убийство и т.н. Всичко това се отразява зле както върху служителите така и върху затворниците.

932

Аз считам, че не се касае за едни просто невинни грешки от страна на Неко Кадийски зам.окръжен прокурор в гр.Пазарджик и Дончев от Главната прокуратура, а за едно политическо късогледство, за което следва съответните органи да вземат мерки.

Горното Ви донасям за сведение.

Написано в 4 екз.
Екз. № 1 ОУ на МВР-Пазарджик
Екз. № 2 ОК на БКП-Пазарджик
Екз. № 3 МВР VI у-ние-София
Екз. № 4 Затвора-Пазарджик
ИЗП/А.Топкаров
НАП/Д.Благоева - 49

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА -
/подполковник Топкаров/

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Рег. № 7915 Екз. № 1
..... 19 ..... год.
СОФИЯ

ДО

НАЧАЛНИКА НА ВСШ "Г.ДИМИТРОВ"-МВР

Т У К

К.Д
1.8.78

Във връзка с рапорта на ст.лейтенант Илиев, аспирант към школата, Ви уведомяваме, че по оперативни съображения не е целесъобразно да провежда анкета и влиза в контакт с лишените от свобода лица за извършени престъпления против НРБ, изтърпяващи присъди в затвора Стара Загора.

За неговите научни интереси може да ползува документацията, намираща се в затворническите дела на осъдените.

Приложение: рапорта и въпросника. № 6197/26.7

П-К V ОТДЕЛ, VI УПРАВЛЕНИЕ ДС
– полковник: .....

Нап. в 2 екз.
№ 1 – адресата
№ 2 – КД
изп.Д.Здравков
нап. МС/1.VIII.78 г.
м. № 7771

ОСНОВНИ НАСОКИ

за повишаване ефективността от изпълнение на наказанието лишаване от свобода

(Утвърдени с Решение № 1125 на Секретариата на ЦК на БКП от 30.XII.1978 г.)

Процесът на изграждане на развито социалистическо общество в Народна република България се характеризира с постоянен политически, икономически, социален и духовен растеж. Непрекъснато се усъвършенствуват обществените отношения, социалистическата демокрация и социалното управление, укрепва морално-политическото единство на народа, повишават се съзнателността и активността на трудещите се, утвърждават се нови духовни ценности. Историческа роля за това има Априлският пленум на ЦК на БКП от 1956 г., който възстанови ленинските принципи и норми на партиен и държавен живот.

Постигнатите успехи във всички сфери на живота, разширените правни гаранции за защита на социалистическия обществен строй, социалистическата собственост и правовия ред, правата, свободите и законните интереси на гражданите нарасналата съзнателност на труженицте на социализма съдействуват за ограничаване и намаляване на престъпността.

Преодоляването на отрицателните явления, които противоречат на същността на социалистическия обществен строй, винаги е било едно от основните направления в социалната политика на Българската комунистическа партия. Програмата на партията, решенията на X и XI конгрес, Юлския пленум (1976 г.) и Националната партийна конференция разработиха

стратегическите задачи на специализираните държавни органи и обществени организации в борбата срещу отрицателните явления, за премахване на причините и условията, които ги пораждат.

На Съвременния етап все повече нарастват изискванията на партията и обществеността за повишаване ефективността и качеството в дейността на Министерството на вътрешните работи, съда, прокуратурата и другите държавни и обществени органи и организации за строго и неотклонно спазване на законността, на принципа за равенство на гражданите пред закона и правилно съчетаване на наказанието с убеждението и възпитанието. Голяма роля в това отношение се отрежда и на органите по изпълнението на наказанието лишаване от свобода.

В етапа на развитото социалистическо общество пред органите по изпълнение на наказанието лишаване от свобода се поставят качествено нови задачи и изисквания. За повишаване ефективността от дейността им е необходимо по-нататъшно усъвършенстваване на надзора и охраната, режима, трудовото и политическото възпитание, както и на управлението и взаимодействието им със специализираните държавни органи и социалистическата общественост. Развитието и усъвършенстването на дейността на органите по изпълнение на наказанието лишаване от свобода трябва да бъде подчинено на главната цел-поправянето и превъзпитанието на осъдените. Постигането на тази цел предполага не само по-съвършена организация на работата в съответствие с нормативните актове, но и прилагането на нови форми, средства и методи, съобразени със съвременните прогресивни тенденции в тази област и с постиженията на науката.

Дейността по изпълнението на наказанието лишаване от свобода в етапа на зрялото социалистическо общество следва да се развива и усъвършенствува в следните основни

Из архивите на ДС
935

Из архивите на ДС

936

насоки:

I.

Изпълнението на наказанието лишаване от свобода ще се осъществява във все по-пълно съответствие с основните принципи на социалистическото общество - социалистическата законност, социалистическия демократизъм и хуманизъм. Заедно с това ще се утвърждават и разширяват специалните принципи, върху които се изгражда наказателно-изпълнителната ни система, като диференциран и индивидуализиран подход към осъдените, съчетаване на наказанието с други средства за поправяне и превъзпитание и най-вече с политико-възпитателната работа и с общественополезен труд, участие на широк кръг държавни органи в дейността по изпълнение на наказанието, привличане на обществеността в помощ на органите по изпълнение на наказанието.

В тези принципи особено важно място заема социалистическата законност. Съобразяването на цялата дейност по изпълнението на наказанието лишаване от свобода с изискванията на принципа на социалистическата законност следва от самия характер на социалистическия обществен строй и е абсолютно необходима предпоставка за реализиране целите на наказателното изпълнение.

Прокурорският надзор трябва да се утвърждава като гаранция и основно средство за спазване на законността в местата за лишаване от свобода. Важна роля в това отношение има и усъвършенстването на ведомствения и обществен контрол.

В етапа на развитото социалистическо общество особено важно значение придобива въпросът за зачитане правата на личността. Изпълнението на наказанието лишаване от свобода ограничава значително правния статут на осъдените. Наложително е да се засилят грижите за създаване на подходя-

ща и съобразена с хигиенните норми и изисквания битова обстановка и се осигури своевременно медицинско обслужване в съответствие със специфичните условия в местата за лишаване от свобода, които да гарантират физическото и психическо здраве на лишените от свобода.

Необходимо е да се изготвят единни критерии и норми за настаняване на осъдените по помещения и за медицинското им обслужване и да се предприемат мерки за възможно най-бързото им практическо осъществяване.

Развитието и усъвършенстването на социалистическите обществени отношения, намаляването на престъпността и повишаването правосъзнанието на трудещите се, създават обективни предпоставки за повишаване ефективността на изпълнението на наказанието лишаване от свобода главно чрез поправително и превъзпитателно въздействие върху осъдените. За целта е необходимо, от една страна, да се ограничи до възможния максимален предел отрицателното въздействие на лишаването от свобода, а от друга - да се разнообразят и усъвършенстват средствата за възпитателно въздействие.

Един от пътищата за ограничаване отрицателното въздействие на лишаването от свобода е по-нататъшното разширяване диференцираното настаняване на осъдените по затвори и поправителни домове в зависимост от тежестта и характера на извършеното престъпление, предишните осъждания и др. Наложително е, в съответствие със съвременните постижения на науката, да се премине към създаване на нови видове места за лишаване от свобода, в които да се прилагат и нови форми на изпълнението на това наказание. От една страна, за осъдените за първи път за по-леки престъпления трябва да се създават заведения от полуотворен или открит тип при смекчен или полусвободен режим и изолация. От друга страна, следва да се обсъди целесъобразността от създаване на заведения със съответ-

Из архивите на ДС
937

Из архивите на ДС

938

но по-строг режим и изолация за рецидивистите осъдени за тежки умишлени престъпления.

Изпълнението на наказанието лишаване от свобода по отношение на непълнолетните трябва да стане обект на специално внимание - от страна на съответните държавни органи и обществени организации. Необходимо е да се положат максимални усилия, за да се постигнат възможно най-добри положителни резултати. Реализирането на тази задача изисква да се осигурят материални средства, включително и за построяване на нов, отговарящ на съвременните изисквания поправителен дом за непълнолетни.

Сложният и многостранен характер на дейността по изпълнението на наказанието лишаване от свобода налага в нея да участвуват съответно различни държавни органи и обществени организации. От правилното организиране на работата на тези органи и организации и от координирането й зависи до голяма степен нейната ефективност. Това важи най-вече за взаимодействието между Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Министерството на народната просвета, съда, прокуратурата, народните съвети и наблюдателните комисии и др. Комплексният подход в борбата с престъпността трябва да се утвърждава и в бъдеще като основен метод на работа.

Научното начало в работата на държавните органи се утвърди вече като един основен принцип. В работата на органите по изпълнението на наказанието лишаване от свобода то също намира приложение. Повишените изисквания на сегашния етап налагат още по-пълно и всестранно разработване на многообразните и сложни проблеми на изпълнението на наказанието лишаване от свобода. От по-нататъшно задълбочено проучване се нуждаят въпросите от социологически, психологически, педагогически и правен характер. В това отношение трябва да се използува не само Научно-методическият съвет по затворно

Из архивите на ДС

939

дело, но и останалите научни институти и звена, които имат отношение към тези проблеми. Необходимо е между тях да се установи по-тясна връзка и да се координират научните им планове. Резултатите от изследванията трябва да се използуват още по-пълноценно и да се внедряват своевременно в практическата работа.

II.

Режимът в местата за лишаване от свобода е едно от основните средства за поправяне и превъзпитание на осъдените. Диференцираното настаняване на лишените от свобода, установяването на необходимия ред и дисциплина и определяне правата им на контакти със свободните граждани оказват не само репресивно, но и съответно поправително въздействие.

По-нататъшното развитие и усъвършенствуване на режимните правила трябва да се насочи предимно към създаване на нови видове режим в специализираните заведения от полуотворен и отворен тип и в заведенията за рецидивистите осъдени за тежки умишлени престъпления.

Режимните ограничения е необходимо все по-пълно да се съобразяват както с тежестта и характера на извършеното престъпление, така и с личностната характеристика и поведението на лишения от свобода.

Необходимо е също така, непосредствено преди освобождаването на осъдените, в местата за лишаване от свобода да се създават подходящи условия за по-бързото им адаптиране към социалната среда, в която ще живеят и работят.

Същевременно трябва да се проучи внимателно въпросът за правния статут на обвиняемите и подсъдимите, като се свеват ограниченията спрямо тях до минимално необходимото за постигане целта на мярката за неотклонение задържане под стража. Тази категория лица е необходимо да се изолира напълно по спални помещения от осъдените и да се ограничи още

Из архивите на ДС

940

повече възможността за отрицателно въздействие на затворническата среда върху тях. От друга страна, необходимо е да се регламентира по-подробно статутът на обвиняемите и подсъдимите, като се предвидят възможности за пълно възстановяване на правата им след постановяването на оправдателна присъда или, ако това е невъзможно, за компенсиране на причинените от задържането им щети.

Поддържането на реда и дисциплината в местата за лишаване от свобода, недопускането на бягства и на други престъпления, а така също и подобряването на възпитателната работа зависят в голяма степен и от организацията на надзора и охраната.

В това отношение от съществено значение е обединяването на външната и вътрешната охрана в единни надзорно охранителни звена, подчинени пряко на съответния началник на затвор или поправителен дом, както и въвеждането на съвременна сигнална, охранителна и свързочна техника.

III.

Съчетаването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода с полагането на общественополезен труд и неговото подчиняване на целта за поправяне и превъзпитание на осъдените все повече ще се утвърждава като основен принцип на наказателното изпълнение. Включването на лишените от свобода в производствено-стопанската дейност да се осъществява при най-строго спазване на изискванията установени с нормативни актове.

Трудът, който полагат лишените от свобода, трябва да укрепва и развива трудовите им навици и да спомага за запазване, повишаване и придобиване на нови знания, трудовият опит и производствена квалификация, да ангажира тяхната лична заинтересованост. Да не се допуска принудително бездействие, което оказва разложително влияние върху лишените от

свобода. Упорито и настойчиво да се работи за създаването на траен и осъзнат интерес и формирането на здрави трудови навици у осъдените, особено рецидивистите, които до осъждането им не са полагали общественополезен труд и са водили паразитен начин на живот.

За реализирането на тази цел следва и по-нататък да се развива и подобрява производствено-техническата база в местата за лишаване от свобода чрез създаване на нова собствена база, материална база на други предприятия върху територията на затворите, усъвършенствуване социалистическата организация на труда, повишаване неговата производителност и качество.

Изпращане на осъдените на работа извън местата за лишаване от свобода следва да се допуска в големи групи и където има необходимите условия за охрана, контрол и спазване на съответния режим. Ръководителите на ведомствата, административните и стопанските ръководства на обектите, където работят лишени от свобода, да взимат необходимите мерки за подобряване организацията на труда и неговата ефективност, за създаване на необходимата материално-битова база, хигиена и охрана на труда.

Развитието и специализацията на производствената дейност в местата за лишаване от свобода ще се осъществяват и в бъдеще на основата на Единния план за обществено-икономическо развитие на страната, при прилагане на стопанската сметка и отчитане специфичните условия за работа.

IV.

За по-пълното постигане целите на наказанието лишаване от свобода е задължително изграждането на съвременна и ефективна система за политико-възпитателна работа. Основното е тя да бъде правилно съчетана с режимната и трудовата дейност, да се избегне шаблонът, формализмът, едностранчи-

941

Из архивите на ДС

942

востта и просветителско-назидателният характер, като се отчитат възможностите, потребностите и интересите на осъдените лица.

Политиковъзпитателната работа трябва да се провежда в съответствие с икономическите, политическите, социалните и културните задачи, които народът под ръководството на партията решава, да отразява и разкрива най-важните социални процеси и явления, тяхното място и значение във вътрешната и външната политика на държавата.

Съществено условие за ефективност на политиковъзпитателната работа е и нейното най-тясно свързване с живота на колективите, с конкретните задачи, които решават отрядите и системата като цяло. Тя трябва активно да влияе за укрепване на дисциплината, за изкореняване на вредните привички и неправилни възгледи.

Индивидуалната възпитателна работа с осъдените и особено с рецидивистите и другите труднопоправими лица да се провежда на основата на задълбочено изучаване и отчитане на личността им, на условията, причините и мотивите за извършване на престъплението, особеностите на сегашното им поведение, близките и далечни перспективи, към които се стремят.

В местата за лишаване от свобода е необходимо да се утвърждават и разширяват самодейните инициативи и прояви, които да ангажират целия състав, да са насочени към изява на художествените и други залохби и потребности на осъдените.

Особено внимание следва да се отделя на общообразователното и професионално-техническо обучение на осъдените. Налохително е да се ускорят темповете на тяхното преустройство в съответствие със съвременните изисквания в тази област.

За повишаване ефективността на професионално-техническото обучение да се използува част от материалната база в местата за лишаване от свобода, чиято продукция да не се включва в общите производствени планове, а да се планира

отделно, или се създаде съответна специализирана учебна база.

Получаването на професия, повишаването на образованието или квалификацията да се насочат към разкриване на по-големи възможности пред осъдените след освобождаването им бързо да се устроят на подходяща работа.

V.

Възпитателното въздействие върху лицата, извършили престъпления, трябва да се разглежда като непрекъснат процес и да се осъществява както по време на пребиваването им в местата за лишаване от свобода, така и след тяхното освобождаване.

В това отношение все повече ще нараства ролята на отечественофронтовските, профсъюзните и комсомолските органи и организации, на цялата социалистическа общественост. Необходимо е във взаимодействие с органите за изпълнение на наказанието да се използват по-пълно и по-ефективно техните възможности за провеждане на конкретна индивидуална възпитателна работа; за по-широко прилагане шефството на предприятия, организации, учреждения и учебни заведения над местата за лишаване от свобода; за оказване съдействие на администрацията в организирането на просветната, културно-масовата и физкултурната дейност сред осъдените.

Важен момент в дейността на органите по изпълнение на наказанието лишаване от свобода е по-нататъшното подобряване на сътрудничеството, съгласуваността и взаимодействието им с наблюдаваните комисии, центровете за възпитателна работа по местоживеене, съветите за профилактика по месторабота, комисиите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

В тази насока Междуведомственият съвет за координация и методическо ръководство на превантивната дейност при Главната прокуратура на НРБ и неговите окръжни и градски

943

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

944

звена трябва да се утвърдят като дейни и авторитетни органи, които да координират и насочват дейността на посочените специализирани органи и обществени организации.

За засилване ролята на наблюдателните комисии при окръжните народни съвети в осъществяване на възпитателния процес с лишените от свобода и настаняването им на постоянно местожителство и работа следва те да се укрепват организационно; да им се предоставят средства за оказване на материална помощ и се организира методическо ръководство и контрол на тяхната дейност.

Изключително значение за поправяне и превъзпитание на лишените от свобода, за профилактика на рецидивната престъпност придобива въпросът за своевременното устройване на освободените лица на подходяща работа в здрави трудови колективи, в които да продължи процесът на превъзпитание. За тази цел органите по изпълнение на наказанието във взаимодействие със съответните наблюдателни комисии и органите на Народната милиция следва да проявяват по-голяма активност и да установяват по-тясно взаимодействие.

За повишаване ефективността от изпълнението на наказанието лишаване от свобода и за преодоляване отрицателното отношение към освободените още по-широко трябва да се използват възможностите на обществените възпитатели, научните и творческите съюзи и средствата за масова информация.

VI.

На съвременния етап на интензивно обществено развитие е необходимо да се усъвършенствува дейността на управленческата система на местата за лишаване от свобода и по-пълно привеждане на структурата й в съответствие с поставените пред нея повишени изисквания.

Важен фактор за повишаване ефективността на наказателното изпълнение е осигуряването на високо квалифицирани

кадри, които да притежават съответните морални, политически и делови качества. Специфичният характер на работата изисква от ръководния състав висока професионална култура, добра правна, педагогическа, социологическа подготовка. Правилният подбор, подготовката и преподготовката на ръководния и надзорно-строевия състав следва да осигуряват успешното изпълнение на основната цел на трудово-поправителната система – поправяне и превъзпитание на осъдените лица.

В местата за лишаване от свобода трябва да се организира постоянно действуваща и високоефективна система за повишаване квалификацията на кадрите, която да осигурява запознаването им с новите моменти и с научните постижения в областта на наказателното изпълнение.

Необходимо е да се организира подготовката на млади специалисти, които да са запознати не само с проблемите на наказателно-изпълнителното право, но и с трудово-поправителната педагогика, социологията, трудово-поправителната психология и др.

Системно и целенасочено да се изучава и прилага напредналият положителен опит, на социалистическите страни и преди всичко на трудово-поправителните учреждения на Съветския съюз.

Из архивите на ДС
945

11

МВР
ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ ДС
Рег.№ 10146 Л.№ 2
3 X 1979 19 год.
СОФИЯ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КД-257
9/5.1980 г.

М Н Е Н И Е

на Шесто управление ДС по предложения проект на от дел "Затвори"-МВР за "Инструкция за организация на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода по линия на Народната милиция".

За организиране и регламентиране на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода, считаме, че не е нужно да се изготвя инструкция, а да се приеме една обща заповед по ДС и НМ , в която да залегнат оние положения от агентурно-оперативната работа ,касаещи специфичните условия в затворите.

Заповедта да има раздел по ДС и раздел по НМ.
В раздела по ДС да бъдат заложени следните положения:

1.Агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода по линия на ДС да се организира и осъществява от Шесто управление ДС, Софийското градско управление и окръжните управления на МВР, на чиято територия са.

В Софийското градско управление на МВР в отделите и шестите отделения на съответните окръжни управления на МВР, на чиято територия има места за лишаване от свобода, да се определи оперативен работник по ДС за обслужването им като отделна линия/направление/ в оперативната работа на ДС.

Из архивите на ДС

2. Шесто управление ДС , със съдействието на ПГУ и ВГУ-ДС да организира наблюдението и разработването на чуждите граждани лишени от свобода за извършени престъпления в НРБ. Да придобива информация ,представляваща интерес за органите на МВР и вербува агентура сред граждани от капиталистически и развиващите се страни, с перспектива за ползването й зад граница.

3. Шесто управление ДС да оказва помощ на Софийското градско и на окръжните управления на МВР, на чиято територия има места за лишаване от свобода и да контролира работата им по агентурно-оперативното обслужване.

4. Органите на ДС,обслужващи местата за лишаване от свобода да изпълняват следните основни задачи:

а/ Да установяват, наблюдават и разработват контингента на ДС сред осъдените на лишаване от свобода лица за извършени престъпления против НРБ.

- приготовление и опит за бягство през граница

-приготовление и опит за бягство от местата за лишаване от свобода.

-приготовление и опит за бягство през граница на военнослужещи

- извършени крупни стопански престъпления

- извършени криминални, стопански и други престъпления от лица ,изхождащи от вражески среди.

б/Да вербуват агентура за наблюдението и разработването на контингента на ДС,който след изтърпяване на наказанието да се предава за ползуване от централните и териториални поделения на ДС.

в/ Да разкриват факти и данни ,укрити при предварителното производство на лишените от свобода лица,осъдени за шпионска и друга противодържавна дейност.

Из архивите на ДС

г/ Да разкриват, предотвратяват и пресичат в местата за лишаване от свобода:

– опити за изграждане на нелегални групи и организации за борба срещу народната власт;

– престъпните контакти с враждебно настроени лица вън от местата за лишаване от свобода.

– провеждането на протурска, промакедонска и друга националистическа дейност.

– организирането на бягства от местата за лишаване от свобода и зад граница.

– приготовления за терор, бунт, метеж, диверсионни актове и нападение на охраната.

– написването на клеветнически материали и махзари и разпространяването им вън от местата за лишаване от свобода и зад граница.

–замисли за масова съпротива и неподчинение на разпорежданията на администрацията, дезорганизиране и саботиране на производствения и превъзпитателен процес, осъществяване на стачки, самозапалвания и друга престъпна дейност.

д/ Да съдействуват за правилното организиране на охраната, политико–възпитателната работа и стопанската дейност в местата за лишаване от свобода.

5. В местата за лишаване от свобода органите на ДС да вербуват и ръководят агенти, резиденти и доверени лица за наблюдение и разработване на вражеския контингент, при спазване на всички принципи и изисквания, регламентирани със заповедта за дейността на органите на Държавна сигурност по вербуването и работата с агентурата.

От архивите на ДС

949

6. За резиденти по линия на ДС да се привличат лица от офицерския, сержантския и волнонаемен състав на слухтелите в местата за лишаване от свобода, имащи непосредствен, естествен контакт и отношения с лишените от свобода лица.

7. Оперативните работници обслужващи /по линия на ДС/ местата за лишаване от свобода, да отчитат своята работа пред началника на Софийско градско и началниците на окръжните управления на МВР, на чиято територия са.

Началниците на Софийско градско и окръжните управления на МВР, на чиято територия има места за лишаване от свобода, работата по агентурно-оперативното им обслужване по линия на ДС отчитат пред началника на Шесто управление - ДС.

8. Оперативните работници по ДС на щат в отдел "Затвори"-МВР и местата за лишаване от свобода, отчитат своята агентурно-оперативна работа пред началниците на Софийско градско и съответните окръжни управления МВР и началника на Шесто управление-ДС.

9. Задължавам началника на отдел "Затвори"-МВР и началниците на местата за лишаване от свобода, да оказват пълна и всестранна помощ и съдействие на органите на ДС в осъществяване на агентурно-оперативната им дейност.

10. Шесто управление ДС по установен ред да информира ръководството на отдел "Затвори"-МВР за оперативната обстановка в местата за лишаване от свобода по линия на ДС.

В предложения проект за "Инструкция за организацията на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода по линия на Народната милиция" много от засегнатите въпроси се дублират с редица положения, залегнали

Из архивите на ДС

в утвърдените инструкции за агентурната работа на НМ и оперативния отчет в НМ, поради което не се налага да се повтарят отново, а да се залохат специфичните въпроси характеризиращи агентурно-оперативната работа на органите на НМ в местата за лишаване от свобода.

НАЧАЛНИК 06 У-НИЕ ДС
Ген.-лейтенант:

/П.Стоянов/

950

нап. в 2 екз.

1-отдел "Затвори"-МВР
2-отдел 05,06-ДС
изп.Здравков
нап.М.Савова -10402
София, 3.10.1979 г.

Агентура затвори

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Т-46 Екз.№ 29
2.4. 1980 г.

Отм. с 30/87 г

ЗАПОВЕД

ОТНОСНО: Задачи и организация на агентурно-оперативната работа на органите на МВР в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода.

В етапа на изграждане на развитото социалистическо общество, главната цел на дейността на органите на Министерството на вътрешните работи в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода е поправянето и превъзпитанието на осъдените, които след изтърпяване на наказанието, отново да заемат своето място сред тружениците на социалистическото общество.

Органите на МВР, осъществявайки агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода, допринасят най-активно за успешното провеждане на превъзпитателния процес, като осигуряват разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовления и опити за организиране и провеждане в местата за лишаване от свобода на бягства, теро-

Из архивите на ДС

952

ристични и диверсионни актове, написване и изпращане на клеветнически материали до международни форуми и организации, на стопански, криминални и други престъпления, както и разкриването на престъпна дейност, укрита при предварителното и съдебното производство.

Въпреки постигнатите успехи,организацията на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода все още не отговаря на порасналите изисквания.

Не се установяват и контролират всички осъдени лица, които представляват интерес за органите на ДС особено всред разследваните по Народната милиция. Недостатъчно активни и ефективни са провежданите агентурно-оперативни и други мероприятия за бързо изясняване на сигналите за престъпна дейност на лишените от свобода. Недопустими са подобни слабости особено при изясняване сигнали за остра вражеска дейност - създаване на нелегални групи и организации за борба срещу народната власт, замисли и приготовления за извършване на терор, както и за осъществяване на бягства от местата за лишаване от свобода и зад граница, провеждане на злостна противодържавна агитация и пропаганда и др.

Не са решени докрай и в съответствие с повишените изисквания въпросите за завеждане на оперативна разработка на осъдените, които представляват интерес. Недостатъчни са мероприятията за компрометиране и изолиране на осъдените, проявяващи се като лидери, както и други, които оказват негативно въздействие сред останалите лишени от свобода. Почти незначителна е доразкриваемостта на укрита престъпна

дейност на осъдените за престъпления против Народната република и за тежки стопански и криминални престъпления.

Въпреки по-благоприятните условия, наличната агентура в местата за лишаване от свобода е недостатъчна в количествено и не най-добре подбрана в качествено отношение. Работата за нейното правилно ръководство и възпитание е незадоволителна.

Слаба е профилактичната работа сред по-младите и осъдените за първи път лица.

За регулиране на специфичните изисквания в агентурно-оперативната работа по обслужването на местата за лишаване от свобода, които не са уредени в действуващите ръководни документи, и с цел отстраняване на допусканите слабости и подобряване на организацията на работата на органите на МВР по агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода

З А П О В Я Д В А М:

I

ПО ЛИНИЯ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

1. Агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода да се организира и осъществява от Шесто управление - ДС, Софийското градско и от съответните окръжни управления на МВР, с активното съдействие на останалите централни и териториални поделения.

Из архивите на ДС

953

Из архивите на ДС

954

В отделите и шестите отделения на Софийското градско и съответните окръжни управления на МВР да се определи оперативен работник по ДС за организиране и провеждане на оперативна работа като отделно направление.

2. Шесто управление - ДС:

а/ да упражнява ръководство и контрол, и да координира дейността на Софийското градско и окръжните управления на МВР по организиране наблюдението и разработването на представляващите интерес за органите на ДС лишени от свобода и изтърпяващи наказанието си български, както и чужди граждани;

б/ по своя преценка да разработва български и чужди граждани, изтърпяващи наказанието си в местата за лишаване от свобода в страната, и да води на контрол оперативни дела по направлението, заведени от Софийското градско и окръжните управления на МВР;

в/ да организира и придобива информация, представляваща интерес за органите на МВР, и вербуването на ценна агентура включително и сред граждани на капиталистически и развиващи се страни, с перспектива за ползване и зад граница.

3. Органите на ДС, обслужващи местата за лишаване от свобода, да изпълняват следните основни задачи:

а/ да разкриват, предотвратяват и пресичат в местата за лишаване от свобода:

- приготовления за терор, бунт, метеж, диверсионни актове и нападение на охраната;

Из архивите на ДС

955

– приготовления и опити за изграждане на нелегални групи и организации за борба срещу народната власт;

– установяване на престъпни контакти с враждебно настроени лица вън от местата за лишаване от свобода;

– провеждане на протурска, промакедонска и друга враждебна националистическа дейност;

– организиране на бягства от местата за лишаване от свобода и зад граница;

– написване на клеветнически материали с цел разпространяването им във и вън от местата за лишаване от свобода и зад граница;

– провеждане на противодържавна агитация и пропаганда;

– замисли и прояви за масова съпротива, неподчинение на разпорежданията на администрацията, дезорганизиране и саботиране на производствения и превъзпитателен процес, осъществяване на стачки, самозапалвания и др.;

б/ да установяват, наблюдават и разработват контингента на ДС сред осъдените на лишаване от свобода лица за:

– извършени престъпления против НРБ;

– приготовление и опит за бягство през граница;

– извършени крупни стопански престъпления;

– извършени криминални, стопански и други престъпления от лица, изхождащи от вражески среди;

в/ да доразкриват укритата престъпна дейност при предварителното производство от изтърпяващите наказания за престъпления против Народната република;

Из архивите на ДС

г/ да съдействуват за правилното организиране на охраната, политико-възпитателната работа и стопанската дейност в местата за лишаване от свобода.

4. В местата за лишаване от свобода органите на ДС да вербуват и ръководят агенти, резиденти и доверени лица за наблюдение и разработване на вражеския контингент, при спазване на всички принципи, разпореждания и изисквания, регламентирани със заповед № I-3900 от 11.XI.1974 г.

956

5. Оперативните работници, обслужващи по линия на ДС местата за лишаване от свобода да се ръководят и контролират пряко от началниците на отдели и шестите отделения при Софийското градско и съответните окръжни управления на МВР.

6.Работата на Софийското градско и окръжните управления на МВР по агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода да се отчита пред ръководствата на управленията и пред Шесто управление - ДС.

7. Оперативните работници по ДС на щат към отдел "Затвори" - МВР да отчитат своята агентурно-оперативна работа пред началниците на Софийското градско, съответните окръжни управления на МВР и Шесто управление - ДС.

8. Задължавам началника на отдел "Затвори" - МВР и началниците на местата за лишаване от свобода да оказват всестранна помощ и съдействие на органите на ДС в осъществяване на агентурно-оперативната им дейност в местата за лишаване от свобода.

9. Шесто управление – ДС системно и своевременно да информира ръководството на отдел "Затвори", а Софийското градско и окръжните управления – началниците на местата за лишаване от свобода, за оперативната обстановка по линия на ДС и по въпроси, имащи значение за работата им.

II

ПО ЛИНИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

10. Агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода по Народната милиция да се организира и ръководи съгласувано с ДНМ от отдел "Затвори" – МВР, Софийското градско и съответните окръжни управления на МВР, а да се осъществява непосредствено от сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" – МВР, началниците, зам.-началниците по режима и оперативните работници по места.

11. Координацията с централните и териториални поделения на МВР по проблемите на агентурно-оперативната работа, провеждана в местата за лишаване от свобода, да се осъществява от отдел "Затвори" – МВР и началниците на поделенията му.

12. За състоянието на агентурно-оперативната работа, провеждана в местата за лишаване от свобода, отдел "Затвори" – МВР да се отчита пред ръководството на Министерството на вътрешните работи, по установения за оперативните поделения ред, и да информира ДНМ.

Из архивите на ДС
957

Из архивите на ДС

13. Сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР, съгласувано с оперативните поделения на ДНМ, Софийското градско и съответните окръжни управления на МВР, да упражняват ръководство и контрол за организиране и провеждане агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода. Служителите от този сектор лично да придобиват и ръководят негласни сътрудници и да водят оперативни дела.

958

14. Оперативният състав на отдел "Затвори" - МВР и поделенията му да провеждат в местата за лишаване от свобода агентурно-оперативна работа за изпълнение на следните основни задачи:

а/ да организират разработването на лишените от свобода, своевременно да узнават, разкриват, предотвратяват и пресичат престъпленията и противообществените им прояви и съучастниците им вън от местата за лишаване от свобода;

б/ да установяват, изучават и отстраняват причините и условията, способствуващи за извършване на стопански и криминални престъпления и противообществени прояви в местата за лишаване от свобода;

в/ да съдействуват за осигуряване превъзпитаващо въздействие върху лишени от свобода, включително и чрез изолиране и неотрализиране вредното влияние на рецидивистите и други осъдени с отрицателно поведение.

15. За разработването и наблюдението на лицата, представляващи оперативен интерес, изтърпяващи наказание лишаване от свобода, оперативният състав от отдел "Затвори"-МВР и поделенията му да привличат към негласно сътрудничест-

Из архивите на ДС

959

во агенти, доверени лица и резиденти, при строго спазване разпоредбите на "Инструкция за агентурната работа на Народната милиция" № I-68/78 г.

За негласни сътрудници при спазване на установените изисквания да се привличат и граждани извън системата на отдел "Затвори" - МВР, които имат възможности за работа сред лишените от свобода.

16. Предоставям правата по чл. 135, т. 2, буква "б" от Инструкцията за агентурната работа на НМ - № I-68/1978 г. и § 23, буква "д" от Инструкцията за оперативен отчет на НМ - № I-200/73 г. на началниците на затворите и поправителните домове, без право да утвърждават предложения за привличане към сътрудничество на рецидивисти и резиденти.

Предложенията за привличане към негласно сътрудничество на рецидивисти, за откриване на централизовани и на чужди граждани оперативни дела да се утвърждават от началника на отдел "Затвори" - МВР, неговия заместник по оперативната част, началниците и зам.-началниците по НМ на Софийското градско и окръжните управления на МВР.

17. Поделенията на МВР да изпращат на отдел "Затвори" - МВР и поделенията му подходящи материали и да им оказват всестранно съдействие за привличане на ценни агенти и ДЛ от изтърпяващите наказания лица.

18. Оперативни дела по искане на поделенията на министерството да се завеждат на основание писмени предложения с конкретни искания.

Из архивите на ДС

960

19. Плановете за агентурно-оперативните мероприятия, по отношение на обектите на разработка от местата за лишаване от свобода, които ще се провеждат във или вън от тях да се разработват от отдел "Затвори" и поделенията му, съвместно или съгласувано със заинтересованите централни и териториални поделения.

20. Оперативните дела по линия на Народната милиция - открити , реализирани или изпратени на поделенията на министерството, както и придобитите, предадени или изключени негласни сътрудници в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода да се регистрират и отчитат в оперативния отчет по места, на отдел "Затвори" - МВР, като на отделно поделение.

21. Началниците на местата за лишаване от свобода:

а/ да отчитат провежданата агентурно-оперативна дейност пред началника на отдел "Затвори" - МВР и началниците на Софийското градско и съответните окръжни управления на МВР, да ги информират ежеседмично, а при остри сигнали - незабавно за оперативната обстановка, и да предлагат провеждането на необходимите съвместни мероприятия;

б/ да оказват необходимата помощ и съдействие на централните и териториалните поделения на ДС и НМ при провеждането на оперативни, издирвателни, технически и други мероприятия.

22. Задължавам централните поделения по ДС,Дирекцията на Народната милиция, Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР да оказват постоянна помощ на отдел

"Затвори" – МВР за организиране агентурно-оперативната и охранителната работа по линия на Народната милиция в местата за лишаване от свобода, непосредствено да участвуват в провеждането на агентурно-оперативни и издирвателни мероприятия и предоставят за ползване оперативна техника.

23. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР да обърнат внимание на ръководения от тях оперативен състав за стриктно изпълнение на Инструкция № I-68/1978 г., Инструкция № I-200/1973 г. и Окръжно У-944/1974 г.

961

III

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

24. Отдел "Затвори", съвместно и съгласувано с поделенията на министерството, други министерства, ведомства и организации, да организира провеждането на системна и ефективна профилактична работа сред изтърпяващите наказания в местата за лишаване от свобода, като обръща особено внимание на лишените от свобода за пръв път, непълнолетните и всички други, на които може да се въздействува превъзпитателно.

Да провежда активни, комплексни агентурно-оперативни и административни мероприятия по проявяващите се като лидери враждебно настроени лица за компрометиране, изолиране и ограничаване на негативното им въздействие сред останалите лишени от свобода.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

962

25. За резиденти по линия на ДС и НМ в местата за лишаване от свобода да се привличат офицери, сержанти и волнонаемни служители, които имат качества и възможности да изпълняват такива задачи.

Предложенията за привличане към негласно сътрудничество на офицери за резиденти по НМ да се утвърждават от заместник-министъра на вътрешните работи, наблюдаващ работата на отдел "Затвори" - МВР, а за останалите резиденти - от началника на отдел "Затвори" - МВР.

26. Негласните сътрудници по ДС и НМ с добри разузнавателни качества и възможности, показали резултатност в работата, след освобождаването им от местата за лишаване от свобода и след съответно съгласуване да се предават за ръководство и използване на централните и териториалните поделения на МВР.

27. Следствените органи да изготвят справка за всяко разследвано лице по ДС и НМ, в която да се отразява преди задържането му водено ли е на разработка и от кое поделение, какво е било поведението му по време на следствието, разработвано ли е камерно, какво не е изяснено от престъпната му дейност и какви са възможностите за оперативното му ползване. След осъждането на лицето и настаняването му в определеното място за лишаване от свобода, справката да се изпраща на обслужващото го поделение.

28. При провеждане на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение наказанието лишаване от сво-

Из архивите на ДС

963

бода са се спазват строго изискванията на Инструкцията за камерната работа и използването на камерните агенти от следствените органи на МВР № I-158/4.VIII.1977 г.

29. ВСШ "Г.Димитров" до 31.декември 1980 г да разработи лекции за агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода по линия на ДС и НМ, които да бъдат включени в програмите на школата за изучаване.

Контрола за изпълнението на заповедта възлагам на заместник-министрите, които наблюдават работата на съответните оперативни поделения по ДС и НМ.

Препис от заповедта да се изпрати на централните оперативни поделения по ДС и НМ, Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР и началниците на местата за лишаване от свобода за изпълнение, а на ПК на МВР - за сведение.

Със заповедта да се запознаят оперативните работници по ДС и НМ и следователите от Главно следствено управление. На останалия състав заповедта да се разясни по подходящ начин.

До края на юни 1980 г. началникът на отдел "Затвори" - МВР да организира изучаване и провеждане на изпити по заповедта и другите ръководни документи, с които се уреждат изискванията за организиране и провеждане на агентурно-оперативната работа по направлението с началниците на местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, заместниците им по режима и оперативния състав на щат към отдела.

Отменям заповед № I-3650 от 4.VII.1970 г.

Отп. в 1 екз.
Изп.: Здравков
Нап.: Петкова-603
25.III.1980 г.

МИНИСТЪР:

№ I - 197
01.07.1982 г.

П А Р Е Д Б А

за прилагане на чл.12а, ал.3 и чл.15, ал.4
от Закона за изпълнение на наказанията

РАЗДЕЛ I

Чл.1.(1) В трудово-поправителните общежития от открит тип изтърпяват наказанието осъдените за първи път на лишаване от свобода до една година за умишлени престъпления и осъдените за първи път на лишаване от свобода до три години за непредпазливи престъпления.

(2) В трудово-поправителните общежития от полуоткрит тип изтърпяват наказанието осъдените за първи път на лишаване от свобода до три години за умишлени престъпления и всички осъдени за непредпазливи престъпления, извън тези по предходната алинея.

(3) За осъдени за първи път се считат лицата, които нямат предишни осъждания на лишаване от свобода или

1. престъпленията им са амнистирани;

2. чиито осъждания са заличени на основание чл.88а от Наказателния кодекс;

3. които са реабилитирани и не са рецидивисти по смисъла на чл.158 от Закона за изпълнение на наказанията.

Чл.2. В трудово-поправителни общежития от открит и полуоткрит тип не се настаняват:

1. непълнолетните;

2. осъдените за престъпления против Народната република и по членове 279-281, 380-382 и 386 от Наказателния кодекс;

3. лицата, които не са български граждани;

4. поставените на строг и усилено строг режим;

5. осъдените, на които е наложено наказание над пет години лишаване от свобода за непредпазливи престъпления, извършени в пияно състояние.

Чл.3.(1) Началникът на отдел "Затвори" може с мотивирана писмена заповед въз основа на предложение на началника на затвора, да разпореди да не бъдат настанявани в трудово-поправителни общежития от открит и полуоткрит тип и отделни осъдени, за които съществуват данни, че могат да извършат бягство или страдат от алкохолизъм или друга наркомания.

(2) Предложението по предходната алинея се прави в двудневен срок от постъпването на осъдения или от получаването на влязлата в сила присъда. До решаването на въпроса осъденият се задържа в съответния затвор.

Чл.4.(1) Настанените в трудово-поправителни общежития от открит тип могат да бъдат преместени в трудово-поправителни общежития от полуоткрит или закрит тип или в затвор, когато грубо или системно нарушават установения ред, системно се отклоняват от работа или влияят отрицателно върху останалите.

(2) При условията на предходната алинея настанените в трудово-поправителни общежития от полуоткрит тип могат да бъдат преместени в трудово-поправителни общежития от закрит тип или в затвор.

(3) Преместването се извършва за срок до шест месеца с мотивирана писмена заповед на началника на отдел "Затвори". Този срок може да бъде съкратен или да бъде про-

965

Из архивите на ДС

966

дължаван по предложение на началника на съответния затвор в зависимост от поведението на осъдения.

Чл.5.(1) При изменяне на режима в строг, преместването в трудово-поправително общежитие от закрит тип или в затвор се извършва по нареждане на началника на затвора. Когато към затвора няма поделение от съответната категория, преместването се извършва от началника на отдел "Затвори".

(2) Когато режимът бъде заменен с общ, лишеният от свобода от категориите по чл.12а, ал.1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията се превежда в трудово-поправително общежитие съответно от открит или полуоткрит тип, по реда на предходната алинея. Началникът на отдел "Затвори", въз основа на предложение на началника на затвора, може да разпореди отделни осъдени да не бъдат превеждани.

РАЗДЕЛ II

Чл.6. Непълнолетните от цялата страна изтърпяват наказанието:

1. младежите - в поправителния дом в гр.Бойчиновци;

2. девойките - в поправителния дом в гр.Сливен.

Чл.7.(1) Жените от цялата страна изтърпяват наказанието:

1. осъдените от категориите по чл.12а, ал.1 - в трудово-поправително общежитие от открит тип "Дебелата кория" към затвора в гр.Сливен;

2. осъдените от категориите по чл.12а, ал.2 - в трудово-поправителното общежитие от полуоткрит тип "Раманушка" към затвора в гр.Сливен;

3. останалите осъдени - в затвора в гр.Сливен.

(2) Жените рецидивистки се изолират от останалите.

Чл.8. Мъжете от цялата страна, осъдени за престъпления против Народната република, изтърпяват наказанието в

затвора в гр.Стара Загора.

Чл.9. Лицата, които не са български граждани, изтърпяват наказанието в затвора в гр.София.

Чл.10. Лишените от свобода от категориите по чл.12а ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията изтърпяват наказанието в следните трудово-поправителни общежития от открит тип:

1. трудово-поправително общежитие "Строител" към затвора в гр.Бургас - от Бургаски, Сливенски и Ямболски окръзи;

2. трудово-поправително общежитие "Девня" към затвора в гр.Варна - от Варненски, Шуменски, Толбухински, Разградски, Силистренски, Русенски и Търговищки окръзи;

3. трудово-поправително общежитие "Сопот" към затвора в гр.Пловдив - от Пловдивски, София-град, Старозагорски, Смолянски, Кърджалийски, Хасковски и Пазарджишки окръзи;

4. трудово-поправително общежитие "Михайловград" към затвора в гр.Враца - от Врачански, Видински и Михайловградски окръзи;

5. трудово-поправително общежитие "Велико Търново" към затвора в гр.Ловеч - от Ловешки, Габровски, Плевенски и Великотърновски окръзи;

6. трудово-поправително общежитие "Етрополе" към затвора в гр.София - от Софийски окръг;

7. трудово-поправително общежитие "Мипьор" към затвора в гр.Бобов дол - от Кюстендилски, Перишки и Благоевградски окръзи.

Чл.11. Лишените от свобода от категориите по чл.12а, ал.2 от Закона за изпълнение на наказанията изтърпяват наказанието в следните трудово-поправителни общежития от полуоткрит тип:

1. трудово-поправително общежитие "Оризаре" към затвора в гр.Бургас - от Бургаски и Ямболски окръзи;

Из архивите на ДС
967

Из архивите на ДС

968

2. трудово-поправително общежитие "Разделна" към затвора в гр.Варна - от Варненски, Толбухински, Търговищки, Шуменски, Силистренски, Разградски и Русенски окръзи;

3. трудово-поправително общежитие "Керамична фабрика" към затвора в гр.Враца - от Врачански, Видински, Михайловградски, Ловешки и Великотърновски окръзи;

4. трудово-поправително общежитие "Казичене" към затвора в гр.София - от София град, Софийски, Сливенски, Перущки, Кюстендилски, Благоевградски, Пловдивски, Пазарджишки и Плевенски окръзи;

5. трудово-поправително общежитие "Черна гора" към затвора в гр.Стара Загора - от Старозагорски, Габровски, Хасковски, Кърджалийски и Смолянски окръзи;

Чл.12. Лишените от свобода извън категориите по чл.12а, ал.1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията, които не са рецидивисти изтърпяват наказанието в следните затвори и трудово-поправителни общежития от закрит тип:

1. затвора в гр.Белене - от Силистренски, Толбухински, Шуменски, Търговищки, Разградски и Плевенски окръзи;

2. трудово-поправително общежитие "Атлант" и трудово-поправително общежитие "Полигона" към затвора в гр.Ловеч - от Ловешки, Варненски, Русенски,и Великотърновски окръзи;

3. трудово-поправително общежитие "Баня" към затвора в гр.Пловдив - от Пловдивски, Пазарджишки, Хасковски, Кърджалийски и Смолянски окръзи;

4. трудово-поправително общежитие "Кремиковци" към затвора в гр.София - от София град, Софийски, Видински, Врачански, Михайловградски, Благоевградски, Перущки и Кюстендилски окръзи;

5. затвора в гр.Стара Загора - от Старозагорски, Габровски, Бургаски, Сливенски и Ямболски окръзи.

Чл.13. Лишените от свобода рецидивисти изтърпяват наказанието в следните затвори и трудово-поправителни общежития от закрит тип:

1. затвора в гр.Плевен – от Плевенски, Търговищки и Ловешки окръзи;

2. затвора в гр.Бобов дол – от Кюстендилски, Благоевградски и Перишки окръзи и по желание от цялата страна;

3. затвора в гр.Бургас – от Бургаски, Ямболски и Сливенски окръзи;

4. затвора в гр.Варна – от Варненски, Толбухински и Силистренски окръзи;

5. затвора в гр.Враца – от Врачански, Видински, Михайловградски, Габровски и Великотърновски окръзи;

6. затвора в гр.Ловеч – от Разградски, Ловешки и Русенски окръзи;

7. затвора в гр.Пазарджик – от Софийски, Пазарджишки, Старозагорски, Хасковски и Кърджалийски окръзи;

8. затвора в гр.Пловдив – от Пловдивски и Смолянски окръзи;

9. затвора в гр.София – от София град.

Чл.14. Разпоредбите на този раздел не се прилагат по отношение на лишените от свобода, изтърпяващи наказанието в затвори и трудово-поправителни общежития от закрит тип, когато се настаняват за лечение в болнични заведения в местата за лишаване от свобода.

Чл.15. Учениците от средните училища се настаняват в най-близкия до местожителството им затвор или трудово-поправително общежитие, към което е разкрито учебно заведение.

Чл.16. Жените, осъдените за престъпления против Народната република и лицата, които не са български граждани, след влизане на присъдата в сила незабавно се превеждат в съответния затвор, без нареждане на началника на отдел "Затвори".

969

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. Тази наредба се издава на основание чл.12а, ал.3 и чл.15, ал.4 от Закона за изпълнение на наказанията и отменя Наредба И-785 от 24.09.1974 г. на Министъра на правосъдието и Заповед № 867 и № И-919 от 29.12.1972 г. на Министъра на правосъдието и Главния прокурор на НРБ.

970

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
/Д.Стоянов/

С Ъ Г Л А С У В А Н О :

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:
/Св.Даскалова/

ГЛАВЕН ПРОКУРОР:
/К.Лютов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

Министерство на вътрешните работи
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. У-НИЕ
Рег. № Т-1674 Екз. №
17.04 19.85 г.
СОФИЯ

С Т Е Н О Г Р А М А

от оперативката на ръководството на МВР, състояла се на 20.03.1985 г. от 9.00 ч. в заседателната зала, на която присъствуваха началниците, заместник-началниците и партийните секретари на ОУ на МВР – Пловдив, Кърджали, Хасково, Стара Загора, Сливен, Бургас, Варна, Толбухин, Силистра, Разград, Шумен, Търговище и Русе и беше отчетена агентурната работа по лицата възстановили българските си имена

Из архивите на ДС

972

Може би Белене трябва по-често да го използвате. Да пращате хора и след това да вербовате от тази категория лица в Белене и чрез Белене. Това е много приемлива форма за работа и който мине през Белене и там бъде вербован, и му направим това добро да го пуснем, той е много признателен на органите. Така че повече динамика, повече транспортиране трябва да има до Белене и обратно. Не се притеснявайте да изпращате някои от тези елементи.

Стана дума преди малко по други окръзи за изселване завинаги. Вашият окръг е голям и може да имате предвид някои семейства, които и сега стоят на активни позиции да бъдат пренаселени в други места на страната, за назидание на останалото население.

ДР. МИНИСТЪР

Съгласен съм с тези съображения. Ние трябва да кажем на другарите по партийному, по другарски, че има някои неща които сериозно нас трябва да ни тревожат.

Започвам с Нефтохимическия комбинат. В Нефтохимическия комбинат трябва да имате най-добрия оперативен работник на работа на място. Той трябва да има резиденти. Тези резиденти трябва да ги ръководи на място и да знае всеки час какво има във всеки цех. Другарят Живков постави претенцията в предприятията да има всеки ден информация към обединението, обединението да има информация на два дена към министерството, а министерството да има информация към края на седмицата. А ние в този Химкомбинат, където сме заложили всичко, при такава запалителна материя, ако стане нещо България ще бъде поставена на колене. Няма да може да се възстанови за цяла

Из архивите на ДС

973

Разбира се, веднага трябва да подчертая, че имаме с някои от тях да работим по укрепването им.

Това е единият момент. Смятам, че позитивно оказа влияние на процеса.

Вторият момент, който съдейства за решаване на проблема без ексцесии е това, че с решение на ръководството на министерството предложихме и бяха мобилизирани 126 лица, които бяха контингент. Когато започна преименуването в Разградски и Шуменски окръг, с разрешение /имахме предварителна подготовка/ от Тервелската селищна система за няколко часа задържахме 32 лица в районното управление.

Смятаме, че тези няколко мероприятия, които проведохме внесоха респект преди всичко, за да внесем нужната психоза, за да решим въпроса. Към това като прибавим и предадените сили и искам специално да подчертая, че ръководството на министерството, бих казал, изпревари нашето искане,дислоцирани на територията на окръга. Оперативните и охранителни мерки гарантираха решаването на въпроса.

Специално искам да подчертая, че нагласата за нашия окръг беше да започнем малко по-късно, но в резултат именно на тези мерки и главно по указание на ЦК на БКП, ОК отпочна и завършихме своевременно мероприятието.

Следващият момент, който искам да подчертая, и то главно в изводите, през периода на възстановяване на имената само през следственото ни отделение, с активното съдействие на оперативния състав преминаха 128 лица. 30 бяха задържани в ареста за по-продължително време, от които 4 изпратихме в Белене; принудително установихме на друго за-

Из архивите на ДС

974

селено място 1; на съд предадохме 5; разпитахме и предупредихме без задържане 98 лица. Искам да направя една характеристика на тези 98 лица. Преобладаващото количество са с основно образование. От 128 се изявиха 100, с начално 24 Работници – 53, селяни – 37, учители – 2, учащи се – 4, медицински работници – 2. До 30 години – 41, до 40 години – 47. Или до 40-годишна възраст. Над 40 години почти не се изявиха. Не се изявиха с полувисше и висше образование.интелигенцията ни в този период.

Духовенството мога да кажа, че не оказа абсолютно никакво отрицателно въздействие. Напротив, спокойно и даже някъде поеха по-напред това мероприятие. Това се потвърждава и с други лица, които сме профилактирали. Следователно изводът е, къде и как да си организираме работата на базата именно на тези факти.

Приключените сигнали също потвърждават този извод. Приключихме 75 сигнала на преименувани лица. Слабостта ни е, че в този период не успявахме да завеждаме всички сигнали. Задачата беше да реагираме бързо, да проверим информацията. До скоро се занимавахме с тази документация и имаме още да приключваме, за да можем след това да оформим вече новопроявилите се и да ги вкараме в контингента. Но не успяхме и не ни достигна времето.

Заведените лица на сигнал също са предимно между 30 и 40 години и новия момент – жени. Преди мероприятието в нашия окръг ние нямахме проблеми с жените. Но сега се изявиха, попаднаха в полезрението и от 75 сигнала, 18 са на жени. Оказа се, че жената с възстановено име е фактор и личност в семейния и обществения ни живот. И правилно е

2. От общо 89 населени места, в 32 от тях няма агентура в Търговищки окръг. Тук др. Христов изказва становището, че трябва да чакаме да се проявят и тогава да ги изпращаме в Белене. Нашето становище е,че именно от това разбиране в Търговищки окръг се проявиха и най-силно след преименуването. Затова защото предварително, както в другите окръзи бяха арестувани, пратени, респектирани, това там не се извърши. Считам, че ние в някои села, където имаме данни, а такива данни съществуват в окръжното управление, не бива да чакаме да станат достояние на обществеността проявите и тогава да вземаме отношение. Нужно е предварително да се действува, за да бъде наистина още по-респектиращо нашето влияние в Търговищки окръг.

По броя на средношколците и педагогическата интелигенция, окръгът е на пето място. Др. Христов съвсем правилно каза. Ние считаме, че трябва да се утвърждават тези темпове, с които те започват сега вербовъчната работа, защото ако вземем напр. само 1984 г. ще видим, че е много бавна и не отговаряща на възможностите на окръжното управление за вербовъчна работа.

Така стои и въпросът с младежта. И тук, както и в другите окръзи беше подчертано, имаме много прояви и правилна е ориентацията на окръжното управление в тези среди да се вербоват агенти.

Въпросът с кметовете в Търговищки окръг. Тук при двойно повече преименувано население имаме 160 сътрудници. Или всички тези данни говорят, че наистина тук агентурните възможности трябва много решително да се изменят, особено в тези среди.

Из архивите на ДС
975

Из архивите на ДС

976

задачи:

1. Създаване и поддържане на строг контраразузнавателен режим с цел недопускане изтичането на информация от наша територия към външния противник.

2. Създаване на здрав обществен ред и недопускане възникването на масови безредици.

3. Провеждане на активни мероприятия по обектите на оперативен отчет и лицата от враждебно-престъпния контингент и своевременно долавяне на евентуални престъпни намерения.

4. Активизиране работата с агентурата за контролиране на процесите и явленията, протичащи сред тази категория лица и особено с агентурата за влияние /24 агента/.

5. Индивидуалната работа с лидерите и "авторитетите", с цел използването им в изгодни за нас направления.

6. Подбор и изучаване на кандидати за вербовка из средите на турчеещите се българи.

7. Изолиране на най-отявлените националисти /126 лица бяха мобилизирани в поделенията на МНО/.

8. Подготовка на наличния агентурен апарат и психологическата му нагласа за предстоящото преименуване.

Успешното изпълнение на тези задачи допринесе за нормалното провеждане на мероприятието. Агентурният апарат по турска линия като цяло издържа на изпитанието. В отделни агенти се появиха временни колебания, които благодарение на нашата своевременна намеса бяха преодолени. Двама от агентите са изключени поради несъгласие с проведеното мероприятие, а 1 агент е привлечен към наказателна отговор-

ДР. МИНИСТЪР:

От НТУ не ги изучават тези неща. На един оперативен работник вие имате по 8-9 души от това население.

Ние ще обсъдим тези неща, които вие доложихте тук. Ако ви снабдим с мотори, може ли да се счита, че ще ви улесним?

Другари, ако нямате въпроси, да приключим срещата.

977

Отп.в 1 екз.
Изп.: М.Цинигарова
Д.Христова
Нап.: М.Цинигарова
Д.Христова
09.04.1985 г.

_792

СТЕНОГРАФИРАЛИ: _____
/М. Цинигарова/
_____
/Д. Христова/

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

по изпълнението на Основните насоки за повишаване ефективността от изпълнение на наказанието лишаване от свобода, утвърдени от Секретариата на ЦК на БКП

В изпълнение на Решение 303 на Политбюро на ЦК на БКП от 1977 г. местата за лишаване от свобода преминаха под единното ръководство на Министерството на вътрешните работи. Секретариатът на ЦК на БКП утвърди Основни насоки за повишаване ефективността от изпълнение на наказанието лишаване от свобода, а Министерският съвет - План-програма за тяхното изпълнение. С тези програмни политически документи се предвиха високи изисквания за прелом, за качествени изменения в наказателно-изпълнителната дейност, съответстващи на обществено-икономическото развитие на страната в етапа на строителството на зрелия социализъм. За практическата им реализация досега е извършена огромна политическа и организаторска работа за мобилизиране и правилно насочване на творческата активност на кадрите в решаването на основните задачи.

Многообразната дейност на местата за лишаване от свобода се осъществява в сложна и с противоречиви тенденции оперативна обстановка. В периода от 1.01.1980 до 1.01.1986 г. броят на затворниците е нараснал значително - от 13833 на 17065 души (с 23,6%). Проведените амнистии и помилване през 1981 г. и 1984 г., при които бяха освободени общо 6689 осъдени, поради своя характер дадоха минимален ефект за ограничаване броя на лишените от свобода и то предимно в рамките на съответните години. Най-висок е ръстът на лишените от свобода жени - от 1012 на 1422 (с 40%) и на обвиняемите и подсъдимите - от 1734 на 2611 (с 50,6%). (Приложение таблица № 1)

Подчертани са тенденциите на разширяване и отежняване на престъпленията в областта на икономиката. Осъдените за престъпления против

социалистическата собственост и стопанство са се увеличили за периода от 3008 на 4112 (с 36%), а срещу личната собственост - от 2480 на 3209 (с 28,9%). В структурата на наказаната користна престъпност се отбелязват съществени изменения в посока на отежняване: осъдените за длъжностни присвоявания са се увеличили с 54,5% (от 891 на 1377); за престъпления против социалистическото стопанство с 55,8% (от 163 на 254); за грабежи със 74,9% (от 479 на 838); за престъпления срещу валутния режим със 103% (от 66 на 134); за измами с 45,9% (от 538 на 785). Осъдените за непредпазливи престъпления по транспорта са се увеличили със 106,9% (от 274 на 567).

За нарастване делът на по-тежките престъпления и съответно изменената съдебна практика свидетелствуват увеличените по размер наказания. Рязко е ограничено прилагането на краткосрочните наказания, като осъдените до 1 година са намалели от 1920 на 1632 - с 12,4%. Изтърпяващите наказания над 3 до 10 години са се увеличили от 4111 на 5772 (с 40,4%), а над 10 г. от 1656 на 2064 (с 24,6%). Изпълнените смъртни присъди са се увеличили над четири пъти - от 11 през 1980 г. на 46 през 1985 г.

Няма съществени изменения във възрастовата структура на осъдените. Към 1.01.1986 г. непълнолетните съставляват 1,8% от осъдените, от 18 до 30 години - 43,8%, от 30 до 50 години - 45,4% и над 50 години - 9%. (Приложение таблица № 3). Образователното равнище на постъпващите в затворите се повишава - осъдените с основно образование са се увеличили с 28,3% (от 6307 на 8092), със средно - с 57,2% (от 2059 на 3237) и с висше - със 76,9% (от 135 на 245), като неграмотните са намалели с 51,9% (от 1316 на 633).

Доколкото основен критерий за ефективност на наказателно-изпълнителната дейност е равнището на наказаната рецидивна престъпност, данните за лишените от свобода в това отношение характеризират положително дейността на наказателно-изпълнителната система. За разглеждания период броят на рецидивистите е намалял от 5674 на 5198 или с 8,4%, при незначително отражение на законодателните изменения от 1982 г. В същото време обаче рязко е нараснал броят на нерецидивистите - от 6167 на 9086 - с 46,4%.

Голямото увеличаване на постъпващите за първи път в затворите

Из архивите на ДС

е особено тревожен сигнал за органите на социално управление и свидетелствува главно за бавното отстраняване на някои недостатъци и неантагонистични противоречия в обществения живот, както и за правозащитните органи, с оглед недостатъчно ефективната профилактична и възпитателна работа сред населението и особено сред младежта.

Изложените данни показват постоянното отежняване на оперативната обстановка в местата за лишаване от свобода, изразяващо се в голямото нарастване на абсолютния брой и относителен дял на осъдените с висока степен на обществена опасност и деморализация. Допълнително следва да се отчита и наличието на около 1500 осъдени с възстановени имена, които създават голямо напрежение и са обект на особено внимание и грижи.

При тази динамична и сложна обстановка в осъществяването на партийните и правителствени решения ръководните колективи на местата за лишаване от свобода положиха много усилия и постигнаха някои положителни резултати. Като главно постижение се откроява създаването в кратки срокове на необходимите материални и организационни предпоставки и провеждането на цялостна реформа на затворната система. За това допринесе и изцяло обновената нормативна база с приетите през 1982 г. 12 нови подзаконови акта. В тази насока е голям приносът на Научно-методическият съвет по затворно дело.

До края на 1982 г. бяха обособени 8 ТПО от открит тип, 6 ТПО от полуотворит тип, 2 затвора и 4 ТПО от закрит тип за нерецидивисти и 10 затвора за рецидивисти. За изминалите три години новата наказателно-изпълнителна система потвърди своята ефективност в постигане целите на наказанието и борбата с рецидивната престъпност. На качествено ново равнище бяха издигнати принципите на диференцирания подход, социалистическата справедливост и хуманизъм. Сериозните ограничения и лишения, засилен надзор и охрана, прилагани по отношение на рецидивистите, допринасят за засилване репресивната страна на наказанието и превантивно-възпиращата му роля. С пълната изолация на рецидивистите от останалите осъдени се ликвидира възможността да им влияят разложително.

В същото време осъдените за първи път на кратки срокове са поставени при полусвободни условия, работят предимно на крупни

Из архивите на ДС

980

стопански обекти, ползуват месечен отпуск и не прекъсват връзките си със семействата и социалната среда. Всичко това доведе до подобряване на тяхната дисциплина и по-висока трудова активност. За дисциплинарни нарушения в ТПО от открит и полуоткрит тип през 1985г. са наложени 22 наказания на 100 лишени от свобода при 47 в заведенията от закрит тип.

Разшири се участието на обществеността във възпитателната работа в този тип заведения. В цялостната дейност на общежитията от открит и полуоткрит тип все повече се утвърждава самоуправлението, като вътрешния ред, хигиената и дисциплината се поддържат от самите осъдени под ръководството на самодейните органи. Занижено е равнището на рецидиви - в годината на освобождаването извършват ново престъпление 0,9% от освободените от тези общежития срещу 2,4% от заведенията от закрит тип и за рецидивисти.

Въпреки постигнатите положителни резултати, все още не се реализират всички възможности на новата система. Не се прилагат с необходимата гъвкавост репресивните елементи на режима в заведенията от закрит тип и за рецидивисти, а оттук и предупредително-възпиращата му и възпитателна роля. Не се използуват достатъчно възможностите на специалния режим за определени категории осъдени. Отделни проблеми извън наказателно-изпълнителната дейност налагат някои нецелесъобразни отклонения от основните идеи и принципи за създаване новите типове заведения. Така например, за нуждите на Строителното поделение на МВР се наложи да бъдат събрани от цялата страна почти всички лишени от свобода от тази категория и съсредоточени в ТПО "Казичене". Ползата от полагания труд за строителството на МВР е безспорна, Но още по-безспорни за наказателното изпълнение са отрицателните последици: от една страна, съсредоточаване на 1500 души в едно общежитие създава изключителни трудности за управление и организация на възпитателния процес, от друга, отдалечаването на осъдените от районите на местоживеенето затруднява контактите им със семействата и нормалното ползуване на предвидените в закона стимули - месечния двудневен отпуск. В разрез с идеите на законодателя и с наличието на необходимите предпоставки администрацията се въздържа от използуването на тази гъвкава и ефективна за възпитателната работа мярка. Не на последно

Из архивите на ДС

по важност място е политическата нецелесъобразност в столичния район да се съсредоточават 1/4 от лишените от свобода в страната (заедно с тези от Софийския затвор и ТПО "Кремиковци") - въпрос, който се нуждае от внимателна преоценка от ръководството на МВР.

Научно-техническият прогрес навлиза широко в административната и режимно-охранителна дейност. Сега всички затвори са оборудвани със съвременни сигнално-охранителни съоръжения, съобщителна техника и контролно-измервателна апаратура. Съвместно с оперативно-техническия отдел на ДНМ-МВР е разработена програма за допълнително оборудване със сигнално-охранителна техника за периода 1986-1990 г. Актуализирана е План-програма за оборудване на поделенията със свързочна техника. Общо в системата на затворите за нуждите на режимната и охранителна дейност са усвоени 2350 хлв. Предстои до края на 1986 г. да се усвоят още 450 хлв.

В отдел "Затвори" се изгражда електронно-изчислителен център на обща стойност 940 хдв., който ще играе решаваща роля за издигане равнището на управленческата, информационно-аналитичната и обслужващата дейност.

Укрепването на социалистическата законност заема централно място в дейността на наказателно-изпълнителните органи и е обект на засилено внимание от страна на ръководството на МВР, Главна прокуратура на НРБ, Комитета за държавен и народен контрол, Законодателната комисия при Народното събрание. В изпълнение на разгърнатите мероприятия по укрепване на законността и дисциплината, произтичащи от Решението на Колегиума на МВР и съвместно съвещание с Главна прокуратура от 1984 г., отдел "Затвори" ежегодно изготвя цялостен анализ за състоянието на законността, който се разглежда съвместно от МВР, Министерство на правосъдието и Главна прокуратура на НРБ. Провеждат се редица специални мерки, редовно се правят проверки и своевременно отстраняват слабостите.

В резултат на това чувствително са ограничени закононарушенията, свързани с диференцираното настаняване, режима и правното положение на осъдените. Подобрена е работата с молбите и жалбите, с приемането и изслушването на лишените от свобода.

Из архивите на ДС

От архивите на ДС

6.

Засилената взискателност за спазване на режима ограничи възможностите за извършване на нарушения и престъпления от осъдените. Броят на извършените престъпления в местата за лишаване от свобода намаля от 70 през 1978 г. на 40 през 1985 г, а на бягствата и отклоненията - от 78 през 1978 г. на 20 през 1985 г. или близо четири пъти.

Въпреки взетите мерки и някои положителни изменения, все още в местата за лишаване от свобода се допускат изолирани случаи на прилагане физическо насилие спрямо осъдени и унижаване на човешкото им достойнство. Особено тежки са инцидентите в софийския затвор през 1982-1983 г., когато вследствие на побой почина осъден, а при неправилни действия на състава за ликвидиране на безредици бе убит лишен от свобода египетски гражданин. След 1985 г. тежки закононарушения, свързани с изпълнението на наказанието в затворите не са извършени, но общата картина от 1976 до 1985 г. е определено негативна - осъдени 11 служители, за допуснати дисциплинарни нарушения уволнени 149 и наказани 556 служители. Очевидно към комплекса от мерки за укрепване на законността ръководствата на отдела и поделенията следва да подходят много по-взискателно и отговорно и в духа на постановките на февруарския пленум на ЦК на БКП от 1965 г. и Януарския пленум от 1986 г. да поведат още по-решителна борба за укрепване на дисциплината и строго спазване на социалистическата законност от личния състав.

Едно от основните изисквания, поставени от основните насоки и План-програмата на Министерския съвет за тяхното изпълнение е повишаването ефективността на общественополезния труд като средство за поправяне и превъзпитание на осъдените, чрез по-нататъшно развитие на материално-битовата база, решително подобряване организацията на труда, приложение на икономическия подход и неговия механизъм.

Задачата за 4-5 години да се създаде необходимата база за ефективно изпълнение на наказанието лишаване от свобода е изпълнена. Инвестирани са над 83 млн.лв. на други предприятия и ведомства. Ръстът в тази насока е показателен - от 1592 хлв. през 1960 г. на 6225 хлв. през 1985г. Именно огромното строителство даде възможност, въпреки увеличаването броя на затворниците близо с 1/3, да се ликвидира голямата пренаселеност и създадат нормални условия за живот и трудова дейност.

За периода легловият фонд се увеличи с 8922 нови места в затворите и ТПО, а за 7450 души бяха преобразени материално-битовите условия на живот. В изпълнение на поставената задача от ръководството на МВР през 1985 г. в кратки срокове бе изградена база за принудително установените по чл.39 ЗНН на остров Белене лица с капацитет от 1000 места, за което бяха инвестирани над 800 хлв.

Бяха създадени 6036 работни места за квалифициран труд, а в съществуващите цехове за 4750 работни места бяха подобрени производствените условия в параметрите на работната среда. Сега в затворите има 132 цеха, участъци и производствени звена при 44 през 1977

Особено внимание бе отделено на поправителния дом в Бойчинов Построени бяха помещения с 250 легла, съвременен киносалон, здравна служба, кабинет за професионално-техническо обучение, клуб за ТНТМ и др. Бяха закрити нежеланите от младежите и неефективни ръчни производства и оборудвани нови 4 цеха с 93 съвременни машини и 232 работни места.

Коренно е изменена материално-битовата и производствено-техническата база и създадените предпоставки за по-ефективна организац на труда на лишените от свобода намериха реален израз в положителни икономически резултати. Обемът на стоковата продукция и приходи за осмата петилетка нарасна от 44549 хлв. на 82950 хлв. или със 141,3% Производителността на труда на един работник се увеличи от 4649 пре 1980 г. на 5581 лв. през 1985 г. или със 120%.

В резултат на решителните мерки за разширяване и укрупняване на помощните стопанства тяхната продукция нарасна многократно, а печалбата им се увеличи със 660%, като през 1985 г. бяха произведен 1089 тона зеленчуци, 441 тона мляко, 643 тона месо, 3170 хил.броя яйца и др. С основни продукти се задоволяват нуждите на затворите и служебните столове, като значителна част от производството се предоставя на населението.

Приетият призив от колективите за предсрочно изпълнение на петилетния план в чест на 40-годишнината от победата над хитлеризма бе изпълнен на 6 май 1985 г. и до края на петилетката беше произведена продукция над плана за 47533 хлв. и реализирана надпланова печалба от 22950 хлв.

8.

През 1985 г. са реализирани приходи за 87876 хлв. и направени разходи за 74063 хлв. с положително салдо от 13813 хлв. За петилетката приходите надвишават разходите с 67965 хлв.

Подобрената икономическа ефективност на труда даде възможност за по-пълно осъществяване на стопанската сметка и цялостна самоиздръжка на местата за лишаване от свобода, включително заплатите на служителите и необходимите капитални вложения.

Въпреки постигнатото, организацията на труда в местата за лишаване от свобода все още не отговаря на изискванията, поставени в Основните насоки на Секретариата на ЦК на БКП. Допускат се престои, принудително бездействие и загуби на работно време, формално прилагане на бригадната организация на труда, пропуски по качеството на продукцията, особено в мебелното производство.

Постиженията на научно-техническия прогрес не намират полагащото им се място в организацията на труда в затворите. Не задоволява дейността по внедряването на нови технологии, модели, изделия и други интензивни фактори.

Особено отрицателно влияе върху трудовото възпитание на осъдените работата в керамичното производство, полагана в ТПО "Разделна" Варна, ТПО "Оризаре"-Бургас, ТПО "Керамична фабрика"-Враца и ТПО "Черна гора"-Стара Загора. Независимо, че в тези общежития бяха създадени добри битови условия, осъдените работят без елементарна механизация и вътрешнозаводски транспорт, с технология от преди повече от 50 години. СО "Строителни материали" като разчита на затворнически труд, протака с години наложителната реконструкция и модернизация на производството. Очевидно се налага отдел "Затвори" след определяне на подходящ срок, да приложи ЗИН и преустанови предоставянето на работната ръка, независимо от голямото народностопанско значение на произвежданата продукция.

За годините на Осмата петилетка трудовите злополуки са намалели от 631 на 384 или със 64,3%, от които на собствена база съответно от 151 на 82 или с 84,1%. Коефициентът за честотата на злополуките (на 1000 лишени от свобода) е намалял съответно от 29,9 на 13,9 за заетите на собствена база и от 71,2 на 38,1 при "отдаване на труд"

Из архивите на ДС

986

на други предприятия и ведомства.

Медицинското обслужване на лишените от свобода се характеризира с бързото развитие на здравната мрежа, разширяване обема, характера и качеството на медицинската помощ. Във всички затвори са разкрити лекарски здравни пунктове със стационари и в седем по-големи ТПО - фелдшерски здравни пунктове. Специализирана медицинска помощ се оказва в болничната база към затворите София и Ловеч. За посрещане нарастващите нужди от психиатрична помощ се изгражда болница към затвора Ловеч на стойност около 5 млн.лв. В здравните заведения на системата се извършват годишно над 80 хил.прегледа, а на около 2000 осъдени е оказано и болнично лечение. Разширените диагностични и лечебни възможности и качеството на медицинската помощ сведоха до минимум извеждането на осъдени във външни здравни заведения, което има значителен социално-икономически и режимно-охранителен ефект.

Идейновъзпитателната работа с лишените от свобода навлезе в качествено ново състояние. Осигуриха се необходимите организационни и материални предпоставки за повишаване на нейната ефективност. Чувствително се разшири и обогати материално-техническата и учебна база. Броят на стаите и клубовете се увеличи близо два пъти. Повече от пет пъти нарасна броят на техническите средства. Постепенно се внедрява видео и компютърна техника. (Приложение таблица № 5).

Чрез утвърждаване на нови организационни форми, създаване на нови структури и направления на дейност и разработка на редица методически пособия и документи се оптимизира организацията на идейновъзпитателната работа и осигуриха редица възможности за практическо приложение на съвременни научни постижения.

С помощта на новосъздадената психологическа служба се подобрява индивидуално-възпитателната работа, диференцираната работа с групите за целево въздействие, групите с отрицателна насоченост и лидерите, младежките групи и т.н.

Разнообразяват се формите и средствата за идейно-политическо, нравствено-естетическо, патриотично-интернационално, трудово и правно възпитание на осъдените и се обогатява тяхното съдържание. В звената за политическа просвета са включени 96% от лишените от свобода. Изградените 16 лекторски групи с 472 участници изнасят ежегодно няколко хиляди лекции и беседи.

Обезпечиха се необходимите условия и възможности за разностра но общообразователно и професионално-техническо обучение на осъдените. От съществуващите 8 основни и 1 средно училище до 1977 г. техният брой нарасна на 14, от които 9 основни и 5 средни, както и един техникум над средно образование.

Списъкът на предлаганите професии и специалности от 31 нарасна на 45, между които най-търсени и с практическа приложимост във всички райони на страната. Общо за периода 1977-1985 г. са придобили професия в затворите 64143 лишени от свобода, повишили квалификацията и придобили по-висок разряд - 15582, а втора професия са усвоили 6516 души.

Важно завоевание в изпълнение на основните насоки е създадената общо взето надеждна и резултатна практика по отношение на освободените и грижите за своевременното им трудово и битово устройване и на тази основа за постепенно ограничаване на рецидива. За това допринесе новосъздаденото направление по трудовото и битово устройване на освободените. Благодарение на активността на тези инспектори и подобрената координация и взаимодействие с териториалните поделения на МВР, чувствително се разшири участието на обществеността в поправително-превъзпитателния процес в затворите, поправителните домове и ТПО и се подобри работата по ресоциализацията на освободените. Постигнатите резултати в цифри и проценти са следните: от освободените през 1982 г. 7295 лица са устроени на работа 6447 или 88,4%, за 1983 г. от 8805 са устроени 8103 или 92%, за 1984 г. от 10553 са устроени 9890 или 93,7% и за 1985 г. от 8043 са устроени 7533 или 93,7%. В резултат на подобрените грижи за освободените и по-успешната работа на обществеността, макар и бавно, намалява процентът на извършителите на ново престъпление в рамките на същата година: от 3,7% през 1978 г. на 1,8% през 1985 г.

За успешното довеждане докрай преустройството на идейновъзпитателната работа е необходима да бъдат преодоляни някои слабости и решени редица проблеми, като голямото текучество на кадрите, незадоволителната им професионална подготовка и умения за работа с лишените от свобода, допускания шаблон и формализъм при подбора на формите и

Из архивите на ДС

средствата за въздействие. Не е достатъчно ефективна индивидуално-възпитателната работа с рецидивистите и труднопоправимите затворници, както и участието на служителите от другите направления на дейност в непосредствения възпитателене процес.

1 Особени грижи и внимание и специални мерки бяха положени за подбора, обучението, професионалната и политическата подготовка на кадрите. Увеличи се броят на офицерския състав и засили политическото ядро в решаващите направления на дейност - инспектори за идейновъзпитателна работа с личния състав, отрядни началници, оперативни работници, психолози и др. Подобри се качествената характеристика на състава, като офицерите с висше образование от 34% през 1977 г. достигнаха 77% . Завишиха се изискванията към деловите качества, политическа подготовка и образователно ниво на сержантите от 29% със средно образование на 80%.

С новоизградената катедра по наказателно изпълнение към ВСШ "Г.Димитров"-МВР комплексно се решиха въпросите по обучението на състава. От 1980 г. досега 153 офицери са завършили специализираните курсове. В Сержантската школа на МВР са преминали обучение 60% от надзорно-охранителния състав.

На по-високо ниво се издигна идейновъзпитателната работа с личния състав. В съответствие с партийните изисквания за повишаване качеството на служебната дейност, задачите на борбата срещу тероризма и възродителния процес и подготовката на кадрите за работа в усложнена оперативна обстановка, се осъществиха редица мерки за преустройване на подходите, разчупване на закостенелите форми и разрушаване на остарелите стереотипи.

Подобрената работа по подбора, обучението и възпитанието на кадрите допринесе за успешното изпълнение на основните задачи по поправянето и превъзпитанието на лишените от свобода, произтичащи от Основните насоки на Секретариата на ЦК на БКП и постигането на посочените положителни резултати. Наред с тях обаче бяха допуснати редица слабости и нерешени някои важни проблеми, станали причина за сериозните извънредни произшествия и груби нарушения на социалистическата законност. Макар анализът на дисциплинарната практика в системата на отдел "Затвори" да соци отделни благоприятни тенденции

Из архивите на ДС

на намаляване извънредните произшествия и дисциплинарните нарушения, остротата на някои от допуснатите очертава съществени пропуски и недъзи в кадровата и идейновъзпитателната работа. Те се отнасят главно до надзорно-охранителния състав и са свързани както с подбора, обучението и възпитанието, така и с изграждането на съответни качества и умения за работа в специфичната обстановка на затворите. Не са изключение пропуските и слабостите и в работата на офицерския състав, включително на ръководните кадри. Преустройството в стила и методите на тяхната работа е бавно, а контролът недостатъчно действен и ефективен. Нарушават се важни принципи за работа в органите на МВР, не е усвоен напълно и не се прилага повсеместно политическият подход.

По-нататъшното изпълнение на задачите, произтичащи от Основните насоки на Секретариата на ЦК на БКП е немислимо без преодоляването на слабостите и недостатъците на субективния фактор. Започналото преустройство в наказателно-изпълнителната област ще се осъществява в още по-сложна и отговорна политическа и оперативна обстановка, определяща се както от важността на задачите, очертани в партийния документ, така и от мащабността на решенията на Февруарския (1985г.) и Януарския (1986г.) пленуми на ЦК на БКП, на проекта за Тезиси за работата на партията за развитието на страната през Деветата петилетка и до 2000г. Стимул и вдъхновение за още по-настъпателна и упорита работа в дните пред XIII конгрес на БКП са оптимистичният ленински дух и перспективността на решенията на XXVII конгрес на КПСС.

За постигането на поставените цели е необходимо с още по-голяма настъпателност и настойчивост да се води борбата срещу всички негативни прояви и нарушения на социалистическата законност, постоянно да се повишава взискателността към кадрите и се усъвършенстват стила и методите на работа и ръководство на основата на засилен партиен и вътрешноведомствен контрол и най-строга лична отговорност.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
Генерал-майор: /Т.Ганчовски/

Отп.в 2 екз.
1-др.Министър
2-КД
Изп:Ганчовски
Нап:Стоянова-205
рег.№с-931 ,екз.№2
София, 14.03. 1986 г.

989

Архивите на ДС

12 - 8

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

276

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ПОДЛЕЛЕНИЕ 72000
Вх. № 25386 от 25.08 1986

У-2416
22.08 1 86

УТВЪРЖДАВАМ
ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
И ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
Генерал-лейтенант:
/Ив.Димитров/

21.8. 1986 г.

П Р О Г Р А М А

на ДНМ до края на 1987 г. за по-нататъшното подобряване организацията на работата на органите на НМ по подпомагане укрепването на възродителния процес и борбата срещу подривната дейност на турските специални служби и протурския национализъм

Във връзка с мероприятията на националното осъзнаване на потомците на насилствено помохамеданчените в миналото българи пред органите на Народната милиция стояха и продължават да стоят за изпълнение важни и отговорни задачи.

Из архивите на ДС

Първият етап, свързан с възстановяването на българските имена, приключи успешно.

В отчетния доклад пред XIII конгрес на БКП се дава оценка, че възродителният процес, революционен по своята същност, заличава една от най-тежките национални рани, останали от петвековното турско робство; поражда обновителни промени в начина на живот, културата и политическия светоглед на тези наши сънародници; създава условия за още по-активното им включване в социалистическото строителство.

Досегашният ход на възродителния процес показва, че той протича възходящо, но противоречиво, съпътствува се с противодействието на някои враждебни сили отвън и вътре в страната.

Независимо от това настъпват положителни изменения в средите на трудовата и учащата се младеж, сред преобладаващата част от работническата класа, селяните кооператори и интелигенцията. За краткия период от време започнаха да се налагат употребата на българските имена, говоримият и писменният български език, утвърждават се нови ритуали.

Необратимостта на процеса предизвика особено остра враждебна реакция от страна на турските управляващи кръгове, подстрекавани и подпомагани от САЩ. Като използуват исляма за прикритие на своите патюркистки и шовинистични стремежи и намерения, те правят опити за намеса във вътрешните работи на нашата страна, опитвайки се да интернационализират проблема с цената на грубо фалшифициране на историческите факти.

Турското правителство и неговите подривни органи разработват дългосрочни програми за използуване на изселническите орга-

низации и прилага различни средства за продължителна и остра борба срещу нашата страна. Процесът протича в условията на засилена идеологическа диверсия и масирана пропаганда, с което се цели създаване на нестабилност и изселнически настроения.

Ето защо, за да отговорят на партийните изисквания и ръководните документи и да се противопоставят на действията на противника, органите на НМ следва да проведат комплекс от мероприятия по всички направления на дейност за повишаване боеготовността и боеспособността на поделенията за подпомагане и укрепване на възродителния процес.

За тази цел до края на 1987 г. да се имат предвид за изпълнение следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я

1. Ръководствата на окръжните и районните управления на МВР да информират състава за оперативната обстановка след възстановяване имената на насилствено потурченото в миналото население и да очертаят основните задачи, които има да решават органите на НМ до края на 1987 г. за по-нататъшното подпомагане и укрепване на възродителния процес.

С оглед на новите изисквания и изменения в оперативната обстановка плановете на управленията и службите за 1986 г. да бъдат допълнени и актуализирани, а за 1987 г. новите задачи по възродителния процес и терора, се изведат в самостоятелен раздел.

2. Инспекторатът при ОЩ-ДНМ, с участието на работници от линейните поделения, да извърши проверки и окаже помощ на органите

Из архивите на ДС

993

път на съответния окръг.

За резултатите от проверките да се доложи в ръководството на ДНМ.

Срок - 30.10.1987 г.

Отг.: Началниците на УООР и КАТ-ДНМ

9. За пресичане на прояви, възпрепятствуващи възродителния процес, наред с прилагането на предвидените в чл.39 и 40-а от ЗНМ административни мерки за демонстративно говорене на турски език, пускане на турска музика на публични места и в МПС, носене на шалвари и други турски символи, при спазване на социалистическата законност да се прилага и УБДХ, а за по-незначителни прояви - санкциониране по карнетка до 5 лв.

Срок - постоянен

Отг.: УООР и зам.-началниците на ОУ на МВР по НМ

10. За обезпечаване изпълнението на задачите, произтичащи от ПМС № 5/28.02.1986 г., ДНМ да подготви и изпрати окръжно до поделенията в страната, на базата на което ръководствата на окръжните управления да вземат мерки за усъвършенствуване организацията на работата по възродителния процес по всички направления на дейност на НМ.

УООР да извърши проверки и да окаже помощ на СГУ и ОУ на МВР за решаване проблемите на:

а/ адресната регистрация на всички лица с възстановени имена и осигуряване системен контрол върху движението им в страната;

б/ извършването на административно-правните услуги и проверка на адресната им регистрация;

8

в/ по обезпечаване пълното прилагане на предвидените в закона санкции по отношение на административни и стопански ръководители, приемащи лица с възстановени имена без адресна регистрация.

Ежедневно до 30 октомври т.г. СГУ, окръжните и районните управления на МВР и РУТМ да извършват проверки по местоживеене, а съвместно с представители на Окръжни държавни инспекции по труда (ОДИТ) и по месторабота на всички временно пребиваващи от други окръзи лица. Имената на неправомерно приетите да се съобщават на териториалните поделения по местожителство за подпомагане на съответните народни съвети при планомерното разпределение на трудовите резерви.

За допускане на нарушения в това отношение от стопански ръководители да се информират съответните партийни комитети.

За състоянието на работата в това направление УООР да доложи в ръководството на ДНМ.

Срок - 19.12.1986 г.

Отг.: Началникът на УООР и зам.-началниците на ОУ на МВР - НМ

11. Паспортните служби в поделенията на МВР, съвместно със службите за комплексно административно-правно обслужване при народните съвети да организират връчването на паспортите на лицата с възстановени имена, навършили 16 години, при тържествена обстановка, с оглед засилване на патриотичното и националното им възпитание.

Документите със старите имена, останали по някакъв повод у гражданите с възстановени имена, да се изземват от органите на НМ.

Срок - постоянен

Отг.: зам.-началниците на ОУ на МВР - НМ

Архивите на ДС

995

25. Управления "Криминално" и "Стопанско" - ДНМ, съвместно с компетентните служби на ДС да разработят тактиката на агентурно-оперативната работа сред лицата с възстановени имена и да вземат мерки за обучението на агентурата и повишаване квалификацията на оперативния състав.

Срок - 30.11.1986 г.

Отг.: началниците на управления "Криминално и "Стопанско"

26. Криминалните служби в териториалните поделения да подобрят качеството на агентурно-оперативната работа сред лицата с възстановени имена, като наред със задачите за получаване на бърза информация за тяхното поведение и намерения активно се влияе за приобщаването им към българските традиции, обичаи и начин на живот. Преимуществено да се засили работата с агентурата за влияние, както в поделенията, на чиято територия са съсредоточени компактни маси от това население, така и в останалите поделения, на чиято територия по силата на естествените миграционни процеси и в изпълнение на някои правителствени документи, живеят и работят временно или остават за постоянно да живеят. Все в тази връзка да се вземат мерки за проверка на агентурата и усъвършенстване на агентурната дейност.

Срок - постоянен

Отг.: зам.-началниците на ОУ на МВР - НМ

27. Оперативните дела, заведени по сигнали за намерения или за извършени престъпления и други прояви от лица с възстановени имена да се водят активно, настъпателно и в кратки срокове, като при провеждането на планираните мероприятия се търси помощта на

компетентните служби на ДС. С оглед сложността им и спецификата, произтичащи от езиковата, верска и др.бариери и причини мероприятията да се провеждат под пряко ръководство на стопанските и криминалните началници и зам.-началниците по НМ при ОУ на МВР.

Срок - постоянен

Отг.: началниците на управления "Стопанско", "Криминално" и зам.-началниците по НМ при ОУ на МВР

28. Инспекторите на ДПС в окръжните управления, на чиято територия живеят компактни маси българи с възстановени имена, чрез училищните комисии за БППМН и чрез малолетните и непълнолетни лица, с които контактуват при изпълнение на служебните си задължения да събират информация за настроенията, намеренията и проявите на учениците и учителите от тази категория лица и своевременно да информират ръководствата на районните управления и органите на ДС, като вземат дейно участие при изясняването на сигналите и предприемат мерки за превъзпитанието на проявилите нелоялност младежи.

Да предлагат на местните комисии за БППМН своевременно да настаняват в интернати и ТВУ малолетни и непълнолетни, които са под влияние на протурски национализъм и живеят в неблагоприятна за възпитание и развитие среда.

Срок - постоянен

Отг.: управление "Криминално" и началниците на криминалните отдели и отделения

29. В плановете на СГУ и ОУ на МВР по линия на БППМН да се разработят мероприятия за получаване на актуална информация

Из архивите на ДС

997

от училищата, където се учат младежи с възстановени имена.

Съвместно с инспекторите на ДПС и ОР по БППМН, на чиято територия има ТВУ, интернати и домове за временно настаняване на малолетни и непълнолетни, да организират филтрирането на преминаващите през тях маловръстни с възстановени имена, с цел получаване информация за настроения, намерения и прояви на техни близки и познати, възприемащи неправилно възродителния процес.

Срок - постоянен

Отг.: началникът на управление "Криминално" и зам.-началниците на ОУ на МВР по НМ

30. Инспекторите на ДПС, работещи в райони, населени с компактни маси от лица с възстановени имена, чрез местните комисии за БППМН да предприемат и провеждат мероприятия по повишаване на правната и педагогическата култура на родителите, като за целта организират лекции, включването на родители в обществено-полезна дейност и други форми на работа за укрепване на възродителния процес.

Срок - постоянен

Отг.: началникът на управление "Криминално" и зам.-началниците на ОУ на МВР по НМ

31. Органите на НМ, съвместно с органите на народната просвета под ръководството на комисиите за БППМН да вземат мерки за установяване, пребиваване и задържане на всички МН из средите с възстановени имена, в това число и на българските цигани, които не учат и не работят в системата на задължителното образование, интернати и ТВУ.

Из архивите на ДС

38. Съгласувано с отдел "Пропаганда" - МВР, да се публикуват и излъчват чрез средствата за масова информация повече пропагандни и възпитателни материали по линия на НМ за недостатъци и положителни прояви, свързани с престъпността, охраната на обществения ред и безопасността на движението за окръзи с компактни маси от възстановили имената си българи.

Срок - постоянен

Отг.: зам.-началниците на ОУ на МВР-НМ

39. В края на тази и следващата година СГУ и окръжните управления на МВР да изпратят писменна информация в ДНМ за изпълнение на настоящите мероприятия и основните задачи, които имат да решават за подобряване на работата по укрепването на възродителния процес.

Срок - до 25 декември всяка година

Отг.: зам.-началниците на ОУ на МВР-НМ

40. ОУ на МВР в края на всеки месец да изпращат информация в ДНМ за хода на вербовъчния процес на лица с възстановени имена.

Срок - края на всеки месец

Отг.: зам.-началниците на ОУ на МВР-НМ

41. Предлага на ПК-ДНМ да [illegible] изпълнението на тези мероприятия с изв. по [illegible] и организационни мерки

Отп. в 2 екз.

№ 1 - ЦИОУ-МВР
№ 2 - ОЩ-ДНМ
Изп.: работна група
Нап.: Велинова-477
20.08.1986 г.

Из архивите на ДС

999

220

К Р И Т Е Р И И

за помилване на лишени от свобода във връзка с 42-та годишнина на Социалистическата революция в България

В изпълнение указанията на Държавния съвет на НРБ във връзка с 42-та годишнина на Социалистическата революция ще се извърши помилване на лишени от свобода, които са изтърпели значителна част от наказанието си и с труда и поведението са доказали, че са се поправили и могат активно да се включат в социалистическото строителство.

Критериите за помилване на лишени от свобода са следните:

1 /1/ С остатъка от наложеното наказание лишаване от свобода, ако е започнало неговото изтърпяване, по отношение на:

а/ осъдените за първи път на лишаване от свобода за умишлени престъпления, с размер на наказанието до 2 години, ако са изтърпели половината от наложеното наказание, включително със зачитане на работните дни;

б/ осъдените на лишаване от свобода до 3 години за непредпазливи престъпления, ако са изтърпели, включително със зачитане на работни дни, 1/3 от наложеното наказание;

в/ осъдените на лишаване от свобода с размер или остатък от наказанието до 3 години:

- бременни жени и майки с малолетни деца;

- навършили 60 годишна възраст за жените и 65 годишна възраст за мъжете;

Из архивите на ДС

- с тежко здравословно състояние;

- изтърпели фактически 10 и повече години лишаване от свобода, с изключение на случаите, когато наложеното смъртно наказание е заменено с лишаване от свобода;

- чуждите граждани, които нямат задължения към държавата или частни лица, или са издължили присъдените суми;

- признатите за АБПФК или участници в Отечествената война.

1000

г/ осъдените, които към 31.08.1986 година имат остатък от наказанието лишаване от свобода до 6 месеца.

/2/. Не се предлагат за помилване осъдени, които въпреки, че отговарят на условията по ал.1, имат открито отрицателно отношение към възпитателния процес и обществено-полезния труд и са системни нарушители на установения ред и дисциплина.

(2) Извън случаите на т. 1, ал.1 с мотивирани предложения се предлагат за помилване с остатъка от наказанието или частично и осъдени, които са изтърпели не по-малко от половината от наказанието, включително със зачитане на работни дни и с примерното си поведение и положително отношение към труда са показали, че са се поправили.

(3) Не се предлагат за помилване:

а/ лицата по т. 1 и 2, които са рецидивисти по чл. 158 ЗИН или са осъдени за престъпления, представляващи опасен рецидив, освен ако са дали безспорни доказателства, че са се поправили и са изтърпели фактически половината от наложеното наказание;

б/ осъдените за престъпления против Народната република и за престъпления против мира и човечеството, освен по изключение, когато са с тежко здравословно състояние или са осъзнали вината си и имат много добро поведение;

в/ осъдените, за които има данни, че могат да извършат терористични действия или осъществят бягство през границата.

Из архивите на ДС

1001

12 - 8

35

ТЕЛЕГРАМА НР. 395/6303 С Е К Р Е Т Н А

ЗА ПОДЕЛЕНИЕ 72000-МВР СОФИЯ

ЗА ПОДЕЛЕНИЕ 72400-МВР СОФИЯ

ОТ ОУ НА ~~МВР~~ КЮСТЕНДИЛ

250 2210 1715

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИТЕ
30126. 23 10 86

УВЕДОМЯВАМЕ ВИ, ЧЕ СЪЩЕСТВУВАТ РЕДИЦА ПРОБЛЕМИ, КОИТО ДО МОМЕНТА НЕ СА РЕШЕНИ ЗА ЛИЦАТА, КОИТО СА ПРИНУДИТЕЛНО УСТАНОВЕНИ ПО ЧЛ. 39 АЛ.1 Т.1 ОТ ЗНМ В ТПО ГР. БОБОВ ДОЛ.

НЕ Е ИЗВЕСТНО КАКЪВ ТРУДОВ СТАЖ ЩЕ ИМ СЕ ЗАЧИТА ПРЕСТОЯТ С РАБОТА В БЕЛЕНЕ И БОБОВ ДОЛ. ОСВЕН ТОВА ТЕ НЯМАТ ТРУДОВИ КНИЖКИ, ТЪЙ КАТО СА ОСТАНАЛИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА, КЪДЕТО СА РАБОТИЛИ. НЕОБХОДИМО Е ДА ЗАПОЧНАТ НЯКЪДЕ РАБОТА, ЗА ДА ИМ СЕ ИЗПРАТЯТ ПО СЛУЖЕБЕН ПЪТ И ДА ИМ СЕ НАНЕСЕ ТРУДОВИЯТ СТАЖ. НЯМАТ СЪЩО ТАКА ДИПЛОМИ ЗА ЗАВЪРШЕНО ОБРАЗОВАНИЕ С НОВИТЕ ИМЕНА, ДОКУМЕНТИ, УДОСТОВЕРЯВАЩИ ПРОФЕСИЯТА, ПРИДОБИТА ПРЕДИ, ЛИЧНИ ПАСПОРТИ, ВОЕННО-ОТЧЕТНИ КНИЖКИ И СВИДЕТЕЛСТВА ЗА СЪДИМОСТ. ГОРНИТЕ ДОКУМЕНТИ СА АБСОЛЮТНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ПРИ ПОСТЪПВАНЕ НА РАБОТА.

ПРИ ЗАПОЧВАНЕ НА РАБОТА В МИННИТЕ ОБКТИ И ПОЛУЧАВАНЕ НА ЖИЛИЩЕ СЕ СРЕЩАТ РЕДИЦА ЗАТРУДНЕНИЯ, ПОРАДИ ГОЛЕМИТЕ ФОРМАЛНОСТИ, КОИТО СЕ ИЗИСКВАТ ОТ РАЗЛИЧНИТЕ АДМИНИСТРАТИВНИ СЛУЖБИ. ТАКА НАПРИМЕР ,ЗА ДА ЗАПОЧНЕ ДАДЕНО ЛИЦЕ РАБОТА В НЯКОЙ РУДНИК, ТО ТРЯБВА ДА ПРЕМИНЕ ПРЕЗ ДЕСЕТИНА КАНЦЕЛАРИИ, А ПРИ НАСТАНЯВАНЕ В ЖИЛИЩЕ- ОЩЕ НЯКОЛКО.

СЪГЛАСИЛИТЕ СЕ ДА ДОВЕДАТ СЕМЕЙСТВАТА СИ ОТ ТЕХНИТЕ РАЙОНИ СА ПРИНУДЕНИ ДА ПЛАЩАТ ОТ 600 ДО 800 ЛЕВА ТРАНСПОРТ. ОТ ПРЕДПРИЯТИЯТА НЕ ИМ СЕ ОКАЗВА ПОМОЩ, ВЪПРЕКИ, ЧЕ ИМАТ ОСНОВАНИЕ ПО КОДЕКСА НА ТРУДА.

ЦЯЛАТА ГОРЕОПИСАНА ОБСТАНОВКА УСЛОЖНЯВА НЕЩАТА И ВЛИЯЕ ОТРИЦАТЕЛНО ПРИ УСТРОЙВАНЕТО И ПРИОБЩАВАНЕТО НА ТАЗИ КАТЕГОРИЯ ЛИЦА.

НЕОБХОДИМА Е БЪРЗА НАМЕСА НА ЦЕНТРАЛНИТЕ КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ ПО ИЗЯСНЯВАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ГОРНИТЕ ВЪПРОСИ.

ИЗП.: Д.САВОВ
ПРЕДАЛ: ХАДЖИЙСКИ
ПРИЕЛ:Ц

ЗАМ. Н-К НА ОУ НА МВР:
МАЙОР ДРАМОВ

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ I-803
17.11.1986 г.
СОФИЯ

773 / 20.XI.86 г.

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА
ЦЕНТРАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ
СОФИЙСКОТО ГРАДСКО И
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

С Указ № 3384/09.10.1986 г. Държавния съвет на НР България ратифицира Конвенцията против изтезанията и другите форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание приета с Резолюция № 39/46 от 10.12.1984 год. на Общото събрание на ООН.

Конвенцията цели по-успешно осъществяване на някои от вече съществуващите международноправни и национални форми, забраняващи използуването на изтезания като средство за наказване или добиване на сведения. Тя е продължение на процеса на прогресивно развитие и кодифициране на международното право в социално-хуманитарната област.

Нормите на конвенцията не противоречат на вътрешното законодателство на НР България, което в много отношения надхвърля нейните постановки. Подписването и ратифицирането на конвенцията от НР България утвърждава авторитета на нашата страна. Гарантираната защита на правата и свободите на човека ни поставя в по-благоприятно положение на международните форуми, третиращи социално-хуманитарните въпроси.

Из архивите на ДС

1004

Като страна, присъединила се към конвенцията НР България, чрез своите компетентни органи, има следните задължения:

1. Да предприема всякакви мерки за предотвратяване на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание на своята територия.

2. Да гарантира на всяко лице, подведено под отговорност, справедливо отношение във всички стадии на реализиране на отговорността.

3. Да не експулсира или екстрадира лице в друга държава, когато има сериозни основания да се счита, че то може да бъде подложено на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

4. Да оказва съдействие за установяване в определените от консулските конвенции срокове на контакт на всяко задържано лице, гражданин на друга държава, с представител на държавата, чийто гражданин е лицето, а в случай, че е без гражданство, с представител на държавата, в която е неговото постоянно местожителство.

5. Да осигурява бързо и безпристрастно установяване на всички случаи, когато има достатъчно основания да се предполага, че на нейна територия са били приложени изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

6. Да осигурява на всяко лице, което твърди, че е било подложено на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унизително отнасяне или наказание на нейна територия, правото да подаде жалба пред нейните компетентни власти.

За изпълнението на тези задължения органите на МВР трябва да спазват следното:

1. Своевременно да се разкриват причините и условията за извършване на правонарушения от служители, като се създаде обстановка на нетърпимост към нарушенията на социалистическата законност.

2. Да се повиши взискателността към служителите, които във връзка със своята дейност нарушават правата на гражданите.

3. Да не се допуска укриване на нарушения, като се търси строга отговорност от непосредствените началници, проявяващи либерализъм и принизен контрол, в резултат на което подчинените им са извършили нарушения.

4. Точно да се спазват изискванията на Инструкция I-160/1985 г. за работата на началниците /командирите/, политорганите и органите за политико-възпитателна работа по укрепването на дисциплината в МВР и особено на чл. 15 за незабавно съобщаване по установения ред при извънредни произшествия.

5. По отношение на нарушителите да се прилагат предвидените мерки, включително и предаване на съд.

6. Да се изучава и анализира спазването на социалистическата законност от личния състав и се разяснява политическата същност на нейното нарушаване.

7. Личният състав да се възпитава в дух на неотклонно спазване на социалистическата законност чрез повишаване на общата, правната и специалната подготовка.

8. Да се обобщава и разпространява положителният опит в работата по спазването на социалистическата законност.

Из архивите на ДС
1005

Из архивите на ДС

Препоръчвам на партийните и комсомолските органи и организации да отделят внимание и оказват съдействие на служебните ръководства по проблемите на спазването на социалистическата законност от служителите.

Ръководствата на поделенията да запознаят целия личен състав с настоящото окръжно и да упражняват контрол по неговото изпълнение.

1006

МИНИСТЪР:

ПОДЛЕЖИ НА ОТЧЕТ В
ДНЕВНИК ПРИЛОЖЕНИЕ № 6

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. УПРАВЛ.
№ 34132 от 12.12.1986

Д О К Л А Д

за състоянието на кадрите в системата
на отдел "Затвори" - МВР

На отдел "Затвори" - МВР и подразделенията му е утвърден щат от 2870 бройки, от които 611 - офицерски, 1538 - сержантски и 721 - административно-технически и помощен персонал, а само за отдел "Затвори" - МВР са утвърдени 76 офицерски, 11 сержантски и 25 щатни бройки от АТПП. От тях за нуждите на ВСШ "Георги Димитров"- МВР, Сержантска школа НМ - София, Дирекция на Народната милиция и Окръжните управления на МВР в Стара Загора и Кюстендил са предоставени 25 офицерски и 2 сержантски бройки. Настъпилата наказателна реформа, създаването на 32 трудово-поправителни заведения в цялата страна и завишената производствена програма наложи през 1984-1986 г. щата да бъде увеличен с 250 бройки от офицерски, сержантски и волнонаемен състав, които са разпределени по основни направления на дейности.

Преобладаващата част от щатния офицерски състав в затворите и ТПО е съсредоточена в направлението идейно-възпитателна работа с лишените от свобода - общо 234, по линия на оперативната и режимно-охранителната дейност - 86, производствено-стопанската - 115 и др.

Из архивите на ДС

1008

В резултат на възприетата от ръководствата на министерството, управление "Кадри" и отдел "Затвори" - МВР линия за издигане качественото равнище на кадровия състав през последните години са настъпили съществени положителни изменения в неговата характеристика.

През 1984-1986 г. са подбрани, изучени и назначени 770 служители, от които 118 - на офицерски, 479 - на сержантски длъжности и 171 - от административно-техническия и помощен персонал. Сега 77% от офицерския състав е с висше образование; 83% са членове на БКП и 11%- на ДКМС; на възраст до 45 години са 69%; със стаж в органите на МВР до 10 години - 67%; 80% от сержантския състав са със средно образование; 70% са на възраст до 45 години с трудов стаж до 10 години в органите на МВР.

Служебните ръководства на затворите и ТПО към тях са комплектувани с кадри, притежаващи добра специална подготовка и практически опит в областта на наказателното изпълнение. Преобладаваща част от тях (70%) са с висше образование на възраст от 35 до 45 години и с продължителен трудов стаж в органите на МВР. Всички те са преминали курсове за ръководни кадри в Специалната школа на МВД-СССР, ВСШ "Г. Димитров" - МВР и АОНСУ при ЦК на БКП.

Създадена е необходимата организация по въвеждането на новоназначените служители за тяхното пълноценно професионално изграждане.

Към 01.09.1986 г. в системата на отдел "Затвори" - МВР има 35 вакантни офицерски длъжности, 45 сержантски и 59 административно-техническия и помощен персонал, което се дължи преди всичко на дадените от затворите през 1985-1986 г. нови щатни бройки. За комплектуването на ваканциите сега е обезпечен резерв от кандидати и се работи по тяхното изучаване.

От архивите на ДС

1009

От наличния офицерски състав 60% е преминал обучение - начална подготовка и преподготовка в курсове към Катедрата по затворно дело във ВСШ "Г.Димитров" - МВР и учебните заведения на МВД-СССР. Освен това ежегодно се организират учебни сборове с ръководния и изпълнителския офицерски състав, с участието на преподаватели от АОНСУ при ЦК на БКП.

Към ВСШ "Г.Димитров" - МВР са зачислени задочни аспиранти - 9, от които 5 през 1985-1986 г. са защитили дисертационни трудове и са придобили звания - кандидати на педагогическите, юридическите и икономическите науки. В момента 3 служители повишават квалификацията си в Института по държавата и правото при БАН.

Началната подготовка и преподготовка на сержантския състав се осъществява в Сержантската школа на НМ - София, където всяка година са обучавани по 80 служители, а от 1986 г. техният брой е увеличен на 150. От наличния сержантски състав само 65% са преминали обучение в СШ на МВР. Не са преминали курс на обучение над 200 служители от офицерския и 480 от сержантския състав, което налага да се създаде организация за увеличаване броя на курсовете.

Обучението на личния състав без откъсване от работа е насочено към основните проблеми, свързани с прилагането на нормативната уредба, регламентираща наказателното изпълнение и ръководните документи на МВР. В съответствие с решенията на ръководството на министерството за борбата срещу тероризма във всички затвори са създадени групи за бързи действия. За обучението на включените в тях 240 служители през 1985-1986 г. са проведени едноседмични курсове под ръководството на специалисти - преподаватели от ВСШ "Г. Димитров" - МВР.

През проверявания период в изпълнение решенията на Колегиума на министерството от 1983 г. и Пленума на Районния комитет на БКП от

Из архивите на ДС

1010

1984 г. са взети мерки за спазване на социалистическата законност и уставния ред и подобряване на дисциплината. В отдела и подразделенията му са извършени анализи на състоянието на служебната дисциплина и са приети мероприятия за нейното укрепване, в резултат на което са налице известни подобрения - намален е броят на извънредните произшествия и дисциплинарни нарушения. Допуснати са 71 извънредни произшествия (10 - от офицери, 60 - от сержанти и 1 - от административно-техническия и помощен персонал) и 269 дисциплинарни нарушения (64 - от офицери и 205 - от сержанти).

Извънредните произшествия и дисциплинарните нарушения са извършени предимно от сержантския състав и са свързани главно с установяване на неправомерни връзки с лишените от свобода с цел лично облагодетелствуване, злоупотреба с алкохол, понижена бдителност и слабости в служебната работа.

Анализът на кадровата дейност показва, че ръководството на отдела и служебните ръководства в подразделенията му са осъществявали дейността по комплектуването на щата в съответствие с изискванията на Инструкцията за кадровата работа в МВР и Основните насоки за повишаване ефективността от изпълнение на наказанието лишаване от свобода. Положени са усилия за издигане интелектуалното равнище на личния състав и обезпечаване на подразделенията със специалисти с необходимата теоретическа подготовка и практически опит. Отделът и подразделенията му разполагат с добре подготвени, предимно млади служители, които са в състояние да поемат и реализират успешно възложените за изпълнение отговорни задачи.

Наред с положителните резултати в подбора, изучаването, издигането и обучението на кадрите и укрепването на дисциплината са допуснати и някои съществени слабости, които са дали сериозно отражение върху цялостната работа.

Из архивите на ДС

1011

Само за периода 1984-1986 г. от системата на отдел "Затвори"-МВР са освободени 299 служители, от които 14 - офицери, 172 - сержанти и 113 - от АТПП. За допуснати груби нарушения на служебната дисциплина и неспазване на социалистическата законност и уставния ред са уволнени по дисциплинарен ред 48 служители (39 сержанти и 9 от АТПП), а за незадоволителни резултати в служебната работа - 60 (57 сержанти и 3 от АТПП). Двама офицери са пенсионирани за допуснати слабости в стила и методите на работа и за нарушения на социалистическата законност. Сравнително голям е броят на уволнените по подаване на оставка - 12 офицери, 76 сержанти и 101 от АТПП.

Основни причини за наличието на това текучество са някои съществени пропуски в подбора, изучаването на личностните качества на кандидатите и незадълбочената оценка на тяхната пригодност за работа в местата за лишаване от свобода. Поради липса на кандидати в някои затвори като БОБОВ ДОЛ, БЕЛЕНЕ, СОФИЯ и други сериозно се понижават критериите за подбор, особено за сержантския състав.

Съществена роля за текучеството на кадрите оказват тежките и специфичните условия на работа в затворите и производствените обекти с вредни последици за здравето - мини, химически предприятия, металургични комбинати, тухларни фабрики,леярни и други, тяхната отдалеченост, ниското заплащане на някои длъжности от волнонаемния състав главно в производствените звена като организатори по производство, снабдители, началник-складове, технолози и други. Не на последно място определяща рола играе и ниската социална престижност на професията.

До голяма степен е подценено въвеждането на младите служители в сложната наказателно-изпълнителска дейност. Същото е предоставено на наставниците без личното участие на непосредствените ръководители. Поради това професионалната реализация на голяма част от този

Из архивите на ДС

1012

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар:

състав се забавя и се отразява отрицателно в цялостната им работа.

Допуснати са безпринципни компромиси при назначаването и особено при издигането на кадри на ръководни длъжности, без необходимите морално-политически, нравствени качества и професионална подготовка. По този начин е подходено при издигането на майор за заместник-началник по оперативната и режимно-охранителната работа в затвора БОБОВ ДОЛ и капитан за инспектор по оперативната работа в същия затвор, преназначени от Окръжно управление на МВР - Кюстендил, известни преди това със сериозни пропуски в поведението и морала им.

В разрез с партийните норми и изисквания е издигнат от ръководството на отдела подполковник за заместник-началник на затвора в СОФИЯ, след като е бил наказан и снет от зам.-началник на затвора в ПЛОВДИВ.

Без реално да бъдат оценени възможностите му и проверени в практиката е издигнат капитан за първи заместник-началник по ДС на затвора в СОФИЯ. Подобни случаи с издигането кадри на ръководни длъжности има и в отдел "Затвори". Всичко това понижава самовзискателността и стремежа за постоянно усъвършенстване на останалите служители, създава условия за нагаждачество, кариеризъм и нарушаване на микроклимата в колективите.

Преминаването на 40 перспективни служители от офицерския състав на работа в други поделения е довело до известни затруднения в кадровото обезпечаване на важни направления на дейности. Допуснати са компромиси при назначаването на офицерски длъжности на кандидати с неподходящо висше образование и качества. Немалка част от заместник-началници от оперативната и режимно-охранителната работа и режимно-административните служби са без юридическо образование. Процентът на юристите в поделенията е малък и това обяснява редица слабости в

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар :

Из архивите на ДС

1013

областта на режима, дисциплинарната практика, работата с обвиняемите и подсъдимите и другите дейности в местата за лишаване от свобода. В момента в отдела и затворите в СОФИЯ, ВАРНА, ПЛЕВЕН, БОБОВ ДОЛ, ПАЗАРДЖИК и други се чувствува остра нужда от ръководни и изпълнителски кадри с опит в агентурно-оперативната работа.

Подценяването на работата с кадрите и някои неправилни решения в разстановката и издигането им е преди всичко в резултат на съществуващата отрицателна обстановка в самото ръководство на отдела. Авторитарният подход и поведение на началника на отдела е довело до деформация в поведението и мисленето и на други ръководни служители. В резултат на това партийните принципи са били заменени с примиренчество, угодничество, стремеж към лично облагодетелствуване и спокойствие. Това налага да се направи цялостна оценка на състоянието на ръководните кадри в отдела и поделенията му, за да може по-бързо да настъпи оздравителния процес и се създадат условия за творческа работа.

Съществуват и нерешени проблеми в организацията и провеждането на учебния процес. Не е създавана необходимата организация за своевременно изучаване на актуалните заповеди на ръководството на министерството. Някои от занятията са протичали формално. В много случаи ръководните кадри не са отделяли достатъчно внимание за непосредствено участие и контрол на обучението без откъсване от работа.

Независимо от извършената дейност по укрепване на дисциплината в системата на отдел "Затвори" - МВР, в резултат на понижена взискателност, слаб контрол и наличието на някои отрицателни страни в стила и метода на работа на ръководния състав бяха извършени тежки нарушения.

Случаите с , бивш първи заместник-началник на отдела, , бивш началник на затвора в СОФИЯ и други

Из архивите на ДС

1014

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

са показателни за настъпилата им професионална деформация и морална деградация като ръководни кадри, които с поведението си са въздействували отрицателно и върху поведението на някои служители като капитан , заместник-началник на затвора в София, майор , началник на Механичен цех на затвора в ПАЗАРДЖИК и др.

Поведението на някои неустойчиви и склонни към злоупотреби служители е оставало извън полезрението и на средния и низов ръководен състав, както и на служебните колективи.

В недостатъчна степен е търсена помощта и съдействието на партийните и комсомолските организации за повишаване активността и политическата отговорност на личния състав, за създаване обстановка на откровеност, критичност и самокритичност.

През последните години настъпиха съществени изменения в обема и съдържанието на управленческата дейност на отдел "Затвори" - МВР. Провеждащата се реформа в наказателното изпълнение постави нови задачи и по-висока отговорност пред отдел "Затвори" - МВР. На пряко подчинение към отдела са 32 трудово-поправителни заведения, от които 12 затвора, 1 поправителен дом за непълнолетни и 18 трудово-поправителни общежития, разположени из цялата страна, с които се осъществява ръководството и контролът на оперативната, режимно-охранителната, идейно-възпитателната и стопанската дейност. Броят на лишените от свобода в сравнение с 1972 г. се е удвоил. Отделът е със статут на самостоятелна стопанска организация с поделения - юридическа личност на стопанска сметка. Той поддържа преки и делови връзки с функционални и други министерства, обединения и ведомства, като производството е кооперирано с над 90 предприятия в страната.

На сегашния етап организационната структура на управленческия орган видимо и обективно не съответствува на новите задачи, съдържание

Из архивите на ДС

1015

обем и характер на съществуващата многостранна дейност. Целесъобразно е в рамките на наличната численост на персонала и фонд "Работна заплата" отделът да се преобразува в управление с наименование "Трудово-поправителни заведения" - МВР. Това наименование ще отговаря по-пълно на осъществяваната в нашата страна ленинова постановка за постепенното превръщане на затворите в "Трудово-поправителни заведения".

За отстраняване на констатираните слабости и за по-нататъшното усъвършенствуване на цялостната кадрова, идейно-възпитателна и управленческа дейност в духа на решенията на XIII конгрес на Българската комунистическа партия и Националното съвещание на МВР от 26.06. 1986 г. ПРЕДЛАГАМЕ на Колегиума да вземе следните решения:

1. Управление "Кадри" - МВР и ръководството на отдел "Затвори" - МВР да предприемат комплексни мерки за подбора, изучаването личностните качества, въвеждането, повишаването на професионалната квалификация и възпитанието на кадрите в съответствие с новите изисквания и специфичните условия за работа в местата за лишаване от свобода с цел ограничаване на текучеството до минимум.

Срок: март 1987 г.

2. Отдел "Затвори" съвместно с управление "Кадри" да създадат необходимата организация за преминаване на курсове за начална подготовка на всички офицери и сержанти, не посещавали такъв курс.

Срок: септември 1987 г.

3. Ръководството на отдел "Затвори" - МВР да създаде система за работа с резервните ръководни кадри с оглед тяхното по-бързо изграждане в професионално, политическо и нравствено отношение и ежегодно да прави оценка за тяхната подготовка и развитие.

Срок: юни 1987 г.

Из архивите на ДС

1016

4. Да се усъвършенствува сигналната функция в отдел "Затвори" - МВР и подразделенията му за получаване на изпреварваща информация в ръководството на отдела и управление"Кадри" и предотвратяване на отрицателните прояви, нарушение на дисциплината, неспазване на социалистическата законност и уставния ред, като се търси помощта на партийните и комсомолските организации.

5. Ръководствата на управление "Кадри" - МВР и отдел "Затвори" - МВР да вземат отношение към неправилно издигнатите служители на ръководни длъжности и тези, извършили нарушения на дисциплината, социалистическата законност и уставния ред.

Срок: март 1987 г.

6. С оглед издигане равнището на наказателно-изпълнителската дейност, усъвършенствуване на управленческата и организационната структура на отдел "Затвори" - МВР в рамките на наличния щат и фонд "Работна заплата" той да се преобразува в управление "Трудово-поправителни заведения" - МВР.

Управление "Кадри" - МВР и отдел "Затвори" - МВР да предложат структура и щат на новото управление.

НАЧАЛНИК НА
ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР:
генерал-майор

НАЧАЛНИК НА
УПРАВЛЕНИЕ "КАДРИ"-МВР:
генерал-лейтенант

Отп. в 2 екз.
№ 1, 2 - Кадри
Изп.: Ив.Търнев
Чалева/А-12092
Рег.№ 10324 / 17.11.1986 г.
Екз.№ 1

ФОТОКОПИЕ В 23 екз.

М-ВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ „ЗАТВОРИ"
Рег. № С 1011 екз. № 1
София, 20.11 1986 г.

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

32774/24.11.86

Д О К Л А Д

за състоянието на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение наказанието "лишаване от свобода" и предложения за по-нататъшното й подобряване

По указания на другаря министър, работна група на С6 управление - ДС и на Дирекцията на Народната милиция, извърши проверка на състоянието на агентурно-оперативната и издирвателната работа в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода". Беше направен преглед на оперативния отчет и агентурния апарат, проведоха се разговори с ръководства и оперативни работници и се взеха предвид правените по редица поводи оценки, изводи и указания на ръководството на министерството за подобряване на оперативната работа в това направление.

Оперативната обстановка в затворите през последните години се характеризира с устойчивост на вражеската и нелоялна дейност, изразяваща се главно в противодържавна агитация, протурски националистически прояви, замисли за бягства от затворите, закани за осъществяване на редица други престъпления в условията на затворите и особено след изтърпяване на наказанието. Субект на тази дейност се явява и част от криминалния и реци-

Из архивите на ДС

1018

дивния контингент.

Организацията на оперативната работа в затворите се провежда съобразно изискванията на МЗ I-48/1980 г.

По линия на ДС, тя се организира и осъществява от 06 управление - ДС, СГУ и ОУ на МВР, на чиято територия има затвори. В отдел 05 при 06 управление - ДС работи отделение от 5 души, а в СГУ и ОУ на МВР е определен по един работник, който отговаря и за други дейности, което затруднява пълноценното изпълнение на възложените им задачи.

По линия на НМ агентурно-оперативната и издирвателната работа в центъра се организира и осъществява от отделение "Оперативно" от /7 души/ на отдел "Затвори"-МВР, а по места от началниците на затворите и техните заместници по режима и 34 оперативни работници, като 12 от тези длъжности не са заети. От началото на годината тази дейност е възложена и на началниците на ТПО и техните заместници по режима. Общо в системата на отдел "Затвори" - МВР с оперативна работа понастоящем следва да се занимават 65 души, като от тях само 37 са завършили оперативни школи. На началниците на затворите и ТПО е възложено да се занимават с оперативна работа без необходимата оперативна подготовка, което е в нарушение на чл.12, т.1 от МЗ № I-68/1978 година.

В местата за изпълнение наказанието "лишаване от свобода" към 01.10.1986 г. изтърпяват присъди 15 053 лица, от които 13 932 мъже и 1 121 жени. От тях непълнолетни са 342 лица, чужди граждани 123, рецидивисти 4 636, 800 лица осъдени като военнослужещи.

Лишените от свобода, изтърпяват наложеното наказание в

12 затвора, 1 поправителен дом и 18 трудово-поправителни общежития /ТПО/. Те полагат обществено-полезен труд в 246 обекта, което създава трудности в оперативната работа. Сравнително по-голяма е концентрацията на осъдените в Софийския затвор / 3 491 или 25 % от общия брой/ и Сливенския затвор / 1 121 или 7 % от общия брой/.

За органите на ДС оперативно интересни са около 3 700 лица. От тях 179 са осъдени за престъпления против НРБ, 102 за бягства зад граница, 123 чужди граждани, 617 извършили престъпления като военнослужещи, 1 859 с възстановени имена и 800 от контингента на НМ, категоризирани по линия на терора. Под влиянието на тези лица се формира не малка част политизиран криминален контингент.

По линия на НМ в затворите контингента е около 6 300 лишени от свобода, от които 3 598 рецидивисти, 1 657 осъдени за криминални престъпления - лица с възстановени имена, 800 картотекирани по линия на терора и 342 непълнолетни.

Броят на оперативните дела по линия на ДС е 126, от които 1 ГДОР, 21 ДОР, 2 ГДОП, 12 ДОП, 2 оперативни преписки и 86 ДОН. По-голям е броят на делата в ОУ на МВР - Стара Загора /29/, СГУ /18/, Пазарджик /11/ и отдел 05 при 06 управление - ДС /17/. Създадена е добра организация и по-голяма част от делата се провеждат резултатни мероприятия. Само през 1985 г. и първото полугодие на 1986 г. са реализирани 8 дела и са изяснени 79 сигнала за вражеска дейност. В отдел 05 на 06 управление - ДС е приключена работата на ГДОП "Отмъстители", взривили през 1985 г. левната хижа край гр.Бобошево, Кюстендилски окръг и обектите са предадени на следствието. Предотвратени са случаи на организиране на

1019

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

гладни стачки, на демонстративно неизлизане на работа и други форми на масова съпротива от чужденци и български граждани с възстановени имена.

По линия на ДС и НМ бяха изяснени и предотвратени над 200 сигнала за бягство от затворите, като през тази година са допуснати само 4 бягства на криминални престъпници, от които един избяга във ФРГ, а другите трима са заловени.

1020

Въпреки относителното увеличаване на оперативния отчет по ДС, той несъответствува на нарастващата активност на вражеския контингент през последните години. Незначителен е броят на активните дела.

Основна слабост в работата по делата и сигналите е непълното обезпечаване на обектите с надежден оперативен контрол и недостатъчното използуване на агентурата.

Броят на оперативните дела по линия на НМ е 602, от които 120 активни, а останалите - оперативно профилактични. Средната натовареност на ОР в затворите с оперативни дела е по-ниска от тази в териториалните поделения на НМ. През последните пет години са реализирани общо 45 дела, от които само през 1986 - 19. Проверката констатира силно занижен контрол и взискателност от страна на сектор "Оперативен" по отношение на делата. В повечето от затворите съществува безпорядък в работата по получените от териториалните поделения дела. Само в Софийския затвор се намериха получени от други поделения 34 дела, по които не може да се установи на кой ОР се водят, кой отговаря и работи по тях. По делата се работи аматьорски, непрофесионално. Плановете са шаблонни и с отдавна изтекли срокове. Незадоволително е взаимодействието с териториалните поделения.

За обезпечаването на оперативно-интересните лица, вражеския контингент и обектите по делата и сигналите по линия на ДС работят 113 агенти, 67 ДЛ и 14 резиденти. От тях на ръководство в 05 отдел при 06 управление - ДС са 34 агенти и 3 резиденти, които са съсредоточени главно в затворите София, Стара Загора, Пазарджик, Сливен, Белене и Бургас. Преобладаващата част от агентите са с добри оперативни възможности и са правилно разстановени сред вражеския контингент. Разработени са конкретни задачи и тактика на поведение, като през последните една-две години се акцентира по проблемите на терора и възродителния процес.

Голяма част от агентурата е с възможности за работа и след излизането от затвора. През последните пет години на поделенията на ДС са предадени 103 агента изтърпяли наказанията си.

Независимо от количественото увеличение на агентурния апарат, той не е в състояние да решава успешно задачите на ДС в затворите при сегашната оперативна обстановка. Не е достатъчен броя на агентите в СГУ, ОУ на МВР - Стара Загора и Пазарджик,а така също и в 05 отдел при 06 управление - ДС. Твърде слаби са агентурните позиции на ОУ на МВР в затворите Варна, Ловеч,Плевен и Бобов дол, а в Сливен не се води на оперативен отчет нито едно лице и не е вербован нито един агент. Има отряди и обекти, които не са обезпечени с агентура, въпреки оперативната необходимост. В редица случаи получаваната информация от агентурата е без оперативна стойност. Малко се работи за придобиването и подготовката на агентура, която да се използува за положително влияние и превъзпитание.

По линия на НМ към момента на проверката в затворите се ползват 494 негласни сътрудници, от които 414 агенти, 45 ДЛ и

1021

Из архивите на ДС

35 резиденти. В резултат на взетите мерки по време и след проверката само през 1986 г. са вербовани 140 агенти. Сравнително по-добре са обезпечени с агентура затворите в Пловдив, Варна, Бургас, Сливен и Пазарджик, като се отделя внимание за вербовката на агенти главно от средите на осъдените за тежки криминални и стопански престъпления.

Като се има предвид, че голяма част от контингента на НМ е в затворите, наличната агентура е крайно недостатъчна. На един оперативен работник от системата на затворите се падат едва по 5,8 негласни сътрудници - натовареност, която е далеч под средната за страната в териториалните поделения на НМ. Най-лошо в това отношение е положението в затворите София, Плевен и поправителен дом Бойчиновци.

Липсват перспективни планове за вербовъчна работа както в сектор "Оперативен" на отдел "Затвори" - МВР, така и в затворите по места. Не е ясно колко негласни сътрудници, с какви качества, какви обекти и за наблюдението на какви лица е необходимо тяхното придобиване. Допускат се сериозни слабости в подбора и изучаването на кандидатите за вербовка. В повечето случаи оперативният състав е осъществявал вербовките без необходимата подготовка, прибързано, най-често на самопредлагащи се бивши НС, изключени от териториалните поделения за слаба работа, или проявена нечестност. Почти символично е съществуването и на резидентите, които могат успешно да се използуват в специфичните условия на затворите. Твърде малка част от агентурния апарат по линия на НМ се заангажира със задачи по терора и възродителния процес. В почти всички затвори голяма част от получените сведения не се докладват на зам.-началниците или на началниците на затворите.

Поради недостатъчна взискателност от тяхна страна, част от информацията не се използува въобще, а по друга се работи едностранчиво и примитивно. Не се провеждат контролни срещи с агентурата.

Съществуват и редица слабости по оформянето на документите и делата на НС. Сериозно е нарушена секретността в изготвянето, движението и съхранението на тези материали.

Оперативната работа и по двете направления /ДС и НМ/ не е съдействувала системно и ефикасно за разкриването, предотвратяването и пресичането на нездрави и уронващи престижа на служителите на МВР прояви. Една от съществените причини за това е, че ръководството на отдел "Затвори" и на неговите поделения не винаги са реагирали принципно и последователно на получаваните сигнали от този характер. Всичко това налага вземането на допълнителни мерки за повишаване приноса на оперативната работа в борбата срещу отрицателните явления.

Недостатъчно системно и целенасочено се работи за доразкриване на укрита вражеска и престъпна дейност по време на разработването, следствието и съда. Проверката показва, че когато попаднат лица в затвора, водени на разработка, оперативните поделения не изпращат справка с оценка на тяхната престъпна дейност и ориентировка в каква насока трябва да се работи в условията на затвора. В този смисъл и ГСУ-МВР не изпълнява задълженията си - да изпратят справки за осъдените на заинтересованите поделения.

На основата на констатациите за състоянието на агентурно-оперативната работа в затворите се налагат някои изводи:

Първо. Анализът на агентурно-оперативната и издирвателната работа показва, че постигнатите резултати не съответствуват

1023

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

на оперативната обстановка и изискванията на ръководството на министерството.

Положителни изменения в агентурно-оперативната работа на ДС са неравномерни и бавни и не са достатъчно последователни и ефективни.

Сектор "Оперативен" на отдел "Затвори" - МВР не се е утвърдил като ръководен и направляващ център на цялостната агентурно-оперативна работа сред лишените от свобода. Допусканите слабости са главно от субективен характер и опират преди всичко до неправилния стил и метод на работа и ръководство.

1024

Поради организационни, структурни и функционални несъвършенства на системата за оперативно обслужване на затворите, ДНМ, СГУ и ОУ на МВР не подпомагат и не контролират агентурно-оперативното наблюдение на контингента по линия на НМ, а също така не се занимават с конкретна оперативна работа в затворите за разкриване на укрита престъпна дейност.

Второ. Оперативната работа на поделенията на МВР не е насочена към системно и резултатно превъзпитание на затворниците, което е основна задача на наказанието "лишаване от свобода". В оперативния състав съществува неправилното разбиране, че това не е тяхна задача.

Трето. Утвърждаването на възродителния процес и непрекъснатия оперативен контрол на лицата годни за терористични прояви не са изведени като първостепенни задачи на агентурно-оперативната работа в затворите.

Четвърто. Сериозни проблеми има в кадровия подбор, професионалната подготовка и квалификацията на оперативния състав, обслужващ затворите.

Оперативната работа в затворите по ДС в ОУ на МВР се възлага на млади оперативни работници, с недостатъчен опит, които обслужват и други линии и обекти, а освен това често се допуска и текучество на тези кадри.

ДНМ и особено СГУ и ОУ на МВР не участвуват в подбора, професионалното обучение и възпитание на кадрите за оперативна работа в системата на отдел "Затвори". Някои от ОУ на МВР подават на отдел "Затвори" кадри, които са доказали своята непригодност за оперативна работа. По предложения на ръководствата на затворите на оперативна работа се назначават отрядни началници и други служители, на които липсват професионална и политическа подготовка.

Пето. За преодоляване на съществуващите слабости и издигане нивото на агентурно-оперативната работа в съответствие с изискванията и задачите, които трябва да решават органите на МВР на настоящия етап, е необходимо организационно и кадрово преустройство на системата за агентурно-оперативното обезпечаване на лицата, изтърпяващи наказание"лишаване от свобода."

Във връзка с гореизложеното, предлагаме Колегиума на МВР, ако счете за целесъобразно да обсъди и приеме предложения проект за решение.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Проект за Решение за усъвършенствуване на ръководството и организацията на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода".

ЗАМ.-НАЧАЛНИК У-НИЕ ОБ-ДС
Генерал-майор:
/Б.Велинов/

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
Генерал-майор:
/Н.Адамянов/

ЗАМ.-ДИРЕКТОР НА НМ
Генерал-майор:
(Д.Манов)

ФОТОКОПИЕ В 23 екз. на 12.12.1986

Из архивите на ДС
1025

12

ПРОЕКТ!

ПРИЛОЖЕНИЕ!

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Р Е Ш Е Н И Е

ОТНОСНО: Усъвършенствуване организацията и ръководството на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода"

При анализа и оценките на агентурно-оперативната работа в затворите се констатираха съществени недостатъци. Допусканите слабости са главно от субективен характер и опират до неправилния стил и метод на ръководство на тази дейност.

Взаимодействието и координацията на оперативните звена на отдел "Затвори" - МВР с тези на централните и териториалните поделения на ДС и НМ не са приведени в съответствие с изискванията и задачите, които решават органите на МВР на настоящия етап.

Съществено отрицателно влияние за повишаване на ефективността от оперативната работа сред лишените от свобода, оказва липсата на структурни агентурно-оперативни звена по линия на ДС и НМ с постоянна месторабота в местата за изпълнение на нака-

заняията в самата система на отдел "Затвори" - МВР.

Отговорността на отдел "Затвори" - МВР за състоянието на агентурно-оперативната работа не съответствува на възможностите и функциите му при съществуващата организация.

Във връзка с гореизложеното и за усъвършенствуване организацията и ръководството на агентурно-оперативната работа в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода", Колегиумът на МВР взе следното

Р Е Ш Е Н И Е:

I В СТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР

1. Да се усъвършенствува организацията на оперативното обслужване в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода", като оперативната работа по линия на ДС и НМ се обедини организационно както следва:

а/ На сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР се възлага организацията и контрола на агентурно-оперативната работа по ДС и НМ в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода". За целта в сектор "Оперативен" се създават отделения по ДС и по НМ, които се ръководят от първия зам.-началник на отдел "Затвори" - МВР;

б/ Оперативният състав на сектор "Оперативен" е по щата и с месторабота в отдел "Затвори" - МВР и за цялостната си оперативна работа се отчита пред началника на отдел "Затвори" - МВР;

в/ В местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода" се създават "Оперативни служби" от работници по ДС и НМ

1027
Из архивите на ДС

с постоянна месторабота в затворите. Зам.-началниците на затворите по режима преминават на щата по ДС и осъществяват ръководството на оперативните служби както по ДС, така и по НМ.;

г/ Численият състав на "Оперативните служби" се определя в зависимост от броя на затворниците, вражеския и престъпен контингент и оперативната обстановка.

2. По линия на ДС сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР изпълнява следните задачи:

а/ организира, контролира и осъществява агентурно-оперативната работа по линия на ДС в местата за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода";

б/ установява, наблюдава и разработва вражеския контингент и оперативно интересните за органите на ДС лица, като отделя особено внимание на лицата с възстановени имена и на годните за диверсионно-терористична дейност;

в/ доразкрива укрита престъпна дейност при предварителното производство;

г/ придобива и използува агентура и организира и ръководи агентурната работа в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода". Подпомага ГСУ и следствените отдели към окръжните управления на МВР в подбора и придобиването за техни цели на подходящи лица в местата за изтърпяване на наказанието "лишаване от свобода";

д/ съдействува за правилното организиране на охраната, превъзпитателната работа и стопанската дейност сред лишените от свобода..

3. По линия на НМ сектор "Сперативен" при отдел "Затвори"-МВР изпълнява следните задачи:

а/ организира агентурно-оперативната работа с оглед своевременно узнаване, разкриване, предотвратяване и пресичане на

престъпленията и противообществените прояви сред лишените от свобода и съучастниците им вън от местата за изпълнение на наказанието;

б/ установява и изучава причините и условията, способствуващи за извършване на стопански и криминални престъпления и противообществени прояви;

в/ съдействува за подпомагане превъзпитателния процес върху лишените от свобода, включително и чрез изолиране и неутрализиране вредното влияние на рецидивистите и други лица с отрицателно поведение.

4. "Оперативните служби" в отделните затвори осъществяват конкретна агентурно-оперативна работа в местата за изпълнение на наказанието, като за целта установяват вражеския контингент, разработват оперативно-интересните лица, вербуват и използуват агентура както за работа сред лишените от свобода, така и с възможности за нейното ползуване след изтърпяване на присъдата.

5. Сектор "Оперативен" при отдел "Затвори"- МВР и оперативните му служби в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода" изготвят справки и оценки и информират ръководството на министерството и централните управления на ДС и НМ за оперативната и политическа обстановка в затворите.

II. ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

1. Шесто управление - ДС, чрез отдел "Затвори" - МВР осъществява координация и взаимодействие по агентурно-оперативната работа в затворите с централните поделения на ДС, СГУ и окръжните управления на МВР.

Архивите на ДС

Из архивите на ДС

2. Шесто управление - ДС и шестите отдели и отделения в СГУ и ОУ на МВР оказват оперативна и методическа помощ и контрол на оперативните работници по ДС в затворите, водят оперативни дела и агентура, информират оперативните служби в местата за изпълнение на наказанието по най-съществените въпроси на оперативната обстановка и търсят тяхната помощ и съдействие.

3. Шесто управление - ДС съгласувано с началника на отдел "Затвори" - МВР изяснява сигнали и данни за отрицателни явления, неправомерни връзки и контакти на обслужващия персонал с лицата, изтърпяващи наказанието "лишаване от свобода".

1030

4. Периодически и при нужда Шесто управление - ДС изготвя справки, информации и оценки за оперативната и политическата обстановка в затворите за ръководството на министерството и централните управления на ДС и НМ.

III. ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

1. Дирекция на Народната милиция чрез оперативните си поделения оказва методическа и оперативна помощ на сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР и на оперативните служби в местата за изпълнение на наказанието "лишаване от свобода" в тяхната агентурно-оперативна работа по линия на Нарсдната милиция в средите на лишените от свобода.

2. Оперативните отдели и отделения на СГУ и ОУ на МВР по линия на НМ, оказват методическа и оперативна помощ на оперативните служби в съответните затвори в тяхната агентурно-оперативна работа по линия на Народната милиция в средите на лицата, изтърпяващи наказание "лишаване от свобода".

3. Оперативните управления на Дирекция на Народната милиция и оперативните отдели и отделения на СГУ и ОУ на МВР по линия на НМ вербоват агентура от средите на лишените от свобода, а също така водят самостоятелно и съвместно оперативни дела с оперативните служби на затворите.

4. Дирекция на Народната милиция и съответните териториални поделения на Народната милиция информират оперативния състав в затворите по най-съществените въпроси на оперативната обстановка и подпомагат обучението на състава без откъсване от работа.

1031

IV. ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ НА АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА В МЕСТАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЕТО "ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА"

1. Началниците на отдел "Затвори" - МВР, Бесто управление - ДС, ДНМ, СГУ и ОУ на МВР, на чиято територия има затвори, на основата на изводите и оценките в доклада и решението на Колегиума да направят собствени оценки и изводи за своята работа и набележат конкретни мероприятия за нейното подобряване. Главно внимание да се отдели за решително повишаване на ефективността от агентурно-оперативната дейност, като се увеличи агентурния апарат, подобри неговото качество и се активизира работата по оперативния отчет и вражеския контингент.

Отг.: началниците на отдел "Затвори" МВР, Об у-ние-ДС, ДНМ, СГУ и ОУ на МВР

Срок: 30.03.1987 г.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

2. Отдел "Затвори"-МВР, Шесто управление - ДС и ДНМ да разработят автоматизирана информационна система, чрез която да осигурят непрекъснат контрол над всички затворници и особено на оперативно-интересните лица. Специално внимание да се обърне на лицата с възстановени имена и годните за терор.

Отг.: началниците на отдел "Затвори"-МВР, 06 у-ние ДС и директорът на НМ

СРОК: 20.02.1987 г.

1032

3. Управление "Кадри" - МВР, ВСШ "Г.Димитров" - МВР, отдел "Затвори" - МВР, Шесто управление - ДС, ДНМ да набележат и проведат мероприятия за повишаване на професионалната подготовка на оперативния състав. За срочното преодоляване на сегашното състояние да се разработи и утвърди целева програма за провеждане на краткосрочни курсове с откъсване от работа.

Отг.: началниците на у-ние "Кадри"-МВР, ВСШ "Г.Димитров"-МВР, отдел "Затвори"-МВР, 06 у-ние ДС и директорът на НМ

Срок: 30.04.1987 г.

4. Отдел "Затвори" - МВР, ОТУ-МВР, Шесто управление-ДС и ДНМ да проучат нуждите от оперативна и сигнално-охранна техника в затворите и да предложат програма за разработка, доставка и внедряване.

Отг.: началниците на отдел "Затвори" - МВР, ОТУ-МВР, 06 у-ние - ДС и директорът на НМ

Отг.: 30.03.1987 г.

5. Управление "Кадри" - МВР, отдел "Затвори" - МВР, Шесто управление - ДС и ДНМ да разработят и предложат структурата

и щата на сектор "Оперативен" и на "Оперативните служби" в отдел "Затвори" - МВР.

СРОК: 20.II.1987 г.

Отг.: началниците на у-ние "Кадри"-МВР, отдел "Затвори"-МВР, 06 у-ние ДС, директорът на НМ

6. Управление "Кадри" - МВР, отдел "Затвори" - МВР, Шесто управление - ДС и ДНМ да предложат изменение и допълнение на Инструкцията за кадровата работа в МВР за реда и начина на съгласуване при назначаване на служителите от сектор "Оперативен" и "Оперативните служби" в затворите, по съответните линии.

ОТГ.: началниците на у-ние "Кадри"-МВР, отдел "Затвори"-МВР, 06 у-ние ДС и директорът на НМ

СРОК: 30.01.1987 г.

7. Отдел "Затвори" - МВР, Шесто управление - ДС и ДНМ на основата на изводите, оценките и констатациите от извършената проверка и решението на Колегиума на МВР да предложат необходимите изменения и допълнения на МЗ I-46 от 1980 г.

ОТГ.: началниците на 06 у-ние -ДС, отдел "Затвори" - МВР и директорът на НМ

СРОК: 30.04.1987 г.

Отп. в 1 екз.

Изп.: Д.Манов
Нап.: В.Христова -486

20.11.1986 г.

Из архивите на ДС

1033

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

156

СТРОГО СЕКРЕТНО!

М В Р
ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ
Рег. № 757 Екз. № 2
2.02 1987 г.
гр. КЪРДЖАЛИ

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИТЕ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. У-НИЕ
№ 2412 04.02 87

П Р О Т О К О Л

Днес, 24.01.1987 година, от 09.00 до 13.00 часа, в клуба на управлението се проведе окръжно съвещание относно задачите на органите на Държавна сигурност, произтичащи от решенията на XIII конгрес на БКП.

Присъствува целият личен състав по ДС от окръжното и районните управления на МВР.

В работата му взеха участие другарите: ГЕОРГИ ТАНЕВ – първи секретар на ОК на БКП–Кърджали, ген.–полковник МИНКОВ – зам. министър на вътрешните работи, ген.–майор СОТИРОВ – зам. началник на У–ние ОЗ и ръководител на групата от централните поделения по М "Проверка", полковник СЛАВКОВ – зав. отдел "Военен" при ОК на БКП – Кърджали, подполковник КОСТАДИНОВ – от Инспектират МВР–София, полковник ЩЕРЕВ – зам. окръжен началник по НМ, полковник ПАЧЕМАНОВ – окръжен началник на МВР–Хасково и други представители на централни управления.

Ръководещият съвещанието подполковник ВЪЛЧО ПЕЕВ – зам. окръжен началник по ДС, след кратко встъпително слово предостави думата на ген.–майор АТАНАС КАДИРЕВ – началник на окръжното управление за изнасяне доклад на тема: "Задачите на органите на Държавна сигурност, произтичащи от решенията на XIII конгрес на БКП" (Четенето на доклада продължи от 09.10 до 10.40 часа – 1 час и 30 минути).

След почивка от 20 минути съвещанието продължи своята работа с изказвания в следната последователност:

1. Полк. ДИМИТЪР ГИНЕВ - началник на Отдел ДС (от 11.00 до 11.15 часа - 15 минути)

Др. Танев,
Др. Зам. Министър,
Другари генерали и офицери,

Преди около 10 месеца всички ние с интерес следяхме работата на XIII конгрес на БКП. Около 2 месеца по-късно се запознахме с доклада на др. Министър за задачите на органите на МВР, произтичащи от решенията на Конгреса, изнесен на националното съвещание на МВР, проведено на 26.06.1986 година.

През изминалия период ние имахме достатъчно време да осмислим повишените изисквания на Решенията на конгреса, да изведем проблемите и задачите си и да намерим своето място за тяхното своевременно и ефективно решаване. Имахме време да осмислим нуждата от качествено нов подход към ежедневната ни оперативна работа в специфичните условия на окръга, да потърсим и да намерим пътя към този подход.

В доклада, изнесен от др. ген. КАДИРЕВ, е казано достатъчно ясно и точно как действува противника, външен и вътрешен и как ние досега му противодействуваме, какво сме свършили и какво не сме през последните две години. Изведени са и задачите по основните направления на нашата дейност, които ще решаваме през следващите години, за да можем действително да осигурим ред, сигурност, спокойствие и оптимални условия на трудещите се от окръга да изпълняват своите задължения по плановете за социално-икономическо развитие на страната, по комплексната програма за ускорено развитие на Кърджалийски окръг и особено за развитието и утвърждаването на възродителния процес.

На всички присъствуващи тук е от ясно по-ясно, че без всеобхватна, стройна, последователна и настъпателна, на високо професионално равнище работа в борбата срещу проявите на протурски национализъм ние не можем да разчитаме на успех при решаването на високо отговорните задачи, стоящи пред нас като органи на Държавна сигурност.

Из архивите на ДС
1035

Из архивите на ДС

1036

Определено считам и твърдо вярвам, че това е мнението и на всички, че в условията на възродителния процес борбата срещу протурския национализъм е наше най-първо, най-главно задължение, защото протурските националистически прояви и настроения са факторите, които спъват развитието и утвърждаването на възродителния процес и които раждат политическата престъпност сред населението в нашия окръг.

Протурските националистически настроения са в основата на готовността да се събира и предава шпионска информация в Турция, в основата на извършените терористични актове, на диверсионната дейност, на вредителствата, на противодържавната агитация и пропаганда. Те са в основата и на мотивите за подготовката, опитите и извършените бягства. По същество ние нямаме дела на оперативен отчет, нямаме сигнали, нямаме оперативни случаи (със съвсем, съвсем малки изключения) в които замисляната, подготвяната или извършената вражеска дейност да не е мотивирана от протурски националистически подбуди.

Мога да изредя много случаи, дела и сигнали, мога да съобщя ред статистически данни от нашите отчети, които потвърждават тези изводи, но считам, че това не е нужно.

Ще се спра на някои проблеми в борбата срещу национализма, решаването на които би ни извело на по-широк друм в тази борба, би укрепило нашите позиции и много по-ефективно би подпомогнало Окръжната партийна организация в утвърждаването на възродителния процес.

Ще започна с проблемите ни по вражеския контингент. В последните две години, а и по-рано, ние неведнъж сме правили изводи, че твърде много нарастват така наречените новопроявяващи се лица, че твърде много се увеличават лицата, които се ангажират в престъпна и нелоялна дейност или са готови, склонни са да се ангажират в такава дейност. И все пак – колко са и което е по-важно – кои са те. В годишните отчети посочваме цифри на лицата, които сме установили, регистрирали и наблюдаваме като вражески контингент. В доклада се каза, че списъчния вражески контингент е увеличен повече от два пъти през последните две години. Въпреки това голямо увеличение, определено считам, че сочените цифри са занижени, поне за сега. Защото само сбора от цифрите, на осъдените-101,

159

1037

Из архивите на ДС

въдворените – над 300, уволнените – над 500, изключените – 169 от БКП, въобще на репресираните през последните две години ще ни даде сума почти равна на цифрата, която сочим като ВК. Редно е да се запитаме – а само те ли са? Та ДС в НРБ и в Кърджалийски окръг не съществува и не работи само от 2 години. Къде са другите, издирени, разобличени, осъдени, репресирани и т.н. през предшествуващите 40 години? Къде са близките родински, приятелски, идейни [illegible] връзки на репресираните. Къде са хората, за които години наред получаваме сведения, че, най-меко казано, не са на наши позиции, но по една или друга причина не сме разобличили и репресирали? Не става дума за надуване на цифри и за недействителен, показен отчет, а за една трезва и реалистична оценка кой какъв е, къде му е мястото и какво следва да бъде нашето отношение към него. Сега и в бъдеще.

Всички се надяваме, че М "П", по което сега работим, ще даде максимално точен отговор на този въпрос. Разбира се, с това работата ни по установяването на ВК нито ще спре, нито ще свърши. Това не е еднократна задача, ограничена по време и място, а постоянно наше задължение и то трябва да се изпълнява както ни задължават нормативните документи и моралният кодекс на комуниста, служител в ДС.

Няколко думи и за наблюдението, за обезпечаването на вражеския контингент. Според таблиците, които всички отделения и РУ попълниха към годишния отчет по линия на Шесто управление, излиза, че средно през 1986 година за обектите на ДОН са получени по 3–4 сведения, за лицата от СО – по 2–3 и за ОИЛ – по 1, за цяла година. Въпроса ми е към всички – нормално ли е това? Или сме набедили тези хора, че са врагове и сме ги включили във ВК или не сме организирали работата си по тях както изискват професионалните ни задължения. Моето впечатление е, че вярно е второто.

Още веднъж ще кажа, че в условията на ВП ние трябва да изявим, да установим всички лица с протурски националистически настроения и убеждения и така да организираме работата си по тях че да знаем кой какво представлява, как се проявява, какви са неговите характерни особености, кои са слабостите му, за да намерим и приложим най-удачната форма за неутрализирането му в арест,

Из архивите на ДС

1038

160

следствие, съд, профилактика, компрометиране. Блага дума или респектиране и пр., в зависимост от конкретния случай, но винаги с максимална полза за развитието и утвърждаването на ВП, за овладяване и успокояване на обстановката.

В борбата срещу протурския национализъм ние ще продължим да работим с традиционните методи и средства, наложени от практиката и регламентирани с нормативните документи – ще вербуваме агентура, ще водим дела и сигнали, ще издирваме терористи и анонимчици, ще предаваме на съд и ще профилактираме, но ще трябва да потърсим и резерви за повишаване на ефективността в работата ни, да потърсим и да отидем и към някои не съвсем традиционни методи и средства.

Имам предвид някои методи на работа, за които между впрочем неведнъж са давани указания, но до сега не подемаме работата по тях така, че да постигнем реални успехи. А предпоставки за това има и те трябва максимално да се използуват.

За компрометирането на някои националисти, формални и неформални лидери е говорено неведнъж. Имаме ли сили и възможности да направим така, че те да загубят влиянието си, което имат. Да ги компрометираме не пред партийния секретар и пред кмета, а пред хората, върху които влияят. Да направим така, че те просто да не им вярват. Имаме такива сили и възможности. Как ще го направим? Рецепта за това няма, защото всеки случай е конкретен и изисква максимално познаване на обекта и на средата, върху която той влияе, изисква детайлно познаване на социално-психологическите особености на населението и на отделните групи и личности или с други думи казано, да знаем кой какво не харесва, от какво се възмущава и от какво се отвращава, за да го използуваме в подходящия момент.

За съжаление до сега само говорим по този въпрос.

Напоследък все по-често говорим и за агентура за влияние, която да въздействува за развитието и утвърждаването на възродителния процес. Определено може да се каже, че сме осъзнали нуждата и ползата от такава агентура. Имаме и известен опит, но не разширяваме тази дейност според нуждите и възможностите ни. Тук логично възникват въпросите – кои да бъдат вербувани, как точно да бъдат ползувани, на кого какви задачи да бъдат поставени. Указания за това са давани, ще подготвим и ще изпратим писмени указания. ВСШ и Шесто управление ДС са поели ангажимент да раз-

1039

на работата на ОУ МВР Кърджали и поставените проблеми. Това е така и поради факта, че всички наши сили са ангажирани за претворяване в дела решенията на 13-ия конгрес на БКП, за изпълнение задачите, произтичащи от тях и поставени от ръководството на Министерството, за достойно представяне в трудната и отговорна дейност, която ни е поверена.

В своето изказване искам да споделя скромния ни опит и да засегна някои въпроси, които считаме за важни и чието обсъждане ще допринесе за тяхното доизясняване и по-нататъшно решаване.

РУ МВР Подкова съществува в сегашния си състав по ДС от 2 години и 2 месеца. Младо районно управление, с млади служители. То бе създадено в така да се каже бурно време и обстановка. Попълването на щатовете, окомплектоването и създаването на необходимата материална база ставаше едновременно с изпълнение на основните функции и задачи, стоящи пред всяко поделение тогава - осигуряване нормални условия за провеждане първоначалните мероприятия по възстановяване българските имена на турцизираните в миналото българи, разкриване, пресичане и предотвратяване на всички видове престъпна дейност, обезпечаване обществен ред и сигурност във всяко отношение.

Сега мога да кажем, че с помощта и на всички вас сме се справили успешно с тези задачи, използувайки различни методи и средства - силови, агентурно-оперативни, технически и др.

В кои основни направления бяха насочени усилията ни през този период:

1. Най-напред респектиране на спонтанно създаващите се тълпи и групи от хора, демонстриращи своето несъгласие с партийно-политическите мероприятия по възродителния процес и явни намерения за открита съпротива; бързо ликвидиране на масовите безредици;

2. Разкриване и задържане инициаторите, подстрекателите и отявените националисти и въдворяването им в Белене;

3. Разкриване авторите на взривяването на църквата в с.Бениковски от 22.11.1984 година;

4. Недопускане осъществяването на бягства през граница;

5. Борба срещу възможна терористично-диверсионна дейност на враждебно настроените елементи;

Из архивите на ДС

1040

Да не изпускаме и въпроса за количеството и качеството. Те трябва да бъдат подчинени на нуждите. Имате голям оперативен състав, агентура и резидентура. Имате и платени "приятели". Необходимо е да се работи още по-активно!

ПО М "ПРОВЕРКА"

Знаем, че обемът на работа в това отношение е много голям, хвърлени са много усилия. Мероприятието трябва да се приключи, всичко трябва да се изпълни докрай.

М "Проверка" и сега ни решава много задачи, но придобитата информация ще ни бъде полезна и за бъдещата ни работа, тя ще ни решава бъдната работа - по делата, по сигналите, по-лесно ще се уточни вражеския контингент и т.н.

Вие сте на фронта и то на главното направление - по-мъжки трябва да се хванете! М "Проверка" трябва да приключи в срок! Независимо от другите задачи и въпроси. Вие сте в състояние да решите тази задача. Трудни въпроси ще има - някои от тях ще бъдат поставени на по-високо ниво, а други ще намерят място в плановете и програмата за работа през петилетката.

Накрая искам да изкажа благодарността на ръководството на МВР за вашата цялостна работа в трудните условия на Кърджалийски окръг.

Ръководещият съвещанието подп. В. ПЕЕВ от името на ръководството на окръжното управление и целия личен състав на Държавна сигурност увери др. ГЕОРГИ ТАНЕВ и ген.-полковник МИНКО МИНКОВ, че ще положим всички сили и умение за обезпечаване сигурността и обществения ред на територията на Кърджалийски окръг, за утвърждаване и развитие на възродителния процес, поддържане нормални условия за трудова дейност и отдих на населението от окръга.

Подполковник: /Г. Петков/

Отпечатано в 2 екз.
№ 1 - п/ка протоколи
№ 2 - ЦИОУ
Изп. Г. Петков
Нап. К. Иванова - 397

26.01.1987 година

СТРОГО СЕКРЕТНО!

207

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ Т-30
18.03. 1987 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

за Завери
Отел. Сб. 78/19.10.90

К-ЗАПОВЕД

ОТНОСНО: Организация и задачи на агентурно-оперативната работа на органите на МВР в местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода

В етапа на ускореното социално-икономическо развитие на страната, на органичното свързване на зрялото социалистическо общество с научно-техническата революция и пълното разгръщане предимствата на социалистическия строй, пред органите на МВР се поставят качествено нови задачи и изисквания.

При осъществяването на агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода органите на МВР допринасят за строго и неотклонно спазване на законността и за успешното провеждане на превъзпитателния процес чрез разкриването, предотвратяването и пресичането на приготовления и опити за осъществяване на бягства, терористични и диверсионни актове, стопански, криминални и други престъпления, както и за разкриването на престъпна дейност, укрита при предварителното и съдебното производство.

Понастоящем организацията и ефективността на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода не отговарят на повишените изисквания, произтичащи от сложната

Из архивите на ДС

и динамично изменяща се оперативна обстановка, политизирането на част от криминалния контингент и задачите на борбата с тероризма и по възродителния процес.

Не се установяват и контролират всички осъдени лица, които представляват интерес за органите на ДС и НМ. Недостатъчно активни и целенасочени са провежданите агентурно-оперативни и други мероприятия за бързо изясняване на сигналите за остра вражеска и друга престъпна дейност на лишени от свобода.

1042

Незначителна е допълнителната разкриваемост на укрита престъпна дейност на осъдените за престъпления против Народната република и за тежки стопански и криминални престъпления.

Наличната агентура в местата за лишаване от свобода е недостатъчна по количество и с ниски качества. Не се използуват най-пълно съществуващите възможности за вербовка на агентура из средите на лицата с възстановени имена и политизирания криминален контингент /по линия на терора и по възродителния процес/ за работа както в местата за лишаване от свобода, така и извън тях.

Оперативната работа в местата за изтърпяване наказанието лишаване от свобода не е насочена към системно и резултатно превъзпитание на осъдените, което е основна задача на наказанието лишаване от свобода. Слаба е профилактичната работа сред непълнолетните и осъдените за първи път. Недостатъчно активна и настъпателна е възпитателната работа с лицата с възстановени имена за пълното им приобщаване към осъществявания възродителен процес.

Сериозни проблеми има в кадровия подбор, професионалната подготовка и квалификация на оперативния състав, обслужващ местата за лишаване от свобода.

От архивите на ДС

1043

Липсва необходимата координация, съгласуваност и приемственост между централните и териториалните поделения на МВР и оперативните служби в затворите. Нарушени са основни принципи на отчет и секретност в тяхната работа.

В резултат на настъпилите изменения в оперативната обстановка и повишените изисквания към органите на Министерството на вътрешните работи се откроиха отделни организационни, структурни и функционални несъвършенства на сегашната система за оперативно обслужване на местата за лишаване от свобода.

Възникна необходимостта да се засили агентурно-оперативната работа на ДС и НМ в затворите, като оперативните работници се устроят щатно и организационно към сектор "Оперативен" на отдел "Затвори" - МВР с постоянна месторабота в местата за лишаване от свобода.

С цел отстраняване на допусканите слабости и за решително подобряване на работата на органите на МВР по агентурно-оперативното обслужване на местата за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода,

З А П О В Я Д В А М:

I. ПО ОРГАНИЗАЦИЯТА НА АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНАТА РАБОТА

1. Организацията, ръководството и контролът на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода по Държавна сигурност и по Народната милиция да се осъществяват от отдел "Затвори" - МВР.

Непосредственото ръководство и контролът на дейността на оперативния състав по ДС и НМ в местата за лишаване от сво-

Из архивите на ДС

1044

 210

бода да се извършват от сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР.

2. Агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода се осъществява:

а/ по линия на Държавна сигурност - от сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР, началниците на затворите и поправителните домове по ДС, заместник-началниците по оперативната и режимно-охранителната дейност по ДС и оперативните работници по ДС, които са на щат и на постоянна месторабота към отдел "Затвори" - МВР и поделенията му;

б/ по линия на Народната милиция - от сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР, началниците на затворите, заместник-началниците по оперативната и режимно-охранителната дейност и оперативните работници по НМ в местата за лишаване от свобода.

3. Агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода да се отчита чрез сектор "Оперативен" пред началника на отдел "Затвори" - МВР, а той - пред ръководството на Министерството на вътрешните работи.

4. Шесто управление - ДС, ДНМ, СГУ и окръжните управления на МВР да оказват оперативна и методическа помощ на отдел "Затвори" и поделенията му при осъществяването на агентурно-оперативната работа по ДС и НМ.

II. ПО ЗАДАЧИТЕ НА ОПЕРАТИВНИЯ СЪСТАВ В МЕСТАТА ЗА ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА

5. Сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР по линия на Държавна сигурност и на Народната милиция да изпълнява следните задачи:

а/ да упражнява непосредствено ръководство и контрол на агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода с оглед своевременно разкриване, предотвратяване и пресичане на престъпленията и противообществените прояви сред лишените от свобода и съучастниците им вън от местата за лишаване от свобода.

Да оказва непосредствено конкретна, оперативна и методическа помощ и контрол на оперативните работници в местата за лишаване от свобода;

б/ да организира и осъществява наблюдението и разработването на оперативно интересните за органите на ДС и НМ лишени от свобода български и чужди граждани, като отделя особено внимание на осъдените за престъпления против Народната република, лицата с възстановени имена, на склонните към диверсионно-терористична дейност и на извършителите на тежки криминални и стопански престъпления;

в/ да разкрива укрита престъпна дейност при предварителното производство;

г/ да установява причините и условията, способствуващи за извършването на престъпления и противообществени прояви в местата за лишаване от свобода, и да предприема мерки за тяхното отстраняване;

д/ да осъществява координация и взаимодействие с централните и териториалните поделения на МВР по агентурно-оперативната работа в местата за лишаване от свобода;

е/ да съдействува за правилното организиране на режимно-охранителната, идейно-възпитателната и стопанската дейност сред лишените от свобода;

1045

Из архивите на ДС

ж/ да изготвя периодични анализи и да информира ръководството на отдел "Затвори" за оперативната обстановка в местата за лишаване от свобода;

з/ да организира и контролира въвеждането и ефективното използуване на информацията в АИС "Искра" - ДС и АОИС - НМ към отдел "Затвори" - МВР.

6. Оперативните работници по Държавна сигурност в местата за лишаване от свобода да изпълняват следните задачи:

1046

а/ да разкриват, предотвратяват и пресичат:

- приготовления за терористично-диверсионни актове, бунт, метеж, нападения на охраната и бягства от затворите;

- приготовления и опити за изграждане на нелегални групи и организации за борба срещу народната власт;

- провеждане противодържавна дейност на протурска и друга националистическа основа;

- замисли и прояви за масова съпротива, неподчинение, дезорганизиране и саботиране на производствения процес, осъществяване на стачки, самозапалвания, самонаранявания и др.;

- установяване на престъпни контакти с враждебно настроени лица вън от местата за лишаване от свобода;

б/ да установяват контингента по ДС и да наблюдават и разработват лицата, като обръщат особено внимание на осъдените за:

- престъпления против Народната република;

- приготовления и опити за бягства от затворите и през граница;

- тежки криминални, стопански и други престъпления от националистически и вражески настроени лица;

в/ да разкриват укрита престъпна дейност при предварителното производство от изтърпяващите наказание за престъпление против Народната република;

г/ да съдействуват за правилното организиране на режимно-охранителната, идейно-възпитателната и стопанската дейност в местата за лишаване от свобода;

д/ да установяват причините и условията, които способстват за извършването на престъпления в местата за лишаване от свобода и да предприемат мерки за тяхното отстраняване.

7. Оперативните работници по Народната милиция в местата за лишаване от свобода да изпълняват следните задачи:

а/ да предотвратяват, пресичат и разкриват в местата за лишаване от свобода извършването на криминални и стопански престъпления;

б/ да установяват, наблюдават и разработват контингента по НМ, като обръщат особено внимание на осъдените за:

- приготовления и опити за бягство от затвора;

- незаконно притежаване на оръжие, взривни вещества, търговия с наркотични вещества и др.;

- убийства, грабежи, изнасилвания и други криминални и стопански престъпления;

в/ да разкриват укрита престъпна дейност при предварителното производство;

г/ да установяват причините и условията, способствуващи за извършването на стопански и криминални престъпления, и да съдействуват за тяхното отстраняване;

д/ да оказват помощ при издирване на укриващи се извършители на престъпления, бегълци от арести, затвори, конвои, а така също и на безследно изчезнали лица;

е/ да оказват всестранна помощ на органите на ДС в осъществяване на агентурно-оперативната им дейност;

1047

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ж/ да съдействуват лично и чрез агентурния апарат за повишаване ефективността на превъзпитателния процес сред лишените от свобода, включително чрез изолиране, дискредитиране и неутрализиране вредното влияние на рецидивистите и другите осъдени с отрицателно поведение.

8. Отдел "Затвори" - МВР със съдействието на другите централни и териториалните поделения на МВР да организира провеждането на системна и ефективна профилактична работа сред лишените от свобода, като обръща особено внимание на осъдените за първи път, на непълнолетните, на лицата с възстановени имена и на подлежащите на военна служба.

1048

Да провежда активни, комплексни агентурно-оперативни и административни мероприятия по отношение на проявяващите се като лидери враждебно настроени лица за компрометиране, изолиране и ограничаване на негативното им въздействие сред останалите лишени от свобода.

9. Оперативният състав по ДС и НМ в отдел "Затвори" - МВР и поделенията му да вербува и ръководи агенти, резиденти и доверени лица за наблюдение и разработване на вражеския, криминалния и стопанския контингент, при строго спазване на принципите, реда и изискванията за работа с агентурния апарат, регламентирани със заповед I-3900/11.11.1974 г. и Инструкция № I-68/ 1978 г.

За секретни сътрудници, при спазване на установените изисквания, да се вербуват и граждани извън системата на отдел "Затвори" - МВР, които имат възможности за работа сред лишените от свобода.

10. Предложенията за привличане към негласно сътрудничество на секретни сътрудници по ДС и предложенията за откриване

Архивите на ДС

на оперативни дела по ДС да се утвърждават от началника на отдел "Затвори" - МВР и от неговия заместник по оперативната работа.

Предложенията за привличане към негласно сътрудничество на чужденци да се утвърждават от съответния заместник-министър на вътрешните работи.

11. Предоставям правата по чл. 135, т. 2, буква "б" от Инструкцията за агентурната работа на НМ - № I-68/1978 г. и § 23, буква "д" от Инструкцията за оперативен отчет на НМ - № I-200/ 1973 г. на началниците на затворите и поправителните домове, без правото да утвърждават предложения за привличане към сътрудничество на рецидивисти и резиденти.

1049

Предложенията за привличане към негласно сътрудничество на рецидивисти и за откриване на централизирани оперативни дела да се утвърждават от началника на отдел "Затвори" - МВР и от неговия заместник по оперативната работа.

12. За резиденти по линия на ДС и НМ в местата за лишаване от свобода да се привличат офицери, сержанти и волнонаемни служители, които имат качества и възможности да изпълняват такива задачи.

Предложенията за привличането им към негласно сътрудничество да се утвърждават от началника на отдел "Затвори" - МВР.

13. В служба "Оперативен отчет" при отдел "Затвори" - МВР, в Трети отдел - ДС и отдел "Оперативен отчет" - ДНМ да се регистрират и отчитат всички оперативни дела по линия на ДС и НМ, открити, реализирани или изпратени в поделенията на отдел "Затвори" - МВР, както и придобитите, предадените или изключените негласни сътрудници по ДС и НМ в местата за лишаване от свобода, в съответствие с утвърдените от ръководството на министер-

Из архивите на ДС

1050

ството инструкции, регламентиращи тази дейност, и като се използуват възможностите на електронноизчислителната техника в отдел "Затвори" - МВР.

14. Информационното осигуряване на агентурно-оперативната работа в отдел "Затвори" - МВР и поделенията му да се осъществява както следва:

а/ по линия на Държавна сигурност - от АИС "ИСКРА", а по линия на Народната милиция - от АОИС - НМ.

Подаването на информация до автоматизираните системи и ползуването на информация от тях да се извършва в съответствие с утвърдените от ръководството на министерството инструкции;

б/ автоматизираната обработка на придобиваната в местата за лишаване от свобода информация по линия на НМ да се извършва от ИЩ към отдел "Затвори" - МВР;

в/ оперативният състав на отдел "Затвори" - МВР и поделенията му да използува и придобитата от териториалните и централните поделения на МВР оперативна информация към ИИЩ при ЦИОУ - МВР;

г/ разработването на технологии и осигуряването на електронна обработка на специфичната за отдел "Затвори" - МВР информация да се извършва от сектор "Оперативен", съгласувано с ИИЩ при ЦИОУ - МВР.

III. ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО НА ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР И ПОДЕЛЕНИЯТА МУ С ЦЕНТРАЛНИТЕ И ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР

15. Оперативният състав по ДС и НМ на отдел "Затвори" - МВР и поделенията му да осъществява дейността си в тясно взаимо-

216

действие със съответните оперативни служби на централните и териториалните поделения на МВР.

16. Централните оперативни поделения по ДС и НМ, СГУ и окръжните управления на МВР в едномесечен срок да уведомяват отдел "Затвори" и по съответен ред да изпращат оперативните дела или обобщени справки и други материали за водените от тях на оперативен отчет и за други оперативно интересни лица, по които следва да продължи работата в местата за лишаване от свобода.

17. Следствените органи в едномесечен срок да изготвят и изпращат справки на отдел "Затвори" - МВР за всяко разследвано и настанено в затворите лице, в които да се отразява какво е било поведението му по време на следствието, разработвано ли е камерно, какво не е изяснено от престъпната му дейност и какви са преценките за оперативното му ползуване.

За лицата, които не са били задържани под стража при предварителното разследване, справки да се изготвят от поделението, което ги изпраща за изпълнение на наказанието.

18. За всички подходящи за вербовка лица, постъпващи в местата за лишаване от свобода, централните оперативни поделения по ДС и НМ и териториалните управления на МВР да изпращат в сектор "Оперативен" при отдел "Затвори" - МВР справки-проучвания и характеристики за личните и разузнавателните им качества.

19. Централните оперативни поделеиня по ДС и НМ, СГУ и окръжните управления на МВР, съгласувано с ръководството на отдел "Затвори" - МВР, могат:

а/ да водят дела на оперативен отчет на осъдени лица в затворите, които са били техни обекти или връзки на техни

1051

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

217

обекти, както и на други лица, по които имат оперативни интереси.

Отдел "Затвори" - МВР своевременно да изпраща на заинтересованите поделения получената информация за тези лица;

б/ да вербуват и ръководят агентура по делата, които водят в затворите, както и такава с възможности да решава оперативни задачи след излизане на свобода.

20. Шесто управление - ДС, съгласувано с началника на отдел "Затвори" - МВР, при необходимост да изяснява сигнали и данни за неправомерни връзки и контакти на офицери, сержанти и лица от административно-техническия и помощния персонал от системата на затворите с лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода.

1052

21. Задължавам централните поделения по ДС и НМ, СГУ и окръжните управлеиня на МВР да оказват постоянна помощ на отдел "Затвори" - МВР и поделенията му в провеждането на агентурно-оперативни, оперативно-технически и издирвателни мероприятия и да предоставят за ползуване оперативна техника.

ОТУ - ДС и отдел "Затвори" - МВР да проучват нуждите, да разработват и внедряват оперативна техника в местата за лишаване от свобода, обслужването и експлоатацията на която да се осъществява от ОТУ - ДС и съответните окръжни управления на МВР.

22. Централните поделения по ДС и НМ, СГУ и окръжните управления на МВР своевременно да информират отдел "Затвори" и оперативните служби в местата за лишаване от свобода за оперативната обстановка по съответните линии и по въпроси, имащи значение за работата им.

208

Из архивите на ДС

1053

23. Началникът на отдел "Затвори", началниците на затворите и поправителните домове са задължени:

а/ да оказват необходимата помощ и съдействие на централните и териториалните поделения на МВР при провеждането на оперативни, издирвателни и технически мероприятия, на служебни срещи със секретни сътрудници и др.;

б/ да информират ежемесечно и при поискване, а по сигнали за остра вражеска дейност - незабавно, началниците на централните оперативни поделения по ДС и НМ, СГУ и съответните окръжни управления на МВР за оперативната обстановка и да предлагат провеждането на необходимите съвместни мероприятия.

24. При освобождаване на лишени от свобода, водени на отчет и представляващи оперативен интерес по ДС и НМ, оперативните служби в местата за лишаване от свобода един месец преди освобождаването им да изготвят и по съответен ред да изпращат на заинтересованите поделения на МВР материалите с придобитата информация за тези лица и справки за поведението и проявите им по време на изтърпяване на наказанието.

При превеждане на лишените от свобода от местата за лишаване от свобода във военноизправителните поделения, отдел "Затвори" - МВР да изпраща на Трето управление - ДС получената информация за оперативно интересните лица и справки за поведението и проявите им.

25. Секретните сътрудници по ДС и НМ при освобождаването им от местата за лишаване от свобода и след съответно съгласуване да се предават за ръководство и използуване на централните и териториалните поделения на МВР.

Из архивите на ДС

1054

26. Отдел "Затвори" - МВР да подпомага Главно следствено управление и следствените отдели към окръжните управления на МВР в подбора и придобиването на подходящи лица за камерни агенти, да оказва съдействие за тяхното легендиране и връщане в местата за лишаване от свобода, както и да предоставя подходящи лица от своя агентурен апарат за ползуване от следствието, като се спазват строго изискванията на Инструкцията за камерната разработка и използуването на КА от следствените органи на МВР.

27. Ръководството на отдел "Затвори" - МВР периодично да изготвя информации и справки и да информира ръководството на Министерството на вътрешните работи и централните управления за оперативната и политическата обстановка в местата за лишаване от свобода.

28. ВСШ "Г. Димитров" и отдел "Затвори" - МВР да разработят:

а/ програма за обучение с откъсване от работа на оперативния състав по линия на ДС и НМ, обслужващ местата за лишаване от свобода;

б/ лекции за агентурно-оперативното обслужване на местата за лишаване от свобода по линия на ДС и НМ, които да бъдат включени в програмите на школата за изучаване.

29. До 31.05.1987 г. началникът на отдел "Затвори" - МВР да организира изучаване и провеждане на изпит по заповедта, с която се уреждат изискванията за организиране и провеждане на агентурно-оперативна работа по направлението, с началниците на местата за изпълнение на наказанието лишаване от свобода, заместниците им по оперативната и режимно-охранителната работа и оперативния състав на отдела.

220

Контролът за изпълнението на заповедта ВЪЗЛАГАМ на заместник-министрите на вътрешните работи, а за Софийско градско и окръжните управления на МВР и на "Инспекторат" - МВР.

Препис от заповедта да се изпрати на централните оперативни поделения по ДС и НМ, СГУ, окръжните и районните управления на МВР и началниците на местата за лишаване от свобода за изпълнение, а на РК на БКП при МВР за сведение.

Със заповедта да се запознаят оперативните работници по ДС и НМ и следователите от Главно следствено управление - МВР. На останалия състав заповедта да се разясни по подходящ начин.

ОТМЕНЯМ МЗ № I-46/02.04.1980 г.

Отп. в 1 екз.

Изп.: Раб.група

Нап.: М.Савова-380

26.02.1987 г.

МИНИСТЪР:

/Д. Стоянов/

ПОДЛЕЖИ НА ОТЧЕТ В ДНЕВНИК-ПРИЛОЖЕНИЕ 6.

Размножена в 350 екз. и изпратена по приложен към оригинала списък

Из архивите на ДС
1055

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 29.10.2013г. Секретар:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО !

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОБ. У-НИЕ
Вх. № 25114 от 12.12.1988 г.

Д-622 Екз. № 1
София, 08.12. 1988 г.

ИНФОРМАЦИЯ

ОТНОСНО: Получени по-характерни сигнали по линия на Държавна сигурност в отдел "Затвори"-МВР за времето от 01 до 30.11.1988 година.

I. Възродителен процес

1. В затвора Пазарджик л.с. казва, че най-важното противоречие между СССР и САЩ е въпроса за правата на човека. "Социалистическите страни трябва да се съобразяват с тези изисквания, защото народните маси негодуват". В България според него политиката на партията за преименуваните се променя. Имал информация от майка си, че предстои изселване в Турция на лица, които имат роднини там. Смята, че от затворите ще бъдат освободени много преименувани, за да заминат за Турция. Такова е мнението и на другите лишени от свобода по глава I от НК. Това им дава импулс да проявяват твърдост в поведението си пред администрацията на затвора. В последно време те се опитват да осъществят по-тесни контакти помежду си. се явява като обединяващ център.

2. В затвора Пловдив л.св. с възстановени имена и други говорят против социалистическия строй у нас, като хвалят "добрите условия и истински демократизъм и хуманизъм" на турското правителство и въобще на капиталистическите страни. Гледайки новините по телевизията постоянно реагират и заявяват, че всичко било чиста

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 29.10.2013г. Секретар:

Из архивите на ДС

1057

пропаганда. Това което съобщава нашата преса за турските затвори и репресиите на турското правителство спрямо кюрдите било чиста лъжа, за да се сплаши "турското население в България". Говорят за вълненията в Армения, Полша и други социалистически страни, като прогнозират, че и тук ще плямнат такива в най-скоро време.

Според лишения от свобода , служителите от държавния апарат на всички нива са силно корумпирани и като пример посочва следователя си, който му искал подкуп във вид на валута за да го оправи. Изказва неодобрение към възродителния процес. Прави сравнение между нашите и турските затвори, като казва, че затворниците в България са съвременни роби, които държавата използва безплатно и затова са големи присъдите у нас "за да могат по-дълго да ни използват,а условията са по-лоши от кучешки".

3. В затвора Стара Загора лишени от свобода с възстановени имена правят вражески изказвания срещу България и СССР. Най-важната новина за тях била изселването. Нашта страна се била договорила с Република Турция по този въпрос. В районите с компактни маси лица с възстановени имена се правели събрания на които се питали кои искат да заминат за Турция и кои от тях имат близки там. За посещението на Кенан Еврен в ГФР казват, че той ще постави пред Хелмут Кол да упражни натиск срещу българите за по-бързо решаване на"турския въпрос"в България. Говорят за антисоциалистическа демонстрация в Чехословакия. Лишения от свобода

казал, че и тук трябвало това да стане, но по-добре че започнало изселването. За преустройството и демокрацията в България говорят, че нищо не се е променило, всичко тъпчело на едно място.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР
/ Хн. ДАМЯНОВ /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ 2-16 екз.№ 1
18.01.1989г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
ЦИОУ - МВР

вх. № 1182 от 19.1.89

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 2

В края на 1988 година и до 15.01.1989г. бяха получени 81 броя молби от 50 лишени от свобода с възстановени имена, които изтърпяват наказание в затвора Стара Загора. Молбите са адресирани до Държавния съвет на НРБ - 48 бр., Комитета за правата на човека - 18 бр. , МВнР и Консулския отдел - 6 бр. и до други инстанции - 9 бр.

Почти всички лишени от свобода са осъдени за престъпления против НРБ, не са съгласни с възстановяване на българските им имена (в молбите си са написали турско-арабските си имена) и искат да им бъде разрешено да се изселят заедно със семействата си в Република Турция.

Едно лице с възстановено име е написало молбата с българските си имена и иска да бъде помилван поне частично от Държавния съвет на НРБ.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/ Н. ДАМЯНОВ /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ 2-18 екз.№ 1
18.01.1989г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
ЦИОУ - МВР

Вх. № 1184 / 19 I 89 г.

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 3

ОТНОСНО: Коментарии във връзка с Указ № 1811 на Държавния съвет на НРБ за частично помилване на лишени от свобода с възстановени имена.

Във връзка с обявяване на указа на 29 и 30.12.1988 год. в затворите на страната, се получиха следните сигнали:

1. В затвора Пазарджик л.св. Меди Доганов помилван частично с 1 година, бил неспокоен и разстроен от даденото му помилване, като смята, че това е "кален номер на Държавна сигурност, с цел да се създаде у съмишлениците ми недоверие по принципа разделяй и владей". Страхува се, че това му помилване ще получи гласност в другите затвори и навън, та дори и на запад. Това го отчайвало, защото неговите съмишленици се борели, а той получил помилване. Заканил се като казал "ще видите, кой е Доганов".

В същия затвор лишения от свобода с възстановено име М.Йосифов заявил, че "това (Указа за частично помилване) му изглежда

като провокация и че ги изпробват как ще реагират те - пострадалите от възродителния процес". Това било опит на правителството да ги усмири.Подкрепили го лишените от свобода с възстановени имена Ст. Миленков и Алб.Митков. Накрая лишения от свобода М.Доганов казал: "те комунистите трябва да ни пуснат и да ни се извинят за всичко, и чак тогава ще видим дали ще се откажем от борбата. Ние бяхме честни хора и без вина сме в затвора".

2. В затвора Пловдив лишените от свобода с възстановени имена Ил.Борисов, Сл.Алеков и Ив.Маринов приели съобщението, че са частично помилвани с пълно безразличие и с явна ирония, изразена с ехидна усмивка. Лишения от свобода Борисов заявил, че не признава България за своя родина и ако излезне от затвора няма да остане тук, тъй като неговото национално достойнство е накърнено с възстановяването на българското му име. Осъдените по глава I-ва от НК представят нещата така, че Държавния съвет бил принуден да даде помилване, поради обвиненията на западните държави за нарушение на правата на човека у нас.

3. В затвора София лишени от свобода с възстановени имена, осъдени по глава I-ва от НК посрещнали Указа със силно недоволство. Всичките те очаквали около Нова година освобождаване и експулсиране извън НРБ, вместо което получили по една година помилване и то не всичките. Лишения от свобода Герман Топчиев бил възмутен от такава подигравка и щял да пише остро възражение до Държавния съвет за отказ от помилване. Останалите лишени от свобода с възстановени имена оценяват Указа като подигравка с всички лица и като опит да се атакува тяхната монолитност и да се всяват раздори между тях. Българите с традиционните имена оценяват негативно Указа с думите "смешни работи, смехотвории". Лишения от свобода Д.Николов заявява " това е смешна работа, при 15-20 годишна присъда да се дава една година помилване, пълна изпагация за тези, които подписват такива неща. Издаването на подобен Указ говори за безсилието на властта, няма смелост да отидат до демократизиране на обществото. Това е доказателство, че зрее политическа криза". Лишения от свобода Йордан Фотев казал, че "докога ще се излагат наште, по-добре да не издават, отколкото да четат такъв Указ".

4. В затвора Стара Загора голяма част от лишените от свобода с възстановени имена считат, че това е псевдо хуманен акт,и че неговата основна цел е била да се предизвика раздор, а от там и разединение сред тях. Някои лишени от свобода, които са помилвани

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г. Секретар :

частично смятат да се откажат от помилването. Въпреки даденото помилване, прави се извода, че държавния и управленчески апарат в НРБ е репресивен и че много ярко се откроява съществуващото социално неравенство,и че с"малтретирането на турците" се цели прикриването на грешки и има засилен стремеж към материално благоподучие от страна на комунистите. Лишените от свобода с възстановени имена считат ., че помилването не е акт на добра воля, а поради натиск отвън. Заявяват, че не са им нужни помилвания, а изселване в Турция. Смятат, че въпреки всичко ще бъдат освободени. Част от лишените от свобода са доволни от помилването. Лишените от свобода българи с традиционни имена са подтиснати. Заявяват, че "помилвали мръсниците и циганите, а за нас българите - нищо". Най-остро реагирали и коментирали Указа лишените от свобода

1061

др. Лишените от свобода,осъдени за криминални и стопански престъпления казват, че това е първа стъпка към демократизация и намаляване на затворниците, тъй като присъдите в НРБ са завишени. Някои от тях (мюсюлмани) считат, че това е пробив в политиката на БКП и държавата по възродителния процес и следва пълно освобождаване.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/Н. ДАМЯНОВ /

Написано в 2 екз.:
№ 1-адресата
№ 2-КД
Изг.: П.Кротнев
Нап.: Л.Тодорова-31

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПОВЕРИТЕЛНО! 108

Екз. №.....

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ..... ООН И РАЗОРЪЖАВАНЕ..

наш регистр. №, дата ....П. - 499.....

на Ваш регистр. №, дата .....

София, 13. февруари .....19.89 г.

ОТНОСНО:

2718 № 2 1989

ДО

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "СЕКРЕТАРИАТ"

Министерство на външните работи
ГЛАВНО СЕКРЕТАРИАТСКО УПРАВЛЕНИЕ
Вх. № 2272 от 22.02.1989 г.

Към Постоянното представителство на НРБ в Женева се е обърнал Генералният секретар на неправителствената организация "Международна комисия на юристите" с писмо, в което се изразява загриженост по повод на мерките срещу членовете на т.н. "Дружество за защита правата на човека" у нас. Цитира се съобщението за арестуването на 11 члена на Дружеството, както и решението П.Манолов да бъде съдебно преследван за "съзнателно разпространение на неверни обвинения срещу правителството".

"Международната комисия на юристите" възнамерява да следи процеса и се интересува дали може да изпрати адвокат, член на организацията, който да присъствува на процеса срещу Манолов като наблюдател. За тази цел биха искали да им бъдат съобщени датите и мястото на процеса.

Като се има предвид, че се касае за известна и авторитетна международна организация, смятаме че е необходимо да се изготви обоснован отговор от наша страна. Моля, да

14.03.89 г.

бъдем информирани за проявите и дейността на т.н. "Дружество за защита на правата на човека" има ли задържани негови членове и какви са конкретните обвинения повдигнати срещу тях.

Отп. в 2 екз.
Рег. № 499
13.2.1989 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ,

/Ф. Боков/

ФОТОКОПИЕ в 2 екз. 21.2.89.

Архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно следствено управление
Рег. № 776 екз. № 1
02.03. 1989 г.

СЕКРЕТНО!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

1/10

ДО
НАЧАЛНИКА НА ЦИОУ-МВР

На Ваш № 2718/16.02.1989 г.

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТ. ИНФ. ОБС. У-НИЕ
Вх. № 3436 от 06.3 1989 г.

Уведомяваме Ви, че в ГСУ-МВР е на производство следствено дело № 137/88 г.по описа на ДС, образувано по повод разпространени неверни твърдения, които са от естество да създадат недоверие към властта и нейните мероприятия.

В процеса на разследването се установи, че група лица, осъждани за противодържавна дейност и изтърпяли наказанията си, са се сдружили с цел продължаване дейността, за която са осъждани, прикривайки я под лозунга за защита правата на човека. С цел легализиране действията си, същите чрез западни средства за масова информация обявиха създаването на т.нар."Независимо дружество за защита правата на човека в България". На практика обаче, до този момент "дружеството" не е развило никаква дейност в тази насока, а на сбирките му, провеждани с участието на около 10 лица, се разработват програмни и устройствени документи, разпространяват помежду си неверни твърдения, които впоследствие се правят достояние на западни радиоцентрали. От своя страна, последните им дават подробни инструкции и наставления за действия.

В началото на м.януари 1989 г. в ГСУ-МВР се получиха проверени данни, че на 11.01.89 г.групата се подготвя да проведе поредната си сбирка в дома на ПЕТЪР МАНОЛОВ от гр.Пловдив - провъзгласен за секретар на "дружеството". Целта на същата била да

се приеме "устав" на "дружеството" и обсъдят други документи, в които се съдържат противодържавни постановки, както и да подготви провеждането на сборище в храм-паметник "Ал.Невски", което да прерастне в открита демонстрация по улиците на гр.София.

По утвърдено предложение от ръководството на МВР и разрешение на Прокуратурата, в деня на сбирката се извърши претърсване в дома на ПЕТЪР МАНОЛОВ. Бяха иззети редица програмни документи на "дружеството" с противодържавна насоченост, проект за устав на неизвестно до този момент "Движение 24 май", в който се съдържат призиви за сваляне на установения в НРБ строй, а също така и литературни творби на ПЕТЪР МАНОЛОВ с подобно съдържание.

Заварените в дома на МАНОЛОВ 11 лица бяха отведени в отдел "Следствен" за разпит, след което 7 от тях бяха освободени. Останалите лица, включително и ПЕТЪР МАНОЛОВ, бяха разпитани като заподозрени и им взета временна мярка за неотклонение "Задържане под стража", санкционирана от Главна прокуратура.

На 14.01.1989 г.по съображения за целесъобразност МАНОЛОВ и другите задържани лица бяха освободени от ареста на ГСУ-МВР. Спрямо тях до настоящият момент не е повдигнато обвинение, поради което няма законно основание за допускане на адвокатска защита, съгласно съответните текстове на НПК.

Работата по делото продължава и ако в бъдеще спрямо някои от засечените лица бъдат предприети следствени действия, за които по закон се предвижда адвокатска защита, такава ще бъде допусната своевременно.

Целесъобразно е "Международната комисия на юристите" да бъде уведомена, че срещу МАНОЛОВ и други членове на дружеството

Из архивите на ДС

1065

Из архивите на ДС

не се води съдебен процес, поради което няма законно основание член на тяхната организация да присъствува като наблюдател.

ЗАМ. НАЧАЛНИК НА ГСУ-МВР,
полковник
/Б.Калчев/

Нап.в 2 екз.:
№ 1 - ЦИОУ
№ 2 - ГСУ
Изпълнил: Д.Цветанов
Написал: Р.Шуманова-215
София, 01.03.1989 г.

1066

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

134

38

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-66 екз.№ 1
21.02.1989 г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
ПОДЕЛЕНИЕ 72000-МВР

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. СЕР. УЧРЕЖ.
Вх. № 3012 от 22.02.1989

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 4

От източник на отдел "Затвори" - МВР се получи информация за резонанса от Виенската среща сред населението в Кърджалийски район, което те са споделяли със свои близки намиращи се в затворите по време на свиждане.

Населението от този район слушало само турските радиостанции и западните предавания и всичките сведения черпят от тях, като въобще не се интересуват какво се говори и какво се пише в България.

Всички те се радвали, че под натиска на турския министър на външните работи, на Виенската среща много сериозно бил поставен и разискван въпроса по положението на турското малцинство в НРБ.

Из архивите на ДС

Турските и западните радиостанции със суперлативи говорили за тактичността и дипломатическото умение на Йълмаз, а критикували нервността на П.Младенов.

ПЪРВИ ЗАМ.НАЧАЛНИК
ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР
Подполковник:
/М.Бонев/

1068

Нап.в 2 екз.
№ 1 - адресата
№ 2 - КД
Изп.- Й.Ралев
Нап.- Йосифова-108

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

М И Н И С Т Е Р С Т В О Н А В Ъ Т Р Е Ш Н И Т Е Р А Б О Т И
ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Р.№ Д-104 екз.№ 3
27.02.89

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. УЧЕТ
Вх.№ 1330 от 01 3 19 89 г.

1069

С В Е Д Е Н И Е

ОТНОСНО: Предадени писма от Янко Янков чрез л.с. Никола Мазнев на неговата адвокатка за непосволено изнасяне от затвора София и предаване на адресатите Блага Димитрова и Радой Ралин.

Съобщава аг.(дпбх) "Палка" Приел о.р. Радев тел. 47-95
(псевдоним)

Отдел "Затвори" - М В Р на 17.02.1989 г. в _____ ч.

Затвора:_____ в я/k, k/k "чрез Ш: _____"

По поставената ми задача докладвам:

Днес /15.II.89 г./ между 13.00 и 14.30 ч./с прекъсване/разговарях с Янко Николов Янков. Срещнахме се на моето работно място. Не бяхме се виждали от Нова година насам и Янко пръв започна разговора с думите "Онова мероприятия на вашите протече гладко и добре, а в печата вече се чувства влиянието на вашата петиция ..." и ми разказа за статията в "Поглед" озаглавена "Срам за Франция" затова че във френския печат излизали материали за турското малцинство в пр България и т.н. Янко поиска да се види с Никола Кирилов Стоянов Мазнев от X отр.в момента при нас. Уредих това и разговаряхме тримата в работната ми стая. Ето каква е работата. Очакваното свиждане на Янко с адвоката си на 30.I.

Из архивите на ДС

89 г. не се е състояло и за да изнася писаните от него материали се наложило да потърси друг канал. Адвокатката на Никола Мазнев била студентка на Янко и чрез нея започнал да изнася писаните от него неща. Вчера /14.II.89 г./ Никола Мазнев имал адвокатско свиждане. Надзирателя за минута излязал до вратата и Мазнев успял да й даде писмата на Янко до Блага Димитрова и Радой Ралин. Янко и Мазнев дават висока оценка на въпросната адвокатка била "много отракай" още с получаването на материалите, светкавично ги скрива в дрехите си. Вчера за втори път изнасяла материали писани от Янко /кога е бил първия път не споменаха в разговора, подразбрах че след Нова година защото Янко се оплаква, че от Нова година създавали пречки на адвоката му да се срещне с него/.

1070

Съдържанието на вчера изнесените материали било във връзка с излизащите в печата материали за дейността на създадените комитети за защита правата на човека. Янко ги критикувал и им давал напътствия по следните пунктове:

1. Илия Минев не бивало да го издигнат на ръководно място в комитета, тъй като петното на Минев се предписвало и на другите членове, които са били неопетнени до сега. Трябвало да използват опита на Илия Минев, но да го държат на заден план.

2. Да обърнат внимание на излизащите в печата материали с/у Илия Минев и да опровергаят част от тях като например във вестник Отеч.фронт фото факсимилето на писма и оплаквания на гражданите до прокурора от Илия Минев - от 1946 год. Във фотофаксимилетата е допусната грешка която ясно говори че тези писма не са от 1946 год. тъй като са писани по новия правопис/без "ъ" на края на думите като "господин Прокурор" а не "Господинъ" и без "ьо"/ Всички знаят че правописната реформа в НРБ е направена 1949 и 1951 год.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :07.08.2014г.Секретар:

3. Поезията на Петър Манолов е екзистенциалистична /разголвана/ и това е литературно течение в света и П.Манолов бил представител на това течение в България. А що се отнася до литературната стойност та писането от П.Манолов, това можело да се оцени само от дружеството на писателите в Б-я, а не от българската полиция.

Между седемте писма изнесени вчера /14.II./имало и едно писмо по личните въпроси на Янко /искал да се съобщи на запада, че като обявъл гладна стачка и бил затворен в наказателна килия поискал да бъде изведен до тоалетната веднъж на 24 часа, за това му искане му бил нанесен побой от стражарите

/ и едно писмо с/у "Т.Живков и неговите мекерета". /цитирам точно думите на Казнев "Ама страшно си писал за Т.Ж. и неговите мекерета" - казано с възторг от смелостта на Янко/. Останалите листове от общо 7, били копия на тия три писма / за комитетите за защита на човешките права , по личните въпроси и с/у Т.Ж./

"Наука"

СПРАВКА ЗА ЗАСЕМЕНИТЕ ЛИЦА:

1. Янко Николов Янков - л.с. в затвора София. Обект на ДОТ на у-ние ОО-ДС

2. Никола Кирилов Казнев, род. 15.04.1953 г. в София.Осъден 7 г. лишаване от свобода по чл.253 и 300 от НК. Постъпил в затвора София на 15.01.1987 г.

3. Блага Димитрова - засича се за първи път

4. Радой Ралин - известен - засича се за първи път.

5. Илия Минев - известен, засича се за първи път.

6. Петър Манолов - известен, засича се за първи път.

ЗАБЕЛ.: Не се поставят при личка среща.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

ОЦЕНКА НА ИНФОРМАЦИЯТА И ПОЯСНЕНИЕ: В затвора София беше подготвена Петиция от лишените от свобода до Франсоа Митеран по повод посещението му в НРБ. Същата е прихваната и не е стигнала до западните средства за масова информация. Агента е проверяван с ОТМ и паралелна агентура и работи честно.

МЕРОПРИЯТИЯ: Съвместно с у-ние 06-ДС да се установи адвокатката посещавала Никола Мазнев в затвора София и се разработят мероприятия за недопускане изнасянето на подобна информация от затвора. Да се проведат и мероприятия за изземване на вече изнесените материали и писма от адвокатката.

ПРИЕЛ:
/П.Ралев/

Нап.в 3 екз.
№ 1 - Гд агента
№ 2 - у-ние 06-ДС отдел 05
№ 3 - ЦИОУ
Изп.- Ралев
Нап.- Йосифова-102

38

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-124 екз.№ 1
10.03.1989г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
ЦИОУ - МВР

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
ЦЕНТР. ИНФ. ОРГ. УЧ.
Вх. №3696 от 10. 3. 19 89 г.

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 6

ОТНОСНО: Поведението, проявите и намеренията на лишените от свобода с възстановени имена.

Към 28.02.1989г. в Софийски затвор в качество на осъдени, подсъдими и обвиняеми се намират 20 лица с възстановени имена, представляващи оперативен интерес по линия на ДС.

От тях 14 са осъдени по Глава I-ва от НК и във връзка с възродителния процес. Четирима са осъдени за опит за бягство през границата и двама за извършени криминални престъпления. Разпределени са равномерно по отрядите като най-голям брой, четирима са в X-ти отряд и XV-ти отряд.

По-характерни моменти от поведението на лицата с възстановени имена са следните:

- контактуват само помежду си;

- до 28.02.1989 г. 14 лица са подали молби до Държавния съвет за отказване от българското гражданство и разрешение за

семействата им да напуснат България;

– по организирания канал за неправомерна кореспонденция са прихванати 8 писма.

Най-активен при изпращане на писма е Бисер Колев. Същият търси връзка отвън за изпращане на клеветнически материали за Турция. Търси възможност за вкарване в затвора на радиоприемник, който да преустрои и за радиопредавател;

– прихванато е писмо от Огнян Траянов, Давид Асенов и Найден Аврамов предназначено за Михаил Горбачов съдържащо клеветнически твърдения по възродителния процес;

– останалите писма са до близките на лицата с възстановени имена, с които ги съветват да подават молби за изселване от България.

Официалната кореспонденция на лицата с възстановени имена се контролира. Прави впечатление следното:

– близките на лицата са в тесни контакти, активно обменят информация, често си гостуват(на Славко Ивелинов с тези на Радосвет Янков, Юлиян и Андрей Белеви от Дунавска община, на Бисер Илиев Колев с тези на Андон и Хубан Илиеви, Найден Аврамов Симеонов от гр.Хлебарово);

– в писмата си близките на лицата с възстановени имена се стремят по завоалиран начин да предават информация за лица които напускат България или идват на гости в България от Турция;

– В кореспонденциите и от двете страни много рядко се споменават българските имена на близки и роднини.

По-голямата и важна част от информацията се обменя по време на провежданите свиждания. Разговорите се провеждат изключително на турски език, което затруднява придобиването на актуална информация.

По престоя на лицата с възстановени имена в затвора:

– непрекъснати опити за контакти и обмяна на информация между отделните отряди;

– сондиране на мнения за обединяване и предприемане на протестни мероприятия, гладни стачки, отказ от работа;

– подписване на петиции.

Като лидери на отделните групи се изявяват Бисер Илиев Колев, Христо Хубенов Младенов, Огнян Траянов Траянов.

– в отсъствие на служители, открито и демонстративно говорят на турски език, не разрешават да ги назовават с българските им имена. Особено изявен в това отношение е Стефан Емилов Недев.

От архивите на ДС

На 20.02.1989г. лишения от свобода Бисер Илиев Колев освен официалното писмо до началника на затвора в което уведомява, че ще обяви еднодневна гладна стачка на 03.03.1989г., по изградения канал предаде писмо за близките си в което иска това негово решение да бъде предадено на радиостанция "Свободна Европа". Заедно с него има намерение да обяви гладна стачка Стефан Емилов Недев.

През седмицата се получиха сведения, че Бисер Колев е подготвил за изпращане по неправомерен начин клеветнически материал за Турция. Същият иска среща с представител на турското посолство в България. Лицето е обект на ДОН, работи се съгласувано с ВГУ, IV-ти отдел.

1075

ПЪРВИ ЗАМ.Н-К ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
ПОДПОЛКОВНИК:
/М. БОНЕВ/

Написано в 2 екз.:
№ 1-адресата
№ 2-КД
Изп.:Т.Николов
Нап.:Л.Тодорова-132

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-190 екз.№ 3

19.04.1989г

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО НАЧАЛНИКА НА

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 8

ОТНОСНО: Поведението на л.св. с възстановени имена в затворите и подготовката за провеждане на масови гладни стачки и други протестни демонстрации.

Пред източник на отдел "Затвори"-МВР лишеният от свобода Валентин Димитров Христов, роден на 12.05.1958г. в гр.София, жив. к.к."Дружба",бл.41,вх.Г, изтърпява наказание I-ва присъда 3 години лишаване от свобода, по чл.279 от НК и II-ра присъда 5 години лишаване от свобода, по чл.262,210 и чл.244 от НК в затвора Лозарджик е разказал следното:

Лишеният от свобода меди доганов-затвора Лозарджик, осъден по чл.108 от НК моли Янко Николов Янков от затвора София да съчини текст на молба до Държавния съвет и до Комисията за защита на човешките права и всеки мохамеданин да пусне молби и до двете инстанции, като всяка молба да съдържа трите му турски имена, каква му е религията, какъв личен паспорт е притежавал до 1985 год. и какъв му

От архивите на ДС

е дадем след това, той сега къде се намира. След тези данни съдържанието на писмата трябвало да бъде искане за отказ от българското гражданство и експулсиране в Турция. В края на молбата обезателно трябвало да пише, че желае Али Доганов да защитава неговите интереси пред българските власти и пред западните страни.

На свикванията всички мохамедани трябвало да кажат на близките си, че молбя със същото съдържание (за цялта съчинения от Янко текст трябвало да се предаде по някакъв начин на близките им) да отправят и всичките близки на затворниците мохамедани до държавния съвет, до Комисията за правата на гражданите и до западните страни където имат близки. А близките на затворниците в края на молбите си трябвало да отбележат,че желаят техните национални интереси да защитава Али Доганов.

Самите затворници трябвало да изпратят молбите по официален път както и близките им с изключение на екземплярите до западните страни които трябвало да стигнат до тези страни чрез близки и познати.

Всички мохамедани в затворите трябвало да проведат два пъти по 5 дена гладна стачка - от 25.05.1989г. и от 12.09.1989г. За това не сивало да предупреждават администрациите на затворите просто без предупреждение започват гладна стачка всички заедно и след 5 дена спират. През тези 5 дена не бивало да работят. За двете гладни стачки всеки затворник трябвало да предупреди своите близки, които през тези 5 дена трябвало да организират седящи демонстрации пред Общинските съвети, пред партийните домове и други обществени места където има движение на народа. По време на седящите демонстрации трябвало да бъдат облечени в черно и да носят лозунги "свобода на политическите затворници", "искаме да останем турци", "Ахмед доганов да ни води по националния път" и др. .

Близките на затворниците трябвало да намерят начин и да съобщят за тези мероприятия до западните легации, до западните радиостанции да филмират тези мероприятия.

НАЧАЛНИК ОТ[illegible] "ЗАПАД",
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: [illegible]

Нап. в 4 екз.:
1- 1-Първи зам.м-р Гр.Попов
2- У-ние 06 ДС
3- 5-ДЮУ-МВР
4- 4-Кд
Изп.: И.Ралев
Нап.: Л.Тодорова-199

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-258 екз.№ 2
30.05.1989г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
У-НИЕ 06 - ДС

КОПИЕ:
Ц И О У - МВР

7166 31.5 89г.

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 11

ОТНОСНО: Организиране гладна стачка в затвора гр.София

Пред източник на отдел "Затвори" - МВР лишеният от свобода Янко Николов Янков е съобщил следното:

Заплануваната пет дневна гладна стачка от мохамеданите в затвора София ще започне на 30.05.1989г. вместо на 25.05.1989г. Това решение са взели на местна почва, т.е. в затвора (без указания от друго място). Янко счита, че вълнообразното провеждане на това мероприятие в различните затвори ще има по-голям ефект като от една страна властите когато се успокоят, че на едно място е приключило това мероприятие ще започне на друго, на трето място, а от друга страна по-голямата продължителност ще дава и по-силен резонанс.

От архивите на ДС

Имало е разногласие по въпроса дали да бъде гладна и трудова стачка или само гладна. Ако не се излиза на работа можело да се тълкува като саботаж и се уточняват да бъде само гладна стачка. Янко се изказва категорично, че политическата полза ще бъде голяма и не е дал да става дума за двоумение по провеждането на стачката.

Янко написва и дава примерния текст на известията, които всеки участник на стачката трябва да напише собственоръчно и изпрати един екземпляр до началника на затвора София, а другия до Държавния съвет на НРБ.

През време на стачкуването всички ще посещават столовата, ще седнат на масите, но няма да се хранят. На работа ще излизат, но без да се стремят да изпълнят нормите си. Янко смята, че ако бъдат изолирани стачкуващите ще бъде голям коз за нарушаване на правата, дори желае да се стигне до изолация за да има по-голям ефект сред затворниците и по-голям резонанс навън. В гладната стачка ще участвуват девет мохамедани.

По свой канал Янко изпратил писмо до кореспондента на Би Би Си Майк Пауър и заедно с писмото и съобщение за подготовката на гладната стачка от 30.05.1989г.

Мотив за провеждане на гладната стачка е нарушаващите се права на човека и най-вече на мюсюлманите в България и по повод откриващата се в Париж Конференция по правата на човека.

Моля, информацията да се ползва внимателно с оглед запазване източника от разконспиране.

1079

Написано в 3 екз.:
№ 1,2-адресата
№ 3- КД
Изп.: Й.Ралев
Нап.: Л.Тодорова-254

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: -
Н. ДИМИТРОВ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!
(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-478 екз.№ 1
06.09.1989 г.

ДО НАЧАЛНИКА НА
Ц И О У - МВР

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТ...
ЦЕНТЪР ИНФ. ОРГ. ...
Вх.№ 12994 07 9 89

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 17

Оперативната обстановка в затворите в страната се характеризира със стабилност и относително спокойствие. Няма прояви на остра вражеска дейност. По-характерните прояви и коментарии са свързани предимно с възродителния процес и независимите структори.

Болшинството от лишените от свобода с възстановени имена в момента са откъснати от едностранното решение на турското правителство да затвори границата. Коментира се, че Турция не е оправдала надеждите им. Незначителна част от тази категория все още изявяват желание да заминат след освобождаването им. Това са предимно лица осъдени по глава I от НК и някои от тези, близките на които вече са заминали за Турция. Има изолирани изказвания, че тази стъпка на турското правителство е правилна, тъй като трябва да се сключи изселническа спогодба, за да могат заминаващите да получат социалните си осигуровки и обезщетение за имуществото си

От архивите на ДС

2.94

От затворите в Стара Загора, Пазарджик, Враца и София е получена оперативна информация, че някои лишени от свобода с възстановени имена ще обявят гладна стачка около 5-7 септември в знак на протест, че не са освободени при проведената в края на месеца помиловка. Вземат се мерки за предотвратяване на тези прояви и изолиране на организаторите.

По въпроса за издадения Указ за помилване се коментира, че той е обхванал само хора с малки остатъци, а за другите е бил само формалност.

Лишения от свобода Меди Доганов от затвора Пазарджик е заявил, че 30 души интелектуалци са излезли с открита петиция до Държавния съвет да бъде освободен, за да се занимава с научна работа. Казал, че всички ще видят на какво е способен той след излизането му от затвора. Щял да замине за Турция или някоя западна страна и да работи срещу България, тъй като имал опит във фалшификациите. Не напразно е работил в институт по философия към БАН, който бил закрит заради такива работи. Заявил също, че се организират събития около 16.10.1989г. "отвън" и "отвътре" в кухнята на които бил и той.

1081

В затвора София лишения от свобода Янко Янков е изпратил заявление до Държавния съвет, че обявява еднодневна гладна стачка на 09.09.1989 г. в знак на протест срещу "неосталинистката оценка на 09.IX.1944г." . Пред оперативен източник същия заявил, че на 18.09.89г. ще обяви безсрочна гладна стачка във връзка с провеждането на международния форум по екология през м.октомври. По мнението на източника Янков се стреми с тези свои постъпки да се утвърди като лидер на бъдещата опозиция в България.

След извършеното помилване сред лишените от свобода се очаква и една бъдеща амнистия преди всичко за престъпления по глава I от НК. По-конкретно се коментира, че тя ще обхване осъдените по чл.108 и чл.109 от НК.

Във връзка с предстоящото честуване на 45 годишнината от Деветосептемврийската революция, във всички затвори се вземат мерки за недопускане на вражески прояви. Въведени са подсилени дежурства и е заострено вниманието на надзорно-охранителния състав във връзка с новата обстановка. Зачестени са срещите с агентурата на НМ и ДС и са поставени конкретни задачи за долавяне на сигнали за остра вражеска дейност.

ПЪРВИ ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"-МВР
ПОДПОЛКОВНИК:
М. БОНЕВ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

38

СТРОГО СЕКРЕТНО!

25

Вх. № 17674 от 6.12 1989

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Обстановката в затворите към 09,00 часа на 06.12.1989 година

Устойчив остава броят на лишените от свобода, отказали от работа и храна в затвора гр.Стара Загора /23 осъдени за престъпления по глава I-ва от НК и 18 от криминалния контингент/ и в ТПО - Кремиковци към затвора гр.София /15 човека/.

В затвора - Пловдив само 4 затворници продължават да отказват от работа и храна. Обстановката се нормализира.

Тревожно е положението в затвора - Бургас. Рано сутринта са отказали да излязат на работа 68 затворници, работещи в механичен цех и 65 затворници - в мебелен цех. Същите са отказали и от храна. В няколко спални помещения лишените от свобода са се барикадирали. Предявени са искания за незабавно освобождаване, за пълна амнистия. Личният състав на затвора е вдигнат под тревога. Подсигурени са подкрепления от териториалните поделения на МВР. Съобщено е на военна прокуратура.

В останалите затвори обстановката е относително спокойна. Някои от лидерите - подстрекатели са изолирани и останалите затворници излизат на работа, хранят се, но се чувствува едно напрежение в тяхното поведение. Всички очакват по-широка амнистия или помиловка и разчитат, че те ще бъдат приети от Народното събрание на предстоящата сесия. Долавят се настроения, че ако не се занимае Народното събрание с въпросите на лишените от свобода ще преминат към още по-остри прояви и действия. Има и закани. Такива намерения и прояви се констатират в Софийския, Врачанския, Ловешкия, Бургаския,Пловдивския и др.затвори.

Обобщават се направените искания от лишените от свобода. По исканията, които са неприемливи (обща амнистия и др.) се води разяснителна работа сред затворниците. По исканията, свързани с подобряване на условията в затворите, храненето, медицинското обслужване и др. се търсят начини за удовлетворяването им в границите на реалните възможности. В тази връзка е издадена заповед от отдела № 705/05.12.1989 г., с която допълнително се регулират някои отношения между лишените от свобода и администрацията на затворите, като се създават възможности за по-добър ред в местата за лишаване от свобода.

Личният състав на отдел "Затвори" и затворите по места изпълнява поставените задачи при твърде усложнената обстановка, при голямо напрежение, психическо и физическо натоварване. Мобилизирани са всички сили за провеждане на правилни тактични действия, насочени към нормализиране на обстановката.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР
генерал-майор:
/Н.Дамянов/

Отп. в 2 екз.:

№ 1 - др.Министър
№ 2 - отдел "Затвори"
Изп.: ген.м-р Н.Дамянов
Нап.: В.Христова - 102

Из архивите на ДС
1083

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

38

СТРОГО СЕКРЕТНО!

(След попълване)

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - СЕКТОР "ОПЕРАТИВЕН" - ДС

Рег.№ Д-518 екз.№ 2

28.12.1989.

ДО НАЧАЛНИКА НА

ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ-МВР

КОПИЕ:

ЦИОУ - МВР

19060 29.12.89

ИНФОРМАЦИОННО СЪОБЩЕНИЕ № 24

ОТНОСНО: Заявление на лишен от свобода в затвора Пазарджик

На 25.12.1989 година в затвора гр.Пазарджик пред ОР по ДС кап.Е.Станев, лишения от свобода Митко Асенов Миланов е заявил следното:

"Аз съм член на нелегална организация от Кърджалийския край. Говоря от името на цялата организация. Избран съм за 5 години. Искам до 09.01.1990 година да проведа разговор с лице от правителството, пред когото ще изложе нашите искания и виждания по въпроса касаещ нас".

- "Предупреждавам Ви, че това трябва да стане преди срещата в Кувейт, защото след това ще бъде късно. Искаме нашият въпрос да си го решим с правителството ние, които сме в България, а не Турция да говори от наше име.

Из архивите на ДС

104.

Желателно е правителството да обърне внимание на този диалог, защото много от членовете на нашата организация си излязоха от затвора и в момента са в чужбина, и аз съм във връзка с тях".

"Нашите планове са срещата в Кувейт да не се състои и ще се направи всичко възможно за това.

Ако диалога с представител на правителството не се състои до 09.01.1990 година след тази дата ще настъпят трудни за страната моменти. Ние имаме много добре създадени организации навън, това прилича от майските събития."

Митко Асенов Миланов е роден на 22.07.1957 година в с.Весец, Хасковска област, български гражданин с възстановено име, женен, неосъждан, със средно образование.

С присъда по нохд 185/86г. на Кърджалийски окръжен съд е осъден на 20 години лишаване от свобода, по чл.чл.104,106,108 и 109 от НК затова, че през 1985 година са образували нелегална група поставила си за цел извършване на престъпления против НРБ и да събира информация представляваща държавна тайна с цел да я предаде на чужда държава.

Постъпил в затвора на 30.06.1986 година с начало на наказанието от 05.02.1986 година, което изтърпява в затвора Пазарджик.

Към 20.12.1989 година е изтърпял фактически и с начитане на работните дни общо 5 години.

По характер е злобен и отмъстителен. В затвора е наказван за неспазване на вътрешния ред. Води се на оперативен отчет от отдел "Затвори" - МВР.

Написано в 3 екз.:
№ 1,2-адресата
№ 3-КД
Изп.: И.Ралев
Нап.: Л.Тодорова-549

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ" - МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/Н. [illegible] /

КОМИТЕТ
ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
В НАРОДНА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ
София - 1000
пл. "Народно събрание" 12
тел.: 88 19 24, 88 26 08

Наш знак: Ваш знак:

687

№ 2949 19.02.1990

ДО ПЪРВИЯ ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
НА НР БЪЛГАРИЯ ЛЮБЕН ГОЦЕВ

Другарю Гоцев,

На 26.02.1990 г. в София ще пристигнат двама отговорни представители на Амнести Интърнешънъл. Те желаят да получат имената на амнистираните политически затворници в НР България.

Обръщаме се към Вас спешно по два въпроса.

Първо, ще Ви бъдем благодарни, ако ни изпратите имената срещу посочените от Вас бройки по съответните членове от Закона за амнистията, приет последователно, както следва: на 17.11.89, на 15.12.89 и на 15.01.90 г., във Ваше писмо № 716 от 09.02.1990 г. /отдел "Затвори"/.

В наше писмо № 00-6[illegible] от 30.01.1990 г. Ви изпратихме списък с 52 имена. Бихме искали да знаем за всяко лице поотделно съдбата му. Всички посочени там лица са българи с мюсюлманско вероизповедание.

Второ, прилагаме един допълнителен списък от имена на лица, които Международна амнистия счита, че са били осъдени поради отказ от смяната на имената, а не как-

./..

то е посочено по обвинението: тероризъм или шпионаж. За тези си твърдения организацията разполага със сведения на очевидци, присъствували на разглеждането на делата.

Комитетът по правата на човека вече цяла година е атакуван от запитвания за съдбата на следните лица:

1. Ибрахим Исмайлов Арифов
2. Асен Филипов Стоянов
3. Янко Янков
4. Мюймюн Месуров Мюймюнов
5. Фикрие Салиева
6. Шукрия Байрамов
7. Абдуллах Абдурахманов Велиев=Ангел Исенов Белев
8. Халим Хюсеинов Пасаджов=Калин Исаев Пасаджов
9. Чамурлийски
10. Саид Али Ибишев
11. Ахмед Хабилов
12. Абдуллах Абдиев
13. Мехмет Мехмедов
14. Бехчет Аджаров = Белчин Бенев
15. Тахир Тахиров = Тихомир Александров Чудомиров
16. Халил Мехмедов Мехмедалиев = Христо Хубенов Младенов
17. Хафаз Хасанов
18. Рафат Шерифов Мехмедов
19. Меди Доганов
20. Фикриет Халилов

С уважение;

ПРЕДСЕДАТЕЛ: /К. Телалов/

Из архивите на ДС

1087

11 3

Рег. 95
-8. МАР. 1990

3819 от 8 МАР 1990

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ПОДЕЛЕНИЕ 72000-МВР
Т У К

На Ваш № 2949/19.02.1990 г.

От извършената проверка в бившето под.72001 - МВР се установи, че данните, с които са разполагали за лицата, посочени в писмото под горния номер, са унищожени.

Чрез отдел "Затвори" бяха уточнени списъците на амнистираните лица и необходимите данни за същите. Междувременно се установи, че с оглед краткия срок за даване отговор на "Международна амнистия", представители на "Комитета по правата на човека" са се обърнали директно към отдел "Затвори" и са получили необходимата им информация, което напълно ги удовлетворява. Горното беше потвърдено от представителя на "Комитета по правата на човека" - др. Райковски.

Изп.: Ив.Терзийски-04
Нап.: Павлова
08.03.1990 г.

НАЧАЛНИК НА НСЗК

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО — ОТДЕЛ „ЗАТВОРИ"

Софийски затвор
Старозагорски 29 VIII 978 год

Досие № 1679/73
105/74
Ст. 3

ДОСИЕ

Алдин
Антон Баньов Хаджиев
на
Айруш Ибрахимов Айрушев
Хаджиев

43 л

Постъпил в затвора на ..... 197 ..... г.

Освободен от затвора на 17 III 1978 г.

с указ

АКРДОПБГДСРСБНА
П: ..... ф. 3D № 105/74 оп. ..... а.е. /G. 3/

Из архивите на ДС

1090

6186

Алдин Танков Надтиев

Сбр. 8

ЦЕНТРАЛНА КАРТОТЕКА

~~АЙРУШ~~ ~~ИБРАХИМОВ АЙРУШЕВ ХАДЖИЕВ~~

2 II 74 г. - София

Занятие Застрахователен деятел

Сега е в затвора

№ 105/74	гр. Стара Загора	8 год.
№ на затвор. досие	гр.	Размер на наказанието
	гр.	

Престъпно деяние

Осъден (задържан) по чл. 109 от НК

за престъпление против НРБ

на Благоевградси окр. съд

Роден на 1.VIII. 1948 год.

В гр. (с.) Корница, Благоевградско

Образование Средно гимназиално

Живущ в гр. (с.) Коринца ул. (окр.) Благоевгрд

Начало на наказанието 1.VI. 1973 г.

Освободен на 17 III 1978 г.

с Указ

Тодор

БЕЗПАРТИЕН

БЪЛГАРИН

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Обр. 1

М. П.,

Софийски затвор

№ 1649/73

гр. София

ДО отдел „ЗАТВОРИ“

Донасям Ви, др. Началник, че се получи в затвора препис от следната, влязла в законна сила, присъда за привеждане в изпълнение спрямо затворника Айрушев Ахрушев Хаджиев, която моля да отразите в т. 12 от основния му формуляр, а именно:

Присъда № 53/3-6.7.1973 по н. о. х. д. № 194/73 на Благоевградски окр. съд, с която е признат за виновен в това, че на през м. януари 1973 г. са образували и ръководили група, с цел да се отслаби властта на НФБ

и осъден на 8 год. по чл. чл. 109

от ..... е лишен от права за срок от ..... год. конфискация ..... и глоба ..... лева.

Горната присъда 29.3.1973 г. приведох в изпълнение с начало на наказанието от ..... и зачитане предварителния затвор от пр. СР от 29.12.1973 год.

Началник: [signature]

0161767

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО ОТДЕЛ „ЗАТВОРИ"

Х

СОФИЙСКИ затвор
Досие № 1649/73
№ 105/74 г.

Режим СР Дата
от 29 XII 972 г.
ОР 11-II 75 г.
ЛР - 24 II 76 г.

ФОРМУЛЯР ЗА ДОСИЕ

Аядин Ангел Банков на Хадисиев

АЙГУШ ИБРАХИМОВ АЙГУШЕВ ХАДИСИЕВ
соб. име бащино дядово фамилно име

I. УСТАНОВАЧНИ ДАННИ

Роден на 1.3. 1948 г. в гр. (с.) Корница окръг Благоевградски
жител на гр. (с.) Корница окръг Благоевградски живущ в гр. (с.) Корница
окръг Благоевградски социално положение на родителите работническо
народност българин, гражданство, полит. принадлежност НТС
Образование средно гимназиално
Основна професия застрахователен деятел
Допълнителна професия

паспорт - няма

II. ОТЛИЧИТЕЛНИ БЕЛЕЗИ

Ръст среден, лице продълговато, чело високо, коса черна
нос правилен, брадичка кос. напред, мустаци няма, цв. на кожата розов
очи кафяви, уши прилепнати, уста средна, вежди черни, зъби здрави
особени белези (татуировка) няма
здравословно състояние здрав

Саморъчен подпис: Отпечатък на десния показалец:

III. ПРЕВОДИ

Затвор	Постъпил	Напуснал	Основание № и дата на разпореждането	Причини за превеждане
Софийски 1.5.73 г.		31/74		
Ст. загорими	2 II 74			

IV. ДЕКЛАРАЦИЯ

ДЕКЛАРИРАМ, че получавам пенсия в размер на НЕ лева, която ми се изплаща
(не получавам)
през отдел „Пенсии" гр.

Подпис:

Семейно положение ..... , бащино и фамилно име по баща на съпругата .....
..... женен , живее в гр. (с.)
окръг Невсе Ибрямова , ул. Кърница Благоевградски

VI. БЛИЗКИ

Име	Роднински връзки	Възраст	Местожителство и последен адрес	
			гр. (с.)	улица №
Фатме, Ибрахим	деца	5г.,5м.	Кърница	Благоевградски
Ава Ручева	майка	47	-"-	-"-
Ибраим Хаджиев	баща	47	"	"
Шабан	брат	20	"	"
Зайда, Ава	сестра	22,17	"	"

VII. ПРЕДИШНИ ОСЪЖДАНИЯ

От кой съд е осъден	Година на осъждането	По кой член от НК	Вид и размер на наказанието	Бил ли е в затвора	По какъв ред е освободен (изтърп., усл. предсрочно или предср. помилване)
неосъждан					

Забележка: Тук ще се прилага и свидетелството за съдимост.

VIII. ПРИСЪДА, КОЯТО СЕГА СЕ ИЗПЪЛНЯВА

С присъда №..... от 19..... г. на ..... съд по нохд №..... 19 г. е признат за виновен в това, че .....
.....
.....
.....
поради което на основание чл. чл..... ал..... т..... от НК е осъден на..... години лишаване от свобода.

С решение №..... от..... на..... съд, горната присъда е оставена в сила/изменена като е определено..... год. лишаване от свобода по чл. чл..... ал..... т..... от Н. К.

IX. БЯГСТВА ПО ВРЕМЕ НА ИЗТЪРПЯВАНЕ НА НАКАЗАНИЕТО

От кой затвор е избягал	Дати на		Сам или групово	Колко дни е бил в бягство
	бягството	залавянето		

X. СВЕДЕНИЯ ЗА РАБОТНИТЕ ДНИ ПРИ ИЗТЪРПЯВАНЕ НА НАКАЗАНИЕТО

Години	Действително израб. дни през год. — месеци I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Всичко	На кои работни обекти е работил
74	-	19	26	26	9	-	-	-	-	-	9	26	125	VII корпус
75	24	24	26	26	24	25	24	26	25	27	24	23	305	
1976	26	24	27	26	27	26	28	26	24	26	26	27	309	
1977	25	24	27	26	24	26	26	27	24	26	25	27	307	
1978	26	24	14										64	
													1110	2 = 555

XI. ИЗЧИСЛЕНИЕ НА ИЗТЪРПЯНОТО НАКАЗАНИЕ

Размер на наказанието: 8 г. — м. — дни

Постъпил в затвора на: 1.6.73 19 г.

Начало на изтърп. наказанието: 29 III 19 73 г.

Основание за изменение в остатъка (указ, писма, работни дни, определение предв. арест)	Отчитане на изменението — Намаление на остатъка: фактически изтърпяно г.	м.	д.	от зачитане на работни дни г.	м.	д.	помилване с укази г.	м.	д.	Всичко г.	м.	д.	Увеличение на остатъка по чл. 41, ал. IV и V — НК г.	м.	д.	Остатък г.	м.	д.	Дата на изчислението	Подпис
		9	1		—	—			—		9	1	—			7	2	29	30 XII 73	
	2	-	12		3	14				2	3	26				5	8	4		
	2	6	2		5	7				2	11	9				5	-	13		
	2	9	2		7	5				3	4	7				4	7	5		
	3	9	3	1		10				4	9	12				3	9	23		
	4	11	2	1	6	8				6	5	10				1	6	20		

XII. ЗАВЪРШЕНО ОБРАЗОВАНИЕ И ПРИДОБИТИ ПРОФЕСИИ В ЗАТВОРА

Образование		Професия	
Кой клас е завършил	№ и дата на удостоверението	Вид професия	Разряд

XIII. ОПИСАНИЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ

№	Затвор	Дата	Изменение на режима		Забележка
			от	на	

XIV. ЗАПОВЕДИ ЗА НАГРАДИ И НАКАЗАНИЯ

№	Затвор	Дата	Наказан с	Награден с

XV. РАЗПИСКА

При освобождаването ми получих всичките си вещи.

Подпис на освободения: .....

Из архивите на ДС

5

Преписка извлечение

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА-ГР. ЗАГОРА

З А П О В Е Д
В-375

гр. Ст.Загора, 27.XII 77 г.

За постигнати високи успехи в труда, обществения живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при I отряд, на основание чл. 74, буква "а","б","г" и "д" от ВМ,

Н А Г Р А Ж Д А В А М

АЛЛИЯ БАНКОВ ХАЛИЕВ, № 6186

с извънредно свиждане - за 1977 г.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Виктор Колев

подполковник

Вярно, ВЪЗПИТАТЕЛНА СЕКРЕТАРИАТ:

ст.лейтенант

Из архивите на ДС

Министерство на правосъдието — Старозагорски затвор 6

ЗАПОВЕД

№ 303

гр. Стара Загора 29 VII 1977 г.

На основание чл. 28 от ЗИН в НРБ

Разрешавам

На затворника Андрей Б. Хаджиев № 6186 Т отряд работещ на обект Мебелен цех ползването на полагаемата му се годишна почивка за 1977 г. от 14 дни, като му се приспаднат ..... дни за направени самоотлъчки от работа, съгласно чл. 28 от ЗИН считано от 1 VIII до 16 VIII 1977 г.

Съгласно чл. 29 от Правилника има право на уведомително писмо извънредно свиждане и колетна пратка.

Препис от настоящата ми заповед да се приложи към личното досие на затворника и по един екземпляр да се връчи на Главния надзирател и на служба ТРЗ за сведение.

Н-к на затвора .....
(подполковник)

5000 К. база 1324 сз 75

Из архивите на ДС

1099

Препис извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА-СТ.ЗА

ЗАПОВЕД

№ В129

гр. Ст.Загора, 29.IV 1977 г.

За постигнати високи успехи в труда, обществения живот на отряда и показано добр поведение, по предложение на комисията по с ревнованието при I отряд, на основа чл. 74, букви "а", "б", "г" и "д" от З.м.

НАГРАЖДАВАМ

Алдин Банков Хаджиев № 6186 с изв. свиждане – 1-ви май

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Кол
полковник

Вярно, ЗАВ.СЛУЖБА СЕКРЕТАРИ
ст.лейтенант

Из архивите на ДС

1100

8

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА-СТ.ЗАГОРА

З А П О В Е Д

№ В-444

гр. Ст.Загора, 30.XII 1976 г.

За постигнати високи успехи в труда, общественни милот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при 1 отряд, на основание чл. 74, буква "а", "б", "г" и "д" от ЗИН,

~~У Д О С Т О Я В А М И~~ Н А Г Р А Ж Д А В А М

Алдин Баинов Хаджиев, № 6186, с извинр. Хран. Батка, за работата през 1976 г.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
полковник

Вярно, ЗАВІСЛУЖБА СЕКРЕТАРИАТ:
ст.лейтенант

Из архивите на ДС

1101

Х А Р А К Т Е Р И С Т И К А

На затворника АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ

Роден е на 1.VIII.1948 год. в с. Корница, Благоевградски о
ръг, жител и живущ в същото село, със средно образование, застрахов
телен деятел, бивш член на ДКМС. Преди това неосъждан.

Изтърпява наказание от 8 г. лишаване от свобода по чл. 101 от НК, от което към 1.I.77 г. има остатък - 3 г.

Затворникът се отличава от останалите българи с променени имена в отряда със своето по-добро интелектуално равнище и съзнателно отношение към производствените задължения. Общо взето стреми от тях и не споделя открито недоволството от мероприятията на народната власт.

Добър и акуратен работник в мебелен цех. Съзнателно и прилежно изпълнява трудовите си задължения. Награждаван многократно Затворен и мълчалив. С обществени задължения не се ангажира, но не отказва да присъствува като слушател.

Проявява интерес към художествената литература. Стреми се да повишава своята обща култура.

Към престъплението, което е извършил, проявява самокритичност, но счита размера на наказанието за голям.

Затворникът е пол пътя на поправянето.

Наказанието си изтърпява на ЛЕК РЕЖИМ.

25.III.1977 год.
гр. Стара Загора
ТС/ПХ

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПЧ:
подполковник

НАЧАЛНИК I ОТРЯД:
ст.лейтенант

Из архивите на ДС

1102

Правно-извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА СТ.ЗАГОРА

ЗАПОВЕД

№ В-389

гр.Стара Загора, 29.12.1975 г.

За постигнати високи успехи в труда общественния живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при първи отряд, на основание чл.74,буква "а", "б","г" и "д" от ЗИН,

НАГРАЖДАВАМ:

Аладин Банков Хаджиев № 6180 с предметна награда за IV тринесечие и уяката 1975 г.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
подполковник

Вярно, ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

Препис-извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА СТ.ЗАГОРА

ЗАПОВЕ

№ В-81

гр.Стара Загора, 30.04 1976 г.

За постигнати високи успехи в труда, обществения живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при първи отряд, на основание чл.74 буква "а","б","г" и "д" от ЗИН,

НАГРАЖДАВАМ:

Алдин Банков Хаджиев 6180
с извънредна хранителна пратка
за I трим. 1976 г.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
подполковник

Вярно, ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

Из архивите на ДС

1104

Предпоставление!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

12

ЗАПОВЕД

№ В-211

гр. Ст.Загора, 27.07 1976 г.

За постигнати високи успехи в труда, съществения живот на отряд и показано добро поведение, по предложение на комисия а по съревнованието при Ѝгрви отряд, на основание чл. 74, букви "а", "б", "г" и "д" от ВМ.

НАГРАЖДАВАМ

Аладин Банков Хаджиев № 6186 с извънредна хранителна пратка за II трим. 1976 г.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
полковник

Вярно: ЗАЛ. НАЧАЛНИКА СЕКРЕТАРИАТ:
ст. лейтенант

13

Министерство на правосъдието — Старозагорски затвор

ЗАПОВЕД

№ 323

гр. Стара Загора 18 VIII 1976 г.

На основание чл. 28 от ЗИН в НРБ

Разрешавам

На затворника Алдин Бятков Хаджиев № 6186 I отряд работещ на обект мебелен цех ползването на полагаемата му се годишна почивка за 197 г. от ..... дни, като му се приспадат ..... дни за направени самоотлъчки от работа, съгласно чл. 28 от ЗИН, считано от 16 VIII до 31 VIII 1976 г.

Съгласно чл. 29 от Правилника има право на уведомително писмо, извънредно свиждане и колетна пратка.

Препис от настоящата ми заповед да се приложи към личното досие на затворника и по един екземпляр да се връчи на Главния надзирател и на служба ТРЗ за сведение.

Н-к на затвора .....

(подполковник)

Из архивите на ДС

1106

Х А Р А К Т Е Р И С Т И К А

На затворника АЛЛИВ БАНКОВ ХАДЖИЕВ

Роден е на 1.VIII.1948 година в с.Корница, Благоевградски окръг, жител и живущ в същото село. Безпартиен. Преди това неосъждан.

Изтърпява наказание от 8 год. лишаване от свобода по чл.109 от НК, от което към 1.II76 г. има остатък - 4 год. 8 м. 23 д.

Съществени промени в поведението му след последното атестиране не са настъпили. Не е наказван.

Ръководството на мебелен цех е доволно от неговата производствена дейност. Един от най-добрите качественици е в машинна бригада. Влага умение и старание в изработването на продукцията. За постигнати високи успехи в труда е награждаван три пъти.

Обществените му прояви са посредствени. Присъствува на провежданите мероприятия като пасивен слушател, макар че има сравнително по-добра обща култура и образование за равлика от затворниците с променени имена. Това до известна степен се дължи и на факта, че някои от тях го мотивират към въздържаност и пасивност спрямо политико-възпитателните мероприятия.

С малки резерви досежно размера на наложеното му наказание се признава за виновен.

Можем да приемем, че затворникът е поел пътя на поправянето.

Наказанието си изтърпява на ОБЩ РЕЖИМ.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПЧ:
подполковник

18.II.76 г.
гр.Стара Загора

НАЧАЛНИК I ОТРЯД:
Ст.лейтенант

Комисията по чл.17 от ЗИН в заседанието си от 24.II. 1976 г. с протокол № 1 измени режимът му от ОБЩ на ЛЕК.

26.II.76 г.
гр.Стара Загора

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПЧ:
подполковник

15

Препис-извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА СТ.ЗАГОРА

ЗАПОВЕД

№ В-305

гр.Стара Загора, 16.X 1975 г..

За постигнати високи успехи в труда, обществения живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при I отряд, на основание чл.74, буква "а","б","г" и "д" от ЗИН,

НАГРАЖДАВАМ:

Алдин Банков Хаджиев № 6160

- извънредно писмо з. III т. - 1971

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
подполковник

Вярно, ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

Из архивите на ДС

1107

Из архивите на ДС

1108

Препис-извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА СТ.ЗАГОРА

ЗАПОВЕД

№ Вх 212

гр.Стара Загора, 25.VII 1975 г.

За постигнати високи успехи в труда обществения живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при 1 отряд, на основание чл.74, буква "а", "б", "г" и "д" от ЗИН,

НАГРАЖДАВАМ:

Алдин Баниев Хадишев, № 6180

с публична похвала за II тим 1975

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
подполковник

Вярно, ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

17

Препис-извлечение!

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА СТ.ЗАГОРА

ЗАПОВЕ

№ В-389

гр.Стара Загора, 29 XII 1975 г.

За постигнати високи успехи в труда, обществения живот на отряда и показано добро поведение, по предложение на комисията по съревнованието при _____ отряд, на основание чл.74, буква "а","б","г" и "д" от ЗИН,

удостоявам и

НАГРАЖДАВАМ:

Алдин Банков Хаджиев № 6180 О.Р. от Т-ва отряд с книга

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /п/ Колев
подполковник

Вярно, ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

Из архивите на ДС
1109

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА-СТАРА ЗАГОРА

№ 1

З А П О В Е Д

№ 72

гр.Стара Загора 24.II 1975 година

На основание чл.24 и 64 от ЗИН

П Р Е Н А З Н А Ч А В А М

Затворника Алдин Баинов Ходжеев 61 86

от ученик II разр. като раб. мист. бр.

при обект мед. цех считано от 22.II.1975

Препис от настоящата ми заповед да се прилежи към личното досие на затворника, а един екземпляр да се връчи на служба ТРЗ за сведение.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:

подполковник

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО - СТАРОЗАГОРСКИ ЗАТВОР 19

З А П О В Е Д

№ 275

гр. Стара Загора, 4 VIII 1975 год.

На основание чл. 28 от ЗИН в НРБ

Р А З Р Е Ш А В А М

На затворника . Алдин . Банков . Хаджиев . . . . 6186 от. . . . отряд работещ на обект. . . Мебелен . цех . ползуването на полагаемата му се годишна почивка за 1974 год. от. . 14. дни, като му се приспадат. . . . . дни за направени самоотлъчки от работа, съгласно чл.28 от ЗИН, считано от. . . . 4 VIII . до. . 19 VIII .1975 год

Съгласно чл. 29 от Правилника има прави на уведомително писмо извънредно свиждане и колетна пратка.

Препис от настоящата ми заповед да се приложи към личното досие на затворника и по един екземпляр да се връчи на Главния надзирател и на служба ТРЗ за сведение.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:

подполковник

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

20

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО – СТАРОЗАГОРСКИ ЗАТВОР

З А П О В Е Д

№ 234

гр. Стара Загора, 13 VI 1975 год.

На основание чл. 24 и 64 от ЗИМ

П Р Е Н А З Н А Ч А В А М

затворника Алдин Банков Хаджиев 6186

г. ... като III разр.

в обект Майбр. Мед. цех ... считано от 2.VI.1975

Препис от настоящата ми заповед да се приложи към личното досие на затворника, и един екземпляр да се прати на служба ТВ за сведение.

[signature] НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:

подполковник

От архивите на ДС

1113

21

Х А Р А К Т Е Р И С Т И К А

на затворника АЛДИН БАНКОВ Х[illegible]В

Роден е на 1.VIII.1948 година в село Корница Благоевградски окръг, жител и живущ в същото село, безпартиен, преди това не е осъждан.

Изтърпява наказание от 8 години лишаване от свобода по чл. 109 от НК, от което към 1.IV.75 година има остатък - 2 години и 13 дни.

Затворникът общо взето спазва изискванията на наредбата за вътрешния ред. Наказван е веднаж за това, че по време на вечерна проверка не се е обадил при четене на новото му име като израз на протест срещу промяната на арабското му име с българско. Беше освободен от изтърпяване наложеното му наказание поради обещания от негова страна да не допуска други подобни нарушения.

Работи в мебелен цех при затвора. Старателен е в овладяването на тази нова професия. Ползува се с името на трудолюбив и изпълнителен затворник.

По характер е мълчалив, несловоохотлив, затворен в себе си. Дружи най-вече със затворници - българи, чийто имена бяха сменени. В сравнение с тях притежава по-добро образование и култура. Хитър е и много бързо се ориентира в обстановката. Смени арабското си име с българско под въздействие на своята съпруга. Все още не се е примирил и дълбоко в себе си е затаил недоволството си от това обстоятелство. В провежданите политико-възпитателни мероприятия участвува като пасивен слушател.

В условията на затвора не се е обявил открито срещу мероприятията на народната власт.

По принцип признава, че е извършил престъпление, но счита, че размера на наложеното му наказание за прекалено голям. Желанието му час по-скоро да излезе на свобода го мотивира към положителни прояви. Нямам да заключим, че същият прави опити да тръгне по пътя на поправянето.

Наказанието си изтърпява на СТРОГ;РЕЖИМ.

6.IV.75 г.
Стара Загора

ЗАМ. НАЧАЛНИК ПЧ: подполковник

НАЧАЛНИК I ОТРЯД: ст. лейтенант

Комисията по чл.17 от ЗИН в заседанието си от 11.IV.75 г. с протокол № 2 измени режима от ОБЩ НА ЛЕК.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПЧ: подполковник

Из архивите на ДС

Х А Р А К Т Е Р И С Т И К А

На затворника АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ

Роден е на 1.VIII.1948 година в с.Корница, Благоев градски окръг, жител и живущ в същото село. Безпартиен. Преди това не е осъждан.

Изтърпява наказание от 8 години лишаване от своб по чл.101 ст НК, от което към 1.III.1975 г. има остатък 5 г. 10 м. 5 д.

1114

Затворникът общо взето спазва изискванията на НВ Наказван е веднъж за необаждане по време на вечерна прове ка като израз на протест срещу смяната на арабското му им с българско. Беше освободен от изтърпяване на наложеното наказание поради обещание от негова страна да не допуска други подобни нарушения.

Работи в мебелен цех при затвора . Ползува се с името на трудолюбив и изпълнителен производственик.

По характер е мълчалив, затворен в себе си. Друж най-вече със затворници - българи, чиито имена бяха смен В сравнение с тях притежава по-добро образование и култу Хитър е и много бързо се ориентира в обстановката. Макар че смени арабското си име с българско, все още не се е примирил и дълбоко в себе си е затаил недоволството си това обстоятелство.

Не проявява активност в звеното по политическата просвета, където е включен да участвува.

Избягва да споделя отношението си към извършеното престъпление.

Още е рано да приемем, че затворникът е поел пътя на поправянето.

Наказанието си изтърпява на СТРОГ РЕЖИМ.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ПЧ:
подполковник

4.III.1975 г.
гр.Стара Загора
МГ/5

НАЧАЛНИК I ОТРЯД:
ст.лейтенант

Из архивите на ДС

25

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО-ЗАТВОРА-СТАРА ЗАГОРА

З А П О В Е Д

№ 355

гр.Стара Загора 19 XI 1 9 7 4 година

На основание чл.24 и 64 от З И Н

П Р Е Н А З Н А Ч А В А М

Затворника Алдин Ванков Хаджиев №.6186.

от.....като...работник.....

при обект мебелен цех.....считано от....20.XI.-74 год.....

Препис от настоящата ми заповед да се приложи към личното досие на затворника,а един екземпляр да се връчи на служба ТРЗ за сведение.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:

подполковник

Из архивите на ДС

1116

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО - СТАРОЗАГОРСКИ ЗАТВОР

З А П О В Е Д

№ Б-179

гр. Стара Загора, 22.XI 1974 год.

На основание чл. 82 от ЗИН

О С В О Б О Ж Д А В А М

от изтърпяване на остатъка от наложеното със заповед № Б-177 от 13.XI-1974 год. наказание ИЗОЛИРАНЕ В НАКАЗАТЕЛНА КИЛИЯ БЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕ НА РАБОТА за срок от 14 /четиринадесет/ денонощия на затворника АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ /АНГЕЛ БАНКОВ ХАДЖИЕВ/ ЗД № _____ затова, че е осъзнал вината си и обещава да не допуска подобни нарушения.

Препис от настоящата заповед да се връчи на гл. надзирател за сведение и изпълнение.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА:
подполковник

Вярно с оригинала:

ИНСПЕКТОР ЛС:
капитан

Из архивите на ДС

МИНИСТЕРСТВО НА ПРОСВЕТНИТЕ-СТАРОЗАГОРСКИ ЗАТВОР

З А П О В Е Д

№ 37

гр. Стара-Загора 4 II 1974 год.

На основание чл.24-и 64 от ЗМВ

Н А З Н А Ч А В А Й

затворника Айруш Ибрахимов Айрушев Хаджиев 486

като работник при обект мебелен цех

считано от 7.II.1974 г.

Преписи от настоящата ми заповед да се приложат към личното досие на затворника и един екземпляр се върни на СТРБ за сведение.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: _____

подполковник

ПВЦ

26

МЛ. СЪРЖАНТ БЛАГОЕВГРАДСКО ВОЕННО ОКРЪЖИЕ

От архивите на ДС

1119

27

Образец 6

РАЗРЕШАВАМ:
Прокурор: .....

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

за вземане мярка за неотклонение

гр. Благоевград, 29.III. 1973 год.

Подписаният **лейт.** КОНСТАНТИН ГЪТОВ ДОБРЕВ, **следовател в отдел** Следствен ДС
(звание, име, презиме фамилия и длъжност)

след като прегледах данните по следственото дело № 84/1973 година по описа на ДС

по отношение на АЙРУШ ИБРАИМОВ ХАДЖИЕВ, роден на 1.VIII.1948 год. в село
(трите имена и кратки установачни данни на обвиняемия)

Корница, Благоевградски окръг, жител и живущ в същото село, българин, изповядващ мохамеданска вяра, български гражданин, женен, със средно образование, член на ДКМС, неосъждан.

който е привлечен в качеството на обвиняем за престъпление по член 109 ал.I във връзка с чл.чл.95,96,108 и чл.20 ал.II от НК от Наказателния кодекс

и на основание чл. чл. 91 и 92 от Наказателно процесуалния кодекс,

П О С Т А Н О В Я В А М:

Вземам мярка за неотклонение на АЙРУШ ИБРАИМОВ ХАДЖИЕВ
с. Корница, Благоевградски окръг
(трите имена на обвиняемия и точен адрес)

задържане под стража до разглеждане на делото. В домът на същия да се извърши претърсване.

Настоящето постановление подлежи на обжалване пред Главния прокурор на Народна република България.

Следовател: .....

Постановлението ми се обяви:
29 март 1973 година

Обвиняем: .....

27—5

АД—557—2000—71

Из архивите на ДС

1120

18318
29 ки 73

Обр. 9

Благоевградска
окръжна прокуратура
№ П-66/73
14.XII. 1973 г.
гр. Благоевград

ДО НАЧАЛНИКА НА НМ
гр. СОФИЯ

19695 21.12 3

Изпращам Ви препис от влязлата на 3 - 6.XII. 1973 г. в сила присъда № 53 от 3 - 6.VII. 1973 г., постановена по вход. № 194 /1973 от Благоевградски окр. съд, с която Айруш Ибраимов Хаджиев, от гр. (с) Корница е осъден да изтърпи 8 /осем/ години лишаване от свобода, при строг първоначален режим.

На основание чл. 265 от НПК наредете в срок от три дни да бъде задържано осъденото лице, което заедно с приложения препис от присъдата да бъде изпратено на началника на СОФИЙСКИЯ затвор.

Уведомете началника на затвора, че осъденото лице има предварителен адрес от 29.III.73 до ..... 19 ... год. и задържане по мярка за неотклонение от ..... до ..... 19 ... год. които следва да се зачетат.

За датата на задържането на осъденото лице уведомете началника на затвора и прокуратурата.

Приложение: по текста

ПРОКУРОР

ПРИСЪДА

№ 53

гр. Благоевград, 3-6 юли 196 год. 73

В ИМЕТО НА НАРОДА

Благоевградският окръжен съд ..... район

на трети, четвърти, пети и шести юли ..... хиляда деветстотин шестдесет

седмдесет и трета

в открито съдебно заседание, в следния състав:

Председател: Ангел Русев

Членове: Йордан Марков

Съд. заседатели: Стоян Михаилов

при секретаря К.Бубарова

присъствието на прокурора Крум Малешевски

разгледа докладвано от съдията Русев наказателно дело

№ 194, по описа за 196 год. 73

П Р И С Ъ Д И:

Признава подсъдимите: Алил Алилов Бялков, роден на 28.IV.1935 г. в с.Корница, Благоевградски окръг, жител на същото село, българин, български гражданин, женен, осъждан с начално образувание, земеделски работник безпартиен, Байрам Ибраимов Гетов, роден на 5 май 1938 година в с.Корница Благоевградски окръг, жител на същото село, българин, български гражданин женен, с основно образувание, селскостопански работник, безпартиен, неосъждан, Исмаил Бекиров Бялков, роден на 28 юни 1945 година в с.Корница, Благоевградски окръг, жител на същото село, българин, български гражданин женен, с начално образувание, селскостопански работник, безпартиен, неосъждан, Айруш Ибраимов Хаджиев, роден на 1.VIII.1948 година в с.Корница, Благоевградски окръг, жител на същото село, женен, със средно образувание, служащ, член на ДКМС, неосъждан, Юсеин Ибраимов Сърманлиев, роден на 24 март 1939 година в с.Корница, Благоевградски окръг, жител на същото село, българин, български гражданин, женен със средно образувание, по професия техник геолог, неосъждан, безпартиен, ЗА ВИНОВНИ В ТОВА, че през месец януари 1973 година в с.Корница, Благоевградски окръг, са образували и ръководели група, която си е поставила за цел да отслаби властта в Народна Република България, да й създаде затруднения да участвуват в бунт като лишат от живот държавни и обществени деятели, а така също да разпространяват клеветнически твърдения и литаратура с такова съдържание засягащи държавния и обществен строй, поради което и на основание чл. 108 ал.I във вр.с чл.95,96,108,20 ал.II,54 от НК и чл.144 ал.II от НК за първия втория, четвъртия и петия им налага наказание както следва:

Алил Алилов Бялков-12 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му-1/2 идеална част от собствена масивна в с.Корница, Благоевградски окръг.

На основание чл.47 от ЗИН определя първоначален режим за изтър

Из архивите на ДС

пяване на наказанието-строг.

Байрам Ибраимов Гетов- 12 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му -1/2 идеялна част от мотоциклет марка ИЖ" Контрол.№ Бл. 21-44 № на двигателя 70-161 негова собственост.

На основание чл.47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на наказанието- строг.

Исмаил Бекиров Бялков-8 години лишаване от свобода.

На основание чл.47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на наказанието е строг.

Айруш Ибраимов Хаджиев-8 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му 1/2 идеялна част от мотоциклет марка ИЖ"Контролен № БЛ-29-34 с номер на двигателя 59-562 собственост на същия

На основание чл.47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на наказанието-Строг.

Юсеин Ибраимов Сърманлиев-8 години лишаване от свобод а и конфискация на 1/2 идеялна част от имуществото му къща масивна двуетажна в с.Корница,Благоевградски окръг негова собственост.

На основание чл.47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяването на наказанието-строг.

Признава подсъдимия Байрам Байрамов Дзулев-роден на 10-И-. 1947 година с.Корница,Благоевградско окръг,жител на същото село, българин,български гражданин,с основно образувание и завършил ПТУ по дърводобработване по занаятие дърводелец,неосъждан,безпартиен.

Осман Алиев Бузов,роден на 11.IX.1945 г.в с.Корница,Благоевградски окръг,жител на същото село,българин,български гражданин, с основно образувание,тракторист,неосъждан,безпартиен.Мустаф Файков Бялков,роден на 28 април 1947 година в с.Корница,Благоевградски окръг жител на същото село,българин,български гражданин,женен,неосъждан с основно образувание,селскостопански работник,безпартиен,Юсуф Ибраимов Сърманлиев,роден на 25.II.1935 година в с.Корница,Благоевградски окръг,жител на същото село,с десетокласно образувание,селскостопански работник,женен,неосъждан,безпартиен,ЗА ВИНОВЕН в това,че през м.януари до краяна на месец март 1973 година в с.Корница, Благоевградски окръг са членували в група,която си е поставила за цел да отслаби власта в НРБългария и да й създаде затруднение,като участвуват в бунт лишат от живот държавни и партини деятели и разпространяват клеветнически твърдения,засягащи държавния и обществен строй,поради което и по силата на чл.109 ал.II във вр. с чл.95,96 108 и 54 от НК и чл.114 ал.II за втория им налага наказание както следва:

Байрам Байрамов Дзулев-6 години лишаване от свобода ,като на основание чл.47 от ЗИН му определя първоначален режим за изтърпяване на наказанието-строг.

Осман Алиев Бузов-6 години лишаване от свобода, и конфискаци на част от имуществото му мотоциклет марка ИЖ"Планета,Контр. БЛ А-07-98 и номер на двигателя 51-583 негова собственост,като на основание чл.47 от ЗИН му определя първоначален режим на изтърпяване на наказанието строг.

МУСТАФ ФАЙКОВ БЯЛКОВ- 3 години лишаване от свобода като на основнаие чл.46 от ЗИН му определя първоначален режим за изтърпяване на наказнието -общ.

Юсуф Ибраимов Сърманлиев -5 години лишаване от свобода,като на основание чл.46 от ЗИН определя първоначален режим на изтърпяване на наказнието-общ.

Признава подсъдимите Алил Алилов Бялков,Байрам Ибраимов Гетов Исмаил Бекиров Бялков,Айруш Ибраимов Хаджиев,Юсеин Ибраимов Сърманлиев,Байрам Байрямов Дзулев,Осман Алилов Бузов и Мустафа Файков Бялков при снетата по горе самоличност за виновни в това,че в съучастие като съизвършители по същото време и място с цел да ослабят вл власта в НРБългария и да й създадът затруднения са разпространявали клеветнически твърдения и литаратура с такова съдържание засягащи държавния и обществен строй като по силата на чл.108 във

Дзулев при снетата по-горе самоличност за виновни в това,че през периода януари-март 1973 г. са придобили и държали в себе си взрив,боеприпаси и огнестрелно оръжие без да са имали за това надлежно разрешение,поради което и по силата на чл.339 ал.I във вр. с чл.54 от НК им налага наказание на Байрям Ибрямов Гетов-1 година лишаване от свобода и на Байрям Байрямов Дзулев-2 години лишаване от свобода,при първоначален режим на изтърпяване наказанието и за двамата общ.

На основание чл.23 ал.I и III от НК за така извършените престъпления от подсъдимите,съдът им налага да изтърпят по едно общо наказание,а именно най-тежкото от тях,както следва:На Адил Адилов Бялков за двете престъпления едно общо наказание -12 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му 1/2 идеална част от масивна къща в с.Корница,Благоевградско-негова собственост,Байрям Байрямов Гетов-за трите престъпления едно общо наказание в размер 12 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му 1/2 идеална част от мотоциклета марка ИЖ Бл. 21-44 номер на двигателя 70-161,негова собственост,Исмаил Бекиров Бялков-за двете престъпления едно общо наказание-8 години лишаване от свобода,Айруш Ибрямов Хаджиев-за двете престъпления -8 години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му 1/2 идеална част от мотоциклет-марка "ИЖ" Бл.№ 33-34,К на двигателя № 59-562 собственост на същия,Исеин Ибрямов Сърменлиев за двете престъпления едно общо наказание-3-години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му-1/2 идеална част от къщата масивна двуетажна в с.Корница,Благоевградски окръг,Байрям Байрямов Дзулев-за трите престъпления едно общо наказание-6- шест години лишаване от свобода, Осман Адилов Бузов за двете престъпления -6- шест години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му-1/2 идеална част от мотоциклет марка "ИЖ" Планета № бл. -А- 07-98, номер на двигателя 51-583, негова собственост.

На основание чл. 47 от ЗИН за така определените наказания на подсъдимите, определя първоначален режим за изтърпяване на наложените наказания-строг.

Мустафа Фаиков Бялков-за двете престъпления-3-три години лишаване от сво свобода, като на основание чл. 46 от ЗИН му определя първоначален режим за изтърпяване на наложеното наказание - общ.

Признава подсъдимия Ибраим Исмаилов Киселов, роден на 12. IX. 1937 год. в с. Лъкница, Благоевградски окръг, жител на същото село, българин, български гражданин, с основно образование, по занятие дърводелец, женен, неосъждан, безпартиен, за виновен в това, че през м. февруари, 1973 год. в с. Лъкница, Благоевградски окръг, е образувал и ръководил нелегална група, която си е поставила за цел да отслаби властта в Народна Република България, и да й създаде затруднения, като участвувал в бунт и лишат от живот държавни и партийни деятели, а също така да разпространяват клеветнически твърдения, засягащи държавния и обществен строй, поради което и по силата на чл. 103 ал. I във връзка с чл. чл. 35, 36, 108, 54 от НК и чл. 114 ал. II от НК му налага наказание 10-десет години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му-1/2 идеална част от къщата му в с. Лъкница, Благоевградски окръг, -негова собственост.

На основание чл. 47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на наложеното наказание-строг.

Признава подсъдимия Ибраим Исмаилов Киселов със снета по-горе самолич ност, за виновен в това, че през периода края на 1972 год. и март 1973 год. в с. Лъкница, писмено и устно е разпространявал клеветнически твърдения засягащи държавния и обществен строй в Народна Република България, като по силата на чл. 108 във връзка с чл. 54 от НК му налага наказание 3-три години лишаване от свобода, като на основание чл. 46 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на наложеното наказание-общ.

На основание чл. 23 от НК за двете престъпления определя едно общо наказание -10-десет години лишаване от свобода и конфискация на част от имуществото му 1/2 идеална част от къща в с. Лъкница, Благоевградски окръг, негова собственост.

На основание чл. 47 от ЗИН определя първоначален режим за изтърпяване на така наложеното наказание-строг.

На основание чл. 59 от НК зачита предварителния арест на подсъдимите, както следва: на Адил Адилов Бялков, Байрям Ибрямов Гетов, Айруш Ибрямов Хаджиев, Исеин Ибрямов Сърменлиев, Байрям Байрямов Дзулев, Осман Адилов Бу-

1123

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

зов,Мустафа Сейков Бялков,,Юсуф Ибрямов Сърменлиев от 29 март 1973 година и Ибрям Исмаилов Кисьов от 24 април 1973 г.

На основание чл.58 а отнетите веществени доказателства след влизане на присъдата в сила състоящо се от два броя пистолети 15 броя патрони и саморъчна бомба да се предадатъ на органите на МВР,ножове разни,години 32 броя,бредви разни 16 броя,тесли 2 броя да се отнемат в полза на държавата.Останалите веществени доказателства,ножове разни негодни 32 броя,колове 24 броя,плик с 25 броя снимки и два броя филми и фиформация диза един брой да се унищожат като такива без стойност.

ПРИСЪДАТА ПОДЛЕЖИ НА ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД ВС на НРБ в двуседмичен срок от днес.

Подписали: Председатели: А.Русев,Съд.заседатели: Н.Марков
С.Михайлов

ВЕРНО С ОРИГИНАЛА НА
БЛАГОЕВГРАДСКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД.
АДМ.СЕКРЕТАР:

УДОСТОВЕРЕНИЕ: Върховният съд на НРБ с решение № 111/ 4.XII.1973 година постановено по НОХ дело № С-79/73 година е ИЗМЕНИЛ присъда № 53/ 6.XII. 1973 година по НОХ дело № 194/73 г.на Благоевградският окръжен съд само в части и досежно постановените конфискации на недвижимото имущество и моторните превозни средства на подсъдимите,които конфискации отменява и вместо тях постановява конфискуване на част от имуществото на подсъдимите изразено в парична стойност,както следва: на подсъдимия Адил А.Бялков конфискува имущество в размер на 1500 лева,на подсъдимия Байрем Б.Гетов конфискува имущество в размер на 1500 лева,на подсъдимият Айруш И.Хаджиев конфискува имущество в размер на 200 лева ,на подсъдимия Юсеин И.Сърменлиев конфискува имущество в размер на 1000 лева,на подсъдимия Ибрям И.Кисьов конфискува имущество в размер на 1000 лева,на подсъдимия Осман А.Бузов конфискува имущество в размер на 200 лева.

В останалата част присъдата остава в сила.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

АДМ.СЕКРЕТАР:

До Гоце Дечевския районен с

Моля секретаря на Г.Делчевският районен съд да издаде върху настоящия лист свидетелство за съдимост на Андрей Иванов Хаджиев
роден в гр.с. /п/ Кирилов Тарраха
на 1.VIII.1948
занятие Михаилар
син на Иванов Андреев Хаджиев
Ава Ярева Хаджиева
женен/име и презиме на съпругата/ Невеа
Иванова Хаджиева

Народен съдия:/п/ не се чете.

Секретар: /п/ не се чете.

СВИДЕТЕЛСТВО ЗА СЪДИМОСТ

Секретаря на Г.Делчевският районен съд,удостоверява,че от справката направена с най-големо внимание в бюрото за съдимост се оказа,че лицето не е осъждано.

Верно с оригинала на Благоевградският окръжен съд.

АДМ.СЕКРЕТАР:

Окръжен съд гр. Благоевград

Из архивите на ДС

1126

Софийски

Обр. 12

ЗАТВОР

№

15 I 1977 г.

гр. София

На № 17 06/73

14. 12. 1973.

До другаря

Окръжна прокуратура

гр. Благоевград

Уведомявам Ви, другарю прокурор,

че се получи и приведе в изпълнение

приведе № 53 от 3.6.VII.1973

по н. о. х. д. № 194/73 на Благоевградски окр

съд спрямо Айрум Ибрахимов Айрушев

осъден Хаджиев

8 год

от гр. (с.) Корница

окръг Благоевградски

като се зачете начало на наказанието от

29.3.1973

Началник :

Деловодител :

От архивите на ДС

VII - 34 А 33

М. П. — Отдел „Затвори" ..... затвор

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА 786/73

Днес 2 VI 1973 г. подписаният ..... дежурен надзирател удостоверявам, че затворникът ..... от гр. ..... внесе за ползване следните лични вещи:

№ по ред	Наименование на вещите	Бройки	
		цифри	словом
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Дежурен надзирател: .....

Внесъл вещите: .....

№ 020150

1127

34

Обр. 27

ВОЕНЕН ЗАТВОР

№ 13599

13 VI 73

гр. София

До

Председателя на Селсъвета

гр. (с.) Корница

КОПИЕ военно у-ние

гр. (с.) БЛАГОЕВГРАД

Съобщаваме Ви, че на 1.VI.1973 г. в затвора постъпи запасния АЙРУШ ИБРАХИМОВ АЙРУШЕВ ХАДЖИЕВ, род. 1948г в Корница ВОС звание живущ гр. (с.) Корница околия Благоевградски

№

Осъден на обв. против народната власт

Приложение: ВОК № декларация

вг/ Началник:

NE 007041

Л... ...НАР
За... ... Загора

МЕДИЦИНСКА БЕЛЕЖКА

Д-р ... Настоящата се дава на затворника Бирзи Ибрямов Хаджиев на 24 год. от гр./с/ Кожица скр. Пловдивград прегледан в амбулаторията на затвора, Ст.Загора на 3 II 1977 г. амбулаторен номер № 971.

АНАМНЕЗА: няма оплаквания

ОБЕКТИВНО: здрав

ДИАГНОЗА: здрав годен за Рифр

Ст.Загора 3 II 1977 г. ЗАВ.ЗДРАВНА СЛУЖБА: [signature]

36

ОТКРИТ ЛИСТ

На затворника Айруш Ибрахимов Айрушев Ходжив

Какво престъпление е извършил гипионаги

На колко е осъден 8 г.

Осъждан ли е друг път не

Правил ли е опит за бягство и нападение на охраната под строг конвой

Адрес до влизането му в затвора с. Корница - Благоградско

Началник бюро:

П Р О Т О К О Л

Днес 2 й 1977 г. в 15 часа подписаният надзирател Иван Стоянов при затвора, гр. Стара Загора в присъствието на Тодор Трозев извърши обиск на затворника Айрум Ибрахимов Юсеин, от който извзех лични вещи, както следва:

I. За съхранение в затвора и предвижване по служебен ред:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

II. За изпращане на близките, който се опакова в колетна пратка и запечатаха лично от затворника.

1. Занта 1
2. Вобенка 1
3. Пантолон 2
4. Анцуг 1
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Настоящия протокол се състави в три еднообразни екземпляра, от които първия към ЗД, втория се предаде лично на затвора, а третия остава в колетната пратка.

1. ИЗВЪРШИЛ ОБИСКА: [signature]
2. ПРИСЪСТВУВАЛИ: _____

предал ПРИЕ КОЛЕТНАТА ПРАТКА: [signature]
ПРИЕЛ ВЕЩИТЕ ЗА СЪХРАНЕНИЕ: [signature]

Из архивите на ДС

ЗАТВОРА - ГР. СТАРА ЗАГОРА

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

№ 106 . 74 от 1974 . год.

за допускане на обучение по безопасността и хигиената по труда и противопожарната охрана

ДО НАЧАЛНИКА НА Мебелен Обект
/обект, цех, участък/

Затворникът Дирушев Ибрахимов Дирушев Хаджиев - 6186
/четирте имена/

е преминал встъпателния инструктаж по правилата на безопасността и хигиената на труда и противопожарната охрана.
на . 7 . 11 . . . . . 1974 год.

Същият да бъде допуснат на обучение като ученик маш. бриг
/вид на работата/

и прекрепен към производственика Ленко Желев Ивановъ . . . .

Под ръководството на груповия майстор Стефан Иванов Бонев да се проведе първоначално обучение по безопасността и хигиената та труда и ПО, което да продължи от 5-25 дни /по преценка на провеждащия обучението/, като до завършване на обучението не му се възлага самостоятелна работа.

Без горния документ затворникът да не се допуска до работното място на обучение.

гр. Ст. Загора, 7 . 11 . 1974 год.

Началник обект/цех/ . . . . . .
/звание, фамилия/

Получил . . . . . .
/групов майстор, фамилия/

Из архивите на ДС

6186

До др. Началник
на Затвора
Стрелора

Докладна записка
от ст. сержант Косю Жепев Стоев

Др. Началник.

Донасям ви че на 27 II 1974 год в 9.30 ч при проверка багажа (хранителните продукти) на лишеният от свобода Айруш Ибрахимов Айрушев Ходжиев открих 10 (десет) лева, овити в найлончи и сложени в маслото в бакелитова котия, същите при проверката ги грязох на две парчета за което станаха невалидни, парите са върнати на гражданина, заедно с продуктите и свиждането прекратено. Горното ви донасям за сведение:

27 II 74 г.
Стрелора

ст. серж. [signature]

Из архивите на ДС

40

З А Т В О Р А - СТАРА ЗАГОРА

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

№ 181 21 XI 1974 г

за допускане на обучение по безопасността и хигиената по труда и противопожарната охрана

ДО НАЧАЛНИКА НА Мин. участък
/обект, цех, участък/

Затворникът Алдин Банков Хаджиев - 6186
/четери имена/

е преминал встъпателния инструктаж по правилата на безопасността и хигиената на труда и противопожарната охрана.
на 21 XI 1974 година.

Същият да бъде допуснат на обучение като Ученик Мин. бр.
/вид на работата/

и прекрепен към производственика Пенко Желев

Под ръководството на груповия майстор Стоян Бонев
да се проведе първоначално обучение по безопасността и хигиената на труда и ПО, което да продължи от 5-25 дни /по преценка на провеждащия обучението/, като до завършване на обучението не му се възлага самостоятелна работа.

Без горния документ затворникът да не се допуска до работното място на обучение.

гр.Ст.Загора 21 XI 1974 година

НАЧАЛНИК ОБЕКТ /ЦЕХ/ [signature]
звание, фамилия

ПОЛУЧИЛ: [signature]
/групов майстор, фамилия/

От архивите на ДС

14579/ 28.XI.74 г.

ДО
ОТДЕЛ "ЗАТВОРИ"
С О Ф И Я

Донасяме Ви, че съгласно решението на Секретариата на ЦК на БКП за възстановяване имената на българите с арабски имена, изтърпяващите наказание лишаване от свобода промениха същите както следва:

1. АЙРУШ ИБРАХИМОВ АЙРУШЕВ ХАДЖИЕВ в АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ.

На същият е издаден паспорт с новото име и промяната е нанесена в регстрите на народия съвет.

НАЧАЛНИК НА ЗАТВОРА: /подполковник/

Из архивите на ДС

42

До Др. Началник
на Затвора гр. С. Загора

Доклална записка

от ст. сержант Танчо Линев Танчев
надзирател при Затвора гр. С. Загора

Другарю, Подполковник

Донасям Ви, че днес 10.6.1976 год
по време на вечерна проверка
в Ви отряд затворниците
Красим Буранов Гаушев к.н. 53-76,
Алдин Банков Хаджиев к.н. 61-80 и
Наум Наумов Кисьов к.н. 61-81.
не се обаждат по установения
ред. Нахожи се да прочета
втори път имената им те
пак не се обадиха, като казват
че са се обадили (Красим Буранов)
на затворника Наум Наумов съм
правил няколко пъти забелъжка
твърдят, че се обаждали но аз не
съм ги чувал. Горното Ви
донасям за сведение и разпореждане

10.6.76 г.
гр. С. Загора

Ст. сержант
Танчев

6186, осв 17.03.78 г. Указ 43

Алдин Банков Хаджиев

До др. Началник
при затвора
гр. Стара Загора

Молба

От Айруш Ибраимов Айрушев Хаджиев по дело
Алдин Банков Хаджиев заведен вов затвора
Ангел Банков Хаджиев по паспорт
род. 1 VIII. 1945 год. в с. Корница обл. Сливенска
ЕГН 4508010022

Др. Началник,

Моля да ми бъде издадено удостоверение за рабелитация, която да ми послужи пред съда. Задържан съм на 25.III.1973 год. като следствен Тук съм постъпил 1974 год. а съм освободен 1979 год. Контрамн номер варира от 61-83, 61-86 от I-ва отряд.

Вярвам, че молбата ми ще бъде уважена.

10.I.1990 год.
Стара Загора

с почит. [signature]

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

У Д О С Т О В Е Р Е Н И Е

№ 105/74г.
Ст.Загора 10.05.90г.

Затвора гр.Ст.Загора дава настоящото на АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ в уверение на това, че същият е постъпил в затвора на 01.06.73г. за изтърпяване на наказание л. св. от 8 години по чл. 109 от НК. на Благоевградски окр. съд по нохд № 194/73г.

Освободен на 17.03.1978г. с помощта на 1г.6м.15 дниот работа, от указ - 1г. 5м. 27 дни.

Настоящото се издава за да му послужи пред съдебните власти.

Началник на затвора:

Из архивите на ДС

1139

45

Образец 20

СВЕДЕНИЕ

(РАВНОСМЕТКА ПРИ ОСВОБОЖДАВАНЕТО)

по затворно дело № 105 /19 74 год. на СТАРОЗАГОРСКИ затвор

За изтърпяно наказание на затворника АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ

по присъда (определение) № 53 издадена по н. о. х. д. № 194 /19 73

БЛАГОЕВГРАДСКИ ОКРЪЖЕН съд. Размер на наказанието 8 год. л. свобода

Начало на наказанието 1.VI. 19 73 год.

а) Изтърпял чисто от 1.VI. 19 73 г. до 17.III 19 78 г. 4 г. 9 м. 16 д.

Предв.арест 29.III 19 73 г. до 1.VI. 19 73 г. – г. 2 м. 2 д.

„ „ „ 19 г. до 19 г. г. м. д.

Всичко 4 г. 11 м. 18 д.

б) От работа 1110 дни, а в негова полза 555 . . . 1 г. 6 м. 15 д.

в) От помилване с указ № 521/ 15.III.978 г. с ОСТАТЪКА г. м. д.

„ „ „ № 1 г. 5 м. 27 д.

„ „ „ № г. м. д.

Всичко зачитат се: 8 – м. – д.

Освободен на 17.III 19 78 г. ч. м.

Забележка:

Гр. СТАРА ЗАГОРА, 17.III 19 78 г.

Началник:

Деловодител:

№ 016734

Из архивите на ДС

1140

46

Обр. 27

СТАРОЗАГОРСКИ ЗАТВОР
ЗД № 105/75
8.IV.1978 г.
гр. СТАРА ЗАГОРА

До
Председателя на СЕЛСЪВЕТА
гр. (с.) КОРНИЦА, Благоевградс
КОПИЕ ВО военно у-ние КО
гр. (с.) БЛАГОЕВГРАД

Съобщаваме Ви, че на 17.III.1978 г. в бе освободен
запасния АЛДИ[illegible]БАНКОВ ХАЛИМЕВ, род. 1948 г.
в Корница, ВОС звание живущ
гр. (с.) Корница, околия ул.
№

бе Осъден на 8 г.- обв.против нар.република

Приложение: ВОК №

Началник:

Из архивите на ДС

1141

47

Обр. 13

СТАРОЗАГОРСКИ
З а т в о р

ЗД №105/74
3.IV.78 г.
гр. Стара Загора

До ОКРЪЖЕН СЪД

На №194/73 гр. БЛАГОЕВГРАД

Уведомявам Ви ПРЕДСЕДАТЕЛ

че на 17.III. 1978 г. е **изтърпяно** наказанието по н. о. х. д. №194/73 на Благоевградски окр. съд от АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ
(трите имена)

от с. (гр.) Корница, Благоевградски окръг

с помощта на 1 г. 6 м. 15 д. от работа в негова полза и помилване дадено му с указ №521/15. от III.78 г.

Забележка:

Началник:

Деловодител:

БЗНС—500x100—140/66

Из архивите на ДС

1142

48

Старозагорски

Обр. 10

Затвор

№ 105/74 г.

17.III. 1978 г.

гр. Стара Загора

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Старозагорски затвор

дава настоящата на АЛДИН БАНКОВ ХАДЖИЕВ

от гр. (с.) Корница

окръг Благоевградски

в уверение на това, че същият е бил задържан в затвора на 29.III. 1973 год. в изпълнение на присъда № 53 по нохд № 194/73 на Благоевградски скр. съд и днес на 17.III. 1978 год. е освободен от затвора по изтичане срока на наказанието му. Указ № 521/ 15.III.78 г. в сетъка

Началник: /п/ Николов

Деловодител: [signature]

I Ар № 6186

Картотека за свиждане, храна и кореспонденция

Алдин Ал
Айруш
Банков
Ибрахимов
Хаджиев
Айрушев
Хаджиев

Пост. на 2 II 1974
прев. от Сория

Осъден на:
8 г. ..... м. .....

Има право на:
Храна .....
Свиждане .....
Кореспонд. .....
Полит. к. м. след.
гл. 109

роден на 1 VIII 1943 в с. [illegible] ок. [illegible]

местожителство с. Гуня ок. .....
за I тот. в заговора

Храна	Свиждане	Кореспонденция	
		Получил:	Изпратил
27 II 74	27 II 74		7 II 74
3 IV 74 г	3 IV 74 г		3 III 74
1 V 74	1 V 74	28 IV 74	
3 VII 74	3 VII 74	2 VII 74	
18 V 74	18 V 74		20 V 74
20 XI 74	20 XI 74		15 VII 74
1 I 75	1 I 75		
5 III 75	5 III 75		
14 V 75	14 V 75		
4 VI 75	4 VI 75		
2 VII 75	2 VII 75		
13 VIII 75	13 VIII 75		
10 IX 75 гр	10 IX 75		
10 IX 75 гр			

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Храна	Свиждане	Кореспонденция	
		Получил:	Изпратил:
22 X 77	22 X 77		
22 XI 75	22 XI 75		
17 XII 71	17 XII 71		
2 I 26	2 I 26		
11 II 26	11 II 26		
3 III 26	3 III 26		
21 IV 26	21 IV 26		
19 V 26	19 V 26		
9 VI 26	9 VI 26		
14 VII 26	14 VII 26		
18 VIII 26	18 VIII 26.		
8 IX 26 изв	8 IX 26		
8 IX 26	20 X 26		
20 X 26	~~[illegible]~~		
20 X 26	17 XI 26		
16 XI 26	15 XII 26		
12 XII 26	12 I 27		
15 XII 26	16 II 27		
15 XII 26	16 III 27		
12 I 27	20 IV 27		
12 I 27	18 V 27		
16 II 27	15 VI 27		
16 III 27	20 VII 27		
20 IV 27	10 VIII 27		
20 IV 27	21 IX 27		
18 V 27	19 X 27		
18 V 27	16 XI 27		
15 VI 27	14 XII 27		
15 VI 27	21 XII 27		
20 VII 27			

СХЕМА НА ФОНД „ТРУДОВО-ВЪЗПИТАТЕЛНИ ОБЩЕЖИТИЯ“ ЗА ПЕРИОДА 1945–1948 Г.

2

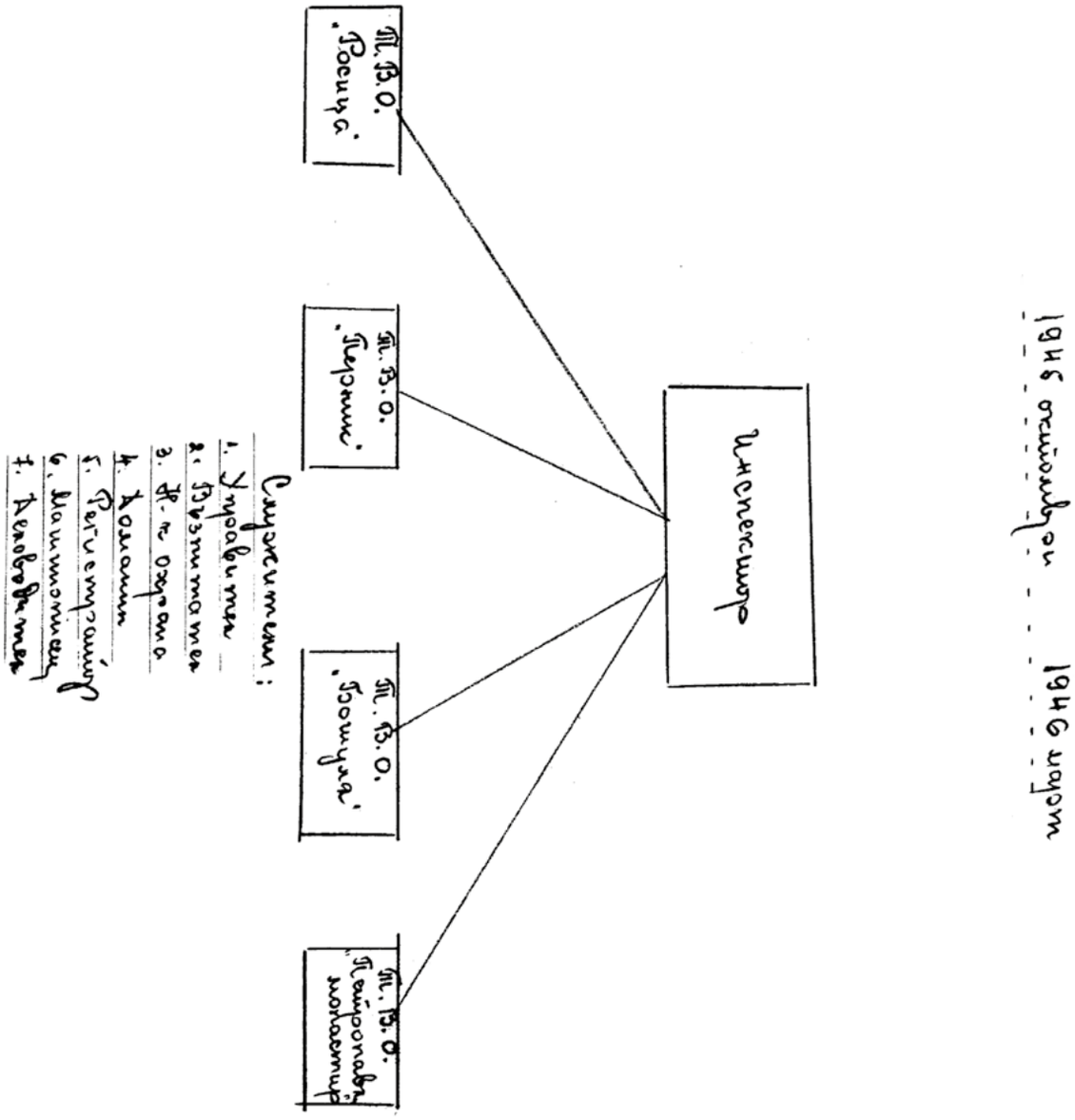

1946 г.

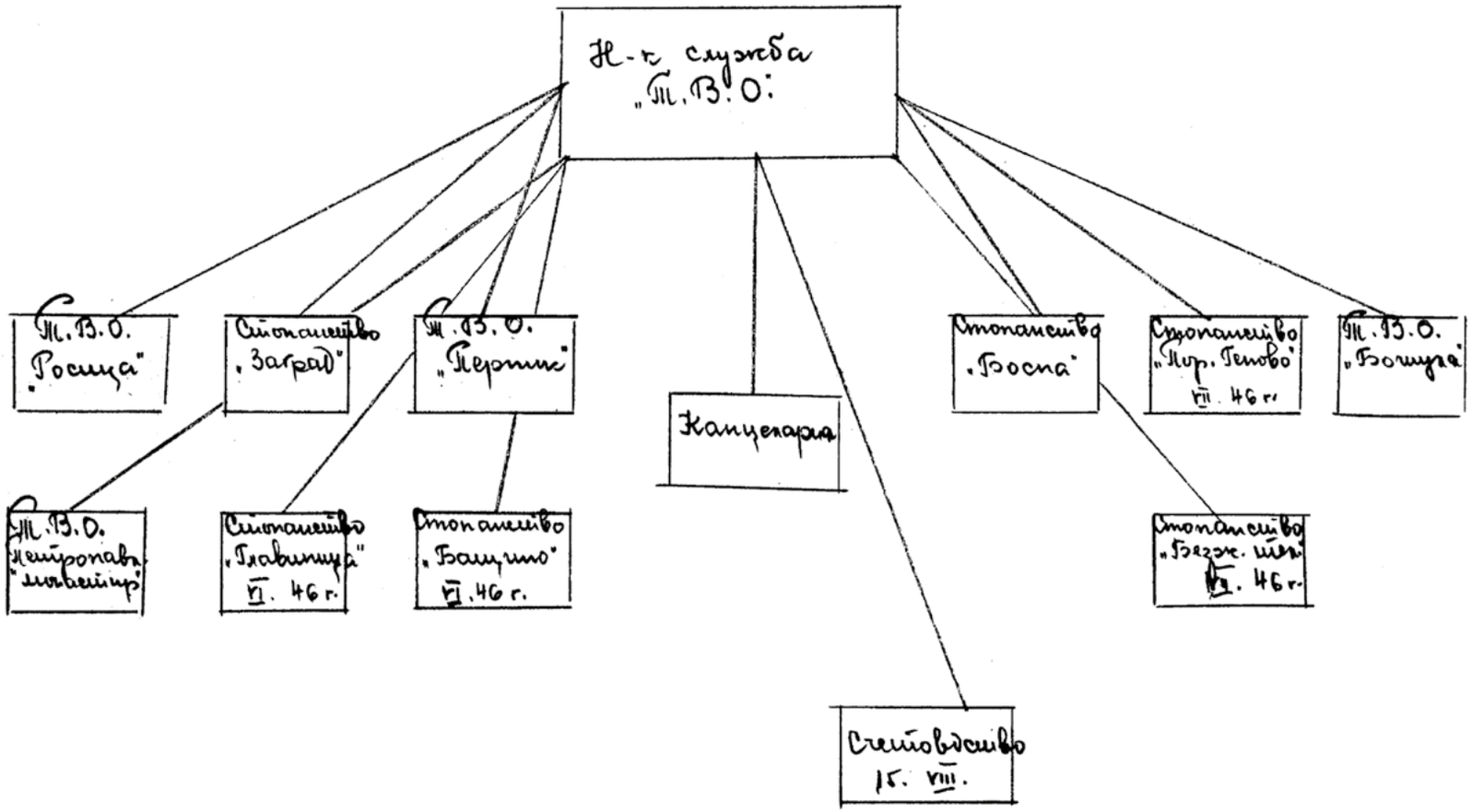

Служители всичко: 255

1947 г.
Ж-к спасена
Ш.ЗО.О.
Ш.ЗО.О.
Ш.ЗО.О.

Из архивите на ДС

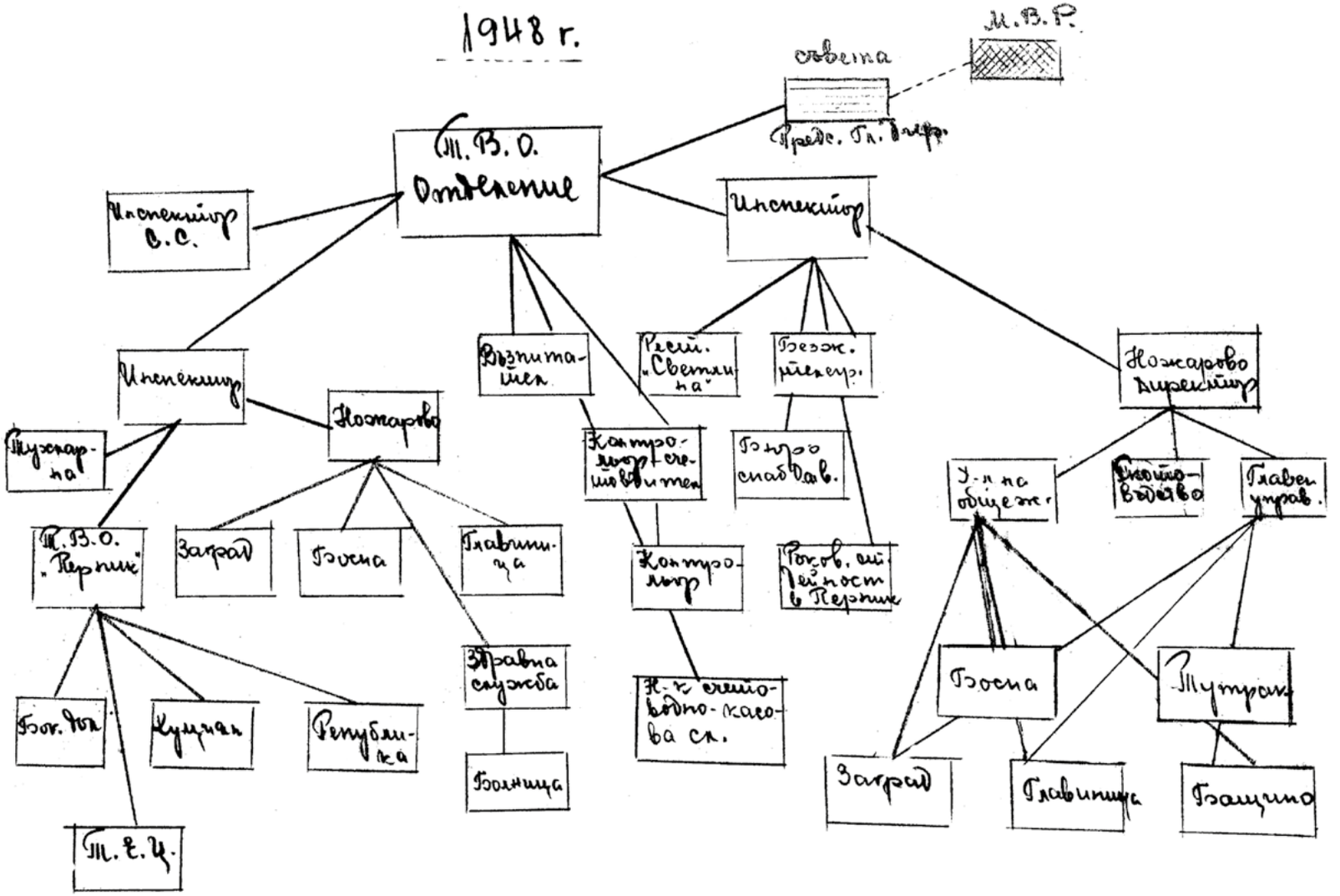

Служители всичко 285

СПИСЪК НА ЗАТВОРИТЕ И ТРУДОВО-ПОПРАВИТЕЛНИТЕ ОБЩЕЖИТИЯ В БЪЛГАРИЯ

Белене – затвор и ТПО от закрит тип. В него изтърпяват наказанието си лицата от Силистренски, Толбухински, Шуменски, Търговишки, Разградски и Плевенски окръзи, които не са рецидивисти и са извън категориите по чл. 12а, ал. 1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията.

Бобов дол – за рецидивисти от Кюстендилски, Благоевградски и Пернишки окръзи. Към него функционират **ТПО „Миньор“** от открит тип (за Кюстендилски, Пернишки и Благоевградски окръзи).

Бойчиновци – поправителен дом за непълнолетни младежи.

Бургас – за рецидивисти от Бургаски, Сливенски и Ямболски окръзи. Към него функционират **ТПО „Строител“** от открит тип (за Бургаски, Сливенски и Ямболски окръзи) и **ТПО „Оризаре“** от полуоткрит тип (за Бургаски и Ямболски окръзи).

Варна – за рецидивисти от Варненски, Силистренски и Толбухински окръзи. Към него функционират **ТПО „Девня“** от открит тип и **ТПО „Разделна“** от полуоткрит тип (и двете са за лица от територията на Варненски, Шуменски, Толбухински, Разградски, Силистренски, Русенски и Търговишки окръзи).

Враца – за рецидивисти от Врачански, Видински, Михайловградски, Габровски и Великотърновски окръзи. Към него функционират **ТПО „Михайловград“** от открит тип (за Врачански, Видински и Михайловградски окръзи) и **ТПО „Керамична фабрика“** от полуоткрит тип (за Врачански, Видински, Михайловградски, Ловешки и Великотърновски окръзи).

Ловеч – за рецидивисти от Разградски, Ловешки и Русенски окръзи. Към него функционират **ТПО „Велико Търново“** от открит тип (за Ловешки, Габровски, Плевенски и Великотърновски окръзи) и **ТПО „Атлант“ и „Полигона“** от закрит тип (за Ловешки, Варненски, Русенски и Великотърновски окръзи).

Пазарджик – за рецидивисти от Софийски, Пазарджишки, Старозагорски, Хасковски и Кърджалийски окръзи.

Плевен – за рецидивисти от Плевенски, Търговишки и Шуменски окръзи.

Пловдив – за рецидивисти от Пловдивски и Смолянски окръзи. Към него функционират **ТПО „Сопот“** от открит тип (за Пловдивски, София-град, Старозагорски, Смолянски, Кърджалийски, Хасковски и Пазарджишки окръзи) и **ТПО „Баня“** от закрит тип (за Пловдивски, Пазарджишки, Хасковски, Кърджалийски и Смолянски окръзи).

Сливен – специализиран затвор за жени, включително и рецидивистки, но при изолация от останалите. Към него функционират **ТПО „Дебелата кория“** от открит тип и **ТПО „Рамануша“** от полуоткрит тип.

Сливен – поправителен дом за непълнолетни девойки.

София – за рецидивисти от София град. В него изтърпяват наказанието си за престъпления против Народната република и лица, които не са български граждани. Към него функционират **ТПО „Етрополе“** от открит тип (за София окръг), **ТПО „Казичене“** от полуоткрит тип (за София град, Софийски, Сливенски, Пернишки, Кюстендилски, Благоевградски, Пловдивски, Пазарджишки и Плевенски окръзи) и **ТПО „Кремиковци“** от закрит тип (за София град, Софийски, Видински, Врачански, Михайловградски, Благоевградски, Пернишки и Кюстендилски окръзи).

Стара Загора – от 1963 г. е специализиран затвор за лица, осъдени за „контрареволюционна дейност“/ „политически престъпници“. В него изтърпяват наказанието си мъжете от цялата страна, осъдени за престъпления против Народната република. Към него функционира и **ТПО „Черна гора“** от полуоткрит тип (за Старозагорски, Габровски, Хасковски, Кърджалийски и Смолянски окръзи). Затворът изпълнява функцията и на ТПО от закрит тип за лицата от Старозагорски, Габровски, Бургаски, Сливенски и Ямболски окръзи, които не са рецидивисти и са извън категориите по чл. 12а, ал. 1 и 2 от Закона за изпълнение на наказанията.

/АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238, л. 1, с. 120-126/

Със Заповед №С-233 на министъра на вътрешните работи от 19 септември 1953 г. са закрити затворите в градовете **Благоевград, Велико Търново, Видин, Гоце Делчев, Коларовград (Шумен), Кърджали, Лом, Разград, Русе, Силистра и Хасково.**

/АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1, л. 19-20/

ПРАВНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ПОЛИТИЧЕСКА РЕПРЕСИЯ

Текстове от Наказателния кодекс на Народна република България, в сила от 1 май 1968 г., по които най-често са повдигани обвинения на лица, характеризирани като „политически престъпници“

Глава първа. Задача и предели на действие на Наказателния кодекс:

Чл. 1. (1) Наказателният кодекс има за задача да защитава от престъпни посегателства обществения и държавния строй на Народна република България, личността и правата на гражданите, социалистическата стопанска система, социалистическата собственост и цялостния установен в страната социалистически правов ред, както и да възпитава гражданите към спазване правилата на социалистическото общежитие.

Особена част

Глава първа. Престъпления срещу Народна република България:

Чл. 96 (Раздел: Измяна)

(1) Който с цел да подрони или отслаби властта в Народната република или да й създаде затруднения лиши от живот държавен или обществен деятел, се наказва с лишаване от свобода двадесет години или смърт.

(2) Който със същата цел причини тежка телесна повреда на такова лице, се наказва с лишаване от свобода от пет до петнадесет години.

(3) Който с целта по ал. 1 чрез палеж, взрив, наводнение или друго общоопасно деяние причини смърт на едно или повече лица, се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години или смърт.

Чл. 104 **(Раздел: Предателство и шпионство)**

(1) Който издаде или събира с цел да издаде на чужда държава или на чужда организация сведения, съставляващи държавна тайна, се наказва за шпионство с лишаване от свобода от десет до двадесет години или със смърт.

(2) Ако деецът доброволно разкрие пред органите на властта извършеното престъпление, наказва се при смекчаващи обстоятелства.

(3) Държавна тайна са факти, сведения и предмети от военно, политическо, стопанско или друго естество, узнаването на които от друга държава или чужда организация може да увреди интересите на Народната република и особено нейната безопасност. Списъкът на фактите, сведенията и предметите, които съставляват държавна тайна, се утвърждава от Министерския съвет.

Чл. 108 **(Раздел: Противодържавна агитация и пропаганда)**

(1) Който с цел да отслаби властта в Народната република или да й създаде затруднения проповядва фашистка или друга антидемократична идеология, възхвалява извършването на престъпления против Народната република или явно подбужда към такива престъпления, разпространява клеветнически твърдения, засягащи държавния или обществения строй, или разпространява литература с такова съдържание, се наказва с лишаване от свобода до пет години.

(2) Наказанието по предходната алинея се налага и на онзи, който по какъвто и да е начин опетни герба, знамето или химна на Народната република.

Чл. 109 **(Раздел: Други престъпления)**

(1) Който образува или ръководи организация или група, която си поставя за цел да извърши престъпления против Народната република, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(2) Който членува в такава организация или група, се наказва с лишаване от свобода до десет години, но не повече от наказанието, предвидено за съответното престъпление.

(3) Ако организацията или групата е създадена или действува по указание или със съдействието на чужда държава или чужда организация, наказанието по ал. 1 е лишаване от свобода от десет до петнадесет години, а по ал. 2 - лишаване от свобода от три до дванадесет години.

(4) Не се наказва участник в организацията или групата, който доброволно се предаде на властта и разкрие организацията или групата, преди да е извършено от нея или от него друго престъпление.

Чл. 113 **(Раздел: Престъпления против друга държава на трудещите се)**

Наказанията, предвидени за престъпленията по тази глава, се налагат и на онзи, който извърши някое от тези престъпления против друга държава на трудещите се или против военна сила, която действува задружно с българската.

Чл. 114. **(Раздел: Престъпления против друга държава на трудещите се)**

(1) За престъпленията по тази глава на виновния може да бъде наложено лишаване от права по чл. 37 *, точки 6-10

(2) За престъпления по чл. 95-107 и 109 съдът може да постанови конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

---

* ***Чл. 37 (1)*** Наказанията са: 1. лишаване от свобода; 2. поправителен труд без лишаване от свобода; 3. конфискация на налично имущество; 4. глоба; 5. задължително заселване без лишаване от свобода; 6. лишаване от право да се заема определена държавна или обществена длъжност; 7. лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност; 8. лишаване от право на местоживеене в определено населено място; 9. лишаване от право на получени ордени, почетни звания и отличия; 10. лишаване от военно звание; 11. обществено порицание.

(2) За най-тежките престъпления, които заплашват основите на Народната република, както и за други особено опасни умишлени престъпления като временна и изключителна мярка се предвижда смъртно наказание, което се изпълнява чрез разстрелване.

Глава осма. Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации:

Чл. 273 **(Раздел: Престъпления против реда на управлението)**

Който съзнателно разгласи неверни твърдения, които са от естество да създадат недоверие към властта или нейните мероприятия или да внесат смут в обществото, или извърши друго деяние, за което знае, че може да доведе до такива последици, се наказва с лишаване от свобода до две години или с поправителен труд, като съдът може да постанови и задължително заселване.

Чл. 279 **(Раздел: Престъпления против реда на управлението)**

(1) Който влезе или излезе през границата на страната без разрешение на надлежните органи на властта или макар с разрешение, но не през определените за това места, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до три хиляди лева. Съдът може да постанови и задължително заселване.

(2) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно, наказанието е лишаване от свобода от една до шест години и глоба до пет хиляди лева. Съдът може да постанови и задължително заселване.

(3) В случаите по предходните алинеи съдът вместо глоба може да наложи конфискация на част или на цялото имущество на виновния.

(4) Приготовление към престъпление по ал. 1 и 2 се наказва с лишаване от свобода до две години или с поправителен труд.

(5) Не се наказва онзи, който влезе в страната, за да се ползува от правото на убежище съгласно Конституцията.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 1, а. е. 98; 114; 127; 311; 313; 774; 777; 1180; 1205; 1254; 1257; 1260; 1272; 1274; 1275; 1482; 1504; 1679; 1745; 1767; 1968; 3104

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 2, а. е. 65; 67; 120

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 5, а. е. 36

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2; 3; 28; 50; 329; 349; 359

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 39; 49; 252; 527; 744; 745; 747; 748; 931;

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 1, оп. 12, а. е. 656; 725

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 12, оп. 1, а. е. 4; 10; 11; 13; 14; 17; 201; 332; 347; 348; 349; 350; 391; 577; 850; 1513; 1519; 1520; 1522; 1525; 1528; 1535; 1536; 1540; 1541; 1542; 1544; 1547; 1549; 1552; 1553; 1554; 1557; 1558; 1566; 1567; 1586; 1589; 1593; 1594; 1595

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 13, оп. 1, а. е. 16 Д

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 14, оп. 1, а. е. 224

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 22, оп. 1а, а. е. 701; 946; 1032; 1150; 1270

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 1, а. е. 92; 95; 96; 100; 103; 104; 106; 107; 108; 111; 117; 134; 136; 142; 143; 144

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 23, оп. 2, а. е. 1; 2

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 37, оп. 1, а. е. 81

АКРДОПБГДСРСБНА–М, ф. 38, оп. 1, а. е. 69; 72

АКРДОПБГДСРСБНА–СДОТО, служебен архив, а. е. 238; 402

АКРДОПБГДСРСБНА–ЗД №105/74 (Ст. 3.)

1156

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ АДМИНИСТРАТИВНИ, ПРИНУДИТЕЛНИ И НАКАЗАТЕЛНИ МЕРКИ

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8
Печатни коли 65
Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-45-4